ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑ

ΛΕΞΙΚΟ

ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΩΔΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

1100-1669

ΤΟΜΟΣ Α'

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
1968

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ *

«Et le chemin allait s'allongeant devant moi. Je ne m'en plaignais pas ... Que d'heures passionnées, nobles, austères!»

JULES MICHELET

(ἀπὸ τὸν Πρόλογό του στὴν Histoire de France, 1869)

Τὸ τμῆμα τοῦ Λεξικοῦ ποὺ ἀρχίζει νὰ τυπώνεται ἔρχεται στὴ δημοσιότητα μὲ δαπάνη τοῦ Βασιλικοῦ Ἱδρύματος Ἐρευνῶν. Τὸ Ἵδρυμα αὐτὸ ἐνισχύει τὴν πρωτοβουλία μου γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ Λεξικοῦ τούτου ἀπὸ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1959 μὲ τὴν ἀνάληψη τῆς μισθοδοσίας δύο φιλολόγων συνεργατῶν μου. Ἔργα σὰν αὐτὸ ποὺ μικρό του μέρος ἐμφανίζω σήμερα ἀπαιτοῦν σύντονη καὶ μακρόχρονη συνεργασία πολλῶν μελετητῶν. Θὰ ἔπρεπε γι' αὐτὸ τὴν πραγματοποίησή του νὰ τὴν ἐπιχειρήση εἰδικὸ ἐρευνητικὸ Ἰνστιτοῦτο μὲ πολυάριθμο ἐπιστημονικὸ προσωπικό. Τὸ γεγονὸς ὅμως αὐτὸ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀποθαρρύνη ἕνα μεμονωμένον ἐρευνητὴ ὥστε νὰ μὴν ἀναλάβη μιὰ χρήσιμη πρωτοβουλία, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἀγνοοῦσε ὅτι θὰ ἔβρισκε δυσκολίες στὴν προσπάθειά του.

Ἂς δοῦμε μερικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ ζητήματος. Κατὰ τὸ βυζαντινολογικὸ συνέδριο τοῦ Βελιγραδίου (Ἀπρίλιος 1927) ὁ Paul Kretschmer εἶχε προτείνει νὰ ἀναληφθῆ πρωτοβουλία γιὰ τὴ σύνταξη Λεξικοῦ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς γλώσσας[1]. Ἡ πρότασή του βρῆκε ἄμεση ἀπήχηση στοὺς συνέδρους.

---

* Οἱ βραχυγραφίες ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὸ Λεξικὸ γιὰ τὰ περιοδικὰ καὶ ἄλλα ἀνάλογα δημοσιεύματα ἰσχύουν καὶ γιὰ τὰ «Προλεγόμενα».

1. *Paul Kretschmer*, Zu den geplanten Wörterbuch des mittelalterlichen Griechisch (Byz. 5, 1930, 429 - 33, ἰδίως 430). Εἰδικότερα γιὰ τὸν τομέα τῆς γλώσσας τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶχαν γίνει προσπάθειες ἀπὸ τὸ 1906. Ὕστερα ἀπὸ συλλογικὴ ἐργασία ἄρχισε νὰ δημοσιεύεται ἀπὸ τὸ 1961 στὴν Ὀξφόρδη ἕνα Πατερικὸ Ἑλληνικὸ Λεξικὸ (A Patristic Greek Lexicon) ἀπὸ τὸν G. W. H. Lampe. Τὸ λεξικὸ αὐτὸ μελετᾶ τὰ κείμενα τῶν Πατέρων ἀπὸ τὸν Κλήμεντα Ρώμης ἕως τὸ Θεόδωρο Στουδίτη († 826).

Τὸ φιλολογικὸ τμῆμα τοῦ συνεδρίου πῆρε τὴν ἑξῆς ἀπόφαση: «*Die philologische Sektion des internationalen Byzantinisten - Kongresses erklärt für eines der dringendsten Bedürfnisse der byzantinischen Philologie die Schaffung eines umfassenden Wörterbuches der byzantinischen Gräzität und fordert die wissenschaftliche Welt auf, die Ausarbeitung eines solchen Wörterbuches ins Auge zu fassen*». Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι ἀπὸ παλαιότερα οἱ Βυζαντινολόγοι τῆς Ρωσικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν μὲ πρωτοβουλία ἰδίως τοῦ Uspenskij καὶ τοῦ Beneševič ἐσκόπευαν νὰ ἐπανεκδώσουν ἀνακαινισμένο τὸ «Γλωσσάριο» τοῦ Du Cange. Ἤδη ἀπὸ τὸ 1918 εἶχε συγκροτηθῆ Βυζαντινὴ Ἐπιτροπὴ ποὺ μέσα στὰ ἔργα της ἦταν καὶ ἡ συμπλήρωση τοῦ «Γλωσσαρίου» τοῦ Du Cange μὲ τὴ βοήθεια ὅλων τῶν πηγῶν ποὺ εἶχαν δημοσιευτῆ μετὰ τὴν ἔκδοσή του[2]. Ὁ August Heisenberg κρίνοντας τὶς προθέσεις αὐτὲς τῶν Ρώσων βυζαντινολόγων εἶχε παρατηρήσει[3] ὅτι θὰ ἦταν προτιμότερο ἡ ρωσικὴ βυζαντινολογικὴ ἔρευνα νὰ ἐπιδιώξη τὴν ἐπεξεργασία τοῦ τμήματος ἐκείνου τοῦ «Γλωσσαρίου» ποὺ ἀναφέρεται στὴ διοίκηση τοῦ κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πρὸς τὸ τμῆμα του ποὺ σχετίζεται μὲ τὴ νέα ἑλληνικὴ γλώσσα ἐπίστευε ὁ Heisenberg ὅτι θὰ χρειαζόταν ἐπεξεργασία τέτοια ποὺ νὰ ἔδινε ἕνα «kurzgefasstes Wörterbuch der mittelalterlichen Vulgärsprache».

Ἂς ἐπιτραπῆ νὰ σημειώσω ὅτι μιὰ προσπάθεια γιὰ ἐπανέκδοση τοῦ καθαρὰ γλωσσικοῦ τμήματος τοῦ «Γλωσσαρίου» δὲ θὰ ὁδηγοῦσε σὲ ἐντελῶς ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς χρειαζόταν (καὶ μᾶς χρειάζεται) εἶναι ἕνα συγχρονισμένο Λεξικὸ τῶν μεσαιωνικῶν κειμένων ποὺ γιὰ νὰ συγκροτηθῆ θὰ ἔπρεπε τὰ κείμενα αὐτὰ νὰ ἀποδελτιωθοῦν σὲ μικρότερη ἢ σὲ μεγαλύτερη κλίμακα γιὰ νὰ γίνη δυνατὴ μιὰ συστηματικὴ ἐπεξεργασία τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ τους. Ἐξίσου ἀπαραίτητη γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸ θὰ ἦταν καὶ ἡ συγκέντρωση ὑλικοῦ ἀπὸ τὰ πορίσματα τῶν λεξιλογικῶν καὶ ἄλλων ἐρευνῶν ποὺ ἔχουν συντελεστῆ ὥστε νὰ γίνη δυνατὸ νὰ ὁδηγηθοῦν σὲ αἴσια λύση πολλὰ ἐτυμολογικά, ἑρμηνευτικὰ καὶ ἄλλα συναφῆ προβλήματα τῶν κειμένων. Οἱ νεώτερες ἐκδόσεις (στὶς περιπτώσεις ποὺ ὑπάρχουν) θὰ ἀποτελοῦσαν

2. Βλ. *W. Beneševič*, Russisch - Byzantinische Historisch - Lexikalische Kommission der Russischen Akademie der Wissenschaften (BZ 25, 1925, 508 - 9).

3. Die Neubearbeitung des Glossarium mediae et infimae graecitatis von Du Cange (BZ 27, 1927, 234).

λαμπρὸ βοήθημα καὶ γιὰ τὴν τυπολογικὴ καὶ γιὰ τὴ σημασιολογικὴ ἐπεξεργασία κάθε λέξης ποὺ παρουσιάζει μικρότερα ἢ μεγαλύτερα ζητήματα.

Ἀργότερα ἡ Βυζαντινὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ρωσικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν[4] κατέληξε στὸ συμπέρασμα ὅτι μιὰ ἀνανεωμένη ἔκδοση τοῦ Du Cange ἦταν ἔργο ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ἀναλάβη μιὰ διεθνὴς ἐπιστημονικὴ ἕνωση. Ἡ ρωσικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποφάσισε νὰ περιοριστῆ σὲ προπαρασκευαστικὲς μόνο ἐργασίες συγκεντρώνοντας ὑλικὸ ποὺ θὰ τὸ χρησιμοποιοῦσε ἀργότερα ἡ διεθνὴς αὐτὴ ἕνωση. Ἐννοοῦσαν συγκέντρωση τῆς ρωσικῆς συμβολῆς λ.χ. στὴν ἑρμηνεία ὅρων χρησιμοποιημένων ἀπὸ Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς, κλπ. Προσθέτω ὅτι ὁ W. Beneševič εἶχε μάλιστα κάμει καὶ ἀνακοινώσεις μὲ μεθοδολογικὸ χαρακτῆρα ποὺ ἀναφέρονταν στὴ μέθοδο ποὺ ἀκολούθησε ὁ Du Cange συγκροτώντας τὸ «Γλωσσάριό» του ἢ σὲ ἄλλα ζητήματα σχετικὰ μὲ μιὰ ἀνανεωμένη ἔκδοση τοῦ λεξικοῦ αὐτοῦ.

Τὴν πρόταση τοῦ Kretschmer στὸ συνέδριο τοῦ Βελιγραδίου τὴν ἀκολούθησαν συνεννοήσεις μεταξὺ τοῦ Αὐστριακοῦ σοφοῦ καὶ Ἑλλήνων ἐπιστημόνων, ποὺ κατ' ἀρχὴν εἶχαν προθυμοποιηθῆ νὰ ἀναλάβουν τὸ ἔργο. Ὁ Kretschmer ξαναγύρισε στὸ θέμα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἕκτης Συνόδου τῶν Γερμανῶν Ἀνατολιστῶν στὶς 12 Ἰουνίου 1930. Ὑποστήριξε τότε ὅτι τὸ Λεξικὸ ποὺ ὁραματιζόταν δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχη τὴν πληρότητα ἑνὸς Thesaurus, ἀλλὰ τὸ χαρακτῆρα ἑνὸς περιεκτικοῦ λεξικοῦ (umfassendes Wörterbuch). Ὁ Henri Grégoire προλογίζοντας[5] τὸ σχετικὸ δημοσίευμα τοῦ Kretschmer ἔγραφε ὅτι χρήσιμο θὰ ἦταν ἀκόμη καὶ ἕνα «Lexicon Suppletorium», ποὺ θὰ καταχώριζε *μόνο* (ὑπογραμμίζεται ἀπὸ τὸν Grégoire) τὶς χιλιάδες τῶν νέων λέξεων καὶ τῶν νέων σημασιῶν ποὺ δὲν τὶς περιλαμβάνουν τὰ λεξικὰ τοῦ Δουκαγγίου[6] καὶ τοῦ Sophocles. Στὸ ἑπόμενο βυζαντινολογικὸ συνέδριο, ποὺ συγκροτήθηκε στὴν Ἀθήνα τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1930, ἀποφασίστηκε νὰ ἀρχίση ἡ προεργασία γιὰ τὴ συγκρότηση ἑνὸς μεσαιωνικοῦ Λε-

4. Βλ. *Vladimir Valdenberg*, Les études byzantines en Russie, 1924 - 1929 (Byz. 4, 1927 - 1928 ⟨ἐδημοσ. 1929⟩, 502).

5. Byz. 5, 1930, 429.

6. Μειονεκτήματα καὶ σφάλματα τοῦ ἀκόμη γιὰ μᾶς πολύτιμου Γλωσσαρίου τοῦ Du Cange εἶχε σημειώσει καὶ ὁ Κοραῆς (βλ. *Γ. Ν. Χατζιδάκι*, Ἐκ τῶν ἀνεκδότων τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, Ἀθ. 29, 1917, 161 - 179) καὶ ὁ *Φαίδων Κουκουλές*, Παρατηρήσεις εἰς τὸ ἑλληνικὸν Γλωσσάριον τοῦ Du Cange, Ἀθ. 42, 1930, 34 - 65, κατὰ καιροὺς καὶ ἄλλοι.

ξικοῦ[7]. Μιλώντας στὸ συνέδριο ὁ Σῖμος Μενάρδος ἀνακοίνωσε ὅτι ἤδη ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἶχε βρεῖ τὰ ἀπαραίτητα χρηματικὰ μέσα γιὰ τὴ συγκρότηση Λεξικοῦ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς Πόλης ἕως τὸ 1800. Ὁραματιζόταν ἕνα Λεξικὸ ποὺ δὲ θὰ ἦταν ἁπλῶς μιὰ συμπληρωμένη ἐπανέκδοση τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Sophocles[8], ἀλλὰ κοντὰ στὰ ἄλλα θὰ ἔδινε καὶ πλήρη τὸ θησαυρὸ τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν τοπωνυμίων τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας[9]. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἶχε ἱδρύσει γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἕνα «Μεσαιωνικὸ Ἀρχεῖο», ποὺ πρῶτο του μέλημα θὰ ἦταν ἡ συγκέντρωση γλωσσικοῦ καὶ ἱστορικοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. Ἀργότερα τὸ Ἀρχεῖο αὐτὸ θὰ ἅπλωνε τὴν ἔρευνά του καὶ στὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ ἐπιχειρώντας τὴ γλωσσικὴ καὶ τὴν ἱστορικὴ ἐπεξεργασία καὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς γραμματείας[10]. Νομίζω ὅτι τὸ περιορισμένο σὲ ἀριθμὸ μελῶν προσωπικὸ τοῦ Ἀρχείου αὐτοῦ στάθηκε μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίες ποὺ δὲν ἔγινε ἀργότερα δυνατὸ νὰ ἐπεκταθοῦν οἱ ἐργασίες του καὶ στὰ βυζαντινὰ χρόνια καὶ νὰ ἐπιχειρηθῇ τὸ Λεξικὸ ποὺ πολλοὶ ὁραματίζονταν. Δὲν ἀποκλείω μάλιστα νὰ ὑπῆρξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ σφάλμα βασικὸ ὁ προσανατολισμὸς τῆς ἀποδελτιωτικῆς ἐργασίας τοῦ Ἀρχείου πρὸς δύο παράλληλους τομεῖς: τὸ γλωσσικὸ καὶ τὸν ἱστορικό. Γιατὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ ὁδηγοῦσε ἡ ἀρχικὴ ἀπόφαση τῆς Ἀκαδημίας, ποὺ ζητοῦσε νὰ ἐπιχειρηθῇ παράλληλη μελέτη καὶ τῆς γλώσσας γενικῶς καὶ τῶν ὀνομάτων προσώπων καὶ τόπων.

Ὑπῆρξα ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς νέους τότε φιλολόγους ποὺ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τοὺς ἔστειλε τὸ Μάιο τοῦ 1930 στὸ Μόναχο τῆς Γερμανίας γιὰ μιὰ εἰδικὴ μετεκπαίδευση καὶ μὲ τὸ συγκεκριμένο

7. Βλ. *Γ. Ν. Χατζιδάκι,* Περὶ τοῦ Θησαυροῦ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς γλώσσης (IIIme Congrès International des études byzantines, 1930. Compte-rendu par Anast. C. Orlandos, Ἀθήνα 1932, σ. 62 - 64).

8. Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods (from B. C. 146 to A.D. 1100), τόμ. I - II, Νέα Ὑόρκη.

9. Βλ. IIIme Congrès Intern. ét. byz., σ. 37.

10. Ὁ *Γ. Ν. Χατζιδάκις,* Περὶ τῆς ἀνάγκης Λεξικοῦ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ΕΕΒΣ 6, 1929, 14 - 16, ὑποστήριξε ὅτι λεξικὸ μεσαιωνικὸ τῆς ἑλληνικῆς μόνο στὴν Ἑλλάδα θὰ μποροῦσε νὰ γίνη (Πβ. καὶ *Γ. Ν. Χατζιδάκι,* Περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ, Ἀθ. 24, 1912, 373 - 384). Θὰ τὸ ἀναλάμβανε ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ὕστερα ἀπὸ συνεννοήσεις μὲ ἄλλες Ἀκαδημίες γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ γενικοῦ σχεδίου καὶ τὴ λύση ἄλλων μεθοδολογικῶν θεμάτων.

σκοπὸ νὰ ἐργαστοῦν στὴν ὑπηρεσία τοῦ «Thesaurus linguae latinae», νὰ ὠφεληθοῦν ὅσο γινόταν ἀπὸ τὴν ἀποχτημένη ἐκεῖ πείρα καὶ νὰ προσληφθοῦν ἀργότερα στὸ ἱδρυμένο Μεσαιωνικὸ Ἀρχεῖο. Ὡς συντάκτη τοῦ Ἀρχείου αὐτοῦ ἕως τὸ 1939 καὶ ὡς διευθυντή του ἀπὸ τότε ἕως τὸ 1950 πολλὲς φορὲς μὲ ἀπασχόλησε τὸ θέμα τοῦ ἔργου τοῦ Ἀρχείου καὶ τῶν μελλοντικῶν του δημοσιεύσεων. Τὸ Φεβρουάριο μάλιστα τοῦ 1949 ὑπέβαλα στὴν ἁρμόδια ἐπιτροπὴ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔγγραφη καὶ αἰτιολογημένη πρόταση νὰ ἐπιχειρηθῇ ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο ἡ συγκρότηση Λεξικοῦ τῶν λογοτεχνικῶν κυρίως κειμένων τῆς περιόδου 1204 - 1669. Φυσικὰ θὰ ἔπρεπε, ἂν ἡ πρότασή μου γινόταν δεκτή, δυόμισυ βυζαντινοὶ αἰῶνες νὰ περιληφθοῦν στὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου. Ἡ πρότασή μου ἐκείνη δὲ βρῆκε τὴν Ἀκαδημία πρόθυμη νὰ τὴν υἱοθετήση. Ἀργότερα ὡς καθηγητὴς τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1950 καὶ ἑξῆς) ἄρχισα νὰ τρέφω τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μποροῦσα μὲ τὴ βοήθεια τώρα τῶν μαθητῶν μου καὶ τὴ συνεργασία ἐκείνων ἀπ' αὐτοὺς ποὺ, πτυχιούχους πιά, θὰ τοὺς συγκινοῦσε ἰδιαίτερα τὸ ἐγχείρημα, νὰ ἐπιχειρήσω τὴ συγκρότηση ἑνὸς τέτοιου Λεξικοῦ. Θὰ χρειαζόταν φυσικὰ νὰ κινήσω τὸ ἐνδιαφέρον τους καὶ τὴν ἐρευνητική τους ἔφεση ὥστε νὰ τεθοῦν οἱ βάσεις γιὰ τὴν προετοιμασία τοῦ ἔργου. Στὸ κάτω-κάτω καὶ ἂν δὲν ἐπιτυγχάναμε σὲ σχετικὰ σύντομο χρονικὸ διάστημα τὴ συγκρότηση τοῦ ἀπαραίτητου γιὰ τὸ ἔργο Ἀρχείου, θὰ εἴχαμε συγκεντρώσει σημαντικὸ σὲ ὄγκο ὑλικὸ ποὺ θὰ ἦταν χρήσιμο σὲ ποικίλες γλωσσικὲς καὶ φιλολογικὲς ἐργασίες[11]. Ὀργάνωσα λοιπὸν κατὰ τέτοιο τρόπο τὶς φροντιστηριακὲς ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν μου, ἰδίως τῶν δύο τελευταίων πανεπιστημιακῶν χρόνων,

11. Ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν γλωσσικῶν μελετῶν στὸ χῶρο τοῦ γαλλικοῦ λογοτεχνικοῦ μεσαίωνα ξέρομε ὅτι ὁ Jean - Baptiste Lacurne de Sainte - Palaye (1697 - 1781) μὲ ζῆλο καὶ μὲ θυσίες εἶχε ἀφοσιωθῇ κοντὰ στὰ ἄλλα καὶ στὴν ἑτοιμασία Λεξικοῦ τῆς παλιᾶς γαλλικῆς γλώσσας (βλ. *A. Jeanroy,* Les études sur la littérature française du moyen âge, στὸν τόμο: La science française, nouvelle édition entièrement refondue, τόμ. Β', Παρίσι [1933], σ. 333), δὲν εὐτύχησε ὅμως νὰ δώση στὴ δημοσιότητα παρὰ ἕνα «Σχέδιο Λεξικοῦ» (1756). Ὅπως πάντως παρατηρήθηκε, τὰ ἀρχεῖα του περιεῖχαν ὕλη γιὰ ἑκατὸ τόμους. Μὲ βάση ὁρισμένο ἀπὸ τὸ ὑλικὸ ποὺ εἶχε συγκεντρώσει ὁ Lacurne κατόρθωσε ὁ Millot νὰ συγκροτήση τρίτομο ἔργο γιὰ τοὺς τροβαδούρους (1774), ποὺ ἀποτέλεσε πρόοδο σὲ σχέση μὲ ἀνάλογες παλιότερες ἐργασίες. Τὸ Λεξικὸ τοῦ Lacurne δημοσιεύτηκε σὲ δέκα τόμους σχεδὸν ἑκατὸ χρόνια μετὰ τὸ θάνατό του (1875 - 1882) μὲ τὸν τίτλο: Dictionnaire historique de l'ancien langage français ou Glossaire de la langue française depuis son origine jusqu'au siècle de Louis XIV.

ὥστε μέσα στὰ πλαίσια τῶν σπουδῶν τους στὸν τομέα τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας νὰ συμβάλη ὁ καθένας τους κατὰ δύναμη στὸ ἔργο ποὺ τὸ 1956 ἀποφάσισα νὰ ἐπιχειρήσω: τὴ συγκέντρωση τοῦ ἀπαραίτητου λεξιλογικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τὴ συγκρότηση Λεξικοῦ τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς δημώδους γραμματείας τῶν τελευταίων βυζαντινῶν καὶ τῶν πρώτων μεταβυζαντινῶν αἰώνων (1100 - 1669)[12].

Θὰ ἦταν ἀσφαλῶς ἀδύνατο νὰ ἐπιχειρήσωμε τὴ συγκρότηση λεξικοῦ ὅλης τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Ἔπρεπε νὰ περιοριστοῦμε σὲ μιὰ ὁρισμένη περίοδο. Ἐπροτίμησα λοιπὸν τὴν περίοδο ἐκείνη ποὺ μέσα σ' αὐτὴν ἀρχίζει νὰ διαμορφώνεται, στὶς καταβολές του ἔστω, ὁ νεώτερος ἑλληνικὸς βίος μὲ τὶς ποικίλες ἐκφάνσεις του καὶ ἰδίως μὲ τὸ γλωσσικό του ὄργανο. Ἔτσι τὸ Λεξικὸ ποὺ τὴ σύνταξή του ἐπιχειρούσαμε θὰ συνδέονταν μὲ τὴ νέα ἑλληνικὴ γλώσσα, ἀλλὰ ὡς ἕνα βαθμὸ θὰ ἔπαιζε καὶ τὸ ρόλο Λεξικοῦ τῆς ἀρχαϊστικῆς γραπτῆς γλώσσας τῆς ἐποχῆς, ἀφοῦ μέσα στὰ δημώδη ἢ δημοτικίζοντα κείμενα τῆς περιόδου ὑπάρχουν καὶ ἀρχαϊστικὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα ἄξια νὰ μελετηθοῦν.

Ἐπιθυμῶ ἐδῶ νὰ μνημονεύσω ὅτι καὶ ὁ Franz Dölger εἶχε ὑπογραμμίσει[13] τὴν ἀνάγκη ἑνὸς «Wörterbuch für die Glossen der sogenannten vulgärgriechischen Literatur», ποὺ θὰ ἀντικαθιστοῦσε τὸν Du Cange. Γιὰ τὸ ἀμεσώτερο ὅμως μέλλον εἶχε προτείνει τὴ συγκρότηση ἑνὸς «Wörterbuch der Vulgärpoesie», ποὺ δὲ θὰ ἄφηνε ἔξω ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντά του τὴν κρητικὴ ποίηση τοῦ δέκατου ἕκτου καὶ τοῦ δέκατου ἕβδομου αἰώνα. Τὸ δεύτερο αὐτὸ λεξικὸ τὸ φανταζόταν ὁ Dölger σὰν ἔργο ποὺ θὰ καταρτιζόταν μὲ ἀφετηρία καὶ βάση τὰ γλωσσάρια ποὺ ὑπάρχουν σὲ πολλὲς νεώτερες ἐκδόσεις κειμένων καὶ ποὺ θὰ περιλάμβανε κατὰ τὸ δυνατὸν παραπομπὲς στὰ οἰκεῖα γραμματειακὰ ἔργα.

Θὰ ἦταν βέβαια εὐκταῖο προτοῦ ἐπιχειρηθῆ ἡ σύνταξη Λεξικοῦ τῆς μεσαιωνικῆς δημώδους γραμματείας τῶν ἐτῶν 1100-1669 νὰ εἴχαμε ἤδη ἀποκτήσει ἱκανοποιητικὲς ἐκδόσεις ὅλων τῶν κειμένων τῆς περιόδου. Ὅμως ἡ παρουσία ἐλλείψεων στὸν ἐκδοτικὸ

12. Ὅπως διαπίστωσα ἐντελῶς τελευταῖα, καὶ στὴν παρασκευὴ τοῦ μεγάλου Goethe-Wörterbuch, ποὺ τὴν ἔκδοσή του ἔχουν ἀναλάβει μεταπολεμικὰ οἱ Ἀκαδημίες τοῦ Βερολίνου, τῆς Γοττίγγης καὶ τῆς Χαϊδελβέργης, ἐχρησιμοποιήθηκαν καὶ φοιτητὲς ὡς βοηθητικοὶ συνεργάτες γιὰ τὴ συγκέντρωση τοῦ ὑλικοῦ.

13. Aufgaben der byzantinischen Philologie von heute. Ἀναδημοσιεύεται στὸν τόμο: *Fr. Dölger*, Παρασπορὰ (1961), σ. 29 - 30.

τομέα δὲ νομίζω ὅτι θὰ ἦταν ἀρκετὴ δικαιολογία γιὰ νὰ καθυστερήση ἡ ἀνάληψη τῆς πρωτοβουλίας. Μιὰ λεξικογραφικὴ κωδικοποίηση ἦταν ἀναγκαία, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ ὁρισμένη γραμματειακὴ περιοχή.

Δικαιολογημένο θεωρῶ τὸ ὅριο τοῦ 1100. Ὅπως ἔχει παρατηρήσει ὁ Γεώργιος Χατζιδάκις[14], κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰώνα «ἡ λαλουμένη ἑλληνικὴ εἶχεν ἐξελιχθῆ σφόδρα» καὶ «ἐφαίνετο νέα ἑλληνική». Πράγματι ἀπὸ τότε παρουσιάζονται ἀφθονώτερα τὰ κείμενα ποὺ δηλώνουν τὴν ὕπαρξη τῆς νεώτερης ἑλληνικῆς γλώσσας μὲ διαμορφωμένα πιὰ τὰ βασικά της χαρακτηριστικά. Σημειώνω ἐδῶ ὅτι ὁ Φαίδων Κουκουλὲς σὲ γράμμα του πρὸς τὸν Kretschmer πρότεινε[15] ὡς ὅρια τοῦ λεξικοῦ τὰ χρόνια τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ 1800 (ἀπώτερη χρονολογία γιὰ τὸ Ἱστορικὸ Λεξικὸ τῆς νέας ἑλληνικῆς). Ὅμως ὁ Kretschmer προτιμοῦσε ὡς ὅρια τὶς βασικὲς ἀκραῖες χρονολογίες τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας (324, 1453). Ἐμεῖς ὡς ἀκραῖο, κοντινὸ πρὸς ἐμᾶς ὅριο τῆς λεξικογραφικῆς μας προσπάθειας ἐθέσαμε τὸ 1669, γιατὶ ἕως τότε σημαντικὸ τμῆμα τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας ἀπὸ ὁρισμένες ἀπόψεις ἀπηχεῖ τὴ βυζαντινὴ παράδοση. Ὑπενθυμίζω ὅτι καὶ ὁ Dölger[16] ζητώντας Λεξικὸ τῆς δημώδους ἑλληνικῆς ποίησης περιλάμβανε, ὅπως εἴδαμε, στὸ αἴτημά του καὶ τὴν κρητικὴ ποίηση τοῦ δέκατου ἕκτου καὶ τοῦ δέκατου ἕβδομου αἰώνα. Πράγματι τὰ κρητικὰ αὐτὰ κείμενα, παρὰ τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, βρίσκονται μέσα στὴ γλωσσικὴ ἀτμόσφαιρα τῶν δημωδέστερων κειμένων τῶν τελευταίων βυζαντινῶν αἰώνων[17]. Γιὰ νὰ γίνη ἐξάλλου λιγότερο αἰσθητὸ τὸ μειονέκτημα τοῦ χρονικοῦ περιορισμοῦ τοῦ Λεξικοῦ ἔκρινα σκόπιμο νὰ χρησιμοποιήσω, βοηθητικὰ ἔστω καὶ σὲ περιορισμένη κλίμακα, κείμενα καὶ παλιότερων μεσαιωνικῶν αἰώνων, ποὺ παρέχουν νεωτερικότερα γλωσσικὰ στοιχεῖα. Δὲν πρόκειται νὰ παρατεθοῦν στὸ Λεξικὸ χωρία ἀπὸ τὰ κείμενα αὐτά, ἡ ἐνημέρωσή μας ὅμως πάνω στὸ νεωτερικὸ γλωσσικὸ θησαυρό τους θὰ βοηθῆ στὴ διαπίστωση ἔστω μιᾶς παλιότερης μνείας τῆς λέξης ποὺ μελετᾶται ἢ στὴ δια-

14. IIIme Congrès Intern. ét. byz., σ. 44.

15. Byz. 5, 1930, 432.

16. Παρασπορά, σ. 30.

17. Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ λεξικὸ τοῦ Sophocles στηρίζεται στὸ ὑλικὸ ἀρχαϊστικῶν κειμένων τῆς ρωμαϊκῆς καὶ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς ἕως τὸ 1100, ἀποκλείοντας ὁλόκληρη τὴ δημώδη γραμματεία τοῦ δωδέκατου καὶ τῶν κατόπιν αἰώνων.

λεύκανση τῆς ἐτυμολογίας ἢ τῆς μορφολογικῆς της ἐξέλιξης[18].

Ἐνδιαφερθήκαμε σὲ μεγαλύτερη κλίμακα γιὰ τὰ λογοτεχνικὰ καὶ τὰ ἱστοριογραφικὰ κείμενα τῆς περιόδου 1100 - 1669. Αὐτὰ ἀποδελτιώθηκαν γλωσσικῶς μὲ ἐπιλογὴ τῶν λέξεών τους ἐκείνων ποὺ παρουσίαζαν ἰδίως τυπολογικὸ καὶ σημασιολογικὸ ἐνδιαφέρον. Κείμενα ποὺ ἀνήκουν σὲ ἄλλες κατηγορίες (ἁγιολογικά, νομικά, τεχνικά, κλπ.), καθὼς καὶ ἔγγραφα καὶ δημοτικὰ τραγούδια, ἀποδελτιώθηκαν γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν μόνο βοηθητικά. Προκειμένου γιὰ τοὺς μεταβυζαντινοὺς αἰῶνες ἡ ἀποδελτίωση περιορίστηκε ἀκόμη περισσότερο στὰ καθαυτὸ λογοτεχνικὰ κείμενα. Γι' αὐτὸ καὶ σπάνια παραπέμπομε σὲ πεζογράφους τῶν αἰώνων αὐτῶν, ἔστω καὶ ἂν χρησιμοποιοῦν σχετικῶς ἁπλούστερη γλώσσα.

Βέβαια *ὁλοκληρωτικὴ* ἀποδελτίωση (*Verzettelung*) μὲ κανένα τρόπο δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἐπιχειρηθῇ. Πολὺ σωστὰ ἄλλωστε ἔχει γράψει ὁ Grégoire[19] ὅτι «*toute tentative de faire trop bien et trop complet en cette matière est condamnée à l'échec*». Ἡ *κατ' ἐπιλογὴν* ἀποδελτίωση (*Exzerpierung*) ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς μέθοδος. Συγκεντρώσαμε λοιπὸν μὲ βάση εἰδικὸ κανονισμό: 1) λέξεις δημοτικὲς τῶν κειμένων τῆς περιόδου ποὺ εἴτε ἀπαντοῦν μόνο στὰ κείμενα αὐτὰ ἢ ἀπαντοῦν καὶ σήμερα στὸ στόμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ· 2) λέξεις βυζαντινὲς ποὺ ἀπαντοῦν ὄχι μόνο σὲ κείμενα τῆς περιόδου ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει, ἀλλὰ καὶ σὲ κείμενα ποὺ χρονολογοῦνται πρὶν ἀπὸ τὸ 1100· 3) λέξεις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ποὺ ἀλλοιώθηκαν στὸν τύπο ἢ τὴ σημασία τους κατὰ τὰ μεσαιωνικὰ χρόνια· 4) λέξεις τῆς ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς ποὺ ἀπαντοῦν καὶ στὰ κείμενα τῆς περιόδου εἴτε ἀναλλοίωτες ἀπὸ ἄποψη σημασίας καὶ τύπου εἴτε ἐν μέρει ἀλλοιωμένες. Νομίζω ὅτι τὴν καταχώριση στὸ Λεξικό μας καὶ λέξεων τῶν ἀλεξανδρινῶν καὶ ἑλληνορρωμαϊκῶν χρόνων δὲ θὰ ψέξουν ὅσοι μαζὶ μὲ τὸν Ἀδαμάντιο Κοραῆ καὶ τὸ Γεώργιο Χατζιδάκι[20] δέχονται ὅτι ἡ γλώσσα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης« ἔβαψε

18. Ὅταν θὰ κινηθῇ οὐσιαστικότερο τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὶς λεξικογραφικὲς ἐργασίες στὸ χῶρο τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, θὰ μπορέση ἡ ἔρευνα νὰ ἀποβλέψη στὴ συγκρότηση λεξικοῦ ποὺ θὰ ἀναφέρεται σὲ ὅλα τὰ δημώδη μεσαιωνικὰ κείμενα· λεξικοῦ ποὺ σὲ μέγιστο βαθμὸ θὰ ἐξυπηρετήση τὴ μεσαιωνικὴ φιλολογία.

19. Byz. 5, 1930, 429.

20. IIIme Congrès Intern. ét. byz., σ. 62 καὶ 64 καὶ *Γ. Ν. Χατζιδάκι*, ΜΝΕ Α' 20 κέ. καὶ 23 σημ.

τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν», δηλ. τὴ μεσαιωνικὴ καὶ τὴ νέα ἑλληνική. Τὸ Λεξικὸ λοιπὸν σύμφωνα μὲ ὅσα εἶπα ἀμέσως προηγουμένως δὲν περιλαμβάνει ἐπιβιώσεις λέξεων τῆς δόκιμης ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἂν οἱ ἐπιβιώσεις αὐτὲς δὲ μᾶς διδάσκουν κάτι ἐνδιαφέρον ἀπὸ τυπολογικὴ ἢ σημασιολογικὴ ἄποψη. 5) Δὲν ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον μας λέξεις λόγιες, πλασμένες στὰ μεσαιωνικὰ χρόνια καὶ ποὺ λίγο - πολὺ χρησιμοποιοῦνται σ' ὁλόκληρη τὴν ἐποχὴ αὐτή. 6) Δὲν ἀγνοήθηκε οὔτε ὁ λεξιλογικὸς ἐκεῖνος θησαυρὸς τῶν λόγιων μυθιστορημάτων τοῦ δωδέκατου αἰώνα ποὺ συμπίπτει συχνὰ μὲ τὸ λεξιλόγιο τῶν δημωδέστερων μυθιστορημάτων ποὺ γράφηκαν μετὰ τὸ 1204. 7) Συγκεντρώσαμε ἐπίσης τὸ ἀπαραίτητο γιὰ τὸ ἔργο μας ὑλικὸ ἀπὸ ἐρευνητικὰ (φιλολογικά, γλωσσικὰ καὶ λαογραφικὰ) δημοσιεύματα σχετικὰ μὲ τὰ κείμενα τῆς περιόδου.

Ἔτσι μὲ προσπάθειες σειρᾶς ἐτῶν κατορθώσαμε νὰ συγκροτήσωμε τὰ ἑξῆς ἀρχεῖα: 1) ἀρχεῖο ὑλικοῦ ἀπὸ κείμενα τῆς περιόδου 1100 — 1669· 2) ἀρχεῖο ἐρευνητικοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ πραγματεῖες καὶ ἐκτενέστερα δημοσιεύματα σχετικὰ μὲ τὸ λεξιλόγιο τῶν κειμένων· 3) ἀρχεῖο χωρίων (ἀπὸ κείμενα) ποὺ ἀπασχόλησαν τὴν ἔρευνα ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς ἑρμηνείας τους ἢ τῆς γνησιότητάς τους. Τὰ χωρία αὐτὰ κατατάχτηκαν μὲ βάση τὸν τίτλο τοῦ κειμένου καὶ τὴν παραπομπὴ στὸ χωρίο ποὺ συζητεῖται. Ἐπιπροσθέτως καταρτίστηκαν καὶ ποικίλα χρήσιμα εὑρετήρια ποὺ μᾶς ἐξυπηρετοῦν τὸ καθένα ἀνάλογα μὲ τὸν ἀντικειμενικό του σκοπό. Πρέπει νὰ σημειώσω ὅτι τὰ κύρια ὀνόματα προσώπων καὶ τόπων τὰ ἀφήσαμε κατὰ μέρος, γιατὶ συμφωνοῦμε μὲ τὴν ἄποψη τοῦ Kretschmer[21] ὅτι γι' αὐτὰ θὰ χρειαζόταν ἰδιαίτερο «Ὀνομαστικόν».

Μετὰ τὴ συγκομιδὴ τοῦ ὑλικοῦ, ποὺ κράτησε ἀρκετὰ χρόνια, ἄρχισε ἡ σύνταξη τοῦ Λεξικοῦ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ συνεργασία δύο πτυχιούχων μαθητῶν μου, ποὺ εἶχαν ὡς ἀποκλειστικὴ ἀπασχόλησή τους τὸ ἔργο τοῦτο. Μὲ κοινὴ συνεργασία τῶν συνεργατῶν καὶ τοῦ γενικῶς ὑπευθύνου γιὰ τὸ ἔργο ἔπαιρναν τὰ ἄρθρα τὴν ὁριστική τους μορφὴ καὶ τὴν ὁριστική τους διατύπωση.

Κατὰ τὴν ἀποδελτίωση καὶ τὴ σύνταξη χρησιμοποιοῦμε κατὰ κανόνα τὴν καλύτερη ἔκδοση ἑνὸς κειμένου, ποὺ εἶναι συνήθως ἡ νεώτερη. Χρησιμοποιοῦμε περισσότερες ἀπὸ μιὰ ἐκδόσεις στὴν περίπτωση ποὺ ἡ μία συμπληρώνει τὴν ἄλλη ὡς πρὸς ὁρισμένα του-

21. Byz. 5, 1930, 433.

λάχιστο χωρία. Λαμβάνομε ὑπ' ὄψη ὅλα τὰ δημοσιεύματα ποὺ ἀναφέρονται ἀπ' εὐθείας στὰ κείμενα καὶ εἰδικότερα στὴ γλώσσα καὶ τὴ μορφή τους. Χρησιμοποιοῦμε καὶ τὶς πραγματεῖες καὶ τὰ γενικότερα δημοσιεύματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴ νέα ἑλληνικὴ γλώσσα καὶ τὸ νέο ἑλληνικὸ βίο καὶ μποροῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν στὸ σκοπό μας. Ὅλα αὐτὰ τὰ δημοσιεύματα, ἐφ' ὅσον μᾶς ἔδωσαν ἐπιστημονικὸ ὑλικὸ σὲ κάποια ποσότητα, τὰ περιλάβαμε στὸν οἰκεῖο χῶρο τῆς Βιβλιογραφίας μας. Ἄλλα δημοσιεύματα ποὺ σὲ ὁρισμένη μόνο στιγμὴ μᾶς προσέφεραν τὴν ὑπηρεσία τους μνημονεύονται μὲ τὴν εὐκαιρία ποὺ κάθε φορὰ παρουσιάζεται.

Ἡ συγκρότηση τῶν ἄρθρων τῶν πρώτων τυπογραφικῶν φύλλων τοῦ Λεξικοῦ στηρίχτηκε κυρίως σὲ ἐπεξεργασία καὶ χρησιμοποίηση τῆς βιβλιογραφίας ἕως καὶ τὸ 1963, χωρὶς νὰ ἀγνοηθῇ καὶ μεταγενέστερη βιβλιογραφία ὅταν παρουσίαζε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον. Στὸ ἀναμεταξὺ πάντως συμπληρώνεται ἡ ἐπεξεργασία καὶ τῆς βιβλιογραφίας ποὺ ἔκτοτε δημιουργήθηκε ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῇ στὰ προσεχῆ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψη του ὁ ἀναγνώστης ὅτι δὲν ἐπιχειρήσαμε κατ' ἀκρίβειαν Λεξικὸ τῆς μεσαιωνικῆς δημώδους γλώσσας, ἀλλὰ τῶν δημωδῶν λίγο - πολὺ κειμένων μιᾶς ὁρισμένης γραμματειακῆς περιόδου. Πολλὰ ἀπὸ τὰ κείμενα αὐτὰ εἶναι γραμμένα σὲ μεικτὴ γλώσσα. Ἡ ἔννοια τοῦ δημώδους παίρνει ἐδῶ κάπως ρευστὸ χαρακτήρα. Γι' αὐτὸ κατὰ κάποιο τρόπο λείπει ἀπὸ τὸ Λεξικὸ ἡ ἀπόλυτη γλωσσικὴ ἑνότητα. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι ἐπακόλουθο τῶν γλωσσικῶν πεπρωμένων τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ τῆς νεοελληνικῆς γραμματείας. Ἐξάλλου δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ τὴν προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστη τοῦτο: ὅτι ἡ διάρθρωση τῶν ἐκτενέστερων ἰδίως ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ ἀποτελεῖ προσπάθεια νὰ δαμαστῇ ἕνα πλούσιο καὶ ποικίλο ὑλικὸ καὶ νὰ ὀργανωθῇ τοῦτο ὅσο γίνεται πρακτικότερα ὥστε νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπωφελῶς σὲ μελλοντικὲς γραμματικές, ἐτυμολογικὲς καὶ σημασιολογικὲς ἔρευνες.

Κατὰ τὴ λημματογράφηση τῶν ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ χρησιμοποιεῖται ὡς λῆμμα ὁ κοινότερος τύπος μιᾶς λέξης. Ὅταν οἱ τύποι εἶναι ἐξίσου κοινοί, τότε προτιμᾶται ὁ ἀλφαβητότερος. Μὲ ἀφετηρία τοὺς ἄλλους τύπους, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴ σύνταξη τοῦ ἄρθρου, γίνονται παραπεμπτικὰ λήμματα ποὺ παραπέμπουν στὸ λῆμμα ποὺ συγκεντρώνει ὅλους τοὺς τύπους. Κάθε ἄρθρο τοῦ Λεξικοῦ διαιρεῖται σὲ τρία τμήματα. Στὸ πρῶτο, τὸ τυπολογικό, παρέχεται εἰκόνα τῆς τυπολογικῆς ἐξέλιξης τῆς λέξης ποὺ μελετᾶται μὲ παραπομπὲς στὰ σχετικὰ χωρία. Στὸ δεύτερο τμῆμα, τὸ ἐτυμολογικὸ - ἱστορικό, βρίσκει ὁ ἀναγνώστης τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξης μὲ παραπομπὲς στὰ σχετικὰ ἐρευνητικὰ δημοσιεύματα. Στὸ τρίτο, τὸ σημασιολογικὸ τμῆμα, παρέχονται οἱ σημασίες κάθε λέξης μέσα στὰ κείμενα τῆς περιόδου ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει μὲ καταχώριση καὶ τῶν συναφῶν χωρίων. Εἶναι φυσικὸ ὅτι ἡ ἔκταση καὶ ἡ βαρύτητα κάθε τμήματος εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάζει ἡ λέξη ποὺ μελετᾶται.

Ἂς δοῦμε τώρα ἀναλυτικότερα τί ἔργο συντελεῖται σὲ καθένα ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ τμήματα τοῦ κάθε ἄρθρου.

Στὸ τυπολογικὸ τμῆμα παρέχονται γενετικὰ οἱ τύποι καὶ σημειώνονται οἱ παραπομπὲς στὰ οἰκεῖα χωρία τῶν κειμένων. Παρατηρῶ ὅτι σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις οἱ παραπομπὲς γίνονται πρὸς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ σχετικὰ χωρία, ἄλλοτε πάλι καταχωρίζονται μόνο οἱ ἀπαραίτητες παραπομπές. Κάθε τύπος τοῦ τυπολογικοῦ τμήματος ἀποτελεῖ ἰδιαίτερο λῆμμα (παραπεμπτικό), ποὺ παραπέμπει σ' ἐκεῖνο τὸ ἄρθρο ὅπου βρίσκεται ὁ τύπος αὐτὸς καταχωρισμένος μὲ τὶς οἰκεῖες παραπομπές. Τύποι ποὺ παρουσιάζουν γραμματικὸ ἐνδιαφέρον (ἐξαιτίας ἀνώμαλων χρόνων, ἀνώμαλων πληθυντικῶν ἢ ἀνώμαλων πτώσεων, κλπ.) δὲν καταγράφονται ὅσο καὶ ἂν ἡ καταγραφή τους θὰ ἐπλούτιζε τὸ Λεξικό. Ὅμως καταβάλλομε προσπάθεια νὰ βρίσκῃ ὁ ἀναγνώστης στὸ σημασιολογικὸ τμῆμα τοῦ ἄρθρου καὶ χωρία ὅπου συναντοῦμε τύπους τῆς κατηγορίας αὐτῆς.

Στὸ ἐτυμολογικὸ καὶ συνάμα ἱστορικὸ τμῆμα κάθε ἄρθρου παρέχεται, στὰ μέτρα τοῦ δυνατοῦ, ἡ ἱστορία τῆς λέξης μὲ προσπάθεια νὰ δοθῇ ἐνδεχομένως καὶ ἡ πρώτη της μνεία στὰ κείμενα ἢ ἔστω μιὰ ἀπὸ τὶς παλαιότερες μνεῖες τῆς λέξης ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ. Φυσικὰ δὲν παραλείπομε νὰ παρακολουθήσωμε ὅσο γίνεται τὸ βίο τῆς λέξης καὶ στὴ σύγχρονη κοινὴ δημοτικὴ ἢ σὲ τοπικὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα. Στὴν τελευταία μας αὐτὴ προσπάθεια, καθὼς καὶ στὴν ὅλη λεξικογραφική μας ἀπασχόληση—πρέπει νὰ τὸ τονίσω—κατ' ἐξοχὴν πολύτιμους συμπαραστάτες ἔχομε τοὺς ἤδη τυπωμένους τόμους τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (*α - γάργαρος*). Ὅμως σὲ σύγκριση μὲ τὸ Ἱστορικὸ Λεξικό, τὸ ἐτυμολογικὸ τμῆμα ἀρκετῶν ἄρθρων μας εἶναι αἰσθητὰ πλουσιότερο, ἀφοῦ ἄλλωστε ἔχουν χρησιμοποιηθῇ καὶ δημοσιεύματα ποὺ ἐκυκλοφόρησαν μετὰ τὸ τύπωμα τῶν ἀντίστοιχων ἄρθρων τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ. (Τὸ Λεξικὸ ἐκεῖνο ἄρχισε νὰ τυπώνεται τὸ 1930). Γιὰ τὴν ἐτυμολογία ὁρισμένων λέξεων σημαντικὴ βοήθεια μᾶς παρέ-

χει καὶ τὸ Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς (β' ἔκδ.) τοῦ Ν. Π. Ἀνδριώτη.

Στὸ σημασιολογικό, τὸ τρίτο τμῆμα τοῦ ἄρθρου, παρέχομε τὴ γενετικὴ πορεία τῶν σημασιῶν τῆς λέξης καὶ καταχωρίζομε τὰ χωρία τῶν κειμένων μὲ τέτοια σειρὰ ὥστε νὰ παρέχωνται οἱ ποικίλες ἀποχρώσεις σημασιῶν, συντάξεις καὶ χρήσεις τῶν λέξεων. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος προσπαθοῦμε νὰ παραθέτωμε τὰ σαφέστερα χωρία, ἀλλὰ καὶ παράλληλα νὰ μὴν ἀγνοοῦμε λογοτεχνικῶς ἐκλεκτὰ κείμενα, ἀκόμη καὶ ἂν ἀνήκουν στοὺς τελευταίους αἰῶνες ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρουν. Σὲ ὅσους θὰ διαφωνοῦσαν ὡς πρὸς ὁρισμένες ἀπὸ τὶς σημασίες ποὺ παρέχομε θὰ ἀπαντούσαμε ὅτι λεξικὰ ὅπως τὸ δικό μας εἶναι ἔργα ποὺ δίνουν τὴν εὐκαιρία σὲ περαιτέρω βαθύτερες γλωσσικὲς ἔρευνες. Ἡ ἄποψή μας αὐτὴ δὲ μᾶς ἐμπόδισε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ νὰ διορθώσωμε χωρία κειμένων ὅπου ἡ ἐπέμβασή μας ἦταν ἀπολύτως ἀναγκαία. Ὅμως καὶ δὲν προχωρήσαμε πέρα ἀπὸ ὁρισμένα ὅρια, γιατὶ δεχόμαστε ἐκεῖνο ποὺ ἔγραψε ὁ Hans Neumann : ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιχειρῇ νὰ κάνῃ κανεὶς *μέσα στὸ λεξικὸ* ἐκεῖνο ποὺ κάποτε θὰ κάμῃ ἕνας ἄλλος *μὲ τὸ λεξικό*.

Πρέπει νὰ γίνῃ κάποιος λόγος καὶ γιὰ τὴν ὀρθογράφηση τῶν λημμάτων καὶ γενικότερα τὶς ὀρθογραφικὲς ἀρχές τοῦ Λεξικοῦ. Παρέχομε τὶς λέξεις ἐκεῖνες τῆς μεσαιωνικῆς δημώδους γλώσσας ποὺ χρησιμοποιοῦνται καὶ σήμερα σύμφωνα μὲ τὴν ὀρθογράφηση τῆς δημοτικῆς ποὺ δέχονται ὅλοι οἱ ἐπαΐοντες. Γιατὶ τὴ σωστὴ ὀρθογράφηση μᾶς τὴν ἐδίδαξαν ὄχι μόνο οἱ νεώτερες ὀρθὲς ἐτυμολογήσεις, ἀλλὰ καὶ μιὰ λογική, προσωρινὴ ἔστω, ἀντιμετώπιση τῶν ζητημάτων τοῦ ὀρθογραφικοῦ μας προβλήματος. Προκειμένου τώρα γιὰ χωρία συγγραφέων ποὺ φέρονται γραμμένα σὲ ἀρχαΐστικὴ γλώσσα ὀρθογραφοῦνται κατὰ τὶς ἀρχαΐστικὲς ἀπαιτήσεις (γράφομε λ.χ. *ἀγροικικώτερον*, χρησιμοποιοῦμε τὴν ὑπογεγραμμένη, κλπ.), ἐνῶ κατὰ τὴν παράθεση χωρίων ἀπὸ κείμενα καθαυτὸ δημώδη χρησιμοποιοῦμε τὴν ὀρθογραφία τῆς σύγχρονης δημοτικῆς. Φυσικὰ ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις ποὺ ἀπαιτοῦν μιὰ ἰδιαίτερη ἀντιμετώπιση. Πάντως ἀγνοήσαμε τὴν αὐτοσχέδια πολλὲς φορὲς ὀρθογράφηση ποὺ ἀπαντοῦμε κυρίως στὶς παλαιότερες ἐκδόσεις.

Ἰδοὺ τώρα ὁρισμένα χαρακτηριστικὰ ποὺ διαφοροποιοῦν τὸ δικό μας Λεξικὸ ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα μὲ τὰ ὁποῖα, ἐν μέρει ἔστω, συμπίπτει ὡς πρὸς τὸ γλωσσικὸ θησαυρὸ ποὺ συγκεντρώνει. Μπορῶ νὰ πῶ ὅτι

ὁ σκοπὸς τοῦ δικοῦ μας Λεξικοῦ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὸς ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς. Τὸ Λεξικὸ αὐτὸ μᾶς παρέχει τὸ σύγχρονο γλωσσικὸ πλοῦτο τῆς νέας ἑλληνικῆς καὶ τῶν ἰδιωμάτων της μὲ ἄφθονα παραδείγματα ἀντλημένα ἀπὸ τὴ σύγχρονη χρήση· συνάμα ἀνατρέχει[22] κυρίως στοὺς λεξικογράφους ἐκείνους τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας ποὺ μνημονεύουν τὴ λέξη ποὺ μελετᾶται καὶ μόνο συμπτωματικὰ σὲ ἄλλους συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Σπανιότερα ἀκόμη γίνεται παραπομπὴ σὲ συγγραφεῖς τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Τὸ δείχνουν αὐτὸ ὁρισμένες ἀπὸ τὶς παρακάτω διαπιστώσεις μας: 1) Ἀπὸ πάμπολλα λήμματα, κοινὰ στὸ δικό μας καὶ τὸ Ἱστορικὸ Λεξικό, ἡ σύνταξη τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ δὲν παραπέμπει σὲ κανένα παλιότερο κείμενο, ἐνῶ, προκειμένου γιὰ τὰ ἴδια λήμματα, στὸ δικό μας Λεξικὸ γίνεται παραπομπὴ σὲ πολλὰ συνήθως χωρία. 2) Ἡ σύνταξη τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ παραπέμπει σὲ κάποιο παλιότερο κείμενο μόνο προκειμένου γιὰ λήμματα, γιὰ τὰ ὁποῖα διαθέτει πληροφορίες, ἐνῶ οἱ παραπομπὲς τοῦ δικοῦ μας Λεξικοῦ εἶναι σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις πολὺ περισσότερες. 3) Σημαντικὸς ἀριθμὸς ἄρθρων ὅπου μελετῶνται δημώδη λήμματα δὲν ἀπαντοῦν καθόλου στὸ Ἱστορικὸ Λεξικό, γιατὶ στὶς περιπτώσεις αὐτὲς πρόκειται γιὰ λέξεις ποὺ ξεχάστηκαν στὴν καθημερινὴ γλωσσικὴ χρήση.

Ὅπως εἶναι κανονικὸ γιὰ λεξικὸ τοῦ εἴδους τοῦ δικοῦ μας, τὰ ἄρθρα του ποὺ ἀναφέρονται σὲ δημώδη, ἀναντιρρήτως μάλιστα δημώδη λήμματα, εἶναι περισσότερα ἀπὸ τὸ μισὸ τοῦ συνόλου τῶν ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ. Λέω «ἀναντιρρήτως δημώδη», γιατὶ ἀφήσαμε ἔξω ἀπὸ τὸν ὑπολογισμό μας λέξεις ποὺ διστάζει κανεὶς νὰ τὶς χαρακτηρίσῃ ὡς δημοτικές, μιὰ καὶ μπορεῖ ὁ τύπος τους νὰ εἶναι δημοτικός, ἡ ἴδια ὅμως ἡ λέξη ἀρχαΐστική. Οἱ ἄλλες μὴ καθαυτὸ δημοτικὲς λέξεις τοῦ Λεξικοῦ μας εἶναι ἢ μεταγενέστερες (μὴ δόκιμες) ἢ βυζαντινές, πλασμένες κατὰ ἀρχαΐστικὰ πρότυπα ἢ δανεισμένες ἀπὸ ξένες γλῶσσες.

Μέσα στὸ δημοτικὸ γλωσσικὸ πλοῦτο τοῦ Λεξικοῦ μας ὑπάρχουν ἀρκετὲς λέξεις ποὺ δὲν ἀπαντοῦν οὔτε στὸ «Γλωσσάριο» τοῦ Du Cange, οὔτε στὸ «Μέγα Λεξικὸν» τοῦ Δημητράκου. Στὸ τελευταῖο αὐτὸ λεξικὸ μάταια ἀναζητοῦνται καὶ πολλὲς νεόπλαστες κατὰ ἀρχαΐστικὰ πρότυπα λέξεις, γιατὶ τὸ λεξικὸ αὐτὸ — πρῶτο στὸ εἶδος του ὡς λεξικὸ ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας — δὲν ἦταν

22. Βλ. Ἱστορικὸν Λεξικόν, Προλεγόμενα, σ. ιβ'.

εὔκολο νὰ τὶς περιλάβῃ. Ἕνα μέρος ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀρχαϊστικὲς (μεταγενέστερες ἢ νεόπλαστες λέξεις) δὲν καταχωρίζονται οὔτε στὸ Patristic Greek Lexicon τοῦ Lampe, ἀφοῦ τὸ λεξικὸ αὐτὸ μελετᾶ λεξιλογικῶς πατερικὰ κείμενα μόνο τῆς περιόδου ἀπὸ τὸν Κλήμεντα Ρώμης ἕως τὸ Θεόδωρο Στουδίτη (ἀρχὴ 9. αἰώνα).

Θεωρῶ τώρα καθῆκον μου νὰ ὑπογραμμίσω τὴν ἀποτελεσματικὴ συμβολὴ στὸ ἔργο μου 1) τῶν κατὰ καιροὺς μαθητῶν μου, ποὺ μὲ ζῆλο βοήθησαν γιὰ τὴ συγκέντρωση τοῦ λεξιλογικοῦ καὶ ἐρευνητικοῦ ὑλικοῦ· 2) τῶν κατὰ καιροὺς ἐκτάκτων βοηθῶν μου στὴ συγκρότηση τῶν ἀρχείων καὶ τὸν ἔλεγχο τοῦ ὑλικοῦ τους· 3) τῶν εἰδικῶν γιὰ τὴ σύνταξη τῶν ἄρθρων κατὰ καιροὺς ἐπιστημονικῶν συνεργατῶν μου, ποὺ προσλαμβάνονταν (καὶ προσλαμβάνονται) μὲ πρότασή μου ἀπὸ τὸ Βασιλικὸ Ἵδρυμα Ἐρευνῶν. Τοὺς τελευταίους αὐτοὺς ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἀναφέρω ὀνομαστικῶς, καθὼς καὶ νὰ μνημονεύσω τὴ διάρκεια τῆς συνεργασίας τους στὸ Λεξικό:

Ἰωάννα Καραγιάννη (φθινόπ. 1959 - σήμερα)·
Κάρολος Μητσάκης (φθινόπ. 1959 - 1962)·
Δήμητρα Παπαδοπούλου (1962 - 64)·
Ἑλένη Ζάμπα (1963)·
Νίκη Παπατριανταφύλλου (1964 - σήμερα)·
Ἄννα Φιλιππίδη (1966 - τέλος Μαΐου 1968).

Ὀφείλω νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι ὅλοι τους ἐργάστηκαν μὲ ἀδιάπτωτη ἀφοσίωση, ἀγαστὴ σύμπνοια καὶ ἐξαίρετη ἀπόδοση. Δίπλα σ' αὐτοὺς μνημονεύω καὶ τὰ ὀνόματα α) τοῦ βοηθοῦ τῆς ἕδρας τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ***Εὐδόξου Τσολάκη*** (1956 - τέλος Ἰανουαρίου 1968) καὶ β) τῆς βοηθοῦ τοῦ Σπουδαστηρίου τῆς μεσαιωνικῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ***Μάρθας Γρηγορίου - Ἰωαννίδου*** (1965 - τέλος Ἰανουαρίου 1968). Καὶ οἱ δύο τους παράλληλα μὲ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἄλλων καθηκόντων τους ἐβοήθησαν μὲ ζῆλο καὶ στὴ διεξαγωγὴ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Λεξικοῦ. Ἰδιαίτερα ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ ὑπογραμμίσω τὴν πολύτιμη συμβολὴ στὴν ὅλη μου προσπάθεια τῆς *Ἰωάννας Καραγιάννη*. Ἔχω τὴν ἐντύπωση πὼς ὅ,τι καὶ ἂν πῶ δὲ θὰ μπορέσω ἀντάξια νὰ ἐπαινέσω τὴ συγκινητικὴ ἀφοσίωσή της στὸ ἔργο, τὴ δημιουργική της ἐργατικότητα καὶ τὴ θαυμαστή της ἐνημέρωση στὰ θέματα ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦσαν (καὶ μᾶς ἀπασχολοῦν). Καὶ γιὰ κείνην ἰσχύει ὅ,τι ἔγραψε ὁ Littré γιὰ τὸ στενώτερο συνεργάτη του στὸν Πρόλογο τοῦ Dictionnaire de la langue française: «*Je voudrais, si ce travail doit être un titre pour moi, qu'une telle collaboration fût un titre pour lui*» (διάβαζε: *pour elle*).

Ὑποχρέωση ἔχω νὰ ἐκφράσω ἐπίσης τὴν εὐγνωμοσύνη μου στὸ Βασιλικὸ Ἵδρυμα Ἐρευνῶν ποὺ, ὅπως ἤδη εἶπα, ἀπὸ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1959 μοῦ παρέχει τὴ δυνατότητα νὰ διατηρῶ δύο ἐπιστημονικοὺς συνεργάτες στὴ σύνταξη τοῦ Λεξικοῦ. Ὀφείλω νὰ τονίσω ὅτι χωρὶς τὴν ἐνίσχυση τοῦ Ἱδρύματος αὐτοῦ ἡ προώθηση ἑνὸς τόσο δύσκολου ἔργου θὰ μοῦ ἦταν προβληματική.

Στὴ συνέχιση τοῦ ἔργου ποὺ ἔχω ἀναλάβει μὲ ἐνισχύουν καὶ ὅσα ἔγραφε ὁ Littré ὅταν παρέδιδε στὴ δημοσιότητα τὸν πρῶτο τόμο τοῦ Λεξικοῦ του. Διαβάζομε στὸν Πρόλογό του τὰ ἀκόλουθα: «*Quel est le sexagénaire qui peut compter sur plusieurs années de vie, de santé, de travail? Il ne faut pas se les promettre, mais il faut agir comme si on se les promettait, et pousser activement l'entreprise commencée*». Αἰσιοδοξῶ ἐπίσης καὶ γιατὶ ἡ ἐνίσχυση τοῦ Βασιλικοῦ Ἱδρύματος Ἐρευνῶν ἐξακολουθεῖ νὰ μοῦ παρέχεται. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι — Deo volente — θὰ μπορέσω νὰ συνεχίσω τὸ ἔργο καὶ νὰ τὸ κληροδοτήσω στοὺς συνεργάτες μου ἐκείνους ποὺ τὴν περαιτέρω συνέχισή του θὰ τὴν αἰσθανθοῦν ὡς πνευματικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ χρέος. Ἔτσι μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἤδη πλούσιων ἀρχείων τοῦ Λεξικοῦ καὶ ἐκείνων ποὺ στὸ μέλλον θὰ συγκροτηθοῦν θὰ ἐπιτευχθῇ κάποτε ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ ἔργου.

10 Ἰουνίου 1968 Ε. ΚΡΙΑΡΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α΄. ΚΕΙΜΕΝΑ ΒΑΣΙΚΑ

α΄) Ἐπώνυμα

Ἐδῶ καταγράφονται κείμενα ποὺ ξέρομε τὸ συγγραφέα τους. Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα χρησιμοποιεῖται ὡς λῆμμα, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότη ἐξαίρεται τυπογραφικῶς μέσα στὴ βιβλιογραφικὴ μνεία. Παλαιότερες ἐκδόσεις κειμένων ἐχρησιμοποιήθηκαν, καὶ ἑπομένως βιβλιογραφοῦνται, ἐφ' ὅσον εἴτε τὸ κείμενό τους ἐχρησιμοποιήθηκε γιὰ τὸ Λεξικὸ εἴτε κριτικὲς ἢ γλωσσικὲς ἀπόψεις τῶν παλαιότερων ἐκδοτῶν ἀντιμετωπίστηκαν καὶ συζητήθηκαν στὶς νεώτερες ἐκδόσεις ἢ ἐφ' ὅσον τὶς λάβαμε ὑπ' ὄψη κατὰ τὴν ἐπίλυση ζητημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζονται σὲ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ. Ἐδῶ, ὅπως καὶ σὲ ἄλλους πίνακες, τὰ κείμενα ἀριθμοῦνται μὲ αὔξοντα ἀριθμὸ γιὰ νὰ γίνεται εὔκολη ἡ παραπομπὴ ἀπὸ μερικοὺς ἄλλους πίνακες βραχυγραφιῶν κειμένων στὸν πίνακα τοῦτον. Ἡ ἀρίθμηση εἶναι συμβατική· γι' αὐτὸ καὶ εἶναι συνεχὴς προκειμένου γιὰ ὅλους τοὺς βιβλιογραφικοὺς πίνακες στοὺς ὁποίους εἶναι ἀναγκαία. Οἱ βραχυγραφίες περιοδικῶν, συλλογῶν, κλπ., ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὰ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ, χρησιμοποιοῦνται καὶ ἐδῶ.

1. *Ἀββάτιος Ἱερόθεος*. Διήγησις ἐμοῦ Ἱεροθέου Ἀββατίου τοῦ ἐκ Κεφαλληνίας περὶ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ τοῦ ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ νήσῳ γενομένου τῷ ‚αχλζ΄, Σεπτεμβρίου λ΄, ἡμέρᾳ παρασκευῇ, ὥρᾳ τοῦ δείπνου (*E. Legrand*, BGV Α΄, Παρίσι 1880, 331 - 338).

2. *Αἰτωλὸς Γεώργιος*. Ἀρχὴ τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου, ποιηθέντων ρίμα μετὰ τῶν ἐπιμυθίων παρὰ Γεωργίου τοῦ ἐξ Αἰτωλίας (*E. Legrand*, Recueil de fables ésopiques mises en vers par Georges l'Etolien et publiées pour la première fois d'après un manuscrit du Mont Athos, BGV Η΄, Παρίσι 1896).

3. *Αἰτωλὸς Γεώργιος*. Μῦθοι (*Σπ. Λάμπρος*, ΔΙΕΕΕ 5, 1900, 1 - 102).

4. *Αἰτωλὸς Γεώργιος*. α) Ρίμα πρὸς τὸν εὐγενέστατον καὶ τετιμημένον ἄρχοντα Μιχαὴλ τὸν Κανταχουζηνόν, ποιηθεῖσα παρὰ Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ· β) Ρίμα εἰς τὸν εὐγενέστατον καὶ τετιμημένον ἄρχοντα Ἀνδρόνικον Κανταχουζηνόν, τῆς ὁποίας ἡ ἀκροστιχὶς λέγει οὕτως: Γεωργίου Αἰτωλοῦ ἔπαινος εἰς τὸν αὐθέντην Ἀνδρόνικον (*Σπ. Λάμπρος*, Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ δύο ἀνέκδοτα στιχουργήματα εἰς Μιχαὴλ καὶ Ἀνδρόνικον τοὺς Κανταχουζηνούς, ΝΕ 9, 1912, 252 - 264).

5. [Αἰτωλὸς Γεώργιος]. (*N. Bănescu*, Un poème grec vulgaire relatif à Pierre le Boiteux de Valachie, Βουκουρέστι 1912).

6. [Ἀναγνώστης Κωνσταντῖνος]. Στίχοι πολιτικοὶ (*N. Bănescu*, Deux poètes byzantins inédits du XIIIe siècle, Βουκουρέστι 1913).

7. Ἀξαγιώλης Ἰωάννης. Διήγησις συνοπτικὴ μεγάλου βασιλέως Καρόλου πέμπτου ... (*Γ. Ζώρας*, Κάρολος ὁ Ε' τῆς Γερμανίας καὶ αἱ πρὸς ἀπελευθέρωσιν προσπάθειαι, ΕΕΦΣΠΑ 5, 1954/55, 420 - 472 καὶ *Γ. Ζώρας*, Ἰωάννου Ἀξαγιώλου Διήγησις συνοπτικὴ Καρόλου τοῦ Ε' κατὰ τὸν Βατικανὸν ἑλληνικὸν κώδικα 1624 [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 38], Ἀθήνα 1964).

8. Ἀργυρόπουλος Γεώργιος. Ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ ἔτους ,ϛϡνγ' ἡμέρᾳ δη ταῦτα οὖν γέγοναν ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως δυσμὰς ἡλίου ὁ πόλεμος ἐν τόπῳ Βάρνης. Λόγος ποιητικὸς παρ' ἐμοῦ Γεωργίου Ἀργυροπούλου (*G. Moravcsik*, Görög Koltemény a Varnai csatáról — Ἑλληνικὸν ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης [Οὐγγροελληνικαὶ μελέται, 1], Βουδαπέστη 1935).

9. Ἀρσένιος Ἀρχιεπίσκοπος. Κόποι καὶ διατριβὴ (*Σπ. Ζαμπέλιος*, Πανδώρα 10, 1859 - 60 <1860>, 370 - 375, 390 - 395 καὶ 414 - 418).

10. Ἀχέλης Ἀντώνιος. Βιβλίον σὺν Θεῷ περιέχον τῆς Μάλτας πολιορκίαν καὶ πῶς ὁ Σουλαϊμάνης, βασιλεὺς τῶν Τουρκῶν, ἔδωκεν βουλὴν νὰ πέψη τὴν ἀρμάδαν του κατὰ τῆς Μάλτας καὶ ἐκέλευσεν ὅλους του τοὺς ἀξίους ἡγεμόνας νὰ δείξουν τὴν δύναμίν των ... (*H. Pernot*, P. Gentil de Vendosme et Antoine Achélis, Le siège de Malte par les Turcs en 1565, publié en français et en grec d'après des éditions de 1567 et de 1571 avec 20 reproductions [Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue et de la littérature néo-helléniques, troisième série, 2], Παρίσι 1910).

11. [Βεντράμος Τζάνες]. Ἱστορία τῶν γυναικῶν, τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν (*B. Knös*, Un miroir des femmes du XVIe siècle, Ἑλλην. 14, 1955, 123 - 157).

12. Βεντράμος Τζάνες. Ἱστορία φιλαργυρίας μετὰ τῆς περηφανίας (*Γ. Ζώρας*, Ἱστορία φιλαργυρίας μετὰ τῆς περηφανίας, ΕΕΒΣ 24, 1954, 291 - 314).

13. Βησσαρίων. *Σπ. Λάμπρος*, Τρεῖς ἐπιστολαὶ τοῦ καρδιναλίου Βησσαρίωνος ἐν τῇ δημώδει γλώσσῃ (ΝΕ 5, 1908, 19 - 39).

14. Βουστρώνιος Γεώργιος. Διήγησις κρόνικας Κύπρου ἀρχεύγοντα ἀπὸ τὴν ἐχρονίαν ,αυνς' Χριστοῦ (*Κ. Ν. Σάθας*, Γεωργίου Βουστρωνίου Χρονικὸν Κύπρου, ΜΒ Β', Βενετία 1873, 411 - 543).

15. Γεωργηλᾶς Ἐμμανουήλ. Ἱστορικὴ ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 322 - 347).

16. Γεωργηλᾶς Ἐμμανουήλ. Τὸ θανατικὸν τῆς Ρόδου ,αυϟη' μηνὶ Ὀκτωβρίου (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 32 - 52).

17. Γεωργηλᾶς Ἐμμανουήλ. Τὸ θανατικὸν τῆς Ρόδου ,αυϟη' μηνὶ Ὀκτωβρίου (*E. Legrand*, BGV A', Παρίσι 1880, 203 - 225). — Βλ. καὶ *Ψευδο - Γεωργηλᾶς*.

18. Γλυκᾶς Μιχαήλ. α) Ἕτεροι στίχοι πρὸς τὸν βασιλέα κυρὸν Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν, ὅτε λαμπρὸς ἀπὸ Οὐγγρίας στεφανίτης ὑπέστρεψεν· β) [Ἀναγωγὴ δημοτικῶν τινων ῥητῶν] (*Σ. Εὐστρατιάδης*, Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ Εἰς τὰς ἀπορίας τῆς Θείας Γραφῆς κεφάλαια, Α', ρνζ' - ρπγ' [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ], Ἀθήνα 1906).

19. Γλυκᾶς Μιχαήλ. Στίχοι γραμματικοῦ Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ, οὓς ἔγραψε καθ' ὃν κατεσχέθη καιρὸν ἐκ προσαγγελίας χαιρεκάκου τινὸς (*Ε. Τσολάκης*, Μιχαὴλ Γλυκᾶ Στίχοι οὓς ἔγραψε καθ' ὃν κατεσχέθη καιρὸν [Ε ΕΦΣΠΘ, παρ. 3], Θεσσαλονίκη 1959).

20. Δελλαπόρτας Λεονάρδος (ἔκδοση *Μ. Ι. Μανούσακα* ἀκόμη ἀδημοσίευτη).

21. Δεφαράνας Μάρκος. Ἱστορία ἐκ τῶν τοῦ Δανιὴλ περὶ τῆς Σωσάννης (*E. Legrand*, BGV A', Παρίσι 1880, 269 - 280).

22. Δεφαράνας Μάρκος. Λόγοι διδακτικοὶ τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν (*S. Karaiskakis*, Das Lehrgedicht von Markos Depharanas, Λαογρ. 11, 1934/37, 1 - 66).

23. Δημήτριος Κωνσταντινοπολίτης. α) Περὶ τῆς τῶν ἱεράκων ἀνατροφῆς τε καὶ θεραπείας· β) Κυνοσόφιον (*R. Hercher*, Claudii Aeliani Varia historia, Epistolae, Fragmenta, τόμ. Β', Λειψία 1866, 333 - 516 καὶ 585 - 599).

24. Διακρούσης Ἄνθιμος. Διήγησις διὰ στίχων τοῦ δεινοῦ πολέμου τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ γενομένου, ... συντεθεῖσα παρὰ Ἀνθίμου ἱερομονάχου τοῦ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Ἀκακίου μετονομασθέντος τοῦ Διακρούση, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Κεφαλληνίας ὁρμωμένου καὶ προτυπωθεῖσα εἰς τοὺς ,αχξζ'... Ἐνετίησι παρὰ Βαλεντίνῳ τῷ Μορτάλῃ ,αχοθ' (*Α. Ξηρουχάκης*, Ὁ κρητικὸς πόλεμος <1645 - 1669> ἢ συλλογὴ τῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων Ἀνθίμου Διακρούση, Μαρίνου Ζάνε, Τεργέστη 1908).

25. Δούκας. *V. Grecu*, Ducas Istoria turco - bizantina (1341 - 1462) editie critică [Scriptores Byzantini, 1], [Βουκουρέστι] 1958.

26. *Δωρόθεος Μονεμβασίας*. Περὶ τοῦ πότε ἐπῆραν οἱ Φράγγοι τὸν Μωρέαν (*J. A. C. Buchon*, Chroniques étrangères relatives aux expéditions françaises pendant le XIIIe siècle, publiées pour la première fois, élucidées et traduites, Παρίσι 1841, XVIII - XLIII).

27. *Δωρόθεος Μονεμβασίας*. Dorotheus Monembasiota de Nauplio urbe (*Ch. Hopf*, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873, 236 - 239). — Βλ. καὶ *Ἱερόθεος Μονεμβασίας*.

28. *Ἑρμονιακὸς Κωνσταντῖνος*. Ἰλιάδος ραψῳδίαι κδ' (*E. Legrand*, La guerre de Troie, poème du XIVe siècle en vers octosyllabes par Constantin Hermoniacos, publié d'après les manuscrits de Leyden et de Paris, BGV E', Παρίσι 1890, 1 - 443).

29. *Εὐγενειανὸς Νικήτας*. Τῶν κατὰ Δρόσιλλαν καὶ Χαρικλέα βιβλία Θ' (*R. Hercher*, Ἐρωτικῶν λόγων συγγραφεῖς — Erotici scriptores graeci B', Λειψία 1859, 435 - 552).

30. *Εὐστάθιος Φιλόσοφος*. Τὸ καθ' Ὑσμίνην καὶ Ὑσμινίαν δρᾶμα (*R. Hercher*, Ἐρωτικῶν λόγων συγγραφεῖς — Erotici scriptores graeci B', Λειψία 1859, 159 - 286).

Ζάνες Μαρίνος Μπουνιαλῆς, βλ. *Μπουνιαλῆς Ζάνες Μαρίνος*.

31. *Ζῆνος* (*E. Legrand*, Bibliogr. Hellén. XVe et XVIe s., A', Παρίσι 1885, 239 - 240).

Ζωτικὸς Παρασπόνδυλος, βλ. *Παρασπόνδυλος Ζωτικός*.

Θεόδωρος Πρόδρομος, βλ. *Πρόδρομος Θεόδωρος*.

32. *Θεολογάκης*. *Σπ. Λάμπρος*, Τοῦ Θεολογάκη ὡς ἐκ προσώπου τῶν καλουμένων τζύρων (ΝΕ 7, 1910, 353 - 359).

33. *Ἰάκωβος*. Λόγοι παραινετικοὶ καὶ ψυχωφελεῖς (*Γ. Ζώρας*, α) Ἰακώβου Λόγοι παραινετικοὶ καὶ ψυχωφελεῖς κατὰ τὸν ἀθηναϊκὸν κώδικα 535· β) Πλάτωνος, Ὅσα δεῖ φοβεῖσθαι· κατὰ τὸν ἀθηναϊκὸν κώδικα 701 [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1955).

Ἱερόθεος Ἀββάτιος, βλ. *Ἀββάτιος Ἱερόθεος*.

34. *Ἱερόθεος Μονεμβασίας*. *Γ. Βαλέτας*, Ἀνθολογία τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας A', Ἀθήνα 1947, 41 - 47. — Βλ. καὶ *Δωρόθεος Μονεμβασίας*.

35. *Ἰωακεὶμ ὁ Κύπριος*. *Ε. Κριαρᾶς*, Ἰωακεὶμ ὁ Κύπριος καὶ τὸ ποίημά του γιὰ τὸν τουρκοβενετικὸ πόλεμο τοῦ 1645 - 1669 (Κρ. Χρ. 15 -

16, 1961 - 62 ⟨1963⟩, 399 - 405 [Ἑταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν, A' Διεθνὲς Κρητολογικὸν συνέδριον, Πεπραγμένα]).

36. *Ἰωάννης ἱερεύς*. *Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς*, Μιχαὴλ γραμματικὸς ὁ ἱερομόναχος (BZ 20, 1911, 134 - 135).

37. *Καναὸς Ἰωάννης*. Διήγησις περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγονότος πολέμου κατὰ τὸ ,ϛϡλ' ἔτος (*Migne*, P.G. 156, 61 - 82).

38. *Κομνηνὸς μοναχός*. Ἱστορικὸν Κομνηνοῦ μοναχοῦ καὶ Πρόκλου μοναχοῦ περὶ διαφόρων δεσποτῶν τῆς Ἠπείρου καὶ τοῦ τυράννου Θωμᾶ τοῦ Δεσπότου καὶ Κομνηνοῦ τοῦ Πρελούμπου (*S. Cirac Estopañan*, Bizancio y España. El legato de la basilissa Maria y de los déspotas Thomas y Esaú de Ioannina [Consejo superior de investigaciones cientificas. Delegacion de Barcelona : Secion de Bizantinistica], B' Βαρκελώνη 1943).

39. *Κορνάρος Βιτσέντζος*. *Στ. Ξανθουδίδης*, Ἐρωτόκριτος, ἔκδοσις κριτική, γενομένη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρώτων πηγῶν μετ' εἰσαγωγῆς, σημειώσεων καὶ γλωσσαρίου, Ἡράκλειο 1915.

40. *Κορνάρος Βιτσέντζος*. Ἐρωτόκριτος, Ἀνατύπωση ἀπὸ τὴν ἔκδοση (*Στ. Ξανθουδίδου*, Εἰσαγωγὴ *Λ. Πολίτη* [100 ἀθάνατα ἔργα, 26 - 27], A' - B', Ἀθήνα 1952).

41. *Κορωναῖος Τζάνες*. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Μερκουρίου Μπούα (*Κ. Ν. Σάθας*, Ἑλληνικὰ ἀνέκδοτα A', Ἀθήνα 1867, 1 - 153).

42. *Κωνσταντινοπολίτης Δημήτριος*, βλ. *Δημήτριος Κωνσταντινοπολίτης*.

Κωνσταντῖνος Ἀναγνώστης, βλ. *Ἀναγνώστης Κωνσταντῖνος*.

Κωνσταντῖνος Φιλιππουπόλεως, βλ. *Παντεχνὴς Κωνσταντῖνος*.

43. *Λέων ὁ Σοφός*. Αἴνιγμα λέξεων (*E. Legrand*, Les oracles de Léon le Sage. La bataille de Varne. La prise de Constantinople, poèmes en grec vulgaire, publiés pour la première fois d'après les manuscrits de la Bibliothèque Nationale [Collection de monuments pour servir è l'étude de la langue néo-hellénique, 5, nouvelle série], Ἀθήνα - Παρίσι 1875).

44. *Μακρεμβολίτης Εὐστάθιος*, βλ. *Εὐστάθιος Φιλόσοφος*.

45. *Μανασσῆς Κωνσταντῖνος*. *E. Miller*, Poème moral de Constantin Manassès (AAEEG 9, 1875, 23 - 75).

46. *Μανασσῆς Κωνσταντῖνος*. Σύνοψις χρονική, ἀρχομένη ἀπὸ κοσμοποιίας μέχρι τοῦ κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου (*Imm. Bekkerus*, Constantini Manassis Breviarum historiae metricum, Βόννη 1837).

47. *Μανασσῆς Κωνσταντῖνος.* Τὰ κατ' Ἀρίστανδρον καὶ Καλλιθέαν (*Ε. Τσολάκης,* Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ καὶ κριτικὴ ἔκδοση τοῦ μυθιστορήματός του «Τὰ κατ' Ἀρίστανδρον καὶ Καλλιθέαν», Θεσσαλονίκη 1967).

Μανουὴλ Χαντακίτης, βλ. *Χαντακίτης Μανουήλ.*

48. *Μάρκος, μοναχὸς Σερρῶν.* Ζήτησις περὶ βουλκολάκων (*Σπ. Λάμπρος,* Μάρκου μοναχοῦ Σερρῶν Ζήτησις περὶ βουλκολάκων, ΝΕ 1, 1904, 336 - 352).

49. *Ματθαῖος θύτης.* Διήγησις τῆς πόλεως Θεοδώρου· στίχοι Ματθαίου εὐτελοῦς καὶ ἐλαχίστου θύτου (*S. G. Mercati,* Intorno a Giovanni Canabutzes, SB 2, 1927, 19 - 30).

50. *Ματθαῖος Μυρέων.* Ἑτέρα ἱστορία τῶν κατὰ τὴν Οὐγγροβλαχίαν τελεσθέντων, ἀρξαμένη ἀπὸ Σερμπάνου Βοηβόνδα μέχρι Γαβριὴλ Βοηβόνδα, τοῦ ἐνεστῶτος δουκός, ποιηθεῖσα παρὰ τοῦ ἐν ἀρχιερεῦσι πανιερωτάτου Μητροπολίτου Μυρέων κυροῦ Ματθαίου τοῦ ἐκ Πωγονιανῆς καὶ ἀφιερωθεῖσα τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Κατριτζῇ (*E. Legrand,* BGV Β' Παρίσι 1881, 231 - 333) — Βλ. καὶ *Περὶ τὸ γένος τῶν Ρωμαίων.*

51. *Μαχαιρᾶς Λεόντιος.* Ἐξήγησις τῆς γλυκείας χώρας Κύπρου, ἡ ποία λέγεται Κρόνακα, τουτέστιν Χρονικὸν (*R. M. Dawkins,* Leontios Makhairas Recital concernirg the Sweet Land of Cyprus entitled «Chronicle» edited with a Translation and Notes, Α' - Β', Ὀξφόρδη 1932).

52. *Μηλοΐτης Ἰάκωβος. Σπ. Κ. Παπαγεωργίου,* Ὁδοιπορικὸν Ἰακώβου Μηλοΐτου (Παρνασσ. 6, 1882, 632 - 642).

53. *Μιχαὴλ γραμματικός.* Στίχοι εἰς τὸν Ἐφέσου ἐλθόντα καὶ εὑρόντα τὸν Λυκολέοντα νεκρὸν (*Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς,* Μιχαὴλ Γραμματικὸς ὁ ἱερομόναχος, ΒΖ 20, 1911, 131 - 132).

54. *Μιχαὴλ ἱερομόναχος.* Στίχοι κατ' ἀλφάβητον (*S. G. Mercati,* Intorno a Μιχαὴλ Γραμματικὸς ὁ ἱερομόναχος, Bessarione 33, 1917, 206 - 207).

55. *Μιχαὴλ ἱερομόναχος.* Στίχοι πολιτικοὶ (*S. G. Mercati,* Intorno a Μιχαὴλ Γραμματικὸς ὁ ἱερομόναχος, Bessarione 33, 1917, 204 - 205).

Μιχαὴλ Πανάρετος, βλ. *Πανάρετος Μιχαήλ.*

56. *Μοντσελέζε Θεόδωρος.* Τραγωδία ὀνομαζομένη Εὐγένα, νεωστὰ δοσμένη εἰς φῶς διὰ ὠφέλειαν τῶν πάντων, ποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κυροῦ Θεοδώρου Μοντσελέζε 1646 (*M. Vitti,* Teodoro Montselese, Εὐγένα [Istituto Universitario Orientale. Seminario di greco moderno, 2], Νεάπολη 1965).

57. *Μπεργαδῆς.* Ἀπόκοπος (*Στ. Ἀλεξίου,* Ἀπόκοπος, Κρ. Χρ. 17, 1963, 183 - 251).

58. *Μπουμπούλης Ἀντώνιος.* Θρῆνος τῆς περιφήμου πόλεως Ἀθήνης διὰ τὸν ἐπώδυνον καὶ πολύκλαυστον θάνατον τοῦ παμφιλτάτου καὶ πιστοτάτου αὐτῆς πολίτου καὶ εὐπατρίδου Μιχαὴλ Λίμπονα τοῦ ἀειμνήστου, ἀδίκως καὶ ἀπηνῶς ὑπὲρ αὐτῆς φονευθέντος, ἐκδοθεὶς διὰ στόματος Ἀντωνίου ἱερέως Μπουμπούλη τοῦ Κρητός, ἐφημερίου τοῦ ἐν Βενετίαις πανσέπτου ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῶν Ρωμαίων καὶ παρ' αὐτοῦ ἀφιερωθεὶς τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ ἀξιοπρεπεστάτῳ Ἀθηναίῳ Μιχαὴλ τῷ Περούλῃ. Ἐνετίησι παρὰ Μιχαὴλ Ἀγγέλῳ τῷ Βαρβωνίῳ, ‚αχπα' (*E. Legrand,* BGV Β' Παρίσι 1881, 123 - 147).

59. *Μπουνιαλῆς Ζάνες Μαρῖνος.* Διήγησις διὰ στίχων τοῦ δεινοῦ πολέμου τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτης γενομένου, ... συνθεμένη ἐν συντομίᾳ παρὰ Μαρίνου Ζάνε τοῦ λεγομένου Μπουνιαλῆ, τοῦ Ρεθυμναίου, ἐκ Κρήτης (*Α. Ξηρουχάκης,* Ὁ κρητικὸς πόλεμος, 1645 - 1669, ἢ συλλογὴ τῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων Ἀνθίμου Διακρούση, Μαρίνου Ζάνε, Τεργέστη 1908).

60. *Νεόφυτος ἅγιος.* α) Στίχοι ἁπλοϊκοὶ πρὸς κατάνυξιν· β) Περὶ τοῦ παραδείσου τὸ φυτόν. Στίχοι ἁπλοϊκός, κατανυκτικὸς συντεθημένοι· γ) (Χωρὶς τίτλο) (*Ι. Π. Τσικνόπουλος,* Τρία ἀνώνυμα βυζαντινὰ ποιήματα ἐπανευρίσκουν τὸν ποιητήν των ἅγιον Νεόφυτον, Κυπρ. Σπ. 27, 1963, 75 - 117).

61. *Παΐσιος Ρόδου.* Ἱστορία τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν περιχώρων αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ τῶν καθ' ὁδὸν τοποθεσιῶν, ὡς καὶ τῶν πάλαι γεγονότων θαυμάτων τεραστίων (*Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς,* Παϊσίου Ἁγιαποστολίτου, μητροπολίτου Ρόδου, Ἱστορία τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, Πετρούπολη 1891).

62. *Παλαμήδης Γεώργιος.* Ἱστορία περιέχουσα πάσας τὰς πράξεις καὶ ἀνδραγαθίας καὶ πολέμους τοῦ ἐκλαμπροτάτου Μιχαὴλ βοηβόδα, αὐθέντη Οὐγγροβλαχίας, Τρανσυλβανίας, Μολδοβίας, ἕως τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, παρὰ Γεωργίου τοῦ Παλαμήδη, γραφθεῖσα καὶ ποιηθεῖσα τυγχάνοντος ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἐκλαμπροτάτου δουκὸς τῆς Ὀστροβίας κυρίου κυρίου κνέζη Βασιλείου, ἐν ἔτει 1607 μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰς τὰς 15 ἐν τῇ Ὀστροβίᾳ (*E. Legrand,* BGV Β', Παρίσι 1881, 183 - 230).

63. *Πανάρετος Μιχαήλ.* Περὶ τῶν Τραπεζοῦντος βασιλέων, τῶν μεγάλων Κομνηνῶν, ὅπως καὶ πότε καὶ πόσον ἕκαστος ἐβασίλευσεν (*Ὀδ. Λαμψίδης,* Μιχαὴλ τοῦ Παναρέτου Περὶ τῶν μεγάλων Κομνηνῶν, εἰσαγωγή, ἔκδοσις, σχόλια [Ποντιακαὶ ἔρευναι, 2], Ἀθήνα 1958).

64. *Παντεχνῆς Κωνσταντῖνος.* Τοῦ μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως καὶ ὑπερτίμου κὺρ Κωνσταντίνου τοῦ Παντεχνῆ Ἔκφρασις κυ-

νηγεσίου περδίκων καὶ λαγωῶν (*E. Miller*, Description d'une chasse à l'once par un écrivain byzantin du XIIe siècle de notre ère, AAEEG 6, 1872, 28 - 52).

65. *Παπα-Συναδινός. Π. Πέννας*, Τὸ Χρονικὸν τῶν Σερρῶν τοῦ Παπα-Συναδινοῦ μετ' εἰσαγωγικῆς μελέτης (Σερραϊκὰ Χρονικὰ 1, 1938, 7 -72).

66. *Παρασπόνδυλος Ζωτικός*. Διήγησις γεγραμμένη παρ' ὁμοῦ φιλοσόφου Παρασπόνδυλος Ζωτικός, ὃ γέγονε γὰρ ἐν τόπῳ Βάρνας μηνὸς Νοεμβρίου ιγ' ἡμέρᾳ τετράδῃ· ταῦτα γὰρ γέγοναν ἐν τόπῳ Βάρνας (*G. Moravcsik*, Görög Költemény a Varnai csatáról — Ἑλληνικὸν ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης [Οὑγγροελληνικαὶ μελέται, 1], Βουδαπέστη 1935).

67. *Πεπαγωμένος Δημήτριος*, βλ. *Δημήτριος Κωνσταντινοπολίτης*.

68. *Πετρίτσης Ἰγνάτιος*. Διήγησις ὡραιοτάτη τοῦ ἀνδρειωμένου Διγενῆ (*Sp. Lambros*, Collection de romans grecs en langue vulgaire et en vers, Παρίσι 1880, 111 - 237).

69. *Πικατόρος Ἰωάννης*. Ρίμα θρηνητικὴ εἰς τὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον Ἅδην, ποίημα κὺρ Ἰωάννου Πικατόρου ἐκ πόλεως Ρηθύμνης (*E. Κριαρᾶς*, Ἡ ρίμα θρηνητικὴ τοῦ Ἰωάννου Πικατόρου, ΕΜΑ 2, 1940, 20 - 69).

70. *Πλάτων*. Ὅσα δεῖ φοβεῖσθαι (*Γ. Ζώρας*, α) Ἰακώβου Λόγοι παραινετικοὶ καὶ ψυχωφελεῖς κατὰ τὸν ἀθηναϊκὸν κώδικα 535· β) Πλάτωνος Ὅσα δεῖ φοβεῖσθαι κατὰ τὸν ἀθηναϊκὸν κώδικα 701 [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1955).

71. *Προδρομικά*. I. Τοῦ Προδρόμου κυροῦ Θεοδώρου πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Μαυροϊωάννην· II. Τοῦ αὐτοῦ ὅμοιοι. II. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Σεβαστοκράτορα· III. Στίχοι τοῦ γραμματικοῦ κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπροδρόμου· IV. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα (*D. C. Hesseling* καὶ *H. Pernot*, Poèmes prodromiques en grec vulgaire [Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenshappen te Amsterdam Afdeeling Letterkunde. Nieuwe Reeks Deel XI, 4], Ἄμστερνταμ 1910).

72. *Πρόδρομος*. α) Τῇ σεβαστοκρατορίσσῃ· ... β) Δεητήριος πρὸς τὸν αὐτὸν αὐτοκράτορα ὡς ἀπὸ τῆς σεβατοκρατορίσσης (*Σ. Παπαδημητρίου*, Ὁ Πρόδρομος τοῦ Μαρκιανοῦ κώδικος XI 22, Viz. Vrem. 10, 1903, 102 - 163).

73. *Πρόδρομος Θεόδωρος*. Τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου Τῶν κατὰ Ροδάνθην καὶ Δοσικλέα βιβλία Θ' (*R. Hercher*, Ἐρωτικῶν λόγων συγγραφεῖς — Erotici scriptores graeci B', Λειψία 1859, 287 - 434).

74. *Πρόδρομος Θεόδωρος*. Τοῦ φιλοσόφου τοῦ Προδρόμου Στίχοι δεητήριοι (*A. Maiuri*, Una nuova poesia di Teodoro Prodromo in greco volgare, BZ 23, 1914 - 19 ⟨1920⟩, 395 - 407).

75. *Πρόδρομος Θεόδωρος. Σπ. Λάμπρος*, Ἀνέκδοτον ποιημάτιον Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου (ΝΕ 5, 1908, 332 - 333).

76. *Πρόδρομος Θεόδωρος. E. Legrand*, Poésies inédites de Théodore Prodrome, publiées d'après la copie d'Alphonse l'Athenien (REG 4, 1891, 70 - 73).

Πρόκλος μοναχός, βλ. *Κομνηνὸς μοναχός*.

77. *[Πύλλης Μιχαήλ]*. Ἐπιστολὴ Μουρὰτ Β' (*Σπ. Λάμπρος*, Ἡ ἑλληνικὴ ὡς ἐπίσημος γλῶσσα τῶν σουλτάνων, ΝΕ 5, 1908, 40 - 78), ἰδίως 58.

78. *Σαχλίκης Στέφανος*. Ἀφήγησις παράξενος τοῦ ταπεινοῦ Σαχλίκη (*S. D. Papadimitriu*, Ἀφήγησις παράξενος, Ὀδησσὸς 1896).

79. *Σαχλίκης Στέφανος*. Γραφαὶ καὶ στίχοι καὶ ἑρμηνεῖαι κυροῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 62 - 78).

80. *Σαχλίκης Στέφανος*. Γραφαὶ καὶ στίχοι καὶ ἑρμηνεῖαι, ἔτι καὶ ἀφηγήσεις κυροῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 79 - 105).

81. *Σαχλίκης Στέφανος*. Il poema parenetico di Sachlikis (*M. Vitti*, Il poema parenetico di Sachlikis nella tradizione inedita del cod. Napoletano, Κρ. Χρ. 14, 1960, 173 - 200).

82. *Σκλάβος Μανόλης*. Ἡ συμφορὰ τῆς Κρήτης, ἡ γέγονεν ἐκ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ (*Φ. Μπουμπουλίδης*, Ἡ συμφορὰ τῆς Κρήτης τοῦ Μανόλη Σκλάβου, κρητικὸν στιχούργημα τοῦ 16ου αἰῶνος [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1955).

83. *Σκλέντζας Ἀνδρέας. E. Κακουλίδη*, Ποιήματα τοῦ Ἀνδρέα Σκλέντζα (Ἑλλην. 20, 1967, 107 - 145).

84. *Σουμ[μ]άκης Ἄντζολος*. Διήγησις τοῦ ρεμπελιοῦ τῶν ποπολάρων, ἤγουν τοῦ νησίου τῆς Ζακύνθου, ὁποὺ ἔγινεν εἰς τοὺς 1628 (*K. N. Σάθας*, Ἑλληνικὰ ἀνέκδοτα Α', Ἀθήνα 1867, 154 - 193).

85. *Σουμμάκης Μιχαήλ*. Παστὼρ φίδος, ἤγουν Ποιμὴν πιστός, μεταγλωττισμένος ἀπὸ τὸ ἰδίωμα τὸ ἰταλικὸν παρ' ἐμοῦ Μιχαὴλ Σουμμάκη ἐκ πόλεως Ζακύνθου, Βενετία ͵αχνη'.

86. *Σταυρινὸς βεστιάρης*. Διήγησις ὡραιοτάτη τοῦ Μιχαὴλ Βοϊβόνδα πῶς ἀφέντευσεν εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ πῶς ἔκοψε τοὺς Τούρκους ὅπου

εὑρέθησαν ἐκεῖ καὶ πῶς ἔκαμε πολλαῖς ἀνδραγαθίαις καὶ ὕστερα ἐθανατώθη διὰ φθόνον χωρὶς πόλεμον (*Ε. Legrand*, Les exploits de Michel le Brave, voivode de Valachie, par Stavrinos le vestiar. Recueil de poèmes historiques en grec vulgaire, Παρίσι 1877, 16 - 127).

87. *Σταφιδᾶς Ἰωάννης*. Ἰατροσόφιον (*E. Legrand* BGV Β' Παρίσι 1881, 1 - 17).

Συναδινός, βλ. *Παπα - Συναδινός*.

88. *Σφραντζῆς Γεώργιος*. [Χρονικὸν μικρόν]. Οἰκτρὸς Γεώργιος Σφραντζῆς ὁ καὶ πρωτοβεστιαρίτης, Γρηγόριος τάχα μοναχός, ταῦτα ἐγράψαμεν ἀπὸ τῶν καθ' ἑαυτὸν καί τινων μερικῶν γεγονότων ἐν τῷ τῆς ἀθλίας ζωῆς αὐτοῦ χρόνῳ (*V. Grecu*, Georgios Sphrantzes, Memorii 1401 - 1477 [Scriptores Byzantini, 5], Βουκουρέστι 1966).

89. *Τζαμπλάκος. Γ. Ζώρας*, Τζαμπλάκου, Ἠθικὸν βυζαντινὸν ποίημα (Ν. Ἑστ. 59, 1956, 329 - 333).

90. *Τριβώλης Ἰάκωβος*. α) Ἱστορία τοῦ Ταγιαπιέρα· β) Ἱστορία τοῦ ρὲ τῆς Σκότζιας μὲ τὴν ρήγισσα τῆς Ἐγγλιτέρρας (*J. Irmscher*, Ἰάκωβος Τριβώλης, Ποιήματα [Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Institut für griechisch - römische Altertumskunde, 1], Βερολίνο 1956).

91. *Τριβώλης Ἰάκωβος*. Ἱστορία τοῦ ρὲ τῆς Σκότζιας μὲ τὴν ρήγισσα τῆς Ἐγγλιτέρρας ὁπὄγινε εἰσὲ καιρὸν ἐκείνας τὰς ἡμέρας (*Γ. Ζώρας*, Διηγήματα τοῦ Βοκκακίου πρότυπα τοῦ Τριβώλη καὶ τοῦ Βηλαρᾶ [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1957).

92. *Τρώιλος Ἰωάννης - Ἀνδρέας. Μ. Βάλσας*, Βασιλεὺς ὁ Ροδολίνος, τραγωδία τοῦ Ἰωάννου Ἀντρέα τοῦ Τρωίλου (Κυπρ. Γράμμ. 17, 1952, 269 - 290).

93. *Τρώιλος Ἰωάννης - Ἀνδρέας. Μ. Ι. Μανούσακας*, Βασιλεὺς ὁ Ροδολίνος, τραγωδία Ἰωάννη - Ἀνδρέα Τρωίλου (1647). Πράξεις Γ' - Δ'. Πρώτη παρουσίαση (μὲ εἰσαγωγικὸ σημείωμα) (Θέατρο Α', τεῦχ. 4, Ἰούλ. - Αὔγ. 1962, 8 - 23).

94. *Τρώιλος Ἰωάννης - Ἀνδρέας. Μ. Ι. Μανούσακας*, Ἰωάννου Ἀνδρέα Τρωίλου Βασιλεὺς ὁ Ροδολίνος (1647). Ἀποσπάσματα (Ἑλλην. Δημ. 12, τεῦχ. 131, 15 Ἰουλ. 1953, 67 - 70).

95. *Φαλιέρος Μαρίνος*. α) Ἐρωτικὸν ἐνύπνιον· β) Λόγοι διδακτικοί· γ) Ρίμα παρηγορητικὴ (*Γ. Ζώρας*, Ὁ ποιητὴς Μαρῖνος Φαλιέρος, Κρ. Χρ. 2, 1948, 7 - 46, 213 - 234, 416 - 435).

96. *Φαλιέρος Μαρίνος. Γ. Ζώρας*, Ἱστορία καὶ ὄνειρο τοῦ Φαλιέρου (ἐκ τοῦ ἀνεκδότου Ἀμβροσιανοῦ κώδικος) (Ἐπιθ. ἑλληνοϊτ. πνευμ. ἐπικ. 3, 1940, 311 - 320, 373 - 385).

97. *Φαλιέρος Μαρίνος*. Ἱστορία τοῦ Κρητὸς Φαλιέρου, εὐγενοῦς. Ἐρωτικαὶ ὑποθέσεις (*Γ. Ζώρας*, Μαρίνου Φαλιέρου Ἱστορία καὶ ὄνειρον κατὰ τὸν Βατικανὸν ἑλληνικὸν κώδικα 1563, ΕΕΦΣΠΑ 12, 1961 - 62, 168 - 206).

98. *Φαλιέρος Μαρίνος*. Παρηγορία πεμφθεῖσα παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κὺρ Μαρίνου τοῦ Φαλιέρου πρός τινα ἄρχον Βενεδίκτον Ταπόλη ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ (*Γ. Ζώρας*, Μαρίνου Φαλιέρου Ρίμα παρηγορητικὴ κατὰ τὸν κώδικα 1549 τῆς Λαυρεντιανῆς Βιβλιοθήκης τῆς Φλωρεντίας [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1956).

99. *Φαλιέρος Μαρίνος. J. Schmitt*, Ποίημα ἀνέκδοτο τοῦ Μαρίνου Φαλιέρη (ΔΙΕΕΕ 4, 1892, 291 - 308).

Φραντζῆς Γεώργιος, βλ. *Σφραντζῆς Γεώργιος*.

100. *Φώσκολος Μάρκος Ἀντώνιος. Στ. Ξανθουδίδης*, Μάρκου Ἀντωνίου Φωσκόλου (1669) Φορτουνᾶτος, Ἀθήνα 1922.

101. *Χαντακίτης Μανουήλ. Μ. Ι. Μανούσακας*, Ἕνα παλιὸ (1420;) ἰδιωτικὸ γράμμα σὲ κρητικὴ διάλεκτο: Τὰ παράπονα τοῦ ξενιτεμένου Μανουὴλ Χαντακίτη γιὰ τὴν ἀπονιὰ τοῦ πατέρα του (Κρ. Πρωτοχρ. 2, 1962, 35 - 39).

102. *Χειλᾶς*. Chilas, Chronicon monasterii S. Theodori in Kythera insula siti (*Ch. Hopf*, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873, 346 - 358).

103. *Χίκας Ναθαναήλ*. α) Ναθαναήλου ἱερομονάχου ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Χυχὸς καὶ πρωτοσυγκέλλου πατριαρχικοῦ Μονῳδία εἰς τὸν θάνατον τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Φιλαδελφείας κυρίου Γαβριὴλ Σεβήρου· β) Ναθαναήλου ἱερομονάχου ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Χυχὸς εἰς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Φιλαδελφείας κύριν Θεοφάνην ἐπίγραμμα (*Μ. Ι. Μανούσακας*, Ναθαναὴλ Χίκας ὁ Ἀθηναῖος καὶ τὰ ἀνέκδοτα ἔργα αὐτοῦ, ΕΜΑ 4, 1952, 3 - 48).

104. *Χορτάτσης Γεώργιος. Στ. Ξανθουδίδης*, Ἐρωφίλη, τραγῳδία Γεωργίου Χορτάτζη (1600), ἐκδιδομένη ἐκ τῶν ἀρίστων πηγῶν μετ' εἰσαγωγῆς καὶ λεξιλογίου [Texte und Forschungen zur byzantinisch - neugriechischen Philologie, 9], Ἀθήνα 1928.

105. [*Χορτάτσης Γεώργιος*]. *Ε. Κριαρᾶς*, Γύπαρις, κρητικὸν δρᾶμα. Πηγαὶ - κείμενον [Texte und Forschungen zur byzantinisch - neugriechischen Philologie, 39], Ἀθήνα 1940.

106. *Χορτάτσης Γεώργιος*. *Λ. Πολίτης*, Γεωργίου Χορτάτση, Κατζοῦρμπος, Κωμωδία, κριτικὴ ἔκδοση, σημειώσεις, γλωσσάριο ['Εταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν, Κρητικὸν Θέατρον, 1], Ἡράκλειο 1964.

107. *Χορτάτσης Γεώργιος*. Πανώρια (ἔκδ. *Ε. Κριαρᾶ* ἀκόμη ἀδημοσίευτη).

108. *Χοῦμνος Γεώργιος*. α) Ἡ Κοσμογέννησις· β) Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα (*Λ. Πολίτης*, Ποιητικὴ ἀνθολογία, βιβλίο δεύτερο: Μετὰ τὴν Ἅλωση, Ἀθήνα 1965, 59 - 60).

109. *Χοῦμνος Γεώργιος*. *F. H. Marshall*, Old Testament Legends from a Greek Poem on Genesis and Exodus by Georgios Chumnos, edited with Introduction, Metrical Translation, Notes and Glossary from a Manuscript in the British Museum, Καίμπριτζ 1925.

110. [*Ψευδο-Γεωργηλᾶς*]. Διήγησις πάνυ θλιβερή, πονετικὴ καὶ πλήρη βαβαὶ παπαὶ τῆς συμφορᾶς τῆς Κωνσταντινουπόλης (*G. Wagner*, Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ Θρῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Medieval Greek Texts : Being a Collection of the Earliest Compositions in Vulgar Greek, prior to the Year 1500, edited with Prolegomera and Critical Notes, μέρ. α', Λονδίνο 1870, 141 - 170).

111. [*Ψευδο-Γεωργηλᾶς*]. Ἅλωσις Κωνσταντινουπόλεως (*E. Legrand*, BGV A', Παρίσι 1880, 169 - 202).

β') *Ἀνώνυμα*

Στὸν πίνακα τοῦτον κατατάσσονται οἱ ἐκδόσεις τῶν ἀνώνυμων κειμένων κατὰ ἀλφαβητικὴ τάξη σύμφωνα μὲ τὴ βασικὴ (ποὺ συνήθως εἶναι καὶ ἡ πρώτη) λέξη τοῦ τίτλου τους. Τὰ στοιχεῖα τοῦ τίτλου ποὺ κρίνεται ἀπαραίτητο νὰ ἐξαρθοῦν τυπώνονται μὲ ἀραιὰ στοιχεῖα, ἔστω καὶ ἂν τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τοῦ τίτλου δὲ συμπίπτουν μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς παραγράφου. Στὴν περίπτωση ποὺ μέσα στὴ βιβλιογραφικὴ μνεία ἢ στὸ ἴδιο τὸ κείμενο δὲν παρέχεται ὁ τίτλος τοῦ κειμένου ἢ δὲν ἀναφέρεται σὲ ἑλληνικὴ γλώσσα, τοποθετεῖται ὡς λῆμμα καὶ μέσα σὲ ἀγκύλη ἡ λέξη ποὺ ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν κρίση μας νὰ χρησιμοποιηθῆ. Καὶ στὸν πίνακα τοῦτον τὰ κείμενα ἀριθμοῦνται μὲ αὔξοντα ἀριθμὸ γιὰ τὸ λόγο ποὺ ἐδηλώσαμε καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλιογραφικοῦ πίνακα τῶν ἐπώνυμων κειμένων. Καὶ ἐδῶ χρησιμοποιοῦνται οἱ βραχυγραφίες περιοδικῶν, ἀνθολογιῶν, κλπ., ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὰ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ.

112. *Ἀκολουθία* τοῦ ἀνοσίου τραγογένη *Σπανοῦ*, τοῦ οὐρίου καὶ ἐξουρίου, μηνὶ τῷ αὐτῷ πέρυσι, ἐν ἔτει ἐφέτο (*E. Legrand*, BGV B', Παρίσι 1881, 28 - 47).

113. *Ἀλέξανδρος* ὁ βασιλεύς. (*S. Reichmann*, Das byzantinische Alexandergedicht nach dem Codex Marcianus 408, Meisenheim am Glan 1963).

114. Διήγησις καὶ ἡ γέννησις καὶ ἡ ζωὴ τοῦ *Ἀλεξάνδρου*... (*K. Mitsakis*, Der byzantinische Alexanderroman nach dem Codex Vindob. theol. gr. 244 [Miscellanea Byzantina Monacensia, 7], Μόναχο 1967).

115. *Ε. Κακουλίδη*, Νεοελληνικὰ θρησκευτικὰ *ἀλφαβητάρια* [Ε ΕΦΣΠΘ, παράρτ. 9], Θεσσαλονίκη 1964.

116. *Φ. Μπουμπουλίδης*, Δημώδεις μεταβυζαντινοὶ *ἀλφάβητοι* (ΕΕΒΣ 25, 1955, 284 - 305).

117. [*Ἀλφάβητοι*]. *G. Moravscik*, Il Caronte bizantino (SBN 3, 1931, 45 - 68).

118. [*Ἀλφάβητοι*]. *S. G. Mercati*, Note critiche, ἀρ. 20. L' Alfabeto : Ἄρχοντες καὶ μεγιστάνοι secondo la lezione del codice Vatopedino 1038 (SBN 4, 1935, 298 - 300).

119. *Γ. Ζώρας*, *Ἀλφάβητος* τῆς ξενιτείας κατὰ τὸν ἀθηναϊκὸν κώδικα 535 [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1955.

Ἅλωσις Κωνσταντινουπόλεως, βλ. *Ψευδο - Γεωργηλᾶς*.

120. *Ἁμαρτωλοῦ παράκλησις* (*E. Legrand*, BGV A', Παρίσι 1880, 17 - 37).

121. *Ε. Κριαρᾶς*, *Ἀνακάλημα* τῆς Κωνσταντινόπολης. Τὸ κείμενο μὲ εἰσαγωγή, σχόλια καὶ γλωσσάριο, β' ἔκδ. συμπληρωμένη, Θεσσαλονίκη 1965.

122. Περὶ τῆς *ἀναλώσεως* καὶ τῆς αἰχμαλωσίας, ἣ γέγον' ὑπὸ τῶν Περσῶν εἰς Ἀττικὴν Ἀθήνα (*Γ. Ζώρας*, Τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Φραγκοκρατίας καὶ ἡ ἅλωσις τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸν Βαρβερινὸν ἑλληνικὸν κώδικα 111, στὸν τόμο τοῦ ἴδιου: Περὶ τὴν Ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀθήνα 1959, 135 - 147).

123. Ἡ *ἀπαρνημένη τῶν Χανιῶν* (*Λ. Πολίτης*, Παρατηρήσεις σὲ κρητικὰ κείμενα, Κρ. Χρ. 12, 1958, 300 - 320).

124. [*Ἀπογραφὴ* περιουσίας Ἑλλήνων Βενετίας]. *Κ. Δημαρᾶς*, Βενετία: 1477, 1828. Ἀνέκδοτα κείμενα (Θησαυρ. 1, 1962, 1 - 13).

125. *Ἀποκάλυψις* τῆς ὑπεραγίας *Θεοτόκου* περὶ τῆς κολάσεως (*H. Pernot*, Descente de la Vierge aux enfers d'après les manuscrits grecs de Paris, REG 13, 1900, 233 - 257).

126. Ἀποκάλυψις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου διὰ τὲς κόλασες τῶν ἁμαρτωλῶν (*R. Dawkins*, Κρητικὴ ἀποκάλυψις τῆς Παναγίας, Κρ. Χρ. 2, 1948, 487 - 500).

127. Ἀπολλώνιος. *A. Janssen*, Narratio neograeca Apollonii Tyrii, Textus graecus prolegomenis commentariisque et translatione latina instructus [Noviomagenses indagationes ad res antiquas spectantes, 2], Ἄμστερνταμ - Ἀμβέρσα 1954.

128. Ἀπολλώνιος. *G. Morgan*, Cretan Poetry, Sources and Inspiration, 6. Apollonius of Tyre (Κρ. Χρ. 14, 1960, 379 - 393).

129. Ριμάδα τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τύρου (*Στ. Ἀλεξίου*, Κρητικὴ ἀνθολογία, ΙΕ' - ΙΖ' αἰώνας. Εἰσαγωγή, ἀνθολόγηση καὶ σημειώματα [Ἑταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν], Ἡράκλειο 1954, 28 - 29).

130. Μεταγλώττισμα ἀπὸ λατινικὸν εἰς ρωμαϊκόν. Διήγησις πολυπαθοῦς Ἀπολλωνίου τοῦ Τύρου (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 248 - 276).

131. [Ἀριθμητικὴ βυζαντινή]. *H. Hunger - K. Vogel*, Ein byzantinisches Rechenbuch des 15. Jahrhunderts. 100 Aufgaben aus dem Codex Vindobonensis Phil. gr. 65. Text, Übersetzung und Kommentar [Österreich. Akademie der Wissenschaften, philos.-histor. Klasse, Denkschr., τόμ. 78, μέρος Β'], Βιέννη 1963.

132. Τοῦ Ἀρμούρη (*Στ. Κυριακίδης*, Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας. Ἀκριτικὰ ἔπη, ἀκριτικὰ τραγούδια, ἀκριτικὴ ζωή. Παράρτημα, Ἀκριτικὰ ᾄσματα [Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, 45], Ἀθήνα, 119 - 129).

133. Ἆσμα πολέμου (*Β. Ψιλάκης*, Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, Β' Χανιὰ 1909, 359 - 360).

134. Ἆσμα πολιορκίας τῆς Μάλτας (*Γ. Σπυριδάκης*, Παρατηρήσεις ἐπὶ δύο ἱστορικῶν ᾀσμάτων τῆς Κύπρου: Α' τῆς πολιορκίας τῆς Μάλτας, 1565· Β' τῆς ἁλώσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν 1570 - 1571, ΕΕΦΣΠΑ 6, 1955 - 56, 423 - 438).

135. Ἆσμα τῆς Κύπρου πτώσεως ὑπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς (*Γ. Σπυριδάκης*, Παρατηρήσεις ἐπὶ δύο ἱστορικῶν ᾀσμάτων τῆς Κύπρου: Α' τῆς πολιορκίας τῆς Μάλτας (1565)· Β' τῆς ἁλώσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν (1570 - 1571), ΕΕΦΣΠΑ 6, 1955 - 56, 423 - 438).

136. *Γ. Σπυριδάκης*, Τὸ ᾆσμα τοῦ σεισμοῦ ἐν Κρήτῃ (1508) (B-NJ 15, 1939, 58 - 65). Βλ. καὶ *Τραγούδι τῆς Φιαγκούσας*.

137. *Κ. Ν. Σάθας*, Ἀ[σ]σίζαι τοῦ βασιλείου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Κύπρου, ΜΒ Ϛ', Βενετία - Παρίσι 1877.

138. Διήγησις περὶ τοῦ Ἀχιλλέως (*Σπ. Λάμπρος*, Ἀχιλληΐς, ΝΕ 15, 1921, 367 - 408).

139. Διήγησις τοῦ Ἀχιλλέως (*D. C. Hesseling*, L'Achilléide byzantine, publiée avec une introduction, des observations et un index [Verhandelingen der Koniunklijke Akademie van Wetenschappen le Amsterdam, Afdeling Letterkunde. Nieuwe Reeks. Deel XIX, ἀρ. 3], Ἄμστερνταμ 1919).

140. Ἀχιλληΐς. *B. Haag*, Die Londoner Version der byzantinischen Achilleis [Abdruck der Beigabe zum Jahresbericht des humanistischen Gymmasiums, Günzburg 1918/19 und 1919/20], Μόναχο 1919.

141. Βακτηρία ἀρχιερέων (*Α. Μομφερράτος*, Εὑρετήριον καὶ πρόλογος τῆς Βακτηρίας τῶν ἀρχιερέων, ΔΙΕΕΕ 3, 1889, 129 - 218).

142. Βατοπεδινός. Καταπατητάδες στὸ Βατοπέδι (1528) (*Γ. Βαλέτας*, Ἀνθολογία τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας, Α' 1947).

143. Διήγησις ἐξαίρετος Βελθάνδρου τοῦ Ρωμαίου (*Ε. Κριαρᾶς*, Βυζαντινὰ ἱπποτικὰ μυθιστορήματα [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, 2], Ἀθήνα 1955).

144. Ριμάδα περὶ Βελισαρίου (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 348 - 378).

145. *R. Cantarella*, La Διήγησις ὡραιοτάτη τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου τοῦ λεγομένου Βελισαρίου (di anonimo autore). Testo critico con una appendice: Sulla fortuna della leggenda di Belisario (SBN 4, 1935, 153 - 202).

146. *Π. Καλονάρος*, Ἡ Βενετία εἰς τοὺς θρύλους καὶ τὰ τραγούδια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, Ἀθήνα 1942, 6 - 11.

147. Βίος τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Νικολάου, ποίημα εὐλαβέστατον καὶ ὡραῖον διὰ στίχου (*E. Legrand*, BGV A', Παρίσι 1881, 321 - 329).

148. Βίος Δημητρίου βασιλέως Μοσχοβίας, Σαντομίρου βοϊβόντα καὶ ἀρχόντων τῆς Λεχίας (*B. Knös*, Une version grecque de l' histoire du faux Démetrius, tzar de la Russie, ΔΙΕΕΕ 16, 1962, 223 - 266).

149. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ἀσκήσαντος ἐν τοῖς Σταγοῖς, ἐν τῷ λίθῳ τῷ ὑπ' αὐτοῦ κληθέντι Μετεώρῳ (*Ν. Βέης*, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων, Βυζαντὶς 1, 1909, 237 - 260).

150. *Στ. Ἀλεξίου*, Ἡ Βοσκοπούλα, κρητικὸ εἰδύλλιο τοῦ 1600 [Ἑταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν], Ἡράκλειο 1963.

151. *Γαδάρου*, λύκου καὶ ἀλουποῦς διήγησις ὡραία (*Λ. Ἀλεξίου*, Ἡ φυλλάδα τοῦ γαδάρου, ἤτοι γαδάρου, λύκου καὶ ἀλεποῦς διήγησις ὡραία, Κρ. Χρ. 9, 1955, 81 - 118).

152. *Γαδάρου*, λύκου κι' ἀλουποῦς διήγησις ὡραία (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 124 - 140).

153. [*Γυμνάσιον Ρώμης*]. *Μ. Ι. Μανούσακας*, Ἡ παρουσίαση ἀπὸ τὸν Ἰανὸ Λάσκαρη τῶν πρώτων μαθητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ γυμνασίου τῆς Ρώμης στὸν πάπα Λέοντα Ι' (15 Φεβρουαρίου 1514) (Ἐραν. ἔτος Α', 1963, τεῦχ. 5, 161 - 172).

154. *Δημοτικὰ ἑλληνικὰ τραγούδια*. *H. Pernot*, Chansons populaires grecques des XVe et XVIe siècles, publiées et traduites [Collection de l'Institut Neo-hellénique], Παρίσι 1931.

155. *Γ. Ζώρας*, *Δημώδη ποιήματα* ἀγνώστου συγγραφέως (κατὰ τὸν κώδικα III B 27 τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Νεαπόλεως) [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1955.

156. *Κ. Ν. Σάθας*, *Διάταξις κυπρία* (1260), ΜΒ Ϛ', Βενετία - Παρίσι 1877, 501 - 513.

157. Βασίλειος *Διγενὴς* Ἀκρίτης (*C. Sathas* καὶ *E. Legrand*, Les exploits de Digénis Akritas. Epopée byzantine du dixième siècle, publiée pour la première fois d'après le manuscrit unique de Trébizonde [Collection de monuments pours servir à l'étude de la langue néo - hellénique, 6, nouvelle série], Παρίσι - Ἀθήνα 1875).

158. *Διγενής*. *D. C. Hesseling*, Le roman de Digénis Akritas d'après le manuscrit de Madrid, Λαογρ. 3, 1911, 537 - 604.

159. *Δ. Πασχάλης*, Οἱ δέκα λόγοι τοῦ *Διγενοῦς* Ἀκρίτου (πεζὴ διασκευή) (Λαογρ. 9, 1926, 305 - 440).

160. *Π. Καλονάρος*, Βασίλειος *Διγενὴς* Ἀκρίτας. Τὰ ἔμμετρα κείμενα Ἀθηνῶν, Κρυπτοφέρρης καὶ Ἐσκοριάλ, νέα πλήρης ἔκδοσις μετ' εἰσαγωγῆς, ὑποσημειώσεων καὶ κριτικοῦ ὑπομνήματος, Α' - Β', Ἀθήνα 1941.

161. *Διγενής*. *J. Mavrogordato*, Digenes Akrites edited with an Introduction, Translation and Commentary, Ὀξφόρδη 1956. — Βλ. καὶ *Πετρίτσης Ἰάκωβος*.

162. *Διδαχὴ Σολομῶντος* περὶ τοῦ αὐτοῦ υἱοῦ Ροβοάμ, Bibliothèque Nationale, manuscrit 2027 (*E. Legrand*, BGV Α', Παρίσι 1880, 11 - 16).

163. *Διήγησις* κατὰ πολλὰ ὡραία περὶ τῆς *Ἁγίας Σοφίας*, ποῖος τὴν ἔκτισε καὶ πόσες κολῶνες ἔχει καὶ πόσος ἔξοδος ἔγινεν (*N. Bănescu*, Un récit en grec vulgaire de la construction de Sainte - Sophie, ΕΕΒΣ 3, 1926, 144 - 160).

164. *Σπ. Λάμπρος*, Ἡ *διήγησις* τῆς φουμιστῆς *Βενετίας* (ΝΕ 6, 1909, 369 - 381).

165. *Σπ. Λάμπρος*, Ἀνέκδοτος *διήγησις* περὶ τῆς ἐν ἔτει 1650 παρὰ τὴν Θήραν *ἐκρήξεως* (ΔΙΕΕΕ 2, 1885, 107 - 111).

166. *Διήγησις παιδιόφραστος* τῶν τετραπόδων ζώων (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 141 - 178).

167. *Διήγησις πανωφέλιμος*, ὁποῦ ἔδειξεν ὁ πανάγαθος Θεὸς διὰ ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν κατοικούντων ἐν τῇ νήσῳ Σαντορήνῃ (Χρυσαλλίς, 4, 1866, 55 - 61).

168. *Διήγησις ὡραιότατη* γιὰ τὸ κακὸν ποὺ γίνη — λέγω ὄντας ἦψε ἡ φωτιὰ ἐπὰ στὴ Σαντορήνη ([*Εἰρηναῖος Ἀσώπιος*], Τὸ περὶ Σαντορήνης χειρόγραφον, Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1879, ἔτος ΙΓ', Ἀθήνα 1878, 130 - 172).

169. [*Δωρεὰ Μαρίας Παλαιολογίνας*]. Carta de donacion de la basilissa Maria para Joasaph y los monjes de Meteora (Mayo, ind. 9, año 1386) (*S. Cirac Estopañan*, Bizancio y España. El legado de la basilissa Maria y de los déspotas Thomas y Esaú de Ioannina, Β', 31 - 32 [Consejo superior de investigaciones cientificas ...], Βαρκελώνη 1943).

170. *Σ. Παπαγεώργιος*, *Ἑβραιο - ελληνικαὶ ἐλεγεῖαι* (Ἐπετ. Παρνασσ. 5, 1901, 157 - 174).

171. *Ἔκθεσις Χρονική*. *Sp. Lambros*, Ecthesis Chronica and Chronicon Athenarum, edited with Critical Notes and Indices [Byzantine Texts, edited by J. B. Bury], Λονδίνο 1902.

172. *Σπ. Λάμπρος*, *Ἔκφρασις τῶν ξυλοκονταριῶν* τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως (ΝΕ 5, 1908, 3 - 18).

173. *Ἐξοπλισμὸς καραβέλλας*. *A. Delatte*, L'armement d'une caravelle grecque du XVIe siècle, d' après un manuscrit de Vienne [Miscell. G. Merc. III, 490 - 508. Letteratura e storia bizantina. Biblioteca Apostolica Vaticana 1946, Studi e Testi, 123], Πόλη Βατικανοῦ.

174. *Ἐπιθαλάμιον Ἀνδρονίκου*. *J. Strzygowski*, Das Epithalamion des Paläologen Andronikos II. (BZ 10, 1901, 546 - 567).

Ἐπιστολὴ Μουράτ, βλ. *Πόλλης Μιχαήλ*.

175. ['Ε π ι σ τ ο λ ὴ Μ ω ά μ ε θ]. (*Σπ. Λάμπρος*, 'Η ἑλληνικὴ ὡς ἐπίσημος γλῶσσα τῶν σουλτάνων, ΝΕ 5, 1908, 40 - 78, ἰδίως 66 κέ.).

176. *D. C. Hesseling* καὶ *H. Pernot*, 'Ε ρ ω τ ο π α ί γ ν ι α (Chansons d'amour), publiées d'après un manuscrit du XVe siècle avec une traduction, une étude critique sur les 'Εκατόλογα (Chansons de cent mots), des observations grammaticales et un index [BGV Γ'], Παρίσι - 'Αθήνα 1913.

177. *Ζ ή ν ω ν*, τραγῳδία (*Κ. Ν. Σάθας*, Κρητικὸν θέατρον ἢ συλλογὴ ἀνεκδότων καὶ ἀγνώστων δραμάτων, Βενετία 1879, 1 - 102).

178. [Θ η σ η ί ς]. Θησέος καὶ γάμοι τῆς 'Εμήλιας, Βενετία 1529.

179. *Θ η σ η ί ς*. *J. Schmitt*, La Théséide de Boccace et la Théséide grecque [J.Psichari, Etudes de philologie néo-grecque sur le développement historique du grec], [Bibliothèque de l' Ecole des Hautes Etudes. Sciences philologiques et historiques, 92], Παρίσι 1892, 279 - 345.

180. *Θ η σ η ί ς*. *F. H. Marshall*, The Greek Theseid (BZ 30, 1929/30, 131 - 142).

181. *Θ η σ η ί ς*. *E. Follieri*, Il Teseida neogreco. Libro I [Testi e studi bizantino-neoellenici, Collezione diretta da C. Giannelli e G. Zoras, 1], Ρώμη - 'Αθήνα 1959.

182. [Θ η σ η ί ς]. *G. Morgan*, Cretan Poetry : Sources and Inspiration. 5. — Theseus and Emilia (Κρ. Χρ. 14, 1960, 253 - 270).

183. *Θ ρ ῆ ν ο ς* τῆς 'Υπεραγίας *Θ ε ο τ ό κ ο υ* εἰς τὴν Σταύρωσιν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ (*Μ. Ι. Μανούσακας*, 'Ελληνικὰ ποιήματα γιὰ τὴ σταύρωση τοῦ Χριστοῦ, Mél. Merlier B', 7 - 26).

184. *Σ. Μενάρδος*, *Θ ρ ῆ ν ο ς* τῆς *Κ ύ π ρ ο υ* (ΔΙΕΕΕ 6, 1901 ⟨1902⟩, 405 - 432).

185. *Νικόδημος, μητροπ. Κιτίου*, Διήγησις εἰς τὸν *θ ρ ῆ ν ο ν* τοῦ αἰχμαλωτισμοῦ τῆς εὐλογημένης *Κ ύ π ρ ο υ* (Κυπρ. Χρ. 3, 1925, 56 - 82).

186. *Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς*, *Θ ρ ῆ ν ο ς* τῆς *Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς* (BZ 12, 1903, 267 - 272).

187. *Θ ρ ῆ ν ο ς Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς*. Παρισιακὸς κῶδιξ Suppl. grec 467, φ. 191β - 193β Π (*Σπ. Λάμπρος*, Μονῳδίαι καὶ θρῆνοι ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΝΕ 5, 1908, 248 - 250).

188. [Θ ρ ῆ ν ο ς Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς]. Τὸ πότε ἐπάρθη ἡ Κωνσταντινούπολις (Κῶδιξ Πολλάνη 39, σ. 283 - 284, Α) (*Σπ. Λάμπρος*, Μονῳδίαι καὶ θρῆνοι ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΝΕ 5, 1908, 248 - 250).

189. *Θ ρ ῆ ν ο ς Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς*. Θρῆνος ἐπὶ ἁλώσεως τῆς Πόλεως (*Σπ. Λάμπρος*, Μονῳδίαι καὶ θρῆνοι ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΝΕ 5, 1908, 256 - 258).

190. *Θ ρ ῆ ν ο ς Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς* (*Γ. Ζώρας*, Περὶ τὴν Ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, 'Αθήνα 1959, 215 - 231).

191. *Θ ρ ῆ ν ο ς* τῆς *Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς* (Διάλογος 'Ενετίας καὶ Κωνσταντινουπόλεως). ["Αγνωστος παραλλαγὴ τοῦ «Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως»] (*Γ. Ζώρας*, Περὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, 'Αθήνα 1959, 233 - 248).

192. *Θ ρ ῆ ν ο ς Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ο υ π ό λ ε ω ς* ἀνωνύμου ποιητοῦ ['Η παραλλαγὴ Παϊσίου Λιγαρίδου] (*Γ. Ζώρας*, Περὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, 'Αθήνα 1959, 249 - 253).

193. *Θ ρ ῆ ν ο ς* τῶν τεσσάρων *π α τ ρ ι α ρ χ ε ί ω ν* Κωνσταντινουπόλης, 'Αλεξανδρείας, 'Αντιοχείας καὶ 'Ιερουσαλὴμ (*K. Krumbacher*, Ein dialogischer Threnos auf den Fall von Konstantinopel [Sitzungsber. d. kgl. Bayer. Akad. d. Wissensch. 3, 329 - 362).

194. *Θ ρ ῆ ν ο ς* περὶ *Τ α μ υ ρ λ ά γ γ ο υ* (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 28 - 31).

195. *Θ ρ ῆ ν ο ς* τοῦ *Φ α λ λ ί δ ο υ* τοῦ φτωχοῦ (*Στ. Ξανθουδίδης*, 'Ο Φαλλίδος, ΕΕΒΣ 4, 1927, 96 - 105).

196. *Γ. Μέγας*, 'Η *Θ υ σ ί α* τοῦ *'Α β ρ α ά μ*, κριτικὴ ἔκδοσις ἀναθεωρηθεῖσα, 'Αθήνα 1954.

197. *Κ. Ἄμαντος*, *'Ι α τ ρ ο σ ο φ ι κ ὸ ς κ ῶ δ ι ξ* ('Αθ. 43, 1951, 148 - 170).

198. ['Ι α τ ρ ο σ ό φ ι ο ν]. (*E. Legrand*, Formules médicales, extraites du manuscrit 2316, BGV B', Παρίσι 1881, 17 - 27).

199. 'Εξήγησις τοῦ θαυμαστοῦ *'Ι μ π ε ρ ί ο υ* (*E. Legrand*, BGV A', Παρίσι 1880, 283 - 320).

200. Διήγησις ἐξαίρετος, ἐρωτικὴ καὶ ξένη τοῦ *'Ι μ π ε ρ ί ο υ* θαυμαστοῦ *κ α ὶ* κόρης *Μ α ρ γ α ρ ώ ν η ς* (*Ε. Κριαρᾶς*, Βυζαντινὰ ἱπποτικὰ μυθιστορήματα [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, 2], 'Αθήνα 1955).

201. *Μ. Ι. Μανούσακας*, 'Ανέκδοτα *'Ι ν τ ε ρ μ έ δ ι α* τοῦ *κ ρ η τ ι κ ο ῦ θ ε ά τ ρ ο υ* (Κρ. Χρ. 1, 1947, 525 - 580).

202. *'Ι σ τ ο ρ ί α α ὐ τ ο κ ρ α τ ό ρ ω ν*. Historia imperatorum (*G. Moravcsik*, Sagen und Legenden über Kaiser Basileios I., DOP 15, 1961, 59 - 126).

203. *Ἱ σ τ ο ρ ί α Π α τ ρ ι α ρ χ ι κ ή*. Πατριαρχικὴ Κωνσταντινουπόλεως Ἱστορία ἀπὸ ,αυνδ' ἕως τοῦ ,αφοη' ἔτους Χριστοῦ (*I. Bekkerus*, Historia politica et patriarchica Constantinopoleos [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1849).

204. *Ἱ σ τ ο ρ ί α Π ο λ ι τ ι κ ὴ* Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ,ατπα' ἕως τοῦ ,αφοη' ἔτους Χριστοῦ (*I. Bekkerus*, Historia politica et patriarchica Constantinopoleos. Epirotica [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1849).

205. Ἀνωνύμου *ἱ σ τ ο ρ ι κ ὰ σ η μ ε ι ώ μ α τ α* (*Κ. Ν. Σάθας*, ΜΒ Β', Βενετία 1873, ρμ' - ρμα').

206. *Ἰ ω ν ᾶ ς*. *D. C. Hesseling*, Le livre de Jonas (BZ 10, 1901, 208 - 217).

207. [Ἡ *κ α κ ὴ μ ά ν ν α*] (*Ν. Βέης*, Νεοελληνικὰ δημώδη ᾄσματα ἐκ χειρογράφων κωδίκων, Ἀθήνα 1910 ⟨1911⟩).

208. Τὸ κατὰ *Κ α λ λ ί μ α χ ο ν κ α ὶ Χ ρ υ σ ο ρ ρ ό η ν* ἐρωτικὸν διήγημα (*Ε. Κριαρᾶς*, Βυζαντινὰ ἱπποτικὰ μυθιστορήματα [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, 2], Ἀθήνα 1955).

209. *Κ α λ λ ί μ α χ ο ς κ α ὶ Χ ρ υ σ ο ρ ρ ό η*. *M. Pichard*, Le roman de Callimaque et de Chrysorrhoé [Collection byzantine publiée sous le patronage de l'Association Guillaume Budé], Παρίσι 1956.

210. Ὁ *κ ά τ η ς κ α ὶ ο ἱ π ο ν τ ι κ ο ὶ* (*N. Bănescu*, Un poème grec vulgaire du moyen âge, Μνήμ. Λάμπρ., Ἀθήνα 1935, 393 - 397).

Κ ρ α σ ο π α τ έ ρ α ς, βλ. *Φυσιολογικὴ διήγησις*.

211. [*Κ υ π ρ ι α κ ὰ ἐ ρ ω τ ι κ ὰ π ο ι ή μ α τ α*]. *Th. Siapkaras - Pitsillidès*, Le pétrarquisme en Chypre, poèmes d'amour en dialecte chypriote d'après un manuscrit du XVIe siècle. Texte établi et traduit avec le concours de H. Pernot [Collection de l'Institut Français d'Athènes, 74], Ἀθήνα 1952.

212. *Ε. Κριαρᾶς*, *Λ ε η λ α σ ί α τ ῆ ς Π α ρ ο ι κ ί α ς* τῆς Πάρου (κρητικὸν ποίημα τοῦ 17ου αἰῶνος) (Ἀθ. 48, 1938, 119 - 162).

213. *Λ ε ξ ι κ ὰ ἑ λ λ η ν ι κ ά*. *E. Miller*, Lexiques grecs inédits, (AAEEG 8, 1874, 222 - 284).

214. *Λ ε ξ ι κ ὸ μ α κ ε δ ο ν ι κ ό*. Un lexique macédonien du XVIe siècle par *C. Giannelli* avec collaboration de *A. Vaillant* [Textes publiés par l'Institut d'études slaves, 5], Παρίσι 1958.

215. Τὴν ἀφήγησιν ἄρξομαι τῆς ἀγάπης *Λ ι β ί σ τ ρ ο υ* (τοῦ νέου) τοῦ πολυπαθοῦς *κ α ὶ* κόρης τῆς *Ρ ο δ ά μ ν η ς* (*Α. Ι. Μαυροφρύδης*, Ἐκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης Α', Ἀθήνα 1866, 324 - 428).

216. Τὰ κατὰ *Λ ί β ι σ τ ρ ο ν κ α ὶ Ρ ο δ ά μ ν η ν* (Στίχοι πολὺ ἐρωτικοί, ἀφήγησις Λιβίστρου, πῶς ὁ φίλος ὁ Κλειτοβὸς διηγεῖται τῆς Μυρτάνης) (*W. Wagner*, Trois poèmes grecs du moyen âge inédits, recueillis, Βερολίνο 1881, 242 - 349).

217. Στίχοι πολὺ ἐρωτικοὶ ἀφήγησις *Λ ι β ί σ τ ρ ο υ*, πῶς ὁ φίλος ὁ Κλειτοβὸς διηγεῖται τῆς Μυρτάνης (*J. A. Lambert, née van der Kolf*, Le roman de Libistros et Rhodamné, publié d'après les manuscrits de Leyde et de Madrid avec une introduction, des observations grammaticales et un glossaire [Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, Afdeeling Letterkunde. Nieuwe Reeks, Deel XXXV], Ἄμστερνταμ 1935).

218. *Λ ό γ ο ι π α ρ α κ λ η τ ι κ ο ὶ* εἰς τὰ τίμια καὶ ἅγια πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θρῆνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (*M. I. Μανούσακας* καὶ *Or. Parlangeli*, Ἄγνωστο κρητικὸ «Μυστήριο τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ», Κρ. Χρ. 8, 1954, 109 - 132).

219. *Λ ό γ ο ς π α ρ η γ ο ρ η τ ι κ ὸ ς* περὶ Δυστυχίας καὶ Εὐτυχίας (*Sp. Lambros*, Collection de romans grecs en langue vulgaire et en vers, publiés pour la première fois d'après les manuscrits de Leyde et d'Oxford, Παρίσι 1880, 289 - 321).

220. *Σπ. Λάμπρος*, *Λ ό γ ο ς π α ρ η γ ο ρ η τ ι κ ὸ ς* περὶ Δυστυχίας καὶ Εὐτυχίας κατὰ τὸν κώδικα τῆς Λειψίας (ΝΕ 3, 1906, 402 - 432δ).

221. Παράφραση Χρονικοῦ *Μ α ν α σ σ ῆ*. *K. Praechter*, Eine vulgärgriechische Paraphrase der Chronik des Konstantinos Manasses (BZ 4, 1895, 272 - 313).

222. Παράφραση Χρονικοῦ *Μ α ν α σ σ ῆ*. *E. Tièche*, Spuren eines vororigenistischen Septuagintatextes in der Vulgärparaphrase des Konstantinos Manasses (BZ 19, 1910, 338 - 382).

223. Ἱστορία Ἑβραιοπούλας τῆς *Μ α ρ κ ά δ α ς* (*E. Legrand*, Histoire de la juive Marcada στὸν τόμο Recueil des poèmes historiques en grec vulgaire relatifs à la Turquie et aux principautés danubiennes, publiés, traduits et annotés [Publications de l'Ecole des langues orientales vivantes, 5], Παρίσι 1877, 129 - 189).

224. [*Μ η τ ρ ό π ο λ ι ς Θ ε σ σ α λ ο ν ί κ η ς*]. *S. Kugéas*, Notizbuch eines Beamten der Metropolis in Thessalonike aus dem Aufang des XV. Jahrhunderts (BZ 23, 1914/19 ⟨1920⟩, 143 - 163).

225. *Μυστήριο Παθῶν*. *A. Vogt*, Etudes sur le théâtre byzantin. Un mystère de la Passion (Byz. 6, 1931, 37 - 74).

226. Ἑλληνικοὶ *νόμοι τῆς Κύπρου* (*Κ. Ν. Σάθας*, ΜΒ Ϛ', Βενετία - Παρίσι 1877, 514 - 585).

227. *Μ. Ι. Μανούσακας*, Ἡ *ὁμιλία τοῦ νεκροῦ βασιλιᾶ*, ἀνέκδοτο στιχούργημα τοῦ ΙΕ' αἰώνα (ΕΕΦΣΠΘ 8, 1963, 295 - 314).

228. *Ὁρισμὸς Μαμελούκων* σουλτάνων (*L. Schopenus*, Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἱστοριῶν βιβλία Δ' [Corpus scriptorum historiae byzantinae 20, Cantacuzenus, τόμ. Γ'], Βόννη 1832, 94 - 99).

229. *Ὁρισμός*, ὅνπερ ἔστειλεν ὁ *Σινὰν* πασία, ὁ τοῦ σουλτὰν Μουρὰτ βεζύρης, εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ ἔτους ,Ϛ͵ϡλη° (*Σπ. Λάμπρος*, Ἡ ἑλληνικὴ ὡς ἐπίσημος γλῶσσα τῶν σουλτάνων, ΝΕ 5, 1908, 40 - 78, ἰδίως 62 - 64).

230. *Ὀρνεοσόφιον* ἀγροικότερον (*R. Hercher*, Claudii Aeliani, Varia historia, Epistolae, Fragmenta. Accedunt rei accipitrariae scriptores, Demetrii Pepagomeni Cynosophium, Georgii Pisidae Hexaëmeron, Fragmentum herculanense, B' Λειψία 1866, 517 - 573).

231. *Ὀρνεοσόφιον* κελεύσει γεγονὸς τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Μιχαὴλ (*R. Hercher*, Claudii Aeliani, Varia historia, Epistolae, Fragmenta. Accedunt rei accipitrariae scriptores. Demetrii Pepagomeni Cynosophium, Georgii Pisidae Hexaëmeron, Fragmentum herculanense, B' Λειψία 1866, 574 - 584).

232. Ὁ *Ὀψαρολόγος* (*K. Krumbacher*, Das mittelgriechische Fischbuch [Sitzungsber. d. philos. - philol. und d. histor. Klasse d. Akad. d. Wissensch. zu München 3, 345 - 380]).

233. *Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη*, ποίημα ὁμορφότατο (*Γ. Μέγας*, Ἀνέκδοτον ποίημα περὶ τοῦ κάτω κόσμου, ΗΜΕ 1930, 509 - 521).

234. *Πάτρια*, εἴτουν ἐξήγησις πέτρας τῆς λεγομένης Ὑψηλοτέρας, ὅπως δὲ οἰκείσθη κ(αὶ) πόθεν ἔλαχεν καὶ παρὰ τίνων τὴν ἀρχὴν ἔλαβε (κῶδιξ Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου, ἀριθ. 25 (Β, 70), φ. 217α κἑ.) (*Ν. Βέης*, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων, Βυζαντὶς 1, 1909, 274 - 276).

235. *Πένθος θανάτου*, ζωῆς μάταιον καὶ πρὸς Θεὸν ἐπιστροφὴ (*Γ. Ζώρας*, Πένθος θανάτου, ἐκ τοῦ ἀνεκδότου χειρογράφου III B 27 τῆς Βιβλιοθήκης Νεαπόλεως, Ἐπιθ. ἑλληνοϊτ. πνευμ. ἐπικ. III, 4, τεῦχ. 8, Αὔγ. 1940, 501 - 514 καὶ τεῦχ. 9, Σεπτ. 1940, 576 - 582).

236. *Πένθος θανάτου*, ζωῆς μάταιον καὶ πρὸς Θεὸν ἐπιστροφὴ

(*B. Knös*, Une édition jusqu'à présent inconnue de «Πένθος θανάτου», Ἀθ. 64, 1960, 186 - 193).

237. *Πεντάτευχος*. *D. C. Hesseling*, Les cinq livres de la Loi (le Pentateuque), traduction en néo-grec, publiée en caractères hebraïques à Constantinople en 1547, transcrite et accompagnée d' une introduction, d'un glossaire et d'un facsimile, Λέυντεν - Λειψία 1897.

238. *Περὶ γέροντος* νὰ μὴν πάρῃ κορίτσι (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 106 - 111).

239. *Περὶ εἰς οὓς βούλονται* πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τοῦ Οὐζούχασαν (*J. Ebersolt*, Un itinéraire de Chypre en Perse d'après le Parisinus 1712, BZ 15, 1906, 223 - 226).

240. *Περὶ τῆς ξενιτείας* (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 203 - 223).

241. Συμφορὰ θλιβερὴ *περὶ τῆς* ὠνειδισμένης *ξενιτείας* (*Ι. Καλιτσουνάκις*, Ἡ ἐξ ἀθηναϊκοῦ κώδικος παραλλαγὴ τοῦ «Περὶ ξενιτείας» ποιήματος [Πραγμ. Ἀκ. Ἀθ., τόμ. Α', ἀρ. 6], Ἀθήνα 1930).

242. *Περὶ τὸ γένος τῶν Ρωμαίων* τὸ πῶς ἐκαταστάθήκαμεν καὶ πῶς ἐχάσαμεν τὴν Πόλιν καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ (*Σπ. Λάμπρος*, Μονῳδίαι καὶ θρῆνοι ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΝΕ 5, 1908, 250 - 260). — Βλ. καὶ *Ματθαῖος Μυρέων*.

242α. *Περὶ τοῦ πονηροῦ καὶ ὀκνηροῦ* (*N. Eideneier*, Δύο μύθοι ἀπὸ τὸν «Στεφανίτη καὶ Ἰχνηλάτη» σὲ δημώδη γλώσσα, Ἑλλην. 20, 1967, 430 - 435).

242β. *Περὶ τοῦ πραγματευτοῦ* (*N. Eideneier*, Δύο μύθοι ἀπὸ τὸν «Στεφανίτη καὶ Ἰχνηλάτη» σὲ δημώδη γλώσσα, Ἑλλην. 20, 1967, 430 - 435).

243. *P. Joannou*, Ὁ *πιστικὸς βοσκὸς* Der treue Schäfer. Der Pastor Fido des G. B. Guarini von einem anonymus im 17. Jahrhundert in kretische Mundart übersetzt [Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Institut für griechisch-romische Altertumskunde. Berliner Byzantinische Arbeiten, 27], Βερολίνο 1962.

244. *Γ. Ζώρας*, Ὁ *Πουλλολόγος* (κατὰ νέαν παραλλαγὴν) [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1956.

245. *S. Krawczynski*, Ὁ *Πουλολόγος*, Kritische Textausgabe mit Übersetzung, sowie sprachlichen und sachlichen Erläuterungen [Deutsche Akademie, griechisch-romische Altertumskunde. Berliner Byzantinistische Arbeiten, 22], Βερολίνο 1960).

246. Γ. Ζώρας, Ὁ Π ο υ λ λ ο λ ό γ ο ς = Λόγος τοῦ Ἰχνηλάτου περὶ τῶν πουλλίων (κατὰ τὸν ἀθηναϊκὸν κώδικα 701) (ΕΕΒΣ 30, 1960/61, 150 - 167).

247. [Π ρ έ σ β υ ς ἱ π π ό τ η ς]. (*P.Breillat*, La «table ronde» en Orient. Le poème grec du vieux chevalier, Mélanges d'archéologie et d'histoire de l'Ecole française de Rome 55, 1938, 326 - 340).

248. Π ρ ό λ ο γ ο ς, καμομένος ἴς ἔπενον τῆς περήφυμου Νῖσου, Κεφαλινίας Πατρίδος μας, καὶ τῶν Ἀρετῶν αὐτῆς, καὶ τῆς τὸν Ἐνετὸν Ἀριστοκρατίας (*Π. Βεργωτῆς*, Πρόλογος παλαιᾶς κωμῳδίας, Παρνασσ. 14, 1891, 569 - 572).

249. [Π ρ ό λ ο γ ο ς ἄγνωστης κωμωδίας]. *G. Morgan*, Three Cretan Manuscripts (Κρ. Χρ. 8, 1954, 69 - 70).

250. [Π τ ω χ ο λ έ ω ν]. α) Περὶ τοῦ γέροντος τοῦ φρονίμου μουτζοκουρεμένου· β) Βίος καὶ πολιτεία τινὸς δοκιμωτάτου καὶ σοφωτάτου γέροντος· γ) Ὁ σοφὸς πρεσβύτης (*J. Schick*, Hamlet in Sage und Dichtung, Kunst und Musik, Corp. Haml. I 5, 2, Λειψία 1938, 243 - 253, 264 - 289, 294 - 301).

251. Γ. Ζώρας, Ἱστορία τοῦ Π τ ω χ ο λ έ ο ν τ ο ς (κατὰ ἀνέκδοτον παραλλαγὴν τοῦ Νεαπολιτικοῦ κώδικος III. A. α. 9) (ΕΕΒΣ 28, 1958, 414 - 443).

252. Διήγησις τοῦ Π ω ρ ι κ ο λ ό γ ο υ (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 199 - 202).

253. Π ω ρ ι κ ο λ ό γ ο ς. α) Codex Seldenianus supra 15. Εὐφήμιον τοῦ κὺρ Κυδωνίου, ποιητικὸς λόγος ποιηθεὶς παρὰ τοῦ πτωχοῦ Προδρόμου. Στίχοι διαλεκτικοί· β) Codex Petropolitanus 488· γ) Editia venetianâ din 1775. Ὀνομασία μὲ συντομίαν ὡραίαν ὅλων τῶν ὀπώρων (*Ariadna Camariano*, Poricologos şi Opsarologos grecesc, Poeme de animale la bizantini [Cercetări Literare publicate de N. Cartojan, III, 1939, 33 - 140], [Facultatea de litere din Bucureşti. Seminarul de Istoria Literaturii Române Epoca veche]).

254. Π ω ρ ι κ ο λ ό γ ο ς. α) Παραλλαγὴ ἐκ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κώδικος ἀριθ. 3113 (φ. 85 v + r)· β) Παραλλαγὴ ἐξ ἰδιοκτήτου χειρογράφου: Περὶ τοῦ κὺρ Κυδωνίου τοῦ ὑψηλοτάτου βασιλέως πάντων τῶν ὀπώρων· γ) Παραλλαγὴ κατὰ τὸ χειρόγραφον Ἀποστόλου. Λογοπαίγνιον Αἰσώπου (*Γ. Ζώρας*, Ὁ Πωρικολόγος, κατ' ἀγνώστους παραλλαγὰς [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1958).

255. Ρ ί μ α περὶ τοῦ θανάτου (*Ε. Κακουλίδη*, Ποιήματα τοῦ Ἀνδρέα Σκλέντζα, Ἑλλην. 20, 1967, 107 - 145).

256. Ρ ι μ ά δ α εἰς κάποιον γέροντα (*Γ. Ζώρας*, Ἱστορία τοῦ Πτωχολέοντος, ἐξ ἰδιοκτήτου ἀνεκδότου παραλλαγῆς, Κρ. Χρ. 7, 1953, 267 - 295).

257. Ρ ι μ ά δ α κόρης καὶ νιοῦ (*H. Pernot*, Chansons populaires grecques des XVe et XVIe siècles, publiées et traduites [Collection de l'Institut Néo-hellénique de l'Université de Paris, 8], Παρίσι 1931, 72 - 87).

258. Ρ ω σ σ ο β υ ζ α ν τ ι ν ὸ γ λ ω σ σ ά ρ ι ο. *M. Vasmer*, Ein russisch-byzantinisches Gesprächbuch. Beiträge zur Erforschung der älteren russischen Lexikographie, Λειψία 1922.

259. Σ α τ ι ρ ι κ ὸ π ο ί η μ α. *G. Morgan*, A Byzantine Satirical Song? (BZ 47, 1954, 292 - 297).

260. Ὁ Σ π α ν έ α ς (*Δ. Ι. Μαυροφρύδης*, Ἐκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης, Α' Ἀθήνα 1866, 1 - 16).

261. Ἐκ τοῦ Σ π α ν έ α. Biblioth. Nationale de Paris. Manuscrit 396 (*E. Legrand*, BGV Α', Παρίσι 1880, 1 - 10).

262. Σ π α ν έ α ς. *F. Hanna*, Das byzantinische Lehrgedicht Spaneas nach dem Cod. Vindob. Theol. 193 [Jahresbericht über das K.K. Akademische Gymnasium in Wien für das Schuljahr 1895/96], Βιέννη 1896.

263. Σ π α ν έ α ς. α) Δοχειαριτικὸν ἀπόγραφον. Διδασκαλία παραινετικὴ κυροῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ λεγομένου Σπανέα· β) Ἰβηριτικὸν ἀπόσπασμα «τοῦ Σπαναίας» (*Σπ. Λάμπρος*, Ἁγιορειτικὰ ἀπόγραφα τοῦ Σπανέα νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενα, ΔΙΕΕΕ 5, 1896, 103 - 122).

264. Σ π α ν έ α ς. α) Cod. Vind. Στίχοι παραινετικοὶ τοῦ γέρου τοῦ Σπανία· β) Cod. Ox. Τοῦ σοφωτάτου κυροῦ ἄρχοντος τοῦ Σπανοῦ λόγος φρονιμώτατος καὶ παραγγελίαις πρὸς τὸν αὐτοῦ υἱὸν (*F. Hanna*, Spaneas nach dem Cod. Vind. Suppl. gr. 77 und Oxon. miscell. 284 [Jahresbericht über das K.K. Akademische Gymnasium in Wien für das Schuljahr 1897/98], Βιέννη 1898).

265. [Σ π α ν έ α ς]. Anonymi Carmen paraeneticum (*V. Lundström*, Anecdota byzantina e codicibus Upsallensibus cum aliis collatis, Οὐψάλα 1902).

266. Σ π α ν έ α ς. α) Στίχοι, γραφὴ καὶ διδαχὴ ⟨καὶ⟩ παραινέσεως λόγοι ἐξ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ μακαριωτάτου πρὸς τὸν τοῦ πρίγκιπος υἱὸν Καίσαρος Βρυεννίου· β) Γραφαὶ καὶ στίχοι διδαχῆς, παραινέσεως λόγοι ἐξ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τοῦ μακαριωτάτου πρὸς τὸν τοῦ πρίγκιπος υἱὸν μητρόθεν τοῦ ἐκγόνου (*F. Hanna*, Das byzantinische Lehrgedicht Spaneas nach dem Cod. Vindob. Theol. gr. 244 und dem Codex Marcianus XI 24, Duppau 1911).

267. *Σπ. Λάμπρος* (Πρόλογος Γ. Χαριτάκη), Ὁ Σ π α ν έ α ς τοῦ Βατικανοῦ Παλατινοῦ κώδικος 367 (ΝΕ 14, 1917, 353 - 380).

268. Στάθης (*Κ. Ν. Σάθας*, Κρητικὸν θέατρον ἢ συλλογὴ ἀνεκδότων καὶ ἀγνώστων δραμάτων, Βενετία 1879, 103 - 176).

269. Στάθης, κρητικὴ κωμωδία (Θέατρο, Χρόνος Α', τεῦχ. 4, Ἰούλ.-Αὔγ. 1962, 48 - 63).

270. *Μ. Ι. Μανούσακας*, Τὰ χάσματα τῆς κρητικῆς κωμωδίας Στάθης (Κρ. Χρ. 8, 1954, 291 - 305).

271. Στίχοι εἰς τὸν ἐντιμώτατον καὶ εὐγενέστατον κύριον Ἰωάννην μέγαν βηστιάριν πάσης Μογδοβλαχίας (*Σπ. Λάμπρος*, Στίχοι εἰς Ἰωάννην Πέτρον βοεβόδαν Μολδαβίας, ΝΕ 11, 1914, 417 - 422).

272. *S. G. Mercati*, Osservazioni intorno agli Στίχοι θρηνητικοὶ Ἀδὰμ καὶ Παραδείσου (Bessarione 34, 1918, 229 - 236).

273. Στίχοι 13 αἰ. *P. Burguière* καὶ *R. Mantran*, Quelques vers grecs du XIIIe siècle en caractères arabes (Byz. 22, 1952, 63 - 79).

274. Συναξάριον τοῦ τιμημένου γαδάρου (*G. Wagner*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874, 112 - 123).

275. Συναξάριον τῶν εὐγενικῶν γυναικῶν καὶ τιμιωτάτων ἀρχόντισσων (*K. Krumbacher*, Ein vulgärgriechischer Weiberspiegel [Sitzungsber. d. philos. - philol. und d. histor. Klasse d. Akad. d. Wissensch zu München 3, 335 - 432], Μόναχο 1905).

276. Τῇ Δανιήλου πρόσκειται βίβλῳ πρᾶγμά τι ξένον λέγον θαυμασιώτατα τὰ περὶ τῆς Σωσάννης (*E. Legrand*, BGV B', Παρίσι 1881, 48 - 50).

277. Αἱ τάξεις τῆς Πόρτας τοῦ ἀμηρᾶ εἰσιν αὗται (*Serif Baştav*, Ordo Portae, Description grecque de la Porte et de l'armée du Sultan Mehmed II, éditée, traduite et commentée [Οὐγγροελληνικαὶ μελέται, 27], Βουδαπέστη 1947).

278. *Ν. Τωμαδάκη*, Τὸ τραγούδι τῆς Φιαγκούσας (1508) (Νεοελλ. Ἀρχ. 1, 1935, 64 - 70). Βλ. καὶ *Ἆσμα σεισμοῦ*.

279. [Τρωικά]. Ὁ πόλεμος τῆς Τρωάδος (*Δ. Ι. Μαυροφρύδης*, Ἐκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης, Α', Ἀθήνα 1866, 183 - 211).

280. Τρωικά. *K. Praechter*, Das griechische Original der rumänischen Troïka (BZ 4, 1895, 519 - 546).

281. [Ὕμνος Θεοτόκου]. Εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον διὰ στίχων πολιτικῶν (*Ε. Κακουλίδη*, Ποιήματα τοῦ Ἀνδρέα Σκλέντζα, Ἑλλην. 20, 1967, 130 - 133).

282. Ὕμνος στὴν Παναγία (*Ε. Κακουλίδη*, Ποιήματα τοῦ Ἀνδρέα Σκλέντζα, Ἑλλην. 20, 1967, 129 - 130).

Φαλλίδος, βλ. *Θρῆνος τοῦ Φαλλίδου*.

283. Διήγησις ἐξαίρετος ἐρωτικὴ καὶ ξένη Φλωρίου τοῦ πανευτυχοῦς καὶ κόρης Πλάτζια Φλώρης (*Ε. Κριαρᾶς*, Βυζαντινὰ ἱπποτικὰ μυθιστορήματα [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, 2], Ἀθήνα 1955).

284. *Σπ. Λάμπρος*, Φυσιολογικὴ διήγησις τοῦ ὑπερτίμου κρασοπατέρος Πέτρου τοῦ Ζυμοφούστου (ΝΕ 1, 1904, 433 - 449).

285. Φυσιολόγος ἢ τὰς φύσεις ἔχων τῶν τετραπόδων καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ μυρμήκων καὶ ἰχθύων, ἔτι δὲ καὶ περὶ λίθων (*J. B. Pitra*, Spicilegium solesmense complectens Sanctorum Patrum scriptorumque ecclesiasticorum anecdota hactenus opera, selecta e graecis orientalibusque et latinis codicibus, Γ', Παρίσι 1855, 338 - 373).

286. Ἐκ τοῦ Φυσιολόγου περὶ φύσεως καὶ εἴδους ζώων καὶ ἑρπετῶν καὶ ἡ ἀναγωγὴ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἔχει (*A. Ch. Gidel*, Etude sur un poème grec inédit intitulé Ὁ Φυσιολόγος, suivie du texte grec édité par *E. Legrand*, AAEEG 7, 1873, 188 - 296).

287. Φυσιολόγος. *V. Puntoni*, Frammenti di una recensione greca in prosa del Physiologus (SIFC 3, 1894, 169 - 191).

288. Φυσιολόγος. *C. O. Zuretti*, Per la critica del Physiologus (SIFC 5, 113 - 219).

289. Φυσιολόγος. *Fr. Sbordone*, Physiologus, Μιλάνο - Γένουα - Ρώμη - Νεάπολη 1936. Βλ. καὶ ἀρ. 339

290. Χρησμοί. *E. Trapp*, Vulgärorakel aus Wiener Handschriften (Ἀκροθίνια sodalium Seminarii Byzantini Vindobonensis Herberto Hunger oblata [Institut für Byzantinistik der Universität Wien], Βιέννη 1964, 83 - 120).

291. *Ν. Βέης* (*Bees*), Ἀνακοίνωσις περὶ τοῦ ἱστορημένου Χρησμολογίου τῆς Κρατικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Βερολίνου (Codex graecus fol. 62 = 297) καὶ τοῦ θρύλου τοῦ «μαρμαρωμένου βασιλιᾶ» (B-NJ 13, 1936 <1937>, 203 - 244 λϛ').

Χρονικὴ Ἔκθεσις, βλ. *Ἔκθεσις Χρονική*.

292. Χρονικὸν Ἀθηνῶν. *Sp. Lambros*, Ecthesis Chronica and Chronicon Athenarum, edited with Critical Notes and Indices [Byzantine Texts edited by J. B. Bury], Λονδίνο 1902.

293. *Χρονικὸν βραχύ*. *R.- J. Loenertz*, Chronicon breve de graecorum imperatoribus ab anno 1341 ad annum 1453 e codice Vaticano graeco 162 (ΕΕΒΣ 28, 1958, 204 - 215).

294. *Χρονικὸν βραχύ*. *R.- J.Loenertz*, La chronique brève de 1352. Texte, traduction et commentaire. Première partie : de 1205 à 1327 (OCP 29, 1963, 331 - 356)· Deuxième partie : de 1328 à 1341 (OCP 30, 1964, 39 - 64)· *P. Schreiner*, Troisième partie : de 1342 à 1348 (OCP 31, 1965, 336 - 373).

295. [*Χρονικὸν Kirpitschnikow*]. *A. Kirpitschnikow*, Eine volkstümliche Kaiserchronik (BZ 1, 1892, 303 - 315).

296. *J. Schmitt*, The Chronicle of Morea. Τὸ *Χρονικὸν τοῦ Μορέως*, edited in two Parallel Texts from the Mss of Copenhagen and Paris, with Introduction, Critical Notes and Indices, Λονδίνο 1904.

297. *Π. Π. Καλονάρος*, Τὸ *Χρονικὸν τοῦ Μορέως*. Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον κατὰ τὸν κώδικα τῆς Κοπεγχάγης μετὰ συμπληρώσεων καὶ παραλλαγῶν ἐκ τοῦ Παρισινοῦ. Εἰσαγωγή, ὑποσημειώσεις καὶ ἐπεξεργασία, Ἀθήνα 1940.

298. *G. Schirò*, Τὸ *Χρονικὸν* τῶν *Τόκκων*. Τὰ Ἰωάννινα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ' αἰῶνος [Ἐκδόσεις Ἑταιρείας Ἠπειρωτικῶν Μελετῶν], Ἰωάννινα 1965.

299. *Γ. Ζώρας*, *Χρονικὸν* περὶ *τῶν Τούρκων* σουλτάνων (κατὰ τὸν Βαρβερινὸν ἑλληνικὸν κώδικα 111) [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1958.

300. *Χρονικὸν 1570*. *D. Serruys*, La Chronique de l'an 1570 (BZ 12, 1903, 276 - 277).

301. *Ν. Β. Τωμαδάκης*, Ἡ ἐν τῷ πατμιακῷ κώδικι 287 μικρὰ *Χρονογραφία* (ΕΕΒΣ 25, 1955, 28 - 37).

302. *Κ. Ἄμαντος*, Τρεῖς ἄγνωστοι κώδικες τοῦ *Χρονογράφου* (Ἑλλην. 1, 1928, 45 - 70).

303. Λαϊκὸς *Χρονογράφος* (*Γ. Βαλέτας*, Ἀνθολογία τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας, Β' Ἀπὸ τὸ Σολωμὸ ὡς τὸν Ψυχάρη, 1827 - 1888, Ἀθήνα 1947, 51 - 52).

304. *Χρονολογικὸς πίναξ* τῶν *βασιλέων* (*Κ. Δυοβουνιώτης*, Τὸ ὑπ' ἀριθ. ΡΟΒ' κατάλοιπον Σπ. Λάμπρου, ΝΕ 16, 1922, 71 - 76).

305. *Σπ. Λάμπρος*, Τραπεζουντιακὸν *ὡροσκόπιον* τοῦ ἔτους 1336 (ΝΕ 13, 1916, 33 - 50).

Β'. ΚΕΙΜΕΝΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ

Γιὰ τὸ βιβλιογραφικὸ τοῦτο πίνακα γενικῶς ἰσχύει ὅ,τι καὶ γιὰ τὸν πίνακα βασικῶν κειμένων. Πρέπει μόνο νὰ παρατηρηθῇ τοῦτο: ὁρισμένες συλλογὲς ἐγγράφων καὶ ἄλλα δημοσιεύματα ποὺ καταχωρίζουν ἔγγραφα μᾶς ἔδωσαν βοηθητικὸ ὑλικὸ χρήσιμο κατὰ τὴ σύνταξη τῶν ἄρθρων. Ἡ καταγραφὴ τῶν συλλογῶν καὶ τῶν δημοσιευμάτων αὐτῶν ἀποτέλεσε παράρτημα προσαρτημένο στὸ τέλος τοῦ βιβλιογραφικοῦ αὐτοῦ πίνακα καὶ ταξινομημένο ἀλφαβητικὰ σύμφωνα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότη.

α') Ἐπώνυμα

306. *Αἰτωλὸς Εὐγένιος*. Σημείωσις Εὐγενίου πρὸς ταῦτα τῇ αὐτῇ ἰδιωτικῇ γλώττῃ (*Κ. Ν. Σάθας*, Ἀναστασίου Γορδίου Βίος Εὐγενίου Αἰτωλοῦ, ΜΒ Γ', Βενετία 1872, 441 - 442).

307. *Ἀλλάτιος Λέων*. Σύμβολον τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου μετὰ τῆς ἀποσημειώσεως Λέοντος τοῦ Ἀλλατίου, Ρώμη 1659.

308. *Ἀρέθας*. Πρὸς τὸν ἐν Δαμασκῷ ἀμηρᾶν προτροπῇ Ρωμανοῦ βασιλέως (*P. Karlin - Hayter*, Arethas' Letter to the Emir at Damascus, Byz. 29 - 30, 1959 - 1960 〈1960〉, 281 - 302).

309. *Ἀχμέτ*. *Fr. Drexl*, Achmetis Oneirocriticon, Λειψία 1925.

310. *Βλεμμύδης Νικηφόρος*. Τοῦ ὁσιωτάτου ἐν μοναχοῖς, ἱερωτάτου καὶ φιλοσοφικωτάτου κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου Πρὸς τὸν ἀοίδιμον βασιλέα κυρὸν Ἰωάννην τὸν Δούκαν (*A. Heisenberg*, Nicephori Blemmydae Curriculum vitae et carmina, Λειψία 1896).

311. *Βλεμμύδης Νικηφόρος*. Versus ad Ioannem filium Theodori Lascaris (*A. Heisenberg*, Nicephori Blemmydae Curriculum vitae et carmina, Λειψία 1896).

312. *Βλεμμύδης Νικηφόρος*. *J. B. Bury*, An unpublished Poem of Nicephorus Blemmydes (BZ 10, 1901, 418 - 424).

313. [*Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας*]. α) Θρῆνος τῆς Κρήτης (χειρόγρ. 184)· β) Ἕτεροι στίχοι τοῦ αὐτοῦ Γερασίμου (χειρόγρ. 184) (*Χρ. Ν. Πέτρου - Μεσογείτης*, Κρητικοὶ στίχοι ἐκ παλαιῶν χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου, ΕΕΚΣ 2, 1939, 339 - 374).

314. *Γερμανὸς πατριάρχης*. *Fr. Drexl*, Das Traumbuch des Patriarchen Germanos (Λαογρ. 7, 1923, 428 - 448).

315. [Γεωργίου Συνεχιστής]. G. Moravcsik, Sagen und Legenden über Kaiser Basileios I. (DOP 15, 1961, 59 - 126).

316. Δαμασκηνὸς Στουδίτης. Φυσιολόγος (Σπ. Λάμπρος, ΝΕ 16, 1922, 248 - 254).

317. Δοκειανὸς Ἰωάννης. Ex Ioanne Dociano excerpta Crusiana (Ch. Hopf, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873, 246 - 258).

Εὐγένιος Αἰτωλός, βλ. Αἰτωλὸς Εὐγένιος.

318. Εὐθύμιος ἱερομόναχος. Ἱστορία Γαλαξειδίου εὐγαλμένη ἀπὸ παλαιὰ χειρόγραφα,... διὰ χειρὸς Εὐθυμίου ἱερομονάχου, ἔτος ‚αψγ' (1703) μηνὶ Μαρτίῳ (Κ. Ν. Σάθας, Χρονικὸν ἀνέκδοτον Γαλαξειδίου ἢ ἱστορία Ἀμφίσσης, Ναυπάκτου, Γαλαξειδίου, Λοιδορικίου καὶ τῶν περιχώρων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων μετὰ προλεγομένων καὶ ἄλλων ἱστορικῶν σημειώσεων, Ἀθήνα 1865).

319. Εὐστάθιος Θεσσαλονίκης. Th. Tafel, Eustathii metropolitae Thessalonicensis Opuscula, Φραγκφούρτη 1832.

320. Εὐστάθιος Θεσσαλονίκης. St. Kyriakidis, Eustazio di Tessalonica, La Espugnazione di Tessalonica, testo critico, introduzione, annotazioni. Proemio di Br. Lavagnini, versione italiana di V. Rotolo [Istituto Siciliano di studi bizantini e neoellenici. Testi e monumenti, 5], Παλέρμο 1961.

321. Ζυγομαλᾶς Θεόδωρος. Epistola Theodori Zygomalae (Ch. Hopf, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873, 236 - 237).

322. Θεοφάνης. Χρονογραφία (C. De Boor, Theophanis Chronographia, Α' - Β', Λειψία 1883).

323. Θεοφάνη Συνεχιστές. Imm. Bekkerus, Theophanes Continuatus, Ioannes Cameniata, Symeon Magister, Georgius Monachus [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1838.

324. Καλοσυνᾶς Ἀντώνιος. Ἀντωνίου τοῦ Καλοσυνᾶ ἰατροῦ φυσικοῦ Προοίμιον καὶ εἰς τὸν βίον τοῦ Χαλκοδύλου (Ch. Hopf, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873, 243 - 245).

325. Καματηρὸς Ἰωάννης. Ἰωάννου φιλοσόφου τοῦ Καματηροῦ Εἰσαγωγὴ κατὰ μέρος ἀστρονομίας διὰ στίχου (L. Weigl, Johannes Kamateros, Εἰσαγωγὴ ἀστρονομίας, Βύρτσμπουργκ 1907).

326. Καρτάνος Ἰωαννίκιος. Ex Ioannicii Cartani libro qui "Ανθος dicitur (Ch. Hopf, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873, 266 - 269).

327. Κατσαΐτης Πέτρος· α) Τραγέδια ὀνομασμένη Ἰφιγένεια· β) Τραγωδία ὀνομασμένη τοῦ Θυέστη· γ) Ἱστορία καλουμένη Κλαθμὸς Πελοποννήσου (Ε. Κριαρᾶς, Κατσαΐτης: Ἰφιγένεια, Θυέστης, Κλαθμὸς Πελοποννήσου, ἀνέκδοτα ἔργα. Κριτικὴ ἔκδοση μὲ εἰσαγωγή, σημειώσεις καὶ γλωσσάριο, Ἀθήνα 1950).

328. Κεδρηνὸς Γεώργιος. Σύνοψις ἱστοριῶν ἀρχομένη ἀπὸ κτίσεως κόσμου καὶ μέχρι τῆς βασιλείας Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ, συλλεγεῖσα παρὰ κυροῦ Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ ἐκ διαφόρων βιβλίων (Imm. Bekkerus, Georgius Gedrenus Ioannis Scylitzae ope [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Α' - Β', Βόννη 1838 - 1839).

329. Κεκαυμένος. Στρατηγικὸν (B. Wassiliewsky - V. Jernstedt, Cecaumeni Strategicon et incerti scriptoris De officiis regiis libellus, Πετρούπολη 1896).

330. Κίνναμος Ἰωάννης. Ἐπιτομὴ τῶν κατορθωμάτων τῷ μακαρίτῃ βασιλεῖ καὶ πορφυρογεννήτῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Κομνηνῷ καὶ ἀφήγησις τῶν πραχθέντων τῷ ἀοιδίμῳ υἱῷ αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ καὶ πορφυρογεννήτῳ κυρῷ Μανουὴλ τῷ Κομνηνῷ, πονηθεῖσα Ἰωάννῃ βασιλικῷ γραμματικῷ τῷ Κιννάμῳ (A. Meineke, Ioannis Cinnami Epitome rerum ab Ioanne et Alexio Comnenis gestarum ad fidem codicis Vaticani [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1836).

331. Κύριλλος οἰκουμενικὸς πατριάρχης Τοῖς ὀρθοδόξοις ἀναγνώσταις (E. Legrand, Bibliogr. Hellén. XVIIe s. Α', Παρίσι 1894, 370 - 375).

332. Κωδινὸς Γεώργιος. Παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ Χρονικοῦ (Imm. Bekkerus, Georgii Codini Excerpta de antiquitatibus Constantinopolitanis [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1843).

333. Κωδινὸς Γεώργιος. Tr. Preger, Chronicum Georgii Codini, Zur Vulgärparaphrase des Constantinos Manasses (BZ 4, 1895, 515 - 518). Βλ. καὶ Ψευδο-Κωδινός.

334. Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος. ["Ἔκθεσις τῆς βασιλείου τάξεως]. Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως, υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀειμνήστου βασιλέως Σύνταγμά τι καὶ βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον ποίημα (I. I. Reiskius, Constantini Porphyrogeniti imperatoris De cerimoniis aulae by-

zantinae libri duo graece et latine [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Α' - Β', Βόννη 1829 - 1830).

335. *Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος.* Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ βασιλεῖ βασιλέως, υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀειμνήστου βασιλέως Σύνταγμά τι καὶ βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον ποίημα (*A. Vogt,* Constantin VII Porphyrogénète, Le Livre des cérémonies, texte établi et traduit [Collection byzantine, publiée sous le patronage de l'Association Guillaume Budé], Α' Παρίσι 1935 — Commentaire Παρίσι 1935, Β' Παρίσι 1939 — Commentaire, Παρίσι 1940).

336. *Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος.* Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως Ρωμαίων Πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ρωμανὸν τὸν θεοστεφῆ καὶ πορφυρογέννητον βασιλέα (*G. Moravcsik,* Constantine Porphyrogenitus, De administrando imperio. English Translation by *R. J. H. Jenkins* [Οὐγγροελληνικαὶ μελέται, 29], Βουδαπέστη 1949. Β': Commentary by *F. Dvornik, R. J. H. Jenkins, B. Lewis, Gy. Moravcsik, D. Obolensky, S. Runciman,* edited by R. J. H. Jenkins, Λονδίνο 1962).

337. *Μόσχος Ἰωάννης. D.-C. Hesseling,* Morceaux choisis du Pré spirituel de Jean Moschos avec un aperçu sur l'auteur, une introduction à l'étude de la koinê, une traduction, des notes et un index [Collection de l'Institut Néo-hellénique de l'Université de Paris, 9], Παρίσι 1931.

338. *Νικηφόρος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.* Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ὀνειροκριτικὸν διὰ στίχων ἰάμβων κατὰ στοιχεῖον (*Fr. Drexl,* Das Traumbuch des Patriarchen Nikephoros. Beiträge zur Geschichte des christl. Altertums und der byzant. Literatur. Festschrift f. Alb. Ehrhard, Βόννη 1922, 94 - 118).

Παλλαδᾶς Γεράσιμος, βλ. *Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας.*

339. *Πέτρου,* ἐπισκόπου *Ἀλεξανδρείας* (scil. Φυσιολόγος). (*A. Karnejev,* Der Physiologus der Moskauer Synodalbibliothek. Ein Beitrag zur Lösung der Frage nach der Vorlage des armenischen und eines alten lateinischen Physiologus, BZ 3, 1894, 26 - 63). — Βλ. καὶ *Φυσιολόγος.*

Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος, βλ. *Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος.*

340. *Σαγγινάτιος Γεώργιος.* Διὰ στίχων πολιτικῶν ὀνομασίαι τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ κοινότερον (*Κ. Ν. Σάθας,* ΜΒ Ε', Βενετία - Παρίσι 1876, νδ' - νς').

341. *Σὴθ Συμεών. B. Langkavel,* Simeonis Sethi Syntagma de alimentorum facultatibus, Λειψία 1868.

342. *Σοφιανὸς Νικόλαος.* Γραμματικῆς εἰσαγωγῆς βιβλίον πρῶτον (*E. Legrand,* Nicolas Sophianos, Grammaire du grec vulgaire et traduction en grec vulgaire du traité de Plutarque Sur l'éducation des enfants, Παρίσι 1874).

343. *Σοφιανὸς Νικόλαος.* Πλουτάρχου φιλοσόφου Παιδαγωγὸς (*E. Legrand,* Nicolas Sophianos, Grammaire du grec vulgaire et traduction en grec vulgaire du traité de Plutarque Sur l'éducation des enfants, Παρίσι 1874).

Στουδίτης Δαμασκηνός, βλ. *Δαμασκηνὸς Στουδίτης.*

Συμεών, βλ. *Ψευδο-Συμεών.*

Συμεὼν Σήθ, βλ. *Σὴθ Συμεών.*

Συνεχιστὲς Θεοφάνη, βλ. *Θεοφάνη Συνεχιστές.*

Συνεχιστὴς Γεωργίου, βλ. *Γεωργίου Συνεχιστής.*

344. *Χωνιάτης Νικήτας.* Τοῦ μεγάλου λογοθέτου καὶ ἐπὶ τῶν κρίσεων γενικοῦ καὶ ἐφόρου κυροῦ Νικήτα τοῦ Χωνιάτου Χρονικὴ διήγησις ἀρχομένη ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Κομνηνοῦ κυροῦ Ἰωάννου (*Imm. Bekkerus,* Nicetae Choniatae Historia [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1835).

345. *Ψελλὸς Μιχαήλ.* Ἐξήγησις διὰ στίχων πολιτικῶν εἴς τινα δημώδη αἰνίγματα. Τινὲς μὲν λέγουσι τοῦ Ψελλοῦ, τινὲς δὲ τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ὃ καὶ πέπεισμαι (*Κ. Ν. Σάθας,* ΜΒ Ε', Βενετία-Παρίσι 1876, 544 - 570).

346. *Ψελλὸς Μιχαήλ.* Ἑρμηνεῖαι εἰς δημώδεις δεισιδαιμονίας (*Κ. Ν. Σάθας,* ΜΒ Ε', Βενετία - Παρίσι 1876, 571 - 578).

347. *Ψελλὸς Μιχαήλ.* Ἑρμηνεῖαι εἰς κοινολεξίας (*Κ. Ν. Σάθας,* ΜΒ Ε', Βενετία - Παρίσι 1876, 525 - 543).

348. *Ψελλὸς Μιχαήλ.* Ἑρμηνεία... περὶ τῶν τοῦ σώματος μερῶν (*Κ. Ν. Σάθας,* ΜΒ Ε', Βενετία - Παρίσι 1876, νβ' - νγ').

348α. *Ψευδο-Δωροθέου* παραλλαγή. *Ε. Α. Ζαχαριάδου,* Ἡ πατριαρχεία τοῦ Διονυσίου Β' σὲ μιὰ παραλλαγὴ τοῦ Ψευδο-Δωροθέου (Θησαυρ. 1, 1962, 142 - 161).

349. *Ψευδο-Κωδινός. J. Verpeaux,* Pseudo-Kodinos. Traité des offices, introduction, texte et traduction [Le monde byzantin, publié sous la direction de Paul Lemerle, 1], Παρίσι 1966.

350. *Ψευδο-Συμεών*. *Fr. Halkin,* Le règne de Constantin d' après la chronique inédite du Pseudo-Syméon (Byz. 29 - 30, 1959 - 1960 ⟨1960⟩, 7 - 27).

β') *Ἀνώνυμα*

Ἅγιος Δημήτριος, βλ. *Μαρτύριον ἁγίου Δημητρίου.*

351. [*Ἀκριτικὰ ἄσματα*]. Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὰ δημώδη ᾄσματα τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου (*Π. Π. Καλονάρος,* Βασίλειος Διγενὴς Ἀκρίτας. Τὰ ἔμμετρα κείμενα Ἀθηνῶν, Κρυπτοφέρρης καὶ Ἐσκοριάλ, Β' Ἀθήνα 1941, Ἐπίμετρον, σ. 201 - 253).

352. *Ἀλεξάνδρου* τοῦ Μακεδόνος βίος, πόλεμοι καὶ θάνατος (*Α. Α. Πάλλης,* Ἡ φυλλάδα τοῦ Μεγ' Ἀλέξαντρου ἢ ἱστορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος· βίος, πόλεμοι καὶ θάνατος αὐτοῦ. Νέα εἰκονογραφημένη ἔκδοση μὲ ἱστορικὴ εἰσαγωγή, Ἀθήνα 1935).

353. *Ἀλέξανδρος*. *L. Bergson,* Der griechische Alexanderroman, Rezension b [Acta Universitatis Stockholmiensis, Studia Graeca Stokholmiensia, III], Στοκχόλμη, Göteborg, Οὐψάλα 1965.

354. *Ἀποφθέγματα Πατέρων*. Apophthegmata Patrum (ἔκδ. *Migne* P.G. 65, 71 - 440).

355. *Βίος ἁγίου Κυπριανοῦ*. *G. Schirò,* Vita inedita di S. Cipriano di Calamizzi (dal cod. Sinaitico, n. 522) (Bolletino della badia greca di Grottaferrata, N. S., 4, 1950, 2ο τρίμηνο, 65 - 97).

356. *Βυζαντινὰ* δημοτικὰ καὶ σκωπτικὰ *τραγούδια* (*Λ. Πολίτης,* Ποιητικὴ ἀνθολογία, βιβλίο πρῶτο: Πρὶν ἀπὸ τὴν Ἅλωση, Ἐπίμετρο, 187 - 188).

357. *Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς, Γλωσσάριον* ἑβραιοελληνικὸν (Festschrift zum 70. Geburtstage A. Harkavy's, Πετρούπολη 1909).

357α. Κρητικὰ *δημοτικὰ ἄσματα*. *Α. Κριάρης,* Πλήρης συλλογὴ κρητικῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων, β' ἔκδ., Ἀθήνα 1920.

358. Κρητικὰ *δημοτικὰ τραγούδια* τῆς βενετοκρατίας (*Στ. Ἀλεξίου,* Κρητικὴ ἀνθολογία, ΙΕ' - ΙΖ' αἰώνας. Εἰσαγωγή, ἀνθολόγηση καὶ σημειώματα, Ἡράκλειο 1954, 163 - 168).

358α. *Β. Bouvier, Δημοτικὰ τραγούδια* ἀπὸ χφ. τῆς μονῆς Ἰβήρων, Ἀθήνα 1960.

359. *Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς, Δημῶδες* βυζαντινὸν *ᾆσμα* αἰνιγματῶδες ἐκτιθέμενον διηγηματικῶς παραβολήν τινα (Λαογρ. 1, 1909, 567 - 573).

359α. *Γ. Ν. Πολίτης, Δημώδη* βυζαντινὰ *ᾄσματα* (Λαογρ. 3, 1911, 622 - 652).

360. *Δημώδη* κυπριακὰ *ᾄσματα*. (*Α. Σακελλάριος,* Τὰ Κυπριακά, ἤτοι γεωγραφία, ἱστορία καὶ γλῶσσα τῆς νήσου Κύπρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, Β': Ἡ ἐν Κύπρῳ γλῶσσα, Ἀθήνα 1891).

361. *Ι. Συκουτρῆς,* Λαογραφικὰ ἀνάλεκτα. Διγενὴς καὶ κάβουρας (Κυπρ. Χρ. 1, 1923, 154 - 163).

362. *Διήγησις μάρτυρος* ἐν τοῖς ἡμετέροις μαρτυρήσαντος χρόνοις (*Χ. Γ. Πατρινέλης,* Μιὰ ἀνέκδοτη διήγηση γιὰ τὸν ἄγνωστο νεομάρτυρα Γεώργιο († 1437), Ὀρθόδ. Παρ. 1, 1964, 65 - 73).

363. *Ἐκλογὴ Λέοντος*. Ecloga ad Prochiron mutata (*Ἰω. Ζέπος* καὶ *Παν. Ζέπος,* Jus Graecoromanum, ϛ', Ἀθήνα 1931).

364. [*Ἐξορκισμοί*]. α) Τῆς Γυλλοῦς· β) Προσευχὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου· γ) Περὶ ἐσωχάδων· δ) Περὶ δεδεμένους ἀνθρώπους (*E. Legrand,* BGV B', Παρίσι 1881, σ. XVIII - XXIII).

365. *Ἠπειρωτικά*. *Imm. Bekkerus,* Historia politica et patriarchica Constantinopoleos. Epirotica [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Βόννη 1849.

366. [*Κάλαντα*]. α) Ἐγκώμιον εἰς τὸν ὅσιον καὶ μέγαν Βασίλειον· β) Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια (*Α. Παπαδόπουλος - Κεραμεύς,* Δύο βυζαντινὰ κάλανδα, Λαογρ. 1, 1909, 564 - 567).

367. *Λόγος νουθετητικὸς* πρὸς βασιλέα (*B. Wassiliewsky* καὶ *V. Jernstedt,* Cecaumeni Strategicon et incerti scriptoris De officiis regiis libellus, Πετρούπολη 1896).

368. *Μαρτύριον* τοῦ *ἁγίου* ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος *Δημητρίου* τοῦ Μυροβλήτου τῇ κϛ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. Διήγησις καὶ περὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ (*Β. Λαούρδας,* Μεταβυζαντινὸν δημῶδες κείμενον περὶ τοῦ ἁγ. Δημητρίου, Γρηγ. Παλ. 43, 1960, 378 - 398).

369. [*Μῦθος τοῦ χωρικοῦ καὶ τοῦ ἀηδονιοῦ*]. *F. Sbordone,* Une rédaction inédite de la fable du paysan et du rossignol (BSl 9, 1947/48, 177 - 181).

370. *Ὀνειροκριτικὸν* σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ ἁγίου προφήτου Δανιὴλ κατὰ ἀλφάβητον (*Fr. Drexl,* Das Traumbuch des Propheten Daniel nach dem Cod. Vatic. Palat. Gr. 319, BZ 26, 1926, 290 - 314).

371. Ἕτερον ⟨*Ὀνειροκριτικόν*⟩ ἀπὸ πείρας φρονίμων (*Fr. Drexl*, Das anonyme Traumbuch des Cod. Paris. Gr. 2511, Λαογρ. 8, 1921, 347 - 375).

372. *Πασχάλιον Χρονικόν*. *L. Dindorfius*, Chronicon Paschale ad exemplar Vaticanum [Corpus scriptorum historiae byzantinae], Α' - Β', Βόννη 1832.

373. *Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως*. *Th. Preger*, Scriptores originum Constantinopolitanarum, Α' - Β' Λειψία, 1901, 1907.

373α. *Πορτολάνοι*. *A. Delatte*, Les portulans grecs, Λιέγη 1947.

374. *Πορτολάνοι*. *A. Delatte*, Les portulans grecs. Compléments, Βρυξέλλες 1958.

375. *Πωρικολόγος*. Ὀνομασία μὲ συντομίαν ὡραίαν ὅλων τῶν ὀπωρῶν (*Π. Μαρκάκης*, Πωρικολόγος. Μία δημοτικὴ παραλλαγὴ ἑνὸς πεζογραφήματος τοῦ 12ου αἰῶνος ["Ἔκδοσις περιοδ. Νέοι δρόμοι], Ἀθήνα 1946).

376. Τὰ κατὰ *Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην* (*L. O. Sjöberg*, Stephanites und Ichnelates, Überlieferungsgeschichte und Text, Στοκχόλμη, Göteborg, Οὐψάλα 1962).

377. Τὸ *τραγούδι τῆς Σούσας* (Σωσάννης) (*Ε. Δουλγεράκης*, Τὸ κρητικὸν δημῶδες ᾆσμα τῆς Σουσάννας, Κρ. Χρ. 9, 1955, 334 - 376).

378. *Σ. Μενάρδος*, Τὸ *τραούδι τῆς Ζωγγραφοῦς* (Λαογρ. 8, 1921, 181 - 200).

379. *Φυτολογικὰ κείμενα*. *M. H. Thomson*, Textes grecs inédits relatifs aux plantes [Nouvelle collection de textes et documents], Παρίσι 1955.

380. *Χρ. Παντελίδης*, Κυπριακὸν *Χειρόγραφον* (Ἀθ. 34, 1922, 130 - 165).

381. [*Χρησμοί*]. *Κ. Ι. Δυοβουνιώτης*, Τὸ ὑπ. ἀρ. ΛΘ' κατάλοιπον [Σπ. Λάμπρου] (ΝΕ 19, 1925, 97 - 124).

382. *Ν. Βέης*, Τὸ «Περὶ τῆς κτίσεως τῆς Μονεμβασίας» *Χρονικόν*. Αἱ πηγαὶ καὶ ἡ ἱστορικὴ σημαντικότης αὐτοῦ (Βυζαντὶς 1, 1909, 57 - 105).

383. *Χρονικὸν Μονεμβασίας*. *P. Lemerle*, La Chronique improprément dite de Monemvasie: Le contexte historique et légendaire (REB 21, 1963, 5 - 49).

Χρονικὸν Πασχάλιον, βλ. *Πασχάλιον Χρονικόν*.

γ') *Παράρτημα*

("Ἔγγραφα)

ΒΑΛΕΤΑΣ Γ.
384. «Κατάγραμμο» Δημήτρη Χαριτόπουλου (ἕνα ἀπόσωμα ποὺ παράπεσε). Ἑφτὰ Ἀλωναρίου 1708 εἰς χωρίο Ζακύνθου Καταστάρι· στὸν τόμ. τοῦ ἴδιου: Χρονικὸ τοῦ Γαλαξειδίου. Δημοτικὸ ἱστόρημα τοῦ 1704 γραμμένο ἀπὸ τὸν ἱερομόναχο Εὐθύμιο Πενταγιώτη (Λογοτεχνικὴ ἀποκατάσταση), Ἀθήνα 1944, 147 - 155.

ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ Γ.
385. Μία διαθήκη καὶ μία δίκη βυζαντινή. Ἀνέκδοτα Βατοπεδινὰ ἔγγραφα τοῦ ΙΔ' αἰῶνος περὶ τῆς μονῆς Προδρόμου Βεροίας [Μακεδονικά, παράρτ. 2], Θεσσαλονίκη 1962.

ΚΑΤΣΟΥΡΟΣ Α.
386. Κουρσάροι καὶ Σκλάβοι. Ἀνέκδοτα μυκονιάτικα καὶ συριανὰ ἔγγραφα, Σῦρος 1948.

387. Ναξιακὰ δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα τοῦ 16ου αἰῶνος (ΕΜΑ 5, 1955, 47 - 91).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΠ.
388. Διαθήκη Νίκωνος μοναχοῦ τοῦ Μετανοεῖτε· στὴ μελέτη τοῦ ἴδιου: Ὁ βίος Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε (ΝΕ 3, 1906, 223 - 228).

ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ Μ. Ι.
389. Δύο παλιὲς κρητικὲς διαθῆκες (1506, 1515) ἀπὸ τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα τῆς Βενετίας (Κρ. Πρωτοχρ. 3, 1963, 73 - 79).

ΜΕΡΤΖΙΟΣ Κ. Δ.
390. Ἡ συνθήκη Ἑνετῶν—Καλλέργη καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτὴν κατάλογοι (Κρ. Χρ. 3, 1949, 262 - 292).

ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ ΣΤ.
391. Συνθήκη μεταξὺ τῆς ἑνετικῆς δημοκρατίας καὶ Ἀλεξίου Καλλιέργου (Ἀθ. 14, 1902, 283 - 331).

392. Κρητικὰ συμβόλαια ἐκ τῆς ἑνετοκρατίας (Χρ. Κρ. 1, 1912, 1 - 288 καὶ 313 - 378).

KODER J.
392a. Eine kretische Urkunde des 15. Jh. (Ἀκροθίνια sodalium Seminarii byzantini Vindobonensis H. Hunger oblata, Βιέννη 1964, 41-62).

TRUMPF J.
393. Alexanders kappadokisches Testament (BZ 52, 1959, 253 - 256).

Γ'. ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ

'Εδῶ καταχωρίστηκαν μόνο οἱ μελέτες ἐκεῖνες πού μᾶς ἔδωσαν σὲ σημαντική κάπως κλίμακα ἐρευνητικὸ ὑλικό. Φυσικὰ μέσα στὰ ἄρθρα, ὅταν παρουσιάζεται ἡ περίπτωση, γίνονται παραπομπὲς καὶ σὲ μελετήματα πού μᾶς ἔδωσαν ἐλάχιστο ὑλικό. Στὸν πίνακα τοῦτον ξεχωρίστηκαν οἱ ἑλληνόγλωσσοι ἀπὸ τοὺς ξενόγλωσσους συγγραφεῖς, ὄχι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς ξένους. Οἱ μελετητὲς ἀριθμοῦνται μὲ αὔξοντα ἀριθμὸ γιὰ νὰ γίνεται εὔκολη ἡ παραπομπὴ ἀπὸ τὸν πίνακα βαχυγραφιῶν μελετητῶν (ὅπου ὑπάρχει τέτοια περίπτωση) στὸν πίνακα τοῦτον. Προκειμένου γιὰ περιοδικά, συλλογές, ἀνθολογίες καὶ ἄλλα ἀνάλογα δημοσιεύματα ἐχρησιμοποιήθηκαν καὶ στὸν πίνακα τοῦτον οἱ βραχυγραφίες πού καθιερώθηκαν γιὰ τὰ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ.

Γενικὰ ἔργα πού παρέχουν ἐν μέρει καὶ παρατηρήσεις μὲ εἰδικότερο φιλολογικὸ χαρακτήρα καταγράφονται κατ' ἐξαίρεση. Γενικῶς γραμματολογικὲς μελέτες καταγράφηκαν μόνο ἂν παρέχουν ἄφθονα στοιχεῖα στενώτερου φιλολογικοῦ χαρακτήρα ἢ ἂν παρέχουν παρατηρήσεις πού ἀναφέρονται εἰδικότερα στὴ μορφὴ τῶν κειμένων.

α') Ἑλληνόγλωσσοι

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ Α.

394. Τὰ *Χρονικὰ τοῦ Μορέως*: Συμβολαὶ εἰς τὴν φραγκοβυζαντινὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν. Α'. Τὸ πριγκιπᾶτον τῆς 'Αχαΐας· Β'. Τὸ στιχηρόν, ἤτοι ἑλληνικὸν *Χρονικὸν τοῦ Μορέως*· Γ'. Ἡ *Σύνοψις* τοῦ Ψευδοδωροθέου Μονεμβασίας· Δ'. Παράφρασις ἰταλικὴ τοῦ *Χρονικοῦ τοῦ Μορέως*· Ε'. Ἡ γαλλικὴ παραλλαγὴ τοῦ *Χρονικοῦ τοῦ Μορέως*· Ϛ'. Τὸ *Βιβλίον τῶν ἄθλων*· Ζ'. Τὸ *Βιβλίον τῆς κουγκέστας* (ΔΙΕΕΕ 6, 1901 - 1906, 453 - 675).

ΑΛΕΞΙΟΥ ΣΤ.

395. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ *'Ερωτοκρίτου* (Κρ. Χρ., 6, 1952, 351 - 422).

396. Ἡ κρητικὴ λογοτεχνία καὶ ἡ ἐποχή της (Κρ. Χρ. 8, 1954, 76 - 108).

397. Παρατηρήσεις στὸ κρητικὸ θέατρο (Κρ. Χρ. 8, 1954, 133 - 138).

398. Φιλολογικαὶ παρατηρήσεις εἰς κρητικὰ κείμενα (Κρ. Χρ. 8, 1954, 238 - 272).

399. Κρητικὰ φιλολογικά: Α'. Μεθοδικὰ ζητήματα τῆς κρητικῆς λογοτεχνίας· Β'. Παρατηρήσεις στὸν *'Απόκοπο* (Κρ. Χρ. 13, 1959, 289 - 310).

ΑΜΑΝΤΟΣ Κ.

400. Ποικίλα γλωσσικὰ ('Αθ. 23, 1911, 479 - 490).

401. *Μέγαρον, μεγαρίζω* ('Αθ. 26, 1914, ΛΑ 101 - 108).

402. Λεξικογραφικὰ ('Αθ. 28, 1916, ΛΑ 85 - 91).

403. 'Ετυμολογικὰ ('Αθ. 28, 1916, ΛΑ 124 - 129).

404. Ἡ πρόθεσις *ἀπὸ* ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 132 - 145).

405. Ἔκθεσις περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1918 τελεσθέντος γλωσσικοῦ διαγωσμοῦ τῆς ἐν 'Αθήναις Γλωσσικῆς Ἑταιρείας (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 233 - 246).

406. Τοπωνυμικὰ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 58 - 64).

407. 'Ετυμολογικὰ (ΛΑ 6, 1923, 100 - 115).

408. Παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὴν μεσαιωνικὴν γεωγραφίαν (ΕΕΒΣ 1, 1924, 41 - 54).

409. Συμβολὴ εἰς τὸ χιακὸν γλωσσάριον καὶ τὸ χιακὸν τοπωνυμικὸν (Χιακ. Χρον. 6, 1925, 1 - 82).

410. Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις εἰς μεσαιωνικοὺς συγγραφεῖς (ΕΕΒΣ 2, 1925, 277 - 287).

411. Γλωσσικὰ (ΒΖ 28, 1928, 14 - 24).

412. Βυζαντινὰ καὶ νεοελληνικὰ ὀνόματα γυναικῶν (ΗΜΕ 1929, 117 - 119).

413. *Βοτάνη* (Ἑλλην. 3, 1930, 346).

414. Σύμμεικτα: *Ζαγορὰ* = Βουλγαρία. *'Αληθὴς λιμὴν* (Ἑλλην. 5, 1932, 427 - 428).

415. Σύμμεικτα: *Τουρκόπωλοι* (Ἑλλην. 6, 1933, 325 - 326).

416. *'Αποδρουγγάριος* (Ἑλλην. 9, 1936, 220).

417. Εἶναι σλαβικὴ ἡ λέξη *παλληκάρι*; (Ν. Ἑστ. 40, 1946, 751 - 752).

418. 'Ονόματα βοτάνων ('Αθ. 52, 1948, 64).

419. Γλωσσικὰ περίεργα: *Χώρα, Σαρακηνία* (Ν. Ἑστ. 55, 1954, 8 - 9).

420. Γεωγραφικὰ ὀνόματα (ΕΕΒΣ 28, 1958, 3 - 10).

421. Γλωσσικὰ μελετήματα, 'Αθήνα 1964.

422. Βιβλιοκρ. τοῦ: J. Lambert, Le roman de *Libistros et Rhodamné*, Ἄμστερνταμ 1935 (Ἑλλην. 8, 1935, 361 - 363). Βλ. καὶ *Amantos K.*

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Γ.

423. Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς κυπρίας διαλέκτου (ΛΑ 6, 1923, 72 - 87).

424. Κυπριακαὶ παροιμίαι (Κυπρ. Χρον. 2, 1924, 12 - 24, 68 - 75, 98 - 107).

425. Περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Βενετίας εἰς τὰς ὑπ' αὐτῆς καταληφθείσας ἑλληνικὰς χώρας (ΕΕΒΣ 2, 1925, 306 - 315).

426. Περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ ὁμιλουμένης καὶ ἰδίως περὶ τοῦ ἰδιώματος Ἁγ. Βαρβάρας καὶ περιχώρων (Ἀθ. 38, 1926, 139 - 193).

427. Ἐτυμολογικὰ (B-NJ 5, 1926 ⟨1927⟩, 76 - 78).

ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ Ν.

428. Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν ρηματικῶν ἐπιθέτων τῆς νέας ἑλληνικῆς (Ἀθ. 44, 1932, 193 - 222).

429. Τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον εἰς τὴν μεσαιωνικὴν καὶ νέαν ἑλληνικὴν (Ἀθ. 47, 1937, 181 - 202).

430. *Paragaudis — παραγαύδης (παραγώδης) — παραγαύδιον — παραγάδι* (ΛΔ 1, 1939, 33 - 39).

431. Ἐτυμολογικὰ (ΛΔ 2, 1940, 142 - 157).

432. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΛΔ 3, 1941, 57 - 91).

433. Μεσαιωνικὰ καὶ νέα ἑλληνικὰ (Ἀθ. 51, 1941, 15 - 54).

434. Σημασιολογικὰ καὶ μορφολογικὰ (Ἀθ. 52, 1948, 224 - 232).

435. Τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῶν Φαράσων [Collection de l'Institut Français d'Athènes, 8], Ἀθήνα 1948.

436. Συντακτικὰ καὶ μορφολογικὰ (Ἑλλην. 12, 1952, 15 - 33).

437. Συντακτικὰ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νέας ἑλληνικῆς (Κρ. Χρ. 7, 1953, 414 - 418).

438. Ἡ χρήση ἀμεταβάτων ρημάτων ὡς μεταβατικῶν στὴ μεσαιωνικὴ καὶ νέα ἑλληνικὴ (Προσφ. Κυριακ., 51 - 62).

439. Συμβολὴ στὴ νεοελληνικὴ σύνθεση (ΕΕΦΣΠΘ 7, 1957, 1 - 39).

440. Ἀντίστοιχα ἐκφραστικὰ μέσα τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς (Ἑλλην. 15, 1957, 1 - 25).

441. Σημασιολογία, Θεσσαλονίκη 1959.

442. Τὰ παρατακτικὰ ρηματικὰ σύνθετα στὴν ἑλληνικὴ γλώσσα (Ἀφ. Τριαντ., 43 - 61).

443. Παράλληλοι σημασιολογικαὶ ἐξελίξεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας, Θεσσαλονίκη 1960.

444. Γλωσσικὰ σύμμεικτα (ΕΕΦΣΠΘ 8, 1960/63 [Μνημόσυνον Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 135 - 152).

445. Βιβλιοκρ. τοῦ: St. Kapsomenakis, Voruntersuchungen zu einer Grammatik der Papyri der nachchristlichen Zeit, Μόναχο 1938 (ΕΕΒΣ 14, 1938, 532 - 535). Βλ. καὶ *Andriotis N.*

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ Σ.

446. Νεοελληνικὰ στοιχεῖα στὰ ἑπτὰ πρῶτα βιβλία τῆς *Ἀλεξιάδος* (Μνήμ. Λάμπρ., 370 - 374).

447. Πτωχοπροδρομικὰ (Mél. Merlier A', 13 - 23).

448. Πορίσματα ἀπ' τὴ μελέτη τοῦ Βιβλίου συνοικεσίων τῆς Ἀδελφότητος Ἑλλήνων Βενετίας (Μνήμ. Ἀμ., 432 - 437).

ΑΠΟΣΚΙΤΟΥ Μ.

449. Κρητοπελοποννησιακὰ (Κρ. Χρ. 9, 1955, 504 - 511).

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ Ν.

450. Ἐπιστημονικὸς καθορισμὸς τῶν ἐν τῷ *Πουλολόγῳ* ἀναφερομένων πτηνῶν (Ἐπετ. Παρνασσ. 1, 1896, 110 - 137).

ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ Δ.

451. Μελισσηνοὶ καὶ Κοντόσταβλοι ἐκ Μάνης εἰς Ζάκυνθον, 1509 (ΕΜΑ 3, 1950, 141 - 166).

452. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 54, 1950, 308 - 316).

453. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 55, 1951, 43 - 66).

454. *Λαλλούδι — λαλλάρι — λαλλάτζιν — λάλλαι*, συνώνυμα καὶ παράγωγα· *λαλλούδι* τῆς Μονοβασιᾶς (ΑΠ 19, 1954, 297 - 355).

455. *Νόστος — εὔνοστος — ἔμνοστος* καὶ παράγωγα (ΑΠ 19, 1954, 3 - 19).

456. *Χλωρὸς — μέλι χλωρὸν — μελίχλωρος* καί τινα σύνθετα (Ἀθ. 58, 1954, 98 - 118).

457. Σημασιολογικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ ἐκ τῆς ποντιακῆς διαλέκτου (ΑΠ 20, 1955, 267 - 291).

458. Μεσαιωνικὰ καὶ νέα ἑλληνικὰ (Ἀθ. 59, 1955, 13 - 58).

459. *Δομέστικος — Δομεστίκισσα, Δεμέστιχας — Δεμεστιχόγγονος* (ΕΜΑ 5, 1955, 92 - 101).

460. *Ἐλαύνω - λάμνω*. Παράγωγα καὶ σύνθετα εἰς τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὰς νεοελληνικὰς διαλέκτους (Ἀθ. 60, 1956, 234 - 266).

461. Περὶ τοῦ ὀνόματος *Δικαῖος* ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νέᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ (ΕΜΑ 6, 1956, 210 - 222).

462. Σημασιολογικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ ἐκ τῆς ποντικῆς διαλέκτου (ΑΠ 22, 1958, 179 - 190).

463. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα καὶ ἡ μεσαιωνικὴ καὶ ἡ νεοελληνικὴ ὀνοματολογία (Ἀθ. 63, 1959, 195 - 245).

464. Μεσαιωνικὰ καὶ νέα ἑλληνικὰ ('Αφ. Τριαντ., 69 - 77).

465. Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τοῦ τυπικοῦ καὶ ὀνοματολογίου τῆς νήσου Ἰθάκης ('Αθ. 64, 1960, 139 - 164).

466. *Ἄβιος — ἀβιωτικὴ — ἀβιωτίκιον* ('Αθ. 65, 1961, 191-200).

467. Βιβλιοκρ. τοῦ : H. and R. K a h a n e καὶ A. T i e t z e, The Lingua Franca in the Levant. Turkish Nautical Terms of Italian and Greek Origin, Οὐρμπάνα 1958 (ΕΕΒΣ 28, 1958, 537 - 554).

468. Βιβλιοκρ. τοῦ : Ν. Φ λ ο ύ δ α, Βυζικιώτικα, τόμ. Α', μέρ. πρῶτο, Ἀθήνα 1960 ('Αθ. 64, 1960, 382 - 388).

469. Βιβλιοκρ. τοῦ : Α. Π α π α δ ο π ο ύ λ ο υ, Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς ποντικῆς διαλέκτου, τόμ. Α', Α - Λ, τεύχ. 2 καὶ 3: *βάθος - λωρώνω*, ΑΠ, παράρτ. 3, Ἀθήνα 1960 ('Αθ. 64, 1960, 366 - 368).

470. Βιβλιοκρ. τοῦ : Ντ. Κ ο ν ό μ ο υ, Ζακυθινὸ λεξιλόγιο [Ζακυθινὴ Βιβλιοθήκη, 1], Ἀθήνα 1960 ('Αθ. 64, 1960, 368 - 376).

ΒΕΓΛΕΡΗΣ Θ.

471. Ἀνακ. ['Εμπορικὰ σωματεῖα ἢ συστήματα στοὺς Βυζαντινούς. *Ταβουλλάριοι*] (ΕΕΒΣ 7, 1930, 414 - 416).

ΒΕΗΣ Ν.

472. Παρατηρήσεις εἰς τὸ *Συναξάριον τῶν εὐγενικῶν γυναικῶν καὶ τιμιωτάτων ἀρχόντισσων* [K. K r u m b a c h e r, Ein vulgärgriechischer Weiberspiegel, Μόναχο 1905] ('Επετ. Παρνασσ. 9, 1906, 133 - 143).

473. Εἰς τὸ τραπεζουντιακὸν χρονικὸν Μιχαὴλ Παναρέτου (ΒΖ 17, 1908, 487). Βλ. καὶ *Bees N.*

ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ Γ.

474. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Σερραϊκὰ Χρονικά*, τεῦχ. 1 (Ν. 'Εστ. 23, 1938, 853 - 855).

ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗΣ Σ.

475. Βιβλιοκρ. τοῦ : Λ. Ἀ λ ε ξ ί ο υ, Ἡ *Βοσκοπούλα* (Τὸ Κάστρο 8, 1937) (ΕΕΚΣ 1, 1938, 574 - 577).

ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΗΣ Ι.

476. Περὶ *Νικλιάνων καὶ Φαμέγιων* τῆς Μάνης ('Αθ. 18, 1906, 59 - 62).

477. Σύμμικτα λεξικογραφικὰ ('Αθ. 27, 1915, ΛΑ 115 - 144).

478. Σύμμικτα λεξικογραφικὰ ('Αθ. 28, 1916, ΛΑ 115 - 123).

479. Παϊσίου μητροπολίτου Ρόδου νέος κῶδιξ ('Επετ. Παρνασσ. 12, 1916, 210 - 259).

480. Σύμμικτα λεξικογραφικὰ ('Αθ. 29, 1917, ΛΑ 66 - 82).

481. Ἡ πρόθεσις ἀπὸ ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ (ΛΑ 5, <1918/1920>, 146 - 178).

482. Ἀκριτικαὶ μελέται (ΒΖ 24, 1924, 61 - 78).

ΒΡΟΝΤΗΣ Α.

483. Ἡ μελισσοκομία καὶ τὸ *μαντρατόρεμα* στὴ Ρόδο (Λαογρ. 12, 1938/48, 195 - 230).

484. Οἱ ζευγάδες τῆς Ρόδου (Λαογρ. 12, 1938/48, 104 - 129).

ΓΑΛΙΤΗΣ Α.

484α. *Ἀρχηγός - ἀρχηγέτης* ἐν τῇ ἑλληνικῇ γραμματείᾳ καὶ θρησκείᾳ ('Αθ. 64, 1960, 17 - 138).

ΓΑΡΔΙΚΑΣ Γ.

485. Περὶ τῶν εἰς *-ιον* καὶ *-εῖον* οὐσιαστικῶν (ΕΕΠ 5, 1908/1909 <1910>, 249 - 270).

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Π.

486. Πτηνοτροφία, ἤτοι περὶ τῆς ἱστορίας, τῆς πολλαπλασιάσεως καὶ τῆς συντηρήσεως τῶν κατοικιδίων πτηνῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν προϊόντων καὶ τῶν νόσων αὐτῶν, Ἀθήνα 1915.

ΓΕΩΡΓΑΚΑΣ Δ.

487. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ εἰς θρᾳκικὰς λέξεις (ΑΘΛΓΘ 1, 1934/35, 271 - 284).

488. Νεοελληνικὰ γλωσσικὰ ἀνάλεκτα ('Αθ. 46, 1935, 97 - 135).

489. Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως *παραγάδι* (ΑΘΛΓΘ 3, 1936/37, 201 - 202).

490. Περὶ τῆς λέξεως *σγουρὸς* καὶ τῶν συγγενῶν ('Αθ. 47, 1937, 37 - 52).

491. Τοπωνυμικὰ ('Αθ. 47, 1937, 248 - 261).

492. Γλωσσικὰ (ΒΖ 38, 1938, 99 - 110).

493. Ἐτυμολογικὰ (B-NJ 14, 1937/38 <1938>, 60 - 83).

494. Ἐτυμολογικαὶ διασαφήσεις (ΛΔ 1, 1939, 73 - 88).

495. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΛΔ 2, 1940, 123 - 141).

496. Συμβολὴ εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν καταλήξεων *-άρι* καὶ *-ίκι* ('Αφ. Ἄμ., 419 - 434).

497. Γλωσσικὰ ('Αθ. 51, 1941, 66 - 72).

498. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΑΘΛΓΘ 12, 1945/46, 40 - 46).

499. 'Σ τὴ γῆ τὴ μορεφτὴ (Θυσ. 'Αβραὰμ μετὰ τὸ στ. 14) (Ν. 'Εστ. 40, 1946, 884 - 885).

500. Μερικοὶ σλαβικοὶ ὅροι καὶ τοπωνύμια στὴν Πελοπόννησο: *Κλιανός, Κλενιά, 'Εγκλιανός, 'Εγκλένοβα· Κλιάνοβα, Κλενός, Κλινίτσα, 'Ακλινός*, κτλ. (Πελοποννησιακά 1, 1956, 385 - 408).

501. *Δραγάτης* καὶ παράγωγα (Πελοπονν. 1, 1956, 459 - 461).

502. Βιβλιοκρ. τοῦ: S. Karaiskakis, Das Lehrgedicht *Λόγοι διδακτικοὶ τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν* von Markos Depharanas, 1543 (Λαογρ. 11, 1934/37, 1 - 66) (ΕΕΒΣ 11, 1935, 507 - 510).

503. Βιβλιοκρ. τοῦ: J. A. Lambert, née van der Kolf, Le roman de *Libistros et Phodamné*, Ἄμστερνταμ 1935 (B-NJ 14, 1937/1938 ⟨1938⟩, 143 - 153). Βλ. καὶ *Georgacas D.*

ΔΑΓΚΙΤΣΗΣ Κ.

504. Παρατηρήσεις σὲ μιὰ νέα ἔκδοση ἑνὸς ἀκριτικοῦ κειμένου ('Ελλην. 16, 1958/59, 226 - 230).

ΔΕΔΟΥΣΗ ΧΡ.

504α. 'Ο *Κατζοῦρμπος* καὶ ἡ λατινικὴ κωμωδία. Συμβολὴ στὴν ἑρμηνεία τῆς κρητικῆς κωμωδίας (ΕΕΦΣΠΘ 10, 1968, 243 - 279).

ΔΕΙΝΑΚΙΣ ΣΤ.

505. Τὸ ποίημα τοῦ Ρεθυμνίου 'Αντωνίου 'Αχέλη (Κρ. 'Αστήρ, τεύχ. 5 καὶ 6, 1911, 42 - 43 καὶ τεύχ. 7 καὶ 8, 55 - 58).

506. 'Ετυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 86 - 91).

506α. 'Ερωτοκρίτεια ('Αφ. Χατζιδ. 138-141).

507. Τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως *καλικάντζαρος* (Λαογρ. 8, 1921, 488 - 498).

508. Τὸ ἔτυμον τῶν λέξεων *βρικόλακας* καὶ *βόρδονας* (Λαογρ. 7, 1923, 275 - 284).

509. Γλωσσικὰ ('Αθ. 38, 1926, 67 - 71).

510. Ποικίλα φιλολογικὰ ('Αθ. 41, 1929, 67 - 76).

511. 'Η ἐξέλιξις τῆς ἐννοίας τοῦ καίειν ('Αθ. 42, 1930, 217 - 226).

512. 'Ετυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ ('Αθ. 43, 1931, 204 - 205).

513. 'Η ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Ξανθουδίδου ἔκδοσις τῆς *'Ερωφίλης* (Κρ. Μελ. 1, 1933, 98 - 100).

514. Κριτικαὶ παρατηρήσεις (Μνήμ. Λάμπρ., 481 - 485).

515. 'Ανακ. [Διορθώσεις στὰ *'Ερωτοπαίγνια* (ἐκδ. Hesseling καὶ Pernot) καὶ στὸ ποίημα *Γαδάρου, λύκου καὶ ἀλουποῦς διήγησις ὡραία* (ἐκδ. Wagner)] ('Αθ. 33, 1921, 211 - 212).

516. 'Ανακ. [Παρατηρήσεις στὸ *Γύπαρη*, τὸ *Ζήνωνα*, τὴν *'Ερωφίλη*, τὸ *Στάθη*] ('Αθ. 35, 1923, 243 - 245).

517. 'Ανακ. [Παρατηρήσεις στὶς κρητικὲς κωμωδίες *Στάθης*, *Φορτουνάτος* καὶ *Κομέδια ριδικολόζα* (= *Κατζοῦρμπος*)] ('Αθ. 36, 1924, 316 - 317).

ΔΕΚΑΒΑΛΛΑΣ Α.

518. 'Η ἐτυμολογικὴ σαφήνεια ἐν τῇ γλωσσικῇ ἐξελίξει ('Αθ. 28, 1916, ΛΑ 92 - 96).

519. Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις ('Αθ. 29, 1917, ΛΑ 179 - 185).

ΔΕΝΔΙΑΣ Μ.

520. Περὶ τῶν ἐν τῇ κυπριακῇ ρημάτων ἐκ τῆς ἰταλικῆς καὶ γαλλικῆς ('Αθ. 36, 1924, 142 - 165).

ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΣΤ.

521. *Χρονικῶν Μορέως* τοπωνυμικὰ ('Αθ. 23, 1911, 396 - 431).

522. *Χρονικοῦ τοῦ Μορέως* λέξεις ('Αθ. 23, 1911, 73 - 87· 24, 1912, 363 - 371· 26, 1914, 26 - 32).

523. *Χρονικῶν Μορέως* ἱστορικὰ καὶ τοπωνυμικὰ ('Αθ. 25, 1913, 3 - 52 καὶ 155 - 198· 26, 1914, 3 - 26· 27, 1915, 3 - 33 καὶ 325 - 338).

524. Εἰς 'Ησυχίου λέξεις ('Αθ. 28, 1916, 307 - 316· 29, 1917, 255 - 301· 31, 1919, 78 - 158).

ΖΑΓΑΝΙΑΡΗΣ Δ.

525. Τὰ φαρμακευτικὰ φυτὰ τῆς 'Ελλάδος. Ποῖα εἶναι, ποῦ ἀπαντῶνται ἐν 'Ελλάδι, πῶς συλλέγονται καὶ καλλιεργοῦνται, πῶς παρασκευάζονται, πῶς χρησιμοποιοῦνται, κλπ. [Παράρτ. Γεωργικοῦ Δελτίου, Δεκεμβρίου 1935], 'Αθήνα 1935.

ΖΑΓΓΟΓΙΑΝΝΗΣ Δ.

526. Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς Χαρίτωνα 'Αφροδισιέα (Εἰκοσιπεντ. Κόντου, 347 - 383).

ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ Ε.

527. Σημείωμα γιὰ τὸ *Χρονικὸ τῶν Τούρκων σουλτάνων* ('Ελλην. 20, 1967, 166 - 169).

ΖΕΠΟΣ Π.

528. Τὸ δίκαιον εἰς τὸ *Χρονικὸν τοῦ Μορέως* (ΕΕΒΣ 18, 1948, 202 - 220).

529. Τὸ δίκαιον εἰς τὰς ἑλληνικὰς *Ἀσσίζας* τῆς Κύπρου (ΕΕΒΣ 25, 1955, 306 - 330).

ΖΕΥΓΩΛΗΣ Γ.

530. Τὸ *λικόρνο* (Ν. Ἑστ. 25, 1939, 138).

531. *Γιλλοῦ, Γελλοῦδα, Γιαλλοῦ* (Ν. Ἑστ. 28, 1940, 1354 - 1355).

532. Ποιμενικὰ τῆς ὀρεινῆς Νάξου (Λαογρ. 15, 1953, 61 - 110).

ΖΩΡΑΣ Γ.

533. Ὁ ποιητὴς Μαρῖνος Φαλιέρος (Κρ. Χρ. 2, 1948, 7 - 46).

534. Δύο προφητεῖαι περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Βυζαντίου (Byz. 33, 1963, 473 - 482). Βλ. καὶ *Zoras G.*

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Κ.

535. Ποιμενικὰ τῆς Ἠλείας (Λαογρ. 12, 1938/48, 253 - 285).

ΘΑΒΩΡΗΣ Α.

536. Τὰ ἐκφραστικὰ μέσα προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τοῦ ἡμερονυκτίου στὴν ἀρχαία, μεσαιωνικὴ καὶ νέα ἑλληνικὴ [ΕΕΦΣΠΘ, παράρτ. 2], Θεσσαλονίκη 1959. Βλ. καὶ *Thabores A.*

ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ Ι.

537. Τὰ τοπωνύμιά μας. Ἡ ἀξία τους καὶ τὰ προβλήματά τους, Θεσσαλονίκη 1958.

ΚΑΚΡΙΔΗΣ Ι.

538. Περὶ τῶν εἰς -γος στερητικῶν ἐπιθέτων τῆς νέας ἑλληνικῆς (Ἀθ. 38, 1926, 194 - 212).

539. Ἑρμηνευτικὰ στὸν *Ἀπόκοπο* τοῦ Μπεργαδῆ (Κρ. Χρ. 7, 1953, 409 - 413).

540. Ποικίλα ἑλληνικὰ (Ἑλλην. 13, 1954, 165 - 174).

541. Λεξικογραφικὲς συμβολὲς (Ἀφ. Τριαντ., 135 - 150).

ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΙΣ Ι.

542. Τὸ *Περὶ τῆς ξενιτείας* ποίημα ἐκ νέου φυλοκρινούμενον (Χρ. Κρ. 2, 1913, 137 - 194).

543. Νύξεις περὶ τῶν Προδρομικῶν ποιημάτων (Λαογρ. 7, 1923, 460 - 464).

544. Ἀνέκδοτα κρητικὰ συμβόλαια ἐκ τῆς ἑνετοκρατίας (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 3, 1928, 483 - 519).

545. *Conventus - κομβένδος - κουβέντα* (Μνήμ. Λάμπρ., 470 - 474).

546. Τὸ μεσαιωνικὸν στιχούργημα *Βίος καὶ πολιτεία τινὸς δοκιμωτάτου καὶ σοφωτάτου γέροντος* (BZ 44, 1951, 304 - 314). Βλ. καὶ *Kalitsunakis J.*

ΚΑΛΛΕΡΗΣ Ι.

547. Ἔκθεσις γλωσσικοῦ διαγωνισμοῦ τοῦ ἔτους 1951 (Ἀθ. 55, 1951, 344 - 369).

548. Τροφαὶ καὶ ποτὰ εἰς πρωτοβυζαντινοὺς παπύρους (ΕΕΒΣ 23, 1953, 689 - 715).

549. Ἔκθεσις γλωσσικοῦ διαγωνισμοῦ τοῦ ἔτους 1955 (Ἀθ. 59, 1955, 331 - 342).

550. Ἀνάλεκτα λεξικογραφικὰ (ΛΔ 8, 1958, 3 - 58).

551. Ἀνάλεκτα λεξικογραφικὰ Β' (ΛΔ 9, 1963, 46 - 66).

ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ Α.

552. Οἱ ζευγάδες τῆς Κῶ, ἡ ζωὴ καὶ οἱ ἀσχολίες των (Λαογρ. 14, 1952, 201 - 303).

ΚΑΡΑΤΖΑΣ ΣΤ.

553. Ὁ σύνθετος ὑπερθετικὸς στὸ ἔπος τοῦ *Διγενῆ Ἀκρίτα* (AIPhHOS 9, 1949, 277 - 298).

554. Ὑποκοριστικὰ τοῦ ἰδιώματος Κύμης καὶ περιχώρων, Ἀθήνα 1954.

555. *Δημοσάρι*, εὐβοϊκὸ τοπωνύμιο βυζαντινῆς καταγωγῆς (ΑΕΜ 8, 1961, 113 - 121). Βλ. καὶ *Caratzas St.*

ΚΑΡΓΩΤΗΣ Γ.

556. Κυπριακὰ τοπωνύμια (Κυπρ. Σπ. 9, 1945 ⟨1947⟩, 65 - 76).

ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ Π.

557. Σημειώσεις κριτικαί, ἱστορικαὶ καὶ τοπογραφικαὶ εἰς τὸ μεσαιωνικὸν ἑλληνικὸν ἔπος *Ἀκρίταν* (ΕΕΠ 3, 1905/6, 188 - 246).

558. Τὸ ἔπος *Διγενῆ Ἀκρίτα* κατὰ τὸ χειρόγραφον Μαδρίτης ἢ Ἐσκουριὰλ (ΕΕΒΣ 3, 1926, 329 - 332).

ΚΑΤΣΟΥΡΟΣ Α.

559. Γλωσσικὰ σημειώματα (Πλάτων 4, 1952, 309 - 312).

ΚΑΨΩΜΕΝΟΣ ΣΤ.

560. Ἡ λέξις *φρέαρ* εἰς τὴν μεταγενεστέραν καὶ νέαν ἑλληνικὴν (ΛΔ 1, 1939, 40 - 72).

561. Ἑλληνικὰ ἐκ Μεγάλης Ἑλλάδος (ΛΔ 3, 1941, 92 - 132).

562. Ἐτυμολογικὰ τῆς κρητικῆς διαλέκτου (Κρ. Χρ. 7, 1953, 446 - 450).

563. Συμβολή στην ιστορία τοῦ ρήματος *εἰμί* (Προσφ. Κυριακ., 305 - 325).

564. Ἔρευναι εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἑλληνικῶν παπύρων (ΕΕΦΣΠΘ 7, 1957, 325 - 368).

565. Ἡ ρηματικὴ κατάληξη *-μεσθα* (Ἀφ. Τριαντ., 225 - 230).

566. Βιβλιοκρ. τοῦ: N. Bănescu, Un poème grec vulgaire du moyen âge: *Ὁ κάτης καὶ οἱ ποντικοί* (ΕΕΚΣ 1, 1938, 569 - 574).

567. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ἐμμ. Κριαρᾶ, *Γύπαρις* (κρητικὸν δρᾶμα). Πηγαὶ - κείμενον, Ἀθήνα 1940 (B-NJ 17, 1939 - 1943 ⟨1944⟩, 243 - 249). Βλ. ἐπίσης *Kapsomenakis St.* καὶ *Kapsomenos S. G.*

ΚΛΗΡΙΔΗΣ Ν.

568. Ὀνομασίες τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος στὴν Κύπρο (Κυπρ. Σπ. 8, 1944 ⟨1946⟩, 99 - 126).

ΚΟΛΙΑΣ Γ.

569. Διορθωτικὰ εἰς τὰ Τζάνε Κορωναίου *Ἀνδραγαθήματα Μερκουρίου Μπούα* (Ἀθ. 45, 1933, 246 - 251).

570. Περὶ *μητάτου* (Ἀθ. 51, 1941, 129 - 142).

ΚΟΜΙΝΗΣ Α.

571. Παρατηρήσεις εἰς τοὺς *Χρησμοὺς* Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (ΕΕΒΣ 30, 1960/61, 398 - 412).

ΚΟΝΟΜΗΣ Ν.

572. Κρητικο-κύπρια (Κρ. Χρ. 7, 1953, 146 - 160).

573. Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὰς ἐτυμολογικὰς ἐρεύνας τῆς κυπριακῆς διαλέκτου (Ἀθ. 57, 1953, 369 - 376).

574. Παροιμίαι καὶ παροιμιώδεις φράσεις εἰς τρία μνημεῖα τῆς κυπριακῆς διαλέκτου (ΕΕΒΣ 23, 1953, 472 - 483).

575. Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς κυπριακῆς διαλέκτου (Κυπρ. Σπ. 17, 1953 ⟨1954⟩, 17 - 26).

576. Βιβλιοκρ. τοῦ: Th. Siapkaras - Pitsillidès, Le Pétrarquisme en Chypre; Poèmes d'amour en dialecte chypriote (Κυπρ. Γρ. 17, 1952, 182 - 185).

ΚΟΝΟΜΟΣ ΝΤ.

576 α. Ζακυθινὸ Λεξιλόγιο [Ζακυθινὴ Βιβλιοθήκη, 1], Ἀθήνα 1960.

ΚΟΝΤΟΣΟΠΟΥΛΟΣ Ν.

577. Περί τινων κρητικῶν γλωσσικῶν φαινομένων (Ἀθ. 64, 1960, 209 - 220).

ΚΟΡΑΗΣ Α.

578. Ἄτακτα, ἤγουν παντοδαπῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν αὐτοσχεδίων σημειώσεων καί τινων ἄλλων ὑπομνημάτων αὐτοσχέδιος συναγωγή, Παρίσι, τόμ. Α' - Ε', 1828 - 1835.

579. Ἀνέκδοτοι λεξιλογικαὶ σημειώσεις καὶ ἐπιστολαί, Ἀθήνα 1934.

ΚΟΡΡΕΣ ΣΤ.

580. Ἀνέκδοτα ἀθηναϊκὰ ἔγγραφα (ΗΜΕ 1930, 289 - 300).

ΚΟΥΓΕΑΣ Σ.

581. Ἔρευνα περὶ τῆς ἑλληνικῆς λαογραφίας κατὰ τοὺς μέσους χρόνους. Α': Αἱ ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ Ἀρέθα λαογραφικαὶ εἰδήσεις (Λαογρ. 4, 1912/13, 236 - 270).

582. Δύο ἐνδιαφέροντα κείμενα (ΕΕΦΣΠΑ 6, 1955/56, 152 - 157).

583. Βιβλιοκρ. τοῦ: Α. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Varia graeca sacra, Πετρούπολη 1909 (Λαογρ. 3, 1911, 277 - 319).

584. Βιβλιοκρ. τοῦ: E. de Stoop, *Onirocriticon* du prophète Daniel dédié au roi Nabuchodonosor (Revue de philologie, τόμ. 33) (Λαογρ. 2, 1910, 240 - 246).

ΚΟΥΚΟΥΛΕΣ Φ.

585. Παρατηρήσεις εἰς τὰ *Carmina Graeca Medii Aevi* τοῦ G. Wagner (Λαογρ. 3, 1911, 358 - 381).

586. Παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς τὸ *Corpus Glossariorum Latinorum* (BZ 20, 1911, 388 - 419).

587. Παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς παπύρους, Ἀθήνα 1911.

588. Ἑλληνικοὶ πάπυροι (Μελέτη [6], 1912, 129 - 141).

589. Λεξικογραφικὰ (Ἀθ. 26, 1914, ΛΑ 92 - 100).

590. Συμβολὴ εἰς τὴν μεσαιωνικὴν ἑλληνικὴν λαογραφίαν (Ἀθ. 26, 1914, 137 - 150).

591. Ἡσυχιακὰ Α' (Ἀθ. 27, 1915, ΛΑ 61 - 98).

592. Προδρόμεια λαογραφικὰ ζητήματα (Λαογρ. 5, 1915, 309 - 332).

593. Δύο λέξεις ἀπὸ γλωσσικῆς καὶ λαογραφικῆς ἀπόψεως ἐξεταζόμεναι (Λαογρ. 6, 1917, 538 - 546).

594. Φωνητικά, ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 83 - 108).

595. Γλῶσσαι Ἡσυχίου (Ἀθ. 30, 1919, ΛΑ 17 - 26).

596. Ἐτυμολογικὰ (Ἀθ. 30, 1919, ΛΑ 27 - 49).

597. Ἐτυμολογία τριῶν λέξεων (Ἀφ. Χατζιδ., 33 - 41).

598. Γλωσσικὰ ἐκ Κύθνου (ΛΑ 6, 1923, 271 - 325).

599. Ἐτυμολογικὰ (Ἀθ. 35, 1923, 191 - 205).

600. Περὶ τῶν καταλήξεων *-έας, -βρόχι, -αῖος* (ΛΑ 6, 1923, 237 - 270).

601. *Καλλικάντζαροι* (Λαογρ. 7, 1923, 315 - 328).

602. Τὸ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Ἀθηνῶν ἀντίτυπον τοῦ Ἑλληνικοῦ Γλωσσαρίου τοῦ Du Cange (Ἀθ. 37, 1925, 201 - 209).

603. *Μπολιάρις* (ΕΕΒΣ 3, 1926, 333 - 334).

604. *Ξελινίζω* (ΕΕΒΣ 4, 1927, 47 - 48).

605. Βυζαντινῶν τινων ἐπιθέτων σημασία καὶ ὀρθογραφία (ΕΕΒΣ 5, 1928, 3 - 18).

606. Αἱ ὑποκοριστικαὶ καταλήξεις, *-ίσκος, -ίσκιον* ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νέᾳ ἑλληνικῇ (Ἀθ. 41, 1929, 179 - 195).

607. Βίος καὶ γλῶσσα (ΗΜΕ 1930, 423 - 440).

608. Παρατηρήσεις εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Γλωσσάριον τοῦ Du Cange (Ἀθ. 42, 1930, 34 - 65).

609. Ἁγίων ἐπίθετα (ΗΜΕ 1931, 387 - 402).

610. Περὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλήξεως *-ίτσιν* (Ἑλλην. 4, 1931, 361 - 375).

611. Ἡ πρόθεσις *ἀνὰ* ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ (Ἀθ. 43, 1931, 60 - 84).

612. Ἐπίθετά τινα τῆς Θεοτόκου (ΗΜΕ 1932, 431 - 444).

613. *Καμαρώνω* (ΕΕΒΣ 9, 1932, 239 - 240).

614. Ἡ βυζαντινὴ ἰδιωτικὴ οἰκία κατὰ τὰς φιλολογικὰς πηγὰς (SBN 5, 1939 [=Atti del V Congresso Internazionale di studi bizantini, Roma 20 - 26 settembre 1936. I. Storia - Filologia - Diritto], 495 - 500).

615. Μορφολογικὰ καὶ γραμματολογικὰ ζητήματα (Glotta 25, 1936, 159 - 166).

616. Περὶ ἀναπτύξεως ἐρρίνου ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ (Ἀθ. 49, 1939, 79 - 143).

617. Τὰ *ἀνεμίτσια* (ΕΕΒΣ 15, 1939, 142 - 144).

618. Συμβολὴ εἰς τὴν κρητικὴν λαογραφίαν ἐπὶ βενετοκρατίας (ΕΕΚΣ 3, 1940, 1 - 101).

619. Αἱ ὑποκοριστικαὶ καταλήξεις *-ύλλιον* καὶ *-ύφιον* ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νέᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ (Ἀθ. 51, 1941, 120 - 124).

620. Συμβολὴ εἰς τὴν βυζαντινὴν παροιμιογραφίαν (Ἀθ. 52, 1948, 87 - 112).

621. Διορθωτικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ εἰς τὴν *Ἔκθεσιν τῆς βασιλείου τάξεως* Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ τὸ *Κλητορολόγιον* τοῦ Φιλοθέου (ΕΕΒΣ 19, 1949, 75 - 115).

622. Νεοελληνικῶν τινων ἐπιθέτων σημασία καὶ ὀρθογραφία (Ἀθ. 53, 1949, 202 - 225).

623. Θεσσαλονίκης Εὐσταθίου τὰ λαογραφικά, τόμ. Α'—Β', Ἀθήνα 1950.

624. Ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὰ βυζαντινὰ ἔθιμα (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 27², 1952, 37 - 48).

625. Ἐτυμολογικὰ (Ἀθ. 57, 1953, 197 - 228).

626. Θεσσαλονίκης Εὐσταθίου τὰ γραμματικά, Ἀθήνα 1953.

627. Περὶ τὸ στιχούργημα *Συναξάριον τῶν εὐγενικῶν γυναικῶν καὶ τιμιωτάτων ἀρχόντισσων* (Κρ. Χρ. 7, 1953, 55 - 60).

628. Βυζαντινά τινα παρωνύμια (ΕΕΦΣΠΑ 4, 1953/54, 60 - 98).

629. Ἔκθεσις τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1953 τελεσθέντος διαγωνισμοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις Γλωσσικῆς Ἑταιρείας (Ἀθ. 58, 1954, 11 - 28).

630. Παροιμίαι καὶ γνωμικὰ ἐν τῷ *Χρονικῷ* τοῦ Λεοντίου Μαχαιρᾶ (Ἀθ. 58, 1954, 235 - 242).

631. Συμβολὴ εἰς τὸ περὶ βυζαντινῶν φορεμάτων κεφάλαιον (ΕΕΒΣ 24, 1954, 3 - 21).

632. Ἡ νεοελληνικὴ ἑρμηνεία τῶν ὀνείρων καὶ ἡ ὀνειροκριτικὴ παράδοσις (Πραγμ. Ἀκ. Ἀθ. 20, 1954, ἀρ. 4).

633. Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς [Collection de l'Institut Français d'Athènes, 10 - 11, 12 - 13, 43, 73, 76, 90], Ἀθήνα Α' - Β' 1948, Γ' 1949, Δ' 1951, Ε' καὶ παράρτ. 1952, Ϛ' 1955.

634. Περὶ τὸ κείμενον τῆς *Βασιλείου τάξεως* Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (ΕΕΦΣΠΑ 5, 1954/55, 48 - 65).

635. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 59, 1955, 175 - 197).

636. Νεοελληνικῶν λέξεων καὶ φράσεων παλαιοτέρα μνεία (ΕΕΦΣΠΑ 6, 1955/6, 225 - 338).

637. Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα καὶ τὰ βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ ἔθιμα (Mél. Merlier Α', 157 - 163).

638. Διὰ τὸ γλωσσάριον τῶν Ἑλλήνων τῆς Κάτω Ἰταλίας (SBN 9, 1957, 250 - 258).

639. Βιβλιοκρ. τοῦ: Α. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Γλωσ-

σάριον ἑβραιοελληνικόν. Sonderabdruck aus «Festschrift zum 70. Geburtstage A. Harkavy's», Πετρούπολη [1909] (BZ 19, 1910, 422 - 429).

640. Βιβλιοκρ. τοῦ: J. Kalitsunakis, Lesenotizen zu einem mittelgriechischen Texte. Sonderabdruck aus den Mitteilungen des Seminars für orientalische Sprachen, ἔτος XIX (1911), τμῆμα II, 211 - 217 (Λαογρ. 3, 1911, 339 - 342).

641. Βιβλιοκρ. τοῦ: *Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης*, τόμ. Β' (*ἀν - ἀπ*) (ΕΕΒΣ 15, 1939, 445 - 449).

642. Βιβλιοκρ. τοῦ: Constantin VII Porphyrogénète. *Le Livre des cérémonies*, τόμ. Β', βιβλ. α', κεφάλαια 47(38) - 92(83). Texte établi et traduit par Albert Vogt, Παρίσι 1939 (ΕΕΒΣ 17, 1941, 307 - 313).

643. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ν. Π. Ἀνδριώτη, Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, Ἀθήνα 1951 (Ἀθ. 56, 1952, 310 - 323).

644. Ἀνακ.: Εἰς τὸν *Διγενῆ Ἀκρίτην* τοῦ Ἐσκωριὰλ (Λαογρ. 4, 1912/13, 316 - 317).

645. Ἀνακ.: Διασάφησις σημείων τινῶν τοῦ βυζαντινοῦ βίου (ΕΕΒΣ 3, 1926, 364).

646. Ἀνακ. [Σημασία καὶ ὀρθογραφία μερικῶν βυζαντινῶν ἐπιθέτων] (ΕΕΒΣ 4, 1927, 378 - 379).

647. Ἀνακ. [Παρατηρήσεις στὸ Ἑλληνικὸ Γλωσσάριο τοῦ Du Cange] (Ἀθ. 41, 1929, 262).

648. Ἀνακ. Ἀρχαῖαι, μεταγενέστεραι καὶ ἀκαταχώριστοι ἑλληνικαὶ λέξεις ἐν τῇ κοινῇ νεοελληνικῇ καὶ τοῖς ἰδιώμασιν (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 29, 1954 ⟨1955⟩, 502 - 548).

ΚΟΥΡΜΟΥΛΗΣ Γ.

649. Ποικίλα φιλολογικά: Α' Διορθωτικὰ εἰς τὸ κρητικὸν θέατρον (Κρ. Μελ. 1, 1933, 224 - 229).

650. Κρητικαὶ ἐπῳδαί (Κρ. Μελ. 1, 1933, 258 - 265).

651. Περὶ τῆς λέξεως *ἀβάραγκας* (Ἀθ. 48, 1938, 259 - 263).

652. Κρητικὰ ἀνάλεκτα (ΕΕΚΣ 1, 1938, 129, 164, 207 - 208, 292, 316, 348).

653. Ἔπος καὶ ἐπικὴ ὕλη (ΕΕΦΣΠΑ 5, 1954/55, 212 - 260).

654. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ε. Κριαρᾶ, Γλωσσικὰ σημειώματα (Ἀθ. 48, 1938, 77 - 90) (ΕΕΚΣ 4, 1941, 241 - 246).

ΚΡΕΚΟΥΚΙΑΣ Δ.

655. Τὰ προγνωστικὰ τοῦ καιροῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα, Ἀθήνα 1966.

ΚΡΙΑΡΑΣ Ε.

656. *Βλέπεσαι καὶ βλέπουσαι* (Ν. Ἑστ. 11, 1932, 1108 - 1109).

657. Γλωσσικὰ σημειώματα: *τετραπέρατος - τετραπερασμένος* (Ν. Ἑστ. 11, 1932, 771 - 772).

658. Διορθώσεις εἰς τὸν *Στάθην* τοῦ Κρητικοῦ Θεάτρου Σάθα (ΕΕΒΣ 9, 1932, 366 - 376).

659. Συμβολὴ εἰς τὰ νεοελληνικὰ παρωνύμια (Ἀθ. 44, 1932, 171 - 183).

660. Ἀγγλισμοὶ στὴ νέα ἑλληνική; (Ν. Ἑστ. 14, 1933, 1172 - 3).

661. Ἡ λέξις *ἄτιε* τῶν κρητικῶν κειμένων (ΕΕΒΣ 10, 1933, 83 - 94).

662. Φιλολογικά: α' Περὶ τὰ *Ἐρωτοπαίγνια*· β' Ἑρμηνεία χωρίου τοῦ *Φορτουνάτου*· γ' Συντακτικὰ ζητήματα (Ἀθ. 45, 1933, 228 - 245).

663. Παρατηρήσεις εἰς τὸ κρητικὸν ποίημα *Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη* (B-NJ 10, 1932/33 καὶ 1933/34 ⟨1934⟩, 398 - 406).

664. Γλωσσικὰ σημειώματα εἰς τὸν *Ἐρωτόκριτον* (B-NJ 10, 1932/33 καὶ 1933/34 ⟨1934⟩, 407 - 412).

665. Μελετήματα εἰς τὴν *Ἐρωφίλην* τοῦ Χορτάτζη (ΕΕΒΣ 11, 1935, 239 - 281).

666. Παρατηρήσεις εἰς τοὺς *Διδακτικοὺς λόγους* τοῦ Μάρκου Δεφαράνα (Ἀθ. 46, 1935, 136 - 152).

667. Κριτικὰ καὶ γραμματικὰ εἰς τὸ κρητικὸν θέατρον (B-NJ 12, 1935/36 ⟨1936⟩, 50 - 60).

668. *Βασιλεύει ὁ ἥλιος* (Ἀθ. 47, 1937, 79 - 93).

669. Γλωσσικὰ σημειώματα (Ἀθ. 48, 1938, 77 - 90).

670. Μελετήματα περὶ τὰς πηγὰς τοῦ *Ἐρωτοκρίτου* [Texte und Forsch. z. byzantin.-neugriech. Philol., 27], Ἀθήνα 1938.

671. Κριτικαὶ καὶ ἄλλαι περὶ τῆς γλώσσης τοῦ *Ἐρωτοκρίτου* παρατηρήσεις (ΕΜΑ 1, 1939 ⟨1940⟩, 5 - 42).

672. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς *Ἀχιλληΐδος* (Ἀθ. 50, 1940, 175 - 196).

673. *Γύπαρις*, κρητικὸν δρᾶμα. Πηγαὶ - κείμενον [Texte und Forsch. z. byzantin.-neugriech. Philol., 39], Ἀθήνα 1940.

674. Κριτικὰ καὶ λεξιλογικὰ εἰς τὰ *Ἐρωτοπαίγνια* (Ἀθ. 51, 1941, 5 - 14).

675. Ζητήματα τῆς *Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ*. Χρονολόγηση — Ὁ ποιητής (Κρ. Χρ. 1, 1947, 227 - 238).

676. Παρατηρήσεις στὸ *Λειμωνάριο* τοῦ Ἰωάννου Μόσχου (Ἑλλην. 12, 1952, 376 - 379).

677. Ἀκριτικά. Ὁ τάφος τοῦ Διγενῆ καὶ ὁ βυζαντινὸς *μονόκερως* (Προσφ. Κυριακ., 383 - 388).

678. Ὁ λαϊκότροπος χαρακτήρας τῆς κρητικῆς λογοτεχνίας, οἱ λογοτεχνίες τῆς Ἀναγέννησης καὶ ἡ βυζαντινὴ δημοτικὴ παράδοση (Κρ. Χρ. 7, 1953, 298 - 314).

679. Σημασιολογικὰ καὶ ἑρμηνευτικὰ σὲ μεσαιωνικὰ κείμενα (Ἑλλην. 14, 1955, 160 - 168).

680. Ἕνα νέο χειρόγραφο τοῦ *Χρονικοῦ* τοῦ Λεοντίου Μαχαιρᾶ (ΕΕΦΣΠΘ 7, 1957, 41 - 47).

681. Παρατηρήσεις στὸ κείμενο τοῦ μυθιστορήματος *Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα* (SBN 9, 1957 [=Silloge bizantina in onore di Silvio Giuseppe Mercati], 237 - 249).

682. Γλωσσικὰ φαινόμενα σὲ δημώδη μεσαιωνικὰ κείμενα (Ἑλλην. 15, 1957, 191 - 202).

683. Σημασιολογικὰ στὸν *Ἐρωτόκριτο* καὶ σὲ ἄλλα κείμενα (*προδίδω—προδότης, πούς —ποδότης —ποδότας, ἀποδίδω—ἀποδότης*) (Κρ. Χρ. 12, 1958, 97 - 116).

684. Παρατηρήσεις στὸ κείμενο τῶν ποιημάτων τοῦ Ἰακώβου Τριβώλη (Byz. 28, 1958 ⟨1959⟩, 67 - 90).

685. Ἰωακεὶμ ὁ Κύπριος καὶ τὸ ποίημά του γιὰ τὸν τουρκοβενετικὸ πόλεμο τοῦ 1645 - 1669 (Κρ. Χρ. 15 - 16, 1961 - 1962 [Πεπραγμένα τοῦ Α' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τεῦχ. 2], 399 - 405).

686. Σημασιολογικὰ καὶ γλωσσοφιλολογικὰ μὲ ἀφετηρία ὁρισμένα χρονικὰ ἐπιρρήματα (ΕΕΦΣΠΘ 8, 1960/63 [Μνημόσυνον Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 211 - 238).

687. Παρατηρήσεις ἑρμηνευτικὲς καὶ γλωσσικὲς σὲ βυζαντινὲς παροιμίες (ΕΕΦΣΠΘ 9, 1965, 85 - 98).

688. Ἡ ἀρχαιογνωσία καὶ τὸ ἐθνικὸ αἴσθημα στὸ Βιτσέντζο Κορνάρο (Ἐποχὲς 31, Νοέμβριος 1965, 6 - 9).

689. Γλωσσολογοτεχνικὸ Ἀρχεῖο Ἑπτανήσου. Ἀπὸ τὶς ἐργασίες τοῦ Γ' Πανιονίου Συνεδρίου (Ἐποχὲς 33, Ἰανουάριος 1966, 58 - 59).

690. Σημασιολογικὰ (B-NJ 19, 1966, 75 - 96).

691. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ν. Τ ω μ α δ ά κ η, Τὸ *Τραγούδι τῆς Φιαγκούσας*, Νεοελλ. Ἀρχ. 1, 1935, 64 - 70 (ΕΕΒΣ 12, 1936, 484 - 486).

692. Βιβλιοκρ. τοῦ: Γ. Ζ ώ ρ α, Ἀνέκδοτον ποίημα τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μισὲρ Μαρῆ Φαλιέρου (Ἐπιθ. ἑλληνοϊτ. πνευμ. ἐπικ. 3, 1940, 13 - 30) (ΕΜΑ 1, 1939 ⟨1940⟩, 141 - 147).

693. Βιβλιοκρ. τοῦ: Π. Κ α λ ο ν ά ρ ο υ, *Βασίλειος Διγενὴς Ἀκρίτας. Τὰ* ἔμμετρα κείμενα Ἀθηνῶν (πρῴην Ἄνδρου, μετὰ συμπληρώσεων καὶ παραλλαγῶν ἐκ τῆς διασκευῆς Τραπεζοῦντος), Κρυπτοφέρρης καὶ Ἐσκοριάλ, τόμ. Α', Ἀθῆνα 1941 (ΕΕΒΣ 17, 1941, 314 - 317).

694. Βιβλιοκρ. τοῦ: A n n e H a d j i n i c o l a o u - M a r a v a, Recherches sur la vie des esclaves dans le monde byzantin, Ἀθήνα 1950 (Ἑλλην. 12, 1952, 194 - 198).

695. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ν. Π. Ἀ ν δ ρ ι ώ τ η, Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, Ἀθήνα 1951 (Ν. Ἑστ. 51, 1952, 624 - 626).

696. Βιβλιοκρ. τοῦ: E. M i o n i, Il *Pratum Spirituale* di Giovanni Mosco (OCP 17, 1951, 61 - 94) (Ἑλλην. 12, 1952, 188-194).

697. Βιβλιοκρ. τοῦ: G. S c h i r ò, Vita inedita di S. Cipriano di Calamizzi (Bolletino della badia greca di Grottaferrata», n.s., τόμ. Δ', 1950) (Ἑλλην. 12, 1952, 404 - 408).

698. Βιβλιοκρ. τοῦ: Φ. Μ π ο υ μ π ο υ λ ί δ ο υ, Ἡ *Συμφορὰ τῆς Κρήτης* τοῦ Μανόλη Σκλάβου, κρητικὸν στιχούργημα τοῦ 16ου αἰῶνος, Ἀθήνα 1955 (Ἑλλην. 14, 1955, 494 - 502).

699. Βιβλιοκρ. τοῦ: Le roman de *Callimaque et* de *Chrysorrhoé*, texte établi et traduit par M i c h e l P i c h a r d, Παρίσι 1956 (Ἑλλην. 16, 1958/59, 253 - 264).

700. Βιβλιοκρ. τοῦ: Eustazio di Tessalonica, *La Espugnazione di Tessalonica*, testo critico, introduzione, annotazioni di S t i l p o n K y r i a k i d i s, proemio di Bruno Lavagnini, versione italiana di Vincenzo Rotolo, Παλέρμο 1961 (Μακεδονικὰ 5, 1962, 480 - 495).

701. Ἀνακ. [Ἡ λέξη *ἄτιε* τῶν κρητικῶν κειμένων] (Ἀθ. 45, 1933, 380).

702. Ἀνακ. [Ἑρμηνευτικὲς καὶ κριτικὲς παρατηρήσεις στὰ *Ἐρωτοπαίγνια* (ἐκδ. Hesseling - Pernot), τὸ *Γύπαρη* καὶ τὸ *Φορτουνάτο*] (Ἀθ. 45, 1933, 382). Βλ. καὶ *Kriaras E.*

ΚΡΙΝΟΣ Σ.

703. Περὶ ἐπιστημονικοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνωσθέντων φυτῶν (Ἐπετ. Παρνασσ. 5, 1881, 7 - 33).

ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΧΡ.

704. Λεόντιος Μαχαιρᾶς, ὁ χρονογράφος τῆς φραγκοκρατίας ἐν Κύπρῳ (Κυπρ. Γρ. 21, 1956, 133 - 157).

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡ.

705. Τὸ κυπριακὸ *ἔγκε* (Ν. Ἑστ. 25, 1939, 138 - 139).

ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΣΤ.

706. Διγενὴς καὶ κάβουρας (Λαογρ. 6, 1917, 368 - 424).

707. Περὶ τῶν λέξεων *μαγαζὶ* καὶ *μασκαρᾶς* (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 117 - 126).

708. *Δῶμαν - ἄγριν - ἀρκοτσ'εράμιδον - ἀρκοτσ'εραμιώνας* (Λαογρ. 8, 1921, 230 - 231).

709. *Καμαρώνω* (ΗΜΕ 1932, 523 - 527).

710. Ὁ *Διγενὴς Ἀκρίτας*· ἀκριτικὰ ἔπη - ἀκριτικὰ τραγούδια - ἀκριτικὴ ζωή, Ἀθήνα.

711. Ἀκριτικαὶ μελέται (Miscell. G. Mercati, VIII, Letteratura e storia bizantina, 399 - 430, Πόλη Βατικανοῦ 1946).

712. Σημειώματα (BZ 44, 1951, 358 - 361).

713. Προσθήκη εἰς τὰ περὶ τῆς ἐτυμολογίας καὶ σημασίας τῆς βυζαντινῆς λέξεως *θέμα* (Ἑλλην. 13, 1954, 339).

714. Βιβλιοκρ. τοῦ: Chumnos Georgios, Old Testament Legends from a Greek Poem on Genesis and Exodus edited by F. H. Marshall, Καίμπριτζ 1925 (Λαογρ. 8, 1921, 610 - 612).

715. Βιβλιοκρ. τοῦ: J. Mavrogordato, *Digenes Akrites*, Ὀξφόρδη 1956 (Ἑλλην. 14, 1955, 542 - 559).

716. Βιβλιοκρ. τοῦ: B. Bouvier, Δημοτικὰ τραγούδια ἀπὸ χειρόγραφο τῆς μονῆς Ἰβήρων, Ἀθήνα 1960 (Ἑλλην. 17, 1962, 419 - 428).

717. Ἀνακ. [Διορθώσεις στὸ ἄσμα τῆς *Ἀπαρνημένης* (ἔκδ. Σπ. Λάμπρου) καὶ στὰ *Ἐρωτοπαίγνια* (ἔκδ. Hesseling - Pernot)] (Ἀθ. 35, 1923, 238 - 239). Βλ. καὶ *Kyriakides St.* καὶ *Kyriakidis St.*

ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ Α.

718. Τὰ ὑφαντὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης, Ἀθήνα 1965.

ΚΥΡΡΗΣ Κ.

719. Τὸ πραγματικὸν νόημα ἑνὸς χωρίου τοῦ Λεοντίου Μαχαιρᾶ (Κυπρ. Σπ. 27, 1963, 223 - 230).

ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΠ.

720. Τὸ *Χρονικὸν* τοῦ Παπᾶ Συναδινοῦ (ΔΙΕΕΕ 2, 1885, 640 - 650).

721. Δύο χωρία τοῦ Ἰωάννου Κανανοῦ (ΝΕ 4, 1907, 113· βλ. καὶ σελ. 381: Διόρθωσις εἰς τὸν Κανανόν).

722. Ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ ἡγουμένων ποιήματος τοῦ Θεοδώρου Προδρόμου (ΝΕ 5, 1908, 333 - 334).

723. Τὰ ὀνόματα τοῦ πυροβόλου, τοῦ τυφεκίου καὶ τῆς πυρίτιδος παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς (ΝΕ 5, 1908, 400 - 413).

724. Θρῆνος περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίου Μυρέων (ΝΕ 6, 1909, 495 - 499).

725. Περίεργος βενετικὸς θρῦλος ἐν ποιήματι νεοελληνικῷ (ΝΕ 8, 1911, 193 - 205).

726. *Ἀπαριάζω* (ΝΕ 12, 1915, 115 - 116).

727. Βιβλιοκρ. τοῦ: Les exploits de *Digénis Akritas*, épopée byzantine du dixième siècle, publiée, par C. Sathas et E. Legrand, Παρίσι 1875 (Ἀθήναιον 4, 1875, 173 - 189).

728. Βιβλιοκρ. τοῦ: D. C. Hesseling et H. Pernot, *Ἐρωτοπαίγνια* (Chansons d'amour), Παρίσι - Ἀθήνα 1913 (ΝΕ 11, 1914, 198 - 200). Βλ. καὶ *Lambros Sp.*

ΛΑΜΨΙΔΗΣ Ο.

729. Περὶ τῆς μεσαιωνικῆς γλώσσης τοῦ Πόντου (Ποντ. Φύλλ. 1, 1936 - 37, τεῦχ. 11, 14 - 15).

730. Φιλολογικὰ εἰς τὴν *Χρονικὴν Σύνοψιν* Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ (ΕΕΒΣ 21, 1951, 163 - 173).

731. Γλωσσικὰ σχόλια εἰς μεσαιωνικὰ κείμενα τοῦ Πόντου (ΑΠ 17, 1952, 227 - 238).

732. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΑΠ 20, 1955, 144 - 149).

733. Διορθωτικὰ εἰς τὸ *Χρονικὸν* Μιχαὴλ τοῦ Παναρέτου (ΑΠ 21, 1956, 3 - 25).

734. *Κροτῶ - κρατῶ - κρατίζω* ἐν τῷ *Χρονικῷ* Μιχαὴλ τοῦ Παναρέτου (ΑΠ 21, 1956, 226 - 230).

ΛΙΟΥΜΠΑΡΣΚΥ Γ. Ν.

735. Ὁ Κρὴς ποιητὴς Στέφανος Σαχλίκης· μετάφραση Μαρίας Νυσταζοπούλου (Κρ. Χρ. 14, 1960, 308 - 334).

ΛΟΡΕΝΤΖΑΤΟΣ Π.

736. Ἀνάμειξις (Ἀθ. 16, 1904, 189 - 223).

737. Περὶ τοῦ ἐτύμου δύο λέξεων (Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 152 - 156).

738. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 157 - 164).

739. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 33 - 39).

740. Διαλεκτολογικὰ (ΛΑ 6, 1923, 32 - 39).

ΛΟΥΚΑΤΟΣ Δ.

741. Ἡ παροιμία γιὰ τὴν κενόδοξη σύζυγο (*ἂς μὲ λένε ὑπουργίνα ... κτλ.*) (Λαογρ. 18, 1959, 497 - 520).

ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ.

742. Αἰτωλικαὶ οἰκήσεις — σκεύη καὶ τροφαὶ [Δημοσιεύματα τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, 5], Ἀθήνα 1925.

743. Ποιὰ παιγνίδια παίζουν τὰ ἑλληνόπουλα. Περιγραφὲς ἑλληνικῶν παιγνιδιῶν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1926.

744. Πῶς ὑφαίνουν καὶ ντύνονται οἱ Αἰτωλοί, Ἀθήνα 1927.

745. Ποιμενικὰ τῆς Ρούμελης [Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Βιβλιοθήκη, 8], Ἀθήνα 1930.

746. Γεωργικὰ τῆς Ρούμελης, Ἀθήνα 1938.

747. Νεοελληνικὴ μυθολογία. Ζῶα - φυτὰ [Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, 76], Ἀθήνα 1940.

ΛΩΡΕΝΤΖΑΤΟΣ Π.

Βλ. *Λορεντζάτος Π.*

ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ Β.

748. Λόγιαι ἀθησαύριστοι λέξεις ἐκ βυζαντινῶν κειμένων (Ἀθ. 62, 1958, 320 - 368).

749. Ἔρευναι εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν μὴ φιλολογικῶν παπύρων (Ἀθ. 65, 1961, 169 - 176).

ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ Μ.

750. Τὰ χάσματα τῆς κρητικῆς κωμωδίας *Στάθης* (Κρ. Χρ. 8, 1954, 291-305).

751. Τὸ δῆθεν πρότυπον τῆς *Βοσκοπούλας* (Ν. Ἑστ. 59, 1956, 263 - 265).

752. Ἄγνωστη πηγὴ τῆς *Ἐρωφίλης* τοῦ Χορτάτση: Ἡ τραγωδία *Il Re Torrismondo* τοῦ Tasso (Κρ. Χρ. 13, 1959, 73 - 83).

753. Ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1618 - 1639) γιὰ τὸν Ἰωάννη - Ἀνδρέα Τρώιλο, τὸν ποιητὴ τοῦ *Ροδολίνου* (Θησαυρ. 2, 1963, 63 - 77).

754. Ἑλληνικὰ νοταριακὰ ἔγγραφα (1374 - 1446) ἀπὸ τὰ *Atti antichi* τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης (Θησαυρ. 3, 1964, 73 - 102).

755. Ἀνέκδοτοι στίχοι Πλουσιαδηνοῦ (Ἀθ. 68, 1965, 49 - 72).

756. Βιβλιοκρ. τοῦ: Μαρίας Λιουδάκη, Λαογραφικὰ Κρήτης, τόμ. Α' (ΕΕΚΣ 1, 1938, 582 - 590).

757. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ε. Κριαρᾶ, *Γύπαρις*, κρητικὸν δρᾶμα. Πηγαὶ - κείμενον, Ἀθήνα 1940 (ΕΕΚΣ 4, 1941, 251 - 260).

758. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ε. Κριαρᾶ, Ἡ *Ρίμα Θρηνητικὴ* τοῦ Ἰωάννου Πικατόρου, ΕΜΑ 2, 1942, 20 - 69 (Κρ. Χρ. 1, 1947, 206 - 214).

759. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ἰάκωβος Τριβώλης. Ποιήματα, herausgegeben, übersetzt und erklärt von Johannes Irmscher, Βερολίνο 1956 (Ἀθ. 60, 1956, 383 - 389).

760. Ἀνακ.: Περὶ ἀγνώστου Κρητὸς ποιητοῦ πρὸ τῆς Ἁλώσεως. Ὁ Λεονάρδος Ντελλαπόρτας καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 29, 1954 ⟨1955⟩, 32 - 44).

ΜΕΓΑΣ Γ.

761. Ζητήματα ἑλληνικῆς λαογραφίας (ΕΛΑ 1, 1939, 99 - 149· 2, 1940, 118 - 205· 2 - 3, 1941 / 42, 77 - 195· 4, 1943 / 44, 86 - 144· 5, 1945/1949 ⟨1950⟩, 3 - 100).

762. *Καλλιμάχου καὶ Χρυσορρόης* ὑπόθεσις (Mél. Merlier B', 1956, 147 - 172).

763. Οἱ τραπεζουντιακοὶ θρῆνοι ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ΕΛΑ 8, 1953/54 ⟨1956⟩, 3 - 13).

764. *Ριχτολόγιον* ἐξ Ἀμοργοῦ (ΕΕΦΣΠΑ 9, 1958/59, 207 - 209).

765. Βιβλιοκρ. τοῦ: Old Testament Legends from a Greek Poem on Genesis and Exodus by Georgios Chumnos, edited by F. H. Marshall, Καΐμπριτζ 1925 (BN-J 7, 1928/29 ⟨1930⟩, 209 - 216).

766. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ε. Κριαρᾶ, *Γύπαρις*, κρητικὸν δρᾶμα. Πηγαὶ - κείμενον (Ν. Ἑστ. 33, 1943, 314 - 317).

ΜΕΝΑΡΔΟΣ Σ.

767. Φωνητικὴ τῆς διαλέκτου τῶν σημερινῶν Κυπρίων (Ἀθ. 6, 1894, 145 - 173).

768. Ἡ γενικὴ κατὰ Κυπρίους (Ἀθ. 8, 1896, 435 - 450).

769. Γαλλικαὶ μεσαιωνικαὶ λέξεις ἐν Κύπρῳ (Ἀθ. 12, 1900, 360 - 384).

770. Περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν Κυπρίων (Ἀθ. 16, 1904, 257 - 294).

771. Τοπωνυμικὸν τῆς Κύπρου (Ἀθ. 18, 1906, 315 - 421).

772. Κυπριακὴ γραμματικὴ (ΕΕΠ 9, 1913, 131 - 161).

773. *Χολλὰ* (ΕΕΠ 11, 1914/15 ⟨1916⟩, 167 - 172).

774. Ἱστορία τῶν λέξεων *τραγῳδῶ* καὶ *τραγῳδία* (Ἀφ. Χατζιδ., 15 - 32).

775. *Βουρβούλακας* (Λαογρ. 8, 1921, 297 - 301).

776. Ἱστορικαὶ παροιμίαι τῶν Κυπρίων (Λαογρ. 7, 1923, 45 - 52).

777. Κυπριακὴ γραμματικὴ (Ἀθ. 37, 1925, 35 - 79).

778. Περὶ τῶν τοπικῶν ἐπιθέτων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς (ΕΕΒΣ 4, 1927, 332 - 341).

779. Περὶ τοῦ κυπριακοῦ *ἔγκε*· πρόφ. enge (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 6, 1931, 476 - 477). Βλ. καὶ *Menardos S.*

ΜΗΤΣΑΚΗΣ Κ.

780. Προβλήματα σχετικὰ μὲ τὸ κείμενο, τὶς πηγὲς καὶ τὴ χρονολόγηση τῆς *Ἀχιλληΐδας*, Θεσσαλονίκη 1963. Βλ. καὶ *Mitsakis K.*

ΜΟΡΑΦΤΣΙΚ ΓΚ.

781. Τὰ συγγράμματα Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἀπὸ γλωσσικῆς ἀπόψεως (SBN 5, 1939 [=Atti del V Congresso Internazionale di studi bizantini, Roma 20 - 26 settembre 1936. I. Storia - Filologia - Diritto], 514 - 520).

782. Ἀνώνυμον ἀφιερωτικὸν ποίημα περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου Α' (Μνήμ. Ἀμ., 1-10). Βλ. καὶ *Moravcsik G.*

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Φ.

783. Ἡ μετοχὴ στὰ νεοελληνικά, Ἀθήνα 1946.

784. Τὸ πρότυπον τοῦ *Ζήνωνος* (Κρ. Χρ. 9, 1955, 7 - 71).

785. Παρατηρήσεις εἰς μεσαιωνικὸν κείμενον Τζάνε Βεντράμου *Ἱστορία τῶν γυναικῶν* ... (Ἀθ. 59, 1955, 231 - 239).

786. Παρατηρήσεις εἰς μεσαιωνικὰ κείμενα: *Περὶ γέροντος νὰ μὴν πάρῃ κορίτσι — Πένθος θανάτου* (ΕΕΦΣΠΑ 13, 1962/63, 364 - 374).

787. Ἀνέκδοτοι παραλλαγαὶ δημωδῶν μεσαιωνικῶν κειμένων: Α' Ὁ κῶδιξ Κων/πόλεως 35 (Ἀθ. 67, 1963/64 ⟨1964⟩, 107 - 144).

ΜΠΟΥΤΟΥΡΑΣ Α.

788. Περὶ τῶν λέξεων *καλικάντζαρος, δρίμα* (Λαογρ. 7, 1923, 61 - 64).

789. Βιβλιοκρ. τοῦ: S. Psaltes, Grammatik der byzantinischer Chroniken, Γοτίγγη 1913 (Χαραυγὴ 4, 1913/14, 98 - 101 καὶ 124 - 126). Βλ. καὶ *Buturas A.*

ΜΥΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Κ.

790. Ξενικαὶ λέξεις ἐν Κύπρῳ (Κυπρ. Σπ. 12, 1948 ⟨1949⟩, 113 - 121).

ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ ΣΤ.

791. Συμβολαὶ εἰς τὸν *Weiberspiegel* (BZ 16, 1907, 470 - 478).

792. Ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἑνετοκρατίας. Ὁ ποιητὴς Σαχλίκης καὶ οἱ δικηγόροι Κρήτης πρὸ πέντε αἰώνων (Παναθήν. 18, 1909, 177 - 180).

793. Ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἑνετοκρατίας. Τὰ ζάρια (Κρ. Λαὸς 1, 1909, 7 - 11).

794. Διορθώσεις εἰς τὰ ποιήματα Στεφάνου Σαχλίκη (Βυζαντὶς 1, 1909, 341 - 371).

795. Ἀντιπαρατηρήσεις εἰς τὰ τοῦ Wagner *Carmina Graeca Medii Aevi* (Λαογρ. 3, 1911, 614 - 621).

796. *Διγενὴς Ἀκρίτας* κατὰ τὸ χειρόγραφον Ἐσκωριὰλ (Χρ. Κρ. 1, 1912, 523 - 572).

797. Λέξεις *Ἐρωτοκρίτου* (Ἀθ. 26, 1914, ΛΑ 126 - 185).

798. Δύο ἐπανορθώσεις εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ *Ἐρωτοκρίτου* (Ἀθ. 28, 1916, 272 - 274).

799. Δύο νέαι ἑρμηνεῖαι (Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 148 - 151).

800. Γλωσσικαὶ ἐκλογαὶ (Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 130 - 147).

801. Γλωσσικαὶ ἐκλογαὶ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 92 - 116).

802. Ποιμενικὰ Κρήτης (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 267 - 323).

803. Διορθωτικὰ εἰς τὰ κρητικὰ δράματα (B-NJ 2, 1921, 66 - 86).

804. Ἀποκατάστασις δύο χωρίων τοῦ *Χρονικοῦ Μορέως* (Ἀφ. Χατζιδ., 78 - 81).

805. Οἰκογενειακά τινα ἐπώνυμα ἐκ Κρήτης (Λαογρ. 7, 1923, 369 - 384).

806. Γλωσσικαὶ ἐκλογαὶ (Ἀθ. 38, 1926, 119 - 138).

807. Διορθώσεις καὶ ἑρμηνεῖαι εἰς *Διήγησιν παιδιόφραστον τῶν τετραπόδων ζώων* (B-NJ 5, 1926 ⟨1927⟩, 348 - 370).

808. Ὁ *Φαλλίδος* (ΕΕΒΣ 4, 1927, 96 - 105).

809. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ὁ *Κρητικὸς πόλεμος* (1645 - 1669) ἢ συλλογὴ τῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων Ἀνθίμου Διακρούση, Μαρίνου Ζάνε, ἐκδιδομένων ὑπὸ Ἀγαθαγγέλου Ξηρουχάκη, Τεργέστη 1908 (BZ 18, 1909, 586 - 600).

810. Βιβλιοκρ. τοῦ: H. Pernot, *Le Siège de Malte* par les Turcs en 1565, Παρίσι 1910 (Χρ. Κρ. 1, 1912, 289 - 311).

811. Βιβλιοκρ. τῶν: 1) D. C. Hesseling, L'*Achilléide* byzantine, Ἄμστερνταμ 1919· 2) Benedikt Haag, Die Londoner Version der byzantinischen *Achilleis*. Abdruck der Beigabe zum Jahresbericht des Humanistischen Gymnasiums Günzburg 1918/19 καὶ 1919/20, Μόναχο 1919 (B-NJ 2, 1921, 199 - 205).

812. Βιβλιοκρ. τοῦ: Georgios Chumnos, Old Testament Legends from a Greek Poem on Genesis and Exodus, edited by F. H. Marshall, Καίμπριτζ 1925 (ΕΕΒΣ 3, 1926, 337 - 344).

ΞΙΟΥΤΑΣ Π.

813. Ξέναι λέξεις στὴ γλώσσα μας (Κυπρ. Σπ. 1, 1937, 133 - 174).

ΞΥΓΓΟΠΟΥΛΟΣ Α.

814. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διγενῆ 'Ακρίτα (Λαογρ. 12, 1938/48, 547 - 588).

815. 'Ο τάφος τοῦ Διγενῆ ('Ελλην. 20, 1967, 24 - 28).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡ.

816. Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος 'Απεράθου Νάξου ('Αθ. 56, 1952, 215 - 273).

817. Μιχαὴλ ὁ Γενναῖος καὶ τὰ δημοτικὰ περὶ αὐτοῦ ᾄσματα 'Ελλήνων καὶ Βουλγάρων (Λαογρ. 14, 1952, 53 - 70).

818. 'Εξορκισμοὶ καὶ ἰατροσόφια ἐξ ἠπειρωτικοῦ χειρογράφου (ΕΛΑ 8, 1953/54 ⟨1956⟩, 14 - 40).

819. Βιβλιοκρ. τοῦ: Scriptores Byzantini. I. Ducas, Istoria turco-bizantină (1341 - 1462). Ediţie critică de V a s i l e G r e c u, Βουκουρέστι 1958 (ΕΕΒΣ 28, 1958, 497 - 503).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΘ.

820. Γλωσσικὰ ('Αθ. 29, 1917, ΛΑ 51 - 65).

821. Γλωσσικὰ ἐκ Πόντου (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 188 - 202).

822. Τὰ σύνθετα εἰς *-πουλλος*, *-πουλλον* καὶ τὰ παράγωγα αὐτῶν (ΑΠ 8, 1938, 59 - 74).

ΠΑΜΠΟΥΚΗΣ Ι.

823. Διγενὴς ὁ Κιόρογλου (ΕΕΒΣ 19, 1949, 315 - 322).

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ Ν.

824. Φιλολογικὰ καὶ διορθωτικὰ εἰς τὸ κρητικὸν θέατρον ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ Σόλωνος Βογιατζάκη ('Αθ. 58, 1954, 343 - 355).

826. *Ποδότας - ἀποδότης*. Διορθωτικὰ εἰς χωρίον τοῦ *'Ερωτοκρίτου* (Κρ. Χρ. 9, 1955, 490 - 503).

827. Βιβλιοκρ. τοῦ: Φ. Μ π ο υ μ π ο υ λ ί δ ο υ, Τὸ πρότυπον τοῦ *Ζήνωνος* ('Αθ. 59, 1955, 309 - 318).

ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ Α.

828. Κυπριακὰ μέτρα, σταθμά, μονάδες χρόνου καὶ σχετικαὶ πρὸς αὐτὰ λέξεις (Κυπρ. Σπ. 8, 1944 ⟨1946⟩, 61 - 82).

829. Κυπριακὴ γεωργικὴ λαογραφία (Κυπρ. Σπ. 14, 1950, 105 - 159).

830. Κυπριακὴ γεωργικὴ λαογραφία (Κυπρ. Σπ. 15, 1951 ⟨1952⟩, Λαογρ. παράρτ. ιε' - λε').

831. Κυπριακὴ γεωργικὴ λαογραφία (Κυπρ. Σπ. 19, 1955 ⟨1956⟩, 127 - 143).

832. Κυπριακαὶ λέξεις (Κυπρ. Σπ. 27, 1963, 155 - 177).

ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΧΡ.

833. 'Ετυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ ('Αφ. Χατζιδ., 206 - 209).

834. 'Ετυμολογικὰ καὶ φωνητικὰ (ΛΑ 6, 1923, 116 - 124).

835. 'Ετυμολογικὰ ('Αθ. 38, 1926, 49 - 66).

836. Προσθήκη καὶ ἀφαίρεσις σ πρὸ συμφώνου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, μέσῃ καὶ νέᾳ ἑλληνικῇ (B-NJ 6, 1927/1928 ⟨1928⟩, 401 - 431).

837. Φωνητικὴ τῶν νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων Κύπρου, Δωδεκανήσου καὶ 'Ικαρίας [Γλωσσικὴ 'Εταιρεία 'Αθηνῶν, τεῦχ. 1], 'Αθήνα 1929.

838. Βυζαντινὰ καὶ νεοελληνικὰ ('Αθ. 41, 1929, 34 - 46).

839. Σημασιολογικὰ (ΒΖ 30, 1929/30, 231 - 240).

840. Περὶ τῆς βυζαντινῆς λέξεως *καρούρα* ('Αθ. 42, 1930, 227 - 231).

841. Βιβλιοκρ. τοῦ: R. M. D a w k i n s, Leontios Makhairas, Recital concerning the Sweet Land of Cyprus, entitled *Chronicle*, τόμ. Α' - Β', 'Οξφόρδη 1932 (ΕΕΒΣ 9, 1932, 469 - 471).

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Π.

842. Κριτικὸν σημείωμα εἰς Μιχαὴλ Γλυκᾶν ('Εκκλησιαστικὴ 'Αλήθεια 18, 1898, 443 - 444).

843. Διορθώσεις εἰς Θεόδωρον τὸν Πρόδρομον (ΒΖ 12, 1903, 261 - 266).

844. Δημώδη ἑλληνικά, Θεσσαλονίκη 1911.

845. Νέον χειρόγραφον τοῦ βίου τοῦ 'Οσίου Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ (Βυζαντὶς 2, 1911/12, 231 - 234).

846. Περὶ τῶν σημασιῶν τοῦ ῥήματος *ἀρμενίζω* ('Αθ. 24, 1912, 459 - 468).

ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΑΚΙΣ Ι.

847. Συλλογὴ ξενογλώσσων λέξεων τῆς ὁμιλουμένης ἐν Κρήτῃ, Χανιὰ 1952.

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ.

848. 'Ακριτικά: 1. 'Αντιβολὴ τῆς ἐκδόσεως Μηλιαράκη πρὸς τὸ χειρόγραφον 1074 τῆς 'Εθνικῆς Βιβλιοθήκης 'Αθηνῶν (La Croix 1, 1947 ⟨1948⟩, 120 - 146).

849. Αἱ πηγαὶ τῆς *Ἀκριτηΐδος* καὶ ἡ σημασία των διὰ τὴν ὀρθὴν διαφώτισιν τῶν ζητημάτων τοῦ ποιήματος (Βιβλιόφιλος 11, 1957, 3 - 8).

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.

850. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 58 - 76).

851. Τοπικὰ ἐπιρρήματα τῆς ποντικῆς διαλέκτου (Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 109-156).

852. Ἐτυμολογικὰ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 127 - 131).

853. Περὶ τῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων Ἄθω καὶ Χαλκιδικῆς (ΛΑ 6, 1923, 125 - 141).

854. Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις (Ἀθ. 37, 1925, 167 - 198).

855. *Καιρὸς* (ΕΕΒΣ 4, 1927, 251 - 256).

856. *Καμελλαύκιον* (ΕΕΒΣ 5, 1928, 293 - 299).

857. Μεσαιωνικὰ ἐπώνυμα γυναικῶν εἰς *-πουλλος* ἐν Πόντῳ (Ἀθ. 43, 1931, 211 - 212).

858. Περὶ τῆς λέξεως *ἀνάθεμα* (Ἀθ. 46, 1935, 205 - 208).

859. Γραπτὴ καὶ προφορικὴ παράδοσις τῆς γλώσσης (ΛΔ, 1939, 5 - 32).

860. Ἐπιρρήματα εἰς *-α* (ΛΔ 2, 1940, 3 - 74).

861. Περὶ τῆς προφορᾶς τοῦ *η* ἐν τῇ ποντικῇ διαλέκτῳ (ΑΠ 11, 1941, 170 - 185).

862. Ἀπὸ πότε ἀρχίζει ἡ δημοτικὴ (ΛΔ 3, 1941, 3 - 56).

863. Γλωσσικαὶ ἔρευναι· σημασιολογικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ (ΑΠ 12, 1946, 6 - 64).

864. Τὸ μαγικὸ δαχτυλίδι (ΑΠ 13, 1948, 3 - 34).

865. Ἐτυμολογικὰ καὶ γραμματικὰ (Ἀθ. 53, 1949, 195 - 201).

866. Ἐκκλησιαστικαὶ λέξεις ἀθησαύριστοι (Ἀθ. 54, 1950, 202 - 225).

867. Γλωσσικαὶ ἔρευναι (Ἀθ. 55, 1951, 114 - 124).

868. Γλωσσικαὶ ἔρευναι· ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (ΑΠ 16, 1951, 3 - 61).

869. Βυζαντινὸν ἔπος ἐξ αἰσωπείου μύθου (ΕΕΒΣ 23, 1953, 386 - 391).

870. Γλωσσικὴ δείνωσις (ΑΠ 23, 1959, 3 - 38).

871. Βιβλιοκρ. τοῦ : Ν. Π. Ἀ ν δ ρ ι ώ τ η, Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, Ἀθήνα 1951 (ΛΔ 5, 1950, 129 - 147).

872. Ἀνακ. [*Νινίον*] (Ἀθ. 27, 1915, 348).

873. Ἀνακ. [Οὐδέτερα μερικῶν ἐπιθέτων ποὺ λήγουν σὲ *-ι* ἀντὶ σὲ *-ο*] (Ἀθ. 35, 1923, 250).

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Δ.

874. Μερικαὶ ὀνομασίαι τροφίμων καὶ φαγητῶν τοῦ Πόντου (Ποντ. Φύλλ. 2, 1937, 192 - 195).

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Ι.

875. Ἑρμηνευτικὰ εἰς τὴν μεγάλην καὶ τὴν μικρὰν *Χρονογραφίαν* τοῦ Φραντζῆ (ΕΕΒΣ 13, 1937, 155 - 157).

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ - ΚΕΡΑΜΕΥΣ Α.

876. *Ἀνάλωσις Ἀθήνας* (BZ 12, 1903, 273 - 275).

877. Ὁ *Πωρικολόγος* Πετρουπόλεως (BZ 20, 1911, 137 - 139).

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Σ.

878. Διορθώσεις εἰς τὸ τραπεζουντιακὸν χρονικὸν τοῦ Μιχαὴλ Παναρέτου (B-NJ 6, 1927/28 ⟨1928⟩, 399 - 400).

ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ Γ.

879. Ἐτυμολογικὰ (Κυπρ. Σπ. 2, 1938, 67 - 80).

880. Ὁμηρικαὶ λέξεις ἐν Κύπρῳ (Κυπρ. Σπ. 4, 1940 ⟨1942⟩, 1 - 16).

881. Ἰδιωματικαὶ ἐκφράσεις ἐν Κύπρῳ (Κυπρ. Σπ. 6, 1942 ⟨1943⟩, 65 - 69.

882. Ἀπὸ τὴν *Παιδιόφραστον διήγησιν τετραπόδων ζώων* (Κυπρ. Γρ. 10, 1945/46, 262 - 266).

ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗΣ Α.

883. Γλωσσικὰ (Πλάτων 9, 1957, 164 - 167).

ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡ.

884. Οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα Δωδεκανήσου (Ἀφ. Τριαντ., 317 - 336).

885. Παρατηρήσεις στὸ *Θανατικὸ τῆς Ρόδου* τοῦ Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ ἢ Λιμενίτη (Μνήμ. Ἀμ. 76 - 88).

ΠΑΣΠΑΤΗΣ Α.

886. Βραχεῖαι σημειώσεις περὶ ὑποδημάτων (ΔΙΕΕΕ 2, 1885, 325 - 329).

ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ Ε.

887. Ἀθησαύριστοι λέξεις (Βυζαντὶς 2, 1911/12, 127 - 136).

888. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (Ἀθ. 23, 1911, 103 - 139).

889. Συμβολαὶ κριτικαὶ καὶ γραμματικαὶ (ΕΕΒΣ 1, 1924, 254 - 273).

890. Παρατηρήσεις εἰς παπύρους, Ἕλληνας ἰατροὺς καὶ Βυζαντιακοὺς συγγραφεῖς (B-NJ 5, 1926/1927 ⟨1927⟩, 63 - 75). Βλ. καὶ *Pezopulos E.*

ΠΕΡΝΟ Ο.

891. Γλωσσικά. Τὸ κρητικὸ *βλέπεσαι* (Ν. Ἑστ. 11, 1932, 986). Βλ. καὶ *Pernot H.*

ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Δ.

892. Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν λαϊκῶν μέτρων καὶ σταθμῶν (ΕΛΑ 7, 1952 ‹1953›, 57 - 101).

893. Μελισσοκομικὰ Χαλκιδικῆς καὶ δυτικῆς Μακεδονίας (Λαογρ. 17, 1957, 186 - 196).

894. Θεοκρίτου *Εἰδύλλια* ὑπὸ λαογραφικὴν ἔποψιν ἑρμηνευόμενα (Λαογρ. 18, 1959, 5 - 93).

895. «Γλῶτται» δημοτικῶν τραγουδιῶν (Ἀφ. Τριαντ., 337 - 355).

ΠΙΛΑΒΑΚΗΣ Κ.

896. Ἐτυμολογικὰ (Κυπρ. Σπ. 9, 1945 ‹1947›, 57 - 63).

897. Περὶ τῆς προφορᾶς τῶν διπλῶν συμφώνων εἰς τὸ κυπριακὸν ἰδίωμα (Κυπρ. Σπ. 8, 1944 ‹1946›, 129 - 132).

898. Τὸ κυπριακὸ καὶ τὰ συγγενικὰ ἰδιώματα (Κυπρ. Γρ. 21, 1956, 81 - 90).

ΠΟΛΙΤΗΣ Λ.

899. Κριτικὰ στὰ δύο πρῶτα χορικὰ τῆς *Ἐρωφίλης* (Ἑλλην. 12, 1952/1953, 148 - 151).

900. Παρατηρήσεις στὸν *Ἀπόκοπο* τοῦ Μπεργαδῆ (Προσφ. Κυριακ., 546 - 560).

901. *Χάρη* (Ἑλλην. 13, 1954, 339 - 345).

902. Μερικὲς σημειώσεις στὰ *Ἐρωτοπαίγνια* (Ἑλλην. 13, 1954, 266 - 273).

903. Μιὰ ἐνθύμηση γιὰ τὴν Ἅλωση (Ἑλλην. 16, 1958/59, 231 - 232).

904. Παρατηρήσεις σὲ κρητικὰ κείμενα (Κρ. Χρ. 12, 1958, 300 - 320).

905. Φιλολογικὰ σὲ παλαιότερα κείμενα (Ἑλλην. 19, 1966, 351 - 361).

906. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ι. Καλιτσουνάκι, Τὸ μεσαιωνικὸν στιχούργημα *Βίος καὶ πολιτεία τινὸς δοκιμωτάτου καὶ σοφωτάτου γέροντος*, ΒΖ 44, 1951, 304 - 314 (Ἑλλην. 13, 1954, 418).

907. Βιβλιοκρ. τοῦ: J. Cavarnos, Ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ Ἀνδρέου Σκλεγγίου, Κρ. Χρ. 4, 1950, 7 - 20 (Ἑλλην. 13, 1954, 422 - 423).

908. Βιβλιοκρ. τοῦ: A. Sigalas, Revision de la méthode de restitution du texte de romans démotiques byzantins, AIPhHOS 11, 1951, 365 - 410 (Ἑλλην. 13, 1954, 420 - 422).

909. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ἰάκωβος Τριβώλης, Ποιήματα herausgegeben, übersetzt und erklärt von J. Irmscher, Βερολίνο 1956 (Ἑλλην. 14, 1955, 513 - 526).

910. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ὁ *Πουλολόγος*. Kritische Textausgabe von St. Krawczynski, Βερολίνο 1960 (Ἑλλην. 19, 1966, 169 - 180). Βλ. καὶ *Politis L.*

ΠΟΛΙΤΗΣ Ν.

911. Δημώδεις παροιμίαι ἐν μεσαιωνικοῖς ἑλληνικοῖς ποιήμασι (Ἐπετ. Παρνασσ. 1, 1896, 212 - 226).

912. Διορθωτικά τινα εἰς τὰ Anecdota graecobyzantina τοῦ Vassiliev (Viz. Vrem. 4, 1897, 94 - 99).

913. Δημώδεις παροιμίαι ἐν τοῖς *Στίχοις* τοῦ Μιχαὴλ Γλυκᾶ (ΒΖ 7, 1898, 138 - 165).

914. Ἑρμηνευτικὰ εἰς τὰς βυζαντινὰς παροιμίας (Ἐπετ. Παρνασσ. 2, 1898, 79 - 135).

915. Μελέται περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Παροιμίαι, τόμοι 4, Ἀθῆναι 1899 - 1902.

916. Δημώδη βιβλία. Ὁ *Ἐρωτόκριτος* (Λαογρ. 1, 1909, 19 - 70).

917. Δημώδη βυζαντινὰ ᾄσματα (Λαογρ. 3, 1911, 622 - 652).

918. Ὑβριστικὰ σχήματα: σφάκελο, μούντζα, ποῦλος, σαμάρκο (Λαογρ. 4, 1912/13, 601 - 669).

919. Τὰ ὀνόματα τῶν *νεράιδων* καὶ τῶν *ἀνασκελάδων* (ΛΑ 5, 1918 ‹1920›, 17 - 32).

920. Βιβλιοκρ. τοῦ: Στ. Ξανθουδίδου, Ὁ ποιητὴς Σαχλίκης καὶ οἱ δικηγόροι Κρήτης πρὸ πέντε αἰώνων (Λαογρ. 2, 1910, 133 - 136).

921. Ἀνακ.: *Κομπώνω* (=ἀπατῶ) καὶ μαγικοὶ κόμβοι (Λαογρ. 5, 1915, 410 - 412). Βλ. καὶ *Politis N.*

ΡΟΥΣΣΟΣ Δ.

922. Παπα-Συναδηνὸς καὶ Ματθαῖος ὁ Μυρέων (Ν. Ἑστ. 24, 1938, 1229 - 1232).

ΡΩΜΑΙΟΣ Κ.

923. Μεσαιωνικὰ τοπωνύμια (Ἑλλην. 11, 1939, 283 - 291).

924. Παρατηρήσεις εἰς βυζαντινὰς καὶ νεοελληνικὰς παροιμίας (Ἀθ. 50, 1940, 100 - 111).

925. Παρατηρήσεις εἰς βυζαντινὰς παροιμίας (ΕΛΑ 6, 1950/51 ‹1951›, 68 - 77).

926. Ἡ πάλη τοῦ Διγενῆ καὶ τοῦ Χάρου (ΑΠ 22, 1958, 167 - 178).

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ Α.

927. Τὰ Κυπριακά, ἤτοι γεωγραφία, ἱστορία καὶ γλῶσσα τῆς νήσου Κύπρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, τόμ. Β': Ἡ ἐν Κύπρῳ γλῶσσα, Ἀθήνα 1891.

ΣΑΛΙΑΡΗΣ Α.

928. Ἰταλικαὶ λέξεις εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Χίου (Χιακὴ Ἐπιθεώρησις 3, τεῦχ. 7, 1965, 31 - 38).

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ Α.

929. Ἡ θρακικὴ κατάληξις *πάρα* (Θρακ. 20, 1944, 93 - 96).

ΣΒΟΡΩΝΟΣ Ν.

930. Παρατηρήσεις εἰς *Λόγον παρηγορητικὸν περὶ Δυστυχίας καὶ Εὐτυχίας* (Ἀθ. 47, 1937, 117 - 140).

931. Τὸ περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης ποίημα (Ἀθ. 48, 1938, 163 - 183).

ΣΕΓΔΙΤΣΑΣ Π.

932. Οἱ κοινοὶ ναυτικοί μας ὅροι καὶ αἱ ρωμανικαὶ γλῶσσαι ["Ἵδρυμα Εὐγενίδου, Βιβλιοθήκη τοῦ ναυτικοῦ].

ΣΙΓΑΛΑΣ Α.

933. Μεθοδολογικὰ προβλήματα: Τὸ μυθιστόρημα *Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα* καὶ ἡ ἀποκατάστασή του (Mél. Merlier B', 355 - 377).

ΣΚΙΑΣ Α.

934. Ἀνακ.: Εἰς τὰ δημώδη βυζαντινὰ ᾄσματα καὶ εἰς τὸν *Ἀκρίταν* τοῦ Ἐσκωριὰλ (Λαογρ. 4, 1912/13, 315).

ΣΚΟΥΒΑΡΑΣ Β.

935. Τὰ δυσετυμολόγητα τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, σειρὰ Α', Ζαγορὰ (Βόλου) 1954.

ΣΟΥΜΕΛΙΔΗΣ Γ.

936. *Παρχαρομάννα - Ρωμάνα* (Χρον. Πόντ. 1, 1943/1944, 190 - 191).

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ Θ.

937. Πάρεργα ἐτυμολογικὰ (Κυπρ. Σπ. 12, 1948 <1949>, 101 - 109).

ΣΠΑΝΑΚΗΣ ΣΤ.

938. Ἡ διαθήκη τοῦ Ἀντρέα Κορνάρου (1611) (Κρ. Χρ. 9, 1955, 379-478).

ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ Γ.

939. Λαογραφικὰ σύμμεικτα ἐκ Κατσιδονίου Σητείας (Κρητικὰ 1, 1930, 45 - 49 καὶ 189 - 241).

940. Ἐτυμολογικὰ (Ἀθ. 48, 1938, 238 - 241).

941. Σημασιολογικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ εἰς τὸν *Φορτουνᾶτον* (ΕΕΚΣ 1, 1938, 417 - 420).

942. Ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία *λόγου μου - τοῦ λόγου μου* (ΕΜΑ 1, 1939 <1940>, 43 - 51).

943. Συμβολὴ εἰς τὸ τοπωνυμικὸν τῆς ἐπαρχίας Σητείας (Ἀθ. 52, 1948, 221 - 223).

944. Τὰ κατὰ τὴν τελευτὴν ἔθιμα τῶν Βυζαντινῶν ἐκ τῶν ἁγιολογικῶν πηγῶν (ΕΕΒΣ 20, 1950, 74 - 171).

945. Εἰδήσεις εἰς τὸν *Φορτουνᾶτον* περὶ τοῦ βενετοκρητικοῦ πολέμου (Ἑλλην. Δημ. 12, 1953, 91 - 92).

946. Βυζαντιναὶ δημώδεις παροιμίαι καὶ παροιμιώδεις φράσεις ἐκ τῶν ἁγιολογικῶν κειμένων (Προσφ. Κυριακ., 630 - 635).

947. Τὸ ἔργον τοῦ *μιτωτοῦ* κατὰ τὸ *Ἐπαρχικὸν βιβλίον* Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (Mél. Merlier B', 417 - 423).

948. Δημώδης παράδοσις περὶ τῆς τομῆς τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βοσπόρου ὑπὸ τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου (Μνήμ. Ἀμ., 375 - 380).

949. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ε. Κ ρ ι α ρ ᾶ, *Γύπαρις*, κρητικὸν δρᾶμα, πηγαὶ - κείμενον, Ἀθήνα 1940 (ΕΕΒΣ 17, 1941, 318 - 320).

ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ Κ.

950. Κυπριακὰ τοπωνύμια παρὰ Λεοντίῳ Μαχαιρᾷ (ΕΕΒΣ 23, 1953, 168 - 192).

951. Ὁ χαρακτὴρ τῆς κυπριακῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1426 καὶ ὁ Λεόντιος Μαχαιρᾶς (Μνήμ. Ἀμ., 71 - 75).

ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Μ.

952. Ἀλχημικὰ σημειώματα (Ἀθ. 16, 1904, 248 - 252).

953. Τὰ τῆς Αἰγύπτου χρυσεῖα καὶ ἡ χυμευτικὴ τέχνη (Ἀθ. 18, 1905/1906, 582 - 597).

954. Σημειώματα περὶ ἰατροσοφίων (ΒΖ 22, 1913, 377 - 379).

955. Δημώδης ὀνοματολογία (Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 77 - 84).

956. Χυμευτικὴ καὶ δημώδης ὀνοματολογία (Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 165 - 178).

957. Φυσιογνωστικὴ ὀνοματολογία (ΛΑ 5, 1918 <1920>, 65 - 85).

958. Ὁ *Φυσιολόγος* καὶ σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας (ΕΕΠ 18, 1921/1922 ⟨1923⟩, 299 - 314).

959. Φυσιογνωστικὰ (ΛΑ 6, 1923, 210 - 236).

960. Φυσικὴ ἱστορία τῶν λέξεων (ΗΜΕ, 1925, 475 - 487).

961. Δημώδη φυσιογνωστικὰ (Λαογρ. 9, 1926, 441 - 449· 10, 1929, 197-208).

962. Ἑρμηνεία φυσιογνωστικῶν ὅρων (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 15, 1940, 350 - 354).

963. Κριτικαὶ παρατηρήσεις εἰς τὸν Ἡσύχιον (Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 20, 1945 ⟨1949⟩, 238 - 242).

964. Ἀνακ. [Βυζαντινὴ ἐπιστήμη καὶ διορθώσεις στὸ *Φυσιολόγο* (ἐκδ. Legrand)] (Ἀθ. 35, 1923, 229 - 230).

965. Ἀνακ. [Δημώδη ὀνόματα φυτῶν καὶ ζώων] (Ἀθ. 36, 1924, 305 - 306).

966. Ἀνακ. [Παραβολὴ τῆς χρυσοποιίας πρὸς τὴ μουσικὴ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χυμευτὲς] (ΕΕΒΣ 3, 1926, 359).

967. Ἀνακ. [Ἐτυμολογία δημωδῶν ὀνομάτων φυτῶν] (Ἀθ. 41, 1929, 257 - 259).

ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΣ ΑΧ.

968. Τὸ κρητικὸ *βλέπεσαι* (Ν. Ἑστ. 11, 1932, 1052 - 1053).

969. Τὸ *λογιάζω* (Ν. Ἑστ. 28, 1940, 1354).

970. Γλωσσικοὶ πρωτεῖς. Σημασιολογικὰ καὶ συντακτικὰ (Ν. Ἑστ. 31, 1942, 20 - 21, 106 - 108, 213 - 214, 381 - 382).

971. *Ἀσίκης* καὶ *ἀσικλίκι* (Ν. Ἑστ. 35, 1944, 401).

ΤΡΑΧΙΛΗΣ Σ.

972. Ἐτυμολογικά τινα καὶ ἑρμηνευτικὰ εἰς τὴν ν. ἑλληνικὴν (Ἀθ. 45, 1933, 221 - 227).

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Μ.

973. Ξενηλασία ἢ ἰσοτέλεια; Μελέτη περὶ τῶν ξένων λέξεων τῆς νέας ἑλληνικῆς, Ἀθήνα 1905.

974. Νεοελληνικὴ Γραμματική, τόμ. Α′: Ἱστορικὴ Εἰσαγωγή, Ἀθήνα 1938.

975. Ὀρθογραφικά: *αὐγὸ* ἢ *ἀβγό*; (Ν. Ἑστ. 33, 1943, 303 - 305).

976. Ἅπαντα, τόμ. Α′-Β′ Θεσσαλονίκη 1963· Γ′ Ἀθήνα 1938· Δ′ - Ε′ Θεσσαλονίκη 1963· Ϛ′ Ἀθήνα 1960· Ζ′-Η′ Θεσσαλονίκη 1965 [Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, Ἰνστιτοῦτον Νεοελληνικῶν Σπουδῶν]. Βλ. καὶ *Triandaphyllidis M.*

ΤΣΟΛΑΚΗΣ ΕΥΔ.

977. Παρατηρήσεις στοὺς πρώτους στίχους τῆς *Διηγήσεως παιδιοφράστου τῶν τετραπόδων ζώων* (Ἑλλην. 17, 1962, 318 - 324).

977α. Σημασίες καὶ χρήσεις τοῦ ἐπιθ. *χρυσὸς* καὶ τοῦ οὐσ. *λάχανον* (Ἑλλην. 17, 1962, 324 - 326).

ΤΣΟΠΑΝΑΚΗΣ Α.

978. Μικρὴ συμβολὴ στὴν ἐξέλιξη τοῦ ἑλληνικοῦ φωνηεντισμοῦ (Ἡ περίπτωση *γοητεύω* - *γητεύω* [=jitévo] καὶ ἡ ἐξέλιξη τῶν διφθόγγων *αι*, *οι* σὲ *ε*, *ι*) (Ἀφ. Τριαντ., 425 - 443).

979. Ἑρμηνευτικὰ καὶ διορθωτικὰ στὸ κείμενο τοῦ *Διγενῆ Ἀκρίτα* (χειρόγραφο Grottaferrata) (Ἑλλην. 17, 1962, 75 - 94).

980. Βυζαντινὰ διαλεκτικὰ στοιχεῖα στὴν Κωνσταντινούπολη (ΕΕΦΣΠΘ 8 [Μνημόσυνον Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 1960/63, 1 - 15).

981. Βιβλιοκρ. τοῦ: A. D e l a t t e, Les portulans grecs, Λιέγη 1947, (Ἑλλην. 13, 1954, 184 - 193).

982. Βιβλιοκρ. τοῦ: A. D e l a t t e, Les portulans grecs. II: Compléments, Βρυξέλλες 1958 (Ἑλλην. 16, 1958/59, 333 - 334).

983. Βιβλιοκρ. τοῦ: Eustazio di Tessalonica, *La Espugnazione di Tessalonica*, testo critico, introduzione, annotazioni di S t. K y r i a k i d i s, Παλέρμο 1961 (Ἑλλην. 17, 1962, 382 - 391).

ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ Ν.

984. Διορθωτικὰ εἰς τὸν *Κρητικὸν πόλεμον* τοῦ Τζάνε (Κρητικὰ 1, 1930, 127 - 132).

985. *Βλέπεσαι* (Ν. Ἑστ. 11, 1932, 1053).

986. Μαρῖνος Τζάνες Μπουνιαλῆς (Ἑλλην. 6, 1933, 103 - 120).

987. Ἐπανορθώσεις καὶ παρατηρήσεις εἰς βυζαντινὰ ἁγιολογικὰ καὶ ὑμνολογικὰ κείμενα (Ἀθ. 58, 1954, 85 - 97).

988. Βυζαντινὴ ὁρολογία· Β′ τὰ εἰς *-άρχης*, *-άρχος* (Ἀθ. 62, 1958, γ′ - ϛ′ καὶ 1 - 16).

989. Ἀποθησαυρίσματα (Ἀθ. 64, 1960, 3 - 16).

990. Βιβλιοκρ. τοῦ: Ι. Κ α λ ι τ σ ο υ ν ά κ ι, Ἡ ἐξ ἀθηναϊκοῦ κώδικος παραλλαγὴ τοῦ *Περὶ Ξενιτείας* ποιήματος, Ἀθήνα 1930 (Κρητικὰ 1, 1930, 286 - 287).

991. Βιβλιοκρ. τῶν: 1) Ν. Τ ω μ α δ ά κ η, Βυζαντινὴ ὁρολογία· Α' Ἐκκλησιαστικά τινα βιβλία, Ἀθ. 61, 1957, 3 - 16· Β' Τὰ εἰς *-άρχης, -άρχος*, Ἀθ. 62, 1958, γ' - ς' καὶ 1 - 16· 2) Β. Μ α ν δ η λ α ρ ᾶ, Λόγιαι ἀθησαύριστοι λέξεις ἐκ βυζαντινῶν κειμένων, Ἀθ. 62, 1958, 320 - 368 (ΕΕΒΣ 28, 1958, 579-580).

ΦΑΒΗΣ Β.

992. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (Ἀθ. 27, 1915, ΛΑ 145 - 155).

993. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 39 - 50).

994. Συμβολὴ εἰς τὰ τοῦ Ἡσυχίου (Ἀθ. 30, 1919, 3 - 16).

995. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (ΛΑ 5, 1918/1920, 179 - 187).

996. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (Ἀφ. Χατζιδ., 117 - 120).

997. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (ΛΑ 6, 1923, 351 - 361).

998. *Ἀκάπνιστον μέλι* (ΕΕΒΣ 4, 1927, 249 - 250).

999. Συμβολὴ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἡσυχίου (Ἀθ. 39, 1927, 219 - 242).

1000. Παλαιογραφικὰ εἰς τὸν Ἡσύχιον (Ἀθ. 46, 1935, 212 - 236).

1001. *Σαβούρρα* > *σάβουρρος* (Ἀθ. 51, 1941, 113 - 120).

1002. Εἰς Στυλιανὸν Δεινάκιν, συντάκτην τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, μνημόσυνος διατριβὴ (Ἀθ. 47, 1937, 53 - 62).

1003. Παλαιογραφικὰ καὶ κριτικὰ εἰς τὸν Ἡσύχιον (Ἀθ. 49, 1939, 3 - 48).

1004. Περὶ τοῦ λεγομένου ἀλόγου ἐνρίνου (Ἀθ. 52, 1948, 271 - 277).

1005. Ἀνάλεκτα φιλολογικὰ (Ἀθ. 53, 1949, 270 - 296).

1005α. Κριτικὰ καὶ παλαιογραφικὰ εἰς τὸν Ἡσύχιον (ΛΑ 5, 1950, 53 - 122).

ΦΑΡΜΑΚΙΔΗΣ Ξ.

1006. Κυπριακαὶ ὀνομασίαι ἀγρίων φυτῶν (Λαογρ. 5, 1915, 642).

1007. *Δῶμαν, δόλιν, βίος* (Λαογρ. 8, 1921, 574).

1008. Λεξικογραφικὰ ἐκ τῆς εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν τοῦ 1923 ὑποβληθείσης ἐνάτης σειρᾶς «Συναγωγῆς κυπριακῶν λέξεων», περιεχούσης λέξεις ἐκ Πάφου (Κυπρ. Χρον. 1, 1923, 250 - 253).

1009. Περὶ τῆς λέξεως *μισταρκὸς* (Κυπρ. Χρον. 3, 1925, 162 - 163).

1010. Ἐτυμολογικά. *Ἑφτακώμη* (Κυπρ. Χρον. 3, 1925, 49 - 51).

ΦΙΛΗΝΤΑΣ Μ.

1011. Γλωσσογνωσία καὶ γλωσσογραφία ἑλληνική, τόμ. Α', Ἀθήνα [1924], Β'-Γ', Ἀθήνα (χ. χρονολ.).

1012. Ἐτυμολογίες σὲ θρακικὲς λέξεις (Θρακ. 3, 1932, 355 - 360· 4, 1933, 277 - 294· 5, 1934, 259 - 280).

ΦΟΥΡΙΚΗΣ Π.

1013. Μεγαρικὰ μελετήματα (Ἀθ. 30, 1919, 343 - 377).

1014. Μεγαρικὰ μελετήματα (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 210 - 232).

1015. Μεγαρικὰ μελετήματα (ΛΑ 6, 1923, 388 - 434).

1016. Περὶ τοῦ ἐτύμου τῶν λέξεων *σκαραμάγγιον - καβάδιον - σκαράνικον* (ΛΑ 6, 1923, 444 - 474).

1017. Παρατηρήσεις εἰς τὰ τοπωνύμια τῶν *Χρονικῶν τοῦ Μορέως* (Ἀθ. 40, 1928, 26 - 59).

ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Σ.

1018. Ποικίλα λαογραφικὰ Ἱμέρας (ΛΠ 12, 1946, 227 - 231).

ΧΑΡΙΤΩΝΙΔΗΣ Χ.

1019. Ποικίλα φιλολογικά, κεφ. ΚΖ': *ἀπελπισμός*, οὐχὶ *ἀπελπισία* (Ἀθ. 15, 1903, 393 - 398).

1020. Σύμμεικτα κριτικὰ (ΕΕΒΣ 8, 1931, 227 - 243).

1021. Κριτικὰ καὶ γραμματικὰ (ΕΕΦΣΠΘ 4, 1938 ⟨1939⟩, 3 - 384).

1022. Ποικίλα φιλολογικὰ (Ἀθ. 54, 1950, 227 - 259).

1023. Παρατηρήσεις κριτικαὶ καὶ γραμματικαὶ εἰς Ἄνναν Κομνηνὴν (Πραγμ. Ἀκ. Ἀθ. 15, 1951, ἀρ. 1).

1024. Κριτικὰ (Πλάτων 4, 1952, 79 - 122).

ΧΑΤΖΗ-ΖΩΓΙΔΗΣ Ν.

1025. Θεσσαλικὰ ζητήματα (Ἀθ. 10, 1898, 541 - 555).

ΧΑΤΖΗΪΩΑΝΝΟΥ Κ.

1026. Περὶ τῶν ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νεωτέρᾳ κυπριακῇ ξένων γλωσσικῶν στοιχείων (Texte und Forschungen zur byzant.-neugr. Philol., 18), Ἀθήνα 1936.

1027. Γεωργικὰ καὶ ποιμενικὰ τῆς Κύπρου (Λαογρ. 11, 1934/1937, 67 - 111).

1028. Σύμμεικτα ἐτυμολογικὰ (Ἀθ. 47, 1937, 141 - 154).

1029. Σύμμεικτα λαογραφικὰ ἀπὸ τοὺς Κυπριῶτες χρονογράφους (Πάφος 2, ἀρ. 9, 1937, 299 - 307).

1030. Κυπριακὲς παροιμίες (Λαογρ. 12, 1938/48, 231 - 252).

1031. Ἡ ἑλληνικότης τῆς Κύπρου βάσει τῶν γλωσσικῶν κριτηρίων (Κυπρ. Γρ. 21, 1956, 35 - 52). Βλ. καὶ *Hadjioannou K.*

ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ Α.
1032. *Ραπτάδες - χρυσορράπτες καὶ καποτάδες* ('Αφ. Τριαντ., 445 - 474).

ΧΑΤΖΗΣ Α.
1033. Σημασιολογικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ ('Αθ. 41, 1929, 202 - 218).
1034. Ἡ γλῶσσα τῆς *'Ακριτηΐδος* (ΕΕΒΣ 7, 1930, 236 - 239).
1035. Μεθοδολογικά: *κοιτῶ - κοιτάζω* καὶ τὸ praeceptum aureum τοῦ Scaliger (ΕΕΦΣΠΑ 2, 1938, 113 - 156).
1036. Εὐστάθιος Μακρεμβολίτης καὶ *'Ακριτῆς* ('Αθ. 54, 1950, 134 - 176 καὶ 317 - 318· 55, 1951, 189 - 224).

ΧΑΤΖΗΣ Δ.
1037. Τὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα στὸ μυθιστόρημα *Διήγησις ἐξαίρετος Βελθάνδρου τοῦ Ρωμαίου* (Probleme der neugriechischen Literatur 3, 1960, 93 - 111).

ΧΑΤΖΗΨΑΛΤΗΣ Κ.
1038. Φιλολογικαὶ διορθώσεις εἰς τὸ κυπριακὸν χρονικὸν τοῦ Λεοντίου Μαχαιρᾶ (Byz. 31, 1961, 209 - 214).

ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ Γ.
1039. 'Ετυμολογικαὶ σημειώσεις ('Αθ. 1, 1889, 287 - 288).
1040. Περὶ τονικῶν μεταβολῶν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ ('Αθ. 1, 1889, 247 - 287 καὶ 481 - 511· 10, 1898, 18 - 32).
1041. Περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ *μαλώνω* ('Αθ. 3, 1891, 94).
1042. *Ἁρμόζω καὶ ὁρμάζω, συναρμόζω καὶ συνορμάζω* ('Αθ. 6, 1894, 141 - 143).
1043. Περὶ συμφύρτων σχηματισμῶν ('Αθ. 6, 1894, 143 - 144).
1044. Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λέξεως *Μεσαρέας* ('Αθ. 6, 1894, 1 - 64).
1045. *Μυζήθρα - Μυζηθρᾶς - Μυστρᾶς* (Viz. Vrem. 2, 1895, 58 - 77).
1046. Περὶ τῆς γενέσεως καὶ χρήσεως τῶν μορίων *νά, διὰ νὰ - γιανὰ* ('Αθ. 8, 1896, 63 - 68).
1047. Περὶ τονικῶν μεταβολῶν ('Αθ. 10, 1898, 18 - 32).
1048. Περὶ τῆς ὀρθογραφίας τῶν κατ' ἀναλογίαν γενομένων νέων τύπων ('Αθ. 11, 1899, 383 - 389).
1049. *Ψαρονέφρια* ('Αθ. 11, 1899, 118 - 119).
1050. *Ἔχω γράψαι - γραφῆναι, ἔχω γράψει - γραφῇ* ('Αθ. 13, 1901, 262-272).

1051. Γλωσσολογικαὶ μελέται, Α', 'Αθήνα 1901.
1052. Κριτικὰ καὶ γραμματικὰ (ΕΕΠ 1905/6, 67 - 78).
1053. Συμβολὴ εἰς τὴν παραγωγὴν τάξεώς τινος λέξεων ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ (ΕΕΠ 1905/6, 46 - 61).
1054. Μεσαιωνικὰ καὶ νέα ἑλληνικά, τόμ. Α', 'Αθήνα 1905· τόμ. Β', 'Αθήνα 1907.
1055. 'Ετυμολογικὰ (ΕΕΠ 6, 1909/1910 ⟨1911⟩, 90 - 94).
1056. Λεξιλογικὰ (ΕΕΠ 6, 1909/1910 ⟨1911⟩, 94 - 96).
1057. Νεοελληνικὰ ('Αθ. 22, 1910, 205 - 265).
1058. 'Ετυμολογικὰ ('Αθ. 24, 1912, 3 - 14).
1059. Φωνητικὰ ('Αθ. 24, 1912, 15 - 47).
1060. 'Ετυμολογικὰ ('Αθ. 25, 1913, 206 - 208).
1061. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς (ΕΕΠ 10, 1913/14, 45 - 70).
1062. Παρατηρήσεις εἰς Ψευδαμφιλόχιον ('Αθ. 26, 1914, 123 - 134).
1063. *Βρόμος, βρόμα, βρομῶ*, κττ. ('Αθ. 27, 1915, ΛΑ 3 - 11).
1064. 'Ετυμολογικὰ (ΕΕΠ 10, 1913/1914 ⟨1915⟩, 11 - 19).
1065. Καὶ πάλιν περὶ τῶν λέξεων *βρόμος, βρομεῖν, βρόμα*, κτλ. ('Αθ. 27, 1915, ΛΑ 51 - 60).
1066. 'Απάντησις (ΕΕΠ 12, 1915/1916 ⟨1916⟩, 28 - 47).
1067. 'Ετυμολογικὰ καὶ τεχνολογικὰ ('Αθ. 28, 1916, ΛΑ 99 - 114).
1068. Φωνητικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ ('Αθ. 28, 1916, ΛΑ 3 - 22).
1069. Γλωσσολογικαὶ ἔρευναι (ΕΕΠ 13, 1916/1917, 165 - 210).
1070. Γλωσσικαὶ παρατηρήσεις ('Αθ. 29, 1917, 180 - 226).
1071. 'Εκ τῶν ἀνεκδότων τοῦ 'Αδαμαντίου Κοραῆ ('Αθ. 29, 1917, 161 - 179).
1072. 'Ετυμολογικὰ καὶ τεχνολογικὰ ('Αθ. 29, 1917, ΛΑ 3 - 14).
1073. 'Ετυμολογικὰ καὶ μεθοδολογικὰ ('Αθ. 30, 1919, ΛΑ 3 - 16).
1074. 'Ετυμολογικὰ καὶ συντακτικὰ (ΕΕΠ 14, 1917/1918 ⟨1919⟩, 3 - 22).
1075. 'Ετυμολογικὰ καὶ συντακτικά: *Ναίσκε, ὤσκε*, κττ. (ΛΑ 5, 1918/1920, 3 - 16).
1076. Γλωσσολογικαὶ καὶ λεξικογραφικαὶ ἔρευναι (ΕΕΠ 18, 1923, 1 - 18).
1077. Νεοελληνικαὶ μελέται (ΛΑ 6, 1923, 1 - 31).
1078. Μεθοδικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ ('Αθ. 36, 1924, 177 - 213).

1079. Γλωσσικά: *κόκκος, κουκκί, κοκκάρι, κουκκούτσι*, κτλ. (ΗΜΕ, 1926, 126 - 133).

1080. *'Ενταλώνω* (ΕΕΒΣ 3, 1926, 248).

1081. Μεθοδολογικά καὶ ἐτυμολογικά ('Αθ. 38, 1926, 3 - 24).

1082. Περὶ τῆς γενέσεως καὶ χρήσεως γλωσσικοῦ τινος τύπου ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ (Πρακτ. 'Ακ. 'Αθ. 1, 1926, 143 - 145).

1083. Περὶ τοῦ ρήματος *ξέρω* (Πρακτ. 'Ακ. 'Αθ. 1, 1926, 64 - 68).

1084. Μικραὶ συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας γλώσσης (ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 3 - 34).

1085. 'Ακαδημεικὰ ἀναγνώσματα εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν γραμματικήν, τόμ. Α', 'Αθήνα 1924, τόμ. Β', 'Αθήνα 1930.

1086. *'Ακμὴν — ἀγμὴν καὶ ἀκμὴν — ἀκομήν, ἀκόμη - ἀκόμα*, κλπ. ('Αθ. 42, 1930, 79 - 85).

1087. 'Ετυμολογικὰ καὶ μεθοδολογικὰ ('Αθ. 43, 1931, 186 - 196).

1088. Μεθοδολογικὰ ('Αθ. 45, 1933, 182 - 196).

1089. Βιβλιοκρ. τῶν: 1) Dr. A. Thumb, Beiträge zur neugriechischen Dialectkunde, Die inlautenden Vocale im heutigen Dialect von Amorgos· 2) Zur neugriechischen Volkskunde von Dr. A. Thumb, I. Die Schicksalsgöttinnen im neugriechischen Volksglauben. II. Zur volkstümlichen Mantik der heutigen Griechen von Dr. A. Thumb ('Αθ. 4, 1892, 468 - 475).

1090. Βιβλιοκρ. τοῦ: 'Αρχ. Σαραντίδου, 'Η Σινασός, ἤτοι θέσις, ἱστορία καὶ διοικητικὴ κατάστασις, ἤθη, ἔθιμα καὶ γλῶσσα τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ κωμοπόλεως Σινασοῦ ('Αθ. 12, 1900, 476 - 486).

1091. Βιβλιοκρ. τοῦ: Die Zunamen bei den byzantinischen Historikern und Chronisten (=Αἱ ἐπωνυμίαι παρὰ τοῖς Βυζαντιακοῖς 'Ιστορικοῖς καὶ Χρονογράφοις) ὑπὸ H. Moritz, K. Gymnasiallehrer, I. und II. Theil, Programm des K. humanistischen Gymnasiums in Landshut für das Schuljahr 1896/7 und 1897/8 ('Αθ. 12, 1900, 303 - 311).

1092. Βιβλιοκρ. τοῦ: K. Dieterich, Sprache und Volküberlieferungen der südlichen Sporaden im Vergleich mit denen der übrigen Inseln des ägäischen Meeres ('Αθ. 20, 1908, 535 - 589).

1093. Βιβλιοκρ. τοῦ: Α. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Γλωσσάριον 'Εβραϊκοελληνικὸν (Βυζαντὶς 1, 1909, 147 - 148).

1094. Βιβλιοκρ. τῶν ἐκδόσεων Παπαδοπούλου-Κεραμέως ('Αθ. 22, 1910, 484 - 488).

1095. Βιβλιοκρ. τοῦ: M. Triantaphyllidis, Die Lehnwörter

der mittelgriechischen Vulgärliteratur, Στρασβοῦργο 1909 ('Αθ. 23, 1911, 152 -160).

1096. Βιβλιοκρ. τοῦ: Fr. Hanna, Das byzantinische Lehrgedicht *Spaneas* nach dem Cod. Vindob. Theol. Gr. 244 und dem Codex Marcianus XI 24 (Βυζαντὶς 2, 1911/12, 511 - 518).

1097. Βιβλιοκρ. τοῦ: Dr. Phil. J. Compernass, Denkmäler der griech. Volkssprache für sprachwissenschaftliche Übungen und Vorlesungen, τεῦχ. 1, Στρασβοῦργο 1911 ('Αθ. 24, 1912, 338 - 342).

1098. Βιβλιοκρ. τοῦ: Α. Κριάρη, Πλήρης συλλογὴ κρητικῶν δημωδῶν ᾀσμάτων, ἡρωϊκῶν, ἱστορικῶν, πολεμικῶν, τοῦ γάμου, τῆς τάβλας, τοῦ χοροῦ κλπ. καὶ ἁπασῶν τῶν κρητικῶν παροιμιῶν μετὰ μαντινάδων, ἤτοι κρητικῶν διστίχων τῆς λύρας καὶ μεθ' ἑρμηνευτικῶν ὑποσημειώσεων, 'Αθήνα 1921 (ΛΑ 6, 1923, 482 - 497).

1099. Βιβλιοκρ. τοῦ: A. Maidhof, Neugriechische Rückwanderer aus den romanischen Sprachen unter Einschluss des Lateinischen [Texte und Forschungen zur byzant.-neugr. Philol., 10], 'Αθήνα 1931 (B-NJ 9, 1930/31 καὶ 1931/32 ⟨1932⟩, 205 - 206).

1100. 'Ανακ. [Μεταβολὴ γένους οὐσιαστικῶν] ('Αθ. 2, 1890, 701 - 708). Βλ. καὶ *Hatzidakis G.*

ΧΕΛΔΡΑΪΧ Θ.

1101. Τὰ δημώδη ὀνόματα τῶν φυτῶν προσδιοριζόμενα ἐπιστημονικῶς ὑπὸ Θ. Χελδράϊχ, ἐκδιδόμενα δὲ ὑπὸ Σπ. Μηλιαράκη, καθηγητοῦ τῆς βοτανικῆς, 'Αθήνα 1910.

ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ Κ.

1102. Κυπριακὲς φαρμακευτικὲς ὕλες στὸ *Περὶ ὕλης ἰατρικῆς* τοῦ Διοσκουρίδη (Κυπρ. Σπ. 6, 1942, 19 - 44).

1103. Οἱ ὀνομασίες τῶν νόσων κατὰ τοὺς Κυπρίους (Κυπρ. Σπ. 7, 1943 ⟨1945⟩, 71 - 94).

1104. Τὰ αἴτια τῶν νόσων κατὰ τοὺς Κυπρίους (Κυπρ. Σπ. 8, 1944 ⟨1946⟩, 83 - 97).

ΨΑΛΤΗΣ ΣΤ.

1105. Γραμματικὰ ζητήματα, Α' (Τεσσαρακ. Κόντου, 118 - 131).

1106. 'Ετυμολογικὰ - σημασιολογικὰ ('Αθ. 26, 1914, ΛΑ 55 - 62).

1107. Λεξικογραφικὰ ('Αθ. 26, 1914, ΛΑ 121 - 125).

1108. 'Ετυμολογικὰ ('Αθ. 27, 1915, ΛΑ 99 - 114).

1109. Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικὰ (Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 38 - 57).

1110. Σημασιολογικὰ (Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 17 - 38).

1111. Περὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων ἐν τῇ μέσῃ καὶ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ (ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 40 - 57).

1112. *Ἀμόργη, ἀμούργα, μούρδα* (Ἀφ. Χατζιδ., 66 - 71).

1113. Ὀρθογραφικὰ (ΛΑ 6, 1923, 88 - 100). Βλ. καὶ *Psaltes St.*

[ΑΓΝΩΣΤΟΣ]

1113α. Δημώδης κυπριακὴ ἰατρικὴ (Κυπρ. Χρ. 4, 1926, 1 - 186).

β') Ξενόγλωσσοι

AMANTOS K.

1114. Die Suffixe der neugriechischen Ortsnamen. Beitrag zur neugriechischen Ortsnamenforschung, Μόναχο 1903.

1115. Lese-früchte (REB 17, 1959, 184 - 189). Βλ. καὶ *Ἄμαντος Κ.*

AMARIOTU M.

1116. Zu einigen griechischen Volksdichtungen (BZ 34, 1934, 302 - 303).

ANDRIOTIS N.

1117. Die Ausdrucksmittel für *gar nichts*, *ein wenig* und *sehr viel* im Alt-, Mittel- und Neugriechischen (B-NJ 16, 1940, 59 - 155).

1118. Die wechselnde Stellung von Kompositionsgliedern im Spät-, Mittel- und Neugriechischen (Glotta 27, 1939, 92 - 134). Βλ. καὶ *Ἀνδριώτης Ν.*

BAKKER W. F.

1119. The Greek Imperative. An Investigation into the Aspectual Differences between the Present and Aorist Imperatives in Greek Prayer from Homer up to the Present Day, Ἄμστερνταμ 1966.

BĂNESCU N.

1120. A propos de Kékaumenos (Byz. 13, 1938, 129 - 138).

BEAUDOUIN N.

1121. Étude du dialecte chypriote, Παρίσι 1884.

BECK H.-G.

1122. Βιβλιοκρ. τοῦ : *G. W. H. Lampe*, A Patristic Greek Lexicon, Ὀξφόρδη 1961 κέ. (BZ 57, 1964, 431 - 33).

BEES N.

1123. *Megara - Magara* (zu Hierokles' *Synecdemos* 645, 12) (B-NJ 15, 1939, 196 - 208).

1124. Miszellen zur *Chronik von Morea* (Archiv für Kulturgeschichte 13, 1917, 122 - 124).

1125. Zur mittel- und neugriechischen Ortsnomenklatur des mainalischen Hochlandes (Glotta 25, 1936, 20 - 26).

1126. Vulgärgriechische Verse aus einem Berliner Palimpsest über das Leben in der Fremde (B-NJ 13, 1936/37, 1937, 57 - 66). Βλ. καὶ *Βέης Ν.*

BELLÉLI L.

1127. Une version grecque du *Pentateuque* du seizième siècle (REG 3, 1890, 289 - 308).

BESCHEWLIEW W.

1128. Der Ursprung des neugriech. *εἶναι* (=*ἐστί*) (Glotta 23, 1935, 270 - 273). Βλ. καὶ *Beševliev V.*

BEŠEVLIEV V.

1129. Die protobulgarischen Inschriften, Βερολίνο 1963.

1130. Spätgriechische und spätlateinische Inschriften aus Bulgarien, Βερολίνο 1964. Βλ. καὶ *Beschewliew W.*

BLAKE R. P.

1131. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Gyula Moravcsik*, Byzantinoturcica, I. Die byzantinischen Quellen der Geschichte der Türkvölker; II. Sprachreste der Türkvölker in den byzantinischen Quellen, Βουδαπέστη 1942/43 (Speculum 23, 1948, 138 - 143).

BLANKEN G.

1131a. Les Grecs de Cargèse (Corse). Recherches sur leur langue et sur leur histoire, τόμ. Α', μέρος γ': Observations lexicologiques, σ. 181 - 272, Λέυντεν 1951.

BÖHLIG G.

1132. Untersuchungen zum rhetorischen Sprachgebrauch der Byzantiner mit besonderer Berücksichtigung der Schriften des Michael Psellos, mit einem Geleitwort von Franz Dölger, Βερολίνο 1956.

BOMPAIRE J.

1133. Remarques sur la langue des actes d'archives, notamment à l'époque des Paléologues. Intérêt d'une grammaire diplomatique (Akten des XI. Internationalen Byzantinistenkongresses, München 1958), Μόναχο 1960, σ. 68 - 71).

BURGUIÈRE P.

1134. Histoire de l'infinitif en grec [Études et commentaires, XXXIII], Παρίσι 1960.

BUTURAS A.

1135. Ein Kapitel der historischen Grammatik der griechischen Sprache. Über die gegenseitigen Beziehungen der griechischen und der fremden Sprachen, besonders über die fremden Einflüsse auf das Griechische seit der nachklassischen Periode bis zur Gegenwart, Λειψία 1910. Βλ. καὶ *Μπούτουρας 'Αθ.*

CARATZAS ST.

1136. Étymologies byzantines (Byz. 21, 1951, 55 - 62).

1137. Sull'etimologia di *ἄτσαλος* (Aevum 25, 1951, 97 - 113).

1138. Sur l'histoire du suffixe de comparatif *-τερος* (*πρεσβύτερος, ἐξώτερος, νεώτερος*) (Glotta 32, 1953, 248 - 261).

1139. Byzantinogermanica (*καράνος - σκαράνικον*) (BZ 47, 1954, 320 - 332).

1140. Histoire de quelques mots grecs (*ἀνάφλα, σκέπτομαι*) (Glotta 33, 1954, 119 - 125).

1141. L'origine des dialectes néo-grecs de l'Italie méridionale [Collection de l'Institut d'études byzantines et néo-helléniques de l'Université de Paris, τεῦχ. 18], Παρίσι 1958. Βλ. καὶ *Καρατζᾶς Στ.*

CHRISTENSEN H.

1142. Die Sprache des byz. Alexandergedichts (BZ 7, 1898, 366 - 397).

CHRISTOU P.

1143. *'Ισόψυχος* (Journal of Biblical Literature 70, 1951, 293 - 296).

CORTELAZZO M.

1144. Italianismi nel greco di Cefalonia (Lingua nostra 20, τεῦχ. 4, 1959, 116 - 120).

DARROUZÈS J.

1145. Βιβλιοκρ. τοῦ: *G. W. H. L a m p e*, A Patristic Greek Lexicon, 'Οξφόρδη 1961 (REB 20, 1962, 243 - 244).

DAWKINS R. M.

1146. Modern Greek in Asia Minor. A Study of the Dialects of Silli, Cappadocia and Phárasa with Grammar, Texts, Translations and Glossary, Καΐμπριτζ 1916.

1147. Cyprus and the Asia Minor Dialects of Asia Minor ('Αφ. Χατζιδ., 42 - 59).

1148. Notes on the Vocabulary of the Cypriote *Chronicle* of Leontios Makhairas (B-NJ 3, 1922, 137 - 155).

1149. [The Text of the Cypriote *Chronicle* of Leontios Makhairas] (Proceedings of the Cambridge Philological Society, 1923, 28 - 39).

1150. Βιβλιοκρ. τοῦ: Old Testament Legends, from a Greek Poem on *Genesis* and *Exodus* by George Choumnos, edited by *F. H. M a r s h a l l*, Καΐμπριτζ 1925 (Byz. 2, 1926, 473 - 479).

1151. A Cretan Translation of *Barlaam and Joasaph* (Medium Aevum 1, 1932, 109 - 125).

DEBRUNNER A.

1152. Nachklassisches Griechisch [Kleine Texte für Vorlesungen und Übungen herausgegeben von Hans Lietzmann, 165], Βερολίνο 1933.

DELATTE A. καὶ JOSSERAND CH.

1153. Contribution à l'étude de la démonologie byzantine (AIPhHOS 2, 1934, 207 - 232).

DIETERICH K.

1154. Untersuchungen zur Geschichte der griechischen Sprache von der hellenistischen Zeit bis zum 10. Jahrhundert n. Chr. [Byzantinisches Archiv, 1], Λειψία 1898.

1155. Zu den lateinisch-romanischen Lehnwörtern im Neugriechischen (BZ 10, 1901, 587 - 596).

1156. Nachtrag zu den lateinisch-romanischen Lehnwörtern im Neugriechischen (BZ 11, 1902, 500 - 504).

1157. Bedeutungsgeschichte griechischer Worte (Rhein. Museum f. Philol. 59, 1904, 226 - 237 καὶ 60, 1905, 229 - 240).

1158. Sprache und Volksüberlieferungen der südlichen Sporaden im Vergleich mit denen der übrigen Inseln des ägäischen Meeres [Schriften der Balkankommission. Linguistische Abteilung, III. Neugriechische Dialectstudien, τεῦχ. 2], Βιέννη 1908.

1159. Die präpositionalen Präfixe in der griechischen Sprachentwicklung mit besonderer Berücksichtigung des Mittel- und Neugriechischen (IF 24, 1909, 87 - 158).

1160. Βιβλιοκρ. τοῦ : *M. Triandaphyllidis*, Studien zu den Lehnwörtern der mittelgriechischen Vulgärliteratur, Μαρβοῦργο 1909. — Die Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärliteratur, Στρασβοῦργο 1909 (BZ 19, 1910, 185 - 188).

1161. Βιβλιοκρ. τοῦ : *D. C. Hesseling* καὶ *H. Pernot*, *Poèmes prodromiques* en grec vulgaire, Ἄμστερνταμ 1910 (BZ 20, 1911, 223 - 227).

1162. Βιβλιοκρ. τοῦ : *A. Maidhof*, Zur Begriffsbestimmung der Koine besonders auf Grund des Attizisten Moiris, Münchner Diss., Würzburg, Kabitzsch 1912 (BZ 22, 1913, 560 - 562).

DÖLGER FR.

1163. Aus den Schatzkammern des Heiligen Berges, Textband, Μόναχο 1948.

1164. Lachen wider den Tod [*Dölger*, Byzanz und die europäische Staatenwelt. Ausgewählte Vorträge und Aufsätze, σ. 209 - 216], Ettal - Speyer am Rhein 1953.

1165. *Φαγεῖν καὶ πιεῖν* (ΕΕΒΣ 23, 1953, 57 - 64).

1166. *Πετῖτον*. Ein Beitrag zur byzantinischen Lexikographie, Μόναχο 1959 (Sitzungsber. d. Akad. d. Wissensch. zu München, Philos.-hist. Klasse 1959, τεῦχ. 9, σ. 3 - 10).

1167. Βιβλιοκρ. τοῦ : Leontios Makhairas, Recital concerning the Sweet Land of Cyprus entitled *Chronicle*, ed. by *R. M. Dawkins*, τόμ. Α', Ὀξφόρδη 1932 (BZ 33, 1933, 105 - 108).

1168. Βιβλιοκρ. τοῦ : *R. Cantarella*, La *Διήγησις ὡραιοτάτη τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου τοῦ λεγομένου Βελισσαρίου* (di anonimo autore). Testo critico con una appendice : sulla fortuna della leggenda di Belisario, SB 4, 1935, 153 - 202 (BZ 35, 1935, 160).

1169. Βιβλιοκρ. τοῦ : Le roman de *Libistros et Rhodamné*, publié par *J. A. Lambert*, née *van der Kolf* (Philol. Woch. 56, 1936, 177 - 188).

1170. Βιβλιοκρ. τοῦ : *E. Κριαρᾶ*, *Λεηλασία τῆς Παροικίας τῆς Πάρου*, κρητικὸν ποίημα τοῦ 17ου αἰῶνος (BZ 39, 1939, 225).

1171. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Δ. Γεωργακᾶ*, Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικά, ΛΔ 3, 1940, 123 - 141 (BZ 41, 1941, 517 - 518).

1172. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Βασίλειος Διγενὴς Ἀκρίτας*. Τὰ ἔμμετρα κείμενα Ἀθηνῶν (πρῴην Ἄνδρου), μετὰ συμπληρώσεων καὶ παραλλαγῶν ἐκ τῆς διασκευῆς Τραπεζοῦντος, Κρυπτοφέρρης καὶ Ἐσκοριὰλ ὑπὸ *Π. Κ. Καλονάρου*, τόμ. Α', Ἀθήνα 1941 (BZ 41, 1941, 507 - 509).

1173. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Silvia Jannacone*, Philological Notes on Some Byzantine Texts, BSl 11, 1950, 161 - 166 (BZ 45, 1952, 125 - 126).

1174. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Φ. Κουκουλέ*, Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός, τόμ. Α' - Ε' καὶ παράρτημα τοῦ Ε', Ἀθήνα 1948 - 1952 (BZ 46, 1953, 162 - 165).

1175. Βιβλιοκρ. τοῦ : *M. H. Thomson*, Textes grecs inédits relatifs aux plantes, Παρίσι 1955 (BZ 49, 1956, 443 - 445).

DRESSLER W.

1175a. Der Untergang des Dativs in der anatolischen Gräzität (Wiener Studien 78, 1965, 83 - 107).

DREXL F.

1176. Index nominum zu den von Sathas, Boissonade, Hase, Ruelle und Tafel edierten Psellosbriefen (BZ 41, 1941, 299 - 308).

DUJCEV J.

1177. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Gy. Moravcsik*, Byzantinoturcica, II. Sprachreste der Türkvölker in den byzantinischen Quellen, zweite, durchgearbeitete Auflage, Βερολίνο 1958 (BZ 54, 1961, 129 - 135).

EIDENEIER H.

1177a. Sogenannte christliche Tabuwörter im Griechischen [Miscellanea Byzantina Monacensia, 5], Μόναχο 1966.

1178. Βιβλιοκρ. τοῦ: *Ν. Π. Ἀνδριώτη*, Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, ἔκδ. β', Θεσσαλονίκη 1967 (Südost-Forschungen 26, 520 - 524).

FOY K.

1179. Lautsystem der griechischen Vulgärsprache, Λειψία 1879.

GEORGACAS D.

1180. Slavs in Cyprus? (Κυπρ. Σπ. 14, 1950, 1 - 32).

1181. Grammatische und etymologische Miszellen zum Spät- und Neugriechischen (Glotta 31, 1951, 199 - 235).

1182. A Contribution to Greek World History. Derivation and Etymology (Glotta 36, 1958, 100 - 122, 161 - 193).

1183. Remarks on Andriotis Lexicon (BZ 51, 1958, 43 - 52).

1184. Greek Terms for *Flax*, *Linen* and their Derivatives and the Problem of Native Egyptian Phonological Influence on the Greek of Egypt (DOP 13, 1959, 253 - 269).

1185. Greek and Other Terms for *Tapeworm* and *Ravenous Hunger* ('Αφ. Τριαντ., 475 - 551).

1186. Βιβλιοκρ. τοῦ : *C. A. Trypanis*, Medieval and Modern Greek Poetry. An Anthology, 'Οξφόρδη 1951 (BZ 46, 1953, 116 - 119). Βλ. καὶ *Γεωργακᾶς Δ.*

GOOSSENS R.

1187. Sur trois passages de *Digénis Akritas*, version de l'Escurial (Byz. 22, 1952, 257 - 263).

GRÉGOIRE H.

1188. L'étymologie de *labarum* (Byz. 4, 1927/28 ⟨1929⟩, 477 - 482).

1189. Digénis Akritas et le calife Mu'tasim (AIPhHOS 3, 1935, 161 - 165).

1190. Miscellanea epica et etymologica (Byz. 11, 1936, 601 - 615).

1191. Encore l'étymologie de *labarum* (Byz. 12, 1937, 277 - 281).

1192. L'étymologie de *caballus* ou de l'utilité du grec moderne (Extrait des Études Horatiennes, Recueil ... en l'honneur du bi-millénaire d' Horace, Βρυξέλλες 1937).

1193. Etymologies byzantino-latines. *Σοῦδα, ϱωσθέλιον, ταυϱέα, πώμα[τα]* (Byz. 12, 1937, 293 - 307).

1194. *Caballus* = *κόβαλος, κάβηλος* et *onus* = *ὄνος* (Byz. 13, 1938, 287 - 290).

1195. Sur le personnel hospitalier des églises (Byz. 13, 1938, 283 - 185).

1196. *Digénis Akritas* d'après l'Escorialensis (Byz. 14, 1939, 694 - 695).

1197. Note de la rédaction [τοῦ περιοδ. Byzantion] (Byz. 22, 1952, 79 - 80).

1198. Deux étymologies (Byz. 22, 1952, 265 - 272).

1199. *Paganus*· encore *Παγανὸς* (Byz. 22, 1952, 333 - 335, 539).

1200. Varia etymologica. *Ὁλοκότινος* (AIPhHOS 12, 1952 ⟨1953⟩, 648 - 649).

1201. Autres étymologies (AIPhHOS 12, 1952 ⟨1953⟩, 653 - 654).

1202. Hellenica et byzantina. Quatre notes dediées à l'Institut d' études byzantines de l'Académie Serbe des Sciences (Byz. 32, 1962, 31 - 52).

1203. Βιβλιοκρ. τοῦ : Monumenta Asiae Minoris, tomes III et IV. Monumenta Asiae Minoris Antiqua III. Denkmäler aus dem rauhen Kilikien, herausgegeben von *J. Keil* und *Ad. Wilhelm*. Monumenta Asiae Minoris Antiqua IV. Monuments and Documents from Eastern Asia and Western Galatia, edited by *W. H. Buckler*, *W. H. Calder*, *W. K. C. Guthrie*, published by the Manchester University Press for the American Society Archaeological Research in Asia Minor 1931, 1933 (Byz. 8, 1933, 753 - 759).

1204. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Franz Dölger*, Der Titel des sog. Suidaslexicons (Sitzungsber. d. Akad. d. Wissensch. zu München 1936, τεῦχ. 6 (Byz. 11, 1936, 774 - 783).

GRÉGOIRE H. καὶ ADONTZ N.

1205. Aux confins militaires de l'Orient byzantin. Hussards, Trabans, Tasnaks (Byz. 13, 1938, 279 - 282).

GRÉGOIRE H. καὶ LÉTOCART M.

1206. Trente-cinq corrections au texte du *Digénis* (selon l'Escorialensis) (Byz. 14, 1939, 211 - 226).

GRÉGOIRE H. καὶ ORGEL P.

1207. Qu' est-ce qu' un *hussard*? ou de l'utilité du grec moderne (AI PhHOS 5, 1937, 443 - 451).

GUILLAND R.

1208. L'hippodrome. L'escalier privé en colimaçon. *Ὁ μυστικὸς κοχλίας*. Itinéraire du Salon d'or à l'escalier privé en colimaçon (JÖBG 2, 1952, 3 - 12).

1209. Autour du *Livre des cérémonies*. Le Grand Palais. Les quartiers militaires (BSl 17, 1956, 58 - 97).

1210. Études sur le Grand Palais de Constantinople (BSl 19, 1958, 26 - 72).

1211. Études sur l'histoire administrative de l'empire byzantin (R EB 18, 1960, 79 - 96).

HADJIOANNOU K.

1212. The Beginning of the Modern Greek Cypriote Dialect as it appears in the Greek Text of the *Assizes* in the 13th Century A.D. (Communications et rapports du Premier Congrès International de dialectologie générale, Louvain, du 21 au 25 août; Bruxelles, les 26 et 27 août 1960, μέρος πρῶτο, Λουβαὶν 1964, σ. 296 - 309). Βλ. καὶ *Χατζηϊωάννου Κ.*

HAHN L.

1213. Zum Gebrauch der lateinischen Sprache in Konstantinopel (Festgabe für M. v. Schanz zur 70. Geburtstagsfeier, Βύρτσμπουργκ 1912, 173 κἑ.).

HAMMERICH L.

1214. An Ancient Misunderstanding (Phil. 2,6 *robbery*), Κοπεγχάγη 1966 [Kommissionaer: Munksgaard. Historisk-filosofiske Meddelelser udgivet af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, τόμος 41, ἀρ. 4.

HANNA E.

1215. Textkritische Bemerkungen zu *Spaneas* (Serta Harteliena, Βιέννη 1896, 93 - 96).

HARTMANN R.

1216. Zur Wiedergabe türkischer Namen und Wörter in der byzantinischen Quellen, Βερολίνο 1952 [Abhandlungen der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Klasse für Sprachen, Literatur und Kunst, ἔτ. 1952, ἀρ. 6, σ. 1 - 2].

HATZIDAKIS G.

1217. Kritische Bemerkungen zu einigen mittelgriechischen Autoren (BZ 1, 1892, 98 - 106).

1218. Einleitung in die neugriechische Grammatik [Indogermanische Grammatiken, 5], Λειψία 1892.

1219. Über das Etymon des Wortes *βρὲ* (BZ 4, 1895, 412 - 419).

1220. Grammatisches und Etymologisches (Glotta 1, 1909, 117 - 128).

1221. *Ἄγγελος* und Verwandtes (Sitzungsber. d. Akad. d. Wissensch. in Wien, Philos.-hist. Klasse, τόμ. 173, Abhandlung 2, Βιέννη 1913, σ. 3 - 11).

1221a. Zum *θάρρος, θαρρῶ — θάρος, θαρῶ* (B-NJ 2, 1920/21, 157 - 158). Βλ. καὶ *Χατζιδάκις Γ.*

HEISENBERG A.

1222. Βιβλιοκρ. τοῦ: *H. Reich,* Der König mit der Dornenkrone. Neue Jahrbb. für das Klass. Altertumsgesch. und deutsche Lit., ἔτ. Ζ', 1905, 3 - 31 (BZ 14, 1905, 660 - 663).

1223. Βιβλιοκρ. τοῦ: *J. E. Kalitsunakis*, Lesenotizen zu einem mittelgriechischen Text, Βερολίνο 1911, σ. 211 - 217 (BZ 21, 1912, 274 - 276).

HELDREICH TH.

Βλ. *Χελδράϊχ Θ.*

HESSELING D.-C.

1224. Das Personalpronomen der ersten und zweiten Person im Mittelgriechischen (BZ 1, 1892, 379 - 391).

1225. Zwei mittelgriechische Tiernamen (BZ 8, 1899, 148 - 151).

1226. Les mots maritimes empruntés par le grec aux langues romanes, Ἄμστερνταμ 1903.

1227. Quelques observations sur l'emploi et l'histoire du participe grec (Mél. Kern, 69 - 72).

1228. Zu den germanischen Elementen des Neugriechischen (BZ 12, 1903, 595-600).

1229. Notes critiques sur deux poèmes grecs du moyen âge (Byz. 1, 1924, 305 - 316).

1230. Une nouvelle version du roman de *Digénis Akritas* (Byz. 4, 1927/28 ⟨1929⟩, 171 - 178).

1231. Dante nella letteratura neoellenica (Dante Alighieri, 1321 - 1921. Omaggio dell'Ollanda, Χάγη 1921, 57 - 65) [Ἑλλην. μετάφραση καὶ σχόλια Ἀλέκου Γ. Παπαγεωργίου (Παρνασσ. 10, 1968, 71 - 83)].

1232. Βιβλιοκρ. τοῦ: *J. Schmitt, The Chronicle of Morea*, a History in Political Verse, relating the Establishment of Feudalism in Greece by the Franks in the Thirteenth Century, Λονδίνο 1904 (BZ 14, 1905, 288 - 293).

1233. Βιβλιοκρ. τοῦ: *Στ. Ξανθουδίδου*, Μάρκου Ἀντωνίου Φωσκόλου *Φορτουνᾶτος*, κωμῳδία ἀνέκδοτος, Ἀθήνα 1922 (BZ 25, 1925, 147 - 150).

HOHLWEIN N.

1234. L'Égypte romaine. Recueil des termes techniques relatifs aux institutions politiques et administratives de l'Égypte romaine suivi d'un

choix de textes papyrologiques [Akadémie Royale de Belgique. Classe des lettres et des sciences morales et politiques et Classe des beaux-arts. Mémoires, σειρὰ B', τόμ. H', Βρυξέλλες 1912].

HOMMEL H.

1235. *Karban - korban* (SBN 7, 1953 [= Atti dello VIII Congresso Internazionale di studi bizantini, Palermo 3 - 10 Aprile 1951. I. Filologia - Letteratura - Linguistica - Storia - Numismatica], 300 - 302).

IMPELLIZZERI S.

1236. Il *Digenis Akritas*. L'epopea di Bisanzio, Φλωρεντία 1940.

JANÁČEK K.

1237. Βιβλιοκρ. τοῦ : *N. Π. Ἀ ν δ ρ ι ώ τ η*, Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, Ἀθήνα 1951 (BSl 20, 1959, 305 - 307).

JANNACONE S.

1238. Philological Notes on Some Byzantine Texts (BSl 11, 1950, 161 - 166).

JANNARIS A. N.

1239. *Κατεπάνω - capitano - captain* (BZ 10, 1901, 204 - 207).

JEANSELME E. καὶ OECONOMOS L.

1240. La satire contre les higoumènes, poème attribué à Théodore Prodrome. Essai de traduction française (Byz. 1, 1924, 317 - 339).

JENKINS R. J. H.

1241. Some Notes on Foscolo's *Fortunatus* (Link 1, June 1938, 29 - 36).

JERNSTEDT P.

1242. Mittelgriechisches und Zakonisches (B-NJ 3, 1922, 81 - 89 καὶ 263 - 272).

KAHANE H.

1243. Zur neugriechischen Seemannssprache, anlässlich *Vidos*, Parole marinaresche [*B. E. Vidos*, Storia delle parole marinaresche italiane passate in francese (Contributo storico-linguistico all'espansione della lingua nautica italiana), Biblioteca dell'Archivum Romanicum, σειρ. 2, τόμ. 24, Φλωρεντία 1939] (B-NJ 15, 1939, 91 - 129).

1244. Italo-byzantinische Etymologien (B-NJ 16, 1939 ⟨1940⟩, 33 - 58).

1245. Italo-byzantine Etymologies, II (Byz. 16, 1942/1943 ⟨1944⟩, 339 - 356).

KAHANE H. καὶ R.

1246. Mediterranean Bibliography. 1. Italian Loan-Words in Modern Greek (AIPhHOS 7, 1939 - 1944, 187 - 228).

1247. Mediterranean Words (Romance Philology 5, ἀρ. 2 καὶ 3, 1951/1952, 174 - 180).

1248. Italo-byzantine Etymologies IV (ΕΕΒΣ 23, 1953, 280 - 284).

1249. Die Magariten (Zeitschr. f. rom. Philol. 76, 1960, 185 - 204).

1250. Four Graeco-Romance Etymologies (Romance Philology 19, 1965, 261 - 267).

1251. Notes on the Linguistic History of *Sclavus* (Studi in onore di Ettore Lo Gatto e Giovanni Maver, 345 - 360).

KAHANE H. καὶ R. — AUSTIN H. D.

1252. Byzantine *Ἰνδανικὸς σίδηρος*, Frankish *Andanicum Indian Steel* (Byz. - Met. I, a, 1946, 181 - 187).

KAHANE H. καὶ R. — TIETZE A.

1253. The Lingua Franca in the Levant. Turkish Nautical Terms of Italian and Greek Origin, Οὐρμπάνα 1958.

KALBFLEISCH K.

1254. Seltene Wörter aus Papyrusurkunden (Rhein. Museum f. Philol. 94, 1951, 94 - 96).

KALITSUNAKIS J.

1255. Lesenotizen zu einem mittelgriechischen Texte (Mitteilungen des Seminars für orientalische Sprachen, ἔτ. 14, 1911, τμῆμα 2, 211 - 217).

1256. Mittel- und neugriechische Erklärungen bei Eustathius, Βερολίνο 1919.

1257. Grammatik der neugriechischen Volkssprache, Βερολίνο 1963. Βλ. καὶ *Καλιτσουνάκις I.*

KAPSOMENAKIS ST.

1258. Voruntersuchungen zu einer Grammatik der Papyri der nach-

christlichen Zeit. Beiträge zur Herstellung und Deutung einzelner Texte, Μόναχο 1938. Βλ. καὶ *Kapsomenos S. G.*

KAPSOMENOS S. G.

1259. Die griechische Sprache zwischen Koine und Neugriechisch (Berichte z. XI. Intern. Byz.-Kongr., Μόναχο 1958, 1 - 39).

1260. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Γ. Παγκάλου,* Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης, τόμ. Α' : Εἰσαγωγὴ - Γραμματική, 'Αθήνα 1955 (BZ 51, 1958, 132 - 135). Βλ. ἐπίσης *Kapsomenakis St.* καὶ *Καψωμένος Στ.*

KNÖS B.

1261. La légende de Belisaire dans les pays grecs (Eranos 58, 1960, 237 - 280).

KONDAKOV N.

1262. Les costumes orientaux à la cour byzantine (Byz. 1, 1924, 7 - 49).

KORŠ TH.

1263. Κριτικὲς παρατηρήσεις στὸ *Συναξάριο τοῦ τιμημένου γαδάρου* κατὰ τὸ κείμενο τοῦ Wagner (ρωσ.) (Viz. Vrem. 3, 1896, 528 - 559).

KÖSTLIN H.

1264. Zu *Phlorios und Platziaphlora* (BZ 1, 1892, 392 - 398).

KRETSCHMER P.

1265. Lateinische und romanische Lehnwörter im Neugriechischen (BZ 7, 1898, 398 - 405).

1266. Grammatische Miscellen (BZ 10, 1901, 581 - 586).

1267. Der heutige lesbische Dialekt verglichen mit den übrigen nordgriechischen Mundarten [Kaiserl. Akad. d. Wissensch. in Wien, Schriften der Balkankomission, Linguistische Abteilung III. Neugriechische Dialektstudien, τεῦχ. 1], Βιέννη 1905.

1268. *Brot* und *Wein* im Neugriechischen (Glotta 15, 1927, 60 - 65).

KRIARAS E.

1269. Sur l'expression grecque moderne *βασιλεύει ὁ ἥλιος* (Revue Internationale des études balkaniques 3, 1938, 462 - 468).

1270. Die Besonderheiten der lezten Periode der mittelalterlichen griechischen Literatur (JÖBG 8, 1959, 69 - 85).

1271. Der Roman *Imperios und Margarona* und das *Dekameron* als Quellen des Jakob Trivolis (PNL 3, 1960, 62 - 92).

1272. Der Beitrag einer neuen Handschrift zur endgültigeren Wiederherstellung des Gyparistextes von G. Chortatsis (Zeitschr. f. Balkanol. 2, 1964, 87 - 112).

1273. La langue néo-grecque dans l'évolution de la littérature byzantine et néo-hellénique (Revue des études sud-est européennes 3, 1965, 1 - 2, 155 - 164).

1274. Bemerkungen zum Text des *Πιστικὸς βοσκὸς* in der Ausgabe von P. Joannou (B-NJ 19, 1966, 277 - 284).

1275. Diglossie des derniers siècles de Byzance: Naissance de la littérature néo-hellénique [Thirteenth International Congress of Byzantine Studies, 'Οξφόρδη 1966, 283 - 299].

1276. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Κ. Χατζηϊωάννου,* Περὶ τῶν ἐν τῇ μεσαιωνικῇ καὶ νεωτέρᾳ κυπριακῇ ξένων γλωσσικῶν στοιχείων, 'Αθήνα 1936 (BZ 37, 1937, 394 - 399).

1277. Βιβλιοκρ. τοῦ : *P. Joannou, 'Ο Πιστικὸς βοσκός: Der treue Schäfer.* Der *Pastor fido* des G. B. Guarini von einen Anonymus im 17. Jahrhundert in kretische Mundart übersetzt, Βερολίνο 1962 (Orientalistische Literaturzeitung 60, 1965, 9/10, στῆλες 460 - 463). Βλ. καὶ *Κριαρᾶς Ε.*

KRUMBACHER K.

1278. Beiträge zu einer Geschichte der griechischen Sprache (Zeitschr. f. vergleich. Sprachforsch. 27, 1884, 481 - 545).

1279. Mittelgriechische Sprichwörter, Μόναχο 1893 [Sitzungsber. d. Akad. d. Wissensch. zu München, 1893, τόμ. 2, τεύχ. 1 καὶ 2].

1280. Geschichte der byzantinischen Litteratur von Justinian bis zum Ende des oströmischen Reiches (527 - 1453), Μόναχο 1897. ['Ελλην. μετάφρ. : *Κρουμβάχερ,* 'Ιστορία τῆς βυζαντηνῆς λογοτεχνίας, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Γεωργίου Σωτηριάδου, 'Αθήνα 1897 - 1900].

1281. Eine neue Handschrift des *Digenis Akritas,* Μόναχο 1904 (Sitzungsber. d. Akad. d. Wissensch. zu München, 1904, τεῦχ. 2, 309 - 356).

1282. Zum vulgärgriechischen *Weiberspiegel* (BZ 15, 1906, 504 - 509 καὶ 711 - 712).

1283. Βιβλιοκρ. τοῦ : *V. Puntoni,* Frammenti di una recensione greca in prosa del *Physiologus,* SIFC 3, 1894, 169 - 191 (BZ 4, 1895, 179 - 180).

1284. Βιβλιοκρ. τοῦ: *F. H a n n a*, Das byzantinische Lehrgedicht *Spaneas* nach dem Codex Vindobonensis Theol. 193 (BZ 6, 1897, 187).

KYRIAKIDES ST.

1285. Βιβλιοκρ. τοῦ: *J. M a v r o g o r d a t o, Digenis Akritas*, Ὀξφόρδη 1956 (BZ 50, 1957, 140 - 143). Βλ. καὶ *Kyriakidis St.*

KYRIAKIDIS ST.

1286. Forschungsbericht zum Akritas-Epos (Berichte z. XI. Intern. Byz.-Kongr., Μόναχο 1958, 1 - 33). Βλ. ἐπίσης *Kyriakides St.* καὶ *Κυριακίδης Στ.*

LAMBROS SP.

1287. Collection de romans grecs en langue vulgaire et en vers, publiés pour la première fois d'après les manuscrits de Leyde et d'Oxford, Παρίσι 1880. Βλ. καὶ *Λάμπρος Σπ.*

LANGKAVEL B.

1288. Botanik der späteren Griechen vom dritten bis dreizehnten Jahrhunderte, Βερολίνο 1866.

LEGRAND E.

1289. Notes sur l'*Histoire de Ptocholéon* (AAEEG 6, 1872, 82 - 102).

LEROY M.

1290. Un papyrus arméno-grec (Byz. 13, 1938, 513 - 537).

LEWY H.

1291. Etymologien (Zeitschr. f. vergleich. Sprachforsch. 59, 1931/32, 179 - 192).

LIETZMANN H.

1292. Griechische Papyri [Kleine Texte für Vorlesungen und Übungen herausgegeben von Hans Lietzmann, 14], Βερολίνο 1934

LINNÉR ST.

1293. Syntaktische und lexikalische Studien zur *Historia Lausiaca* des Palladios [Uppsala Universitets Arsskrift 1943 : 2], Οὐψάλα 1943.

LJUNGVIK H.

1294. Beiträge zur Syntax der spätgriechischen Volkssprache, [Skrifter utgivna av K. Humanistiska Vetenskaps Samfundet i Uppsala, 27 : 3], Οὐψάλα 1932.

LOUISIDIS L.

1295. *Κουτλουμούσιον — Κουτλουμοῦσι* (B-NJ 17, 1939/1943 ⟨1944⟩, 53 - 60).

LÜDTKE W.

1296. Armeno-graeca (B-NJ 3, 1922, 90 - 91).

LURIER H. E.

1297. Crusaders as Conquerors. The *Chronicle of Morea* translated from the Greek with Notes and Introduction, Νέα Ὑόρκη 1964.

MAGOULIAS H.

1298. The Lives of the Saints as Sources of Data for the History of Byzantine Medicine in the Sixth and Seventh Centuries (BZ 57, 1964, 127 - 150).

MAIDHOF A.

1299. Neugriechische Rückwanderer aus den romanischen Sprachen, unter Einschluss des Lateinischen [Texte und Forsch. z. byzantin.-neugriech. Philol., 10], Ἀθήνα 1931.

MARSHALL F. H.

1300. The Greek *Theseid* (BZ 30, 1929/30, 131 - 142).

MENARDOS S.

1301. Βιβλιοκρ. τοῦ: Leontios Makhairas. Recital concerning the Sweet Land of Cyprus entitled *Chronicle*, edited by *R. M. D a w k i n s*, Ὀξφόρδη 1932, τόμοι 2 (Byz. 8, 1933, 367 - 369). Βλ. καὶ *Μενάρδος Σ.*

MERCATI S.-G.

1302. Osservazioni ad Antonio Achelis (BZ 27, 1927, 286 - 287).

1303. Osservazioni allo *Spaneas* del cod. Vaticano Palatino Greco 367, edito in Νέος Ἑλληνομνήμων 14, 1920, 359 - 380 (SBN 2, 1927, 275 - 276).

1304. Per l'interpretazione di un passo di Giorgio Chumnos (BZ 33, 1933, 293 - 294).

MERTZIOS C.

1305. Quelques vers grecs du XIIIe siècle en caractères arabes (BZ 51, 1958, 15 - 16).

MEYER G.

1306. Etymologisches (BZ 3, 1894, 156 - 164).

1307. Neugriechische Studien I. (Sitzungsber. d. Kaiserl. Akad. d. Wissensch. in Wien, Philos.-histor. Klasse, τόμ. 130, Βιέννη 1894).

MIHEVC - GABROVEC E.

1308. Les formes des propositions conditionnelles dans le grec du moyen âge (Živa antika 11, τεῦχ. 1, 1961, 97 - 111).

1309. L'emploi pléonastique du pronom possessif en grec (Živa antika 13 - 14, 1964, 111 - 117).

1310. Les changements de valeur dans les compléments circonstanciels de lieu du grec post-classique (Živa antika 15, τεῦχ. 2, 1966, 353 - 358).

MIKLOSICH F.

1311. Die türkischen Elemente in den südost- und osteuropäischen Sprachen (Griechisch, Albanisch, Rumunisch, Bulgarisch, Serbisch, Kleinrussisch, Grossrussisch, Polnisch), Βιέννη 1888.

MIRAMBEL A.

1312. Grec moderne *πάλε/ἀκόμα*, français *encore* (Bulletin de la Societé de Linguistique de Paris 34, 1933, 140 - 144).

1313. Précis de grammaire élémentaire du grec moderne (ἰδίως κεφάλαιο III: Le vocabulaire, σ. 199 κέ.), Παρίσι 1939.

1314. Participe et gérondif en grec médiéval et moderne (Bulletin de la Societé de Linguistique de Paris 56, 1961, 46 - 79).

1315. Aspect verbal et subordination (Bulletin de la Societé de Linguistique de Paris 57, 1962, 1 - 22).

MITSAKIS K.

1316. The Vocabulary of Romanos the Melodist (Glotta 43, 1965, 171 - 197).

1317. Beobachtungen zum byzantinischen Alexandergedicht (JÖBG 16, 1967, 119 - 126).

1318. The Language of Romanos the Melodist (Byzantinisches Archiv, 11], Μόναχο 1967. Βλ. καὶ *Μητσάκης Κ.*

MORAVCSIK G.

1319. Byzantinoturcica, I. Die byzantinischen Quellen der Geschichte der Türkvölker, II. Sprachreste der Türkvölker in den byzantinischen Quellen, ἔκδ. β', Βερολίνο 1958.

MORGAN G.

1320. French and Italian Elements in the *Erotocritos* (Κρ. Χρ. 7, 1953, 201 - 228).

1321. Cretan Poetry, Sources and Inspiration (Κρ. Χρ. 14, 1960, 7 - 68, 203 - 270, 379 - 434).

MURNU G. G.

1322. Rumänische Lehnwörter im Neugriechischen mit historischen Vorbemerkungen, Μόναχο 1902.

NIKITSCHKIN A.

1323. Βιβλιοκρ. τοῦ: *Σ. Παπαδημητρίου*, Στέφανος Σαχλίκης καὶ τὸ ποίημά του *Ἀφήγησις παράξενος* (ρωσ.), Ὀδησσὸς 1896 (Viz. Vrem. 4, 1897, 653 - 667).

NOURNEY Y.

1324. Lateinisches und Italienisches in der kretischen Komödie, Μπάρι 1961.

NYSTAZOPOULOU M.

1325. Note sur l'anonyme de Hase improprément appelé "toparque de Gothie" (BCH 86, 1962, 319 - 326).

PAGLIARO A.

1326. Un giuoco persiano alla corte di Bisanzio (SBN 5, 1939 [=Atti del V Congresso Internazionale di studi bizantini, Roma 20 - 26 settembre 1936, I. Storia - Filologia - Diritto], 521 - 524).

PAPADIMITRIOU C.

1327. Κριτικὲς μελέτες σὲ μεσαιωνικὰ ἑλληνικὰ κείμενα (ρωσ.) (Viz. Vrem. 1, 1894, 641 - 656).

PAPADOPOULOS - KERAMEUS A.

1328. Varia graeca sacra, Πετρούπολη 1909.

PERNOT H.

1329. Études de littérature grecque moderne, Παρίσι 1916.

1330. D' Homère à nos jours. Histoire, écriture, prononciation du grec, Παρίσι 1921.

1331. Le poème de Michel Glykas sur son emprisonnement (Mél. Diehl, τόμ. A': Histoire, 263 - 276).

1332. Étymologies byzantines et néo-helléniques (Byz. 8, 1933, 239-245).

1333. Recherches sur le texte original des Évangiles [Collection de l' Institut Néo-hellénique de l'Université de Paris, τόμ. Δ'], Παρίσι 1938.

1334. Études de linguistique néo-hellénique, τόμ. Α': Phonétique des parlers de Chio, Παρίσι 1907· τόμ. Β': Morphologie des parlers de Chio, Παρίσι 1946· τόμ. Γ': Textes et lexicologie des parlers de Chio, Παρίσι 1946. Βλ. καὶ *Περνὸ Ο.*

PÉTRIDÈS S.

1335. Βιβλιοκρ. τοῦ : *A. Papadopoulos-Kerameus, Θρῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως*, BZ 12, 1903, 267 - 272 (EO 6, 1903, 411).

1336. Βιβλιοκρ. τοῦ : *D. Roussos*, Θρῆνος ἀνωνύμου ποιητοῦ ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐφημερίδα «Πατρὶς» τοῦ Βουκουρεστίου (29 Μαΐου - 11 Ἰουνίου 1903) (EO 7, 1904, 249).

PEZOPULOS E.

1337. Adnotationes criticae et grammaticae ad medicos graecos, τεῦχ. 1, Ἀθήνα 1911. Βλ. καὶ *Πεζόπουλος Ε.*

PHILLIPS D.

1338. Modern Greek *γλιγούδι, συλλιγούδι* and *λουλούδι* (Glotta 35, 1956, 150 - 154).

POLITIS L.

1339. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Ι. Καλιτσουνάκι*, Ἡ ἐξ ἀθηναϊκοῦ κώδικος παραλλαγὴ τοῦ *Περὶ ξενιτείας* ποιήματος, Ἀθήνα 1930 (B-NJ 9, 1930/31 καὶ 1931/32 ⟨1932⟩, 170 - 179). Βλ. καὶ *Πολίτης Λ.*

POLITIS N.

1340. Der Mond in Sagen und Glauben der heutigen Hellenen (*W. Roscher*, Über Selene und Verwandtes mit einem Anhange von N. G. Politis über die bei den Neugriechen vorhandenen Vorstellungen vom Monde und fünf Bildtafeln [Studien zur griechischen Mythologie und Kulturgeschichte vom vergleichenden Standpunkte, τεῦχ. 4], Λειψία 1890, 173 - 189). Βλ. καὶ *Πολίτης Ν.*

PRAECHTER K.

1341. Zur vulgären Paraphrase des Konstantinos Manasses (BZ 7, 1898, 588 - 593).

1342. Zur byzantinischen *Achilleis* (BZ 10, 1901, 485 - 488).

1343. Βιβλιοκρ. τοῦ : *G. Wartenberg*, Die byzantinische *Achilleis*. Festschrift Joh. Vahlen zum 70. Geburtst., Βερολίνο 1900, σ. 175 - 201 (BZ 10, 1901, 612 - 614).

PREGER TH.

1344. Die Erzählung vom Bau der Hagia Sophia (BZ 10, 1901, 455 - 476).

PSALTES ST.

1345. Ngr. *ἄς* = *ἄφες* oder *ἔασε*? (Glotta 3, 1912, 85 - 87).

1346. Grammatik der byzantinischen Chroniken [Forschungen zur griechischen und lateinischen Grammatik, 2), Γοτίγγη 1913. Βλ. καὶ *Ψάλτης Στ.*

PSICHARI J.

1347. Essais de grammaire historique néo-grecque· μέρος πρῶτο: L' article feminin pluriel au moyen âge et de nos jours et la première déclinaison moderne, Παρίσι 1886· μέρος δεύτερο: Études sur la langue médiévale, Παρίσι 1889.

1348. A propos du *Weiberspiegel* [=Βιβλιοκρ. τοῦ : *K. Krumbacher*, Ein vulgärgriechischer Weiberspiegel, Μόναχο 1905] (BZ 16, 1907, 156 - 167).

1349. Sainte Euthymie ou les tribulations d'un linguiste (Byz. 1, 1924, 501 - 517).

1350. Quelques travaux de linguistique, de philologie et de littérature helléniques (1884 - 1928), τόμ. Α' [Société d'édition "Les Belles Lettres"], Παρίσι 1930.

RÁCZ J.

1351. Megjegyzések a várnai csatáról szóló görög költeményhez (=Σημειώσεις εἰς τὸ *Περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης* ἑλληνικὸν ποίημα) (Egyet. Philol. Közl. 62, 1938, 216 - 219).

RADERMACHER L.

1352. Neutestamentliche Grammatik. Das Griechisch des Neuen Testaments im Zusammenhang mit der Volkssprache, β' ἔκδ. [Handbuch zum Neuen Testament, 1], Τυβίγγη 1925.

RÖDEL FR.

1353. Zur Sprache des Laonikos Chalkokondyles und des Kritobulos

aus Imbros (Programm des K. Humanistischen Gymnasiums Jngolstadt für das Schuljahr 1904/1905, Μόναχο 1905).

ROTOLO V.

1354. *Libistro e Rodamne*, romanzo cavalleresco bizantino. Introduzione e versione italiana [Κείμενα καὶ Μελέται Νεοελληνικῆς Φιλολογίας, 22], Ἀθήνα 1965.

ROUILLARD G.

1355. Les taxes maritimes et commerciales d'après des actes de Patmos et de Lavra (Mél. Diehl A', 277 - 289).

RUSSO D.

1356. Gheorghe Etolianul (St. Ist. Gr.-rom. 1, 1939, 37 - 43).

SACHAROV V.

1357. Προσπάθεια ἔρευνας στὸ κείμενο *Ἐκ τοῦ Σπανέα* (ρωσ.) (Viz. Vrem. 11, 1904, 99 - 114).

SCHISSEL O.

1358. Zur Bedeutung des Adj. *κούντουρος, -α, -ον* (Glotta 22, 1934, 286 - 289).

SCHMID G.

1359. Zum *Opsarologos* (Viz. Vrem. 10, 1903, 603 - 607).

SCHMITT J.

1360. Zu *Phlorios und Platziaphlora* (BZ 2, 1893, 212 - 220).

SCHREINER H.

1361. Die zeitliche Aufeinanderfolge der im cod. Vindob. Theol. Gr. 244 überlieferten Texte des *Imberios*, des *Belisar* und des *Florios* und ihr Schreiber (BZ 55, 1962, 213 - 223).

1362. Βιβλιοκρ. τοῦ : Le roman de *Libistros et Rhodamné*, publié par *F. A. Lambert*, née *van der Kolf*, Ἄμστερνταμ 1935 (BZ 42, 1943, 233 - 254).

1363. Βιβλιοκρ. τοῦ : Ὁ *Πουλολόγος*. Kritische Textausgabe mit Übersetzung sowie sprachlichen und sachlichen Erläuterungen von *Stamatia Krawczynski*, Βερολίνο 1960 (BZ 54, 1961, 373 - 379).

SCÖLD H.

1364. Zwei Worterklärungen (B-NJ 3, 1922, 341).

SERRA G.

1365. Nomi personali d'origine greco-bizantina fra i membri di famiglie giudicali o signorili del medioevo sardo (Byz. 19, 1949, 223 - 246).

SIGALAS A.

1366. Revision de la méthode de restitution du texte de romans démotiques byzantins (AIPhHOS 11, 1951 [Παγκάρπεια Henri Grégoire, 3], 365 - 410).

SKOK P.

1367. Byzance comme centre d'irradiation pour les mots latins des langues balkaniques (Byz. 6, 1931, 371 - 378).

SOYTER G.

1368. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Κ. Παπανικολάου, Φλώριος καὶ Πλατζιαφλώρα*, Ἀθήνα 1939 (B-NJ 16, 1939 ⟨1940⟩, 227 - 229).

SPADARO G.

1369. Studi introduttivi alla *Cronaca di Morea*. I. Storia della scoperta del testo e problemi relativi ad esso, II. Latinismi, III. Italianismi e francesismi (Sic. Gymn. N. S. 12, 1959, 125-152· 13, 1960, 133 - 176· 16, 1961, 1 - 70).

1370. Note critiche ed esegetiche al testo greco di *Florio e Plaziaflora* (Byz. 33, 1963, 449 - 472).

1371. *Εἰς πίστιν τὴν καθολικὴν Ρωμαίων ὀρθοδόξων* (Byz. 36, 1966, 535 - 543).

1372. Ariosto fonte di un passo dello *Στάθης* (BZ 60, 1967, 273 - 276).

STADTMÜLLER G.

1373. Zur gereimten Version der *Geschichte von Esel, Wolf und Fuchs* (Ἑλλην. 7, 1934, 105 - 107).

STOOP E. DE

1374. *Onirocriticon* du prophète Daniel, dédié au roi Nabuchodonosor (Revue de philologie, 33, τεύχ. 2 καὶ 3, 1909.)

STRYCKER E. DE

1375. La forme la plus ancienne du Protévangile de Jacques, Βρυξέλλες 1961.

TABACHOVITZ D.

1376. Ein paar lexikalische Bemerkungen zur *Historia Lausiaca* des Palladius (BZ 30, 1929/30, 228 - 231).

1377. In Palladii *Historiam Lausiacam* observationes quaedam (Eranos 30, 1933, 97 - 109).

1378. Observationes in sermonem graecum byzantini temporis (Eranos 31, 1934, 112 - 120).

1379. Études sur le grec de la basse époque [Skrifter utgivna av K. Humanistiska Vetenskaps - Samfundet i Uppsala, 36 : 3], Οὐψάλα 1943.

1380. Ein paar Beobachtungen zum spätgriechischen Sprachgebrauch (Eranos Rudbergianus = Eranos 44, 1946, 296 - 305).

1381. Phénomènes linguistiques du vieux grec dans le grec de la basse époque (Museum Helveticum 3, 1946, 144 - 179).

TAGLIAVINI C.

1382. I rapporti di Venezia coll'Oriente balcanico. Cenni sulla diffusione degli elementi veneti nel lessico delle lingue balcaniche (Atti della XXVI Riunione della S.I.P.S., Βενετία 12 - 18 settembre 1937, Ρώμη 1938).

THABORES A.

1383. Etymologica (BZ 55, 1962, 241 - 252). Βλ. καὶ *Θαβώρης Α.*

THOMSON M. H.

1384. Textes grecs inédits relatifs aux plantes, Παρίσι 1955.

THUMB A.

1385. Über einige vulgärgriechische anatomische Termini (BZ 8, 1899, 152 - 154).

1386. Die griechische Sprache im Zeitalter des Hellenismus, Στρασβοῦργο 1901.

1387. Βιβλιοκρ. τοῦ : *Les cinq livres de la Loi (le Pentateuque)*. Traduction en néo-grec, publiée en caractères hébraïques à Constantinople en 1547, par *D.-C. Hesseling*, Λέυντεν - Λειψία 1897 (IF Anzg. 11, 1900, 99 - 102).

1388. Βιβλιοκρ. τοῦ : *K. Dieterich*, Untersuchungen zur Geschichte der griechischen Sprache von der hellenistischen Zeit bis zum 10. Jahrh. n. Chr., Λειψία 1898 (BZ 9, 1900, 231 - 241).

1389. Βιβλιοκρ. τοῦ : *D.-C. Hesseling—H. Pernot*, *'Ερωτοπαίγνια (Chansons d'amour)*, Παρίσι - 'Αθήνα 1913 (BZ 24,1923/24 ⟨1924⟩, 111 - 113).

TIETZE A.

Βλ. *Kahane H.* καὶ *R.*

TOPPING P.

1390. Βιβλιοκρ. τοῦ : *H. E. Lurier*, transl. and ed., Crusaders as Conquerors: The *Chronicle of Morea*, Νέα 'Υόρκη - Λονδίνο 1964 (Speculum 40, 1965, 737 - 742).

TRAPP E.

1390a. Specimen eines Lexikons zum Akritasepos (JÖBG 13, 1964, 13 - 27).

1391. Der Dativ und der Ersatz seiner Funktionen in der byzantinischen Vulgärdichtung bis zur Mitte des 15. Jahrhunderts (JÖBG 14, 1965, 21 - 34).

TRIANDAPHYLLIDIS M.

1392. Studien zu den Lehnwörtern der mittelgriechischen Vulgärliteratur, Μαρβοῦργο 1909.

1393. Die Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärliteratur, Στρασβοῦργο 1909. Βλ. καὶ *Τριανταφυλλίδης Μ.*

TSIRIMBAS D.

1394. Etymologische Untersuchungen. Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärsprache (B-NJ 17, 1939/1943 ⟨1944⟩, 154 - 162).

VANIČEK A.

1395. Fremdwörter im Griechischen und Lateinischen, Λειψία 1878.

VASMER M.

1396. Zur Frage bezüglich slawischer Entlehnungen in der griechischen Sprache, 1. mittelgriechisch *βάλτος* (Star. Živ. 15, 1906, 277 - 279).

1397. Etymologisches und Grammatikalisches (BZ 17, 1908, 108 - 120).

1398. Mittel- und Neugriechisches (Festschr. Kretschmer. Beiträge zur griechischen und lateinischen Sprachforschung, 275 - 278).

1399. Βιβλιοκρ. τοῦ : A. *Meillet*, Études sur l'étymologie et le vocabulaire du vieux slave, μέρος Α', Παρίσι 1902 - 1905 (Viz. Vrem. 13, 1906, 450 - 469).

1400. Βιβλιοκρ. τοῦ : *K. Krumbacher*, Ein vulgärgriechischer *Weiberspiegel*, Μόναχο 1905 (Viz. Vrem. 14, 1907, 358 - 361).

VISCIDI F.

1401. I prestiti latini nel greco antico e bizantino, Πάδοβα 1944.

VOGESER J.

1402. Zur Sprache der griechischen Heiligenlegenden, Μόναχο 1907.

VRANOUSSIS L.

1403. Deux historiens byzantins qui n'ont jamais existé : Comnénos et Proclos (ΕΜΑ 12, 1962, 23 - 29).

WOLF K.

1404. Studien zur Sprache des Malalas [Programm des Kgl. Ludwigs-gymnasiums in München für das Studienjahr 1910/1911], Μόναχο 1911.

ZIEBARTH E.

1405. Aus der antiken Schule. Sammlung griechischer Texte auf Papyrus, Holztafeln, Ostraka, ἔκδ. β' [Kleine Texte für Vorlesungen und Übungen herausgegeben von Hans Lietzmann, 65), Βόννη 1913.

ZILLIACUS H.

1406. Das lateinische Lehnwort in der griechischen Hagiographie. Ein Beitrag zur Geschichte der klassizistischen Bestrebungen im X. Jahrhundert (BZ 37, 1937, 302 - 344).

1407. Zum Kampf der Weltsprachen im oströmischen Reich, Ἄμστερνταμ 1965.

ZORAS G.

1408. Βιβλιοκρ. τοῦ : Ἰάκωβος Τριβώλης. Ποιήματα, herausgegeben, übersetzt und erklärt von *J. Irmscher*, Βερολίνο 1956 (BZ 51, 1958, 127 - 129). Βλ. καὶ *Ζώρας Γ.*

ZURETTI C.

1409. Ancora per la critica del *Physiologus* greco (BZ 9, 1900, 1956, 170 - 188).

Δ'. ΣΥΛΛΟΓΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΟΙ

Οἱ συλλογὲς καὶ οἱ ἀνθολογίες κατατάσσονται μὲ βάση τὸ ὄνομα τοῦ συλλογέα ἢ τοῦ ἀνθολόγου τους καὶ ἀριθμοῦνται μὲ αὔξοντα καὶ αὐτὲς ἀριθμὸ ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ παραπομπὴ ἀπὸ τὸν πίνακα βραχυγραφιῶν περιοδικῶν, συλλογῶν, κλπ., στὸν πίνακα τοῦτον. Γιὰ νὰ ἐξυπηρετηθῆ ἀποτελεσματικότερα ὁ μελετητὴς ποὺ παραπέμπεται ἀπὸ βραχυγραφίες στὸν πίνακα συλλογῶν καὶ ἀνθολογιῶν ποὺ συμβαίνει νὰ ἐκτείνωνται σὲ περισσότερους ἀπὸ ἕνα τόμο, σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ἀριθμεῖται μὲ χωριστὸ αὔξοντα ἀριθμὸ κάθε τόμος συλλογῆς ἢ ἀνθολογίας.

α') Ἑλληνόγλωσσοι

1410. *Ἀλεξίου Στ.*, Κρητικὴ ἀνθολογία (ιε' - ιζ' αἰώνας). Εἰσαγωγή, ἀνθολόγηση καὶ σημειώματα [Ἑταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν], Ἡράκλειο 1954.

1411. *Βαλέτας Γ.*, Ἀνθολογία τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας, τόμ. Α': Ἀπὸ τὸ Μαχαιρᾶ ὡς τὸ Σολωμὸ (1340 - 1827), Ἀθήνα 1947.

1412. *Βέης Ν.*, Νεοελληνικὰ δημώδη ᾄσματα ἐκ χειρογράφων κωδίκων, Ἀθήνα 1911.

1413. *Εὐστρατιάδης Σ.*, Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ Εἰς τὰς ἀπορίας τῆς Θείας Γραφῆς κεφάλαια, τόμ. Α' [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ], Ἀθήνα 1906.

1414. *Ζώρας Γ.*, Βυζαντινὴ ποίησις [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, 1], Ἀθήνα [1956].

1415. *Ζώρας Γ.*, Δημώδη ποιήματα ἀγνώστου συγγραφέως (κατὰ τὸν κώδικα III B 27 τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Νεαπόλεως), Ἀθήνα 1955.

1416. *Ζώρας Γ.*, Διηγήματα τοῦ Βοκκακίου πρότυπα τοῦ Τριβώλη καὶ τοῦ Βηλαρᾶ [Σπουδαστήριον βυζαντ. καὶ νεοελλ. φιλολ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1957.

1417. *Ζώρας Γ.*, Περὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀθήνα 1959.

1418. *Θεοχαρίδης Γ.*, Μία διαθήκη καὶ μία δίκη βυζαντινή. Ἀνέκδοτα Βατοπεδινὰ ἔγγραφα τοῦ ΙΔ' αἰῶνος περὶ τῆς μονῆς Προδρόμου Βεροίας [Μακεδονικά, παράρτ.], Θεσσαλονίκη 1962.

1419. *Κακουλίδη Ε.*, Νεοελληνικὰ θρησκευτικὰ ἀλφαβητάρια [ΕΕΦΣΠΘ, παράρτ., ἀρ. 9], Θεσσαλονίκη 1964.

1420. *Καλονάρος Π.*, Ἡ Βενετία εἰς τοὺς θρύλους καὶ τὰ τραγούδια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, Ἀθήνα 1942.

1421. *Κριαρᾶς Ε.*, Βυζαντινὰ ἱπποτικὰ μυθιστορήματα [Βασικὴ Βιβλιοθήκη, 2], Ἀθήνα [1955].

1421α. *Κριαρᾶς Ε.*, Κατσαΐτης (Ἰφιγένεια, Θυέστης, Κλαθμὸς Πελοποννήσου) [Collection de l'Institut Français d'Athènes, 43], Ἀθήνα 1950.

1422. *Κυριακίδης Στ.*, Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας: Ἀκριτικὰ ἔπη — ἀκριτικὰ τραγούδια — ἀκριτικὴ ζωὴ [Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, 45], Ἀθήνα.

1423. *Μανούσακας Μ.*, Δύο παλιὲς κρητικὲς διαθῆκες (1506, 1515) ἀπὸ τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα Βενετίας (Κρ. Πρωτοχρ. 3, 1963, 73 - 79).

1424. *Μαυροφρύδης Δ.*, Ἐκλογὴ μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης, τόμ. Α', Ἀθήνα 1866.

1425. *Ξηρουχάκης Α.*, Ὁ Κρητικὸς πόλεμος (1645 - 1669) ἢ συλλογὴ τῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων Ἀνθίμου Διακρούση, Μαρίνου Ζάνε, Τεργέστη 1908.

1426. *Πολίτης Λ.*, Ποιητικὴ ἀνθολογία, βιβλίο α': Πρὶν ἀπὸ τὴν Ἅλωση [Ἐκδόσεις Γαλαξία, 111], Ἀθήνα 1967· βιβλίο β': Μετὰ τὴν Ἅλωση, 15ος καὶ 16ος αἰώνας [Ἐκδ. Γαλαξία, 112], Ἀθήνα 1965· βιβλίο γ': Ἡ κρητικὴ ποίηση τοῦ δέκατου ἕβδομου αἰώνα [Ἐκδ. Γαλαξία, 113], Ἀθήνα 1964.

1427. *Σάθας Κ.*, Ἑλληνικὰ ἀνέκδοτα περισυναχθέντα καὶ ἐκδιδόμενα κατ' ἔγκρισιν τῆς Βουλῆς ἐθνικῇ δαπάνῃ, τόμ. Α': Τζάνε Κορωναίου, Μπούα ἀνδραγαθήματα· Σουμάκη, Ρεμπελιὸν ποπολάρων· Μάτεση, Ἡμερολόγιον, Ἀθήνα 1867.

1428. *Σάθας Κ.*, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Β': Χρονογράφοι βασιλείου Κύπρου. Νεόφυτος Ἔγκλειστος — Ἐπιστολαὶ Γερμανοῦ πατριάρχου, Γρηγορίου πάπα — Μαρτύριον Κυπρίων — Λεόντιος Μαχαιρᾶς — Γεώργιος Βουστρώνιος. Ἀνέκδοτα νομίσματα, Βενετία 1873.

1429. *Σάθας Κ.*, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη ἢ συλλογὴ ἀνεκδότων μνημείων τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, τόμ. Ε': Μιχαὴλ Ψελλοῦ, Ἱστορικοὶ λόγοι, ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα, Βενετία - Παρίσι 1876.

1430. *Σάθας Κ.*, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη ἢ συλλογὴ ἀνεκδότων μνημείων τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, τόμ. Ϛ': Ἀσσίζαι τοῦ βασιλείου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Κύπρου, κυπριακοὶ νόμοι, βυζαντινὰ συμβόλαια, κρητικαὶ διαθῆκαι, Βενετία - Παρίσι 1877.

1431. *Σάθας Κ.*, Κρητικὸν θέατρον ἢ συλλογὴ ἀνεκδότων καὶ ἀγνώστων δραμάτων, Βενετία 1879.

1432. *Σακελλαρίου Α.*, Τὰ Κυπριακά, ἤτοι γεωγραφία, ἱστορία καὶ γλῶσσα τῆς νήσου Κύπρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, τόμ. Β': Ἡ ἐν Κύπρῳ γλῶσσα, Ἀθήνα 1891.

β') Ξενόγλωσσοι

1433. *Bănescu N.*, Deux poètes byzantins inédits du XIIIe siècle, Βουκουρέστι 1913.

1434. *Bekker I.*, Corpus scriptorum historiae byzantinae. Editio emendatior et copiosior, consilio B. G. Niebuhrii C. F. instituta, auctoritate Academiae litterarum regiae Borussicae continuata. Historia politica et patriarchica Constantinopoleos. Epirotica, Βόννη 1849.

1435. *Bekker I.*, Corpus scriptorum historiae byzantinae. Editio emendatior et copiosior, consilio B. G. Niebuhrii C. F. instituta, auctoritate Academiae litterarum regiae Borussicae continuata. Constantinus Manasses, Ioel, Georgius Acropolita, Βόννη 1837.

1436. *Heisenberg A.*, Nicephori Blemmydae Curriculum vitae et carmina, Λειψία 1894.

1437. *Hercher R.*, Ἐρωτικῶν λόγων συγγραφεῖς—Erotici Scriptores Graeci, tomus alter: Charitonem Aphrodisiensem, Eustathium Macrembolitam, Theodorum Prodromum, Nicetam Eugenianum, Constantinum Manassen, addenda continens, Λειψία 1859.

1438. *Hercher R.*, Claudii Aeliani Varia historia, Epistolae, Fragmenta. Accedunt rei accipitrariae scriptores, Demetrii Pepagomeni Cynosophium, Georgi Pisidae Hexaëmeron, fragmentum Herculanense, Λειψία 1866.

1439. *Hesseling D.-C.* καὶ *Pernot H.*, Poèmes prodromiques en grec vulgaire [Verhandelingen der Koniklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam Afdeeling Letterkunde nieuwe Reeks Deel XI, Nº 1], Ἄμστερνταμ 1910.

1440. *Hesseling D.-C.* καὶ *Pernot H.*, Ἐρωτοπαίγνια (Chansons d'amour), publiées d'après un manuscrit du XVe siècle avec une traduction, une étude critique sur les Ἑκατόλογα (Chanson des cent mots), des observations grammaticales et un index, Παρίσι - Ἀθήνα 1913.

1441. *Hopf C.*, Chroniques gréco-romanes inédites ou peu connues, publiées avec notes et tables généalogiques, Βερολίνο 1873.

1442. *Irmscher J.*, Ἰάκωβος Τριβώλης, Ποιήματα [Deutsche Akademie

der Wissenschaften zu Berlin. Berliner byzantinische Arbeiten, Band 1], Βερολίνο 1956.

1443. *Lambros S.*, Collection de romans grecs en langue vulgaire et en vers, publiés pour la première fois d'après les manuscrits de Leyde et d'Oxford, Παρίσι 1880.

1444. *Lambros S.*, Ecthesis chronica and Chronicon Athenarum, Λονδίνο 1902.

1445. *Legrand E.*, Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue néo-hellénique, no 1, nouvelle série. Recueil de chansons populaires grecques, publiées et traduites pour la première fois, 'Αθήνα - Παρίσι 1874.

1446. *Legrand E.*, Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue néo-hellénique, no 2, nouvelle série. Nicolas Sophianos, Grammaire du grec vulgaire et traduction en grec vulgaire du traité de Plutarque Sur l'éducation des enfants, deuxième édition, 'Αθήνα - Παρίσι 1874.

1447. *Legrand E.*, Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue néo-hellénique, no 5, nouvelle série. Les Oracles de Léon le Sage, La Bataille de Varna, La Prise de Constantinople, poèmes en grec vulgaire, publiés pour la première fois d'après les manuscrits de la Bibliothèque Nationale, 'Αθήνα - Παρίσι 1875.

1448. *Legrand E.*, Recueil de poèmes historiques en grec vulgaire relatifs à la Turquie et aux principautés danubiennes, Παρίσι 1877.

1449. *Legrand E.*, Bibliothèque grecque vulgaire, τόμ. Α', Παρίσι 1880, τόμ. Β', Παρίσι 1881.

1450. *Legrand E.*, Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des Grecs aux XVe et XVIe siècles, τόμ. Α', Παρίσι 1885.

1451. *Legrand E.*, Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par des Grecs au dix-septième siècle, τόμ. Α', Παρίσι 1894.

1452. *Migne J. P.*, Traditio catholica. Saeculum XV. Anni 1415 - 1453. Τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ λογιωτάτου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου Τὰ εὑρισκόμενα πάντα. Piissimi et sapientissimi imperatoris Manuelis Palaeologi opera omnia : theologica, polemica, panegyrica, paedagogica. Accedunt Georgii Phrantzae Chronicon cum ejusdem abbreviatione Vaticana; nec non Joannis Anagnostae, Joannis Canani, Manuelis Chrysolorae Scripta historica, epistolae (P.G. 156).

1453. *Moravcsik G.*, Görög költemény a várnai csatáról (= 'Ελληνικὸν ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης) [Magyar - Görög tanulmányok szerkeszti Moravcsik Gyula = Οὐγγροελληνικαὶ μελέται, διευθυνόμεναι ὑπὸ 'Ιουλίου Moravcsik, 1], Βουδαπέστη 1935.

1454. *Pernot H.*, Chansons populaires grecques des XVe et XVIe siècles [Collection de l'Institut Néo-hellénique de l'Université de Paris, τεῦχ. 8], Παρίσι 1931. Βλ. καὶ *Περνὸ Ο.*

1455. *Pitra J. B.*, Spicilegium solesmense complectens Sanctorum patrum scriptorumque ecclesiasticorum anecdota hactenus opera selecta e graecis orientalibusque et latinis codicibus publici juris facta, τόμ. Γ', Παρίσι 1855.

1456. *Wagner G.*, Carmina graeca medii aevi, Λειψία 1874. Βλ. καὶ *Wagner W.*

1457. *Wagner W.*, Medieval Greek Texts: Being a Collection of the Earliest Compositions in Vulgar Greek, prior to the Year 1500. Part I. containing Seven Poems, Three of which appear here for the First Time with an Essay on the Greek Version of Appolonius of Tyre, by M. A. Ch. Gidel, Λονδίνο 1870.

1458. *Wagner W.*, Trois poèmes grecs du moyen âge inedits, Βερολίνο 1881. Βλ. καὶ *Wagner G.*

1459. *Waltz P.*, Anthologie grecque, première partie : Anthologie Palatine [Collection des Universités de France, publiée sous le patronage de l'Association Guillaume Budé], Παρίσι 1928 κέ.

1460. *Wassiliewsky B.* καὶ *Jernstedt V.*, Cecaumeni Strategicon et incerti scriptoris De officiis regiis libellus, Πετρούπολη 1896.

Ε'. ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΟΙ

α') Ἕλληνες

Ἀνδριώτης Ν. Π., Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, β' ἔκδ., Θεσσαλονίκη 1967.

Βλάχος Γ., Θησαυρὸς τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς βάσεως τετράγλωσσος μετά τε τῶν ἐπιθέτων ἐκλογῆς καὶ διττοῦ τῶν λατινικῶν τε καὶ ἰταλικῶν λέξεων πίνακος ἐκ διαφόρων παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων λεξικῶν συλλεχθεὶς παρὰ Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητός, Βενετία 1659.

Γεννάδιος Π. Γ., Λεξικὸν φυτολογικὸν περιλαμβάνον τὰ ὀνόματα, τὴν ἰθαγένειαν καὶ τὸν βίον ὑπερδεκακισχιλίων φυτῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ λόγῳ χρησιμότητος ἢ κόσμου καλλιεργούμενα, τῶν ὁποίων περιγράφονται καὶ ἡ ἱστορία, ἡ καλλιέργεια, τὰ προϊόντα καὶ αἱ νόσοι, Ἀθήνα 1914.

Δημητράκος Δ., Μέγα Λεξικὸν ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τόμ. Α'- Θ', Ἀθήνα 1958.

Ζώης Λ.Χ., Λεξικὸν φιλολογικὸν καὶ ἱστορικὸν Ζακύνθου, Ζάκυνθος 1898.

[*Ἡσύχιος*]. Hesychii Alexandrini Lexicon, ἔκδ. K. Latte, τόμ. Α' - Β' (α - ο), Κοπεγχάγη 1953 - 1966.

Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς, τῆς τε κοινῶς ὁμιλουμένης καὶ τῶν ἰδιωμάτων (= Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, Α') [Ἀκαδημία Ἀθηνῶν], τόμ. Α' - Δ' τεῦχ. α' (α - γάργαρος), Ἀθήνα 1933 - 1953.

Κουμανούδης Στ., Συναγωγὴ λέξεων ἀθησαυρίστων ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς λεξικοῖς, Ἀθήνα 1883.

Κουμανούδης Στ., Συναγωγὴ νέων λέξεων ὑπὸ τῶν λογίων πλασθεισῶν ἀπὸ τῆς ἁλώσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, τόμ. Α'- Β' [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ], Ἀθήνα 1900.

Πάγκαλος Γ. Ε., Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης, τόμ. Α'- Δ', Ἀθήνα 1955 - 1963.

Παπαδόπουλος Α. Α., Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς ποντικῆς διαλέκτου, τόμ. Α' - Β', Ἀθήνα 1958 - 1961.

Πασπάτης Α. Γ., Τὸ χιακὸν γλωσσάριον, Ἀθήνα 1888.

[*Σούδα*]. Suidae Lexicon, ἔκδ. A. Adler, τόμ. Α'- Δ', Λειψία 1928 - 1938.

β') Ξένοι

Bauer W., Griechisch - deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur, ἔκδ. ε', Βερολίνο 1958.

Du Cange, Glossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis duos in tomos digestum, Λούγδουνο 1688 (ἀνατύπ. Γκρὰτς 1958).

Frisk H., Griechisches etymologisches Wörterbuch, τεύχ. 1 - 17 (α - σάκχαρ), Ἀιδελβέργη 1954 - 1966.

Germano G., Vocabolario italiano e greco, nel quale si contiene come le voci italiane si dicano in greco volgare, Ρώμη 1622: *H. Pernot*, Girolamo Germano, Grammaire et vocabulaire du grec vulgaire, publiés d'après l'édition de 1622 [Collection de monuments pour servir à l'étude de la langue et de la littérature néo-helléniques, troisième série, 1], A Fontanay-sous Bois (Seine) 1907.

Lampe G. W. H., A Patristic Greek Lexicon, Ὀξφόρδη 1961 κέ.

Liddell H. G. καὶ *Scott R.*, A Greek - English Lexicon. A New Edition revised and augmented troughout by Sir *H. Stuart Jones*, Ὀξφόρδη, (ἀνατύπ.) 1961.

Liddell H. G. καὶ *Scott R.*, Μέγα Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, μεταφρασθὲν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Ξ. Π. Μόσχου, διὰ πολλῶν δὲ βυζαντιακῶν ἰδίως λέξεων καὶ φράσεων πλουτισθὲν καὶ ἐκδοθὲν ἐπιστασίᾳ *Μ. Κωνσταντινίδου*, τόμ. Α' - Δ', Ἀθήνα (ἀνατύπ. χ. χρον.).

Preisigke F. - Kiessling E., Wörterbuch der griechischen Papyrusurkunden mit Einschluss der griechischen Inschriften, Ausschriften, Ostraka, Mumienschilder usw. aus Ägypten mit einem Nachruf von O. Gradenwiss, τόμ. Α'- Γ', Βερολίνο 1925 - 1931.

Rohlfs G., Lexicon graecanicum Italiae inferioris — Etymologisches Wörterbuch der unteritalienischen Gräzität, 2. erweiterte und völlig neubearbeitete Auflage, Τυβίγγη 1964.

Somavera A. da, Θησαυρὸς τῆς ρωμαϊκῆς καὶ τῆς φραγκικῆς γλώσσας, ἤγουν λεξικὸν ρωμαϊκὸν καὶ φραγκικόν, ἔργον ὀψίγονον ἀπὸ τὸν πατέρα Ἀλέξιον τὸν Σουμαβεραῖον. Tesoro della lingua greca-volgare ed italiana cioè ricchissimo dizzionario greco-volgare et italiano, opera postuma dal Padre Alessio da Somavera, Παρίσι 1709.

Sophocles E. A., Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods from B. C. 146 to A.D. 1100, τόμ. Α'- Β', Νέα Ὑόρκη 1887.

Stephanus H., Θησαυρὸς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Thesaurus graecae linguae ab H. Stephano constructus. Post editionem anglicam novis additamentis auctum ordineque alphabetico digestum tertio ediderunt C. B. Hase, G. Dindorfius et L. Dindorfius, τόμ. Α'- Η', Παρίσι [1865].

ς'. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Καταγράφονται στὴ βιβλιογραφία περιοδικὰ ποὺ μᾶς ἔδωσαν περιορισμένο ἔστω ἀριθμὸ μελετημάτων. Δὲν καταγράφηκαν περιοδικὰ ποὺ θεωρήθηκαν, ἀλλὰ δὲ μᾶς ἔδωσαν καθόλου μελετήματα γιὰ ἀποδελτίωση ἢ ἔδωσαν ἐντελῶς ἀσήμαντο ἀριθμὸ τέτοιων μελετημάτων. Προκειμένου γιὰ καθαυτὸ βυζαντινολογικὰ περιοδικὰ καταγράφηκαν ἔστω καὶ ἂν ἔδωσαν ἐντελῶς περιορισμένο ἀριθμὸ δημοσιευμάτων γιὰ χρησιμοποίηση.

Σὲ περίπτωση ποὺ ὁ τίτλος περιοδικοῦ συνοδεύεται ἀπὸ ἄρθρο, τὸ ἄρθρο ἀγνοεῖται κατὰ τὴν κατάταξη. Ὡς στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὸ περιοδικὸ παρέχονται τὰ περαιτέρω στοιχεῖα τοῦ τίτλου τους (ἂν ὑπάρχουν), ὁ τόπος ὅπου ἐκδίδεται καὶ ἡ χρονολογία τοῦ πρώτου τόμου. Σὲ περίπτωση ποὺ τὸ περιοδικὸ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του μετέφερε τὴν ἕδρα του παρέχονται τὰ ἀπαραίτητα σχετικὰ στοιχεῖα.

α') Ἑλληνόγλωσσα

Ἀθηνᾶ, σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας, Ἀθήνα 1889 κέ.

Ἀθήναιον, σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ διμηνίαν ἐκδιδόμενον συμπράξει πολλῶν λογίων, Ἀθήνα 1872 κέ.

Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν, Ἀθήνα 1936 κέ.

Ἀρχεῖον Πόντου, σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ποντιακῶν Μελετῶν, Ἀθήνα 1928 κέ.

Ἀρχεῖον τοῦ θρακικοῦ λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ θησαυροῦ, τριμηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα, Ἀθήνα 1934 κέ.

Βιβλιόφιλος, τριμηνιαῖον βιβλιογραφικὸν δελτίον, Ἀθήνα 1947 κέ.

Βυζαντίς, ἐπιθεώρησις τῶν βυζαντιακῶν σπουδῶν ἐκδιδομένη κατὰ τριμηνίαν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἀθήνα 1909 κέ.

Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1883 κέ.· νέα σειρά: Ἀθήνα 1928 κέ.

Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, περ. δ', Ἀθήνα 1959 κέ.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, σύγγραμμα ἐκδιδόμενον ἑβδομαδιαίως, Κωνσταντινούπολη 1880 κέ.

Ἑλληνικά· α') ἱστορικὸν περιοδικὸν δημοσίευμα ἐκδιδόμενον καθ' ἑξάμη-

νον, Ἀθήνα 1928 κέ.· β') φιλολογικόν, ἱστορικὸν καὶ λαογραφικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, Θεσσαλονίκη 1952 κέ.

Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ἀθήνα 1924 κέ.

Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν, Ἀθήνα 1938 κέ.

Ἐπετηρὶς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου, ἐκδιδομένη τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχείου [Ἀκαδημία Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1940 κέ.

Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, ἐκδιδομένη ἐπιμελείᾳ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ [Ἀκαδημία Ἀθηνῶν], Ἀθήνα 1939 κέ.

Ἐπετηρὶς [Φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός], Ἀθήνα 1896 κέ.

Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς [Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον], Ἀθήνα 1902 κέ.

Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, περ. β', Ἀθήνα 1935 κέ.

Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς [Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης], Θεσσαλονίκη 1927 κέ.

Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1922 κέ.

Θησαυρίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν. *Thesaurismata*, Bollettino dell'Istituto Ellenico di studi bizantini e post-bizantini, Βενετία 1962 κέ.

Θρακικά, τριμηνιαῖον ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα ἱδρυθὲν καὶ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Θρακικοῦ Κέντρου, Ἀθήνα 1928 κέ.

Κρητικά, τετράμηνον περιοδικὸν σύγγραμμα ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐν Χανίοις, Χανιὰ 1930 κέ.

Κρητικαὶ Μελέται, ἱστορία - ἀρχαιολογία - λαογραφία - σύγχρονος κίνησις, Ἀθήνα 1933 κέ.

Κρητικὰ Χρονικά, τετραμηνιαία ἐπιστημονικὴ ἔκδοσις, Ἡράκλειο 1947 κέ.

Κρητικὸς Ἀστήρ, ὄργανον ἐκπαιδευτικόν, ἐπιστημονικόν, φιλολογικὸν καὶ κοινωνικόν, ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνός, Χανιὰ 1906 κέ.

Κρητικὸς Λαὸς (Ὁ), μηνιαῖον λαογραφικόν, γεωργικὸν καὶ ποικίλης ὕλης εἰκονογραφημένον περιοδικόν, Ἡράκλειο 1909 κέ.

Κυπριακὰ Γράμματα, μηνιαῖο περιοδικὸ μελέτης καὶ τέχνης, Λευκωσία 1934 κέ.

Κυπριακαὶ Σπουδαί, δελτίον τῆς Ἑταιρείας Κυπριακῶν Σπουδῶν, Λευκωσία 1937 κέ.

Κυπριακὰ Χρονικά, μηνιαῖον ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν ἐν Κύπρῳ, Λάρναξ 1923 κέ.

Λαογραφία, δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδόμενον, Ἀθήνα 1909 κέ.

Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον τῆς μέσης καὶ νέας ἑλληνικῆς, Ἀθήνα 1915 κέ.

Λεξικογραφικὸν Δελτίον [Ἀκαδημία Ἀθηνῶν], ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς, Ἀθήνα 1939 κέ.

Μακεδονικά, σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Θεσσαλονίκη 1940 κέ.

Νέα Ἑστία, Ἀθήνα 1927 κέ.

Νέος Ἑλληνομνήμων, τριμηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα συντασσόμενον καὶ ἐκδιδόμενον ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου, Ἀθήνα 1904 κέ.

Παρνασσός, σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενον [Φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός], Ἀθήνα 1877 κέ., περ. β', Ἀθήνα 1959 κέ.

Πελοποννησιακὰ [Ἑταιρεία Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν], Ἀθήνα 1956 κέ.

Πλάτων, δελτίον τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων, Ἀθήνα 1949 κέ.

Ποντιακὰ Φύλλα, μηνιαῖο περιοδικό, Ἀθήνα 1936 κέ.

Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 1932 κέ.

Χιακὰ Χρονικά, ἐτήσιον δημοσίευμα ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ Κωνστ. Ἀμάντου, Ἀθήνα 1911 κέ.

Χριστιανικὴ Κρήτη — Creta Christiana, περιοδικὸν κατὰ τετραμηνίαν ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, Ἡράκλειο 1912 κέ.

β') Ξενόγλωσσα

Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France, Παρίσι 1867 κέ.

Annuaire de l'Institut de philologie et d'histoire orientales et slaves, Βρυξέλλες 1932 κέ.

Byzantina - Metabyzantina, a Journal of Byzantine and Modern Greek Studies, Νέα Ὑόρκη 1946 κέ.

Byzantinische Zeitschrift, Λειψία 1892 κέ.

Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher, Βερολίνο-Wilmersdorf 1920 κέ.

Byzantinoslavica, recueil pour l'étude des relations byzantino-sla-

ves, publié par la Commission byzantinologique de l'Institut Slave, Πράγα 1929 κέ.

Byzantion, revue internationale des études byzantines, Παρίσι - Λιέγη 1924 κέ.

Dumbarton Oaks Papers, Καίμπριτζ Μασσαχουσέττης 1941 κέ.

Echos d'Orient, revue bimestrielle de théologie, de droit canonique, de liturgie, d'archéologie, d'histoire et de géographie orientales, Παρίσι 1897 κέ.

Eranos, acta philologica suecana, Ούψάλα 1896 κέ.

Etudes Byzantines, Βουκουρέστι 1943 ⟨1944⟩ κέ. — *Revue des études byzantines,* Βουκουρέστι 1946 κέ., Παρίσι 1949 κέ.

Glotta, Zeitschrift für griechische und lateinische Sprache, Γοτίγγη 1909 κέ.

Indogermanische Forchungen für indogermanische Sprach- und Altertumskunde, Στρασβοῦργο 1892 κέ.

Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft, Βιέννη 1951 κέ.

Revue des études byzantines, βλ. *Etudes byzantines.*

Rheinisches Museum für Philologie, Φραγκφούρτη 1842 κέ.

Studi bizantini, Ρώμη 1925 κέ. — *Studi bizantini e neoellenici,* Ρώμη 1931 κέ.

Vizantijskij Vremennik — Βυζαντινὰ Χρονικά, Πετρούπολη 1894 κέ.· νέα σειρά: Μόσχα 1947 κέ.

Ζ'. ΤΙΜΗΤΙΚΟΙ ΤΟΜΟΙ

Οἱ τιμητικοὶ τόμοι βιβλιογραφοῦνται μόνο ἐφ' ὅσον μᾶς ἔδωσαν ὑλικὸ σὲ κάπως ὑπολογίσιμο βαθμὸ καὶ κατατάσσονται μὲ βάση τὸ ὄνομα τοῦ μελετητῆ ποὺ τιμᾶται μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ τόμου.

α') σὲ Ἕλληνες

Ἀφιέρωμα εἰς *Κ. Ι. Ἄμαντον.* Ἐξεδόθη ἀπὸ τοὺς μαθητάς του, Ἀθήνα 1940.

Εἰς μνήμην *Κ. Ἀμάντου,* 1874 - 1960, Ἀθήνα 1960.

Εἰκοσιπενταετηρὶς τῆς καθηγεσίας *Κωνσταντίνου Σ. Κόντου,* Ἀθήνα 1893.

Τεσσαρακονταετηρὶς τῆς καθηγεσίας *Κωνσταντίνου Σ. Κόντου.* Φιλολογικαὶ διατριβαὶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν θαυμαστῶν αὐτοῦ προσφερόμεναι, Ἀθήνα 1909.

Προσφορὰ εἰς *Στίλπωνα Π. Κυριακίδην* ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς καθηγεσίας αὐτοῦ (1926 - 1951) [Ἑλληνικά, παράρτ. 4], Θεσσαλονίκη 1953.

Εἰς μνήμην *Σπυρίδωνος Λάμπρου* [Ἐπιτροπὴ ἐκδόσεως τῶν καταλοίπων Σπυρίδωνος Λάμπρου], Ἀθήνα 1935.

Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ *Μανόλη Τριανταφυλλίδη* μὲ τὴν ἐπιμέλεια τιμητικῆς ἐπιτροπῆς, Θεσσαλονίκη 1960.

Ἀφιέρωμα εἰς *Γ. Ν. Χατζιδάκιν.* Διατριβαὶ φίλων καὶ μαθητῶν ἐπὶ τῇ τριακοστῇ πέμπτῃ ἐπετείῳ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγεσίας αὐτοῦ, Ἀθήνα 1921.

β') σὲ ξένους

Mélanges *Charles Diehl,* Α' Παρίσι 1930.

Dölger F., Παρασπορά, [Μόναχον 1961].

Polychronion, Festschrift *Franz Dölger* zum 75. Geburtstag, herausgegeben von Peter Wirth [Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit. Reihe D: Beihefte. Forschungen zur griechischen Diplomatik und Geschichte], Ἁιδελβέργη 1966.

Mélanges *Kern,* Λέυντεν 1903.

Festschrift für Universitäts-Professor Hofrat Dr. *Paul Kretschmer*, Βιέννη - Λειψία - Ν. Ὑόρκη 1926.

Studi in onore di *Ettore Lo Gatto* e *Giovanni Maver*, Φλωρεντία 1964.

Miscellanea *Giovanni Mercati*, volume III : Letteratura e storia bizantina [Studi e testi, 123], Πόλη τοῦ Βατικανοῦ 1946.

Mélanges offerts à *Octave* et *Melpo Merlier* à l'occasion du 25e anniversaire de leur arrivée en Grèce, Α' — Γ', Ἀθήνα 1956 - 1957.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

Α'. ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Οἱ ἀριθμοὶ παραπέμπουν στὴ βιβλιογραφία κειμένων (ἢ μελετητῶν).
Σὲ παρένθεση δηλώνεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότη.

α') μὲ ἑλληνικὸ τίτλο

Ἀγν. ποιήμ. (Ζώρ.) = 155
Ἀθαν. Ἀλεξ. (P.G. 26) = Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας (Migne, Patrologia Graeca 26)
Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ.-Κερ.) = 359
Αἰτωλ., Βοηβ. (Băn.) = 5
Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) = 3
Αἰτωλ., Μῦθ. (Legr.) = 2
Αἰτωλ., Ρίμ. Α. Καντ. (Λάμπρ.) = 4
Αἰτωλ., Ρίμ. Μ. Καντ. (Λάμπρ.) = 4
Ἀκ. Σπαν. (Legr.) = 112
Ἀλλατ., Σύμβ. Ἀθαν. = 307
Ἀλφ. (Κακ.) = 115
Ἀλφ. (Μπουμπ.) = 116
Ἀλφ. ξεν. (Ζώρ.) = 119
Ἀλφ. (Mor.) = 117
Ἁμ. παράκλ. (Legr.) = 120
Ἀναγν., Στ. πολιτ. (Băn.) = 6
Ἀνάλ. Ἀθ. (Ζώρ.) = 122
Ἄννα Κομν. (Leib) = Ἄννα Κομνηνὴ (B. Leib, Παρίσι 1937 - 1945)
Ἀνων., Ἱστ. σημ. (Σάθ.) = 205
Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) = 7
Ἀπαρν. (Πολ. Λ.) = 123
Ἀποκ. Θεοτ. (Dawk.) = 126
Ἀποκ. Θεοτ. (Pern.) = 125
Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) = 57
Ἀπολλών. (Janss.) = 127
Ἀπολλών. (Wagn.) = 130
Ἀποφθ. πατέρ. (P.G. 65) = 354
Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) K = 8
Ἀρέθ., Ἐπιστ. (Karl.-Hayt.) = 308
Ἀρμούρ. (Κυριακ.) = 132
Ἀρσ., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) = 9
Ἀρχ. Μεγ. (Μπουμπ.) P = 116
Ἀρχ. Μεγ. (Merc. S.-G.) B = 118
Ἆσμα Κύπρ. (Σπυριδ.) = 135
Ἆσμα Μάλτ. (Σπυριδ.) = 134
Ἆσμα πολ. (Ψιλ.) = 133
Ἆσμα σεισμ. (Σπυριδ.) = 136
Ἀσσίζ. (Σάθ.) = 137
Ἀτταλ. (Βόνν.) = Μιχ. Ἀτταλειάτης (ἔκδ. Βόννης)
Ἀχέλ. (Pern.) = 10
Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) O = 138
Ἀχιλλ. (Haag) L = 140
Ἀχιλλ. (Hess.) L = 139
Ἀχιλλ. (Hess.) N = 139
Ἀχμέτ, Ὀν. (Drexl) = 309

Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) = 141
Βέλθ. (Κριαρ.) = 143
Βεν. (Καλ.) = 146
Βεν. κείμ. (Δημαρ.) = 124
Βεν. (Λάμπρ.) = 164
Βεντράμ., Γυν. (Knös) = 11
Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) = 12
Βησσ., Ἐπιστ. (Λάμπρ.) = 13
Βίος ἁγ. Κυπρ. (Schirò) = 355
Βίος ἁγ. Νικ. (Legr.) = 147
Βίος Ἀλ. (Reichm.) = 113
Βίος γέρ. (Schick) V = 250
Βίος Δημ. Μοσχ. (Knös) = 148
Βίος Νείλ. νεωτ. (P.G. 120) = Βίος Νείλου νεωτέρου (Migne, Patrologia Graeca 120, στῆλ. 15 - 166)
Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) = 149
Βλεμμ., Δούκ. (Heisenb.) = 310
Βλεμμ., Λάσκ. (Heisenb.) = 311
Βλεμμ., Ποίημ. (Bury) = 312
Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) = 150

Βουστρ. (Σάθ.) = 14
Βυζ. κάλ. (Παπαδ. - Κερ.) = 366
Βυζ. σκωπτ. τραγ. (Πολ. Λ.) = 356

Γαδ. διήγ. ('Αλεξ. Λ.) = 151
Γαδ. διήγ. (Wagn.) = 152
Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) = 242
Γερασ., Έτ. στ. (Πέτρ. - Μεσογ.) = 313
Γερασ., Θρ. Κρήτης (Πέτρ. - Μεσογ.) = 313
Γερμ., 'Ον. (Drexl) = 314
Γεωργ. 'Ακροπολ., Χρον. Συγγρ. (Heisenb.) = Γεωργίου 'Ακροπολίτου, Χρονική Συγγραφή (A. Heisenberg, Λειψία 1903)
Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) = 15
Γεωργηλ., Θαν. (Legr.) = 17
Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) = 16
Γεώργ. Μον. (Βόνν.) = 323
Γεωργ. συνεχ. (Mor.) = 315
Γλυκᾶ, 'Αναγ. (Εὐστρ.) = 18
Γλυκᾶ, Στ. Β' (Εὐστρ.) = 18
Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) = 19
Γράμμα κρ. διαλ. (Μανούσ.) = 101
Γυμν. Ρώμ. (Μανούσ.) = 153
Γύπ. (Κριαρ.) = 105

Δαμασκ. Στουδ., Φυσιολ. (Λάμπρ.) Τ = **316**
Δελλ. (Μανούσ.) = 20
Δεφ., Λόγ. (Kar.) = 22
Δεφ., Σωσ. (Legr.) = 21
Δημ. ᾆσμ. (Καλ.) = 351
Δημ. βυζ. ᾆσμ. (Πολ. Ν.) = 359α
Διαθ. 'Αλ. (Trumpf) = 393
Διαθ. Θεοδ. Σαρ. (Θεοχ.) = 385
Διαθ. Νίκων. (Λάμπρ.) = 388
Διαθ. Ντεφαΐτζ. (Μανούσ.) = 389
Διαθ. Πασχαλίγ. (Μανούσ.) = 389
Διακρούσ. (Ξηρ.) = 24
Διάτ. Κυπρ. (Σάθ.) = 156
Διγ. κάβ. (Συκ.) = 361
Διγ. (Καλ.) A = 160
Διγ. (Καλ.) Esc. = 160
Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. = 159
Διγ. (Hess.) Esc. = 158
Διγ. (Lambr.) O = 67
Διγ. (Mavr.) Gr. = 161
Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. = 157
Διδ. Σολ. (Legr.) P = 162

Διήγ. 'Αγ. Σοφ. (Bǎn.) = 163
Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V = 114
Διήγ. Βελ. (Cant.) = 145
Διήγ. ἐκρ. Θήρ. (Λάμπρ.) = 165
Διήγ. μάρτ. (Πατριν.) = 362
Διήγ. παιδ. (Wagn.) = 166
Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) = 167
Διήγ. πόλ. Θεοδ. (Merc. S.-G.) = 49
Διήγ. ὡραιότ. ('Ασώπ. Εἰρ.) = 168
Δοκειαν. (Hopf) = 317
Δούκ. (Grecu) = 25
Δωρεὰ Μαρ. Παλαιολ. (Cirac Estop.) = 169
Δωρ. Μον. (Βαλ.) = 34
Δωρ. Μον. (Buchon) = 26
Δωρ. Μον. (Hopf) = 27

'Εβρ. γλωσσ. (Παπαδ. - Κερ.) = 357
'Εβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) = 170
Εἰς Θεοτ. (Κακ.) = 281
'Εκατόλ. (Hess. - Pern.)M = 176
"Εκθ. χρον. (Lambr.) = 171
'Εκλ. Λέοντ. (Ζέπ.) = 363
"Εκφρ. ξυλοκ. (Λάμπρ.) = 172
'Ελλην. νόμ. (Σάθ.) = 226
'Εξήγ. πέτρ. (Βέης) = 234
'Επιθαλ. 'Ανδρ. Β' (Λάμπρ. - Strzyg.) = 174
'Επιστ. Μουρ. Β' (Λάμπρ.) ΑΒ = 77
'Επιστ. Μωάμ. (Λάμπρ.) = 175
'Ερμον. (Legr.) = 28
'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) = 39
'Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) = 176
'Ερωφ. (Ξανθ.) = 104
Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) = 29
Εὐγέν. (Vitti) = 56
Εὐγ. 'Ιωαννούλ. (Σάθ.) = 306
Εὐστ., "Αλ. (Kyriak.) = 320
Εὐστ., 'Ιλ. (Stallb.) = Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης, Παρεκβολαὶ (Stallbaum, Λειψία 1825).
Εὐστ., Opusc. (Tafel) = 319

Ζήνου, Πρόλ. (Legr.) = 31
Ζήν. (Σάθ.) = 177
Ζυγομ., 'Επιστ. (Hopf) = 321
Ζωγγρ. (Μενάρδ.) = 378
Ζωτ., Βάρν. (Mor.) C = 66

'Ηπειρ. (Βόνν.) = 365

Θεόδ. Στουδ. (P.G. 99) = Θεόδωρος Στουδίτης (Migne, Patrologia Graeca 99)
Θεολ., Τζίρ. (Λάμπρ.) = 32
Θεοφ., Χρον. (De Boor) = 322
Θησ. (Bεν.) A = 178
Θησ. (Foll.) = 181
Θησ. (Morgan) = 182
Θησ. (Schmitt) = 179
Θρ. ἁλ. (Λάμπρ.) = 189
Θρ. Θεοτ. (Μανούσ.) = 183
Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) M = 184
Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K = 185
Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζώρ.) = 191
Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) B = 192
Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Βαρβ. = 190
Θρ. Κων/π. (Λάμπρ.) = 189
Θρ. Κων/π. (Λάμπρ.) Πολλ. = 188
Θρ. Κων/π. (Λάμπρ.) P suppl. = 187
Θρ. Κων/π. (Παπαδ. - Κερ.) H = 186
Θρ. πατρ. (Krumb.) = 193
Θυσ. (Μέγ. ²) = 196

'Ιακ., Παραιν. (Ζώρ.) = 33
'Ιατροσ. κῶδ. ("Αμ.) = 197
'Ιατροσ. (Legr.) = 198
'Ιατροσόφ. (Legr.) = 364
'Ιγν. Διονυσ. (Βαλ.) = 'Ιγνάτιος Διονυσίτης, (Γ. Βαλέτας, 'Ανθολογία τῆς δημοτικῆς πεζογραφίας, Α' 1947)
'Ιερακοσ. (Hercher) = 23
'Ιερόθ. 'Αββ. (Legr.) = 1
'Ιμπ. (Κριαρ.) = 200
'Ιμπ. (Legr.) = 199
'Ιντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) = 201
'Ιστ. Βατοπ. (Βαλ.) = 142
'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) = 50
'Ιστ. 'Ηπείρ. (Cirac Estop.) = 38
'Ιστ. πατρ. (Βόνν.) = 203
'Ιστ. πολιτ. (Βόνν.) = 204
'Ιωακ. Κύπρ. (Κριαρ.) = 35
'Ιωάνν. ἱερ. (Παπαδ. - Κερ.) = 36
'Ιων. (Hess.) = 206

Κακὴ μάνα (Βέης) = 207
Καλλίμ. (Κριαρ.) = 208
Καλοσ., Χαλκ. (Hopf) = 324
Καματηρ., Εἰσαγ. ἀστρον. (Weigl) = 325
Καμεν. (Βόνν.) = 323

Κανaν. (P.G. 156) = 37
Καραβ. (Del.) = 173
Καρτάν., "Ανθ. (Hopf) = 326
Κατάγρ. Χαριτόπ. (Βαλ.) = 384
Κατάλοιπ. Λάμπρ. = 381
Κατζ. (Πολ. Λ.) = 106
Κάτης (Bǎn.) = 210
Κατσαΐτ. (Κριαρ.) = 327
Κεδρ. (Βόνν.) = 328
Κείμ. ἁγ. Δημ. (Λαούρδ.) = 368
Κεκ., Στρατ. (Wass. - Jern.) = 329
Κίνναμ. (Βόνν.) = 330
Κλήμ. λαϊκ. (Βαλ.) = 303
Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ = 263
Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Ι = 263
Κορων., Μπούας (Σάθ.) = 41
Κουρσάρ. (Κατσουρ.) = 386
Κρασοπ. (Λάμπρ.) = 284
Κρ. Βαρλ. 'Ιωάσ. (Dawk.) = 1151
Κρ. δημ. τραγ. ('Αλεξ. Στ.) = 358
Κρ. συμβόλ. (Ξανθ.) = 392
Κυνοσ. (Hercher) = 23
Κυπρ. ᾆσμ. (Σακ.) = 360
Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) = 211
Κυπρ. χρ. (Παντ.) = 380
Κύριλλ. Κων/π. (Legr.) = 331
Κωδ., Παρεκβ. (Βόνν.) = 332
Κῶδ. Χρονογρ. ("Αμ.) = 302
Κωδ. (Preger) = 333

Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) = 212
Λεξ. Μακεδ. (Giann. - Vaill.) = 214
Λεξ. (Miller) = 213
Λέοντ., Αἰν. (Legr.) = 43
Λίβ. (Μαυρ.) P = 215
Λίβ. (Lamb.) Esc. = 217
Λίβ. (Lamb.) N = 217
Λίβ. (Lamb.) Sc. = 217
Λίβ. (Wagn.) N = 216
Λίμπον. (Legr.) = 58
Λόγ. νουθ. (Wass. - Jern.) = 367
Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L = 220
Λόγ. παρηγ. (Lambr.) O = 219

Μακρεμβ., 'Υσμ. (Hercher) = 30
Μανασσ., 'Αρίστ. (Τσολ.) = 47
Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) = 45
Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) = 46

Μαρκάδ. (Legr.) = 223
Μάρκ., Βουλκ. (Λάμπρ.) = 48
Μαχ. (Dawk.) = 51
Μένανδρ. Προτ. (P.G. 113) = Μένανδρος Προτήκτωρ (Migne, Patrologia Graeca 113, στῆλ. 791 - 928)
Μηλ., 'Οδοιπ. (Παπαγ. Σπ.) = 52
Μιχ. ἱερομ. (Merc. S.-G.) = 55
Μόσχ. (Hess.) = 337
Μυστ. παθ. (Parlang. - Μανούσ.) = 218
Μυστ. (Vogt) = 225
Μ. Χρονογρ. (Τωμ.) = 301

Ναξ. ἔγγρ. (Κατσουρ.) = 387
Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) = 227
Νεόφ. Ἔγκλ. (Τσικν.) = 60
Νικήτ. Βυζ. (P.G. 105) = Νικήτας Βυζάντιος (Migne, Patrologia Graeca 105, στῆλ. 583 - 842)
Νικήτ. Παφλ. (P.G. 105) = Νικήτας Παφλαγὼν (Migne, Patrologia Graeca 105, στῆλ. 9 - 582)
Νικήτ. Χων. (Βόνν.) = 344

'Ον. Δανιὴλ (Drexl) = 370
'Ον. Νικηφ. (Drexl) = 338
'Ον. (Drexl) = 371
'Ονόμ. πυλ. Κων/π. (Beneschew.) = Die türkischen Namen der Tore von Konstantinopel (W. Beneschewitsch, BZ 23, 1914/19 ⟨1920⟩, 408)
'Ορισμ. Μαμελ. (Βόνν.) = 228
'Ορισμ. Σινὰν (Λάμπρ.) = 229
'Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher) = 230
'Ορνεοσ. (Hercher) = 231
'Οψαρ. (Krumb.) = 232

Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ (Βογιατζ.) = 479
Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) = 61
Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) = 62
Παλλαδ., Βίος Χρυσ. (P.G. 47) = Παλλαδίου, Βίος Χρυσοστόμου (Migne, Patrologia Graeca 47, στῆλ. 5 - 82)
Πανάρ. (Λαμψ.) = 63
Παντεχνῆ, Κυνηγ. (Miller) = 64
Πανώρ. (Κριαρ.) = 107
Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C = 66
Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.) B = 221
Παράφρ. Μανασσ. (Tièche) = 222
Παράφρ. Χων. (Νικήτ. Χων., Βόνν.) = 344
Πάτρια Κων/π. (Preger) = 373
Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N = 235
Πένθ. θαν. (Μπουμπ.) D = 786
Πένθ. θαν. (Μπουμπ.) K = 786
Πένθ. θαν. (Μπουμπ.) S = 786
Πένθ. θαν. (Knös) S = 236
Πεντ. (Hess.) = 237
Περὶ γέρ. (Wagn.) = 238
Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) A = 241
Περὶ ξεν. (Wagn.) V = 240
Πικατ. (Κριαρ.) = 69
Πιστ. βοσκ. (Joann.) = 243
Πλάτ., Ὅσα δεῖ (Ζώρ.) = 70
Π. Ν. Διαθ. (Μέγ.) = 233
Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) = 279
Πολυδ. = Πολυδεύκης (Bethe, Λειψία 1900)
Πορτολ. A (Del.) = 373α
Πορτολ. B (Del.) = 374
Πορφυρογ., Ἔκθ. (Βόνν.) = 334
Πορφυρογ., Ἔκθ. (Vogt) = 335
Πορφυρογ., Πρὸς Ρωμαν. (Mor.) = 336
Πουλολ. (Ζώρ.) 'Αθ. = 244
Πουλολ. (Ζώρ.) Z = 246
Πουλολ. (Krawcz.) = 245
Πρέσβ. ἱππ. (Breillat) = 247
Προδρ., 'Ανέκδ. ποιήμ. (Λάμπρ.) = 75
Προδρ., Δεητ. (Παπαδημ.) = 72
Προδρ., Ροδ. (Hercher) = 73
Προδρ., Σεβ. (Παπαδημ.) = 72
Προδρ., Στ. δεητ. (Maiuri) = 74
Προδρ. (Hess. - Pern.) = 71
Πρόδρ. (Legr.) = 76
Προκόπ. (Hawry) = Προκόπιος (J. Hawry, Λειψία 1905 - 1913)
Πρόλ. ἄγν. κωμ. (Morgan) = 249
Πρόλ. κωμ. (Βεργ.) = 248
Πτωχολ. (Ζώρ.) Z = 256
Πτωχολ. (Ζώρ.) N = 251
Πτωχολ. (Schick) P = 250
Πωρικ. (Βεν. - Μαρκ.) = 375
Πωρικ. (Βεν. - Camar.) = 253
Πωρικ. (Ζώρ.) A = 254
Πωρικ. (Ζώρ.) 'Απ. = 254
Πωρικ. (Ζώρ.) Z = 254
Πωρικ. (Camar.) P = 253
Πωρικ. (Camar.) S = 253

Πωρικ. (Wagn.) V = 252

Ριμ. 'Απολλων. (Morgan) = 128, 129
Ριμ. Βελ. (Wagn.) = 144
Ρίμ. θαν. (Κακ.) = 255
Ριμ. κόρ. (Pern.) = 257
Ροδολ. (Βάλσ.) = 92
Ροδολ. (Μανούσ.) = 93, 94
Ρωμανὸς (Maas - Trypanis) = Sancti Romani Melodi Cantica, A' Genuina (P. Maas καὶ C.A. Trypanis, 'Οξφόρδη 1963)

Σανγιν., 'Ονομ. μελῶν (Σάθ.) = 340
Σατιρ. ποίημ. (Morgan) = 259
Σαχλ., 'Αφήγ. (Παπαδημ.) = 78
Σαχλ. A' (Wagn.) M = 79
Σαχλ. A' (Wagn.) PM = 79
Σαχλ. B' (Wagn.) P = 80
Σαχλ. B' (Wagn.) PM = 80
Σαχλ. (Vitti) N = 81
Σήθ, Τροφ. (Langkavel) = 341
Σημ. Δωρ. Τζυκ. (Θεοχ.) = 385
Σιγιλλ. Κωνστ. Μακρ. (Θεοχ.) = 385
Σκλάβ. (Μπουμπ.) = 82
Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) = 83
Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) = 85
Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) = 84
Σοφιαν., Γραμμ. (Legr.) = 342
Σοφιαν., Παιδαγ. (Legr.) = 343
Σοφ. πρεσβ. (Schick) B = 250
Σπαν. (Λαμπρ.) V = 267
Σπαν. (Μαυρ.) P = 260
Σπαν. (Hanna) A = 266
Σπαν. (Hanna) B = 266
Σπαν. (Hanna) O = 264
Σπαν. (Hanna) V = 262
Σπαν. (Hanna) V suppl. = 264
Σπαν. (Legr.) P = 261
Σπαν. (Lundström) U = 265
Στ. 'Αδὰμ (Merc. S.-G.) = 272
Στάθ. (Θέατρο) = 269
Στάθ. (Μανούσ.) = 270
Στάθ. (Σάθ.) = 268
Σταυριν. (Legr.) = 86
Σταφ., 'Ιατροσ. (Legr.) = 87
Στ. Βοεβ. (Λάμπρ.) = 271
Στεφ. 'Ιχνηλ. (Sjöberg) = 376
Συμ. Μάγιστ. (Βόνν.) = Συμεὼν Μάγιστρος (ἔκδ. Βόννης)
Συναδ., Χρον. (Πέννας) = 65
Συναξ. γαδ. (Wagn.) = 274
Συναξ. γυν. (Krumb.) = 275
Συνθήκ. Καλλ. (Μέρτζ.) = 390
Συνθήκ. Καλλ. (Ξανθ.) = 391
Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) = 88
Σωσ. (Legr.) = 276

Ταμυρλ. (Wagn.) = 194
Τάξ. πόρτ. (Baştav) = 277
Τζαμπλάκ. (Ζώρ.) = 89
Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) = 59
Τζέτζη, 'Αλληγ. 'Ιλ. (Boisson.) = Tzetzae Allegoriae Iliadis. Accedunt Pselli Allegoriae curante Jo. Fr. Boissonade, Lutetiae 1851
Τραγ. Σούσ. (Δουλγ.) = 377
Τριβ., Ρὲ (Ζώρ.) = 91
Τριβ., Ρὲ (Irmsch.) = 90
Τριβ., Ταγιαπ. (Irmsch.) = 90
Τρωικὰ (Praecht.) = 280

Ὕμν. Παναγ. (Κακ.) = 282

Φαλιέρ., 'Ενύπν. (Ζώρ.) = 95
Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) A = 96
Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V = 97
Φαλιέρ., 'Ιστ. (Schmitt) N = 99
Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) = 95
Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) AN = 95
Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L = 98
Φαλλίδ. (Ξανθ.) = 195
Φλώρ. (Κριαρ.) = 283
Φορτουν. (Ξανθ.) = 100
Φυλλ. 'Αλ. (Πάλλης) = 352
Φυσιολ. (Karn.) M = 339
Φυσιολ. (Legr.) = 286
Φυσιολ. (Pitra) = 285
Φυσιολ. (Punt.) B = 287
Φυσιολ. (Sbord.) = 289
Φυσιολ. (Zur.) = 288
Φυσιολ. (Zur.) V = 1409
Φυτολ. κείμ. (Thomson) = 379

Χειλᾶ, Χρον. (Hopf) = 102
Χίκα, 'Επίγρ. (Μανούσ.) = 103
Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) = 103

Χούμνου, Π.Δ. (Πολ. Λ.) = 108
Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) = 109
Χρησμ. (Βέης) = 291
Χρησμ. (Λάμπρ.) = 381
Χρησμ. (Trapp) = 290
Χρον. 'Αθ. (Lambr.) = 292
Χρον. Γαλαξ. (Σάθ.) = 318
Χρον. Μον. (Βέης) Κ = 382
Χρον. Μον. (Βέης) Τ = 382
Χρον. Μον. (Lemerle) Ι = 383
Χρον. Μορ. (Καλ.) Η = 297
Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ = 296
Χρον. Πασχ. (Βόνν.) = 372
Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) = 299
Χρον. Τόκκων (Schirò) = 298
Χρον. 1570 (Serruys) = 300
Χρον. (Kirp.) = 295
Χρονολ. πίν. βασ. (Λάμπρ.) = 304
Χρύσιππ. (Σιγ.) = Ant. Sigalas, Des Chrysippos von Jerusalem Enkomion, 'Αθήνα 1937
Χρυσόβ. 'Ανδρ. Β' (Θεοχ.) = 385

Ψελλοῦ, Δεισ. (Σάθ.) = 346
Ψελλοῦ, Ἑρμην. μερῶν σώμ. (Σάθ.) = 348
Ψελλοῦ, Ἑρμην. στ. πολιτ. (Σάθ.) = 345
Ψελλοῦ, Κοινολ. (Σάθ.) = 347
Ψελλοῦ, Στ. πολιτ. (Boisson.) = Ψελλοῦ, Στίχοι πολιτικοὶ (J. Fr. Boissonade, Anecdota graeca Γ', Παρίσι 1831, 200 - 228)
Ψευδο-Γεωργηλ., "Αλ. Κων/π. (Legr.) = 111
Ψευδο-Γεωργηλ., "Αλ. Κων/π. (Wagn.) = 110
Ψευδο-Δωρ., Διον. Β' (Ζαχαρ.) = 348α
Ψευδο-Κωδ., 'Οφφικ. (Verp.) = 349
Ψευδο-Συμ. (Halkin) = 350

'Ωροσκ. (Λάμπρ.) = 305

β') *μὲ ξένο τίτλο*

Alexanderromanb (Bergson) = 353
Ch. pop. (Pern.) = 154
Chron. br. (Loen.) = 293, 294
Chron. br. (Schreiner P.) = 294
Divân (Burg. - Mantran) = 273
Gesprächb. (Vasm.) = 258
Hist. imp. (Mor.) = 202
Itinéraire (Ebers.) = 239
Kret. Urk. (Koder) = 392α
Mevlânâ (Burg. - Mantran) = 273
Notizb. (Kug.) = 224
Paysan rossignol (Sbord.) = 369
Rebâb - nâmè (Burg. - Mantran) = 273
Rechenb. (Vog. - Hung.) = 131

Β'. ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΩΝ

Στὸν πίνακα τοῦτον καταγράφονται οἱ βραχυγραφίες τῶν ὀνομάτων τῶν μελετητῶν καὶ ἑρμηνεύονται τὰ ὀνόματά τους αὐτὰ καθ' ἑαυτά, γιατὶ συχνὰ στὰ ἄρθρα γίνεται παραπομπὴ στὸ ὄνομα τοῦ μελετητῆ καὶ στὸ (βραχυγραφημένο συνήθως) τίτλο τοῦ περιοδικοῦ ὅπου δημοσιεύτηκε ἡ μελέτη του. 'Επίσης καταχωρίζονται οἱ βραχυγραφίες τῶν αὐτοτελῶν ἐρευνητικῶν δημοσιευμάτων (μὲ βραχυγραφημένα τὰ ὀνόματα τῶν μελετητῶν καὶ τοὺς τίτλους τῶν δημοσιευμάτων τους). Γιὰ τὰ ἐκδοτικὰ δημοσιεύματα ἰσχύει ἡ βραχυγραφία τοῦ κειμένου μὲ προταγμένο ὁλόγραφο τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότη. 'Επομένως γιὰ τὰ δημοσιεύματα αὐτὰ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἰδιαίτερης βραχυγραφίας. — Ἡ ἑρμηνεία τῶν ἐδῶ βραχυγραφιῶν γίνεται ἔμμεσα μὲ τὴν παροχὴ τοῦ αὔξοντος ἀριθμοῦ μὲ τὸν ὁποῖο βρίσκεται καταχωρισμένη ἡ μελέτη στὸν πίνακα βιβλιογραφίας μελετητῶν. Στὸν ἴδιο τοῦτο πίνακα παρέχονται καὶ οἱ βραχυγραφίες τῶν συλλογῶν καὶ τῶν ἀνθολογιῶν. Καὶ οἱ βραχυγραφίες αὐτὲς ἑρμηνεύονται ἔμμεσα: μὲ παροχὴ δηλ. τοῦ αὔξοντος ἀριθμοῦ μὲ τὸν ὁποῖο κατατάσσεται ἡ συλλογὴ ἢ ἡ ἀνθολογία στὸ βιβλιογραφικὸ πίνακα συλλογῶν ἢ ἀνθολογιῶν.

α') *Ἑλληνόγλωσσων*

'Αλεξ. Στ. = 'Αλεξίου Στ.
'Αλεξ. Στ., Κρ. 'Ανθολ. = 1410
"Αμ., = "Αμαντος Κ.
'Αμ., Γλωσσ. μελετ. = 421
'Αναγνωστ. = 'Αναγνωστόπουλος Γ.
'Ανδρ. = 'Ανδριώτης Ν.
'Ανδρ., Σημασ. = 441
'Ανδρ., Σημασ. ἐξ. = 443
'Ανδρ., Φάρασ. = 435
'Αντωνιάδ. = 'Αντωνιάδη Σ.
Βαγιακ. = Βαγιακάκος Δ.
Βλαχογ. = Βλαχογιάννης Γ.
Βογιατζ. = Βογιατζίδης Γ.
Γενναδ., Πτηνοτρ. = 486
Γεωργακ. = Γεωργακᾶς Δ.
Δειν. = Δεινάκις Στ.
Δεκαβ. = Δεκαβάλλας Α.
Δένδ. = Δένδιας Μ.
Δραγ. = Δραγούμης Στ.
Ζαγαν., Φαρμ. φυτὰ = 525
Ζαχαρ. = Ζαχαριάδου Ε.
Ζέπ. = Ζέπος Γ.
Ζώρ. = Ζώρας Γ.
Ζώρ., Βυζ. ποίησ. = 1414
Ζώρ., Περὶ τὴν "Αλ. Κων/π. = 1417
Θαβώρ., Προσδιορ. ἡμερον. = 536
Θεοχ., Διαθ. = 1418
Θωμοπούλου, Τοπων. = 537
Κακρ. = Κακριδῆς Ι.
Κακ., Σκλέντζα ποιήμ. = 83
Καλ. = Καλονάρος Π.
Καλιτσ. = Καλιτσουνάκις Ι.
Καλλέρ. = Καλλέρης Ι.
Καρατζ. = Καρατζᾶς Στ.
Καρατζ., Ὑποκορ. Κύμης = 554
Καρολ. = Καρολίδης Π.
Κατσουρ. = Κατσουρὸς Α.
Καψ. = Καψωμένος Στ.
Κοραῆ, "Ατ. = 578
Κοραῆ, Λεξιλ. σημ. = 579
Κουγ. = Κουγέας Σ.
Κουκ. = Κουκουλὲς Φ.
Κουκ., ΒΒΠ = 633
Κουκ., Ἑλλην. πάπυρ. = 588
Κουκ., Εὐστ. Γραμμ. = 626
Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. = 623
Κουκ., Παρατηρ. παπύρ. = 587
Κρεκούκια, Προγν. καιροῦ = 655

Κριαρ. = Κριαρᾶς Ε.
Κριαρ., Βυζ. ἱππ. μυθ. = 1421
Κριάρη, Κρ. ᾆσμ. = 357α
Κριαρ., Μελετήμ. Ἐρωτοκρ. = 670
Κυριακ. = Κυριακίδης Στ.
Κυριακ., Διγ. Ἀκρ. = 710
Κυριακ. - Νέστ., Ὑφαντὰ = 718
Λάμπρ. = Λάμπρος Σπ.
Λαμψ. = Λαμψίδης Ο.
Λορεντζ. = Λορεντζάτος Π.
Λουκάτ. = Λουκάτος Δ.
Λουκόπ., Αἰτωλ. = 742
Λουκόπ., Γεωργ. = 746
Λουκόπ., Νεοελλ. μυθολ. = 747
Λουκόπ., Παιγνίδια = 743
Λουκόπ., Ποιμ. = 745
Λουκόπ., Πῶς ὑφαίνουν ... = 744
Λωρεντζ. = Λωρεντζάτος Π.
Μανούσ. = Μανούσακας Μ.
Μαυρ., Ἐκλ. Α' = 1424
ΜΒ = 1428, 1429, 1430
Μέγ. = Μέγας Γ.
Μενάρδ. = Μενάρδος Σ.
Μηλιαρ. = Μηλιαράκης Α.
Μητσάκη, Ἀχιλλ. = 780
Μιχαηλ. - Νουάρ. Γ. = Μιχαηλίδης - Νουάρος Γ.
Μπουμπ. = Μπουμπουλίδης Φ.
Μπουμπ., Μτχ. νεοελλ. = 783
Ξανθ. = Ξανθουδίδης Στ.
Οἰκονομ. = Οἰκονομίδης Δ.
Παντ. = Παντελίδης Χρ.
Παντ., Φωνητ. Κύπρ. = 837
Παπαγ. = Παπαγεωργίου Π.
Παπαγ. Δημ. ἑλλην. = 844
Παπαγρηγοράκι, Ξέν. λέξ. = 847
Παπαδ. Α. = Παπαδόπουλος Α.
Παπαδημ. Γ. = Παπαδημητρίου Γ.
Παπαδημ. Σ. = Παπαδημητρίου Σ.
Παπαδ. - Κερ. = Παπαδόπουλος - Κεραμεὺς Α.
Πεζόπ. = Πεζόπουλος Γ.
Πετρόπ. = Πετρόπουλος Δ.
Πολ. Α. = Πολίτης Α.
Πολ. Α., Κρ. ποίησ. = 1426
Πολ. Α., Μετὰ Ἅλ. = 1426
Πολ. Α., Πρὶν Ἅλ. = 1426
Πολ. Ν. = Πολίτης Ν.
Πολ. Ν., Παροιμ. = 915
Σάθ., Ἑλλην. Ἀνέκδ. = 1427
Σάθ., ΜΒ = 1428, 1429, 1430
Σακ., Κυπρ. = 1432
Σβορ. = Σβορῶνος Ν.
Σεγδίτσα, Ναυτ. ὅροι = 932
Σκουβαρᾶ, Δυσετυμολ. = 935
Σπυριδ. = Σπυριδάκης Γ.
Στεφανίδ. = Στεφανίδης Μ.
Τζάρτζ. = Τζάρτζανος Α.
Τριαντ. = Τριανταφυλλίδης Μ.
Τριαντ., Ἅπ. = 976
Τριαντ., Νεοελλ. γραμμ. = 974
Τριαντ., Ξενηλ. = 973
Τσολ. = Τσολάκης Ε.
Τσοπ. = Τσοπανάκης Α.
Τωμ. = Τωμαδάκης Ν.
Φάβ. = Φάβης Β.
Φιλ. = Φιλήντας Μ.
Φιλ., Γλωσσογν. = 1011
Φουρ. = Φουρίκης Π.
Χαριτων. = Χαριτωνίδης Χ.
Χατζ. = Χατζηϊωάννου Κ.
Χατζιδ. = Χατζιδάκις Γ.
Χατζιδ., Ἀκαδημ. ἀναγν. = 1085
Χατζιδ., Γλωσσ. μελ. = 1051
Χατζιδ., ΜΝΕ = 1054
Χατζ., Ξέν. στοιχ. = 1026
Ψάλτ. = Ψάλτης Στ.
Ψυχ. = Ψυχάρης Γ.

β') Ξενόγλωσσων

Amantos, Suffixe = 1114
Andriot. = Andriotis
Bakker, Imper. = 1119
Băn. = Bănescu
Baştav, Ordo portae = 277
Beaudouin, Dial. Chypr. = 1121
Bergson, Alexanderroman[b] γλωσσ. = 353
Beschewl. = Beschewliev
Beševl. = Beševliev
Beševl., Protobulg. Inschr. = 1129

Beševl., Spätgr. spätlat. Inschr. = 1130
BGV = 1449
Bibliogr. Hellén. = 1450, 1451
Blanken, Grecs d. Cargèse = 1131a
Böhlig, Untersuch. Sprachg. = 1132
Bompaire, Remarques = 1133
Burg., Infin. = 1134
Buturas, Kap. = 1135
Caratz. = Caratzas St.
Caratz., Orig. dial néo-gr. = 1141
Dawk. = Dawkins R.M.
Dawk., Makh. = 51
Dawk., Modern Gr. = 1146
Debrunner, Nachklass. Griech. = 1152
Del. = Delatte A.
Dieterich, Spor. = 1158
Dieterich, Unters. gr. Spr. = 1154
Dölger, Lachen = 1164
Dölger, Πετῖτον = 1166
Dölger, Schatzk. = 1163
Eideneier, Tabuwörter = 1177α
Foll., Teseida = 181
Foy, Lauts. = 1179
Georgac. = Georgacas D.
Grégoire, Caballus = 1194
Hadjioannou, Beginning of Chypr. Dial. = 1212
Hahn, Latein. Spr. = 1213
Hammerich, Misunderst. = 1214
Hanna, Textkrit. Bem. = 1215
Hartmann, Wiedergabe türk. Nam. = 1216
Hatzid. = Hatzidakis G.
Hatzid., Ἄγγελος = 1221
Hatzid., Einleit. = 1218
Heisenb. = Heisenberg A.
Heldr. - Μηλιαρ. = Heldreich - Μηλιαράκης
Hess. = Hesseling D.-C.
Hess., Cinq livres = 237
Hess., Dante nella lett. neoell. = 1231
Hess., Mots mar. = 1226
Hess. - Pern., Ἐρωτοπ. = 1440
Hess. - Pern., Prodr. = 71
Hohlwein, Terms techn. = 1234
Impellizzeri, Dig. Akr. = 1236
Irmsch., Τριβ. Ποιήμ. = 1442
Kahane, Sclavus = 1251
Kahane - Tietze, Lingua Franca = 1253
Kalits., Erkl. Eust. = 1256
Kalits., Gramm. = 1257
Kalits., Lesenotiz. = 1255
Kaps., Vorunters. = 1258
Kar., Deph. = 22
Kretschmer, Lesb. Dial. = 1267
Kriar. = Kriaras E.
Kriar., Diglossie = 1275
Krumb. = Krumbacher K.
Krumb., Handschr. d. Dig. = 1281
Krumb., Sprichw. = 1279
Kyriak. = Kyriakidis St.
Lamb., Lib. = 217
Lambr., Coll. = 1287
Langkavel, Bot. sp. Gr. = 1288
Legr. = Legrand E.
Lietz., Gr. Pap. = 1292
Linnér, Hist. Pallad. = 1293
Ljungvik, Syntax spätgr. Volksspr. = 1294
Lurier, Chron. Mor. = 1297
Maidhof, Rückwanderer = 1299
Merc. S.-G. = Mercati Silvio - Giuseppe
Meyer, NS = 1307
Migne, P.G. = Migne, Patrologia Graeca
Miklos., Türk. Elem. = 1311
Mitsakis, Romanos = 1318
Mor. = Moravcsik G.
Mor., Ἑλλην. ποίημ. Βάρν. = 1453
Mor., Byzantinot. = 1319
Murnu, Rum. Lehnw. = 1322
Nourney, Lat. Ital. = 1324
Papadim. = Papadimitriu S.
Papadim., Sachl. Ἀφήγ. = 78
Pern. = Pernot H.
Pern., Ch. pop. = 1454
Pern., D' Homère = 1330
Pern., Ét. linguist. = 1334
Pern., Ét. littér. gr. = 1329
Pern., Recherch. Évang. = 1333
Pezop., Adnot. med. gr. = 1337
Pol. N., Mond = 1340
Psalt., Gramm. = 1346
Psich. = Psichari J.
Psich., Essais = 1347
Psich., Qu. tr. = 1350
Raderm., Neutest. Gramm. = 1352
Rödel, Chalkok. - Kritob. = 1353
Rotolo, Libistro = 1354
Russo, Gheorg. Etol. = 1356

Strycker, Protev. Jacq. = 1375
Tabachovitz, Études sur le grec = 1379
Tagliavini, Venezia = 1382
Thumb, Gr. Spr. Hellen. = 1386
Triand., Lehnw. = 1393
Vaniček, Fremdw. = 1395
Viscidi, Prestiti latini = 1401
Vogeser, Spr. Heiligenl. = 1402
Wagn., Med. Gr. Texts = 1457
Wagn., Trois poèm. = 1458
Wolf, Spr. Malal. = 1404
Ziebarth, Griech. Text. = 1405
Zilliacus, Kampf Weltspr. = 1407

Γ'. ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ, ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Στὸν πίνακα τοῦτον ἑρμηνεύονται ἁπλῶς οἱ βραχυγραφίες τῶν τίτλων περιοδικῶν, τιμητικῶν τόμων καὶ Πρακτικῶν Ἀκαδημιῶν. Γιὰ περισσότερα στοιχεῖα ὁ ἀναγνώστης ὀφείλει νὰ χρησιμοποιῇ τοὺς οἰκείους βιβλιογραφικοὺς πίνακες. Οἱ βραχυγραφίες περιοδικῶν, συλλογῶν, ἀνθολογιῶν, κλπ., ποὺ ἰσχύουν γιὰ τὰ ἄρθρα, χρησιμοποιοῦνται καὶ στοὺς βιβλιογραφικοὺς πίνακες τῶν κειμένων καὶ τῶν μελετητῶν.

α') σὲ ἑλληνικὴ γλῶσσα

ΑΕΜ = Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν
Ἀθ. = Ἀθηνᾶ
ΑΘΛΓΘ = Ἀρχεῖον τοῦ θρακικοῦ λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ θησαυροῦ
Ἅπ. = Ἅπαντα
ΑΠ = Ἀρχεῖον Πόντου
Ἀφ. Χατζιδ. = Ἀφιέρωμα εἰς Γ. Ν. Χατζιδάκιν
Γρηγ. Παλ. = Γρηγόριος Παλαμᾶς
ΔΙΕΕΕ = Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος
ΔΧρ.ΑΕ = Δελτίον Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας
ΕΓΔΣΠΘ = Ἐπετηρὶς Γεωπον. καὶ Δασολ. Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
ΕΕΒΣ = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν
ΕΕΚΣ = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν
ΕΕΝΟΕΠΘ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
ΕΕΠ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς. Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον
ΕΕΦΣΠΑ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
ΕΕΦΣΠΘ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Εἰκοσιπεντ. Κόντου = Εἰκοσιπενταετηρὶς τῆς καθηγεσίας Κωνσταντίνου Σ. Κόντου
ΕΛΑ = Ἐπετηρὶς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου
Ἑλλην. = Ἑλληνικὰ
Ἑλλην. Δημ. = Ἑλληνικὴ Δημιουργία
ΕΜΑ = Ἐπετηρὶς Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου
Ἐπετ. Παρνασσ. = Ἐπετηρὶς Παρνασσοῦ
Ἐπιθ. ἑλληνοϊτ. πνευμ. ἐπικ. = Ἐπιθεώρησις ἑλληνοϊταλικῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας
Ἐραν. = Ὁ Ἐρανιστὴς
ΗΜΕ = Ἡμερολόγιον Μεγάλης Ἑλλάδος
Θησαυρ. = Θησαυρίσματα
Θρακ. = Θρακικὰ
Κρ. Λαὸς = Κρητικὸς Λαὸς
Κρ. Μελ. = Κρητικαὶ Μελέται
Κρ. Πρωτοχρ. = Κρητικὴ Πρωτοχρονιὰ
Κρ. Χρ. = Κρητικὰ Χρονικὰ
Κυπρ. Γρ. = Κυπριακὰ Γράμματα
Κυπρ. Σπ. = Κυπριακαὶ Σπουδαὶ
Κυπρ. Χρ. = Κυπριακὰ Χρονικὰ
ΛΑ = Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον
Λαογρ. = Λαογραφία
Λαογρ. παράρτ. = Λαογραφικὸν παράρτημα (Κυπριακῶν Σπουδῶν)
ΛΔ = Λεξικογραφικὸν Δελτίον
Μνήμ. Ἀμ. = Εἰς μνήμην Κ. Ἀμάντου
Μνήμ. Λάμπρ. = Εἰς μνήμην Σπ. Λάμπρου
ΝΕ = Νέος Ἑλληνομνήμων
Νεοελλ. Ἀρχ. = Νεοελληνικὸν Ἀρχεῖον
Ν. Ἑστ. = Νέα Ἑστία
Ὀρθόδ. Παρ. = Ὀρθόδοξος Παρουσία

Παναθήν. = Παναθήναια
Παρνασσ. = Παρνασσὸς
Πελοποννησιακά = Πελοποννησιακά
Πεπρ. Θ' ΔΒΣ = Πεπραγμένα Θ' Διεθνοῦς Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου Θεσσαλονίκης
Ποντ. Φύλλ. = Ποντιακὰ Φύλλα
Πραγμ. 'Ακ. 'Αθ. = Πραγματεῖαι 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν
Πρακτ. 'Ακ. 'Αθ. = Πρακτικὰ 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν
Προσφ. Κυριακ. = Προσφορὰ εἰς Στίλπωνα Κυριακίδην
Τεσσαρακ. Κόντου = Τεσσαρακονταετηρὶς τῆς καθηγεσίας Κωνσταντίνου Σ. Κόντου
Χιακ. Χρον. = Χιακὰ Χρονικὰ
Χρ. Κρ. = Χριστιανικὴ Κρήτη
Χρον. Πόντ. = Χρονικὰ τοῦ Πόντου

β') σὲ ξένη γλώσσα

AAEEG = Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France
AIPhHOS = Annuaire de l'Institut de philologie et d'histoire orientales et slaves
BCH = Bulletin de correspondance hellénique
Berichte z. XI. Intern. Byz.-Kongr. = Berichte zum XI. Internationalen Byzantinisten - Kongress, München 1958, Μόναχο 1958
BGV = E. Legrand, Bibliothèque Grecque Vulgaire
Bibliogr. Hellén. = E. Legrand, Bibliographie Hellénique
B-NJ = Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher
BSl = Byzantinoslavica
Byz. = Byzantion
Byz. - Met. = Byzantina - Metabyzantina
BZ = Byzantinische Zeitschrift
Corp. Haml. = Corpus Hamleticum
DOP = Dumbarton Oaks Papers
Egyet. Philol. Közl. = Egyetemes Philologiai Közlöny
EO = Echos d'Orient
Festschr. Kretschmer = Festschrift für Universitäts-Professor Hofrat Dr. Paul Kretschmer
IF = Indogermanische Forschungen
IF Anzg. = Anzeiger für Indogermanische Sprach- und Altertumskunde. Beiblatt zu den Indogermanischen Forchungen
JÖBG = Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft
Mél. Diehl = Mélanges Charles Diehl
Mél. Kern = Mélanges Kern
Mél. Merlier = Mélanges offerts à Octave et Melpo Merlier
Misc. G. Merc. = Miscellanea Giovanni Mercati
Mitteil. Sem. Or. Spr. = Mitteilungen des Seminars für orientalische Sprachen
OCP = Orientalia Christiana Periodica
Philol. Woch. = Philologische Wochenscrift
Philol. Suppl. = Philologus, Supplementband
PNL = Probleme der neugriechischen Literatur
REB = Revue des études byzantines
REG = Revue des études grecques
Rhein. Museum f. Philol. = Rheinisches Museum für Philologie
RSBN = Rivista di studi bizantini e neoellenici
SB = Studi bizantini
SBN = Studi bizantini e neoellenici
Sic. Gymn. = Siculorum Gymnasium
SIFC = Studi Italiani di filologia classica
Star. Živ. = Starina Živaja
St. ist. gr.-rom. = Studii istorice grecoromâne
Viz. Vrem. = Vizantiiskij Vremennik
Zeitschr. f. Balkanol. = Zeitschrift für Balkanologie
Zeitschr. f. rom. Philol. = Zeitschrift für romanische Philologie
Zeitschr. f. vergleich. Sprachforsch. = Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung

Δ'. ΛΕΞΙΚΩΝ

α') Ἑλληνόγλωσσων

'Ανδρ., Λεξ. = Ν. Π. 'Ανδριώτη, 'Ετυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς.
Βλάχ. = Γερασίμου Βλάχου, Θησαυρὸς τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς βάσεως τετράγλωσσος.
Γενναδ., Λεξ. = Π. Γ. Γενναδίου, Λεξικὸν φυτολογικόν.
Δημητράκ. = Δ. Δημητράκου, Μέγα Λεξικὸν ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.
Ζώη, Λεξ. Ζακ. = Α.Χ. Ζώη, Λεξικὸν φιλολογικὸν καὶ ἱστορικὸν Ζακύνθου.
'Ησύχ. = Hesychii Alexandrini Lexicon (ἐκδ. K. Latte).
ΙΛ = 'Ακαδημία 'Αθηνῶν. Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Α': 'Ιστορικὸν Λεξικὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς.
Κουμαν., Συναγ. = Στ. Κουμανούδη, Συναγωγὴ λέξεων ἀθησαυρίστων.
Κουμαν., Συναγ. ν. λέξ. = Στ. Κουμανούδη, Συναγωγὴ νέων λέξεων.
Παγκ., 'Ιδίωμ. Κρ. = Γ.Ε. Παγκάλου, Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τῆς Κρήτης.
Παπαδ. Α., Λεξ. = Α. Α. Παπαδοπούλου, 'Ιστορικὸν Λεξικὸν τῆς ποντικῆς διαλέκτου.
Πασπ., Γλωσσ. = Πασπάτη Α.Γ., Τὸ χιακὸν γλωσσάριον.
Σούδα = Suidae Lexicon (ἐκδ. A. Adler)
Στεφ., Θησ., βλ. Steph., Θησ.

β') Ξενόγλωσσων

Bauer, Wört. = W. Bauer, Griechisch - deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments.
Du Cange = Du Cange, Glossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis.
Frisk, Wört. = H. Frisk, Griechisches etymologisches Wörterbuch.
Garz., Diz. = Dizionario Garzanti della lingua italiana, [Μιλάνο 1966].
Germ. = G. Germano, Vocabolario italiano e greco.
Gr. d'Hauterive, Dictionn. = R. Grandsaignes d'Hauterive, Dictionnaire d' ancien français, moyen âge et renaissance, Παρίσι 1947.
Lampe, Lex. = G.W. H. Lampe, A Patristic Greek Lexicon.
L-S = H. G. Liddell καὶ R. Scott, A Greek-English Lexicon.
L-S Κων/νίδη = H. G. Liddell καὶ R. Scott, Μέγα Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, μετάφρ. Ξ. Μόσχου, ἐπιστασίᾳ Μ. Κωνσταντινίδου.
Preisigke - Kiessling = F. Preisigke - E. Kiessling, Wörterbuch der griechischen Papyrusurkunden.
Rohlfs, Et. Wört. = G. Rohlfs, Etymologisches Wörterbuch der unteritalienischen Gräzität.
Somav. = A. da Somavera, Θησαυρὸς τῆς ρωμαϊκῆς καὶ τῆς φραγκικῆς γλώσσας.
Sophocl. = E. A. Sophocles, Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods.
Steph., Θησ. = H. Stephanus, Θησαυρὸς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ε΄. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΛΕΞΕΩΝ

ἄ. γρ. = ἄλλη γραφὴ
αἰτ. = αἰτιατικὴ
αἰτιολ. = αἰτιολογικὸς
ἀμάρτ. = ἀμάρτυρος
ἀμτβ. = ἀμετάβατος
ἀναβιβ. = ἀναβιβασμὸς
ἀνακ. = ἀνακοίνωση
ἀναλογ. = ἀναλογία, ἀναλογικῶς
ἀνάτ. = ἀνάτυπο
ἀντίθ. = ἀντίθετος
ἀντικ. = ἀντικείμενο
ἀντιμετάθ. = ἀντιμετάθεση
ἀντων. = ἀντωνυμία
῎Απ. = ῎Απαντα
ἀπαρέμφ. = ἀπαρέμφατο
ἀπόσπ. = ἀπόσπασμα
ἀρ. = ἀριθμὸς
ἀραβ. = ἀραβικὸς
ἀραβοτουρκ. = ἀραβοτουρκικὸς
ἀραμ. = ἀραμαϊκὸς
ἀριθμτ. = ἀριθμητικὸ
ἀρσ. = ἀρσενικὸς
ἀρχ. = ἀρχαῖος
ἄσχ. = ἄσχετος
αὐτ. = αὐτόθι
Βιβλιοκρ. = Βιβλιοκρισία
βλ. = βλέπε
βυζ. = βυζαντινὸς
γαλλ. = γαλλικὸς
γερμ. = γερμανικὸς
γεωγρ. = γεωγραφικὸς
γλωσσ. = γλωσσικὸς
γρ. = γράφε
δηλ. = δηλαδὴ
δήλ. = δήλωση
δημ. = δημοτικὸς
διόρθ. = διόρθωσε
διορθώσ. = διορθώσαμε
ἔγγρ. = ἔγγραφο
εἰκασ. = εἰκασία
ἑλλην. = ἑλληνικὸς
ἑν. = ἑνικὸς
ἔναρθρ. = ἔναρθρος
ἐνεργ. = ἐνεργητικὸς
ἐνθύμ. = ἐνθύμηση
ἐνν. = ἐννοεῖται
ἐπιγρ. = ἐπιγραφὴ
ἐπίδρ. = ἐπίδραση
ἐπίθ. = ἐπίθετο
ἐπιθετ. = ἐπιθετικὸς
᾿Επίλ. = ᾿Επίλογος
ἐπιρρ. = ἐπιρρηματικός, - ῶς
ἐπίρρ. = ἐπίρρημα
ἐπιφ. = ἐπιφώνημα
ἑπόμ. = ἑπόμενος
ἐσφαλμ. = ἐσφαλμένος, -α
ἐτυμ. = ἐτυμολογία
θ. = θέμα
θετ. = θετικὸς
θηλ. = θηλυκὸς
ἰδιωμ. = ἰδιωματικὸς
ἰδιώμ. = ἰδιώματα
᾿Ιντ. = ᾿Ιντερμέδιο
ἰταλ. = ἰταλικὸς
κ. ἀ. = καὶ ἀλλαχοῦ
κατάλ. = κατάληξη
κέ. = καὶ ἑξῆς
κεφ. = κεφάλαιο, - α
κλπ. = καὶ λοιπὰ
κοιν. = κοινός, -ῶς
κ. π. ἀ. = καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ
κριτ. ὑπ. = κριτικὸ ὑπόμνημα
κυριολ. = κυριολεκτικῶς
κύρ. ὄνομ. = κύριο ὄνομα
κώδ. = κώδικας
λ. = λέξη, λῆμμα
λατ. = λατινικὸς
μεγεθ. = μεγεθυντικὸς

μεσν. = μεσαιωνικὸς
μεταπλ. = μεταπλασμὸς
μεταφ. = μεταφορικῶς
μετρ. ἀν. = μετρικὴ ἀνάγκη
μτβ. = μεταβατικὸς
μτγν. = μεταγενέστερος
μτξ. = μεταξὺ
μτχ. = μετοχὴ
νεοελλ. = νεοελληνικὸς
ὀνομ. = ὀνομαστικὴ
ὄνομ. = ὄνομα
ὅ. π. = ὅπου παραπάνω
οὐδ. = οὐδέτερο
οὐσ. = οὐσιαστικὸ
οὐσιαστικοπ. = οὐσιαστικοποιημένος
παθητ. = παθητικὸς
παπυρ. = παπυρικὰ κείμενα
παραγ. = παραγωγὴ
παραλ. = παραλείπεται, -ονται
παράλ. = παράλειψη
παράρτ. = παράρτημα
παρετυμ. = παρετυμολογία
παρκ. = παρακείμενος
παρων. = παρωνύμιο
πβ. = παράβαλε
Πβ. = παράβαλε
Πελοπόνν. = Πελοπόννησος
πιθ. = πιθανῶς
πληθ. = πληθυντικὸς
πολλ. = πολλαχοῦ
προβηγκ. = προβηγκιανὸς
προέλ. = προέλευση
προηγ. = προηγούμενος
πρόθ. = πρόθεση
προθετ. = προθετικὸς
προκ. = προκειμένου
πρόσ. = πρόσωπο
προστ. = προστακτικὴ
προσφών. = προσφώνηση
πρωτόκλ. = πρωτόκλιτος
ρ. = ρῆμα
ρηματ. = ρηματικὸς
ρωσ. = ρωσικὸς
σ. = σελίδα
σελ. = σελίδα
σημ. = σημείωση
σήμ. = σήμερα
σημασ. = σημασία
σημερ. = σημερινὸς
στ. = στίχος
στερ. = στερητικὸς
συγγ. = συγγενικὸς
συγκ. = συγκοπὴ
συγκριτ. = συγκριτικὸς
συμφ. = συμφυρμὸς
συν. = συνήθως
σύνδ. = σύνδεσμος
συνεκδ. = συνεκδοχὴ
συνεκφ. = συνεκφορὰ
συνθ. = συνθετικὸ
σύνθ. = σύνθεση
σύντ. = σύνταξη
συνών. = συνώνυμο
σχ. = σχῆμα
σχηματ. = σχηματισμός, σχηματίζεται
Σχολ. = Σχολιαστὴς
σχόλ. = σχόλιο
τ. = τύπος
τεύχ. = τεύχη
τεῦχ. = τεῦχος
τίτλ. = τίτλος
τόμ. = τόμος
τοπων. = τοπωνύμιο
τουρκ. = τουρκικὸς
τσακων. = τσακωνικὸς
ὑπερθ. = ὑπερθετικὸ
ὑποθ. = ὑποθετικὸς
῾Υπόθ. = ῾Υπόθεση
ὑποκορ. = ὑποκοριστικὸ
ὑποτ. = ὑποτακτικὴ
ὑποτιμ. = ὑποτιμητικὸς
Χορ. = χορικὸ
χφ., χφφ. = χειρόγραφο, -α
χ. χρον. = χωρὶς χρονολογία

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

Στὸν οἰκεῖο χῶρο τῶν «Προλεγομένων» ἔγινε λόγος γιὰ τὴ μέθοδο ποὺ ἀκολουθήθηκε στὴ σύνταξη τῶν ἄρθρων τοῦ Λεξικοῦ. Ἐδῶ θὰ προστεθοῦν ὁρισμένα λεπτομερειακότερα σχετικὰ στοιχεῖα.

Γιὰ τὸ θέμα τῆς *λημματογράφησης* βλ. «Προλεγόμενα», σ. ιδ'.

Μετοχὲς παρακειμένου, ποὺ εἶναι σύνθετες λέξεις, σχηματισμένες χωρὶς νὰ ἔχῃ ὑπάρξει ἀντίστοιχος ἐνεστωτικὸς τύπος (λ. χ. *ἀγουρομαζωμένος*), καθὼς καὶ μετοχὲς παρακειμένου ποὺ δὲν ἀνάγονται σὲ ἐνεστώτα (λ.χ. τοῦ τύπου *μυαλωμένος*), ἀποτελοῦν χωριστὰ λήμματα.

Οὐδέτερο ἐπιθέτου μὲ παράλληλη χρήση οὐσιαστικοῦ κατ' ἀρχὴν μᾶς ἀπασχολεῖ σὲ ἰδιαίτερη παράγραφο τοῦ ἄρθρου τοῦ ἐπιθέτου, ἀποτελεῖ ὅμως χωριστὸ λῆμμα ἂν χρησιμοποιῆται περισσότερο ὡς οὐσιαστικὸ παρὰ ὡς ἐπίθετο σὲ οὐδέτερο γένος.

Σὲ περίπτωση ποὺ ἕνας τύπος ποὺ ἀπαντᾶ σὲ πτώση αἰτιατικὴ ἢ σὲ χρόνο ἀόριστο δὲν μπορεῖ νὰ ἀναχθῆ χωρὶς δισταγμὸ σὲ ὁρισμένη ὀνομαστικὴ ἢ σὲ ὁρισμένο ἐνεστώτα (ἀρχαϊστικὸς ἢ νεωτεριστικὸς τύπος;), τότε σημειώνονται στὴ θέση τοῦ λήμματος καὶ ὁ ἀρχαϊστικὸς καὶ ὁ νεωτεριστικὸς τύπος τῆς ὀνομαστικῆς ἢ τοῦ ἐνεστώτα (*ἀὴρ - ἀέρας, δηλῶ - δηλώνω*).

Σὲ ὁρισμένες ἰδιάζουσες περιπτώσεις κοντὰ στοὺς ἄλλους σὲ ὀνομαστικὴ ἑνικοῦ τύπους τοῦ οὐσιαστικοῦ παρέχονται στὸ τυπολογικὸ μέρος τοῦ ἄρθρου οἱ ἰδιότυπες πτώσεις.

Ὁρισμένοι ἀόριστοι ρημάτων ἀπὸ ἀ- ποὺ δέχονται κατὰ κάποιο τρόπο συλλαβικὴ αὔξηση *(ἐ-)*, ὅπως *ἀγαπῶ - ἐγάπησα,* ἀλλὰ ποὺ δὲν ἀνάγονται ἀναντίρρητα σὲ ἐνεστώτα χωρὶς τὸ ἀρκτικὸ ἀ, θεωροῦνται ὡς τύποι τοῦ ἐνεστώτα μὲ τὸ ἀρκτικὸ ἀ- ἢ χωρὶς αὐτό.

Γιὰ τὴ βραχυγράφηση τοῦ τίτλου κειμένων ἢ ἐκδοτικῶν δημοσιευμάτων βλ. προσημείωμα τοῦ πίνακα βραχυγραφιῶν κειμένων (σ. ρλζ') καὶ βραχυγραφιῶν μελετητῶν (σ. ρμγ'). Σημειώνω ἐδῶ μόνο τοῦτο : ὅτι ὁ ἀραβικὸς ἀριθμὸς ποὺ τίθεται ὡς ἐκθέτης δίπλα σὲ ὄνομα ἐκδότη δηλώνει τὸν ἀριθμὸ τῆς ἔκδοσης.

Οἱ παραπομπὲς γίνονται στοὺς στίχους προκειμένου γιὰ ἔμμετρα κείμενα· στὴ σελίδα καὶ τὴ γραμμὴ τῆς σελίδας (ἂν ἡ γραμμὴ ἀριθμῆται στὴν ἔκδοση, προκειμένου γιὰ πεζὸ κείμενο). Στὴν περίπτωση ποὺ σημειώνεται στὴν ἔκδοση ἀριθμὸς γραμμῆς στὴ σελίδα ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς σημειώνεται ὡς ἐκθέτης δίπλα στὸν ἀριθμὸ τῆς σελίδας. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιπτώσεις ὅπου ὁ πρῶτος ἀραβικὸς ἀριθμὸς δηλώνει τὸν ἀριθμὸ τοῦ ποιήματος μέσα στὴν ἔκδοση καὶ ὁ δεύτερος (πού, ὅπως εἴπαμε, σημειώνεται ὡς ἐκθέτης) τὴ σειρὰ τοῦ στίχου μέσα στὸ ποίημα (περίπτωση «Κυπριακῶν ἐρωτικῶν ποιημάτων» κ.ἄ.).

Καμιὰ φορὰ πρὶν ἀπὸ τὴ μνεία τῶν ἀριθμῶν τῆς παραπομπῆς σημειώνεται μὲ γράμματα τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου ἢ μὲ ἄλλη βραχυγραφία ἡ παραλλαγὴ ἢ τὸ χειρόγραφο τοῦ κειμένου γιὰ τὸ ὁποῖο πρόκειται.

Μὲ γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ποὺ συνοδεύονται μὲ τὸ σημεῖο τῆς ὀξείας σημειώνονται τμήματα πεζοῦ ἔργου ἢ πράξεις θεατρικοῦ κειμένου. Μὲ λατινικοὺς ἐξάλλου ἀριθμοὺς δηλώνονται κεφάλαια τῆς μετάφρασης τῆς *Πεντατεύχου* ἢ καὶ ἄλλων κειμένων. Ὁ ἀραβικὸς ἀριθμὸς ποὺ ἐνδεχομένως ἀκολουθεῖ δηλώνει τὴ θέση τοῦ στίχου μέσα στὸ κεφάλαιο. Καμιὰ φορὰ γιὰ εὐκολία τοῦ ἀναγνώστη (περίπτωση τοῦ κειμένου τοῦ *Πιστικοῦ βοσκοῦ*, ἔκδ. Joannou) ἡ παραπομπὴ γίνεται σύμφωνα μὲ τὸν τρόπο ποὺ ὁ ἐκδότης δηλώνει τὰ τμήματα

τοῦ ἔργου. Ἄλλοτε πάλι προκειμένου γιὰ πεζὸ κείμενο (περίπτωση *Βακτηρίας ἀρχιερέων*, ἔκδ. Μομφεράτου) μετὰ τὴ δήλωση τῆς σελίδας ἀκολουθεῖ ἔνδειξη μὲ γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ποὺ ὑπάρχει στὴ σελίδα πρὸς τὴν ὁποία γίνεται ἡ παραπομπή.

Προκειμένου γιὰ τὸ *Γύπαρη* (= *Πανώρια*) τοῦ Χορτάτση καὶ τὰ ἔργα τοῦ Δελλαπόρτα ἡ παραπομπὴ γίνεται στὶς νέες ἐκδόσεις τους ποὺ πρόκειται νὰ τυπωθοῦν προσεχῶς (Κριαρᾶ γιὰ τὸ πρῶτο κείμενο καὶ Μανούσακα γιὰ τὰ ἔργα τοῦ Δελλαπόρτα).

Γιὰ τὴ διάρθρωση τοῦ *ἐτυμολογικοῦ τμήματος* βλ. «Προλεγόμενα», σ. ιε'.

Κατὰ τὴν παραπομπὴ σὲ αὐτοτελὲς δημοσίευμα ἐρευνητῆ ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τόμους περισσότερους ἀπὸ ἕνα χρησιμοποιοῦνται καὶ ἐδῶ τὰ γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου μὲ τὸ σημεῖο τῆς ὀξείας γιὰ νὰ δηλωθῆ ὁ ἀριθμὸς τοῦ τόμου. Κατὰ τὴν παραπομπὴ σὲ πραγματεία δημοσιευμένη σὲ περιοδικὸ δὲν ἀναφέρεται ὁ τίτλος τῆς πραγματείας, ἀλλὰ βραχυγραφημένα τὸ ὄνομα τοῦ ἐρευνητῆ καὶ ὁ τίτλος τοῦ περιοδικοῦ.

Λέξεις ποὺ ἀπαντοῦν γιὰ πρώτη φορὰ σὲ σχολιαστὴ ἢ σὲ ἐπιγραφὴ δὲν παίρνουν χαρακτηρισμὸ (*ἀρχ.* ἢ *μτγν.*), ἀλλὰ δηλώνεται ὅτι ἡ λέξη ἀπαντᾶ ἤδη σὲ σχολιαστὴ ἢ σὲ ἐπιγραφή.

Προκειμένου γιὰ παραπομπὴ σὲ γλωσσικὲς παρατηρήσεις ἢ σχόλια τοῦ ἐκδότη ἑνὸς κειμένου χρησιμοποιεῖται ἡ βραχυγραφία τοῦ κειμένου καὶ γιὰ τὸ ἐκδοτικὸ δημοσίευμα, ἀλλὰ μὲ προταγμένο ὁλόγραφο τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότη (π.χ. Ξανθουδίδης, Ἐρωτόκρ.).

Γιὰ τὴ διάρθρωση τοῦ *σημασιολογικοῦ τμήματος* βλ. «Προλεγόμενα», σ. ις'.

Στὸ σημασιολογικὸ τμῆμα κοντὰ στὴ βραχυγραφία τοῦ κειμένου δὲ σημειώνεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότη, ἀφοῦ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἔχει ἤδη σημειωθῆ στὴ βραχυγραφία τοῦ κειμένου ποὺ καταγράφηκε στὸ τυπολογικὸ τμῆμα.

Σὲ περίπτωση ποὺ μία μόνο παραπομπὴ γίνεται στὸ τυπολογικὸ τμῆμα καὶ μία ἑπομένως καὶ στὸ σημασιολογικό, στὸ τελευταῖο αὐτὸ τμῆμα μετὰ τὸ παράθεμα σημειώνεται ἡ βραχυγραφία *ὅ. π.* (= ὅπου παραπάνω), ποὺ ὑποδηλώνει τὸ χωρίο ποὺ μνημονεύτηκε στὸ τυπολογικὸ τμῆμα. Ἂν στὸ τυπολογικὸ μέρος γίνεται παραπομπὴ σὲ περισσότερα χωρία ἑνὸς κειμένου, στὸ σημασιολογικὸ τμῆμα σημειώνομε δίπλα στὸ παράθεμα *αὐτ.* (= αὐτόθι) καὶ τὸν ἀριθμὸ σελίδας ἢ στίχου τοῦ κειμένου.

Ἡ ἀλλαγὴ στίχου στὸ παράθεμα δηλώνεται μὲ αἰσθητὴ τυπογραφικὴ ἀραίωση ἀνάμεσα στοὺς δύο στίχους.

Ὅταν μιᾶς ἀρχαίας λέξης ὑπάρχουν νεώτεροι τύποι, ὄχι ὅμως καὶ νεώτερες σημασίες, τὸ ἄρθρο δὲν ἔχει σημασιολογικὸ τμῆμα.

Χωρία ποὺ διορθώνονται σὲ εἰδικὴ πραγματεία καταγράφονται σύμφωνα μὲ τὴ διόρθωση, ἐφ' ὅσον εἶναι βέβαιη ἢ πιθανή. Σὲ παρένθεση, ἀμέσως μετὰ τὴ λέξη ποὺ διορθώνεται, σημειώνεται ἡ ἐσφαλμένη διαφορετικὴ γραφὴ τοῦ ἐκδότη καὶ ἀμέσως κατόπιν βραχυγραφημένη ἡ βιβλιογραφικὴ ἔνδειξη γιὰ τὴ διόρθωση.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

14. 9. 68

Α

ἄ, σύνδ. βλ. *ἄν*.

ἀβαβοὲ ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 45^{25}.

Τὸ ἀρχ. γαλλ. *avant-voë* (βλ. καὶ Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63).

Προκαταβολή : *ἐὰν ὁ πουλητὴς οὐδὲν θέλη νὰ τοῦ δώση κατὰ τὸ ἔχουν στοίχημα, ἐντέχεται νὰ τοῦ διπλάση τὴν ἀβαβοὲ* ὅ.π. — Συνών. *ἀρραβώνα* 1.

ἀβαμπαλιέρης ὁ, βλ. *ἀβαμπαρλιέρης*.

ἀβαμπαρλιέρης ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 249^{19}, 258^{17}, 276^{31}, 349$^{10-11}$· *ἀβαντπαρλιέρης*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 283^{4,7,19}, 284^{27}· *ἀβαμπαλιέρης*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 34^{24}· *ἀφαμπαρλιέρης*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 36^{4}, 99^{10,12}· *ἀφαμπαλιέρης*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 5^{9}, 12^{28}· *φαρπαλιέρος*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 34^{13}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. γαλλ. *avant-parlier* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63).

Εἶδος δικηγόρου (βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ϛ' 50) : *Ὁ ἀνήλικος οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔνι ἀβαμπαλιέρης, τουτέστιν ἀβοκάτος..., οὐδὲν ἐντέχεται νὰ διαφεντέψη ἑτέρου ἀνθρώπου πράγματα εἰς τὴν βουλὴν μὲ ἀγκάλεμαν* αὐτ. 34^{24}· *νὰ ἔχη πρόλαλον, τὸ λέγεται φράγκικα ἀβαμπαρλιέρη* αὐτ. 349$^{10-11}$· *οὐδὲν πρέπει νὰ ἔνι προστάτης, τουτέστιν ἐμπροπέτης, τὸ λέγεται ἀβαμπαρλιέρης* αὐτ. 276^{31}. — Πβ. *ἀβογαδόρος, ἀβοκάτος, ἐμπροπέτης, παραστάτης, πρικουρούρης, προκουρούρης, προκύρης, πρόλαλος*.

ἀβάνης ὁ, Ἰστ. Βλαχ. (Legr.) 456, 1124, 1312, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 38, 40 τετράκις, 44, 51.

Ἀπὸ τὸ ἀραβ. *khawwan* (βλ. καὶ Ἀνδρ., Λεξ. καὶ Βαγιακ., Ἀθ. 64, 1960, 387). Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Συκοφάντης, καταδότης : *ἦτον ἀφέντης ἄξιος, καλὸς καὶ τιμημένος, μὲ ἄρχοντας καὶ μὲ πτωχοὺς ἦτον ἠγαπημένος· κάποιος μπάνος ἤτονε, τὸ ὄνομά του Γιάννης, μωρός, χοντρός, ἀπάνθρωπος, ἀδικητής, ἀβάνης· τὴν Πόρταν ἀνακάτωσε μέσα στὴν βασιλείαν καὶ ἔβγαλέν τον τὸν πτωχὸν ἀπὸ τὴν ἀφεντίαν* Ἰστ. Βλαχ. 456· *ἐκεῖνος ὁ ἀπάνθρωπος καὶ ὁ κακὸς ἀβάνης, ὁποὺ ἐχάλνα τοὺς Γραικοὺς χωρὶς ἐλεημοσύνην* Ἰστ. Βλαχ. 1312.

ἀβανία ἡ, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 169 δίς· *ἀβανιὰ* Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 169· *ἀβονιὰ* (πιθ. διορθωτέον), Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 253^{1}· *βανία* Φαλιέρ., Ἰστ. (Ζώρ.) V 521.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀβάνης* (Κατὰ Meyer, NS IV 5, ἀπὸ τὸ ἰταλ. *avania*· πβ. καὶ Χατζ., Ξέν. στοιχ. 59). Ἡ λ. στὸν Du Cange, στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβανιά*).

Συκοφαντία (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ λ. *ἀβανιὰ* 1. Βλ. καὶ Βακαλ., Ἰστ. Ν. Ἑλλην. Β' 143) : *Ηὕρηκαν μίαν μέθοδο καὶ ἀβανία, ὅτι πὼς ὁ Σιν. Γιούλιος ὁ Πανάρετος, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μας ἄρχοντες, ἐμπῆκε εἰσὲ μιᾶς φτωχῆς σπίτι καὶ ἐπροσπάθησε νὰ κάμη μὲ δαύτηνε μὲ δυναστικὸν τρόπον,... ὅμως μετὰ καιρὸν ἐλυτρώθη ἀπὸ τὴν ἀβανίαν ἐτούτη, γνωρίζοντάς τονε ἡ δικαιοσύνη ἄφταιστον* Σουμμ., Ρεμπελ. 169· *καὶ τίς μπορεῖ νὰ ζήση σὲ τόσα τυραννίσματα, τὲς ἀβονιὲς ποὺ κάμνουν, μὲ δίχως νὰ χρεωστούσινε χρέος νὰ τῶν ἐβγάνουν;* Τζάνε, Κρ. πόλ. 253^{1}.

ἀβαντάτζιο(ν) τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 279[25]· *ἀβατάντζιο(ν)*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 30[25].

Κατὰ Χατζ. (Ξέν. στοιχ. 63) ἀπὸ τὸ γαλλ. *avantage*. Πβ. καὶ τὸ ἰταλ. *avvantaggio*. Ἡ λ. *(ἀβαττάτζια)* καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (Χατζ., ὅ.π.). Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀβαντάγιο* (ΙΛ).

Προνόμιο καὶ κέρδος ποὺ προέρχεται ἀπὸ αὐτὸ (πβ. ΙΛ λ. *ἀβαντάγιο* 1) : *νὰ ἔχῃ πολλὰ κέρδη λεγόμενα ἀβαντάτζια* αὐτ. 279[25]· *νὰ ἔνι τιμημένες ἀποὺ πολλὰ προβελίτζια, τουτέστιν σιγγίλια καὶ μὲ πολλὰ περισσέματα, τουτέστιν ἀβατάντζια* αὐτ. 30[29].

ἀβαντζάρω, Καραβ. (Del.) 495[19], Λεηλ. Παροιχ. (Κριαρ.) 221· *ἀβατζάρω*, Καραβ. (Del.) 492[28]· Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 40· *βατζάρω*, Φορτουν. (Ξανθ.) Ε' 73.

Ἀπὸ τὸ ἰταλ. *avanzare*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Προχωρῶ μὲ πρόθεση ἐπιθετικὴ (πβ. ΙΛ στὴ λ. Β1 καὶ Garz., Diz. λ. *avanzare* I) : *καὶ πρίχου ξημερώσῃ νὰ ἀβαντζάρου* Λεηλ. Παροιχ. 221. **2α)** Μένω ὡς ὑπόλοιπο, περισσεύω (πβ. ΙΛ στὴ λ. Β3 καὶ Garz., Diz. λ. *avanzare* II) : *Γιὰ* (Ἀλεξ. Στ., Κρ. Ἀνθολ. σελ. 148 VIII 9, ἐσφαλμ. γράφει : *Γειά*) *πόσα μοῦ βατζάρασι; τρία τσικίνια μόνο, ὅ,τι καὶ φτάνου στὸ κρασὶ κι' ἀπόκει ἀποπληρώνω* Φορτουν. Ε' 73· **β)** περιττεύω, εἶμαι περιττός : *Πρέπει τση τσῆ Κασσάντρας σου νὰ τσ' ἔχῃς πλήσια χάρη, γιατὶ σὲ ζοῦν τὰ μάτια τση καὶ τὸ ψωμὶ ἀβατζάρει* Κατζ. Α' 40.

ἀβαντζιάζω, Μαχ. (Dawk.) 524[14].

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. γαλλ. *avanchier* (Dawk., Makh. B', Γλωσσ.) ἢ τὸ προβηγκ. *avançar* (Χατζ., Ξεν. στοιχ. 63). Βλ. καὶ Γεωργακ. (Ἀφ. Τριαντ., 1960, 497 σημ. 99).

Κερδίζω : *διὰ νὰ ἀβαντζιάσῃ ὁ ἄτυχος καβαλάρης ὀνομίσματα φ'* ὅ.π.

ἀβάντζον τό, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 474.

Τὸ ἰταλ. *avanzo* (Meyer, NS IV 5). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κέρδος, ὄφελος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀβάντζο* 1) : *γράφω αὐτοῦ τὸ ὄνομα θαρρῶ νὰ εἶχ' ἀβάντζον* ὅ.π.

ἀβαντπαρλιέρης ὁ, βλ. *ἀβαμπαρλιέρης*.

ἀβάπτιστος, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 135[19], Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1500, Εὐγέν. (Vitti) 1145· *ἀβάφτιστος*, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 12, 1249.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀβάπτιστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβάφτιστος*).

1α) Ποὺ δὲ βαφτίστηκε ἀκόμη (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. Β1) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀβάφτιστος* 1): *Θανὼν ἀβάπτιστος...* Δούκ. 135[19]· **β)** ὁ μὴ χριστιανός, ἀλλόθρησκος (πβ. Πορφυρογ., Πρὸς Ρωμαν., Mor. 30[74] καὶ ΙΛ λ. *ἀβάφτιστος* 1 Γνωμ.) : *τὰ ἔθνη γὰρ τὰ ἀβάφτιστα ὅρκον ἂν σὲ ποιήσουν* (παραλ. 2 στ.), *οἱ δὲ Ρωμαῖοι, ὅπου λέγουσιν ὅτι εἰς Χριστὸν πιστεύουν* Χρον. Μορ. Η 1249. **2)** Ἄπιστος, κακὸς (πβ. ΙΛ λ. *ἀβάφτιστος* 2): *διότι εἶναι ἄπιστοι, αἱρετικοί, λουτράνοι καὶ παντελῶς ἀβάπτιστοι, μάλιστα καὶ τυράννοι* Ἱστ. Βλαχ. 1500.

ἄβαρ τό, βλ. *ἄμπαρ*.

ἀβάρος, ἐπίθ. Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 85[32].

Τὸ ἰταλ. *avaro*.

Φιλάργυρος : *Κα' κάποιοι ἄρχοντες ἀβάροι, ἀδιάκριτοι, ἐκρύβανε τὰ στάρια* ὅ.π.

ἀβαρῶς, ἐπίρρ. Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 242.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀβαρής*. Ἡ λ. ἤδη σὲ παπύρ. (Preisigke - Kiessling).

Ἀγόγγυστα, χωρὶς ἀντίρρηση : *Πάντα τὰ τῆς ὑπηρεσίας ἀβαρῶς ἐξετέλει* ὅ.π.

ἀβάσταγος, ἐπίθ. βλ. *ἀβάστακτος*.

ἀβάστακτος, ἐπίθ. Καλλίμ. (Κριαρ.) 1874, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 770, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 625, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 4, 71, 651· *ἀβάσταγος*, Καλλίμ. (Κριαρ.) 27, Ἐπιθαλ. Ἀνδρ. Β' (Λάμπρ. - Strzyg.) 555, Λίβ. (Wagn.) Ν 765, Σαχλ. (Vitti) Ν 309, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 352, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 512.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀβάστακτος*. Ὁ τ. *ἀβάσταγος* στὸ Βίο Νεἰλ. νεωτ. (P.G. 120) 156 B. Γιὰ τὴν κατάλ. -γος βλ. Κακρ., Ἀθ. 38, 1926, 194 κέ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβάσταχτος*).

Α' Κυριολ. : ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν κρατήσῃ ἐξαιτίας τοῦ βάρους του, ἀσήκωτος, πολὺ βαρὺς (πβ. L - S. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀβάσταχτος* 1) : *Γομάρια ἀβάστακτα, φορτώματα μεγάλα* Διήγ. παιδ. 770. **Β'** Μεταφ. : ἀνυπόφορος, ἀφόρητος (πβ. Preisigke - Kiessling καὶ Lampe, Lex. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀβάσταχτος* 1β. Βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ϛ' 483) : *Ὅτι πολλὰ εἶναι ἀβάσταγοι οἱ ἀπ' ἀπέσω πόνοι* Φαλιέρ., Λόγ. 352.

ἀβατάντζιον τό, βλ. *ἀβαντάτζιο(ν)*.

ἀβατζάρω, βλ. *ἀβαντζάρω*.

ἄβατος, ἐπίθ. Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 255.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄβατος*.

Ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεβῇ (κάπου) : *ἡ τῆς οὐρανοβάμου κλίμακος σύνθεσις καὶ ἀριθμήσωμεν τοὺς αὐτῆς βαθμοὺς καὶ ἴδωμεν εἰ πᾶσιν ἐπέβη ὁ πατήρ, ἢ τοῖς μέν, τοῖς δὲ ὕστερος ἐφάνη ἢ ἄβατος* ὅ.π.

ἀβάφτιστος, ἐπίθ. βλ. *ἀβάπτιστος*.

ἀββᾶς ὁ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 301 c (χφ g) (κριτ. ὑπ.), Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1484.

Λέξη ἀραμ. προέλ. (Bauer, Wört. Πβ. Triand., Lehnw. 147 = Ἀπ. Α' 450). Ἡ λ. καὶ σὲ παπύρ. (Preisigke - Kiessling) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μοναχός, καλόγερος (βλ. καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. 1· πβ. καὶ Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α' 364) : *τοῦτο δαμάζει πάντοτε τοὺς ταπεινοὺς ἀββάδας* Προδρ. III 301 c (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

ἀβγάσιμον τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 177[13], 430[5].

Ἀπὸ τὸ *βγάνω*.

Ἐξάνθημα, ἀπόστημα (Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ, 1955/6, 245. Πβ. ΙΛ λ. *βγάλμα* 7, λ. *βγάλσιμο* 7, λ. *βγαλτικὸς* 3, λ. *βγαλτὸς* 7, λ. *βγαντός*, λ. *βγατὸς* 2): *ἔπρεπε νὰ κόψῃ τὴν πληγὴν ἢ νὰ ἀνοίξῃ τὸ ἀβγάσιμον ἢ τὸ ἀπόσταμαν* αὐτ. 177[13]. — Συνών. *ἀπόστημα, ἐβγαλτόν*.

ἀβγατίζω, *ἐβγατίζω*, Μαχ. (Dawk.) 490[25], Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 176 (πβ. καὶ Ξανθ., Κρ. Λαὸς 1, 1909, 10)· *βγατίζω* ἢ *ἐβγατίζω*, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 165, Φορτουν. (Ξανθ.) Ε' 246· *ἀβγατίζω*, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ζ 128.

Κατὰ Χατζιδ. ἀπὸ τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἐκβατὸς* > *ἐγβατὸς* > *ἐβγατὸς* > *ἐβγατέω - ῶ* (ΕΕΠ 6, 1911, 92 - 93 καὶ Ἀθ. 23, 1911, 495· βλ. καὶ ΛΑ 6, 1923, 3). Πβ. Triand., Lehnw. 37 - 38 = Ἀπ. Α' 492. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. καὶ Du Cange (addenda) λ. *αὐγατεῖν*.

Α' Μτβ. **1)** αὐξάνω, μεγαλώνω (κάτι) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β1) : *Κ' ἔδωκέ τον ὁ ἀφέντης ἄλλο ἕνα παξιμάδι καὶ δύο κοῦπες κρασάκι· καὶ ἀβγατίσθην ὁ λοφές του*

Πτωχολ. Ζ 128. **2**) Κάνω (κάποιον) νὰ κερδίση, φέρνω κέρδος (σὲ κάποιον) : *Θέλεις νὰ κάμης μιὰ δουλειὰ καλή, ἀπού σὲ βγατίζει;* Φορτουν. Ε′ 246. **Β′** ᾿Αμτβ. **α**) προκόβω, προοδεύω, εὐημερῶ (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α2) : *Θεωρῶντα οἱ Γενουβίσοι ὅτι δὲν ἐβγατίζουν... ἀφῆκαν τὸν τόπον τους* Μαχ. 490^{25}· **β**) κερδίζω (σὲ παιχνίδι) : *῾Ο μάστορας ὁ ζαριστὴς πιστεύγει ν' ἀβγατίση καὶ μὲ τὸ κέρδος τὸ κακὸν ἐλπίζει νὰ πλουτίση* Σαχλ. Α′ 176.

ἀβγάτος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 153.

᾿Απὸ τὸ οὐσ. *ἀβγόν*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Γεμάτος ἀβγὰ (προκ. γιὰ ψάρια) (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *καὶ κέφαλος τριπίθαμος ἀβγάτος ἐκ τὸ Ρήγιν* ὅ.π.

ἀβγὸ τό, Σταφ., ᾿Ιατροσ. (Legr.) 13^{376}, ᾿Ασσίζ. (Σάθ.) 492^{20}, ᾿Ορνεοσ. (Hercher) 579^{30}, Πουλολ. (Krawcz.) 160, ᾿Ιατροσ. κῶδ. (῎Αμ.) χκ′, Ch. pop. (Pern.) 511, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 133, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 2^{27}, 6^{10}, 116^{1}, Αἰτωλ., Βοηβ. (Ban.) 214, Διγ. (Πασχ.) ῎Ανδρ. 400^{2}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 418^{6}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 88^{24}.

᾿Απὸ τὴ συνεκφορὰ *τὰ ὠὰ* > *ταουὰ* > *ταουγὰ* > *ταβγὰ — τ'ἀβγὸ* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 322, 328 - 329 καὶ Τριαντ., Ν. ῾Εστ. 33, 1943, 303 - 305). ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

᾿Αβγό, ὅπως καὶ σήμ. (ΙΛ στὴ λ. 1) : *ὁπού εἶν' τ' ἀβγά της μελενὰ καὶ τὰ πουλιά της μαῦρα* Ch. pop. 511.

ἀβγοτάραχον τό, βλ. *ἀβγοτάριχον*.

ἀβγοτάριχον τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 281 (χφφ SA) (κριτ. ὑπ.)· *ἀβγοτάραχον*, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 281.

᾿Απὸ τὰ οὐσ. *ἀβγὸ* καὶ *τάριχον* (᾿Ανδρ., Λεξ. λ. *ἀβγοτάραχο*). Κατὰ Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α′ 184, ἀπὸ τὸ οὐσ. *ὠοτάριχον*, ποὺ στὸ Σήθ, Τροφ. (Langkavel) 125^{9} καὶ στὸν Τζέτζη, ᾿Αλληγ. ᾿Ιλ. Π 337. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβγοτάραχο*).

᾿Αβγοτάραχο, ὅπως καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβγοτάραχο* 1). — Πβ. Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α′ 184 καὶ ΒΒΠ Ε′ 36 - 37 : *καὶ πωρινὰ ἀβγοτάραχα διὰ τὴν ἀνορεξίαν* Προδρ. III 281.

ἀβδελιὰ ἡ, βλ. *βδελιά*.

ἀβδέλλα ἡ, βλ. *βδέλλα*.

ἀβεντούρα ἡ, Βουστρ. (Σάθ.) 539.

Τὸ ἰταλ. *avventura* (Meyer, NS IV 5). Πβ. Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63. Σὲ ἔγγρ. τοῦ 1468 τ. *ἀβαντούρα* (Σακ., Κυπρ. Β′ 3).

Τύχη, πεπρωμένο : *καὶ τρέχει ἕνας Σκλαβοῦνος μὲ τὸ σπαθὶν ἀρματωμένος καὶ ἐμπαίνει μέσα εἰς τὴν τζάμπραν τῆς ρήγαινας... καὶ τρέχει ὁ μισὲρ Τζόρτζον Κονταρής... καὶ λαλεῖ του : «Εἶντα θέλεις ὧδε;» Κ' ἐκεῖνος λαλεῖ του : «Γυρεύγω τὴν ἀβεντούρα μου»* ὅ.π.

ἀβερτίρω, Στάθ. (Σάθ.) Γ′ 254, Φορτουν. (Ξανθ.) Δ′ 217.

᾿Απὸ τὸ βεν. *avertir* (Ξανθ., Φορτουν., Γλωσσ.).

α) Εἰδοποιῶ : *Γιὰ νὰ θελήσω σήμερο τὸ Λούρα νὰ ἀβερτίρω* Φορτουν. Δ′ 217. Συνών. *ἀβιζάρω* β, *ἀβιζιάζω* β· **β**) ὑποδεικνύω, συνιστῶ (κάτι σὲ κάποιον) : *Καλῶς τὸ Δάσκαλο! ἀπατά, σὰ σέ 'δα, ἀνίμενά σε νὰ σ' ἀβερτίρω ὅπου μὲ δῆς μπλιό σου νὰ μὴν παινᾶσαι* Στάθ. Γ′ 254.

ἀβιζάρω, Γαδ. διήγ. (᾿Αλεξ. Λ.) 410, ᾿Αλφ. (Κακ.) 10^{55}, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 162, Εὐγέν. (Vitti) 777, Φορτουν. (Ξανθ.) Α′ 402, Γ′ 65, 112, 788.

Τὸ ἰταλ. *avvisare*. Πβ. καὶ τὸ προβηγκ. *avisar* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63). ῾Η λ. καὶ στὸ Κυπρ. χφ. (Παντ.) 156 καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἀββιζάρω*).

α) Κάνω γνωστό, ἀνακοινώνω (κάτι σὲ κάποιον), ἐνημερώνω : *᾿Αφέντη Γάδαρε, τίποτε μὴ φοβᾶσαι. Νὰ σ' ἀβιζάρω τίποτες ἦρθα γυρεύοντάς σε* Γαδ. διήγ. 410· *καὶ πέ του νά 'ρθη ὡς ἐδεπά, γιὰ νὰ τὸν ἀβιζάρω, εἰς ὀρδινιὰ νά 'ναι καὶ αὐτός, καλὰ νὰ τόνε δείρη* Φορτουν. Γ′ 65· **β**) εἰδοποιῶ (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀββιζάρω* 1): *ὅτι νὰ τοὺς εἰποῦν τὴν ἀλήθειαν, τὸ πῶς ἀπὸ τὸ σενάτο τῆς Βενετίας τοὺς ἀβιζάρανε ὅτι ἡ ἀρμάδα τῆς Μπαρπαρίας ἔχουνε γνώμη νὰ κτυπήσουν τὴν χρονίαν ἐκείνην* Σουμμ., Ρεμπελ. 162. Συνών. *ἀβερτίρω* α, *ἀβιζιάζω* β.

ἀβιζιάζω, Μαχ. (Dawk.) 150^{12}, 644^{1}, Βουστρ. (Σάθ.) 438, 440, 450, 461, 471, 517, 525, 528· *ἀβιζιάζω* ἢ *βιζιάζω*, Μαχ. (Dawk.) 392^{12}.

᾿Απὸ τὸ ἰταλ. *avvisare* ἢ κατὰ Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63, ἀπὸ τὸ προβηγκ. *avisar*. Πβ. καὶ Dawk., Makh. Β′, Γλωσσ. (Βλ. καὶ Γεωργακ., ᾿Αφ. Τριαντ., 1960, 497 σημ. 99).

α) Πληροφορῶ, κάνω γνωστό: *᾿Ακόμη ἀβιζιάζω σας ὅτι... ἦρτεν καὶ ἕνας Γιάκουμο Μαρτέζης* Βουστρ. 471· **β**) εἰδοποιῶ, στέλνω μήνυμα: *καὶ νὰ ἀβιζιάσουν τοὺς Κυπριῶτες νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Συρίαν* Μαχ. 150^{12}· *πάγω κατάδικα τῆς συνειδησής μου καὶ κατάδικα τῆς πίστης μου, διότι εἶσαι ἄλλος παρὰ τὴν πίστην μου, καὶ ἀβιζιάζω σε κατάδικα τοῦ ἀφέντη μου ὀρθοδόξου* Μαχ. 644^{1}. Συνών. *ἀβερτίρω* α, *ἀβιζάρω* β

ἀβίζο τό, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 159, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 170, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 444^{3}.

Τὸ ἰταλ. *avviso* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63). ῾Η λ. καὶ στὸ Κυπρ. χφ. (Παντ.) 156 καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀββίζο*).

Εἴδηση, εἰδοποίηση (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀββίζο*): *Τὸ ἀβίζο ὡσὰν ἔσωσε..., ὁ γενεράλες ὅρισε ὅλα νὰ σηκωθοῦσι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 444^{3}· *Καὶ ἐρχόμενον κανένα ἐνάντιον νὰ δίδουν τὸ ἀβίζο τοῦ καπετάνιου του* Σουμμ., Ρεμπελ. 159^{7}. — Συνών. *ἀβὶς* τό.

ἀβικάρης ὁ, βλ. *βικάρης*.

ἀβικάριος ὁ, βλ. *βικάριος*.

ἀβὶς τό, Μαχ. (Dawk.) 132^{37}.

Τὸ γαλλ. *avis* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 63).

Εἴδηση, πληροφορία: *καὶ ἡ βίγλα ἔδωκέν τους ἀβὶς πῶς τὰ τρία εἶναι τούρκικα μόνον* ὅ. π. — Συνών. *ἀβίζο*.

ἀβιστίρω, βλ. *βιστίρω*.

ἀβιστιρῶ, βλ. *βιστιρῶ*.

ἀβιτσιάλης ὁ, βλ. *ὀφφιτσιάλης*.

ἄβλαβα, ἐπίρρ. Φορτουν. (Ξανθ.) ᾿Ιντ. Γ′ 51, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 269^{20}.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄβλαβος*. ῾Η λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χωρὶς ζημία, χωρὶς βλάβη (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *κι' ὁπού μᾶς ἐξεγκρούσεψε κι' ἄβλαβα ἐπέρασέ μας τόση μεγάλη θάλασσα κι' ὡς ἐδεπὰ ἔφερέ μας* Φορτουν. ᾿Ιντ. Γ′ 51.

ἄβλαβος, ἐπίθ. Διγ. (Καλ.)Α 964, 3618, 4320, Βέλθ. (Κριαρ.) 777, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 181, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 68.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀβλαβής*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ποὺ δὲν ἔπαθε τίποτε, σῶος, ἀπρόσβλητος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α 1) : *τοὺς ἔστρεψε τοὺς κουμέσους ὀπίσω ὕγιους καὶ ἄβλαβους* Σουμμ., Ρεμπελ. 181· *τόσον μεγάλον θανατικὸν ἐγίνην... καὶ δὲν ἀφῆκεν οὔτε κάστρη οὔτε χῶρες ἄβλαβες οὔτε ὁσπίτι* Συναδ., Χρον. 68· **β)** ἀμετάβλητος, ἀκέραιος, ἀνόθευτος : *τηρήσας πίστιν τὴν αὐτοῦ ἄβλαβον ἕως τέλους* Διγ. Α' 4320. — Πβ. *ἄβλαφτος*.

ἄβλαφτος, ἐπίθ. Ἱερόθ. Ἀββ. (Legr.) 334, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 312, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 385^{7}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *βλάφτω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄβλαβος*).

Ποὺ δὲν ἔπαθε τίποτε, σῶος, ἄθικτος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α1): *κ' ἐκεῖνοι* (δηλ. οἱ στρατιῶτες) *μὲ τὴν τέχνη τως καὶ φύλαξη μεγάλη πάσ' ἕνας ἄβλαφτος περνᾷ τ' ἀλλοῦ ἀπού τὴν ἀγκάλη* Ροδολ. Γ' 312· *τὸ ἐρημοκκλήσι, τὸ ὁποῖον ἦτο ἄβλαφτον καὶ γερὸν ὡς ἦτον κτισμένον παλαιόθεν* Ἱερόθ. Ἀββ. 334. — Πβ. *ἄβλαβος*.

ἀβλυωπῶ, βλ. *ἀμβλυωπῶ*.

ἀβογαδόρος ὁ, Ἱερόθ. Ἀββ. (Legr.) 337· *ἀβουγαδοῦρος*, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 348, 412 (ἐσφαλμ. Ξανθ., Παναθήν. 18, 1909, 180), 414.

Ἀπὸ τὸ βεν. *avogadòr* (Triand., Lehnw. 138 = Ἄπ. Α' 441).

1) Δικαστής, εἰσαγγελέας (Βλ. καὶ Ζώη, Λεξ. Ζακ.): *νὰ ἔλθῃ στὴν Ζάκυνθον ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ ἐξοχώτατος αὐθέντης Ἰωάννης Καπέλος, ὁποὺ ἦτον στελμένος ἰγκουΐζιτόρος, σύντυχος καὶ ἀβογαδόρος εἰς τὸ Λεβάντε* Ἱερόθ. Ἀββ. 337. **2)** Εἶδος δικηγόρου (βλ. καὶ Μανούσ., ΕΕΒΣ 27, 1957, 347 - 348): *καὶ τῶν ἀβουγαδούρων μας καὶ αὐτῶν τῶν ἀβουκάτων* Σαχλ., Ἀφήγ. 414 (πβ. *ἀβαμπαρλιέρης, ἀβοκάτος*).

ἀβοὲρ ὁ, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 7404· *ἀβουέρης* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7462, 8604.

Τὸ ἀρχ. γαλλ. *avoëor* (Triand., Lehnw. 143 = Ἄπ. Α' 446).

Κηδεμόνας, ἐπίτροπος: *Ἐνταῦθα ἐφανέρωσεν τὸν ἄντραν της ἐκεῖνον ὡς ἄντραν της καὶ ἀβοέρ, ὡς τὸ ἔχουν τὰ συνήθια* ὅ.π. — Πβ. *ἀβουέ(ς)*.

ἀβοερία ἡ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 8043.

Τὸ ἀρχ. γαλλ. *avoërie* (βλ. καὶ Triand., Lehnw. 143 = Ἄπ. Α' 446).

Κηδεμονία, προστασία: *τὸν τόπον ὅλο ἀφέντευε τοῦ Μεγαλοκυράτου, κ' εἶχεν εἰς ἀβοερίαν αὐτοῦ τὸν Γκίον ντὲ λὰ Ρότζε* ὅ.π.

ἀβοκαρίζω, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7550.

Ἀπὸ τὸ μσν. ἰταλ. *avvocare*. (Triand., Lehnw. 138 = Ἄπ. Α' 441).

Συνηγορῶ: *διὰ συντροφιὰν κι' ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ μισὶρ Νικολάου ντὲ Σαὶν Ὀμὲρ θέλω νὰ ἀβοκαρίσω* ὅ.π. —Συνών. *ἀβουκατεύω*.

ἀβοκάτης ὁ, βλ. *ἀβοκάτος*.

ἀβοκάτος ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 28^{9,13}, 34^{12}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7528, 7531, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 7528, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1219, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 163, Στάθ. (Σάθ.) Γ' 49, 59, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 588^{19}· *ἀβοκάτης*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 283^{7}· *ἀβουκάτος*, Ἑλλην. νόμ.

(Σάθ.) 516^{14,16}, 520^{4}, 572^{27}, 573^{20}, Χρον. Μορ. (Καλ.)Η 7521, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 7521, 7531, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 318, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 269, 388, 390, 414, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 132, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 171.

Τὸ ἰταλ. *avvocato* (Meyer, NS IV 5 καὶ Triand., Lehnw. 138 = Ἄπ. Α' 441). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀββοκάτος*). Πβ. καὶ Du Cange, λ. *ἀβουκάτος* καὶ *ἀδβοκάτος*.

Εἶδος δικηγόρου (βλ. καὶ Μανούσ., ΕΕΒΣ 27, 1957, 347 - 348, πβ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ϛ' 49 - 50. Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ λ. *ἀββοκάτος* 1): *Οἱ κριτάδες εἰς κανέναν ἀγκάλεμαν οὐδὲν ἐντέχεται νὰ ἔναι ἐμπροπέτες* ὅ (ἔκδ. ὤν· διορθῶσ.) *λέγεται ἀβοκάτοι καὶ κριτάδες* Ἀσσίζ. 28^{9}· *ὁμοίως ὁ ἀβοκάτος, τουτέστιν ὁ ἐμπροπέτης ὁ λεγόμενος φαρπαλιέρος, ἐὰν θελήσῃ νὰ ἔνι πρικουρούρης εἰς τὴν αὐλὴν διὰ πράγμαν κανενοῦ ἀνθρώπου* Ἀσσίζ. 34^{12}. — Πβ. *ἀβαμπαρλιέρης, ἀβογαδόρος, ἐμπροπέτης, παραστάτης, πρικουρούρης, προκουρούρης, προκύρης, πρόλαλος*.

ἀβοκατοσύνη ἡ, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 171, 172.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀβοκάτος*.

Τὸ νὰ δικηγορῇ κανείς: *Ἀκόμα ἐπίασαν καὶ δι' ἀβουκάτον ἕνα Φράγκον... ἦτον καλὸς εἰς τὴν ἀβοκατοσύνην* αὐτ. 171.

ἄβολος, ἐπίθ. Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.)Α 386.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *βολή* (Χατζιδ., Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 21, βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Α^{1} 205^{6}). Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. καὶ Du Cange. Γιὰ τὸ οὐσ. *βολή* βλ. καὶ Κριαρ., B-NJ 19, 1966, 89 κέ.

Ἀπρόσιτος, δυσκολοπλησίαστος (πβ. ΙΛ στὴ λ. Α1): *εἰς ἄλλον τόπον πλιὰ κουρφὸ καὶ ἄβολο νὰ σὲ πάρῃ, γιὰ νὰ μηδὲν ἀπορπιστῇς* ὅ.π.

ἀβονιὰ ἡ, βλ. *ἀβανιά*.

ἀβουγαδοῦρος ὁ, βλ. *ἀβογαδόρος*.

ἀβουέρης ὁ, βλ. *ἀβοέρ*.

ἀβουὲ(ς) ὁ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7404.

Τὸ γαλλ. *avoué* (Triand., Lehnw. 143 = Ἄπ. Α' 446).

Κηδεμόνας, ἐπίτροπος: *Κ' ἐνταῦτα ἐπρεζάντισε τὸν ἄντραν της ἐκεῖνον ὡς ἀβουὲ καὶ ἄντραν της, ὡς τὸ ἔχουν τὰ συνήθια* ὅ.π. —Πβ. *ἀβοέρ*.

ἀβουκατεύω, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 7550.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀβουκάτος*.

Συνηγορῶ: *ἐπεὶ ἐγὼ διὰ συντροφιὰν κι' ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ μου μισὲρ Νικολοῦ ντὲ Σάντ' Ὀμὲρ θέλω ν' ἀβουκατέψω* ὅ.π. —Συνών. *ἀβοκαρίζω*.

ἀβουκάτος ὁ, βλ. *ἀβοκάτος*.

ἄβουλα, ἐπίρρ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 187^{27}, 320^{18}, Λίβ. (Lamb.) Sc. 935, Esc. 2017, Ἰμπ. (Κριαρ.) 491, Ριμ. κόρ. (Pern.) 724, Πικατ. (Κριαρ.) 107, 360, Ἰμπ. (Legr.) 156.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄβουλος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄβουλα* II).

Ἄθελα, χωρὶς τὴ θέληση, χωρὶς τὴ συγκατάθεση (κάποιου) (βλ. καὶ Κριαρ., Πικατ. 60· ἐσφαλμ. Παπαδ. Α., ΛΔ 2, 1940, 15. Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ στὴ λ. Ι): *πῶς ἰστανέου μου γράφουν σε τὰ χέρια μου πιττάκιν, καὶ «ἡ δεσποτεία μου» λέγουν* (κριτ. ὑπ.) *σε τὰ χείλη μου ἄβουλά μου; Λίβ. Esc. 2017· πῶς γὰρ τὸ ἀποκότησες,... ἄβουλα τοῦ πατέρα*

σου νὰ πᾶς νὰ πολεμήσῃς Ἰμπ. (Legr.) 156· *καὶ ἄβουλα τοῦ αὐθεντὸς τίποτα δὲν κινᾶται* Πικατ. 360· *πλὴν ἂς ξηβοῦμεν ἄβουλα, κανεὶς νὰ μὴν τὸ ξεύρῃ, δίχως βουλὴν καὶ θέλημαν πατρός σου καὶ μητρός σου* Ἰμπ. (Κριαρ.) 491.

ἀβούλευτος, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Schmitt) P 7452.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀβούλευτος.*

Ποὺ δὲν ἔχει κάποιον νὰ τὸν συμβουλεύῃ, ἀσυμβούλευτος: *Κ' ἐτούτη, ὡς ἀβούλευτη γυναῖκα, χωρὶς ἄντρα, ἐστρέφοτον στὸ σπίτι της ὡσὰν ἀπογνωσμένη* ὅ.π.

ἄβουλλος, ἐπίθ. Διήγ. παιδ. (Wagn.) 138.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ οὐσ. *βούλλα* (πβ. ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει βούλωμα, πῶμα: *ἂν εὕρῃς δ' ἄβουλλον ῥογὶν νὰ γέμῃ τὸ ἐλάδιν* ὅ.π.

ἄβουλος, ἐπίθ. Ριμ. Βελ. (Wagn.) 167.

Πιθ. ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ οὐσ. *βουλή,* ἄσχ. πρὸς τὸ ἀρχ. *ἄβουλος.*

Ποὺ δὲν ἔχει τὴ γνώμη καὶ κάποιου ἄλλου: *οἱ ἄρχοντες νὰ ἔλθωσιν ὀμπρὸς τοῦ βασιλέως* (παραλ. 1 στ.) *καὶ τὴν βουλήν του καθεεὶς νὰ δώσῃ μὲ τὴν τάξιν* (παραλ. 8 στ.)· *ἄβουλος γὰρ οὐ βούλομαι νὰ στείλω τὴν ἀρμάδα* ὅ.π.

Ἀβράμηλος ὁ, βλ. *Ἀβράμυλος.*

ἀβραμιαῖος, ἐπίθ. Χίκα, Μονῳδ. (Μανούσ.) 56.

Ἀπὸ τὸ κύρ. ὄνομ. *Ἀβρὰμ* καὶ τὴν κατάλ. -*ιαῖος* (τὸ *ι* ἀπὸ θέματα ποὺ λήγουν σὲ *ι*). Ἡ λ. καὶ στὸν Ἡσύχ. (βλ. καὶ Lampe, Lex.).

Ποὺ ἔχει τὰ ἤθη τοῦ Ἀβραάμ (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 2): *ποῖος ἔκλαιγε καὶ δὲν ἐσυνέκλαιε μετ' ἐκεῖνον ὁ καλός μας ἐκεῖνος πατέρας; ποῖος ἐφυλακώνετον καὶ δὲν ἦτον ἐπισκεπτής του ὁ ἀβραμιαῖος ἐκεῖνος γέροντας;* ὅ.π.

Ἀβράμυλος ὁ, Πωρικ. (Camar.) S 104^{16}.

Ἀπὸ τὸ μτγν. οὐσ. *βράβυλον* ὕστερα ἀπὸ τροπὴ τοῦ *β* σὲ *μ* μὲ ἀνομοίωση. Στὸν Πωρικ. (Wagn.) 199^{17}, τ. *βράβουλος.* Ἡ λ. καὶ στὸ Σομαβ. (λ. *ἀβράμηλον*) καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβράμυλο*).

Εἶδος ἀγριοδαμάσκηνου (προσωποποιία) (βλ. καὶ Heldr. - Μηλιαρ. 30 - 31 καὶ ΙΛ λ. *ἀβράμυλο*): *ὁ πρωτονοτάριος Πιπέριος μετὰ... Δενδρολιβάνου, Ἀβραμύλου τε καὶ Κουμάρου* ὅ.π.

ἄβραστος, ἐπίθ. Πουλολ. (Krawcz.) 61.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ ἐπίθ. *βραστός.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Νωθρός, βαρετός, ἀνούσιος (πβ. Krawcz., Πουλολ. 44 σχόλ. καὶ ΙΛ στὴ λ. Β 1): *μὲ τὸν μακρὸν τὸν σφόνδυλον μὲ τὸ πολὺν καμάριν, κουναβλοπόδης, ἄβραστος, μὲ τὰς μαύρας τὰς κάλτσας* (παραλ. 3 στ.), *ἐσύ 'σαι καμηλόραχος* ⟨*καὶ*⟩ *κακοπερπατάρης* ὅ.π.

ἀβροκόσμητος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5776.

Ἀπὸ τὰ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁβρὸς* καὶ *κοσμητός.*

Ποὺ εἶναι λαμπρὰ στολισμένος: *καὶ τὴν ψυχὴν ὑπέφαινε χάρισιν λαμπομένην ὡς νύμφην ἀβροκόσμητον, ὡς τρυφερόχροον κόρην* ὅ.π. —Συνών. *ἀβροστόλιστος.*

ἄβρομος, ἐπίθ. Ἱερακοσ. (Hercher) 436^{19}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄβρωμος.*

Ποὺ δὲ «βρόμησε», ποὺ δὲν πῆρε ἄσχημη μυρωδιὰ ἀπὸ ἀποσύνθεση (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S λ. *ἄβρωμος,* πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἀβρόμιστος* 1): *Αἰγὸς χολὴν ἄβρομον χλιάνας ἐγχυμάτιζε τὸν ὄρνιν... Αἰγείαν χολὴν πρόσφατον χλιάνας* ὅ.π.

ἀβρόσιτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5935.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁβρὸς* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *σῖτος.*

Ποὺ διαθέτει πολυτελῆ φαγητά: *καὶ τράπεζαν ἀβρόσιτον φλεγμαίνουσαν τοῖς ὄψοις* ὅ.π.

ἀβροστόλιστος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 3838.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁβρὸς* καὶ τὸ *στολίζω.*

Ποὺ εἶναι λαμπρὰ στολισμένος: *ὡς εἴ τις ἀβροστόλιστον ἀποκοσμήσει νύμφην* ὅ.π. — Συνών. *ἀβροκόσμητος.*

ἀβροτράπεζα ἡ, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 103.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁβρὸς* καὶ τὸ οὐσ. *τράπεζα.*

Τραπέζι μὲ πλούσια φαγητά: *νὰ ὑστερῆται καὶ τὸ φῶς καὶ τῆς ἀβροτραπέζης, νά 'χῃ ψωμὶν καμπανιστὸν καὶ ὕδωρ μὲ τὸ μέτρος* ὅ.π.

ἀβροτράπεζος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 3372.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁβρὸς* καὶ τὸ οὐσ. *τράπεζα.*

Ποὺ σχετίζεται μὲ πλούσιο τραπέζι: *καὶ δεῖπνον ἀβροτράπεζον τελοῦντος τοῦ κρατοῦντος* ὅ.π.

ἀβροχία ἡ, Μαχ. (Dawk.) 1^{28}, 72^{7}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀβροχία.* Ἡ λ. καὶ στὸ Σομαβ. (λ. *ἀβροχιὰ*) καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀβροχιά*).

Ἔλλειψη βροχῆς, ξηρασία (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. 1 καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀβροχιά*): *διατὶ ἐγίνην πεῖνα μεγάλη ἀπού ἀβροχίαν αὐτ.* 1^{23}.

ἄβυσσα τά, βλ. *ἄβυσσος.*

ἀβύσσιος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 441 (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄβυσσος.* Ἡ λ. καὶ στὸ Νικήτ. Παφλ. (P.G. 105 177B).

Ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἄβυσσο τῆς θάλασσας: *Ὡς γὰρ Χριστὸς ἐρρύσατο τὸν Πέτρον ἐκ πελάγους καὶ Ἰωνᾶν διέσωσε τοῦ ἀβυσσίου κήτους* ὅ.π.

ἄβυσσος ἡ, Κρασοπ. (Λάμπρ.) 31, Ἰων. (Hess.) 215^{6}, Λίβ. (Μαυρ.) P 283, 1723, 1726, Λίβ. (Lamb.) Esc. 524, 1610, 2042, Sc. 507, 965, 984, Λίβ. (Wagn.)N 1787, 1790, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) V 14, X 39, Πικατ. (Κριαρ.) 112, 410, Πεντ. (Hess.) Γέν. Ι 2 δίς, VII 11, XLIX 25, Ἔξ. XV 5,8, XXXII 10, 22, XXXIII 13, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 6, 304, 305, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1193, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. Α' 95, Ζήν. (Σάθ.) Α' 69, 137, Ε' 253· *ἄβυσσος* (ἡ *ἄβυσσο* ἡ), Πεντ. (Hess.) Δευτ. VIII 7· *ἄβυσσος* ὁ, Λίβ. (Wagn.) N 1471· *ἄβυσσα* τά, Φυσιολ. (Legr.) 442 (οὐδ.;), Πικατ. (Κριαρ.) 189, Ἀχέλ. (Pern.) 114, 1009.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἄβυσσος.* Ὁ τ. τοῦ ἀρσ. καὶ τοῦ οὐδ. καὶ σημ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἄβυσσο*).

1α) Κυριολ.: χάος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. II· πβ καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. Α καὶ ΙΛ λ. *ἄβυσσο* 1β): *Καὶ ἡ γῆς ἦτον ἄβυσσος καὶ ἀφανιασμὸς καὶ σκότος ἰπὶ πρόσωπα ἄβυσσο* Πεντ. Γέν. Ι 2· **β)** Μεταφ.: τὸ ἀμέτρητο (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. Ε): *οὐκ ἔχω ἄσπλαγχνον* (χφ. *εἰς ἄσπλ.*· βλ. κριτ. ὑπ.) *ψυχὴν καὶ ἀδιάκριτον καρδίαν, ἀλλὰ εἰς αἰσθη-*

σεως ἄβυσσον ἐσέβην ἡ ψυχή μου Λίβ. Sc. 984· *κ' ἐμπαίνω σ' ἄβυσσον χαρὰν κι' ἄβυσσον λύπην ηὖρα* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' 1188. **2**) Βάθη, ἔγκατα τῆς γῆς: *Ἡμεῖς γι' αὐτὸ βουλήθημεν νά 'ναι ξολοθρεμένη, πρώτη ἀπὸ μᾶς κ' εἰς τ' ἄβυσσα τῆς γαίας βουλισμένη* Ἀχέλ. 114· *Ἡ ἄβυσσος ἐξέρασεν πίσσ' ἀνακατωμένην καὶ πύριν βρέχει οὐρανὸς* Χούμνου, Π. Δ. Χ 39. **3**) Κάτω κόσμος, ἅδης, κόλαση (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Bauer, Wört. στὴ λ. 2. Πβ. καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. Β καὶ ΙΛ λ. *ἄβυσσο* 2): *μὰ καὶ ὅσοι κατοικοῦσι θεοὶ ἀπάνω 'ς τσ' οὐρανοὺς καὶ κάτω στῆς ἀβύσσου τὸν πάτο* Φορτουν. Ἰντ. Α' 95· *Ἀπὸ τὰ βάθη σήμερο τῆς σκοτεινῆς ἀβύσσου* (παραλ. 1 στ.) *νὰ μὄβρῃς ἕνα δαίμονα* Ζήν. Α' 69· *Νὰ πέσῃ εἰς τὰ τάρταρα, στὰ βάθη τῶν ἀβύσσων* Φυσιολ. 442· *εἰ μὲν ἐχθὲς εἰς ἄβυσσον καὶ εἰς ἅδην ἐπερπάτουν ἐκ τῆς ὀργῆς σου τὸ ἄπειρον* Λίβ. Ρ 1723. **4α**) Θάλασσα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl. στὴ λ. [1]) : *Κ' ἔκαμε τὰ θεριὰ τῆς γῆς, τὰ ψάρια τῆς ἀβύσσου* Πικατ. 410· **β**) ἄφθονα ὑγρὰ (πβ. ΙΛ λ. *ἄβυσσο* 1α): *βρύσες καὶ ἄβυσσες ἐβγαῖναν εἰς τὸν κάμπο καὶ εἰς τὸ ὄρος* Πεντ. Δευτ. VIII 7· *καὶ νὰ ποταμοφόριζεν ὁ ἄδολος ὁ οἶνος καὶ νὰ ἦλθεν εἰς τὸ στόμα μου ἡ ἄβυσσος ἐκείνη* Κρασοπ. 31.

ἄβυχοι, Θρ. Κων/π. (Παπαδ. - Κερ.) Η 99, Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζωρ.) 103, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Β 99.

Ὁ Κουκ. (ΝΕ 6, 1909, 116) ὑποθέτει ὅτι ὑπόκειται τὸ *Ἄβυλλοι.*

ἀγάγερτος, ἐπίθ. βλ. *ἀδιάγερτος.*

ἀγαθογνώμων, ἐπίθ. Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.) 288 [= Hist. imp. (Mor.) 46].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγαθὸς* καὶ τὸ οὐσ. *γνώμη*. Πβ. τὸ σημερ. *ἀγαθόγνωμος* (ΙΛ).

Συνετός: *Ἦτον δὲ ὁ Βασίλειος φρόνιμος καὶ ἀγαθογνώμων, γενναῖος καὶ ἀνδρειωμένος..., ἔδειχνε τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δύναμίν του* ὅ.π.

ἀγαθοδαίμων ὁ, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 1387.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαθοδαίμων.*

Ἀγαθὴ θεότητα: *Ἐγχώριοι κατ' ἔτος οὖν σεβάζονται τοὺς ὄφεις ὥσπερ ἀγαθοδαίμονας φέροντες ἐν τοῖς οἴκοις* ὅ.π.

ἀγαθοεργία ἡ, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 13.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγαθοεργία.*

Τὸ νὰ κάνῃ κανεὶς καλές, γενναῖες πράξεις, ἀνδραγαθήματα: *Μαθόντες γοῦν τὴν εὐγένειαν καὶ γενεαλογίαν τοῦ θαυμαστοῦ Μερκούριου καὶ ἀγαθοεργίαν* ὅ.π.

ἀγαθὸν τό, Σπαν. (Legr.) Ρ 54, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4623, 5714, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 30^{30}, 114^{22}, 128^{1}, 160^{31}, 161^{3}, 164^{20}, 187^{20}, $365^{20-21,28}$, 381^{3}, 416^{6}, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 536^{13}, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 338, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1726, Ὡροσκ. (Λάμπρ.) 39^{2}, 42^{15}, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 35, Σφρ., Χρον. μ. (P.G. 156) 1061 D, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) VII 84, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{16}.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἀγαθὸς* ὡς οὐσ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαθά*).

1) Καθετὶ καλό, ὡραῖο, χρήσιμο (πβ. Preisigke - Kiessling λ. *ἀγαθὸς* 2): *ἄλσος μυρίων ἀγαθῶν κατάφυτον ὀρχάτοις* Μανασσ., Χρον. 5714· *δηλοῖ χαρὰν καὶ ἀγαθὰ πολλὰ καὶ βροχὴν* Ὡροσκ. 42^{15}· *Ποῦ εἶν' τὰ τόσα ἀγαθὰ ποὺ ἦσουν στολισμένη* (προκ. γιὰ τὴν Πόλη), *ὡσὰν αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἦσουν ζωγραφισμένη;* Ἱστ. Βλαχ. 2437 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 71]. **2α**) Αὐτὸ ποὺ ἔχει κάποιος στὴν κατοχή του, περιουσία (πβ. L - S λ. *ἀγαθὸς* II 4) : *οὐ δύνουνται κληρονομῆσαί τι κλῆραν, οὔτε ἄλλον ἀγαθὸν τοὺς γονεῖς αὐτῶν* Ἀσσίζ. 365^{20-21}· *Ἡ ὀγδόη αἰτία διατὶ ἐξηκληρωθῆναι τὰ τέκνα ἐκ τῶν ἀγαθῶν τοὺς γονεῖς* Ἀσσίζ. 187^{20}· **β**) εἰσόδημα: *ἐτεσαῦτα νὰ ἔχῃ ὁ εἷς ὡς τὸν ἄλλον ἀπὲ τοὺς καρποὺς ἢ ἀγαθὰ τῆς αὐτῆς οἰκίας* Ἀσσίζ. 164^{20}. **3**) Προνόμιο, εὐεργέτημα: *οἱ ἁγίες ἐκκλησίες.... νὰ ἔνι τιμημένες ἀποὺ πολλὰ προβελίτζια, τουτέστιν σιγγίλια...., καὶ οὐδὲν ἐντέχεται.... νὰ ἔναι τὰ πενεφία τους, ἤγουν τὰ ἀγαθά τους, ἀικάνωτα* Ἀσσίζ. 30^{30}. **4**) Προκ. γιὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ ποὺ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία στοὺς πιστούς της: *ἔνι ἀφορισμένοι νὰ μηδὲν ἔχουν μερτικὸν ἀπὲ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας, οὐδὲ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν* Ἀσσίζ. 114^{22}. **5**) Προκ. γιὰ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ χαρίσματα (πβ. L - S, λ. *ἀγαθὸς* II 4): *τοῖς τοῦ Χριστοῦ χαρίσμασι πᾶσι πεπλουτισμένον, κάλλος, ἀνδρείαν, φρόνησιν καὶ πολλὴν εὐτολμίαν, ἔχει καὶ δρόμον ἄπειρον τῶν ἀγαθῶν προσθήκην* Διγ. Gr. VI 338· *τοῦ δὲ κάλλους καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν παιδίων μου οὐ δυναμένου κρυβῆναι* Σφρ., Χρον. μ. 1061 D. **6**) Προκ. γιὰ καθετὶ καλό, ἠθικό: *Ἰδέτε οἱ ἄξιες καὶ οἱ καλὲς τί ἀγαθὰ ὁποὺ κάμαν* Βεντράμ., Γυν. 249· *τὴν ἐνελέκτηκες ὁδὸν οὐδὲ ποσῶς τὴν χάνεις, μάλιστα τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς ἀγαθὸν τοὺς βάνεις* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{16}. **7**) Προκ. γιὰ τὴ σωτηρία, τὴ λύτρωση ἀπὸ τὴν ἁμαρτία: *ὡς δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ δύναμις δυνηθῇ κατορθῶσαι τὸ παγκόσμιον ἀγαθόν, ὅπερ ἐβούλετο, διότι ἦν ἀδύνατον δι' ἑνὸς ἀνθρώπου δυνάμει ἐπιστρέψαι τὴν οἰκουμένην πρὸς τέλος τὸν Θεὸν* Ἱστ. πατρ. 87^{15}.

ἀγαθοποιός, ἐπίθ. Δεφ., Λόγ. (Kar.) 269.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγαθοποιός.*

Ἀγαθός, ἠθικός: *Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁποὺ ἔχει νοῦν καὶ γνώσην νὰ γνωρίσῃ* (παραλ. 1στ.) *τὴν στράταν τὴν ἀγαθοποιή, ὡς διὰ νὰ μὴ ἀσκοντάψῃ* ὅ.π.

ἀγαθοποιῶ, Χρησμ. (Λάμπρ.) 120.

Τὸ μτγν. *ἀγαθοποιῶ.*

Φέρνω καλό: *λαμπάδας ἁπτομένας τὰ ἔτη τῆς βασιλείας αὐτοῦ φαιδρά, ἤτοι εἰρηνεύοντα καὶ ἀγαθοποιοῦντα καὶ ἐμφορῶντα πιστοὺς* ὅ.π.

ἀγαθοπραγία ἡ, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 681.

Ἀπὸ τὸ *ἀγαθοπραγῶ*, ποὺ ἤδη στὸν Ἀχμέτ, Ὀν. (Drexl) 144^{19}.

Ἀγαθοεργία: *τὸν κάλλιστον εἰς φρόνεσιν, εἰς ἀγαθοπραγίαν, τὸν εἰς ἀνδρείαν ζηλωτὴν καὶ μέγαν ἐν πρακτέοις· τοῦτον αὐθέντην ἔποικεν νὰ κυβερνᾷ τὴν χώραν* ὅ.π.

ἀγαθός, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) Α 505, Σπαν. (Hanna) Β 483, Σπαν. (Legr.) Ρ 54, 55, Προδρ. (Hess. - Pern.) II Η 65α, III 235 (χφφ. CSA) (κριτ. ὑπ.), Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6361, Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 160, Καλλίμ. (Κριαρ.) 1023, Ὡροσκ. (Λάμπρ.) 40^{3}, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 134, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 929, Λίβ. (Wagn.) Ν 2006, Notizb. (Kug.) 74, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 56^{16}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 53, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 140^{19}, Π. Ν. Διαθ. (Μέγ.) φ. 336α 14, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 8, 2· παραθετικά: *κρειττότερος* Βέλθ. (Κριαρ.) 533, Ἑρμον. (Legr.) Α 227, Χ 150.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγαθός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀρετή, ἠθικός: *κ' εἰς τὴν ὁδὸ τὴν ἀγαθὴ πάντα νὰ μᾶς ὁδεύγῃ* Π. Ν. Διαθ. φ. 336α 14. **2**) Καλοκάγαθος (πβ. ΙΛ στὴ λ. Α2): *ἦτονε ἄνθρωπος ταπεινός. Ἀγάπα τὴν φιλοσοφίαν.... καὶ ἦτονε φύσις ἀγαθὸς ἄνθρωπος* Χρον. σουλτ. 140^{19}. **3**) Ποὺ προέρχεται ἀπὸ καλὴ διάθεση : *εἰ δὲ κὰν ⟨σὺ⟩ πτωχὸς εἶσαι, οὐκ ἔχεις τί νὰ δώσῃς, κὰν λόγον δὸς τὸν ἀγαθόν, νὰ τόν⟨ε⟩ θεραπεύσῃς* Σπαν. Α 512. **4**) Ποὺ σχετίζεται μὲ κάτι καλό, εὐχάριστο: *ὀρθοτομία καὶ εὐσέβεια καὶ ἐλπὶς ἀγαθὴ καὶ πολλαὶ διαλέξεις περὶ πίστεως καὶ νῖκος κατὰ τῶν ἀντερούντων αὐτοῖς* Ὡροσκ. 40^{3}. **5**) Ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ

εὐημερία, εὐμάρεια: *καὶ διὰ τὸν ἀγαθὸν καιρὸν καὶ διὰ τὴν λιμπισίαν* Προδρ. II H 65α. **6**) Εὐοίωνος (πβ. ΙΛ στὴ λ. B1): *οὐκ ἀγαθὴν ἐδέξατο τὴν λεκανομαντείαν* Βίος 'Αλ. 134.

ἀγαθοσύνη ἡ, Σπαν. (Hanna) A 352, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 31[16], 97[2], 280[11], 318[23], 347[1], 'Ωροσκ. (Λάμπρ.) 39[8], Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Βαρβ. 13, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 7[59], Διήγ. 'Αγ. Σοφ. (Ban.) 149[20], 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 'Επίλ. II 502.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαθωσύνη*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαθωσύνη*).

1) Καλοκαγαθία (πβ. Bauer, Wört. λ. *ἀγαθωσύνη*): *'Ελεημοσύνης δέσποινα, ἀγαθοσύνης φύσις, ξεμίστευγε τοὺς δούλους σου, μὴν τοὺς καταπονήσης* Σκλέντζα, Ποιήμ. 7[59] (πβ. *ἀγαθότης* 1). **2**) Χρηστότητα (πβ. Bauer, Wört. λ. *ἀγαθωσύνη*): *'Ο δὲ βασιλεὺς ἦταν φίλος τῆς ἀγαθοσύνης καὶ δὲν ἤθελεν νὰ ἀδικήση τινὰν* Διήγ. 'Αγ. Σοφ. 149[20] (πβ. *ἀγαθότης* 2). **3**) Εὐήθεια, εὐκολοπιστία (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαθωσύνη* 2): *'Εὰν γένηται ὅτι εἷς ἄνθρωπος λάβη παρθένον δυναστικοῦ τρόπου καὶ φθείρη τὴν παρθενίαν της κάν τε μὲ τὸ θέλημαν τῆς παρθένου, κὰν διὰ τὴν ἀγαθοσύνη της* 'Ασσίζ. 97[2]. **4**) «Καλοσύνη», ἐκδούλευση, ἐξυπηρέτηση: *νὰ ποίση ἀγαθοσύνην ἑνοῦ του φίλου καὶ ποιεῖ του τὸ καλόν, τουτέστιν δανείζει του τὸ κτηνόν του* 'Ασσίζ. 318[23]. **5**) Καλοπέραση, εὐημερία: *Βροχὴ πολλὴ καὶ ὠφέλιμος, ἄνεμοι δὲ καλοὶ καὶ τοῦ λαοῦ ἀγαθοσύνη καὶ εἴσοδος τῶν εἰδῶν* 'Ωροσκ. 39[8].

ἀγαθότης -ητα ἡ, Γλυκᾶ, 'Αναγ. (Εὔστρ.) 360, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Δ' 259, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 192, Φορτουν. (Ξανθ.) 'Αφ. 46, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 195[3], 371[3].

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαθότης*. Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀγαθότη* (ΙΛ).

1α) Καλοκαγαθία, μεγαλοψυχία (πβ. L - S): *ἀλλ' εὐεργετικώτατε τῶν ὅλων βασιλέων, πηγὴ τῆς ἀγαθότητος, θάλαττα τῶν χαρίτων* Γλυκᾶ, 'Αναγ. 360 (πβ. *ἀγαθοσύνη* 1)· **β**) καλοσύνη (σὲ προσφών. Πβ. L - S λ. *ἀγαθότης*): *κ' ἐλεημοσύνη ἔκαμε ἡ ἀγαθότητά σου* Τζάνε, Κρ. πόλ. 371[3]. **2**) Χρηστότητα (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαθότη* 1): *ἐπέρνα μὲ περίσσιαν ἀγαθότητα καὶ εἰρήνην, διότι ἦταν καὶ πλέον ἐκκλησιαστικὸς καὶ φοβόθεος* Σουμμ., Ρεμπελ. 192 (πβ. *ἀγαθοσύνη* 2).

ἀγαθυμὸς ὁ, Πεντ. (Hess.) Γεν. XXXII 13.

'Απὸ τὸ *ἀγαθύνω* μὲ ἐπίδραση τῆς κατάλ. *-μός*. (πβ.: *στρεμμὸ νὰ στρέψω* Πεντ. Γέν. XXIV 5, *θανατωμὸ νὰ θανατωθῆ* αὐτ. XXVI 11· *κλεμμὸ ἐκλέφτηκα* αὐτ. XL 15).

Νεόπλαστη λ. γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς σύστ. ἀντικ. στὸ *ἀγαθύνω*: *ἀγαθυμὸ ν' ἀγαθύνω μετὰ σὲν καὶ νὰ βάλω τὴ σπορά σου σὰν τὸν ἄμμο τῆς θαλασσοῦς* ὅ.π.

ἀγαθύνω, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 782, Πεντ. (Hess.) Γέν. IV 7, XII 13, XXXII 10, 13, XL 14, XLI 37, XLV 16, ῎Εξ. I 20, Λευΐτ. X 19, 'Αρ. X 29, Δευτ. IV 40, V 16, VIII 16, XII 25, XVIII 17, XIX 13, XXII 7, XXVIII 63, XXX 5· *ἀγαθύνω* ἢ *γαθύνω*, Πεντ. (Hess.) Γέν. XII 16, XXXIV 18, 'Αρ. XXIV 5, Δευτ. I 23, V 25.

Τὸ μτγν. *ἀγαθύνω*. 'Η λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (Παπαδ. Α., Λεξ.).

1α) Μεταχειρίζομαι κάποιον μὲ καλὸ τρόπο: *Πὲ ἐδά, ἀδερφή μου ἐσύ, γιὰ νὰ ἀγαθύνη ἐμὲν γιατ' ἐσὲν καὶ νὰ ζήση ἡ ψυχή μου συναφορμά σου* Πεντ. Γέν. XII 13· **β**) κάνω καλὸ σὲ κάποιον, εὐεργετῶ (πβ. L - S στὴ λ. III): *ἂν νὰ μὲ θυμηθῆς μετὰ σὲν χαθὼς ν' ἀγαθύνη ἐσὲν καὶ νὰ κάμης ἐδὰ μετὰ μὲν ἐλεημοσύνη καὶ νὰ μὲ ἀνάφερες πρὸς τὸν Φαρὼ* Πεντ. Γέν. XL 14. **2**) Καταπραΰνω, κατευνάζω, καθησυχάζω (πβ. L - S στὴ λ. I 2): *καὶ τοῦτο μὲν ἠγάθυνεν ἐκείνου τὴν καρδίαν, ἄλλο δὲ πάλιν ἔκνιζεν* Μανασσ., Χρον. 782. **3**) Τακτοποιῶ (κάτι) σωστά, διευθετῶ: *ἄκουσα τὴ φωνὴ λογιῶν τοῦ λαοῦ ἐτουτουνοῦ ὅς ἐσύντυχεν πρὸς ἐσέν· ἐγάθυναν τὸ ὅλο τὸ ὅς ἐσύντυχαν* Πεντ. Δευτ. V 25. **4**) Εἶμαι καλός, εὐλογημένος (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 3): *τί ἐγάθυναν οἱ τέντες σου 'Ιακὼβ* Πεντ. 'Αρ. XXIV 5. **5**) 'Αρέσω (σὲ κάποιον): *καὶ ἐγάθυνεν εἰς τὰ μάτια μου τὸ πράμα.* Πεντ. Δευτ. I 23.

ἀγαλένος, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 26[24], βλ. *ἐγγαλῶ*.

ἀγαληνά, ἐπίρρ. βλ. *γαληνά*.

ἀγαληνός, ἐπίθ. βλ. *γαληνός*.

ἀγάλι, ἐπίρρ., Σπαν. (Hanna) V 23, Διγ. (Mavr.) Gr. II 96, Gesprächb. (Vasm.). 80[1761], Γαδ. διήγ. ('Αλεξ. Λ.) 54, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 536, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.). 17, Πικατ. (Κριαρ.) 276, Συναξ. γυν. (Krumb.) 427, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 279, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ' 68, Βοσκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 303, Βίος Δημ. Μοσχ. (Knös) 465, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 93, 301, Γ' 913, 1741, Ε' 461, Διήγ. ὡραιότ. ('Ασώπ. Εἰρ.) 575, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 433, Μαρκάδ. (Legr.) 296, 565, 629, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 270, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 358[21], 527[18]· *γάλι*, Σπαν. (Hanna) A 27, Σπαν. (Hanna) B 30, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ 36, Μαχ. (Dawk.) 636[28], 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 93, Διήγ. ὡραιότ. ('Ασώπ. Εἰρ.) 575, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 270· *ἀγάλια*, Διγ. (Hess.) Esc. 1042, Gesprächb. (Vasm.) 111[7], Θησ. (Βεν.) Δ' [64[6]], Σαχλ. Β' (Wagn.) P 163, Πικατ. (Κριαρ.) 206, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 607, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Α' 453, 'Ιντ. Β' 81, Δ' 412, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 5, 29, III 6, 57, 400, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 95, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 49, 323, 1485, 1837, 1957, 2167, 2175, Γ' 235, 436, Ε' 923, Θυσ. (Μέγ.[2]) 470, 883, Στάθ. (Σάθ.) 'Ιντ. Β' μετὰ στ. 32, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 562, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 1139, Γ' 1178, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 610, 753, Δ' 397, Ε' 60, Ζήν. (Σάθ.) Πρόλ. 152, Δ' 189, Ε' 376, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 475[20].

'Απὸ τὸ *γαληνὰ* > *ἀγαληνὰ* > *ἀγάληνα* > *ἀγάλην* > *ἀγάλη* (Ξανθ., 'Αθ. 26, 1914, ΛΑ 126 - 128). 'Ο τ. *ἀγάλια* ἀπὸ τὸ *ἀγάλι* μὲ προσθήκη τῆς ἐπιρρ. κατάλ. *-α* (πβ. Ξανθ., αὐτ. 128). Διαφορετικὰ ἐτυμολογεῖ Pern., Ét. linguist. Γ' 339 - 340. Οἱ τύποι ἀναδιπλώνονται γιὰ ἐπίταση τῆς σημασ. (Παπαδ. Α., ΑΠ 23, 1959, 9). Πβ. καὶ τὰ παρών. *'Αγαλιανός, Γαλιανὸς* (Κουκ., ΒΒΠ Ϛ' 484). 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγάλια*).

1α) 'Αργά, χωρὶς βιασύνη (πβ. ΙΛ λ. *ἀγάλια* 1): *καὶ τάχα ἀπάνω ἀνέβημαν καὶ ἀγάλια περπατοῦμαν* Πικατ. 206· *κι' ἀγάλι' ἀγάλια πορπατεῖ, ζάλο καὶ ζάλο κάνει* 'Ερωτόκρ. Α' 2167. Κατὰ παράλ. τοῦ ρ.: *'Αγάλια, καπετάνιο μου, μὴ βιάζεσαι* Φορτουν. Γ' 753· *'Αγάλια, μὴ γλακᾶς πολλὰ* αὐτ. Δ' 397· **β**) μὲ δυσκολία (πβ. *ἀγαλοσύνη* 1): *Μὲ κλάματα κ' ἐγὼ ἀπὸ κεῖ μισεύγω* (παραλ. 1 στ.) *κι' ἀγάλι - ἀγάλι μάκρυνα τὸν τόπο μὲ βάσανα, μὲ πρίκες καὶ μὲ κόπο* Βοσκοπ. 303· **γ**) μὲ τρόπο μαλακό, τρυφερά: *νὰ τὸ ξυπνήσω σιγανὰ κι' ἀγάλια νὰ τὸ ντύσω* Θυσ. 470. (Πβ. *γαληνά, γαληνῶς*)· **δ**) μὲ ἐξεζητημένη νωχέλεια: *κι' ὄντα μ' ἐνοστιμήθην ἡ Κατερίνα..., ἦλθε μὲ τὴν Προφύλαινα κι' ἀγάλι - ἀγάλι ἐμίλει* Σαχλ. Β' 536· **ε**) ἀργὰ καὶ σταθερά: *ἁρματωμένοι καβαλάρηδες, καὶ ἔρχουνταν γάλι - γάλι ἀπάνω τοῦ φουσάτου μας* Μαχ. 636[28]· **ϛ**) βαθμιαῖα, μὲ τὸν καιρό: *γιατὶ κ' ἡ πέτρα 'κ τὸ νερὸ τρώγετ' ἀγάλια - ἀγάλια* 'Ερωφ. Δ' 412. **2α**) Σιγανά, χαμηλόφωνα, κρυφά: *γιὰ ταῦτος ἦρθα ὡς ἐδεπά, καὶ θὰ σφυρίξω ἀγάλι, καθὼς μοῦχει παραγγελιὰ στὴν πόρτα νὰ προβάλη* Φορτουν. Γ' 433· *κ' ἐτύχαινε γιὰ νὰ τὸ πῆ τοῦτο ἀγάλι' ἀγάλια, μὰ τό 'πε ὄξω φανερὰ* Τζάνε, Κρ. πόλ. 475[20]· **β**) ἄτονα, μὲ ἀδιαφορία: *κι' ἂν ἀποθάνη καὶ πτωχός, κανεὶς δὲν τὸ κατέχει* (παραλ. 2 στ.), *ἀγάλι' ἀγάλια ψάλλουσιν, καμπάνες δὲν τὸν κροῦσιν* Σαχλ. Β' 163.

ἀγάλια, ἐπίρρ. βλ. *ἀγάλι*.

ἀγαλιάζω, Περὶ ξεν.. (Καλιτσ.) A 31 (ἔκδ. *ἀγαλλιάζεται*· Ξανθ., 'Αθ. 26, 1914, ΛΑ 128 εἰκάζει *ἀγαλιάζεται*), Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 90[14,21].

'Απὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀγάλια* (Ξανθ., 'Αθ. 26, 1914, ΛΑ 128). 'Η λ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγαλλιάζω* 2 (κακῶς ὑπὸ τὸ *ἀγαλλιάζω*· βλ. καὶ Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ. λ. *γαλιάζω*).

Α' 'Ενεργ.: μετριάζω, καθησυχάζω : *ἀργά 'ναι ποὺ ν' ἀρκέψω πάσα φόρα τὸ κλάμαν μὲ τὸ γέλιον ν' ἀγαλιάσω* Κυπρ. ἐρωτ. 90^{14}. **Β'** Μέσ.: ἡσυχάζω, ἠρεμῶ (Kalits., Mitteil. Sem. Or. Spr. 14, 1911, Abt. II 215 καὶ Χρ. Κρ. 2, 1913, 144 - 146) : *ἐκ τὸν πολύν του τὸν δαρμὸν κι' ἀπὲ τὸν λογισμόν του ὀλίγον ἀγαλιάζεται* (ἔκδ. *ἀγαλλιάζεται*· εἰκάζει Ξανθ. ὅ.π.), *ἐπαίρνει τον ὁ ὕπνος* Περὶ ξεν. 31. 'Η μτχ. *ἀγαλιασμένη* (= ἐκείνη ποὺ καταπραΰνει) : *"Εννοια γλυκιά, ποὺ τόσ' ἀγαλιασμένη ἐποῖκες καὶ μετέχτηκα μιτά της* Κυπρ. ἐρωτ. 90^{21}.

ἀγαλλιάζω, Φλώρ. (Κριαρ.) 1096, 'Ιμπ. (Κριαρ.) 458, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 31 (βλ. *ἀγαλιάζω*), Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 7^{58}, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 31, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 37, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1373.

'Απὸ τὸν ἀόρ. τοῦ *ἀγαλλιῶ*. Στὸν 'Ιωάννη Χρυσόστ. τ. *ἀγαλλιάζεται* (Lampe, Lex. λ. *ἀγαλλιάω*). Στὸν 'Ησύχ. *ἀγαλλιάζει* = λοιδορεῖται.

Χαίρομαι πολύ, εὐφραίνομαι ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *τρομάσσουσιν οἱ δαίμονες, δίκαιοι ἀγαλλιάζουν* Σκλέντζα, Ποιήμ. 7^{58}· *Μόνος σου ζῆσε, σκίρτησε, μόνος σου ἀγαλλιάζου* Φλώρ. 1096. 'Η μτχ. παρκ. ὡς ἐπίθ. = χαρούμενος : *"Ω ἡμέρα καλορίζικη, μέρα χαριτωμένη, μέρα γεμάτη θαύματα, μέρ' ἀγαλλιασμένη* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' 1377. — Πβ. *ἀγαλλιῶ, ἀναγαλλιάζω, ἀναγαλλιῶ*.

ἀγαλλίαμα τό, Διγ. (Mavr.) Gr. III 134, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 514.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαλλίαμα*. 'Η λ. καὶ στὸ Κείμ. ἀγ. Δημ. (Λαούρδ.) 398.

Χαρά, ἀφορμὴ χαρᾶς ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L - S) : *ὦ τέκνον μου γλυκύτατον, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων καὶ παραμύθιον ψυχῆς τῆς ἐμῆς ἐν τῷ γήρει, καὶ τερπνὸν ἀγαλλίαμα* Διγ. Gr. III 134. — Πβ. *ἀγαλλίασις, ἀγαλλίασμα*.

ἀγαλλίασις -η ἡ, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 7^{24}, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 406 (βλ. *ἀναγάλλιαση*), 'Αχέλ. (Pern.) 1113, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 101, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1387, Διγ. (Lambr.) Ο 518, Διακρούσ. (Ξηρ.) 96^{10}· *ἀγάλλιαση*, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. 247, Δ' [53^{3}], Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) χορ. Β' 70.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαλλίασις*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαλλίασι*).

1) Χαρά, εὐφροσύνη ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L - S καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγαλλίασι*) : *χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις σ' αὐτοὺς ἐγίνη τότε* Διακρούσ. 96^{10}. **2**) Πνευματικὴ εὐφροσύνη ποὺ δίνει ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία (πβ. καὶ Lampe, Lex. λ. *ἔλαιον*) : *Πᾶσα πληγὴ τῆς ἁμαρτίας, ἀρχὴ τῆς σωτηρίας, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως ἄλειψον ἢ εὐσπλαχνίας* Σκλέντζα, Ποιήμ. 7^{24}. — Πβ. *ἀγαλλίαμα, ἀγαλλίασμα*.

ἀγαλλίασμα τό, Διγ. (Καλ.) Α 1029.

'Απὸ τὸ *ἀγαλλιάζω*. 'Η λ. ἤδη στὸ Θεόδοτο 'Αγκύρας (Lampe, Lex.) Πβ. τὸ σημερ. *ἀγάλλιασμα* (ΙΛ).

Χαρά, ἀφορμὴ χαρᾶς : *Υἱέ μου ὦ παμφίλτατε, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων καὶ παραμύθιον ψυχῆς, τιμὴ τοῦ γερατειοῦ μου, τὸ ἀγαλλίασμα ἐμόν, ἡ ἐμὴ θυμηδία* ὅ.π. — Πβ. *ἀγαλλίαμα, ἀγαλλίασις*.

ἀγαλλιασμὸς ὁ, Θησ. (Βεν.) Δ' [87^{6}], Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1197.

'Απὸ τὸ *ἀγαλλιάζω*. 'Η λ. ἤδη στὸ Μακάριο Αἰγύπτιο (Lampe, Lex.) καὶ σήμ. στὴν "Ηπειρο (ΙΛ).

Χαρά, εὐφροσύνη (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *"Οτι βουλίζει στὸ πλατὺ πέλαγος τὸ δικόν σου τῶν τόσων ἀγαλλιασμῶν καὶ τῶν γλυκότητών σου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' 1197. — Πβ. *ἀναγαλλιασμός*.

ἀγαλλιῶ, Διγ. (Mavr.) Gr. VII 117, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 2948, Gesprächb. (Vasm.) 111^{25}, Περὶ γέρ. (Wagn.) 160, 'Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 169^{7}, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 314^{5}, 402^{14}, Θυσ. (Μέγ.²) 857, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1371, 1387, 1476.

Τὸ μτγν. *ἀγαλλιῶ*.

Χαίρομαι πολύ, εὐφραίνομαι ('Η σημασ. ἤδη μτγν., Bauer, Wört. λ. *ἀγαλλιάω*) : *ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄγγελοι χαίρονται καὶ ἀγαλλιοῦσι* Θυσ. 857· *καὶ ἦν ἀγαλλιώμενος μετὰ καὶ τῆς συζύγου· ἓν μόνον τοῦτο τὴν ψυχὴν διηνεκῶς ἐλύπει* Διγ. Τρ. 2948. — Πβ. *ἀγαλλιάζω, ἀναγαλλιάζω, ἀναγαλλιῶ*.

ἀγαλλιωσύνη ἡ, βλ. *ἀγαλοσύνη*.

ἀγάλλομαι, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 79, 839, Διγ. (Καλ.) Α 2852, 'Αχιλλ. (Hess.) Ν 77, 78, 90, 701, 1464, 'Αχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 127, Δούκ. (Grecu) 225^{21}, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{196}, 7^{51}, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 362^{11}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 583^{6}. 'Ο τ. *ἀγάλλω* (Λίβ., Μαυρ., Ρ 834) πλαστός. Πβ. Λίβ. (Lamb.) Esc. 1139 καὶ Sc. 11.

Τὸ ἀρχ. *ἀγάλλομαι*.

'Απολαμβάνω κάτι : *'Ο δὲ νέος Διγενὴς ἐχαίρετον καὶ ἠγάλλετον μὲ τὴν ποθητήν του τὰ ὡραῖα της κάλλη* Διγ. "Ανδρ. 362^{11}.

ἀγαλλοσύνη ἡ, βλ. *ἀγαλοσύνη*.

ἀγάλλω, βλ. *ἀγάλλομαι*.

ἀγαλματίας ὁ, Μανασσ., 'Αρίστ. (Τσολ.) 1 Ϛ' 35, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6689, Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 374.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαλματίας*.

'Ωραῖος σὰν ἄγαλμα ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L - S) : *ἐπάν... τοὺς ἐρωμένους τε συμβῇ σφίσιν ὡραίους εἶναι, ἀγαλματίας τὴν μορφήν, εὐμήκεις ὡς πλατάνους* Μανασσ., 'Αρίστ. 1 Ϛ' 35.

ἀγαλματουργία ἡ, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Α' 104.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαλματουργία*.

'Αγαλματοποιητικὴ τέχνη ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L - S) : *οἱ δ' ἀνδριάντες ἦσαν ἔργα Φειδίου καὶ Ζεύξιδος πόνημα καὶ Πραξιτέλους, ἀνδρῶν ἀρίστων εἰς ἀγαλματουργίαν* ὅ.π.

ἀγαλματῶ, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Β' 248.

Τὸ μτγν. *ἀγαλματῶ*.

Πλάττω : *Καὶ γὰρ ἡ φύσις κεστοὺς ὅλους λαβοῦσα πρὸς τὴν σὴν πλάσιν ἀγαλματοῖ σε λευκερυθροφωσφόρον* ὅ.π.

ἀγαλοσύνη ἡ, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) ΑΝ 143, L 141 (διορθώσ. ἀπό : *ἀγαλλοσύνη*), Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 176 (ἔκδ. *ἀγαλλιωσύνη*· Πολ. Λ., Μετὰ "Αλ. σελ. 83 διόρθ. : *ἀγαλοσύνη*), 'Αχέλ. (Pern.) 1960.

'Απὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀγάλι* (Ξανθ., 'Αθ. 26, 1944, ΛΑ 128) καὶ τὴν κατάλ. *-οσύνη*.

1) Βραδύτητα, δυσκολία (πβ. *ἀγάλι* 1β) : *μὲ κόπον ἀποσώσαμεν καὶ μὲ ἀγαλοσύνη* (ἔκδ. *ἀγαλλιωσύνη*· διόρθ. Πολ. Λ., ὅ.π.) *εἰς θύραν ἀπερίκοπην, παλιὰ καὶ ἀραχνιασμένη*

Φαλιέρ, Ἱστ. V 176. **2α**) Γαλήνη, ἠρεμία : *Ποιὰ πλούτη καὶ ποῖες τιμὲς καὶ ποιὰ χαρὰ κ' εἰρήνη τῶν εἶχες δώσει νὰ σιαστοῦν μὲ τὴν ζωὴν ἐκείνη* (ἔκδ. *ἐκεῖνοι*)*; Δὲν ἔχουσι κρίση καμιὰ μὲ δίχως τὰ φθαρμένα, μὲ τὰ φθαρτά, τὰ στερεά, μὲ τὰ κινδυνεμένα καὶ τ' ἄχαρα τὰ κοσμικά, μὲ τὲς ἀγαλοσύνες* (ἔκδ. *ἀγαλλοσύνες*· διορθώσ.) *τοῦ παραδείσου οἱ ἡδονές, οἱ θεϊκὲς ἀκτίνες* Φαλιέρ. Ρίμ. L 141· **β**) ὁμαλὲς συνθῆκες, ἀπουσία δυσάρεστων ἀπροόπτων : *ἐδιάβην στὸ ταξίδιν του καὶ μὲ ἀγαλοσύνη, εἰς τὴν Μισσίναν ἔφθασεν* Ἀχέλ. 1960.

ἀγαλῶ, Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 172.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀγάλι* (Ξανθ., Ἀθ. 26, 1914, ΛΑ 128). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαληῶ*).

Περιμένω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγαληῶ* 1) : *καὶ τοὺς ἐβάλανε τοὺς δύο μέσα σὲ μιὰ κάμαρη· καὶ οἱ νοικοκυραῖοι τοὺς ἀγαλούσανε ἀπό 'ξω καὶ ἐλέγανε* ὅ.π.

ἀγανάκτησις -η ἡ, Σπαν. (Hanna) Α 447, Σπαν. (Legr.) Ρ 227, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ 248, 277, Καλλίμ. (Κριαρ.) 444, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 152[24], 160[27], 237[2], 454[27], 455[2,3,6,8,12,15,20,23,24,29], Διάτ. κυπρ. (Σάθ.) 502[24], 503[9], 509[20], 510[15], Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 2827, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 2997, Φλώρ. (Κριαρ.) 515, 884, Λίβ. (Wagn.) Ν 1327, Δελλ. (Μανούσ.) Γ' 36, Μαχ. (Dawk.) 16[10], 20[6,30], 22[3], 24[19], 50[19], 88[7], 100[20], 158[6], 314[36], 316[29-30], 322[26], 332[13], 336[27], 374[14], 402[22], 502[28], 506[9], 674[9], Βουστρ. (Σάθ.) 423, 430, Σκλάβ. (Μπουμπ.) 42, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 547, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 101, Φαλιέρ. Ρίμ. (Ζώρ.) L 234, 302, Π.Ν. Διαθ. (Μέγ.) 512 φ. 246β[22], Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2476 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 98], Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 400[7]· *γανάκτησις - η* Βεντράμ., Γυν. (Knös) 31, Θυσ. (Μέγ.[2]) 216· *ἀγανάχτησις - η*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 398[13], 487[14], Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XVIII 8.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγανάκτησις*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγανάχτησι*).

1α) Ἀγανάκτηση, ὀργὴ (πβ. L - S στὴ λ. II) : *τὴν Ἰουδαίων ἔξοδον, κακίστων, ἀγνωμόνων, Θεοῦ τὴν ἀγανάκτησιν, θεράποντος δεήσεις* Διγ. Τρ. 2827· **β**) ἀπαυδησμὸς (πβ. *ἀγανακτῶ* Α 3) : *ὅλα μὲ πόνους καὶ πικριὲς πάντα κυλοῦ καὶ πᾶσι· Μόνον ἐβὲ καὶ ὀιμὲ ἀκούγω νὰ φωνάζουν πολλοὶ καὶ ἀπ' ἀγανάκτησιν τὸν θάνατον νὰ κράζουν* Φαλιέρ., Ρίμ. L 234· **γ**) κόπος, μόχθος, ταλαιπωρία : *Καὶ αὐτοῦ τελειώνει ὁ κόπος τους κ' ἡ ἀγανάκτησίς τους εἰς κόλασιν αἰώνιον καὶ καῦσιν τῆς ψυχῆς τους* Πένθ. θαν. Ν 547· *ὅλη τὴν ἀγανάχτηση ὅς τοὺς ηὗρεν εἰς τὴν στράτα καὶ ἐγλύτωσέ τους ὁ Κύριος* Πεντ. Ἔξ. XVIII 8· **δ**) στενοχώρια, θλίψη (πβ. ΙΛ λ. *ἀγανάχτησι*. Ἡ σημασ. καὶ στὸ Ὀν. Δανιήλ, Drexl, 485 καὶ Ἀχμέτ, Drexl, 15[11] καὶ 18[14]) : *εἶχεν πολὺν τὸν στεναγμὸν καὶ τὰς ἀγανακτήσεις* Καλλίμ. 444· **ε**) δυστυχία : *ἔθνος βοᾶ καὶ θρήνεται τὴν ἀγανάκτησή ντου* Π.Ν. Διαθ. 512 φ. 246 β[22]· *Τὴ σάρκα ὁποὺ μοῦ 'δωκες, πλάστη καὶ ποιητή μου, ἄς τηνε νὰ θαραπαγῆ εἰς τὴ γανάκτησή μου* Θυσ. 216. **2α**) Ἀφορμὴ ἀγανάκτησης, βλάβη, ζημία, κακὸ (ποὺ παθαίνει κάποιος) : *καὶ ἤξευρε οὐδέ σού, οὐδὲ ἐκεῖνοι ὁποὺ νὰ γεννηθοῦν ἀποὺ 'ξ αὐτόν σου νὰ μὲν ἔχετε ἀγανάκτησιν ἀποὺ 'ξ αὐτῆς μας* Μαχ. 22[3]· *καὶ ὁ σκλάβος ἔβαλέν το ἐπάνω τινός, τὸ δίκαιον ὁρίζει νὰ μηδὲν τοῦ πιστεύσουν κατὰ τὸ 'πεῖν του, οὐδὲ κανεὶς νὰ ἔχη καμιὰν ἀγανάκτησιν, ἂν οὐδὲν ἔχη περίτου ἀναθεώρησιν* Ἀσσίζ. 152[24]· *καὶ δός μου τὴν ὑγειά μου. Βοήθησε, πάτερ μου ἀγαθέ, πρὶν φθάση νὰ συγκλίνη εἰς χρόνον ἀγανάκτησης καὶ χάσω την κ' ἐκείνη!* Φαλιέρ., Ρίμ. L 302· *Τοῦτον δὲ κατακείμενον ὁρῶντες Μακεδόνες ἐνόσουν οὗτοι τὰς ψυχάς, μήπως καὶ γνοὺς Δαρεῖος τούτου τὴν ἀγανάκτησιν καὶ σὺν πολλῷ τῷ θράσει τοῖς Μακεδόσιν ἐπειχθῆ καὶ τούτους καταστρέψη* Βίος Ἀλ. 2997· **β**) βλάβη, ἀδίκημα, παράπτωμα : *ὅλον τοῦτον ὁποὺ οὐδὲν ἔνι μὲ τὸ κείμενον ἠμπορεῖ νὰ λαληθῆ ἀγανάκτησιν, τουτέστιν ζαβὰ καμωμένον, καὶ τοῦτον ἔνι ἡ ἀγανάκτηση* Ἀσσίζ. 455[2,3]· *Ἐὰν γίνεται ὅτι ὁκάτις βαπτισμένος, οὗ καμία βαπτισμένη, ἀφὸ ἐλευτερωθοῦν, ποιοῦν καμίαν ἀγανάχτησην*

τοὺς ἀφέντες τους.., ἐντέχουνται νὰ στραφοῦν ἀξαναπαρχῆς εἰς τὴν δουλοσύνη τους αὐτ. 398[13]· *καὶ ἂν ἐκεῖνος ὁ Σαρακηνὸς ἂν εὑρεθῆ πλεῖον πολομώντας ἀγανάχτησην χριστιανοῦ.., πρέπει νὰ τὸν πάρουν καὶ νὰ τὸν κρεμάσουν* αὐτ. 487[14]· *Ἐβάλαν κοῦρσος εἰς τὴν Ἀμόχουστον δυὸ - τρεῖς φορὲς καὶ ἐποῖκαν πολλὲς ἀγανάκτησες* Μαχ. 402[22]· **γ**) ἀναταραχή, φασαρία : *Καὶ ἐδιαλάλησεν πάσα ἄνθρωπος νὰ κάτση φρόνιμα καὶ νὰ πολομοῦν τὲς δουλεῖες τους... καὶ τινὰς μηδὲν τορμήση νὰ ποίση καμίαν ἀγανάκτησιν* Μαχ. 674[9].

ἀγανακτισμὸς ὁ, *γανακτισμὸς* Ch. pop. (Pern.) 432, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 5, 104.

Ἀπὸ τὸν ἀόρ. τοῦ *ἀγανακτῶ*, ποὺ συνέπεσε μὲ τὸν ἀόρ. τῶν ρ. σὲ *-ίζω*. Πβ. καὶ τὴ μτχ. *ἀγανακτισμένος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαναχτισμός*).

α) Στενοχώρια, ἀγωνία (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαναχτισμὸς* 1) : *νὰ δηγηθῆ ἕνας τ' ἀλλουνοῦ τίς ἔχει πλέον κόπον, τίς ἔχει πλιὸν γαναχτισμὸν καὶ πλιότερην ἀγάπη* Ch. pop. 432· **β**) κόπος, μόχθος (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαναχτισμὸς* 2) : *τὴν κάνει καὶ ἀνεβαίνει στὸν τόπο, ὁποὺ μὲ πλήσιο* (ἔκδ. *πλίσια*· διορθώσ.) *γανακτισμὸν μποροῦσι μοναχὰς μὲ τὸν νοῦν τους οἱ πλιὰ 'βλαβεῖς ἀνθρῶποι ν' ἀνεβοῦσι* Πιστ. βοσκ. IV 5, 104.

ἀγανακτῶ, Σπαν. (Hanna) Β 505, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 154, Λόγ. παρηγ. (Lambr.) Ο 477, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 464, Προδρ. (Hess. - Pern.) I 183, II Η 19 f, III 216 (χφ. gg) (κριτ. ὑπ.), 309, IV 274, Καλλίμ. (Κριαρ.) 411, 1120, 1202, 1547, 1709, 1770, 1867, Διάτ. κυπρ. (Σάθ.) 502[31], Διγ. (Mavr.) Gr. I 182, Πουλολ. (Krawcz.) 545, Gesprächb. (Vasm.) 25[7], 26[359], Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 76, 453, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 33, 615, Λίβ. (Lamb.) Esc. 20, 890, 3581, Sc. 1040, 2398, Λίβ. (Wagn.) Ν 56, 753, 1442, 1860, Δελλ. (Μανούσ.) Γ' 35, Ἀλφ. ξεν. (Ζώρ.) 117, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 690, Μαχ. (Dawk.) 172[28], Σφρ. Χρον. μ. (P.G. 156) 1037 Α, Ch. pop. (Pern.) 434, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 411, Ριμ. κόρ. (Pern.) 735, Σαχλ., Α' (Wagn.) PM 182, 309, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδ.) 80, 242, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 95[28], Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 46, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1976, Ἐρωτόκρ. Α' 1577, Εὐγέν. (Vitti) 879, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 470, Διακρούσ. (Ξηρ.) 69[60], 113[12]· *ἀγανακτῶ* ἢ *γανακτῶ*, Μαχ. (Dawk.) 364[28], 428[18], 584[10], 644[35], Φορτουν. (Ξανθ.) Δ' 480, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 526[17]· *ἀγαναχτῶ*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 1577· *ἀγαναχτῶ* ἢ *γαναχτῶ*, Πεντ. (Hess.) Γέν. XIX 11, XLVII 13· *γαναχτῶ*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 892. Μτχ. *ἀγανακτισμένος*, Ch. pop. (Pern.) 783, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 28[5], Ἱερόθ. Ἀββ. (Legr.) 337· *γανακτισμένος*, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 543[18].

Τὸ ἀρχ. *ἀγανακτῶ*. Οἱ τ. *ἀγαναχτῶ*, *γαναχτῶ* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαναχτῶ*). Γιὰ τὴ μτχ. βλ. καὶ Χαριτων., Ἀθ. 36, 1924, 198.

Α' Ἀμτβ. **1α**) ἐξανίσταμαι : *Ἀπῆν διαβῆ τὸ κάμωμα, αὐτοὺς ἂν ἐρωτήσης τεῖντά 'χαν καὶ μαλώνασι, πολλὰ ν' ἀγανακτήσης· διατὶ δὲν εἶχαν ἀφορμήν, ὑπόθεσιν καμίαν* Σαχλ., Ἀφήγ. 242· **β**) ἐκδηλώνω τὴν ἀγανάκτησή μου, βαρυγγωμῶ : *καὶ νὰ ὑπομένω ὁ ταπεινὸς ἀδύνατον ὑπάρχει, ἂ δὲ λαλήσω, ἂ δὲν εἰπῶ, ἂ δὲν ἀγανακτήσω* Δελλ. Γ' 35· *σκοντάφτει, πεδουκλώνεται καὶ πέφτει καὶ βαρίσκει· ἀγαναχτᾶ στὴ ζήση ντου, τὸ θάνατό ντου κράζει* Ἐρωτόκρ. Α' 1577. **2**) Ταράζομαι, τρομάζω : *Τὸ αἷμα δὲ κατέρρεε τὴν γῆν ἐκείνην ὅλην· οἱ ἵπποι ἠγανάκτησαν, πάντας ἔκπληξις εἶχεν* Διγ. Gr. I 182· *πάλιν μέγας ἔγινε σεισμὸς μὲ βοὴν καὶ αὐτός, ὥστε ὁπού... ἤλθαμεν ὡς νεκροὶ ἀλλαξοπροσωπισμένοι καὶ ἀγανακτισμένοι* Ἱερόθ. Ἀββ. 337. **3α**) Κουράζομαι, βαριέμαι, ἀπαυδῶ (πβ. *ἀγανάκτησις* 1β) : *Ὦ θάνατε,... ποτὲ δὲν ἐγανάκτησες στὴ μέση νὰ γυρίζης, μὲ τὸ δρεπάνι τ' ἄπονο πάντα νὰ τοὺς θερίζης* Τζάνε, Κρ. πόλ. 526[17]· *Ἐγὼ γὰρ ἠγανάκτησα τρώγειν τὰς παλαμίδας* Προδρ. III 216 gg (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), *νὰ ἔκλαι' ἡ καρδιά μου, ὥστε ν' ἀγανακτήση* Διακρούσ. 113[12]· **β**) κάνω μεγάλη προσπάθεια, κουράζομαι ὑπερβολικὰ (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαναχτῶ* Α2) : *κι' ἀπὸ μακρὰ ἐγανάκτησα ποιὸς εἶσαι νὰ γνωρίσω* Φορτουν. Δ' 480· **γ**) δυσανασχετῶ,

δυσκολεύομαι (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαναχτῶ* Α 1γ) : *καὶ τσῆ Αὐγουστίνας εἶχα πεῖ νά 'ρθη νὰ σὲ γυρέψη, μὰ τούτη, ἂν πάγη καὶ ποθές, ἀγανακτᾶ νὰ στρέψη* Φορτουν. Β' 470. **4**) Ὑποφέρω, βασανίζομαι : *καὶ ἐγανέχτησεν ἡ γῆς ἡ Αἴγυφτο καὶ ἡ γῆς τοῦ Κεναὰν ἀπὸ ὀμπροστὰ τὴν πεῖνα* Πεντ. Γέν. XLVII 13· *Ἂ βουληθῇς νὰ μ' ἀρνηθῇς καὶ νὰ μ' ἀλησμονήσῃς, εἰς τὴν Τουρκιά, στὰ σίδερα, πολλὰ ν' ἀγανακτήσῃς* Ριμ. κόρ. 735· *καὶ τί τὴν θέλω τὴν ζωὴ τὴν ἀγανακτισμένη* Ch. pop. 783. **Β'** Μτβ. **1α**) θυμώνω, ἀγανακτῶ (μὲ κάποιον ἢ μὲ κάτι) (Γιὰ τὴ μτβ. χρήση βλ. καὶ Ἀνδρ., Προσφ. Κυριακ. 1953, 53) : *ἂν βάλω χέρα νά 'ρχωμαι, θέλεις με ἀγανακτήσει* Ἐρωτοπ. 453· *μεγαλοψύχως δέξαι με καὶ μὴ μὲ ἀγανακτήσῃς* Προδρ. II H 19 f· *τὴν μοῖραν της ν' ἀγανακτᾶ, τὴν τύχην ν' ἀτιμάζῃ* Σαχλ. Α' 309· *καὶ παρεμπρὸς νὰ σὲ τὸ εἰπῶ, μὴ μὲ τὸ ἀγανακτήσῃς* Λίβ. Ν 1442· **β**) δυσφορῶ (γιὰ κάτι), δὲν ἀνέχομαι (κάτι) : *Ἀγανακτῶ τοὺς λόγους σας, φονεύει με τὸ πλῆθος, ὁ τόπος τοῦτος πνίγει με καὶ τὸ παλάτιν τοῦτο* Καλλίμ. 1867· **γ**) βαριέμαι (κάτι) : *Κάπα μου, ὁποὺ δύναται, κάπα μου, ἂς σὲ ἀγοράσῃ, κάπα μου, ἠγανάκτησα, κάπα, τὰς χάριτάς σου* Προδρ. IV 274. **2**) Κάνω κάποιον νὰ ἀγανακτήσῃ, πιέζω κάποιον (πβ. ΙΛ λ. *ἀγαναχτῶ* Β 1) : *τοὺς ὑποτακτίτας ἐκ τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ ἐκκλῖναι κακώσας καὶ ἀγανακτήσας πεποίηκεν* Διάτ. κυπρ. 502^{31}· *καὶ ἀφοῦ τὸν ἠγανάκτησα καὶ ἐβιάσα* (κριτ. ὑπ.) *τον τοσοῦτον, θλιμμένα ἐστράφην πρὸς ἐμὲ καὶ ἀπηλογήσατό με* Λίβ. Sc. 2398.

ἀγανάχτησις ἡ, βλ. *ἀγανάκτησις*.

ἀγαναχτῶ, βλ. *ἀγανακτῶ*.

ἀγάπη ἡ, Τρωϊκὰ (Praecht.) 529^{10}, Μυστ. (Vogt) 59, Σπαν. (Hanna) Α 92, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ 81, 192, 194, Σπαν. (Hanna) V suppl. 75, Διδ. Σολ. (Legr.) P 146, 147, Σπαν. (Hanna) Ο 71, 104, Σπαν. (Legr.) Ρ 34, 90, 92, 93, 261, 262, 264, Προδρ. (Hess. - Pern.) II H 19, Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 106, 112, Hist. imp. (Mor.) 8, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 26^{23}, 86^{2}, 101^{2}, 162^{22}, 219^{5}, 336^{1}, 351^{5}, 414^{10}, 454^{29}, Διγ. (Mavr.) Gr. I 72, II 44, 285, III 255, 319, IV 362, 546, VI 420, Διγ. (Καλ.) Α 2312, 3206, 4517, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 242, 689, 720, 721, 1479, 2207, Mevlânâ (Burg. - Mantran) 34^{α}, Rebâb - nâmè (Burg. - Mantran) 7, Βέλθ. (Κριαρ.) 345, 884, 887, 895, 905, 1017, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 247, 697, 703, 2619, 2719, 4191, 4339, 4427, 7178, 8671, 8672, 8704, 8744, 8765, 8783, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 2619, 3341, 3967, 3994, 4191, 6882, 7178, 8704, 8776, Ὁρισμ. Μαμελ. (Βόνν.) 94^{20}, 96^{21}, Chron. br. (Loen.) 48, 97, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 75, 90, 92, 1013, 1063, Φλώρ. (Κριαρ.) 183, 467, 967, 1016, 1156, 1216, 1446, 1512, Βίος όσ. Ἀθαν. (Βέης) 256, Ἐρωτοπ. (Hess.-Pern.) 284, 307, 310, 313, 506, 516, Ἀπολλών. (Wagn.) 86, 108, 206, 374, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 95, 98, 1035, 1498, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1119, Sc. 328 329, 510, 2762, Λίβ. (Wagn.) Ν 168, 244, 397, 848, 972, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 839, 1027, 1069, 1229, 1377, 1413, Φυσιολ. (Legr.) 723, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 374, 375, 850, 851δίς, Μαχ. (Dawk.) 108^{13}, 110^{15}, 134^{34,35}, 156^{8}, 158^{31}, 166^{6}, 186^{27}, 226^{16}, 230^{13}, 256^{30}, 288^{3,8}, 368^{31}, 420^{34}, 504^{4}, 594^{24}, 640^{20,30}, 648^{15}, 662^{20}, Σφρ. Χρον. μ. (P.G. 156) 1028 C, 1029 A, 1030 C, 1052 A, 1053 B δίς, 1057 A, 1063 B ἑξάκις, Ch. pop. (Pern.) 25, 30, 46, 64, 91, 114, 136, 185, 246, 355, Βουστρ. (Σάθ.) 432, 433, Ἀγν., ποιήμ. (Ζώρ.). 50, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 47^{2,4}, 97^{23}, 120^{3}, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 12^{11}, 32^{7}, 42^{23}, 48^{10}, 76^{8}, 82^{5,9}, Ριμ. Ἀπολλων. (Morgan) 34, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 192, Βίος γέρ. (Schick) V 600, 602, Χρον. (Kirp.) 315, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 163^{22}, Δωρ. Μον. (Buchon) XXVI, XXXIX, XLIII, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 187, 337, Β' 168, Γ' 41, 165, Δ' 357, Ε' 322, 496, 499, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 26, Α' 32, 85, 198, 199, 396, Β' 480, 510, Γ' 104, 381, 486, 517, Δ' 42, 149, 164, 178, 179, 212, 248, 323, 331, 363, 371, Ε' 35, 98, 169, 182, 347, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α' 230, Β' 101, Γ' 43, Δ' 61, 108, 386, 391, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 160, 174,

175, 182, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 314^{10}, 320^{16}, 326^{17,22}, 332^{1}, 333^{24,27,28,29}, 334^{20}, 335^{6}, 352^{6}, 355^{1}, 360^{9}, 363^{10}, 365^{26}, 372^{22}, 395^{30}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 1503, 1690, 1970, Β' 308, 1682, Ε' 94, 207, 717, Στάθ. (Σάθ.) Α' 136, 289, Γ' 186, Ἰντ. Β' 57, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 180, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 993, Φορτουν. (Ξανθ.) Δ' 51, 572, Ε' 126, Ἰντ. Β' 104, Ἰντ. Γ' 45, Ζήν. (Σάθ.) Α' 77, Β' 343, Δ' 334, Ε' 203, Διγ. (Lambr.) Ο 9, 56, 275, 299, 304, 446, 493, 1267, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 163^{17}, 207^{23}, 548^{9}, 551^{4}, 565^{20,21}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 76^{19}, 86^{20}, 118^{30}, 119^{1,7} κ.π.ἀ.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγάπη* (Γιὰ τὴ λ. βλ. καὶ Georgak., Glotta 36, 1957, 105 - 106). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἀγαθά, φιλικὰ αἰσθήματα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1α) : *Μὴν προτιμᾶσαι συγγενοῦς ἀγάπην παρὰ φίλου* Σπαν. Ρ 90· *Εἶχεν ἀγάπην στὸν λαὸν καὶ εἰς τὸν Θεὸν φόβον* Διγ. Ο 9· **β**) ἐρωτικὸ αἴσθημα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *Γίνωσκε, Φαιδροκάζα μου, δύο χρόνι' ἔχω καὶ πλέον ποὺ ἔχω ἀγάπην ἄπειρον 'ς Βέλθανδρον τὸν Ρωμαῖον* Βέλθ. 895· *ἔζων ἀκαταδούλωτος..., ἐρωτοακατάκριτος καὶ παρεκτὸς ἀγάπης* Λίβ. Ρ 95· **γ**) πληθ.· ἐρωτικὰ ἐνδιαφέροντα : *Ἐτοῦτος ἤπρασσε συχνιὰ στοῦ ῥήγα τὸ παλάτι, μ' ἀγάπες δὲν ἐγύρευγε, οὐδὲ φιλιὲς ἐκράτει* Ἐρωτόκρ. Α' 1970· **δ**) ἐκδήλωση ἐρωτικοῦ αἰσθήματος : *Κόρη δὲ ἡ πανεύγενος, οὕτως αὐτὸν ἰδοῦσα..., ἀλλὰ ταχέως ἔστειλε πρὸς αὐτὸν τὴν ἀγάπην πολλῆς χαρᾶς ἀνάπλεων, ἡδονῆς μεμειγμένην, τὸ δακτυλίδιν ἔδωκε* Διγ. Gr. IV 362· **ε**) πόθος (ἐρωτικός) : *θαύμασε καὶ τὴν σμέριναν... ὡς ἀποκάτω εἰς τὸν βυθὸν διὰ πόθον ἀνεβαίνει καὶ μὲ τὸν ὄφιν σμίγεται δι' ἐρωτικὴν ἀγάπην* Λίβ. Ν 168· **ς**) ὅ,τι ἀγαπᾶ κανεὶς (πρόσωπο ἢ πρᾶγμα) (πβ. ΙΛ στὴ λ. 3α) : *Ἡ πόλις, ἡ ἀγάπη σου, ἐπῆραν την οἱ Τοῦρκοι* Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. 375· *Φεῦγε, παιδὶ* (ἔκδ. π. *μου· χωρίς μου* Μπουμπ., Κρ. Χρ. 9, 1955, 61) *καὶ ἀγάπη μου, μὴν πλανεθῇς ποτέ σου* Ζήν. Δ' 334· *ὅτι ἔφθασεν ἡ ἀγάπη της..., ὁ Φλώριος ἐπέσωσεν* Φλώρ. 964· *Πόθε μου, ἀγάπη μου καλή, ψυχή μου..., ἐπιθυμιά μου, Φλώριε* Φλώρ. 1016· **ζ**) προσωποποίηση τοῦ ἔρωτα : *Ἀπ' αὐτὴν τὴν ὑπόληψιν εἶδα καὶ τὴν Ἀγάπην, χαρτὶν εἰς τὸ χέριν νὰ κρατῇ* Λίβ. Esc. 119. **2**) Ὁμόνοια, σύμπνοια : *κανεὶς νὰ μηδὲν σηκώσῃ ταραχὴν κατὰ τὸν ἄλλον..., ἀμμὲ νὰ συνηθίζουν καὶ νὰ κρατοῦν καλὴν ἀγάπην μέσο τους* Ἀσσίζ. 454^{29}· *Ἐπεὶ ἂν ἔχωμεν ὁμοῦ ἀγάπην, ὡς ἁρμόζει, ὁ κάθε εἷς ἀπὸ ἐμᾶς νὰ χρήζῃ δεκαπέντε ἀπὸ ὅσο ἔρχονται ἐδῶ τοῦ νὰ μᾶς πολεμήσουν* Χρον. Μορ. Ρ 3994. **3**) Ξεχωριστὴ ἀγάπη, εὔνοια *καὶ πὄναιν ἡ Ἁγιὰ Σοφιὰ μετὰ τὴν Ὁδηγήτριαν ὁπού 'χες τὴν ἀγάπη σου, δοῦκα μου, τῆς Μπουργούνιας;* Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. 374· *ὅπου εὕρῃ Ἀπολλώνιον καὶ ζωντανὸν τὸν παίρνει, νά 'χῃ πεντήντα χρύσινα κι' ἀγάπην Ἀντιόχου* Ἀπολλών. 86. **4**) Χατίρι: *Ἄγωμε πούρι κ' ἔπαρ' τσι γι' ἀγάπη ἐδική μου* Κατζ. Α' 337· *Γι' ἀγάπη σου, πουλί μου, τοῦ συμπαθῶ* Κατζ. Ε' 499· *Γιὰ τούτην ἦρθα ἀπὸ μακριά, γι' ἀγάπη τζη πολέμου* Ἐρωτόκρ. Ε' 207. **5α**) Φιλικὸς τρόπος, προσήνεια: *Ἐρωτᾷ τον τοίνυν πάλιν ὁ τοπάρχης μετ' ἀγάπης τὸν σοφώτατον τὸν γέρον* Βίος γέρ. 600· *ὁ βισκούντης ἐντέχεται... μὲ ἀγάπην καὶ καλὸν πρόσωπον νὰ ἀκούσῃ τὸ ἔγκλημαν τοῦ ἀγκαλεσίου* Ἀσσίζ. 26^{23}· **β**) εἰρηνικὸς τρόπος: *ζητώντα νὰ τοῦ δώσουν τὴν Ἀτταλείαν μὲ ἀγάπην, καὶ ἂ δὲν 'ναι, θέλει τὴν πάρει μὲ τὸ σπαθίν του* Μαχ. 110^{15}. **6**) Συμφιλίωση, συνθηκολόγηση, εἰρήνη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1γ): *ὁ νέος βασιλεὺς κύρης Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος... ἐγένετο ἕνωσις καὶ ἀγάπη μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ πάππου αὐτοῦ ἐν τῇ πύλῃ τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ* Chron. br. 48· *Τρέβαν ἐποίησε μετ' αὐτόν, ἀγάπην διὰ ἕναν χρόνον* Χρον. Μορ. Ρ 6882· *καὶ τὲς ἀγάπες καὶ φιλιὲς νὰ κάμουν ἐμιλοῦσαν* Διγ. Ο 304· *Κι' ἂν γένῃ πάλιν εἰς ἡμᾶς ἀγάπη καὶ εἰρήνη* Διακρούσ. 86^{20}. **7**) Τὸ νὰ ἀρέσκεται κανεὶς (νὰ κάνῃ κάτι), προτίμηση (πβ. *ἀγαπῶ* 3α) *Ἀγάπην εἶχεν ἄπειρον νὰ τρέχῃ μοναχός του καὶ μόνος του ἀνδραγαθεῖν χωρὶς τινὸς συμμάχου* Διγ. Α 2312. **8α**) Ἐπιθυμία (πβ. *ἀγαπῶ* 4): *τοῦ ὁποίου ἀνέβην*

του μεγάλη ἀγάπη νὰ πάγη εἰς τὰ 'Ιεροσόλυμα Μαχ. 648[7]· *πόθον ἔσχεν ἀφόρητον καὶ μεγίστην ἀγάπην τοῦ ἰδεῖν τὸν νεώτερον* Διγ. Τρ. 1479· *ἀγάπη ἔχω περισσὴ νὰ πά' νὰ θανατώσω λιοντάρια* Διγ. Ο 1267· **β**) ὄρεξη (γιὰ δράση): *καὶ τινὰς δὲν ἦτον ἀράθυμος, ἀλλὰ οὐδὲ τινὰς ἐνύσταξεν νὰ κοιμηθῇ, μόνον ἀγάπη ἦλθεν εἰς αὐτούς, ἡ ὁποία δὲν δύνομαι νὰ τὴν διηγηθῶ* Διγ. Ἄνδρ. 335[6]. **9**) Χάρη, εὐεργεσία (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. Ε 1): *'Ετοῦτοι πάλε διὰ νὰ τοῦ ἀντιμέψουν μέρος ἀπὸ τὲς χάρες καὶ ἀγάπες ὁποὺ ἐλαβαίνανε* Σουμμ., Ρεμπελ. 174[19].

ἀγαπημένα, ἐπίρρ. Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 961· *γαπημένα,* Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 475· *ἠγαπημένα,* Λίβ. (Lamb.) Esc. 292.

'Απὸ τὴ μτχ. παθ. παρκ. τοῦ *ἀγαπῶ*. 'Ο τ. *ἀγαπημένα* καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Μὲ ἀγάπη, μὲ στοργὴ (πβ. ΙΛ): *ἐπαίρνει πάλιν τὸ σχοινὶν μὲ τὸ ἕναν του τὸ χέριν καὶ τὸ ἄλλον περιπλέκει με* (ἔκδ. *μέν*· διορθώσ.) *τάχα ἠγαπημένα* Λίβ. Esc. 292· **β**) μὲ ὁμόνοια (πβ. ΙΛ): *ἀγαπημένα, σπλαγχνικὰ ὅλοι νά 'σθε τὸ ἕνα· ὁμόφωνοι, ὁμόψυχοι, ὁμόφυλοι οἱ πάντες* Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. 961. **2**) Μὲ ἡσυχία, εἰρηνικὰ (πβ. ΙΛ): *τὸ πῶς νὰ ποίση ἄνθρωπος νὰ ζήσ' εἰρηνεμένα καὶ τὴν ἐπίλοιπον ζωὴν νὰ διάβη* (ἔκδ. *διαβῇ*· διορθώσ.) *γαπημένα* Γεωργηλ., Θαν. 475.

ἀγαπημένος, βλ. *ἀγαπῶ*.

ἀγάπησις ἡ, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 93, Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 46.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγάπησις*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγάπησι*).

1) 'Αγάπη, ἀφοσίωση (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ.) *ὦ θείας ἀγαπήσεως Μωσῆ τοῦ μακαρίου! 'Ως γὰρ θεράπων γνήσιος ἐβούλετο φυλάττειν τὰς ἐντολὰς τὰς θεϊκὰς κι' αὐτὰς μὴ παραλλάττειν* Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ 46. **2**) Ἔρωτας ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. ἀγάπησι 2): *ἐνθύμησις ἀγαπήσεως οὐκ ἀνέβη εἰς λογισμόν μου· ἔζων ἀκαταδούλωτος καὶ μετὰ ἐλευθερίας* Λίβ. Ρ 93.

ἀγαπητερά, ἐπίρρ. 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 1233, Ε' 476.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγαπητερός*. 'Η λ. καὶ στὸ Βλάχ.

α) Μὲ ἀγάπη: *καὶ σπλαχνικά, 'γαπητερὰ ἀπόφαση μοῦ δῶσε* αὐτ. Ε' 476· **β**) φιλικά: *κι' ὁ γεῖς τ' ἀλλοῦ ἀγαπητερὰ ἐπέψα νὰ μιλήσου, νὰ κάμου μέρες δώδεκα δίχως νὰ πολεμήσου* αὐτ. Δ' 1233.

ἀγαπητερός, ἐπίθ. 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 1691.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγαπητὸς* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ερὸς* (πβ. *πρόθυμος - προθυμερὸς*). 'Η λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Γεμάτος ἀγάπη: *'Εδέτσι μ' ἀγαπητερὰ λόγια ξεχωριστῆκα* ὅ.π.

ἀγαπητικά, ἐπίρρ. Θησ. (Schmitt) 336 VII 8 Gr.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγαπητικός*.

Μὲ καλὴ διάθεση: *Λοιπὸν πρέπει ἀγαπητικὰ τὸν πόλεμον ἐτοῦτον νά τόνε ποίσετε ὅλοι σας, οὐχὶ μὲ κακοσύνη* ὅ.π.

ἀγαπητικός, ἐπίθ. καὶ οὐσ. 'Ασσίζ. (Σάθ.) 145[16], 218[31], 396[30], Μαχ. (Dawk.) 226 σημ. 8, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. [124], Δ' [55[5]], Ϛ' [24[6]], Ζ' [11[4]], Θησ. (Schmitt) 336 VI 103, VII 11, Ch. pop. (Pern.) 565, Διήγ. 'Αγ. Σοφ. (Ban.) 149[24], Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 589, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 1202, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 474, Γ' 190, Ε' 341, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 71, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 6, 336, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 758, 794, Β' 725, Γ'

426, 1407, Ε' 1263, Διγ. (Lambr.) Ο 818· *ἀγαφτικός,* Κατζ. (Πολ. Λ.) Πρόλ. 44, Α' 79, 90, 92, 241, Β' 331, Γ' 356, 515, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 65, 72, Α' 249, 441, Β' 238, Γ' 186, Δ' 9, 60, 142, 294, 300, 318, 334, 366, 386, 440, Ε' 138, 319, 325, 418, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Α' 10, 328, 'Ιντ. Α' 103, Β' 496, 'Ιντ. Β' 82, 87, Ε' 387, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 174, 230, 237, 304, 385, III 3, 100, 284, 351, 424, 432, III 6, 390, IV 3, 49, V 2, 182, V 7, 10, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 38, Στάθ. (Μανούσ.) Γ' 334, 'Ιντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β' 1, 70, 76, 83, δ' 49, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 526, 537, 567, Δ' 116, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 244, 1287, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 253, Γ' 250, 544, 545, 'Ιντ. Γ' 64, 84.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγαπητικός*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' ὡς ἐπίθ. **1α**) ποὺ ἀγαπᾶ (κάποιον), ἐρωτευμένος: *πάσ' ἄλλη... ἤθελε προσπαθήσει, νὰ φεύγη ἀπὸ πάσα νιὰ πού 'χε τηνε γνωρίσει πὼς εἶν' κι' αὐτὴ ἀγαπητικὴ στὸν νιὸν ὁπ' ἀπατή της* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' 725· *ἡ γι' Ἀφροδίτη* (παραλ. 2 στ.) *καὶ μ' ὅλο ποὺ τὸν πόθο σ' ὅλους δίδει, ἀγαφτικὴ γυρίζει* Πιστ. βοσκ. I 1, 237· **β**) ποὺ ἔχει ἐρωτικὴ διάθεση: *'Εμπῆκες ἀγαπητικός, ἡδονικὸς στὴ μέση* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' 426. **2**) Ποὺ ἀρέσκεται νὰ κάνη κάτι (πβ. *ἀγάπη* 7 καὶ *ἀγαπῶ* 3α): *Ἦτον δὲ ὁ αὐτὸς πολλὰ ἀγαπητικὸς νὰ πηγαίνη εἰς τὴν πιλάλα τῶν ἀλόγων νὰ πιλαλῇ* Διήγ. 'Αγ. Σοφ. 149[24]. **3**) Ποὺ τὸν συνδέει (μὲ κάποιον) δεσμὸς φιλίας: *Χαρὲς καὶ σκόλες καὶ τιμὲς κ' ἔθνη ἀγαπητικά μας, χορούς, χαρίσματα πολλὰ στὰ σπίτια τὰ δικά μας σήμερο θέλομεν ἰδεῖ* Ροδολ. Δ' 71. **4**) 'Αξιαγάπητος: *καὶ καβαλάροι γίνησαν οἱ πανέμνοστοι νέοι, τοῦτοι οἱ ἀγαπητικοί, οἱ ἔμορφοι Θηβαῖοι* Θησ. 336 VI 103. **Β'** 'Ως οὐσ. (ἀρσ. καὶ θηλ.) **1**) ἀγαπητὸ πρόσωπο, φίλος (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *'Ιδικοὶ καὶ συγγενοί μου, φίλοι μου καὶ ἀγαφτικοί μου ἤρχουντάνε κάθε μέρα νὰ μοῦ λὲ τὴν καλησπέρα* Φαλλίδ. 38 (πβ. *ἀγαπῶ* μτχ. Β2, *ἀγαπητὸς* ὡς οὐσ).

2α) 'Εραστής, ἐρωμένη ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *οὐκ εἶχεν κανένα γνήσιον τέκνον, ἀμμὲ εἶχεν τέκνα ἐκ τῆς ἀγαπητικῆς του* 'Ασσίζ. 396[30]· *γιατὶ μὲ δίχως φόβο τοῦ κυροῦ τση... ταίρι ἔμεινε ζιμιὸ τ' ἀγαφτικοῦ τση* 'Ερωφ. Β' 496· *ἄ σοῦ 'δωκα ποτὲ καημό, 'Αλέξη ἀγαφτικέ μου* Πανώρ. Ε' 138. Συνών. *ποθητός, ἀμουρούζα*· **β**) θαυμαστής: *'Εγὼ ὁποὺ πάντα ηὑρίσκομουν 'πὸ χίλιους μπορεμένους τῆς χώρας ἀγαπητικούς, πλούσιους καὶ χαϊδεμένους κ' εὐγενικούς, τόσους καιρούς, ὅμορφη καὶ βαλμένη νὰ μὲ κρατοῦσι πάντα τους συχνοπολεμισμένη* Σουμμ., Παστ. φίδ. Α' 758.

ἀγαπητός, ἐπίθ. Αἰν. ᾆσμα (Παπαδ. - Κερ.) 37, Χειλᾶ, Χρον. (Hopf) 355, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 78[33], Θρ. Θεοτ. (Μανούσ.) 110, Στάθ. (Σάθ.) Α' 315· *ἠγαπητός,* Διγ. (Lambr.) Ο 2646, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 207[26], 399[11].

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγαπητός*. 'Ο τ. *ἠγαπητὸς* ἀπὸ ἐπίδραση τοῦ *ἠγαπημένος*. 'Ο τ. *ἀγαπητὸς* καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Προσφιλής: *ἀπέκτεινε τὸν 'Ιμπρεῒμ μπασιὰν τὸν λίαν ἀγαπητὸν αὐτοῦ* Ἔκθ. χρον. 78[33]· *Θωρῶ, Θεέ μου, κ' ἔφθασε σ' ἐμὲ ἡ ὀργητά σου κ' ἔκαμες τοὺς 'Αγαρηνοὺς παιδιὰ ἠγαπητά σου* Τζάνε, Κρ. πόλ. 207[26]. **2**) Φιλικός: *ἀρχίζει λόγια πολλὰ ἠγαπητὰ γιὰ νὰ τοῦ ψιθυρίζη. Ἄφης, τοῦ λέγει, Διγενὴ 'Ακρίτη ἀνδρειωμένε, τὸν πόλεμο καὶ πρῶτος μας νά 'σαι, χαριτωμένε* Διγ. Ο 2646. 'Ως οὐσ.: φίλος (βλ. καὶ Sophocl. στὴ λ. α καὶ Κουγ., Λαογρ. 3, 1911, 317): *καὶ σὺν ἐμοὶ χαρήσωνται καὶ οἱ ἀγαπητοί σου, αἰσχύνην δὲ ἐνδύσωνται ἅπαντες οἱ ἐχθροί σου* Θρ. Θεοτ. 110 (πβ. *ἀγαπῶ* μτχ. Β2, *ἀγαπητικὸς* Β1).

ἀγαπίζω, Θησ. (Βεν.) ΙΑ' [24[8]].

'Απὸ τὸν ἀόρ. τοῦ *ἀγαπῶ* (Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 272). 'Η λ. καὶ στὸν 'Ιγν. Διονυσ. (Βαλ.) 193, στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαπῶ*).

Συνταιριάζομαι (μὲ κάτι): *τὲς φοινικιὲς τὲς ἔμορφες ὅλες τὲς ἀφανίζουν, φτελὲς ὁποὺ τὰ κλήματα πολλάκις ἀγαπίζουν* ὅ.π.

ἀγαπῶ, Σπαν. (Hanna) Β 343, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ 296, 302, Σπαν. (Legr.) Ρ 48, 51, 174, Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. - Κερ.) 24, 33, Προδρ. (Hess. - Pern.) II G 103, III 398, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 275^{5}, 483^{7}, Ἱερακοσ. (Hercher) 502^{12}, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 569, Διγ. (Καλ.) Esc. 282, 590, 960, Α 255, 1317, 1957, Βέλθ. (Κριαρ.) 918, 958, 969, 971, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 276, 286, 288, 729, 982, 1805, 2511, 2658, 3134, 3306, 7078, 8444, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 1349, Ὁρισμ. Μαμελ. (Βόνν.) 96^{13}, Φλώρ. (Κριαρ.) 381, 594, Διήγ. πόλ. Θεοδ. (Merc. S. - G.) 148, Ἀπολλών. (Wagn.) 750, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 460, 920, Ἀχιλλ. (Haag) L 41, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 52, 239, Ἰμπ. (Κριαρ.) 19, 316, 290, 360, Φυσιολ. (Zur.) XI 1^{3}, L^{2}, Ch. pop. (Pern.) 174, 324, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) VIII 67, Ριμ. κόρ. (Pern.) 752 Σαχλ., Β′ (Wagn.) Ρ 4 (βλ. Papadim., Viz.Vrem. 1, 1894, 652 καὶ Sachl., Ἀφήγ. σ. 213 - 214), Σαχλ. Α′ (Wagn.) ΡΜ 121 (βλ. καὶ Ξανθ., Κρ. Λαὸς 1, 1909, 8), Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 332 (βλ. καὶ Ξανθ., Παναθήν. 18, 1909, 180), Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 14^{14}, $17^{8,13}$, 18^{3}, 22^{14}, 25^{5}, 38^{4}, 62^{8}, 75^{3}, 104^{55}, $113^{3,9}$, 119^{5}, 123^{4}, 156^{7}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 111^{3}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 597, 946, 1103, 1104, 1177, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 214, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 39, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXIV 67, XXVII 14, Λευϊτ. XIX 18, 34, Δευτ. VI 5, VII 13, X 12, XXIII 6, XXX 16, 20, XXXIII 3, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 140^{17}, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 30^{9}, 39^{17}, 69^{6}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 81^{15}, 128^{14}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 26^{10}, 35^{12}, 89^{7}, $90^{1,2,19}$, Ἀρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 374, 418, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1495, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 43, 207, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 93, 99, Γ′ 99, Δ′ 3, 272, Ε′ 66, 74, 153, Βίος Δημ. Μοσχ. (Knös) 711, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 97, 1316, 1638, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 161, 186, 190, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 330^{27}, 337^{3}, 355^{29}, 363^{28}, 366^{30}, 367^{14}, 389^{12} δίς, 398^{2}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 1588, 1661, 2080, 2146, Β′ 61, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 461, Στάθ. (Σάθ.) Α′ 48 (βλ. καὶ Μανούσ., Κρ. Χρ. 8, 1954, 294 σημ. 8)· *γαπῶ,* Γεωργηλ., Θαν. (Wagn .) 608, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 119, Ἐρωτόκρ. Α′ 1959, Β′ 150, Εὐγέν. (Vitti) 181· *ἀγαπῶ ἢ γαπῶ,* Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 389, 549, Βουστρ. (Σάθ.) 417, Σαχλ. Β′ (Wagn.) Ρ 23, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 177, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 293, Φορτουν. (Ξανθ.) Α′ 14, Ε′ 158· *ἠγαπῶ,* Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 5343, 5670, 6850, 8699· μτχ. *ἠγαπημένος,* Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 20^{72}, Σπαν. (Hanna) Α 6, Σπαν. (Hanna) V suppl. 3, 55, Σπαν. (Hanna) Ο 63, Διγ. (Καλ.) Α 1959, Βέλθ. (Κριαρ.) 29, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3963, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 709, 8935, Διήγ. Βελ. (Cant.) 126, Φλώρ. (Κριαρ.) 381, Gesprächb. (Vasm.) 26^{379}, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1277, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 254, Ἰμπ. (Κριαρ.) 39, 205, Μαχ. (Dawk.) 14^{28}, 370^{17}, 504^{24}, 604^{30}, Ch. pop. (Pern.) 306, 311, 355, 441, Σαχλ. Β′ (Wagn.) ΡΜ 386, Συναξ. γυν. (Krumb.) 429, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 24, 69, 112, 119, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 61 (βλ. καὶ Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 45) Βεντράμ., Γυν. (Knös) 91, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 40, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 11, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 62, Γ′ 323, Ε′ 449, Σουμμ., Ρεμπελ.(Σάθ.) 188, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 322^{19}, Θυσ. (Μέγ^{2}.) 329, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Γ′ 1, δ′ 59, 89, Ροδολ. (Μανούσ.) Ε′ 254, Λίμπον. (Legr.) Ἀφ. 34, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 526^{7}, 564^{5}, 573^{15}· *ἀγαπημένος,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 233^{16}, Μαχ. (Dawk.) 20^{19}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 53^{7}, Πεντ. (Hess.), Δευτ. XXI 15, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 105^{34}, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) XII 39, Π. Ν. Διαθ. (Μέγ.) 517 φ. 336β 18, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 16, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 381, 503, 507, Γ′ 92, Δ′ 388 Ε′ 349, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β′ 6, Γ′ 28, 98, 297, Ε′ 287, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 171, 185, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 859, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Δ′ 19, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 41, χορ. Δ′ 60, Ε′ 1345, Φορτουν. (Ξανθ.) Ε′ 115, 159, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 247^{20}, 503^{3}, 530^{5}, 544^{10}· *γαπημένος,* Ἰμπ. (Legr.) 232.

Τὸ ἀρχ. *ἀγαπῶ.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Αἰσθάνομαι ἀγάπη, ἔχω φιλικὰ αἰσθήματα (γιὰ κάποιον) (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *καὶ νὰ ἀγαπήσῃς εἰς τὸν σύντροφό σου σὰν ἐσὲν* Πεντ. Λευϊτ. XIX 18. Φραστικὸς τρόπος· «παρακαλῶ»: *ἂν ἔλθῃ ὁ δεῖνα πώποτε νὰ κάτσῃ εἰς τὸν πυλῶνα ῥαβδέας καλάς, ἂν μὲ ἀγαπᾶς, καὶ διῶξέ τον ἀπέκει* Προδρ. III 398· **β**) αἰσθάνομαι συμπάθεια (γιὰ κάποιον), δείχνω συμπάθεια (σὲ κάποιον): *καὶ νὰ ἀγαπᾶσαι ὡς συμπαθὴς καὶ δίκαιος, παιδί μου* Σπαν. Ρ 174· *ἀπὸ μεγάλους καὶ μικροὺς ἦτον ἠγαπημένος* Δεφ., Σωσ. 40· *ἵνα σοι συνήθης γένηται* (ἐνν. ὁ ἱέραξ) *καὶ εὐχείρωτος καὶ ἀγαπηθῇς παρ' αὐτοῦ* Ἱερακοσ. 502^{12}· *καὶ ἂν μὲ δῇ ὅτι νὰ μιλήσω, γραίαν γυναίκα νὰ ἀγαπήσω* Συναξ. γυν. 946· **γ**) συμπονῶ: *αὐτὲς ἔνι οἱ ὑπόληψες τῶν πρωτινῶν ἀνθρώπων.., ὁποὺ 'γαποῦσαν τ' ὀρφανὰ καὶ ἐπανδρεύασίν τα* Γεωργηλ., Θαν. 608· **δ**) εὐνοῶ: *Νὰ θυσιάσῃ στοὺς θεοὺς διὰ νὰ τὸν ἀγαποῦσι, γιὰ νὰ μὴν τοῦ προσοργισθοῦν, νὰ τὸν καταποντίσουν* Χούμνου, Π. Δ. VIII 67· *καὶ νὰ σὲ ἀγαπήσῃ* (ἐνν. ὁ Θεὸς) *καὶ νὰ σὲ εὐλογήσῃ καὶ νὰ σὲ πληθύνῃ* Πεντ. Δευτ. VII 13· **ε**) εἶμαι ἀφοσιωμένος, σέβομαι: *Ποῖος νὰ θαρρέσῃ εἰς αὐτούς, ὅρκον νὰ τοὺς πιστέψῃ, ἀφὸν τὸν Θεὸν οὐ σέβονται, ἀφέντη οὐκ ἀγαποῦσι;* Χρον. Μορ. Η 729· *καὶ νὰ ἀγαπᾶς τὸν Κύριο τὸν Θεό σου·* Πεντ. Δευτ. VI 5· *διατὶ πολλὰ τὸ χαίρεται ὅταν τὸν προσκυνάῃς καὶ τοὺς ἁγίους ἀγαπᾶς* Ἱστ. Βλαχ. 1638. **2α**) Αἰσθάνομαι ἔρωτα (γιὰ κάποιον), ἀγαπῶ ἐρωτικὰ (κάποιον) (πβ. ΙΛ στὴ λ. 2): *Τὸ 'δεῖσ σου μπορεῖ νὰ ποίσῃ* (παραλ. 1 στ.) *τὸν Ἔρωταν ν' ἀποθάνῃ καὶ τὸν Χάρον ν' ἀγαπήσῃ* Κυπρ. ἐρωτ. 123^{4}· *Πάντα, κυρά μου, ἐγάπουν σε* Ἐρωτοπ. 549· *τυφλὰ προπάτιε στὴ φιλιά, τυφλή 'τονε στὰ πάθη, τυφλὰ πασπάτευγε νὰ βρῇ, τὸν ἀγαπᾶ νὰ μάθῃ* Ἐρωτόκρ. Α′ 1588· **β**) αἰσθάνομαι τὸν ἐρωτικὸ πόθο: *Ἡ γιὄχεντρα, ὄνταν ἀγαπᾶ, ποσῶς δὲ φαρμακεύγει, μὰ δῶ κ' ἐκεῖ τὸ ταίρι τζῆ μὲ προθυμιὰ γυρεύγει* Πανώρ. Γ′ 99· *Μὰ γιάντα λέγω τὰ θεριά; Καὶ τὰ δεντρὰ 'γαποῦσι· γιὰ κεῖνο δὲν καρπίζουσι, μαζὶ ἃ δὲ φιλιαστοῦσι* Πανώρ. Γ′ 107. **3α**) Αἰσθάνομαι κλίση γιὰ κάτι, μοῦ ἀρέσει κάτι, βρίσκω εὐχαρίστηση (σὲ κάτι) (πβ. *ἀγάπη* 7 καὶ ΙΛ στὴ λ. 5γ καὶ ε): *ἀκρίδας οὐ σιτεύομαι, οὐδ' ἀγαπῶ βοτάνας* Προδρ. II 6 103· *Δεξιώτης ἤμουνε καλὸς κι' ἀγάπου τὸ κυνήγι* Πανώρ. Δ′ 3· *Κι' ἂν ἀγαπᾶς διὰ νὰ ἀκοῦς πράξες καλῶν στρατιώτων* Χρον. Μορ. Ρ 1349· *Ἠγάπα δὲ περὶ πολλοῦ τοὺς νέους νὰ τοὺς ἔχῃ* Ἰμπ. 19· **β**) δέχομαι, ἐπιδοκιμάζω, ἐκτιμῶ (κάτι): *πάλιν ἐζήτησεν οὗτος τὸν ὁρισμόν μας τὸν ἅγιον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἁγίαν Ἀνάστασιν νὰ προσκυνήσῃ... καὶ ἠγαπήσαμεν εἴ τι ἐζήτησες καὶ ἐπληρώσαμέν το* Ὁρισμ. Μαμελ. 96^{13}· *Ἀκούσων ταῦτα οἱ ἅπαντες... εἰς σφόδρα τὸ ἀγαπήσασιν, ἐστέρξαν κι' ἀφυρῶσαν* Χρον. Μορ. Η 982· *Ὁ Θεὸς τὸ κατὰ δύναμιν θέλει καὶ ἀγαπᾶ το καὶ στρέφει το εἰσὲ καιρὸν πάλιν ἑπταπλασίως* Κομν., Διδασκ. Δ 302. **4**) Ἐπιθυμῶ, θέλω (πβ. *ἀγάπη* 8α καὶ ΙΛ στὴ λ. 5α): *εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἠγάπησεν νὰ κατοικήσῃ* Διγ. Ἄνδρ. 398^{2}· *καὶ τὴ Λουγρέτζ' ἀγάπησεν δυνάστιο διὰ νὰ πάρῃ* Βεντράμ., Φιλ. 214· *ἠγάπησεν κ' ἐθέλησεν καὶ ἐγίνετον στρατιώτης* Ἀχιλλ. L 41· *νὰ τῆς τὸν δώσω καὶ νὰ ζῇ ὡς ἀγαπᾶ καὶ θέλει* Βέλθ. 971.

Ἡ μτχ. παρκ. **Α′** ὡς ἐπίθ. **1α**) ἀγαπητός, προσφιλής: *Τέκνον μου ποθεινότατον, παιδίν μου ἠγαπημένον* Σπαν. Α 6· *κ' ἐσὺ παιδάκι μου ἀκριβό, πολλά μου ἀγαπημένο* Φορτουν. Ε′ 115· **β**) ἰδιαίτερα ἀγαπητός, εὐνοούμενος: *Μαρία, μάννα τοῦ Θεοῦ.., μὲ τοὺς ἀγαπημένους σου ἂς εἶν' κι' αὐτὸς ὁμάδι* Π. Ν. Διαθ. 517 φ. 336β 18· **γ**) ποὺ ἀρέσει σὲ κάποιον, ποὺ προκαλεῖ εὐχαρίστηση: *κ' ἐσεῖς μου μυζηθρόπιτες πολλά μου ἠγαπημένες* Κατζ. Α′ 62· *τὸ δῶρο τάχα δέχεται ὡσὰν ἠγαπημένον* Φλώρ. 381. **2**) Ποὺ φανερώνει ἔρωτα: *Τὰ μάτια τὰ περήφανα σ' ἐμένα νὰ γυρίσῃ κι' ἂν σπλαγχνικὰ δὲν τὰ βαστᾶ, γλυκιὰ κι' ἀγαπημένα, κι' ἂν ἄσπλαγχνα θέλουν φανῇ, σκληρὰ καὶ θυμωμένα* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ′ 41. **Β′** Ὡς ουσ. **1**) αὐτὸς ποὺ ἔχει κάνει συνθήκη εἰρήνης (πβ. *ἀγάπη* 6) : *Τότε ἦρθανε χριστιανοὶ ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ἁγίας Μαύρας καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀγαπημένους* Χρον. σουλτ. 105^{34}.

2) Φίλος (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Ὀν. Δανιήλ, Drexl, 1): *πῶς μὲ τσ' ἀγαπημένους του ἐπῆε στὸ κυνήγι καὶ μὲ τσὶ συνανάθροφους... σμίγει* Ἐρωτόκρ. Α' 859 (πβ. *ἀγαπητικὸς* Β 1, *ἀγαπητὸς* ὡς οὐσ.). **3**) Σὲ προσφών. προκ. γιὰ τὸ ἀγαπημένο πρόσωπο: *Μὰ ὁ Ροδολίνος μὲ γλυκιά κανάκια «μὴ φοβᾶσαι», τσ' εἶπεν, «ἠγαπημένη μου, κι' ὡσὰν καλύτερά 'σαι»* Ροδολ. Ε' 254.

ἀγαπῶ ὁ, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 3, 179, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 833· *ἀγαπῶ* ἡ, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 139^{1}, 151^{1}.

Ἀπὸ τὴ σύντ. τοῦ ρ. *ἀγαπῶ* μὲ τὴν αἰτ. τοῦ ἄρθρου ὡς ἀντων. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγαπῶς* ὁ). Πβ. *πολυαγαπῶ* ὁ (Κριάρη, Κρ. ἄσμ. σ. 236) καὶ *πολυαγαπῶ* ἡ (αὐτ. 264).

Ὁ ἀγαπημένος, ἡ ἀγαπημένη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγαπῶς* ὁ): *Νά 'χω περίσσιους ἀγαπῶ πάσ' ὥρα* Σουμμ., Παστ. φίδ. Α' 833· *Ὥσπου μὲ βλέπ' ἡ ἀγαπῶ τὰ πάθη μου πιντώνουνται* Κυπρ. ἐρωτ. 139^{1}.

ἀγαρηνικός, ἐπίθ. Πανάρ. (Λαμψ.) 77^{16}.

Ἀπὸ τὸ *Ἀγαρηνὸς* καὶ τὴν κατάλ. *-ικός*.

Τουρκικός: *καὶ διώκει αὐτούς, στείλας καὶ κεφαλὰς ἀγαρηνικὰς ἐνταῦθα* ὅ.π. — Πβ. *ἀγαρηνός*.

ἀγαρηνός, ἐπίθ. Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζώρ.) 15, 70.

Τὸ ἐθνικὸ *Ἀγαρηνός*, ποὺ ἀπὸ τὸ κύρ. ὄνομ. *Ἄγαρ* (Mor., Byzantinot. Β' λ. *Ἀγαρηνοί*) ὡς ἐπίθ. Πβ. καὶ Sophocl. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *Ἀγαρηνός*). Βλ. καὶ Rohlfs, Et. Wört.

Τουρκικὸς (πβ. ΙΛ λ. *Ἀγαρηνὸς* 3): *καὶ τὴν ἐκληρονόμησαν τὸ ἀγαρηνὸ τὸ γένος* ὅ.π. — Πβ. *ἀγαρηνικός*.

ἀγαρικὸν τό, Ἱερακοσ. (Hercher) $412^{9,21}$.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγαρικόν*. Ἡ λ. καὶ σὲ ρωσ. γλωσσ. (Vasm., Gesprächb. 141).

Μύκητας μὲ θεραπευτικὲς ἰδιότητες, κοιν. ἴσκα (Βλ. καὶ Γενναδ., Λεξ. λ. *ἀγαρικόν*): *ἀγριοσταφίδος κεράτιον ἕνα. ἀγαρικοῦ γραμμ. ἕνα· ταῦτα πάντα κόψας καὶ σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ... χρῖε τὴν ὑπερῴαν αὐτοῦ* αὐτ. 412^{9}.

ἀγάς ὁ, Mevlânâ (Burg. - Mantran) 7α, Τάξ. πόρτ. (Baştav) 45, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) $51^{17,18}$, 55^{12}, $69^{9,30}$, 82^{28}, Ἀχέλ. (Pern.) 194, Αἰτωλ., Ρίμ. Μ. Καντ. (Λάμπρ.) 18, Κώδ. Χρονογρ. (Ἄμ.) 54^{19}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 107^{7}, 116^{9}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 166^{19}, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 68^{1}, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 400, Σταυριν. (Legr.) 376, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1191, Λίμπον. (Legr.) 419, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 147^{20}, 161^{6}, 350^{24}, 377^{26}; 379^{25}, $384^{17,19}$, 389^{9}, 408^{17}, 465^{17}, 508^{2}, 531^{17}, 551^{8}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 80^{28}.

Τὸ τουρκ. agă. Βλ. καὶ Mor., Byzantinot. Β' λ. *ἀγᾶς*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ὁ ἐπικεφαλῆς, διοικητὴς (τίτλος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικός, βλ. καὶ Baştav, Ordo Portae σ. 28): *Ὁ ἀγὰς τῶν γιανιτσάρων, ὁ ὁποῖος ἔναι εἷς μόνος, ἔναι μεγαλύτερος παρὰ ὅλας τὰς τάξεις τοὺς πρώτους ἀγάδες* Τάξ. πόρτ. 45· *ἦν γὰρ ἀγὰς τῶν γιανιτσάρων ὁ Γιονοὺς ἀγὰς* Ἔκθ. χρον. 51^{18}. Ἡ λ. ὡς ἐπωνυμία στὸ Δούκα (Grecu) 211^{12}.

ἀγαστέρα ἡ, βλ. *γαστέρα*.

ἀγαφτικός ὁ, βλ. *ἀγαπητικός*.

ἀγγαρεία ἡ, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 191, Δούκ. (Grecu) 303^{20}, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) XIII 26 (ἔκδ. *ἐγγαρεία*· Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 64 διόρθ.: *ἀγγαρεία*), Ἱστ. Βλαχ. (Legr.)

1787, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλδ', ρλε'· *ἀγγαρειά*, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 358, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ' 409· *ἀγγάρεια*, Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 239· *ἐγγαρεία*, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 133^{33}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 167^{11}, Δωρ. Μον. (Buchon) XXIII, XXVII.

Ἡ λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L - S) Ὁ τ. *ἐγγαρεία* κατὰ παρετυμ. πρὸς τὴν πρόθ. *ἐν* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 313). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ὑποχρεωτικὴ ἐργασία χωρὶς ἀμοιβὴ (Ἡ ἐπιβολή της θεσμὸς βυζ. καὶ νεώτερος) (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *ἀπῄει... ὑπουργήσων καὶ αὐτὸς τὴν κοινὴν ἀγγαρείαν ἐν τῷ κάστρῳ* Δούκ. 303^{20}· *ὡς εἶδε ὁ σουλτάνος τὴν δουλοσύνην αὐτῶν, ἐδέκτη τους μὲ μεγάλην εὐσπλαχνίαν καὶ ἀγάπην καὶ ὁρισμὸν τοὺς ἔδωσε ὅτι νὰ εἶναι ἐλεύτεροι ἀπὸ ἅπασαν ἐγγαρείαν* Χρον. σουλτ. 133^{33}· *νὰ εἶναι παντελεύθεροι ἀπὸ πᾶσαν ἐγγαρείαν παιδίων παιδίων τως* Δωρ. Μον. XXIII· *καὶ ἔδωκέ τους χρυσόβουλλον νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ πᾶσαν ἐγγαρείαν καὶ κανένα βάρος νὰ μηδὲ ἔχουν* Δωρ. Μον. XXVII. **2**) Ἐπιφόρτιση μὲ ἐντολή, ἀνάθεση ἀποστολῆς: *Ἡ ἀδελφὴ* (ἔκδ. *θεία*) *τοῦ Μωυσῆ,... τ' ἀνίψιν της ἐγνώρισε, ζητᾶ την* (ἔκδ. *της*) *ἀγγαρεία* (ἔκδ. *ἐγγαρεία*): *«κερά, βασιλοπούλα μου, νὰ σ' εὕρω* (ἔκδ. *νὰ σοῦ 'βρω*) *ἐγὼ βυζάστρα* (ἔκδ. *βυζάστρια*)» Χούμνου, Π.Δ. XIII 26 (Διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 64). **3**) Κουραστικὴ ἀπασχόληση, καταπόνηση: *ἄφες καὶ τὲς πολιτικές, μίσησε καὶ τὰ ζάρια, τῆς νύκτας τὰ γυρίσματα, τὴν πελελὴν ἀγγάρεια* Σαχλ. Α' 239.

ἀγγαρεύω, Μυστ. (Vogt) 60, Ἐπιστ. Μωάμ. (Λάμπρ.) 67^{27}, Δούκ. (Grecu) 301^{6}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 173 ις'· *ἀγγαρεύω* ἢ *ἐγγαρεύω*, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1792· *ἀγγαρεύγω*, Δωρ. Μον. (Buchon) XLII. Μτχ. *ἀγγαρεμένος*, Σπαν. (Λάμπρ.) V 234, Δούκ. (Grecu) 149^{12}· *ἐγγαρεμένος*, Σπαν. (Hanna) Α 224.

Ἡ λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L - S) καὶ παπύρ. (Preisigke - Kiessling). Γιὰ τὸν τ. *ἐγγαρεύω* βλ. καὶ Frisk, Wört. λ. *ἄγγαρος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἐπιβάλλω ἀναγκαστικὴ ἐργασία σὲ κάποιον: *καί τινὰς νὰ μηδὲν τοὺς ἐμποδίζῃ, οὐδὲ νὰ τοὺς ἀγγαρεύγῃ, κατὰ τὸ χρυσόβουλλον* Δωρ. Μον. XLII. *Περὶ πλεονεξίας τῶν ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν. Ὅτι νὰ μὴν εἶναι πλεονέκται, οὐδὲ νὰ ἀγγαρεύουν τοὺς λαϊκοὺς χριστιανοὺς* Βακτ. ἀρχιερ. 173 ις'· *οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πραματευτάδες νὰ μηδὲν ἀγγαρεύωνται* Ἐπιστ. Μωάμ. 67^{27}.

ἀγγαρικός, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 149^{7}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγγαρεία* καὶ τὴν κατάλ. *-ικός*. Βλ. καὶ L - S λ. *ἀγγαρικὸς* (addenda). Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (ΙΛ).

Ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀγγαρεία: *καὶ τοὺς μὲν ἀγγαρικῷ τρόπῳ εἰσαχθέντας ἐν τῷ στόλῳ τὴν ζωὴν ἐδωρήσαντο, τοὺς δὲ διὰ προσόδων καὶ τῆς τυχούσης προνοίας πάντας ἀνεσκολόπισαν* ὅ.π.

ἀγγάριον τό, Μαχ. (Dawk.) 430^{1}.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγγαρεία*.

Ὑποχρεωτικὴ ἐργασία: *θωρώντα οἱ χωριάτες τὸν κοντοσταύλην...ἐρεβελιάσασιν καὶ δὲν ὑποτάσσονταν οὐδὲ τοῦ καστελάνου, οὐδὲ τοῦ ἀφέντη τους, οὐδὲ ἀγγάριον ἐδιαβάζα, οὐδὲ τὰ τέλη τους ἐπλερῶναν* ὅ.π.

ἀγγαστρώνω, βλ. *ἐγγαστρώνω*.

ἀγγεῖον τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 182^{11}, 184^{3}, 197^{30}, 304^{16}, 449^{10}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 33^{2}, 85^{3}, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 172, 192, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 599· *ἀγγειό(ν)* Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 302, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXIV 53· *ἀγγό*, Πεντ. (Hess.) Γεν. XXVII 3, XXXI 37, XLII 25, XLIX 5, Ἔξ. XI 2, XXII 6, XXV 9, XXX 27, XXXI 7, XXXV 13,

XL 9, XLIX 5, Λευϊτ. VI 21, Ἀρ. I 50, III 8, IV 26, 32, XXXI 50, XXXV 16, Δευτ. XXII 5, XXIII 25.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγγεῖον*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγγειό*).

Α΄ Κυριολ. **1α**) οἰκιακὸ σκεῦος: *Ὅτι ἐπασπάτεψες ὅλα τὰ ἀγγά μου, τί ηὗρες ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγγὰ τοῦ σπιτιοῦ σου;* Πεντ. Γεν. XXXI 37· **β**) σκεῦος λειτουργικό: *καὶ νὰ φυλάξουν ὅλα τὰ ἀγγὰ τῆς τέντας τοῦ τάρωμα* Πεντ. Ἀρ. III 8· *Καὶ νὰ ἁγιάσῃς αὐτὸ καὶ ὅλα τὰ ἀγγά του, καὶ νὰ εἶναι ἅγιο* Πεντ. Ἔξ. XL 9· γ) οὐροδοχεῖο. (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. ἀγγειό 1δ): *Ἀπὲ τὰ ποῖα πράγματα τὸ φλογίν του ὅλον ἐσάπην καὶ ἐπῆγεν ἀποκάτω του εἰς τὸ ἀγγεῖον* Ἀσσίζ. 182[11]· *Ἐπῆγεν ἡ κοιλία του ἐτοσαῦτα εἰς τὸ ἀγγεῖον, ὅτι πρὶν ξημερώσῃ ἔβγαλε πάντα ὅσα εἶχεν ἀπέσω* Ἀσσίζ. 184[3]. **2**) Κυψέλη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. ἀγγειό 1ε, βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ε΄ 300): *Περὶ μελισσιῶν καὶ τίνος νὰ ἔνι τὸ μέλιν τὸ πολεμοῦν... εἰς ἄλλον ἀγγεῖον* Ἀσσίζ. 197[30]· *Ἐὰν γίνεται ὅτι τὰ μελίσσια τὰ ἔνι εἰς τὰ ἀγγεῖά μου* Ἀσσίζ. 449[10]. **3α**) Ἀντικείμενο ἐν γένει (σὲ περίπτωση ποὺ δὲν παρέχεται τὸ πραγματικὸ ὄνομα): *Καὶ ἂν μὲ ἀγγὸ σιδερένιο τὸν ἔδειρεν καὶ ἀπέθανεν* Πεντ. Ἀρ. XXXV 16· **β**) προκ. γιὰ πολύτιμο ἀντικείμενο, κόσμημα: *καὶ ἐπροσφέραμε τὴν προσφορὰ τοῦ κύριου ἀνὴρ ὅς ηὗρεν ἀγγὸ μαλαματένιο στολίδι καὶ βραχιόλι, δαχτυλίδι, σκουλαρίκι καὶ τυπάδι* Πεντ. Ἀρ. XXXI 50· *καὶ ἔβγαλεν ὁ σκλάβος ἀγγειὰ ἀργυρὰ καὶ ἀγγειὰ μαλαματένια καὶ ροῦχα καὶ ἔδωσεν τῆς Ρίβκα* Πεντ. Γεν. XXIV 53· γ) προκ. γιὰ εἶδος ἀμφίεσης: *Νὰ μὴ εἶναι ἀγγὸ ἀντρικὸ ἐπὶ γεναίκα, νὰ μὴ φορέσῃ ἄντρας ροῦχο γεναικὸς* Πεντ. Δευτ. XXII 5· **δ**) προκ. γιὰ ἀντικείμενο ἐξοπλισμοῦ: *καὶ ἐζωστήκετε ἀνὴρ τὰ ἀγγὰ τοῦ πόλεμού του* Πεντ. Δευτ. I 41· *σήκωσε ἐδὰ τ' ἀγγά σου, τὸ σπαθί σου καὶ τὸ δοξάρι σου* Πεντ. Γέν. XXVII 3.

Β΄ Μεταφ. Προκ. γιὰ ἄτομο ποὺ δέχεται κατὰ κάποιο τρόπο μέσα του κακία, ἐλαττώματα (πβ. Bauer, Wört): *Ἐπῆγαν εἰς τὴν Πόλην καὶ τὰ πέντε ἀγγεῖα τοῦ διαβόλου, ἐτοῦτοι οἱ ἐξοστρακισμένοι καὶ κακὰ ἐξορισμένοι* Σουμμ., Ρεμπελ. 192. Πβ. *σκεῦος τοῦ διαβόλου* Ἱστ. Ἠπείρ. (Cirac Estop.) XXIV 5. *Ὁ Συμεὼν καὶ ὁ Λευΐ ἀδερφοί· ἀγγὰ τῆς ἀδικιᾶς εἰς τὶς κατοικιές του* Πεντ. Γέν. XLIX 5.

ἀγγελάκι τό, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 246[24].

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἄγγελος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μικρὸς ἄγγελος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Ἀφήκασί το ζωντανὸν ἐκεῖνο τὸ παιδάκι, ὅπ' ἔδειχνε στὴν φορεσιὰν ὡσὰν ἐν' ἀγγελάκι* ὅ.π.

ἀγγέλημα τό, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 401.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* μὲ ἐπίδρ. τῶν οὐδ. σὲ *-ημα*. Ἐσφαλμ. ὁ Σ. Παπαδημ. (Viz. Vrem. 1, 1894, 646) ὑποθέτει: *ἐκτελήματα*.

Ἀταξία, «οἱ τρέλες» (πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἀγγελικό* 4, *ἀγγελόκρουσμα* 3, *ἀγγελόσκιασμα* 2): *τὰ νεωτικὰ σκιρτήματα καὶ τὲς ἀτακτοσύνες, τοῦ κόσμου τ' ἀγγελήματα, τὲς μουζοστακτοσύνες, ἄσχημον ἔνι, πίστευσον, ὁ γέρος νὰ γυρεύγῃ* ὅ.π.

ἀγγελικάτος, ἐπίθ. Δεφ., Σωσ. (Legr.) 25.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγγελικὸς* μὲ ἐπίδρ. τῶν ἐπιθ. σὲ *-άτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ὡραῖος, χαριτωμένος σὰν ἄγγελος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *νέα, ξανθὴ καὶ λυγερή, ἦτον ἀγγελικάτη* ὅ.π.

ἀγγελικοπρόσωπο(ν) τό, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 1, 263.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγγελικὸς* καὶ τὸ οὐσ. *πρόσωπον*. Πβ. ΙΛ λ. *ἀγγελοπρόσωπο*.

Πρόσωπο ὄμορφο σὰν τοῦ ἀγγέλου : *τὴν εὐγενειά... τὴν τόση τ'ἀγγελικοπροσώπου* ὅ.π.

ἀγγελικός, ἐπίθ. Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 257, Ἰμπ. (Κριαρ.) 398, Φυσιολ. (Legr.) 247, Φυσιολ. (Pitra) 355[13], Σφρ., Χρον. μ. (P.G. 156) 1053 A, Ἀρμούρ. (Κυριακ.) 49, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) XII 48, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1[1], Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 122, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 94[57], Ἀλφ. (Κακ.) 23[34], Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 99, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β΄ 186, Πανώρ. (Κριαρ.) Α΄ 83, 313, Β΄ 463, 583, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α΄ 246, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 268, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1798, 1849, 1951, 2404 [=Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 46], Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) δ΄ 48, Ἀποκ. Θεοτ. (Dawk.) 496[62], Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 166 λδ΄, Ζήν. (Σάθ.) Πρόλ. 46.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγγελικός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ποὺ ἀνήκει στοὺς ἀγγέλους, ποὺ ἔχει σχέση μὲ ἀγγέλους (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. Β1) : *Τοῦ ἦλθε φωνὴ ἀγγελικὴ ἐξ οὐρανοῦ ἀπάνω* Ἀρμούρ. 49· *τὰ τάγματα τ' ἀγγελικὰ καὶ πάντων τῶν ἁγίων* Θρ. Κύπρ. Κ 99· **β**) ὡραῖος ὅπως ὅσα σχετίζονται μὲ τοὺς ἀγγέλους (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. Β2, ΙΛ στὴ λ. 2) : *εἶχεν θεωρίαν ἀγγελικήν, μεγάλη ἐμορφοσύνην* Ἰμπ. 398· *τὰ κορμιὰ τ' ἀγγελικὰ ἐκεῖνα* Γεωργηλ., Θαν. 122· *ἀλλ' ἄκουε τὸν ἀγγελικὸν τὸν ὕμνον ὅπου ψάλλουν* Φυσιολ. (Legr.) 247. **2**) Ἁγνός, ἐνάρετος, χρηστός : *ἔχουν ζωὴν ἀγγελικήν, ἔχουν ταπεινοσύνην, ἔχουν καὶ καθαρότητα, πολλὴν ἁγιοσύνην* Ἱστ. Βλαχ. 1849. **3**) Καλογερικός, μοναχικὸς (βλ. καὶ Hatzid., Ἄγγελος 10 - 11, πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. Β7 καὶ ΙΛ στὴ λ. 1) : *ἁγία δέσποινα, ἡ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεῖσα Ὑπομονὴ μοναχὴ* Σφρ., Χρον. μ. 1053 A *τὸ σχῆμα τὸ ἀγγελικὸν μὴ τὸ καταφρονήσῃς, τοὺς ἐπτωχοὺς τοὺς μοναχοὺς γιὰ δὲν τοὺς ἀγαπᾶτε* Ἱστ.Βλαχ. 1798.

ἀγγελικῶς, ἐπίρρ. Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1942.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀγγελικῶς* (Lampe, Lex.).

Κατὰ τὸν τρόπο τῶν ἀγγέλων ἢ μὲ τὴν ἐπέμβαση τῶν ἀγγέλων : *πῶς πέλουν τεσσαράκοντα ἀσκηταὶ ὑποκάτω ἀγγελικῶς τρεφόμενοι προνοίᾳ τῇ ἀφάτῳ* ὅ.π.

ἀγγέλισσα ἡ, βλ. *ἄγγελος*.

ἀγγελοζγουράφιστος, ἐπίθ. βλ. *ἀγγελοζωγράφιστος*.

ἀγγελοζωγράφιστος, ἐπίθ. *ἀγγελοζγουράφιστος*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 608.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ τὸ ἐπίθ. *ζωγραφιστός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγγελοζωγραφιστός*).

Ὡραῖος σὰν ἄγγελος, ἀπόλυτα ὡραῖος : *θωρεῖ μιὰν πλουμισμένη, μιὰν ἀγγελοζγουράφιστη, ροδοπεριχυμένη· σὲ παραθύρ' ἐκάθουντο* ὅ.π.

ἀγγελομετρημένος, ἐπίθ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 114[11].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ τὴ μτχ. *μετρημένος*.

Ποὺ εἶναι στὰ μέτρα τοῦ ἀγγέλου : *Τοῦτὰ 'ν' τὰ λόγια τὰ γλυκιά, τ' ἀγγελομετρημένα, ἀπού 'ν' σμιμένα μὲ τιμὴν καὶ πράματ' ἁγιασμένα;* ὅ.π.

ἀγγελομισιδάτος, βλ. *ἀγγελομουσουδάτος*.

ἀγγελομουσουδάτος, ἐπίθ. Ἰμπ. (Κριαρ.) 35· *ἀγγελομισιδάτος*, Διήγ. Βελ. (Cant.) 83, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 107.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ *μουσούδι* μὲ προσθήκη τῆς κατάλ. -*άτος*. Ὁ τ. *ἀγγελομισιδάτος* καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ λ. *ἀγγελομοισιδᾶτος*).

Ποὺ ἔχει μορφὴ ἀγγέλου, ὄμορφος (πβ. ΙΛ λ. *ἀγγελομοισιδᾶτος* καὶ *ἀγγελομίσιδος* 1) : *εἶχεν γυνὴ πανέμορφην,... ...ἀσπροφεγγαροπρόσωπην καὶ ἀγγελομουσουδάτην* Ἰμπ. 35.

ἀγγελοπούλα ἡ, Θησ. (Βεν.) ΙΒ′ [59].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ τὴν κατάλ. *-πούλα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγγελοπούλλα*).

Ἀγγέλισσα (πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἀγγελοπούλλα* 2· βλ. καὶ Κακρ., Ἀφ. Τριαντ. 1960, 144) : *Τὰ χείλη της λιγνούτσικα, κόκκινα ὡς πρινοκόκκι, στὴν συντυχία γλυκότατη, ἡδονικὴ ὡς τὸ μέλι. Εἴ τις τὴν ἤκουγ' ἔλεγε, ἀγγελοπούλα ἔναι* ὅ.π.

ἄγγελος ὁ, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ 307, Σπαν. (Legr.) Ρ 260, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 125, 149, Προδρ., Σεβ. (Παπαδημ.) 106, Προδρ. (Hess.-Pern.) II Η 68d, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 1067, 4669, Διγ. (Hess.) Esc. 1766, 1770, Διγ. (Καλ.) Α 1146, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2754, 7804, Σατιρ. ποίημ. (Morgan) 294, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 91, 520, Ἐρωτοπ. (Hess.-Pern.) 229, 667, 668, Ἀπολλών. (Wagn.) 228, 510, Ἀχιλλ. (Haag) L 1345, Notizb. (Kug.) 29, 87 τρίς, Ἀνακάλ. (Κριαρ.) 112, 115, 118, Θρ. Κων/π. (Λάμπρ.) 249^{23}, 258^{47}, Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζώρ.) 137, Μαχ. (Dawk.) 256^{32}, Ch. pop. (Pern.) 240, Καραβ. (Del.) 493^{21}, 499^{32}, 504^{23}, Χούμνου Π.Δ. (Marshall) VII 82, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 141, Διήγ. Ἁγ. Σοφ. (Ban.) 153^{9}, Ριμ. κόρ. (Pern.) 639, Σαχλ. Β′ (Wagn.) PM 318, 693, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 537, Σκλάβ. (Μπουμπ.) 251, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 113^{6}, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 588, Πεντ. (Hess.) Γέν. XIX 15, XXI 17, XXIV 7, XXXII 2, Ἔξ. XXIII 20, Μ. Χρονογρ. (Τωμ.) 35^{17}, Ἀρσεν,. Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 393, 417, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 1629, 1938, 2115, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 302, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 33· *ἀγγέλισσα* ἡ, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 21^{14}, 22^{4}, 59^{7}, 100^{8}, 116^{4}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄγγελος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α′ Κυριολ. **1α**) ἀόρατον ὄν, πνεῦμα ποὺ βρίσκεται στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. 3 καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α 1) : *Ἔλεγαν νά 'ναι ἄγγελος ἀπ'* (Πολ. Λ., Πρὶν Ἄλ. σελ. 129 : *στοὺς*) *οὐρανοὺς ἀπάνω* Ἀπολλών. 228· *Ἄγγελον ἔπεψεν ὁ Θεός, αὐτοῦνον ὀρδινιάζει* Χούμνου, Π.Δ. VII 82. Φρ. : *Ἡ Κυρία τῶν ἀγγέλων* = ἡ Παναγία (Μ. Χρονογρ. 35^{17})· **β**) ἀόρατον ὄν, πνεῦμα ποὺ βρίσκεται στὴν ὑπηρεσία τοῦ διαβόλου (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. II G1 καὶ τὸ σημερ. *μαῦρος ἄγγελος*, ΙΛ στὴ λ. Α 3) : *Διότι ἐκεῖ κολάζονται μετὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν ἀγγέλων τῶν αὐτοῦ καὶ συνεδρίου ὅλου* Πένθ. θάν. Ν 588· **γ**) φύλακας ἄγγελος (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. II Η 7b καὶ II Η 10α. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α2) : *νὰ φυλάττη τὴν ἐκκλησίαν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἡ δὲ κατοίκησις τοῦ ἀγγέλου εἶναι εἰς τὴν δεξιὰν μερέαν* Διήγ. Ἁγ. Σοφ. 153^{9}. **2**) Ἅγιοι ἄγγελοι = οἱ Ταξιάρχες Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ (προκ. γιὰ τὴν ἐκκλησία τους) (πβ. καὶ *Ἁγιάγγελος*, Ἀχέλ., Pern. 252, 1629) : *πρὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων εἰς τὴν ὀκτα⟨μερίαν⟩ ἣν ἔχει ὁ κλῆρος τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων ἀπὸ τοῦ κομμερκίου* Notizb. 87· **3**) Ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. II Η 8. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α 3) : *Καὶ ἡ ψυχή μου ἐβγαίνει 'δὰ καὶ ὁ ἄγγελος μὲ φωνάζει* Ἀχιλλ. L 1345. *Κ' εἶσαι ἄγγελος μὲ τὸ σπαθὶ νὰ πάρης τὴν ψυχήν μου* Ριμ. κόρ. 639. Φρ. : *θεωρῶ, βλέπω ἀγγέλους* = βλέπω τὸν ἄγγελο τοῦ θανάτου, διατρέχω τὸν ἔσχατο κίνδυνο (πβ. καὶ τὸ σημερ. *εἶδε τὸν ἄγγελό του*, ΙΛ στὴ λ. Α3) : *Ἐσὺ λέγεις «ἀιλίμονον» κ' ἐκεῖ θεωροῦν ἀγγέλους* Γλυκᾶ, Στ. 125. **Β′** Μεταφ. **1**) προκ. γιὰ πολὺ ἱκανό, ἐπιτήδειο ἄνθρωπο (πβ. ΙΛ στὴ λ. Β 1β) : *Ἄνδρες καλοὶ πολεμισταί, τῆς μάχης στρατιῶται καὶ ἀρχηγοὶ ἐξαίρετοι, ἄγγελοι μὲ στεφάνι* Ριμ. Βελ. 141. **2**) Προκ. γιὰ ἐρωτικὸ πρόσωπο : *Κ' ἐλάλεμ μου «μὲν σ' ἀρνηθῶ ποτὲς τὸν ἄγγελόν μου»* Κυπρ. ἐρωτ. 113^{6}. *Ἀφήνω 'δὰ στὸν ὁρισμόν σου ὅλον τὸν ἐμαυτόν μου, ἀγγέλισσά μου* Κυπρ. ἐρωτ. 22^{4}.— Ὡς κύριο ὄνομα (πβ. Βαγιακ., Ἀθ. 63, 1959, 240) : *τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀπέθανεν ὁ παπὰ κύρ - Ἄγγελος ὁ πρωτοσύγκελλος* Συναδ., Χρον. 33.

ἀγγελοσουσσουμίαστος, ἐπίθ. Ἰμπ. (Κριαρ.) 406.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ τὸ *σουσσουμιάζω*.

Ποὺ ἔχει χαρακτηριστικὰ ἀγγέλου (πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀγγελοσουσσουμάτος*, ΙΛ λ. *ἀγγελοσουσσουμᾶτος*) : *Καὶ ὁ Ἀλαμάνος τὸ νὰ ἰδῆ ἄνθρωπον καβαλάρην ἀγγελοσουσσουμίαστον, λαμπροαρματωμένον* ὅ.π.

ἀγγελοφορεμένος, μτχ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 132.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ τὴ μτχ. παρκ. τοῦ *φορῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγγελοφορῶ*).

Ποὺ φοριέται ἀπὸ ἄγγελο : *Τάχατες οἱ ἀστέρες σας οἱ τόσον λαμπρισμένοι νά 'χουσι τόσην ὀμορφιάν, ἀγγελοφορεμένη;* (ἔκδ. *ἀγγελοφορεμένοι*· διορθώσ.) ὅ. π.

ἀγγελοφόρος, ἐπίθ. Χρησμ. (Λάμπρ.) 120, Χρησμ. (Trapp) III τίτλ., Λέοντ., αἰν. (Legr.) II τίτλ. (δίς).

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ τὸ *φέρω*.

Ποὺ φέρει μέσα του ἄγγελο καθοδηγητή, καλός, ἀγαθὸς (βλ. καὶ Βέη, B-NJ 13, 1937, 214) : *Ὁ ἀγγελοφόρος βασιλεὺς φορῶν τρισσῶς τὴν τετάρτην, ἤτοι ἐνιαυτοὺς δώδεκα* Χρησμ. (Λάμπρ.) 120.— Ὡς οὐσ. *Στίχοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ἀγγελοφόρου* Λέοντ., Αἰν. II τίτλ.

ἀγγελόφρων, ἐπίθ. Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 141^{1}.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἄγγελος* καὶ *φρήν*.

Ποὺ σκέπτεται σὰν ἄγγελος : *Τὰ ἄμετρα χαρίσματα πού 'χεν ἡ φύσις σμίξει εἰς τὸν πανιερώτατον* (παραλ. 3 στ.), *ὅσιον, ἀγγελόφρονα* ὅ.π.

ἀγγελοχρυσοκλώναρος, ἐπίθ. Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 674.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγελος*, τὸ ἐπίθ. *χρυσὸς* καὶ τὸ οὐσ. *κλωνάρι(ον)*.

Ποικιλμένος μὲ ἀγγέλους καὶ χρυσὰ κλωνάρια : *λευκοπορφυροπράσινα ὑπάρχουν τὰ στιχάρια, ἀγγελοχρυσοκλώναρα τὰ ἐκλεκτὰ οὐράρια* ὅ.π.

ἀγγιαμένος, βλ. *ἐγγιάζω*.

ἄγγιαχτος, ἐπίθ. βλ. *ἄγγιχτος*.

ἀγγίζω, βλ. *ἐγγίζω*.

ἄγγιχτος, ἐπίθ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 614· *ἄγγιαχτος*, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 434· *ἀνέγγιχτος*, Πανώρ. (Κριαρ.) Ε′ 397· *ἀνέγγιαχτος*, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ 169.

Τὸ ρηματ. ἐπίθ. *ἀγγιχτὸς* μὲ ἀναβιβ. τόνου γιὰ νὰ δηλωθῆ στέρηση. Ὁ τ. *ἄγγιαχτος* ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ *ἐγγιάζω*. Ἡ λ. καὶ σημ. (ΙΛ λ. *ἄγγιαχτος* καὶ *ἄγγιχτος*).

α) Ἄθικτος, ἀνέπαφος (πβ. ΙΛ λ. *ἄγγιαχτος* 2β) : *κ' ἐφύλαξα ὀχ τὸν Ἔρωτα ἄγγιαχτην τὴν ψυχήν μου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ′ 434· **β**) ἀπείραχτος, ἀκέραιος, σῶος (πβ. ΙΛ λ. *ἄγγιχτος* 1β) : *κ' ἐγύρισες ἀνέγγιαχτη δίχως νὰ σὲ ξεσκίσουν* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ′ 169 (πβ. *ἀνέγγιστος*).

ἀγγό τό, βλ. *ἀγγεῖον*.

ἄγγονας ὁ, βλ. *ἔγγονος*.

ἀγγόνι(ον) τό, βλ. *ἐγγόνι(ον)*.

ἀγγόνισσα ἡ, βλ. *ἔγγονος*.

ἀγγουράκι τό, Δεφ., Λογ. (Kar.) 441.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγγούρι(ν)* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-άκι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μεταφ. : τὸ ἀνδρικὸ μόριο, τὸ αἰδοῖο (πβ. τὸ σημερ. *ἀγγούρι*, ΙΛ λ. *ἀγγούρι* 1β) : *Διατὶ ἂν ἔν' καὶ ἀγαπᾶς δυὸ-τριῶ λογιῶ ἀγγουράκι, κάλλιο σου νὰ σὲ θάφτασι καὶ νά 'τρως τὸ φαρμάκι* (παραλ. 2 στ.). *Διὰ τοῦτο θὲ νὰ βλογηθῆς ἕναν τῆς ὄρεξής σου* ὅ.π. (πβ. *ἀπιδάκι*).

ἀγγουρέα ἡ, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) χιδ'· *ἀγγουρία*, Ὀρνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 553[9].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγγούρι*. Ὁ τ. *ἀγγουρέα* καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τὸ φυτὸ ἀγγουριά : *τρίψας ῥίζαν ἀγρίας ἀγγουρίας* Ὀρνεοσ. ἀγρ. 553[9].

ἀγγουρία ἡ, βλ. *ἀγγουρέα*.

ἀγγουρίδα ἡ, βλ. *ἀγουρίδα*.

ἀγγούρι(ν) τό, Gesprächb. (Vasm.) 49[19], Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 528, Παῖσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1384.

Ἀπὸ τὸ *ἀγγούριον* ⟨*ἄγουρος* (Ἀνδρ., Λεξ.· βλ. καὶ Κουκ., Ἀθ. 56, 1952, 319. Πβ. Κουκ., ΒΒΠ Ε' 95 = ΕΕΒΣ 17, 1941, 69). Ἐσφαλμ. ἡ γνώμη τῶν Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 286, 435 καὶ Psalt., Gramm. 42, 71 (βλ. καὶ Sophocl., λ. *ἀγγούριον*) ὅτι ξένη ἡ προέλευση. (Βλ. καὶ Μπούτουρα, Χαραυγὴ 4, 1913 - 1914, 101 καὶ Kretschmer, Glotta 20, 1932, 239 - 240).

Ὁ καρπὸς τῆς ἀγγουριᾶς (βλ. καὶ Langkavel, Bot. sp. Gr. 25) : *Ὡσὰν ῥίκτει ὁ κηπουρὸς τὸ κίτρινον ἀγγούριν καὶ τὴν ξηρὴν κολοκυθιὰν καὶ τὸ σαφλὸν πιπόνιν* Ἐρωτοπ. 528.

ἀγγουρίτσιν τό, Περὶ γέρ. (Wagn.) 166.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγγούρι(ν)* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-ίτσιν*.

Μικρό, τρυφερὸ ἀγγούρι : *Καὶ τὸ κορμὶ τὸ ἔμορφον ὡς δροσερὸ ἀγγουρίτσιν* ὅ.π.

ἄγγουρος, βλ. *ἄγουρος*.

ἄγγρη ἡ, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 67[6].

Πιθ. ἀπὸ τὸ *ἀγγρίζω*. Πβ. καὶ *ἀγγρὶς* (Σούδα) καὶ *ἄγρις* (Ψελλοῦ, Στ. πολιτ., Boisson., 297). Βλ. καὶ Στεφ., Θησ. λ. *ἄγγρις*. Ἡ λ. καὶ σὲ Κυπρ. χφ. (Παντ.) 152 καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄγγρι*).

Θυμός : *Ὁ πόθος, ποθητέ, μπορεῖ καμπόσα. ἄμμ' ὄχι γιὸν μιὰν ἄγγρη μηδὲ τόσα* ὅ.π. (πβ. *ἄγγρισις* 1, *ἀνάγγρισις*).

ἀγγρίζω, Βέλθ. (Κριαρ.) 1254, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 67[18-19] (διορθώσ. ἀπὸ *ἀγνωρίζεται*), 73[8], 133[23,24,26], 163[9], 167[7], 316[8], 414[29], 418[24], Μαχ. (Dawk.) 16[10], 128[7], 132[5], 134[21], 202[36], 224[8], 254[17], 282[34], 290[2], 312[32-33], 320[9], 372[6], 404[32, 33, 37], 474[25], 490[23], 500[19], 532[7], 564[3], 610[34], 640[27], 642[24], 658[8], Βουστρ. (Σάθ.) 499, Σαχλ. Α' (Wagn.) Μ 337, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 44[7], 75[8], 88[12], Δεφ., Λόγ. (Kar.) 488, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 168· *ἀγγρίζω ἢ ἐγγρίζω*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 133[26], Μαχ. (Dawk.) 126[3]· *ναγγρισμένος*, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 112[13].

Πιθ. ἀπὸ τὸ *ἀγρίζω* (ποὺ ἤδη στὸ Σύμμαχο Μεταφρ., L-S) μὲ ἀνάπτυξη ἐρρίνου (Dieterich., Unters. gr. Spr. 281 καὶ Μενάρδ., Ἀθ. 37, 1925, 240). Βλ. ὅμως καὶ Kar., Δεφ. σχόλ. στ. 488. Ἡ λ. καὶ στὸ Ρωμανὸ (Maas - Trypanis) 41 ιζ' 8 καὶ σήμ. (ΙΛ). Πβ. καὶ Ἡσύχ. καὶ Σούδα (Bernhardy) λ. *ἀγγρίζειν*. Βλ. καὶ Φάβη, Ἀθ. 49, 1939, 4-5.

Α' Ἐνεργ. **1α**) ἐρεθίζω, ἐξαγριώνω, ἐξοργίζω (κάποιον). (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *πρέπει νὰ βάλουν ἐπάνω της ὅτι ἐσκότωσέν τον, διατὶ τὸν ἔγγρισεν εἰς τὴν ἀσθένειάν του ὁποὺ ἐκείτετον* Ἀσσίζ. 133[26]· *καὶ ὁ ῥήγας... δὲν ἐθέλησεν νὰ τοὺς ἀγγρίση διὰ νὰ μηδὲν ξηλωθοῦν οἱ λᾶς* Μαχ. 134[21]· **β**) προκαλῶ, εἶμαι προκλητικὸς ἀπέναντι σὲ κάτι : *Πρόσεχε ὅσον ἠμπορεῖς νὰ ζῆς καλὰ μ' ἐκείνη(ν), διατί, ἂν ἀγγρίσης τὸ κακόν, οὐδὲν σοῦ λείπουν θρῆνοι* Δεφ., Λόγ. 488. **2**) Φέρνω σὲ διχόνοια : *ὁ νοῦς της τῆς πολιτικῆς εἰς τὸ κακὸ γυρίζει, ἀγγρίζει κύρην καὶ παιδιὰ κι' ἀνδρόγυνα χωρίζει* Σαχλ. Α' 337. **Β'** Μέσ. **1α**) θυμώνω, ὀργίζομαι, ἐξαγριώνομαι : *Ἀγγρίστην ὁ ἀμιράλλης καὶ εἶπεν του μὲ θυμὸν* Μαχ. 404[33]· *διότι ἡ γυναίκα ἔνι κρατημένη νὰ μηδὲν ποίση νὰ ἀγγρισθῆ ὁ ἄνδρας της εἰς τὴν ἀσθένειάν του, ὅτι ἂν τὸν ἐποῖκεν νὰ ἀγγρισθῆ καὶ νὰ ἐπέθανεν...* Ἀσσίζ. 133[23,24]· **β**) δυσαρεστοῦμαι : *Καὶ ὁ υἱός του ὁ δεύτερος ἐξέβην ἠγγρισμένος* Βέλθ. 1254. **2**) Ἔρχομαι σὲ ρήξη (μὲ κάποιον) : *διατί, ὅποτε θελήση, ἐμπορεῖ νὰ εὕρη ἀφορμὴν ν' ἀγγριστῆ μετά μου καὶ νὰ γενῆ ἐχθρός μου* Μαχ. 564[3]· *Καὶ τἄπισα ἀγγρίζεται μὲ τὴν ἁμαρτωλὴν καὶ ζητᾶ νὰ τοῦ στρέψη τὸ ἐξοδίασεν διὰ λόγου της* Ἀσσίζ. 163[9]· *Ἄφηνεν ἄνδρας τὴν γυνὴν κ' ἐπαῖρναν την δημένην καὶ ὁ υἱὸς τόν κύρην του σὰν νά 'τον ἀγγρισμένοι* Θρ. Κύπρ. Κ 168.

ἀγγριομανῶ, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 862 (κατὰ διόρθωση Ξανθ., B-NJ 5, 1926 ⟨1927⟩ 367).

Ἀπὸ τὸ *ἀγγρίζω* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-μανῶ*.

Λυσσομανῶ : *καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἔλεγεν : «ἐγὼ 'μαι ὁ καλλίων»· τὰ δόντια ἐφάγγριζαν καὶ ἀγγριομανοῦσαν* (ἔκδ. *ἐνεγγριμασοῦσαν*· διόρθ. Ξανθ., B-NJ 5, 1926 ⟨1927⟩, 367), ὅ.π.

ἄγγρισις ἡ, Μαχ. (Dawk.) 14[18], 198[24], 378[9], 294[22].

Ἀπὸ τὸ *ἀγγρίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ λ. *ἄγγρισι*).

1) Θυμός, ὀργή : *Καὶ δὲν ἔδειξεν ὁ πάπας περίτου φανὸν οὐδὲ ἄγγρισιν* αὐτ. 14[18]· *...τὸ πρᾶμαν... ἐπροξέναν μέγαν κίντυνον, τὴν ἄγγρισιν τοῦ ῥηγὸς καὶ τὴν ὄρεξιν τοῦ λαοῦ* αὐτ. 378[9] (πβ. *ἄγγρη, ἀνάγγρισις*). **2**) Δυσαρέσκεια μεταξὺ δύο προσώπων : *Καὶ δὲν ἠπόρησεν ὁ πάπας νὰ τὸ ἀναγκάση διὰ τὴν ἄγγρισιν τὴν εἶχεν μὲ τὸν ἀφέντην τοῦ Μιλᾶ* αὐτ. 198[24] (πβ. *ἄγγρισμα, ἀγγρίσμιν*).

ἄγγρισμα τό, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 545[11].

Ἀπὸ τὸ *ἀγγρίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Δυσαρέσκεια μεταξὺ δύο προσώπων (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *ἔρχεται τὸ ἀντίδικον μέρος καί, εἰ μὲν βούλεται, ὁμολογεῖ τὸν γάμον καὶ λαλεῖ καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἀγγρίσματος καὶ διορθοῦται παρὰ τοῦ κριτοῦ καὶ λαμβάνει τὴν συμβίον του* ὅ.π. (πβ. *ἄγγρισις* 2, *ἀγγρίσμιν*).

ἀγγρίσμιν τό, Βουστρ. (Σάθ.) 526.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγγρισμα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.).

Δυσαρέσκεια μεταξὺ δύο προσώπων : *Καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ λογίατα ἤρταν... καὶ ἔμειναν μὲ τὸ ἀγγρίσμιν* ὅ.π. (πβ. *ἄγγρισις* 2, *ἄγγρισμα*).

ἀγγύλας ὁ, βλ. *ἀγκύλας*.

ἀγδέχομαι, βλ. *ἐκδέχομαι*.

ἀγδίκητος, ἐπίθ. Σαχλ. Β' (Wagn.) Ρ43· *ἀκδίκητος* Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 1444.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *γδικοῦμαι* (Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 138).

Ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν πάρθηκε ἐκδίκηση: *παροὺ ν' ἀφήση ἀγδίκητον τὸν θάνατον*

τοῦ φίλου Σαχλ. Β' 43· *σήμερον ν' ἀπομείνη ἀκδίκητη ἡ λαβωματιά, ὁποὺ σ' ἐμὲν ἐγίνη* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ' 1444.— Πβ. *ἀγδίκιωτος, ἀνεκδίκητος*.

ἀγδίκιωτος, ἐπίθ. Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ' 614, Ε' 259, 341, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. Γ' 139, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 583, 2028, Δ' 1508, 1875, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 434.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *γδικιώνω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγδίκαιωτος*).

1) Ποὺ δὲν πῆρε ἐκδίκηση (πβ. ΙΛ λ. *ἀγδίκαιωτος*) : *Δὲν ἀπομέν' ἀγδίκιωτος... τοῦ Ρώκριτου μιὰν κοπανιὰ δίδει τὴν ὥρα κείνη* Ἐρωτόκρ. Δ' 1875· *Τὸ διάδημα πλουσιότατον εἶναι καὶ τιμημένο* (παραλ. 2 στ.) *τοῦτο, ἀκριβή μου νένα, τσῆ γδίκιας μού 'τον ὁ ξασμὸς ὁ ἀγδίκιωτος ἐμένα!* Ροδολ. Γ' 434. **2**) Ἀτιμώρητος: *τέτοιο μεγάλο φταίσιμο ἀγδίκιωτο ν' ἀφήση* Ἐρωφ. Δ' 614· *τὴν ἐντροπή, ὁπού 'καμε ὁ Πάρις, δὲν τυχαίνει ἀγδίκιωτη ν' ἀφήσωμεν* Φορτουν. Ἰντ. Γ' 139. — Πβ. *ἀγδίκητος, ἀνεκδίκητος*.

ἀγελάδα ἡ, Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 30^{69}, 44^{495}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 22^{2}, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 397, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βέν.) Β' 1140, 1141.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγελάς*. (L - S Κων/νίδη). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀγελάδα (ὅπως καὶ σήμ.): *Αἶγα καημένη, ἀφήνω σε, γιατ' ηὖρηκ' ἀγελάδα* Πανώρ. Γ' 397.— Πβ. *ἀγελιά*.

ἀγελάδι(ν) τό, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3714, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 47 δίς, 81· *γελάδι* Κώδ. Χρονογρ. (Ἄμ.) 63, Ἱστ. Βλάχ. (Legr.) 273, 1120.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγελάς*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Πορφυρογ., Ἔκθ. (Βόνν.) 464^{2-3}, 487^{18} καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγελάδι*).

α) Ἀγελάδα (βλ. καὶ Κουκ., ΕΕΒΣ 19, 1949, 273. Πβ. Διαθ. Θεοδ. Σαρ. (Θεοχ.) 25 καὶ ΙΛ λ. *ἀγελάδι* 2): *Κ' ἤφεραν... βόιδια κι' ἀγελάδια* Χρον. Μορ. Η 3714· **β**) συν. στὸν πληθ. καὶ γιὰ τὰ δύο γένη (Πβ. καὶ Φυλλ. Ἀλ., Πάλλης, 91 καὶ ΙΛ λ. *ἀγελάδι* 3): *Πρόβατα καὶ γελάδια, ὅλα τὰ εἶχαν χάσει* Ἱστ. Βλαχ. 1120.

ἀγελαδοὶ οἱ, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 172.

Ὁ πληθ. *ἀγελαδοὶ* (ἀντὶ *ἀγελαδάδες*) κατὰ βιασμὸ ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ *βοσκοὶ* (ποὺ ἀπαντᾶ προηγουμένως στὸ στ.) ἢ κατὰ τὸ σχῆμα *βασιλιάδες - βασιλιοί*.

Βοσκὸς ἀγελάδων: *Ζευγάδες εἶναι καὶ βοσκοί, ἀγελαδοὶ καὶ σκάπτες* ὅ.π.

ἀγελάρχης ὁ, Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) Ι δ 51, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4241, Πτωχολ. (Schick) Ρ (ἀπόσπ.) 1, Φυσιολ. (Legr.) 397, 399, Φυσιολ. (Zur.) XXXVI 1^{2}, 3^{2}, Φυσιολ. (Pitra) 346^{19}, Μαχ. (Dawk.) 412^{24}, 556^{18}, 676^{25}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγελάρχης*.

1α) Βοσκὸς (πβ. L - S): *ἂν ἐκποδὼν ποιήσηται τὸ πάσχον ἀγελάρχης, οὐ ψαύσει ψώρα τῶν λοιπῶν, οὐ τοῖς λοιποῖς πελάσει* Μανασσ., Ἀρίστ. Ι δ 51· **β**) τὸ ζῶο ποὺ παίζει ρόλο ἀρχηγοῦ στὴν ἀγέλη (πβ. L - S): *Ἐκεῖ ὁποὺ πορεύονται τὰ ἄγρια γαδούρια καὶ ἀγελάρχην ἔχουσι καὶ πείθονται εἰς κεῖνον* Φυσιολ. 397· **γ**) μεταφ.: ποιμενάρχης (πβ. Lampe, Lex. Βλ. καὶ ἐνθύμ. τοῦ 1523, Λάμπρ., ΝΕ, 7, 1910, 171): *τῆς ἐκκλησίας ἐξωθεῖ, φεῦ! τὸν ποιμένα λύκος, ὁ Κέρβερος ὁ λυσσητὴρ τὸν πρᾶον ἀγελάρχην* Μανασσ., Χρον. 4241. **2**) Εἶδος ταχυδρόμου (βλ. καὶ Dawk., Makh. Β' 430, 2): *Καὶ ὅρισαν καὶ ἦλθαν ὀμπρός του οἱ ἀγελάρχηδες καὶ εἶπεν τους: Ποῖος εἶναι ὁ περίτου γλήγορος νὰ πάρῃ ἕναν χαρτὶν τοῦ ρηγός;* Μαχ. 556^{18}.

ἀγελαρχία ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2328, 6020.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγελαρχία*.

Α' Κυριολ.: ἀγέλη: *οὕτως τοὺς κύνας ἤλασε τοὺς κηρεσιφορήτους ἐκ μανδρευμάτων τῶν αὐτοῦ καὶ τῆς ἀγελαρχίας* αὐτ. 6020. **Β'** Μεταφ.: ποίμνιο: *καὶ βασιλεὺς καθίσταται καὶ κράτωρ μονοκράτωρ καὶ θρέμμα γίνεται Χριστοῦ σεπτῆς ἀγελαρχίας* αὐτ. 2328.

ἀγέλαστα, ἐπίρρ. Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 217^{32}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγέλαστος*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χωρὶς γέλιο: *ὦ κακῶς ἰδόντες ὀφθαλμοὶ καὶ διὰ τοῦτο θρηνοῦντες ἀγέλαστα* ὅ.π.

ἀγελιὰ ἡ, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 448, Γ' 373, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 7, 53, 54· *ἀελιὰ* Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 97.

Ἀπὸ τὸ (βοῦς) *ἀγελαία* (Thumb, IF 7, 1897, 12 σημ. 3 καὶ Georgak., Glotta 31, 1951, 215). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγελαιά*).

Ἀγελάδα: *Σὰν πεισματώση ἡ ἀγελιὰ δὲ σέρνει πλιὸ τ' ἀλέτρι* Πανώρ. Γ' 373.

ἀγενίζω, Πικατ. (Κριαρ.) 336, 340.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *γένος* (πβ. *γενολογῶ* = ὑβρίζω τὴ γενεὰ) καὶ τὴν κατάλ. *-ίζω*. Τὸ α προθ. Μᾶλλον ἄσχετο πρὸς τὸ μτγν. *ἀγενίζω*.

Βρίζω: *Καὶ τάχα τότε ἐκίνησα τὸν Χάρο ν' ἀγενίζω καὶ ἀνάταξά τον ἄχριστα καὶ τ' ὄνομάν του ἐβρίζω* αὐτ. 336. — Συνών. *ἀνατάσσω, ἀνατιμώνω, γενολογῶ, ὑβρίζω*. Πβ. καὶ *παστολο(γ)ῶ*.

ἀγεράκι τό, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 59, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 804.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγέρας* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-άκι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀεράκι*).

Ἀεράκι: *καὶ κάθεν ποὺ ἤθελε φυσᾶ ἀγεράκι ἀπ' ἐκείνην τὴν πάντα, ἤγουν βορρᾶς ἢ γραιγαλάκι* Διήγ. πανωφ. 59. — Βλ. καὶ *ἀέρι*.

ἀγερανὸς ὁ, βλ. *γερανός*.

ἀγέρας ὁ, βλ. *ἀὴρ - ἀέρας*.

ἀγερουσία ἡ, Φυσιολ. (Zur.) VI $3^{7,13}$.

Τὸ οὐσ. *Ἀχερουσία* πιθ. κατὰ παρετυμολογία πρὸς τὸ οὐσ. *γέρων*. Πβ. καὶ *ἀγερασιὰ λίμνη* αὐτ. VI 3^{13} (κριτ. ὑπ.). Πβ. ὅμως καὶ Φυσιολ. (Legr.) XXXI. Βλ. καὶ Goldstaub., Philol. Suppl. 8, 1899 - 1901, 395.

Ποὺ ξαναδίνει τὴ νεότητα: *λούεται ἐν ἀγερουσίᾳ λίμνῃ ... καὶ πάλιν νέος γίνεται* αὐτ. VI 3^{7}.

ἀγερωχεύομαι, Λίβ. (Lamb.) Sc. 244 κριτ. ὑπ., Λίβ. (Wagn.) Ν 1217.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγέρωχος* ἢ τὸ *ἀγερωχῶ* (Lampe, Lex.) κατὰ τὰ ρήμ. σὲ *-εύω*.

Καμαρώνω (γιὰ κάτι): *Οὐκ ἔνι ὁδὸς νὰ συγκλιθῇ μὲ τὸ ἕναν σου πιττάκιν, ἡ κόρη ἔνι παράξενη καὶ τὸ παράξενόν της κρατεῖ το ὡς ἐκδέχεται καὶ ἀγερωχεύεταί το* αὐτ. Ν 1217.

ἀγερωχία ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6408.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγερωχία*.

Ὑπεροψία, ἀλαζονεία (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. 1): *κἀντεῦθεν φορτικώτερος τοῖς πλείοσιν ἐδόκει καὶ πλείω τοῦ καθήκοντος φέρων ἀγερωχίαν* ὅ. π.

ἀγέρωχος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Esc. 197, 1623, 1678, 4007, Sc. 588, Λίβ. (Μαυρ.) P 1319, 1503, Λίβ. (Wagn.) N 242, 1184, 1328, 1485, Δούκ. (Grecu) 211^{24}, 255^{17}, 285^{19}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγέρωχος*.

1) 'Ατίθασος (προκ. γιὰ ἄλογο· πβ. καὶ *ὄνος ἀγέρωχος* L - S στὴ λ. II): *Οὐ δυνήσῃ καθίσαι ἐν τῷ ἵππῳ, ἀγέρωχος ὑπάρχων· μόλις γὰρ ἐγὼ τὴν ἐπίβασιν τίθημι* Δούκ. 255^{17}. Πβ. καὶ *ἀγερωχῶν ἵππος* (λ. *ἀγερωχῶ* 2). **2**) Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. ἀκαμψία, ἀκαταδεξιά: *καὶ ἀκόμη ἂν οὐδὲν μετατεθῇς ἀπὸ τὸ ἀγέρωχόν σου, ἰδοὺ ἀπεδὰ φονεύομαι καὶ εἰς ἅδην ὑπαγαίνω* Λίβ. N 1485.

ἀγερωχῶ, Ἔκφρ. ξυλοκ. (Λάμπρ.) 15^{3}, Δούκ. (Grecu) 241^{4}.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγέρωχος*. 'Η λ. ἤδη στὸν 'Ιωάνν. Ϛ' 'Ιεροσολ. (Lampe, Lex.).

1) Περηφανεύομαι, ἀλαζονεύομαι: *'Ο δὲ Κούρτης ἀλαζονευόμενος καὶ ἀγερωχῶν σὺν τῷ ἵππῳ* Δούκ. 241^{4}. **2**) Εἶμαι ἀτίθασος (προκ. γιὰ ἄλογο). Πβ. καὶ *ἀγέρωχος ἵππος* (λ. *ἀγέρωχος* 1): *ἐπ' ἀγερωχοῦσιν ἵπποις μετέωροι φέρονται* Ἔκφρ. ξυλοκ. 15^{3}.

ἀγεωργήτως, ἐπίρρ. 'Αλφ. (Κακ.) 8^{23}.

'Απὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγεώργητος*. 'Η λ. ἤδη σὲ ὕμν. τοῦ 5. - 6. αἰ. (Lampe, Lex. λ. *ἀγεωργήτως*).

Χωρὶς καλλιέργεια: *Ξύλον ζωῆς ἐβλάστησας, παρθένε, ἀπορρήτως, ὡς νοητὸς παράδεισος καὶ γῆ ἀγεωργήτως* ὅ.π.

ἁγιάζω, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 155^{16}, 406^{25}, 'Ορισμ. Μαμελ. (Βόνν.) 94^{19}, Καναν. (P.G. 156) 69A, Θρ. πατρ. (Krumb.) O 26, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 387, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 790, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 552, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 214, Πεντ. (Hess.) Γέν. II 3, Ἔξ. XIII 2, XIX 10, 14, 22, XXVIII 3, 38, XXIX 4, Λευΐτ. VI 20, X 3, XI 44, XVI 19, XX 7, XXI 8, XXII 32, XXV 10, XXVII 16, 'Αρ. III 13, VIII 17, XXVII 14, Δευτ. V 12, XV 19, XXII 9, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 33, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K 182, 381, 'Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 123^{5}, 'Αρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 394, 395, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 208^{9}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 114^{12}.

Τὸ μτγν. *ἁγιάζω*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' Μτβ. **1α**) καθαγιάζω, εὐλογῶ (πβ. Bauer, Wört. στὴ λ. 1 καὶ 2 καὶ ΙΛ στὴ λ. Α1α): *'Ηγίασε ταύτην* (ἐνν. *τὴν κόρην*) *ἡ συνουσία τοῦ πατριάρχου τοῦ συγγενοῦς τοῦ Μωάμεθ* Καναν. 69A· *Κ' εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα τὴν ἔφτατη καὶ ἅγιασεν αὐτὴν* Πεντ. Γεν. II 3. *'Ο πατριάρχης σήκωσε χεῖρα του τὴν ἁγίαν* (παραλ.1 στ.), *ἁγίασε, συγχώρησε καὶ κατευλόγησέ τους* 'Αρσεν., Κόπ. διατρ. σ. 395· **β**) ραντίζω μὲ ἁγιασμένο νερὸ ('Η σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ, στὴ λ. Α1β): *καὶ γὰρ εἰς τὸ ἁγίασμαν τὰ φραγκοπαπαδούρια μετὰ τῆς τρίχας τῆς ἐμῆς τοὺς πάντας ἁγιάζουν* Διήγ. παιδ. 387· **γ**) ἐξαγνίζω (πβ. Bauer, Wört. στὴ λ. 2 καὶ 4 καὶ ΙΛ στὴ λ. Α1γ): *καὶ νὰ τὸ καθαρίσῃ καὶ νὰ τὸ ἁγιάσῃ ἀπὸ μαγαρισιὲς παιδιῶν τοῦ 'Ισραὲλ* Πεντ. Λευΐτ. XVI 19. **2**) 'Αφιερώνω: *ἐσύντυχεν ὁ κύριος πρὸς τὸν Μοσέ...: ἅγιασε ἐμὲν πᾶν πρωτόκοκο* (sic) *ἄνοιγμα πᾶν μήτρας εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ 'Ισραὲλ εἰς τὸν ἄνθρωπο καὶ εἰς τὸ χτῆνο* Πεντ. Ἔξ. XIII 2. **3**) Τιμῶ (ὡς ἅγιο) (πβ. Bauer, Wört., στὴ λ. 3): *Φύλαγε τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββὰθ νὰ τὸ ἁγιάσῃς* Πεντ. Δευτ. V 12· *ἐσύντυχεν ὁ κύριος τοῦ εἰπεῖ εἰς τοὺς σιμούς μου νὰ ἁγιαστῶ καὶ ἰπὶ πρόσωπα ὁλονοῦ τοῦ λαοῦ νὰ τιμηθῶ* Πεντ. Λευΐτ. X.3 **Β'** 'Αμτβ.: γίνομαι ἅγιος, περνῶ στὴ χορεία τῶν ἁγίων ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β1): *καί, ἂν σκοτώσουν Χριστιανούς, ἁγιάζουσιν, ὡς λέγουν* Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. 790.

'Η μτχ. παρκ. ὡς ἐπίθ. **α**) ἱερὸς (πβ. Bauer, Wört. λ. *ἁγιάζω* 2 καὶ ΙΛ στὴ λ. *ἁγιάζω*

Β Ι 1): *ὅτι κανεὶς ἄνθρωπος λαϊκὸς οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ πράγμαν ἁγιασμένον, οὐδὲ εὐσεβόν, τουτέστιν ἱερωμένον, ἑτέρου ἀνθρώπου λαϊκοῦ, ἀμμὲ εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν* 'Ασσίζ. 406^{25}· *σκοτώνουν τους μὲς στὴν ἐκκλησιὰν ὁποὺ 'ναι ἁγιασμένη* Θρ. Κύπρ. K 182· **β**) ἅγιος (πβ. Bauer, Wört. λ. *ἁγιάζω* 2 καὶ ΙΛ λ. *ἁγιάζω* Β Ι 2): *ὁποὺ ἐκατηγόρησεν ἀδίκως τὸν ἡγιασμένον πατριάρχην* 'Ιστ. πατρ. 123^{5}.

ἁγίασμα(ν) τό, Σταφ., 'Ιατροσ. (Legr.) 9^{243}, 16^{451}, 'Ιατροσ. (Legr.) 24^{204}, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 386, Μαχ. (Dawk.) 34^{3}, 36^{12}, Δούκ. (Grecu) 387^{27}· *ἅγιασμα*, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXV 8, Λευΐτ. XVI 33, XIX 30, XX 3, XXI 23, XXII 16, 'Αρ. III 38, X 21, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 4, 12, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 420· *ἁγιάσμα*, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 188.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁγίασμα*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Τόπος προορισμένος γιὰ τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἁγιαστήριο (πβ. Bauer, Wört. καὶ Strycker, Protév. Jacq. 302): *Καὶ νὰ κάμουν ἐμὲν ἅγιασμα καὶ νὰ ἀπλικέψω μεσωθιό τους* Πεντ. Ἔξ. XXV 8 (πβ. *ἅγιον* 1α). **2α**) Νερὸ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τάφο ἁγίου ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ. στὴ λ. 3): *τὴν λέγουν ἁγίαν Φωτεινὴν καὶ ὁ τάφος της εἶναι κάτω τῆς γῆς... καὶ ἔχει νερὸν ἁγίασμαν καὶ ἔχει πολὺν βάθος νερὸν* Μαχ. 34^{3}· **β**) νερὸ καθαγιασμένο (μὲ θρησκευτικὴ τελετὴ) (πβ. Lampe, στὴ λ. 2). 'Η σημασ. καὶ σήμ. (ΙΛ στὴ λ. 2): *πότιζε τρεῖς πρωίας μετὰ ἁγιάσματος* Σταφ. 'Ιατροσ. 9^{243}· *ἀποτρομοῦν καὶ ῥίκτουσιν ἁγιάσμα ὡσὰν παπάδες* 'Απόκοπ. 188. **3**) 'Η (θρησκευτικὴ) τελετὴ τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ νεροῦ: *καὶ γὰρ εἰς τὸ ἁγίασμαν τὰ φραγκοπαπαδούρια μετὰ τῆς τρίχας τῆς ἐμῆς τοὺς πάντας ἁγιάζουν* Διήγ. παιδ. 386 (πβ. *ἁγιασμὸς* 2). **4**) Ἅγια λείψανα (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 2): *καὶ ἐκτίσαν ναὸν καὶ ἐβάλαν τὰ ἁγιάσματα* (ἄ. γρ. : *τὰ ἅγια λείψανα*) *καὶ θεραπεύουν πᾶσαν νόσον* Μαχ. 36^{12}. **5**) Τὰ ἅγια δῶρα (ποὺ πρόσφεραν οἱ 'Ιουδαῖοι στὸ Θεό): *καὶ νὰ φορτώσουν αὐτουνοὺς κρίμα ἁμαρτιᾶς ὄντε φᾶν τὰ ἁγιάσματά τους, ὅτι ἐγὼ ὁ κύριος ὁ ἁγιαστής τους* Πεντ. Λευΐτ. XXII 16 (πβ. *ἅγιον* 2).

ἁγιασμὸς ὁ, 'Αξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) 1238, 'Αχέλ. (Pern.) 1811, Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1408, 1652, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 1768, 1769, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 69.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁγιασμός*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Εὐλογία (ὡς ἀποτέλεσμα θρησκευτικῆς τελετῆς): *Εἶτα ὁ ἁγιώτατος Πρόεδρος οἰκουμένης ἐλθέτω πρὸς ἁγιασμὸν ναοῦ καὶ ἱσταμένοις* 'Αξαγ., Κάρολ. Ε' 1238· **β**) καθαγιασμός, καθιέρωση, ἀναγνώριση : *καὶ καβαλάροι θαυμαστοὶ καὶ ἄρχοντες προκομμένοι, ὁποὺ 'λθαν τὶς γιὰ τὴν τιμήν, τὶς ἁγιασμὸ ἀναμένει* 'Αχέλ. 1811. **2**) 'Η θρησκευτικὴ τελετὴ τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ νεροῦ (πβ. Sophocl. στὴ λ. 4, Lampe, Lex. στὴ λ. D 3 καὶ ΙΛ στὴ λ. 1α): *'Εφέπονται καὶ μοναχοὶ φέροντες καὶ λεκάνι διὰ μικρὸν ἁγιασμόν, κηρία καὶ λιβάνι* Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ 1408.

ἁγιαστήριν τό, 'Ιμπ. (Legr.) 664.

'Απὸ τὸ μτγν. οὐσ. *ἁγιαστήριον*. 'Η λ. καὶ στὸ Βλάχ. Βλ. καὶ Du Cange.

Τόπος ἅγιος: *κτίζει τὸ μοναστήριν, συντόμως τὸ εὐτρέπισεν μέγαν ἁγιαστήριν* ὅ.π.

ἁγιαστής, ἐπίθ. Πανάρ. (Λαμψ.) 74^{19}, 76^{5}, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXXI 13, Λευΐτ. XX 8, XXI 8, 15, XXVII 15.

'Απὸ τὸ *ἁγιάζω*. Τύπος *ἁγιάστης* ἤδη σὲ πάπυρο (Lampe, Lex.).

α) Αὐτὸς ποὺ ἁγιάζει: *καὶ νὰ φυλάξετε τοὺς τύπους μου καὶ νὰ κάμετε αὐτουνούς· ἐγὼ ὁ κύριος ὁ ἁγιαστής σας* Πεντ., Λευΐτ. XX 8. *Καὶ νὰ μὴ λιτώσῃ τὴ σπορά του εἰς τοὺς λαούς του, ὅτι ἐγὼ ὁ κύριος ὁ ἁγιαστής του* Πεντ., Λευΐτ. XXI 15· **β**) ἐπίθ. τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου τοῦ Προδρόμου: *ἀλλ' ἐσκήνωσαν εἰς τὸν ἅγιον 'Ιωάννην τὸν 'Αγιαστὴν* Πανάρ. 74^{19}.

ἀγιάτρευτος, ἐπίθ. Μαχ. (Dawk.) 32^{31}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 53^{27}, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α' 203, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 1295, Δ' 276, Ε' 1182, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ὑπόθ. 100, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 183, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 437^{22}, 513^{4}, 535^{12}, 551^{20}· *ἀγιάτρευθος*, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 61.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *γιατρεύω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ θεραπευτῇ, ἀνίατος (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *ὁ ὁποῖος ἔπεσε εἰσὲ ἀρρωστίαν ἀγιάτρευτη, λέπρα* Χρον. σουλτ. 53^{27}· *ἂν εἶν' καὶ δὲ γυρέψη τέτοια ἀγιάτρευτη πληγὴ κανεὶς νὰ μοῦ γιατρέψη;* Τζάνε, Κρ. πόλ. 437^{22}· *Ὤ πάθος πὄναι ἀγιάτρευθο καὶ ἀνήμερον θηρίον, γυναίκα νά 'ναι πονηρὴ εἰς τοῦ σπιτιοῦ τὸν βίον* Βεντράμ., Γυν. 61.

ἀγιδιάζω, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 88^{10}, 111^{30}.

Ἀπὸ τὸ βεν. *aidar*.

Βοηθῶ: *ἆθ θὲν νὰ μ' ἀγιδιάση, γιατὶ βουργὰ σ' αὐτόν μου δὲν πεσώνει;* αὐτ. 88^{10}. — Πβ. *ἀγιτιάζω, αἰδάρω*.

ἀγιμέννα, ἐπιφ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 15^{7}, 21^{4}, 68^{5}, 95^{36}, 116^{43}, 127^{11}· *γιμμὲς* Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) $82^{7,9}$, 92^{7}, 100^{17}, 107^{19}.

Ἀπὸ τὸ ἰταλ. *ahimè* κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ *(ἐ)μένα*. Βλ. καὶ Pitsill., Κυπρ. ἐρωτ., Γλωσσ. λ. *γιμές*.

Ἀλίμονο: *καὶ δὲν μ' ἀφήνει νὰ χαρῶ ἀγιμέννα* αὐτ. 21^{4}· *Γιμμές! τὴν σκλεροσύνην διῶξε την ἀξ αὐτόσ σου* αὐτ. 92^{7}. — Πβ. *οἱμένα*.

ἁγιογραμμένος, μτχ. ὡς ἐπίθ. Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2505 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 127].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἅγιος* καὶ τὴ μτχ. *γραμμένος*.

Διακοσμημένος μὲ ἁγιογραφίες: *τοὺς ὡραιότατους ναούς, τοὺς ἁγιογραμμένους, νὰ τούσε βλέπης ἔρημους καὶ καταφρονεμένους;* ὅ.π. — Πβ. *ἁγιογραφισμένος*.

ἁγιογραφισμένος, μτχ. ὡς ἐπίθ. Διακρούσ. (Ξηρ.) 100^{5}.

Πιθ. ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἁγιογραφία* μὲ ἐπίδρ. μτχ. σὲ *-σμένος*. Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἁγιογραφίζω* (ΙΛ).

Διακοσμημένος μὲ ἁγιογραφίες: *τοὺς ὡραιότατους ναοὺς τοὺς ἁγιογραφισμένους νὰ βλέπωμεν μετζίτια καὶ καταφρονεμένους* ὅ.π. — Πβ. *ἁγιογραμμένος*.

ἁγιοζούμιν τό, *ἁγιοζώμιν* Προδρ. (Hess. - Pern.) III 301 (χφ. H) (κριτ. ὑπ.)· *ἁγιοζούμιν* Προδρ. (Hess. - Pern.) III 213, 290, 301, 301 (κριτ. ὑπ.): (χφφ. CSA), 301d (χφφ. HgCSA), 301f (χφφ. CSA), 301h (χφφ. GVCSA), 303 (κριτ. ὑπ.): (χφφ. GVCSA), 309, 311.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἅγιος* καὶ τὸ οὐσ. *ζουμίν*. Βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 170 - 172. Τύπος *ἁγιοζώμιον* στὸ Τυπικὸ Κοσμοσωτείρας (Hess. - Pern., Prodr., Γλωσσ., λ. *ἁγιοζώμιν*). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ζωμὸς ποὺ χρησιμοποιοῦσαν ὡς τροφή τους οἱ μοναχοὶ (Κουκ., ΒΒΠ, Ε' 37 - 38: *καὶ ἕως ἄνω οἱ μάγειροι γεμίζουσί το ὕδωρ καὶ βάλλουσι κρομμύδια κὰν εἴκοσι κολέντας στάζει γὰρ τρὶς τὸ ἔλαιον ὁ μάγειρος ἀπέσω καὶ βάλλει καὶ θρυμβόξυλα τινὰ πρὸς μυρωδίαν καὶ τὸν ζωμὸν ἐκχέει τον ἐπάνω τῶν ψωμίων καὶ δίδουν μας καὶ τρώγομεν καὶ λέγεται ἁγιοζούμιν* αὐτ. III 301. — Βλ. καὶ *ἁγιόζουμον*.

ἁγιόζουμον τό, *ἁγιόζωμον*. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 301 β (χφφ. CSA) (κριτ. ὑπ.)· *ἁγιόζουμον* Πρόδρ. (Hess. - Pern.) III 301 b (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἅγιος* καὶ τὸ οὐσ. *ζουμίν*. Βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 170 - 173.

Ὅ,τι καὶ τὸ προηγ.: *φήμης καλῆς ἁγιόζωμον διὰ τὴν εὐωνυμίαν* αὐτ. III 301b (χφ. CSA). — Βλ. καὶ *ἁγιοζούμιν*.

ἁγιοζώμιν τό, βλ. *ἁγιοζούμιν*.

ἁγιόζωμον τό, βλ. *ἁγιόζουμον*.

ἁγιόθρουμβον τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) II H 42a.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἅγιος* καὶ τὸ οὐσ. *θρούμβη*, γιὰ τὸ ὁποῖο βλ. Kalits., Erkl. Eust. 50 - 52.

Ἀρτυματικὸ φυτὸ (βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ε' 43 καὶ Γενναδ., Λεξ. λ. *θύμβρα*): *ἁγιόθρουμβον εἰς τὰ παστά, βλησκούνιν εἰς τὴν γρούταν* ὅ.π. — Πβ. *θρυμβόξυλα* (Προδρ. III 299).

ἁγιοκωνσταντινάτον τό, Notizb. (Kug.) 9.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἅγιος* καὶ τὸ οὐσ. *κωνσταντινάτον*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἁγικωσταντινᾶτο*).

Ποὺ ἔχει εἰκονισμένους τοὺς ἁγίους Κωνσταντῖνο καὶ Ἑλένη (βλ. καὶ Πολ. Ν., Λαογρ. 5, 1915, 661 - 664 καὶ Χατζηνικ., ΕΕΒΣ 23, 1953, 512. Πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἁγικωσταντινᾶτο* 1): *καὶ ἐδόθη ἐνέχυρον σταυρὸς χρυσοῦς μετὰ μαργάρων καὶ ὑελίων... καὶ ἐγκόλπιον μαλαγμάτινον, ἁγιοκωνσταντινάτον* ὅ.π.

ἀγιομάτιστος ἐπίθ., Μαχ. (Dawk.) 396^{13}.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *γιοματίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.).

Ποὺ δὲν ἐγευμάτισε: *ἐκλειδῶσαν τους μέσα ἄφαγους καὶ ἄποτους ὅλην τὴν ἡμέραν... Θεωρῶντα ἡ ρήγαινα τὸν υἱόν της ἀγιομάτιστον, ἀδείπνητον... ἐλυπήθην πολλὰ* ὅ.π.

ἅγιον τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 43^{17}, $54^{7,19}$, 59^{5}, 66^{18}, 78^{22}, 140^{1}, 172^{15}, $192^{10,19}$, 290^{24}, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 14, Μαχ. (Dawk.) 566^{21}, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 67, 81, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXVI 33, 34, XXVIII 43, XXIX 37, XXX 10, 29, 36, Λευΐτ. XVI 3, 16, 17, 23, 27, 33, XXI 22, XXII 6, 12, 14, Δευτ. XXVI 13, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 170, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 163 θ'.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἅγιος* ὡς οὐσ. Στὸν πληθ. ἡ λ. ἤδη στὸν Πορφυρογ., Ἔκθ. (Vogt) Α' 175^{17}, στὰ Πάτρια Κων/π. (Preger) 94^{10} καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἅγια*).

1α) Τόπος προορισμένος γιὰ τὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἁγιαστήριο (πβ. L - S λ. *ἅγιος* I 1 καὶ Bauer., Wört. λ. *ἅγιος* 2aβ): *καὶ νὰ εἶναι ἰπὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ ἰπὶ τὰ παιδιά του ὄνταν ἔρτουν πρὸς τέντα τοῦ τάρωμα γὴ ὄνταν σιμώσουν πρὸς τὸ θεσιαστήρι νὰ δουλέψουν εἰς τὸ ἅγιο* Πεντ. Ἔξ. XXVIII 43 (πβ. *ἁγίασμα(ν)* 1)· **β**) τὸ μπροστινὸ τμῆμα τῆς «σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου»: *καὶ νὰ χωρίση ἡ κουρτίνα ἐσᾶς ἀνάμεσα τὸ ἅγιο καὶ ἀνάμεσα τὸ ἅγιο τῶν ἁγιῶν* Πεντ. Ἔξ. XXVI 33· γ) *ἅγιο τῶν ἁγιῶν, ἅγιασμα τοῦ ἅγιου, ἅγια τῶν ἁγίων* = τὸ πίσω τμῆμα τῆς «σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου» Πεντ. Ἔξ. XXVI 33, 34, Λευΐτ. XVI 33, Διήγ. Ἀλ. V 67. Φρ.: *ἅγιο τῶν ἁγιῶν* προκ. γιὰ ὅ,τι ἱερώτερο, ἁγιότερο: *ἑφτὰ μέρες νὰ συμπαθήσης ἰπὶ τὸ θεσιαστήρι καὶ νὰ ἁγιάσης αὐτὸ καὶ νὰ εἶναι τὸ θυσιαστήρι ἅγιο τῶν ἁγιῶν* Πεντ. Ἔξ. XXIX 37· *τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ* = ὁ παράδεισος (πβ. ΙΛ λ. *ἅγια* 4): *Ἔ, καλὲ τουρκοπουλιέρη, διὰ ἕναν κουτζούλλην τὸν φραγκοπάπαδον νὰ ποντίζεται ἡ δουλειά σου! νὰ τὸν δηγήσω - ν εἰς τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ. Ὁμοίως εἶπαν καὶ ἄλλοι δύο: Αὖρι νὰ τὸν σκοτώσωμεν τὸν ἀπόπαπαν.* Μαχ. 566^{21}. **2**) Τὰ ἅγια δῶρα, οἱ προσφορὲς τῶν Ἰουδαίων στὸ Θεὸ (πβ. Bauer, Wört. λ. *ἅγιος* 2aα): *καὶ ἀνὴρ ὅτι νὰ φάη ἅγιο μὲ λαθασιὰ καὶ νὰ*

προσμίξη τὸ πέντατό του ἀπάνου του καὶ νὰ δώση τοῦ ἱεριᾶ τὸ ἅγιο Πεντ. Λευϊτ. XXII 14· *καὶ νὰ μὴ φάη ἀπὸ τὰ ἅγια, ὅτι ἂν ἔπλυνεν τὴ σάρκα του μὲ νερὸ* Πεντ. Λευϊτ. XXII 6 (πβ. *ἁγίασμα(ν)* 5). **3**) Πληθ. Τὰ τίμια δῶρα τῆς Θείας Εὐχαριστίας (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Πορφυρογ., Ἔκθ., Vogt, Α′ 175[17] καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἅγια* 1): *Περὶ λειτουργίας γινομένης καὶ χυθοῦν τὰ ἅγια* Βακτ. ἀρχιερ. 163 θ′. **4**) Ὅ,τι πιὸ ἐκλεκτό, ἡ πεμπτουσία: *ἐτοῦτος ἦταν τὸ ἅγιον τοῦ διαβόλου καὶ ἐδασκάλευε τοὺς ποπολάρους καθημερινῶς* Σουμμ., Ρεμπελ. 170.

ἁγιορείτης ὁ, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 68[20].

Ἀπὸ τὸ τοπων. *Ἅγιο Ὄρος*. Ἡ λ. καὶ στὸν Du Cange καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μοναχὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους: *Ἐγένετο ὁ Σερρῶν πατριάρχης ὁ Μανασσῆς, ὃς μετωνομάσθη Μάξιμος, καὶ ἦν ἁγιορείτης* ὅ.π.

ἅγιος ὁ, Διγ. (Hess.) Esc. 891, Rebâb-nâme (Burg. - Mantran) 1, 5, 11, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 360 *(ἅγιοί)*, Ἀπολλών. (Wagn.) 794 *(ἁγιούς)*, 796, Notizb. (Kug.) 7, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1454, Ἀνακάλ. (Κριαρ.) 67, 118, Μαχ. (Dawk.) 640[7], Σφρ., Χρον. μ. (P.G. 156) 1072A, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 138[17], Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 209, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 417 *(ἁγιούς)*, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 355 *(ἁγιούς)*, Ἀχέλ. (Pern.) 1017 (ἔκδ. *Ἁγιέρμου* κατὰ Ἀλεξ. Στ., Κρ. Ἀνθολ. σελ. 49: *Ἅγι Ἕρμου*), Ἀρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 417, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 980, Π. Ν. Διαθ. (Μέγ.) 511 φ. 245 α, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἀφ. 63 *(ἁγιῶν)*, Ἀλφ. (Mor.) IV[69] *(ἅγιοί)*, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 462[26]· *ἁγία* ἡ, Ὀνόμ. πυλ. Κων/π. (Beneschew.) 408, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1627, 1636, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 67 δίς, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ′ 343.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἅγιος* ὡς οὐσ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἅγιος*).

Ποὺ τὸν τιμᾶ ἡ Ἐκκλησία μὲ καθιερωμένη γιορτὴ (πβ. Lampe, Lex. λ. *ἅγιος* D καὶ ΙΛ λ. *ἅγιος* 3): *ἐκίνησες, ἀφέντη μου, καὶ ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἁγιοὶ μετά σου* Ἐρωτοπ. 360· *τὸ παρακκλήσι εἴσιθι μετ' εὐλαβείας πάσης* (παραλ. 2 στ.) *καὶ τότε βλέπεις ἐμφανῶς τὴν ἅγιαν κειμένην ἐπὶ τὴν πέτραν ἐκ Θεοῦ ὡσὰν τετυπωμένην* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 1627.

ἅγιος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) II H 68α, III 297, 325s (χφφ. gv) (κριτ. ὑπ.), 381, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 113[23], 126[6,9,24], 274[14], 279[14], Διγ. (Mavr.) Gr. IV 995, Διγ. (Hess.) Esc. 1838, Διγ. (Καλ.) A 1362, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 495, 814, 911, 8752, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 1116, 4256, Chr. br. (Schreiner) 198, Πτωχολ. (Schick) P 153, Ὁρισμ. Μαμελ. (Βόνν.) 96[1], Ἀπολλών. (Wagn.) 414, Ἰμπ. (Κριαρ.) 572, Χρησμ. (Λάμπρ.) 104[22], Χρησμ. (Trapp) I 66, Ἀνακάλ. (Κριαρ.) 3, 28, 70, 76, 99 *(ἁγιάν)*, 109 *(ἁγιᾶς)*, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Wagn.) 136 *(ἅγιαί)*, Μαχ. (Dawk.) 92[3J], 278[5], 518[3], Σφρ., Χρον. μ. (P.G. 156) 1025 B, 1030 A, 1031 B, 1031 C, 1052 C, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) I 11, II 34, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 241 *(ἁγιάν)*, Διήγ. Ἁγ. Σοφ. (Ban.) 16, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 107[35], Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 19[4], Κορων., Μπούας (Σάθ.) 68, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) AN 80, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. III 5, XII 16, XIX 6, XXVIII 2, Λευϊτ. XVI 4, XIX 2, XX 7, XXI 6, XXIII 2, Ἀρ. V 17, Δευτ. XIV 2, XXVIII 9, Ἀχέλ. (Pern.) 917, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 105[12], Ἀρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 372, 374, 393, 418, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1666, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β′ 351, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ′ 209, 213, 240, 327 *(ἁγιά)*, 330, 353, Ε′ 387 *(ἁγιᾶς)*, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. Γ′ 105, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 245, Σταυριν. (Legr.) 1112, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1054, 2490, 2495, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 176 ρα′, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. Γ′ 23, Ε′ 296, 612, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. Δ′ 125, Διακρούσ. (Ξηρ.) 116[26].

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἅγιος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Προκ. γιὰ τὸ Θεὸ καὶ γιὰ ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὸ θεῖο (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. A): *νὰ προσκυνῆ, νὰ ἐπαινῆ, πάντα νὰ σὲ δοξάζῃ τὸ ἅγιόν σου ὄνομα καὶ νὰ σὲ ὀνομάζῃ* Ἱστ. Βλαχ. 2490· *αὐτὴ ἡ μήτηρ τοῦ Χριστοῦ, λέγω ἡ Παναγία* (παραλ. 3 στ.), *τῶν οὐρανίων στρατειῶν, πάντων ἁγιοτέρα* Διακρούσ. 116[26]· *ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία ἔνι κρατημένη... νὰ χωρίση τὸν αὐτὸν γάμον* Ἀσσίζ. 126[9]. **2**) Προκ. γιὰ πρόσωπα ἢ ἀνθρώπινες ὁμάδες· εὐσεβής, ἐνάρετος (πβ. Bauer, Wört. 1ba καὶ ΙΛ στὴ λ. 2α): *Ἐξελέξαντο οὖν τὸν φιλόσοφον κύρι Γεώργιον τὸν Σχολάριον,.. ἄνδρα ἁγιώτατον καὶ εὐλαβέστατον* Ἔκθ. χρον. 19[4]· *καὶ νὰ ἁγιαστῆτε καὶ νὰ εἶστε ἅγιοι, ὅτι ἐγὼ ὁ Κύριος ὁ Θεός σας* Πεντ. Λευϊτ. XX 7· *ὅτι λαὸς ἅγιος ἐσὺ τοῦ Κύριου τοῦ Θεοῦ σου* Πεντ. Δευτ. XIV 2. **3α**) Προκ. γιὰ πράγματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ Θεό, τοὺς ἁγίους ἢ τὴ λατρεία τους (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. B καὶ ΙΛ στὴ λ. 1): *καὶ τὸν ναὸν τὸν ἅγιον του νὰ τὸν διατηροῦσι* Κορων., Μπούας 68. *Περὶ πουλήσεως λειψάνων ἁγίων* Βακτ. ἀρχιερ. 176 ρα′· *καὶ βαπτισθεὶς ἐν ὕδατι ἁγίῳ κολυμβήθρας* Διγ. A 1362· *ὀμόσαν ἔμπροσθεν τοῦ ρηγὸς ἀπάνω εἰς τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλια* Μαχ. 518[3]· *καὶ ποῖσε μὲ καλὸν κι' ἅγιον ψιχάδιν τὸ πνεῦμα πρὸς ἐσὲν νὰ βρῆ τὴν στράταν* Κυπρ. ἐρωτ. 107[35]· **β**) προκ. γιὰ πράγματα· σεβαστός: *Ὦ ἡ καημέν' ἡ μάννα μου, ἅγια τὰ κόκκαλά της* Κατζ. Β′ 351· **γ**) προκ. γιὰ ἀνθρώπινους θεσμούς· σεβαστός: *καλὰ ἠγνωρίζετε πάντες οἱ ἄνθρωποι ὅτι κατὰ τὴν ἁγίαν ἀσσίζαν τῶν Ἱεροσολύμων* Ἀσσίζ. 126[24]· *Τοῦτον ἐστὶν περὶ τῶν ἁγίων θεσπισμάτων* Ἀσσίζ. 279[14]· *πειδὴ κ' οἱ νόμ' οἱ ἅγιοι ἔτσι τοῦτο προστάσσουν* Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε′ 296. **4**) Προκ. γιὰ ἀξιωματούχους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας: *νὰ τὸ ἐγκαλέσωμεν τὸν ἅγιον βασιλέα* Προδρ. III 381· *νὰ γράψω εἰς τὸν βασιλέαν, στὸν ἅγιον μου ἀφέντην* Χρον. Μορ. P 8752· *καὶ ἔρχουνταν εἰς τὸν ρῆγαν ἀπὸ τὸν ἁγιότατον πάπαν* Μαχ. 278[5]· *νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἁγιότατόν μας πατέραν τὸν ἀπόστολον ἵνα τοῦ δοθῆ ἄδεια νὰ ἱερατεύῃ* Ἀσσίζ. 364[25].

ἁγιοσύνη ἡ, Ἰων. (Hess.) 215[52], Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 516[1], 571[26], Gesprächb. (Vasm.) 69[19], 116[2739], Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Wagn.) 606, Μαχ. (Dawk.) 8[23], 94[17], 324[23], Πεντ. (Hess.) Λευϊτ. XX 3, XXII 2, 32, Ἀρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 373, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1850, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 58.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁγιωσύνη*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἁγιωσύνη*).

α) Ἡ ἰδιότητα τοῦ ἁγίου (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S λ. *ἁγιωσύνη* I): *καὶ νὰ λιτώσετε τὸ ὄνομα τῆς ἁγιοσύνης μου καὶ νὰ ἁγιαστῆ μεσωθιὸ παιδιὰ τοῦ Ἰσραὲλ* Πεντ. Λευϊτ. XXII 32· *Ἔχουν ζωὴν ἀγγελικήν, ἔχουν ταπεινοσύνην, ἔχουν καὶ καθαρότητα, πολλὴν ἁγιοσύνην* Ἱστ. Βλαχ. 1850 (πβ. *ἁγιότης α*)· **β**) προκ. γιὰ ἐκκλησιαστικοὺς ὁ *«ἅγιος»* (πβ. L - S λ. *ἁγιωσύνη* II. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἁγιωσύνη*): *Καὶ ἐξέτασεν (ὁ) ἁγιότατος πάπας τοὺς μαντατοφόρους ... καὶ οἱ μαντατοφόροι οὕτως εἶπαν: Ἀφέντη, νὰ ξεύρῃ ἡ ἁγιοσύνη σου...* Μαχ. 94[17] (πβ. *ἁγιότης β*).

ἁγιότης -ητα ἡ, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 516[26], 531[4], 532[27], Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.)36.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁγιότης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἁγιότη*).

α) Ἡ ἰδιότητα τοῦ ἁγίου, ἁγιοσύνη (πβ. L - S στὴ λ. 1 καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. 1 b): *τριάδα ὁμοούσιος ποὺ εἶστε μία θεότης κ' ἔχετε μίαν βούλησῃ καὶ μία ἁγιότης* Διήγ. ὡραιότ. 36 (πβ. *ἁγιοσύνη α*)· **β**) προκ. γιὰ ἐκκλησιαστικούς, ὁ *«ἅγιος»* (πβ. L - S στὴ λ. II. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἁγιότη* 1): *κἀγὼ ἡ δεῖνα αἰτῶ τὴν ὑμῶν ἁγιότηταν, ὡς ἵνα ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἀποφανθικῶς ὁρίσῃς* Ἑλλην. νόμ. 531[4] (πβ. *ἁγιοσύνη β*).

ἁγιοῦτο τό, Τζάνε, Κρ. πολ. (Ξηρ.) 265[30].

Τὸ ἰταλ. aiuto. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Βοήθεια, ἐνίσχυση (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *Εἰς τὰ παβιόνια νά 'λθωσιν ἁγιοῦτο γιὰ νὰ δώσουν* ὅ. π. — Πβ. *ἄγιτα*.

ἄγιτα ἡ, Βουστρ. (Σάθ.) 480.

Ἀπὸ τὸ μσν. ἰταλ. *aita*. Ἡ λ. καὶ στὸν Du Cange. Τύπος *ἀίτα* σήμ. στὴν Κύπρο (Παναρ., Κυπρ. Σπ. 27, 1963, 156).

Βοήθεια : *Νὰ θελήση ἡ ἀφεντία του νὰ δώση πάσα ἄγιτα* (μήπως *ἀγίτα*;) *διὰ νὰ ἔχη τὸ ρηγάτον της* ὅ.π. — Πβ. *ἁγιοῦτο.*

ἀγιτιάζω, Μαχ. (Dawk.) 64^{13-14}, 98^{31}, 274^{11}, 372^{34}, 382^{34}, 618^{15}, Βουστρ. (Σάθ.) 462, 470, 491, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 20^{14}, 118^{35}.

Κατὰ Κριαρ., BZ 37, 1937, 396 ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγίτα* ἢ κατὰ Δένδ., Ἀθ. 36, 1924, 154 ἀπὸ τὸ ἰταλ. aitare.

Α' Ἐνεργ. **α**) βοηθῶ, προστατεύω : *οἱ πτωχοὶ οἱ χριστιανοί... δὲν εἶχαν ἀποὺ πούποτες βοήθειαν οὐδὲ νὰ ζήσουν· ἐπέψαν μαντατοφ(όρ)ον εἰς τὸν ρὲ Οὔγγε ζητῶντα νὰ πάρη τὸ κάστρον καὶ νὰ τοὺς ἀγιτιάση* Μαχ. 98^{31}· *Ἐλᾶτε, ὅτι λαμπρὸν ἐβάλαν...διὰ νὰ κάψουν τὸ δεντρόν... Ὁ λαὸς ὅτοιμα ἐπίασε νερὸν καὶ ξιναρία καὶ ἦλθα ν' ἀγιτιάσουν τὸ δεντρὸν* Μαχ. 64^{13-14}· **β**) ἀνακουφίζω: *τὸ λαμπρὸν πάλε φυράζει καὶ τὸ δάκρυο μου στεγνώνει καὶ σαντὶς νὰ μ' ἀγιτιάση τὸ κριτήριον μου πιντώννει* Κυπρ. ἐρωτ. 118^{35}. **Β'** Μέσο· προφυλάσσομαι : *καὶ ὡς γίον ἔτρεχεν* (ἐνν. *ὁ Μοράπιτος*) *ἔπιασέν τον ὁ Διέγο τὲ Κατζόρλας ἀπὲ τὰ ρέτινα· καὶ ὁ Τζάκος... σέρνει τὸ σπαθὶν νὰ σκοτώση τὸν Μοράπιτον καὶ ἀγιτιάστην καὶ κόβγει τ' ἀρέτινον, τὸ ἐκράτεν ὁ Κατζόρλας* Βουστρ. 462.— Πβ. *ἀγιδιάζω, ἀιδάρω.*

ἀγιώνω, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 123^{79}, βλ. *ἀναγιώνω.*

ἀγκαδιῶ, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 153^{22}.

Ἀπὸ τὸ *ἀγκατιάζω* (Παντ., ΛΑ 6,1923, 119). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ. λ. *ἀγκαθιάζω*).

Παρατηρῶ (πβ. ΙΛ λ. *ἀγκαθιάζω*) : *Μὲν φοβηθῆς καὶ δὲν τοῦ πῆς τὸ κάμωμάσ σου, γιατί, ἀγκάδια σύ, εἶμ' ἐγὼ στὴν συντροφιάσ σου* ὅ.π.—Πβ. *ἀγκατιάζω.*

ἀγκάθα ἡ, Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 159, Σαχλ. (Vitti) N 146, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 582, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 381^{26}.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι* (βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 138). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκάθα*).

Μεγάλο ἀγκάθι : .... *καὶ μ' ἄχερα τσῆ κάνει στρῶμα καὶ μέσα στὸ σακκὶ πέτρες κι' ἀγκάθες βάνει* Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 582.

ἀγκαθερός, ἐπίθ. Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 418.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγκάθι* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ερός*. Ἡ λ. καὶ στὸν Du Cange, λ. *ἀγκάθι*, τὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἔχει ἀγκάθια (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *Δίχως γαμπά, ξεπόδητος νὰ πηαίνω 'ς τόπον ἀγκαθερὸ καὶ χιονισμένο* ὅ.π.

ἀγκάθι τό· *ἀκάνθιν*, Λέοντ., Αἰν. (Legr.) I 124, 179, 198, 211, 216, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 441^{23}· *ἀκάθι*, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXII 5 (πβ. Λέοντ., Αἰν., Legr., I 190 κριτ. ὑπ. Βλ. καὶ Du Cange λ. *ἀκάθθιν*)· *ἀγκάθι*, Λόγ. παρηγ.(Λάμπρ.) L 128, Divân (Burg.-Mantran) Gaz. 885^{10}, Λέοντ., Αἰν. (Legr.) I 190, Θησ. (Βεν.) Γ' [9^{4}], Ε' [99^{5}], ΙΑ' [44^{5}], Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 449, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) $42^{3,8}$, Πικατ. (Κριαρ.) 526, Πεντ. (Hess.) Γέν. III 18, Ἀρ. XXXIII 55, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. Β' 76, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 178, 219, 758,115, Ε' 1520, Ζήν. (Σάθ.) Γ' 217, Διγ. (Lambr.) Ο 2398.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκάνθιον*. Γιὰ τὸν τ. *ἀκάθι* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 491. Ὁ τ. *ἀγκάθι* κατὰ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 139 σημ. 1 καὶ 502 ἀπὸ παρετυμ. πρὸς τὰ *ἀγκύλη, ἀγκίστρι.*

1) Ἀγκάθι (ὅπως καὶ σήμ.) : *ἄμμ' ὅτις τόπον καὶ καιρὸν γυρεύγει, δίχως τ' ἀγκάθια τοὺς ἀθθοὺς ἐγκλέγει* Κυπρ. ἐρωτ. 42^{8}. **2**) Ἀγκαθωτὸ φυτό: *Καὶ ἀγκάθι καὶ τριβόλι νὰ φυτρώση ἐσὲν καὶ νὰ φᾶς τὸ χορτάρι τοῦ χωραφιοῦ* Πεντ. Γέν. III 18.

ἀγκαλά, σύνδ. Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) VI, 41, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 106^{23}, 128^{15}, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1759, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 56, 57, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 107, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 170, 171, 173, 185, 189, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 377.

Ἀπὸ τὸν ὑποθ. σύνδ. *ἂν* καὶ τὸ ἐπίρρ. *καλά*. Ἡ λ. καὶ στὴ Διαθ. Νίκων. (Λάμπρ.) 225 καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἂν καί, μολονότι (συν. μὲ τὸ σύνδ. *καί*, πρὶν ἢ μετά) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *καὶ ἀγκαλὰ εἶναι πτωχοί, ἀλλ' ἔχουσι τὴ χάρη* Ἱστ. Βλαχ. 1759· *κι' ἀγκαλὰ καὶ θὲν νὰ πάψω, ἡ καρδιὰ νὰ κλαίω βιάζει* Κυπρ. ἐρωτ. 128^{15}. *ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἦτον καλὸς εἰς τὰ ἅρματα ὡσὰν καὶ τοὺς ἄλλους. ἐβοήθα μὲ τὴν γλῶσσαν του τὴν φαρμακερὴν καὶ ὅπρεπη* Σουμμ., Ρεμπελ. 170.

ἀγκάλεμα(ν) τό, βλ. *ἐγκάλεμα.*

ἀγκαλεμένος, βλ. *ἐγκαλῶ.*

ἀγκαλέσιος ὁ, βλ. * *ἐγκαλέσιος.*

ἀγκαλετιὸς ὁ, βλ. * *ἐγκαλετιός.*

ἀγκάλη ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4314, Βέλθ. (Κριαρ.) 680, 842, 1126, 1145, Θησ. (Βεν.) Θ' [25^{4}], Γαδ. διήγ. (Wagn.) 306, Ἐρωτοπ. (Hess.-Pern.) 600, Καναν. (P.G. 156) 65 C, Ch. pop. (Pern.) 11, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 772, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 387, Πληθ. καὶ *ἀγκάλια τά*, Ἀχιλλ. (Haag) L 97, 957, 1128.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγκάλη*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκάλη, ἀγκάλια*).

1α) Στῆθος, κόρφος (πβ. ΙΛ λ. *ἀγκάλια* I): *Χαρτὶ σὲ πέμπω, λυγερή. ἀφέντρ', ἀνάγνωσέ το* (παραλ 3 στ). *Βάλε το στὲς ἀγκάλες σου κι' ἂς μείνη μετ' ἐσένα* Ch. pop. 11· **β**) στῆθος (ἐσωτερικά): *κ' ἐμάκρυνε τὸ τέρμενον δυὸ χρόνους καὶ δυὸ μῆνας ὁποὺ βαστῶ τὴν φλόγαν σου κρυμμένη στὴν ἀγκάλην* Βέλθ. 842. **2**) Ἐσοχή, κόλπος (πβ. ΙΛ λ. *ἀγκάλη* 2) : *κ' εἰς μίαν ἀγκάλην ηὕρηκεν τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου τὸ πλέον του τρανόπουλον παιδίον τοῦ Βελθάνδρου* Βέλθ. 1145· *ὥστε ἀποὺ τοῦ 'ρθασι γραφὲς 'ς τσῆ Τρίζας τὴν ἀγκάλη πῶς ἐγλυτώσετε κ' ἐσεῖς* Ροδολ. Γ' 387. **3**) Εἶδος πολεμικῆς μηχανῆς : *καὶ ἄλλα πολλὰ ξύλινα καὶ μηχανικώτατα ἔργα καὶ ἑλεπόλεις ἐκατασκεύασαν καὶ μηχανικὰς ἀγκάλας μὲ τροχοὺς μικροὺς* Καναν. 65C.

ἀγκάλια τά, βλ. *ἀγκάλη.*

ἀγκαλιά ἡ, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 242, Β' 254, Ε' 26, 170, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ' 182, Ε' 348, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. Β' 65, Εὐγέν. (Vitti) 590, 1129, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β' 62, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 633, Γ' 1044, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 337, 403, 424, Ζήν. (Σάθ.) Β' 362, Μαρκάδ. (Legr.) 448.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγκάλη* καὶ τὴν κατάλ. *-ιά*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκαλεά*).

Κόλπος, ἀγκαλιὰ (ὅπως καὶ σήμ.) : *Κ' ἐμέναν ἡ Ἀθούσα μου, νεράιδα πλουμισμένη, τάχα σὰν ἔχω πεθυμιά, στὴν ἀγκαλιά μου μπαίνει;* Πανώρ. Δ' 182· *ἡ ἀγκαλιὰ τοῦ γέροντα μηδεκιαμιᾶς ἀρέσει* Φορτουν. Β' 403.

ἀγκαλιάζω Διγ. (Καλ.) Α' 1271, Διγ. (Sath. Legr.) Τρ. 745, Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.)

174, Ἀπολλών. (Wagn.) 767, Θησ. (Βεν.) Γ' [55[5]], Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 381, Συναξ. γυν. (Krumb.) 709, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 112, Ἀχέλ. (Pern.) 990, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 163[21], Δωρ. Μον. (Buchon) XXX, Κατζ. (Πολ. Λ.) Ε' 259, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ' 430, Ε' 137, 350, 362, 381, 382, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 340[16], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 1327, Δ' 313, 591, 1546, 1837, 1843, 1903, Εὐγέν. (Vitti) 604, 1423, Στάθ. (Σάθ.) Α' 288, Γ' 503, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α' 146, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 1192, Γ' 144, 163, 204, 208, 1096, 1170, Δ' 1234, 1506, Ε' 392, Διγ. (Lambr.) Ο 462, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 229[10], 437[24], 571[21]· *ἀγκαλιάζω* ἢ *γκαλιάζω*, Διγ. (Lambr.) Ο 443, 525, 2019.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγκαλιά*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' Ἐνεργ. : ἀγκαλιάζω (κάποιον) (ὅπως καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγκαλεάζω* Α 1) : *Καὶ αὐτὴ τοὺς ἐγκάλιασεν καὶ κατεφίλησέν τους* Διγ. Ο 525. **Β'** Μέσο **α**) ἀγκαλιάζω (κάποιον) : *καὶ ποιοὺς πρέπει ν' ἀγκαλιαστῶ καὶ ποιοὺς νὰ χαιρετήσω* Πένθ. θαν. Ν 112· **β**) ἀγκαλιάζομαι (μὲ κάποιον) : *Πανώρια, τὰ χεράκια σου δῶσ' μου ν' ἀγκαλιαστοῦμε κι' ἀγκαλιασμένοι σπίτι μας κ' οἱ δυὸ νὰ πᾶ νὰ μποῦμε* Πανώρ. Ε' 381· **γ**) συμπλέκομαι : *κι' ἀράσσου κι' ἀγκαλιάζουνται κρατῶντας τὰ πουνιάλα· ἐπιάσαν τὰ κοντὰ ἄρματα κ' ἐφῆκαν τὰ μεγάλα* Ἐρωτόκρ. Δ' 1837.

ἀγκάλιασμα τό, Περὶ γέρ. (Wagn.) 59, 60.

Ἀπὸ τὸ *ἀγκαλιάζω*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκάλεασμα*).

Περίπτυξη : *ἄνοστα καὶ κακόχνωτα εἶν' τ' ἀγκαλιάσματά του* αὐτ. 60.

ἀγκαλιαστά, ἐπίρρ. Δεφ., Σωσ. (Legr.) 154, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 796.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγκαλιαστός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκαλεαστά*).

Σὲ στάση ἐναγκαλισμοῦ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγκαλεαστά*) : *τὴν ηὕραμε μὲ ἕνα παλληκάρι κ' ἐστέκανε ἀγκαλιαστὰ σὰ νά 'τανε ζευγάρι* Δεφ., Σωσ. 154.

ἀγκαλιαστός, ἐπίθ. Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 740, Διγ. (Καλ.) Α 1265, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 363, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ' 317, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 340[13], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 1266, Β' 1279, 1809, Γ' 66, Ε' 152, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 151, Ε' 1349, Διγ. (Lambr.) Ο 1192, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 197[12], 572[15].

Ἀπὸ τὸ *ἀγκαλιάζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκαλεαστός*).

Ἀγκαλιασμένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγκαλεαστὸς* 1) : *καὶ τὸν γαμβρὸν ὡς εἴδασι μετὰ τῆς αὐταδέλφης ὅτι ἦσαν ἀγκαλιαστοὶ καὶ γλυκοεφιλοῦντο* Διγ. Τρ. 740· *Ἀγκαλιαστὴ τήνε κρατοῦν ὁ κύρης μὲ τὴ μάννα* Ἐρωτόκρ. Β' 1279. — Πβ. *ἀγκαλιστός*.

ἀγκαλίζομαι, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 194.

Τὸ ἀρχ. *ἀγκαλίζομαι*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ.

Παίρνω (κάτι) στὴν ἀγκαλιά μου, παίρνω στὰ χέρια μου : *καὶ τὸν σταυρὸν ἐρίψαν τον, οἱ Τοῦρκοι τὸν θωροῦσιν· τότες ἐδράμαν βιαστικὰ καλύτερα νὰ δοῦσιν κ' ἐτρέξαν ὅλοι μὲ σπουδὴν νὰ τὸν ἀγκαλισθοῦσιν* ὅ.π.— Βλ. καὶ *ἀγκαλίζω*.

ἀγκαλίζω, Διγ. (Καλ.) Α 1259, 2942, Μαχ. (Dawk.) 98[12], 114[20], 424[21], 600[31], Βουστρ. (Σάθ.) 428, 429, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 25[11].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγκάλη*. Πβ. ὅμως καὶ τὸ ἀρχ. *ἀγκαλίζομαι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἀγκαλιάζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *Καὶ ἀγκαλίζοντας αὐτὸν ἡδέως κατεφίλει* Διγ. Α 1259. **2**) Περιλαμβάνω : *τοῦτον τὸ Κουρίκος ἦτον τοῦ ρηγὸς τῆς Ἀρμενίας... καὶ πηγαίνει μὲ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας καὶ νὰ κατεβῆ εἰς τὸ Ἀρμενάκιν καὶ νά 'ρτη εἰς τὴν Σελευκίαν...Τοῦτα οὖλα ἐπῆραν τα διὰ τὰς ἁμαρτίας μας οἱ Τοῦρκοι καὶ ἔμεινεν ἡ χώρα τοῦ Κουρικός. Ἀπὲ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος ν' ἀγκαλίση πολὺν τόπον καὶ νά 'ρτη εἰς τὰ Πιλέρια...καὶ νὰ κατεβῆ εἰς τὰ Ἑβραίκα νά 'ρτη εἰς τὸ Κουρίκος* Μαχ. 98[12]. —Βλ. καὶ *ἀγκαλίζομαι*.

ἀγκαλιστός, ἐπίθ. Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 468.

Ἀπὸ τὸ *ἀγκαλίζω*.

Ἀγκαλιασμένος (σὲ συμπλοκή) : *σέρνει τὸν Περσιάνο κι' ἀγκαλιστοὶ σὲ λείψανα Περσῶν ἐπέσ' ἀπάνω κ' ἐκεῖ τ' ἀμποδιστήκασι τὰ πόδια κι' ἀπομένει στ' ἐχθροῦ ἀποκάτω κι' ἄπονα στὰ χέρια του ἀποθαίνει* ὅ.π. — Πβ. *ἀγκαλιαστός*.

ἀγκαλίω, ἀγκαλιῶ, βλ. *ἐγκαλῶ*.

ἀγκαλῶ, βλ. *ἐγκαλῶ*.

ἀγκάρα ἡ, Μαχ. (Dawk.) 620[16].

Ἀπὸ τὴν ἰταλ. ἐπιρρ. ἔκφραση *a gara*. Πβ. τὸ σημερ. *ἀγάρα* (ΙΛ).

Διαρκὴς φιλονικία, πόλεμος : *καὶ ποτὲ δὲν ἐγλυκάνθην οὐδὲ ἀπoὺ ἀγκάραν, οὐδὲ ἀπoὺ πόλεμον* ὅ.π. — Πβ. *ἀγκαρωμένος, γέρα, γκάρα*.

ἀγκαρδιακός, ἐπίθ. βλ. *ἐγκαρδιακός*.

ἀγκαρίζω, βλ. *γκαρίζω*.

ἀγκαρωμένος, μτχ. Μαχ. (Dawk.) 648[11].

Μτχ. παρκ. τοῦ *ἀγκαρώνομαι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ λ. *ἀγκαρώνω* 2).

Ποὺ βρίσκεται σὲ ἐμπόλεμη κατάσταση (μὲ κάποιον) : *θωρεῖς πῶς εἶναι θυμωμένοι καὶ ἀγκαρωμένοι οἱ Σαρακηνοὶ μετὰ τοὺς χριστιανοὺς καὶ θέλεις νὰ πορπατῆς μέσον τους ἀπoὺ τόπον εἰς τόπον;* ὅ.π. —Πβ. *ἀγκάρα*.

ἀγκατιάζω, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 9[12], 86[15].

Ἀπὸ τὸ * *ἀγκαθιάζω* < * *κανθιάζω*, ποὺ ἀπὸ τὸ *κανθὸς* (Παντ., ΛΑ 6, 1923, 119 - 120). Πβ. ΙΛ λ. *ἀγκαθιάζω*.

Βλέπω, ἀντιλαμβάνομαι : *τόσα σκληρὴν ἂν εἶχα σ' ἀγκατιάσει* αὐτ. 86[15]· *ἄμμ' ἀνίσως κ' ἡ γνώση μου ἀγκατιάζει στὸ μέτωπόν της τί ἔχει ὁ λογισμός της* αὐτ. 9[12]. — Πβ. *ἀγκαδιῶ*.

ἀγκελωτός, ἐπίθ. βλ. *ἀγκυλωτός*.

ἀγκιγκὴς ὁ, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 76[32-33], βλ. *ἀκιντζής*.

ἀγκίδα ἡ, βλ. *ἀκίδα*.

ἀγκινάρα ἡ, Πωρικ. (Camar.) S 105[16], Πωρικ. (Camar.) P 106[13], Πωρικ. (Wagn.) V 61, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) 169 ,αξη', Λέοντ., Αἰν. (Legr.) I 135, Χρησμ. (Trapp) I 144, 158, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 309.

Τὸ οὐσ. *κινάρα* μὲ παρετυμ. πρὸς τὰ *ἀγκύλη, ἀγκίστρι* (Kalits., Erkl. Eust. 109 - 110). Κατὰ Buturas (Glotta 5, 1914, 189) ἀπὸ τὸ προθετ. *ἀ-* καὶ τὸ * *γκινάρα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Τὸ φυτὸ ἀγκινάρα (ὅπως καὶ σήμ., βλ. καὶ Kalits., Erkl. Eust. 109): *Τὴν ἀγκινάρα τὴν ξερὴ ἐγώ 'δα νὰ καρπίση* Πανώρ. Γ' 309. **2α**) Ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ ἀγκινάρα (βλ.

καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ε' 94) : *Οἱ κουκοῦτσοι μαγειρεύουν, ἀγκινάρας καθαρίζουν* Χρησμ. Ι 144· **β)** ὁ καρπὸς ἀγκινάρα προσωποποιημένος : *Ἦσαν δὲ καθήμενοι καὶ οἱ ἀληθεῖς μάρτυρες : ὁ γέρων Πέπονος,... Ἀγκινάρα καὶ Μελιτζάνα καὶ κατεδίκασαν τὴν Στάφυλον* Πωρικ. Ρ 106[18].

ἀγκινάρι τό, Θησ. (Βεν.) Ϛ' [37[7]].

Πιθ. περαιτέρω ὑποκορ. τοῦ οὐσ. * *ἀγκίνι(ον)* 〈 *ὄγκινος* 〈 uncinus. Τὸ ἀ- ἀπὸ συνεκφορά. Οὐσ. *ἄγκινος* πιθ. ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ *ἀγκινάρι* στὴν Ἀποκ. Θεοτ. (Pern.) 10. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκινάρι* καὶ *ἀγκίνι*).

Ἡ σιδερένια αἰχμὴ τοῦ βέλους (πβ. *ὄγκος*, Πολυδ. Ι 137, βλ. καὶ Marshall, BZ 30, 1929/30, 134) : *Στὸ ἕνα χέρι βάσταζε σαΐτα μ' ἀγκινάρι κ' εἰς τό 'τερον τὰ ρέντενα βαστᾶ μὲ τὸ δοξάρι* ὅ.π. — Πβ. *ἀγκινωτός*.

ἀγκινάριν τό, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 271.

Ἀπὸ τὸ λατ. *quinarius* 〉 *κινάριον* 〉 *ἀγκινάριν* (Πολ. Λ., Προσφ. Κυριακ. 556 - 557).

Μισὸ δηνάριο (βλ. καὶ Πολ. Λ., Προσφ. Κυριακ. 556 - 557) : *Φίλον τὸν δείχνει καὶ πονεῖ, γοργὸν τὸν ἐξοδιάζει καὶ παίρνει φόλαν γιὰ σολδίν, καλὰ καὶ δὲν τὸ ξάζει καὶ ἀπὸ τὴν φόλ' ἀσημαδάν, ἀπ' αὗτον ἀγκινάριν* ὅ.π.

ἀγκινωτός, ἐπίθ. Θησ. (Foll.) Ι 57.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄγκινος* καὶ τὴν κατάλ. *-ωτός*. Πβ. ὅμως καὶ τὸ σημερ. *ὀγκινωτὸς* (Δημητράκ.).

Πού ἔχει ἀγκινάρι, μυτερός : *ὅποιος εἶχεν καρδιὰν σκληρὴ τότες ἐκεῖ ἐκρυβέτον φοβῶντας τὲς ἀγκινωτὲς τῶν γυναικῶν σαΐτες* ὅ.π. — Πβ. *ἀγκινάρι*.

ἀγκιστρεύω, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1345· *ἀγκιστρεύγω*, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2487.

Τὸ μτγν. *ἀγκιστρεύω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Συλλαμβάνω, πιάνω μὲ ἀγκίστρι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1. Πβ. καὶ L - S) : *τὰ μὲν νὰ στέκουν, νὰ κρατοῦν, τάχα νὰ καλαμεύγουν καὶ ἐκ τῆς φισκίνας τὸ νερὸν τὰ ψάρια ν' ἀγκιστρεύγουν* αὐτ. Esc. 2487. — Πβ. *ἀγκιστρώνω*.

ἀγκίστριν τό, Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 219, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 129[9], Πιστ. βοσκ. (Joann.) Ι 4, 163, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 977.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγκίστριον*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀγκίστρι : *εἶδες τὸ ψάριν πῶς ἁρπᾶ στὸ πέλαγος τὴν ψίχα, ἀμμὲ τ' ὀπίσω ρίκτουν το* (*του* Ξανθ., Κρ. Λαὸς 1, 1909, 11) *τ' ἀγκίστριν μὲ τὴν τρίχα* Σαχλ. Α' 219.

ἄγκιστρος ἡ, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 115[20].

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄγκιστρον*. Ἡ λ. καὶ στὸ Γρηγ. Νύσσ. (Lampe, Lex.).

Ἀγκίστρι : *Ὡς ὁ καλὸς ψαρὰς λοιπὸν τὸ δόλος ὅπου βάνει στὴν ἄγκιστρον, ἔξω στὴν γῆν τὸ ψάρι διὰ νὰ βγάλη* ὅ.π.

ἀγκιστρώνω, Ἑρμον. (Legr.) Σ 12.

Τὸ μτγν. *ἀγκιστρῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Συλλαμβάνω, πιάνω μὲ ἀγκίστρι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *ὥσπερ ἁλιεὺς ἰχθὺν γάρ, ὅταν ἀγκιστρώση τοῦτον* ὅ.π. — Πβ. *ἀγκιστρεύω*.

ἀγκλείστρα ἡ, βλ. *ἐγκλείστρα*.

ἀγκομαχῶ, Περὶ γέρ. (Wagn.) 50.

Ἀπὸ τὸ *ὀγκῶ* καὶ τὴν κατάλ. *-μαχῶ* (Hatzid., Glotta 2, 1910, 296). Βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 162, Β' 502 καὶ Ἀθ. 22, 1910, 251. Γιὰ τὴν τροπὴ τοῦ *ο* σὲ *α* βλ. Λωρεντζ., Ἀθ. 16, 1904, 216 - 217. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀσθμαίνω, λαχανιάζω : *ἀτόνησε καὶ δὲν μπορεῖ, τάχα ὡσὰν νὰ σκάπτη, ἀγκομαχεῖ συχνὰ - συχνὰ καὶ ἡ καρδιά του ἅφτει* ὅ.π.

ἄγκορα ἡ, βλ. *ἄγκυρα*.

ἄγκουρα ἡ, βλ. *ἄγκυρα*.

ἀγκούσα ἡ, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1547, Τριβ., Ρὲ (Irmsch.) 175, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 501, 1102, Β' 2386, Δ' 831, Ε' 3, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1299.

Ἀπὸ τὸ βεν. *angossa* (Meyer NS IV 6)· βλ. καὶ Buturas, Kap. 78. Κατὰ Χατζιδ. (Einleit. 145 καὶ ΜΝΕ Α' 162) μτχ. τοῦ *ὀγκῶ*. Βλ. καὶ Παπαδ. Α., Ἀθ. 37, 1925, 183 - 184. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' Κυριολ. : δύσπνοια, ἀγωνία ἀρρώστου (πβ. ΙΛ στὴ λ. Α 1) : *διὰ νυκτοῦ τὸν ἔδωκεν πόνος εἰς τὰ νεφρά ντου* (παραλ. 13 στ.). *Ἐκδέχονται νὰ ἐξεβῇ ὁ δούκας ὁ ἀφέντης· αὐτὸς ἐκ τὴν ἀγκούσαν του ἀπὸ τὸν μέγαν πόνον ἐσήκωσεν τὰ χέρια του καὶ τὸν Θεὸν δοξάζει* Χρον. Τόκκων 1547. **Β'** Μεταφ.: στενοχώρια, θλίψη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β 1) : *Καὶ ἀφῆτις ἐγεννήθηκες ποτὲ καλὸ δὲν εἶδα, μόνε φαρμάκια καὶ πικριές, ἀγκούσα καὶ τρομάρες* Τριβ. Ρὲ 175· *Μ' ἀγκοῦσες, μ' ἀναστεναμοὺς ἐπέρνα νύχτα - μέρα* Ἐρωτόκρ. Α' 501.

ἀγκουσεύω· *ἀγκουσεύγω*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 795· *ἀγκουσεύομαι*, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1459· *ἀγκουσεύγομαι*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 802· μτχ. *ἀγκουσεμένος*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 1498, Γ' 1053, 1408, Ε' 691.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγκούσα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἀδημονῶ, ἀγωνιῶ : *ὁ δούκας ἀγκουσεύετον τὸ πότε νὰ ἐφθάση κεῖνος ὁ φαμελίτης του* Χρον. Τόκκων 1459· *κι' ὡσὰν τὸν εἶδε κ' ἤγερνε καὶ τόσον αἷμα τρέχει, ἀγκουσεμένη βρίσκεται κι' ἀναπαημὸ δὲν ἔχει* Ἐρωτόκρ. Β' 1498· **β)** στενοχωροῦμαι, ὑποφέρω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Ι β) : *Κ' ἡ Ἀρετούσ' ἀφόρμιζε νὰ μὴ γροικᾶ λαγοῦτο οὐδὲ τραγούδι οὐδὲ σκοπό, κι' ἀγκούσευγε κ' ἐπόνει* Ἐρωτόκρ. Α' 795.

ἀγκύλας ὁ, Ἱεροκοσ. (Hercher) 344[24], 345[13].

Πιθ. ἀπὸ τὸ λατ. *aquila* μὲ ἐπίδρ. τοῦ ἐπιθ. *ἀγκύλος*.

Εἶδος ἀετοῦ : *Κεφαλὴν μικρὰν ὁμαλὴν ἐπάνω ὡς ὁ ἀγκύλας καλούμενος ἀετὸς* αὐτ. 344[24].

ἀγκυλορρόας, ἐπίθ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Δ' 146.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγκύλος* καὶ τὸ οὐσ. *ροή*. Ἡ λ. καὶ στὸ Νικήτ. Χων. (Βόνν.) 253[24].

Πού κυλᾶ ἑλικοειδῶς : *Καὶ πόντος οἶδεν Ἀρεθούσης τους γάμους, πρὸς ἣν γλυκὺς πρόεισιν ἀγκυλορρόας Ἀλφειὸς* ὅ.π.

ἀγκυλώνω, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 5, 223, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 219, Στάθ. (Σάθ.) Β' 265, Ζήν. (Σάθ.) Γ' 217.

Τὸ ἀρχ. *ἀγκυλῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. καὶ Du Cange.

Α' Κυριολ.: κεντῶ, τσιμπῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. *ἀγκυλώνω* ΙΑ 1): *σύρε,*

μὴ χάνης τὸν καιρό, ἀγκάθι ὁποὺ ἀγκυλώνει τὸ χέρι τὸ βασιλικὸ πρέπει νὰ ξεριζώνη Ζήν. Γ' 217. **Β'** Μεταφ. : λυπῶ : *Μ' ἂν ἔν' καὶ ἡ ἐμιλιά μου σ' ἀγκύλωσε, ἔκαμά το σὰν τὸ κάμνει μιὰ χέρα ὄντα γιατρεύη λυπητερὰ κιανένα* Πιστ. βοσκ. IV 5, 223.

ἀγκυλωτός, ἐπίθ. *ἀγκελωτός,* Θησ. (Βεν.) Ϛ' [16[6]]· *γκελωτός,* Θησ. (Βεν.) Ζ' [112[2]].

Ἀπὸ τὸ *ἀγκυλώνω.* Τύπος *ἀγκυλωτὸς* καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ ἔχει αἰχμηρὴ ἀπόληξη : *Τ' ἀρκάσια... ...ἐγέμασι ἀγκελωτὲς σαΐτες* αὐτ. Ϛ' [16[6]]. **2**) Ποὺ ἔχει ἀγκύλια, ἀγκάθια (πβ. Βλάχ. λ. *ἀγκυλωτὸς* καὶ ΙΛ λ. *ἀγκυλωτὸς* 2β) : *ὁ κάθε εἶς ἐγίνετον ὡς γένονται ὁκάπου οἱ κυνηγοὶ στοὺς γκελωτοὺς δρυμῶνες τοὺς μεγάλους* αὐτ. Ζ' [112[2]].

ἄγκυρα ἡ, Καναν. (P.G. 156) 76Β· *ἄγκουρα* Μαχ. (Dawk.) 464[2,5], Καραβ. (Del.) 503[8], Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 143[7], Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 159· *ἄγκορα,* Καραβ. (Del.) 505[13].

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄγκυρα.* Ὁ τ. *ἄγκορα* κατὰ τὸ ἰταλ. *ancora.* Οἱ τ. *ἄγκυρα, ἄγκουρα* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄγκυρα*).

Γάντζος γιὰ ἀναρρίχηση : *Καὶ οἱ μὲν μετὰ σκαλῶν ἀνέβαινον εἰς τὸ κάστρον, οἱ δὲ καὶ μὲ τὰς ἀγκύρας καὶ τὰς φάλκας ἐκείνας* Καναν. 76Β.

ἄγκωμα τό, Κυπρ. Ἐρωτ. (Pitsill.) 24[12], 75[14].

Ἀπὸ τὸ *ἀγκώνω.* Πβ. καὶ τὸ μτγν. *ὄγκωμα* (L - S). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Στενοχώρια, βάσανο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2β) : *ἐσοὺ μιτά μου μὲν παραπονᾶσαι κ' ἐγὼ λαλῶ σ' ἐσὲν τ' ἀγκώματά μου* αὐτ. 75[14].

ἀγκωνάρι(ον) τό, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 810.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγκὼν* καὶ τὴν κατάλ. *-άριον.*

Βραχιόλι ποὺ τὸ φοροῦν κοντὰ στὸν ἀγκώνα (Κουκ., ΒΒΠ Δ' 389) : *φορεῖ στεφάνιν καστρωτὸν καὶ βέργας μουσειωμένας* (παραλ. 1 στ.) *καὶ ἀγκωνάρια ἐξαίρετα διὰ λίθων καὶ μαργάρων* ὅ.π.

ἀγκώνας ὁ, Διγ. (Hess.) Esc. 1285, Διγ. (Καλ.) Α 3203, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 328· αἰτ. πληθ. *ἀγκώνους* (ὀνομ. *ἀγκώνας;*), Διγ. (Hess.) Esc. 1707.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγκών.* Γιὰ τὸν πληθ. *ἀγκώνους* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 190, Β' 91. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

ἀγκωνή ἡ, Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 170, 172· *ἀγκώνη,* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 278[2].

Κατὰ συμφ. τῶν οὐσ. *ἀγκὼν* καὶ *γωνία.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Γωνιά, ἄκρη : *καὶ τοὺς ἐβάλανε τοὺς δυὸ μέσα σὲ μία κάμαρη... ὁ ἕνας στὴ μιὰ ἀγκωνὴ καὶ ὁ ἄλλος στὴν ἄλλη* Ἑβρ. ἐλεγ. 172· *Γιὰ νὰ μαζώξουν ὅλο τὸ Ἰσραὲλ ἀπὸ τὲς ἀγκωνὲς τοῦ κόσμου* Ἑβρ. ἐλεγ. 170.

ἀγκώνω, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 192α (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), Διήγ. παιδ. (Wagn.) 246, Μαχ. (Dawk.) 228[26]· *γκώνω,* Εὐγέν. (Vitti) 997.

Ἀπὸ τὸ *ὀγκῶ* (Ἀνδρ., Λεξ.) Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' Τὸ παθητ. **1**) φουσκώνω, πρήσκομαι (πβ. L - S λ. *ὀγκῶ* 2. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2β) : *νὰ εὕρης πούπετα νερὸν καὶ νὰ τὸ ἀποφρύξης καὶ νὰ πρησθῆς, νὰ ἀγκωθῆς, νὰ συχνοπυκνοκλάνης* Διήγ. παιδ. 246 (πβ. *ὀγκοῦμαι* 1). **2**) Ἡ μτχ. *ἀγκωμένος* = θυμωμένος (πβ. ΙΛ στὴ λ. 4β) : *Τότες οἱ ἀνθρῶποι τῆς βάρκας οἱ Βενετίκοι ἐδέραν τὸν Γενουβίσον...Οἱ Γενουβίσοι ἦτον ἀγκωμένοι, ἦλθαν εἰς τὴν λότζαν τοὺς Βενετίκους καὶ ηὗραν τὰ ῥαβδία... καὶ ἐτσακίσαν τα ἀπάνω τους μικρὰ - μικρὰ* Μαχ. 228[26] (πβ. *ὀγκοῦμαι* 2).

Β' Τὸ ἐνεργ. ὡς ἀμτβ. : ἀηδιάζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3 β) : *τὸ μέλι εἶν' πολλὰ γλυκύ, μὰ εἶν' πικρὸ δαμάκι· κι' ὅσον τὸ 'χεις στὸ στόμα σου ἔχεις καὶ τὴ γλυκάδα· κι' ὡσὰν τὸ ἐβγάλης, παρευθὺς ἔρχεται ἡ πικράδα καὶ γκώνει ὅλον τὸ στόμα σου καὶ χάνεται ὅλη ἡ γλύκα* Εὐγέν. 997.

ἀγλαΐζω, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5769, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 845, VI 11, Φλώρ. (Κριαρ.) 117, 808, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 326, Ἰμπ. (Κριαρ.) 466, 507, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 371, Ἰμπ. (Legr.) 507· *γλαΐζω,* Φλώρ. (Κριαρ.) 1582.

Τὸ ἀρχ. *ἀγλαΐζω.*

Α' Μτβ.: στολίζω, λαμπρύνω (Ἡ σημασ. ἤδη σὲ ἐπιγρ., L - S) : *γῆν τοῦ μιμεῖσθαι οὐρανὸν αὐτὴν παρασκευάζει, ἀγλαΐζων τοῖς ἄνθεσι ῥόδοις τε καὶ ναρκίσσοις* Διγ. Gr. VI 11· *οἰκέτιδές τε εὐπρεπεῖς λαμπρῶς ἠγλαϊσμέναι* Διγ. Gr. IV 845. **Β'** Ἀμτβ.: λάμπω : *ῥοῦχον χρυσόν, μεταξωτόν, ἔμορφα ὑφασμένον, ἥλιον ἀγλαΐζοντα, ἀστράπτοντα ἐν δόξῃ* Φλώρ. 117· *καὶ πᾶν εὐῶδες, εὔοσμον ἄνθος καὶ πᾶν γλαΐζον κρίνον* Φλώρ. 1582.

Ἡ μτχ. ὡς ἐπίθ. = λαμπρός, ἀγλαός : *ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος λαμπρός, ἠγλαϊσμένος* Ἀχιλλ. Ν 326.

ἀγνὰ τά, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 133 (διόρθ. Hess., Byz. 1, 1924, 309 καὶ Ξανθ., B-NJ 5, 1927, 355 ἀπὸ *ἀβγά*).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγανὸς* (Φιλ., Γλωσσογν. Β' 29 καὶ 57 - 58. Βλ. καὶ Ξανθ., B-NJ 5, 1927, 355 καὶ ΙΛ λ. *ἀγνός*). Κατὰ Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 135 ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγνὸς* = μαλακός.

Μαλάκια (βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ε' 86. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγνὸς* 2) : *μαγαρισμένε πονδικέ, ὁποὺ μιαίνεις πάντα* (παραλ. 1 στ.), *κρέας, ὀψάριν καὶ τ' ἀγνὰ* (ἔκδ. : *αὐγά·* διόρθ. Hess. καὶ Ξανθ., ὅ.π.) *καὶ ὅσα τὰ τοιαῦτα* ὅ.π.

ἀγναδιάζω, βλ. *ἀγναντιάζω.*

ἀγναντεύω, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 912, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 471.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀγνάντια.* Ἡ λ. καὶ στὸν Du Cange (Addenda) λ. *ἀγνάντια* καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀντικρίζω, παρατηρῶ ἀπὸ μακριὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *ἀπὸ μακρὰ τὸ φρούριον στέκει καὶ ἀγναντεύει νὰ μὴ τοῦ ἔλθη καὶ αὐτοῦ κανένας πυρβολέας* Ἱστ. Βλαχ. 912. — Πβ. *ἀγναντιάζω.*

ἀγνάντια, ἐπίρρ.· *ἐναντία,* Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 987, 1063, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. Γ' 109· *ἐνάντια,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 327[25], Ἀχέλ. (Pern.) 753, 762, 771, 1211· *ἀγνάντια,* Θρ. Κων/π. (Παπαδ. - Κερ.) Η 102, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Β 102, Πεντ. (Hess.) Δευτ. XXVIII 66, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 134[19], Ἀρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 374· *ἀνάντια,* Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) III 26, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 323, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 84[15,36], Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 143, Β' 183, Γ' 557· *ἀνάδια,* Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 176, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 392, 1108, 1693, 1707, Β' 208, 311, 546, 758, 1051, 1538, Δ' 1797, Θυσ. (Μέγ.[2]) 913, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 437[19], 485[11].

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἐναντία.* Ὁ τ. *ἀγνάντια* ἀπὸ τὴ συνεκφ. *τὰ ἐναντία* > *ταϊνάντια* > *ταjνάντια* > *τ' ἀγνάντια* (Ἀνδρ., Λεξ.). Γιὰ τὸν τ. *ἀνάδια* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 96 καὶ Ἀθ. 25, 1913, 294. Κατὰ Kretschmer, Lesb, Dial. 174 ἀπὸ τὸ * *ἐκνάντια.* Οἱ τ. *ἀγνάντια, ἀνάντια, ἀνάδια* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγνάντια*).

1) Ἀπέναντι, ἀντίκρυ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α 1) : *νὰ περπατοῦν τὰ κάτεργα*

στοῦ Γαλατᾶ τοὺς κάμπους, ἀγνάντια εἰς τὸ Σκούταρι, στὸν Ἅγιον Κωνσταντῖνον; Θρ. Κων/π. Β 102· *Ἀνάδια μου νὰ σὲ θωρῶ ἔβγαλε τὸ μαχαίρι καὶ σίμωσέ μου το κοντά, νὰ σὲ φιλῶ στὸ χέρι* Θυσ. 913· *ὥσπερ τὸ φῶς τὸ τρομικὸν τῶν καθαρῶν ὑδάτων, ὅταν σελήνη ἢ ἥλιος βρεθῇ ἐνάντιά των* Ἀχέλ. 771. **2**) Ἐναντίον, μὲ ἐχθρικὴ διάθεση : *καὶ τότε ἢ ἀπὸ φθόνον τους ἢ δὲν τὸν ἐξανοῖξαν οἱ Τοῦρκοι μίαν κοπανιὰν ἐνάντιά του ρίξαν* Ἀχέλ. 753· *θωρώντας πὼς καὶ ὁ καιρὸς τοῦ πάγει ἐναντία* Παλαμήδ., Βοηβ. 1063· *λοιπὸν θωρώντας ὁ μπασὰς κ' οἱ ἄρχοντες οἱ ἄλλοι* (παραλ. 1 στ.) *μικρὸν καστέλι σὰν αὐτὸ νὰ στέκῃ ἐνάντιά τους* Ἀχέλ. 762· *Γιατὶ ἡ Ἥρα ἡ θεὰ καὶ ἡ Πάλλα νὰ συντράμου κτάσσουνται ἐναντία σας ὀγιὰ νὰ γδικιωθοῦσι* Φορτουν. Ἰντ. Γ' 109.

ἀγναντιάζω· *ἀγναδιάζω*, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 207.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀγνάντια*. Γιὰ τὴν τροπὴ τοῦ *ντ* σὲ *δ* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 96 καὶ Ἀθ. 25, 1913, 294. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Παρατηρῶ ἀπὸ ἀπέναντι (πβ. ΙΛ) : *Καὶ ἦρθε τὴ νύχτα ἀπόξω καὶ ἀγναδιάζει στὸ πόρτο διὰ νὰ κάμῃ τὰ λογιάζει* ὅ.π. — Πβ. *ἀγναντεύω*.

ἀγνιάκιν τό, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 125[21].

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγνιὰ* < *ἀγνέα* < *ἄγνος*. (Βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 200 καὶ Μενάρδ., Ἀθ. 41, 1929, 49).

Βλαστάρι λυγαριᾶς : *Θωρώντ' ἀγνιάκιν τρυφερὸν ἐλύγιζεν, ἐθάρρησα* ὅ.π.

ἀγνοευτυχισμένος, ἐπίθ. Λόγ. παρηγ. (Lambr.) O 727, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 716.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἁγνὸς* καὶ τὴ μτχ. *εὐτυχισμένος*.

Ἁγνὸς καὶ εὐτυχισμένος : *Τρέχε τὸν δρόμον, τρέχε τον, σὺ ἁγνοευτυχισμένε* Λόγ. παρηγ. O 727.

ἀγνοηταίνω, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 274.

Ἀπὸ συμφ. τῶν *ἀγνοῶ* καὶ *ἀνοηταίνω*.

Ἀγνοῶ : *«Τοῦτο δ' ἀγνοηταίνεις», ἔφησεν ὁ Νεκτεναβώ, «πρόσχες, κυρία, μᾶλλον* (παραλ. 1 στ.) *σκέψιν γενέσθαι δεῖ τινὰ πῶς μέλλει τελεσθῆναι»* ὅ.π.

ἁγνός, ἐπίθ. Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 73, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 67.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁγνός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀμιγής, καθαρὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β1) : *Ὅλον τὸ παλάτι ἀπέσω ἦτον ἁγνὸν χρυσάφιν ὅλον μὲ λιθαρόπουλα καὶ μαργαριτάρι ἐγκοσμισμένο* Διήγ. Ἀλ. V 73.

ἀγνώμιαση ἡ, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 5455.

Ἀπὸ τὸ προθετ. *ἀ-* καὶ τὸ *γνωμιάζω*.

Ὑπολογισμός, ἀρίθμηση : *Ἐκεῖσε εἰς τὴν Βελίγοστην ἀγνώμιασην ἐποῖκαν νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ ἐγνωρίσουσιν τὸ τί λαὸν ἐπιάσαν* ὅ.π.

ἀγνωρίζομαι, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 67[18-19], βλ. *ἀγγρίζω*.

ἀγνωρίζω (I), βλ. *ἀναγνωρίζω*.

ἀγνωρίζω (II), βλ. *γνωρίζω*.

ἀγνωριμία ἡ, βλ. *γνωριμία*.

ἀγνωριμίδα ἡ, βλ. *γνωριμίδα*.

ἀγνώριμος I, ἐπίθ. Σκλάβ. (Μπουμπ.) 104, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 751· *ἀνεγνώριμος*, Πένθ. Θαν. (Ζώρ.) Ν 56, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 18, 351, Διακρούσ. (Ξηρ.) 68[24]. Βλ. καὶ Lamb., Lib. Γλωσσ.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ ἐπίθ. *γνώριμος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν ἀναγνωρίζεται ὕστερα ἀπὸ ἀλλοίωσή του, ποὺ ἔχασε τὴν προηγούμενη μορφή του (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *τὸν Μακαρέλλα ἐβγάλασιν μὲ τὴν ἀρχόντισσά του, ἀσούσσουμους, ἀγνώριμους ἀπὸ τὸν ἄδη κάτου* Σκλάβ. 104· *Ὅλοι καταστενόμεσταν μαῦροι καὶ ἀραχνιασμένοι, ἀλλότριοι καὶ ἀνεγνώριμοι καὶ σκωληκογλειμμένοι* Πένθ. θαν. Ν 56 (πβ. *ἀσούσσουμος καὶ ἀνέγνωρος*, λ. *ἄγνωρος*, *ἄσχημος καὶ ἀνεγνώριστος*, *ἀσούσσουμος καὶ ἄσχημος*). **2**) Ἄγνωστος, ξένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *στοὺς ξένους τοὺς ἀγνώριμους εἶσαι ἡ προστασία* Δεφ., Λόγ. 751· *τὰ ξένα καὶ ἀνεγνώριμα ἔντυναν καὶ ἐποτίζαν* Δεφ., Σωσ. 18 (πβ. *ἀγνώριστος* 2, *ἄγνωρος* 1).

ἀγνώριμος II, ἐπίθ. βλ. *γνώριμος*.

ἀγνώριστος, ἐπίθ. Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 18, Διγ. (Καλ.) Α 453, Φλώρ. (Κριαρ.) 494, 498, 1524, Λιβ. (Lamb.) Sc. 486, Ἀχιλλ. (Haag) L 996, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1290, Πικατ. (Κριαρ.) 139, Ἀχέλ. (Pern.) 1119, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 135[17], Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 99, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 366[34], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 1541, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 1022, Ε' 41· *ἀναγνώριστος*, Ἀπολλών. (Wagn.) 241, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 58· *ἀνεγνώριστος*, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 748, Φλώρ. (Κριαρ.) 1179, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1479, 1483, 2024, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1580, 2945, Sc. 461, 1786, Λίβ. (Wagn.) Ν 1427, Πικατ. (Κριαρ.) 135, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 82[12], Ἀλφ. (Μπουμπ.) ΙΙ 42, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 322[17], Συναδ., Χρον. (Πέννας) 58, 59, 66, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 820, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 196[28], 462[23].

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγνώριστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ: *ὁ ὁποῖος λέγουσι ὅτι ἐδιάβη πολλὲς βολὲς εἰς τὴν Πόλη ἀγνώριστος καὶ εἰς τὸν ἀδελφό του τὸν Μουσταφᾶ* Χρον. σουλτ. 135[17] (πβ. *ἄγνωρος* 2α)· **β**) ποὺ δὲν ἀναγνωρίζεται ὕστερα ἀπὸ ἀλλοίωσή του, ποὺ ἔχασε τὴν προηγούμενη μορφή του (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1), *ἀλλ' ἔκοψαν τὰ κάλλη της, ἀγνώριστος ὑπάρχει* Διγ. Α 453· *Φόβος καὶ τρόμος εἶν' κανεὶς νὰ ἰδῇ ἀπεθαμένον, ἄσχημον καὶ ἀνεγνώριστον καὶ ξεκοκκαλιασμένον* Ἀλφ. ΙΙ 42 (πβ. *ἀσούσσουμος καὶ ἀνέγνωρος*, *ἀσούσσουμος καὶ ἀγνώριμος*, *ἀσούσσουμος καὶ ἄσχημος*). **2**) Ἄγνωστος, μὴ γνώριμος (πβ. L-S. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *Τόπους ἐπερπατήσαμεν ἀδήλους κι' ἀγνωρίστους* Φλώρ. 1524· *Δοῦλος σου ἀνεγνώριστος, ξένος, ἀλλ' ἐδικός σου, τὸν ἀκομὴ οὐκ ἐγνώρισες οὐδὲ συνέτυχές τον* Λίβ. Sc. 461 (πβ. *ἀγνώριμος* 2, *ἄγνωρος* 1). **3**) Ποὺ δὲν ξέρει, ποὺ δὲν ἔχει δοκιμάσει κάτι : *ἀπείραστον, ἀγνώριστον τοῦ ἔρωτος καὶ ἀγάπης* Ἀχιλλ. L 996.

ἄγνωρος, ἐπίθ. Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1[186], Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 472· *ἀνέγνωρος*, Λίβ. (Wagn.) Ν 1423, Ἀλφ. (Κακ.) 15[42], Π. Ν. Διαθ. (Μέγ.) φ. 244 α[2], Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 129, 406, Β' 271, Δ' 226, Ε' 150, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. Β' 153, Γ' 293, Δ' 651, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 56, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 821, 1105, 1169, 1364, Δ' 580, 1906, 1987, Ε' 69, 236, 566, 1151, 1369, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 181[10], 573[14].

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *γνώρα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἄγνωστος, μὴ γνώριμος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α2): *τριάντα χρόνους ἔκαμες ἄγνωρη τῶν ἀνθρώπων* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1[186]· *κ' ἕνας στρατιώτης δυνατός, ἀνέγνω-*

ρος καὶ ξένος Ἐρωτόκρ. Ε′ 69 (πβ. *ἀγνώριμος* 2, *ἀγνώριστος* 2). **2α**) Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ἀναγνωρίση, ἀγνώριστος: *καὶ βάνει στὸ πρόσωπο κ' εἰς τὰ μαλλιὰ σὰν πρῶτας τὸ μελάνι· ἐγίνη πάλ' ἀνέγνωρος* Ἐρωτόκρ. Ε′ 1151 (πβ. *ἀγνώριστος* 1α)· **β**) ποὺ δὲν ἀναγνωρίζεται ὕστερα ἀπὸ ἀλλοίωσή του, ποὺ ἔχασε τὴν προηγούμενη μορφή του (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α1): *Ποιὸς εἶν' τὸν βλέπω καὶ ἔρχεται μαῦρος, σκοτεινιασμένος, ἀσούσσουμος καὶ ἀνέγνωρος καὶ ξεκοκκαλισμένος;* Π. Ν. Διαθ. φ. 244 α^{2} (πβ. *ἀσούσσουμος καὶ ἀγνώριμος, ἄσχημος καὶ ἀνεγνώριστος, ἀσούσσουμος καὶ ἄσχημος*). **3**) Ποὺ δὲ γνωρίζει (κάτι) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β1): *ἄδικον μέγαν ἔχεις, νὰ θὲς νὰ δείχνης ἄγνωρη σ' ἐκεῖνο τὸ κατέχεις* Φαλιέρ., Ἱστ. V 472. **4**) Ποὺ δὲν ἀναγνωρίζει τὸ καλὸ ποὺ τοῦ ἔκαναν, ἀχάριστος (πβ. *ἀγνωσία* 2. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β 2): *Ὤφου, Ρινάλδο ἀνέγνωρε κι' ἄπονε μετὰ μένα, ποιὸ σοῦ 'καμα ποτὲ κακό... ... κι' ἄφηκές με;* Ἐρωφ. Ἰντ. Β′ 153.

ἀγνωσὰ *ἡ*, βλ. *ἀγνωσία*.

ἀγνωσία ἡ, Κρασοπ. (Λάμπρ.) 40, Διγ. (Mavr.) Gr. II 246, Διγ. (Καλ.) Α 241, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 4552, Θησ. (Βεν.) Ζ′ [83^{7}], Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 29^{1}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 219, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 18, 24, 73, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 33^{2}, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 40^{7}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 104^{7}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 47^{3}, 112^{14}, 122^{13}, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 201, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 182, 191, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 317^{14}, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β′ 1284· *ἀγνωσιά*, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) XIII 56 (διόρθ. Ξανθ. ἀπὸ *ἀπαγνωσιὰ* ΕΕΒΣ 3, 1926, 344), Κορων., Μπούας (Σάθ.) 107, 126, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β′ 337, Ροδολ. (Βάλσ.) Πρόλ. Ε′, Προσφών. 19, Ροδολ. (Μανούσ.) Χορ. (μετὰ Γ′ πράξη) 13, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 803, Β′ 1297, Γ′ 240, Δ′ 1070, 1324, Μαρκάδ. (Legr.) 656· *ἀγνωσά*, Κάτης (Ban.) 26· *ἀναγνωσία*, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 49, 79.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγνωσία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἀπερισκεψία, ἀσυνεσία (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἐπῆγα μὲ καλὴν καρδιὰ καὶ βρίσκουσιν τὸν κάτη, κ' ἐχαιρετήσασίν τονε τὴν ἀγνωσὰ γεμάτοι* Κάτης 26· *Ἀπὸ τὴν ἀγνωσίαν του ἔχασε τὴν ζωήν του* (παραλ. 2 στ.) *ὅτι δὲν εἶχε μυαλὰ ποσῶς ἡ κορυφή του* Ἱστ. Βλαχ. 201· **β**) μωρία, ἀνοησία: *Λυπεῖται ἡ καρδία μου εἰς τόσην ἀγνωσίαν τὸ πῶς οὐκ ἐτολμήσασιν κρασίον τοῦ αἰτῆσαι* Κρασοπ. 40. **2**) Ἀχαριστία(πβ. *ἄγνωρος* 4): *Ὁ μῦθος λέγει· μερικοὶ ἔχουσι ἀγνωσία, τοὺς φίλους τους δὲν κάμνουσι ποτὲ εὐεργεσία* Αἰτωλ., Μῦθ. 122^{13}.

ἀγνωσιάρης, ἐπίθ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 176.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγνωσία* καὶ τὴν κατάλ. *-άρης*.

Μωρός, ἀνόητος: *Λογιάζεις νά 'ρθη μοναχὴ νά 'μπη στὴν ἀγκαλιά σου; Κὰν ἄφης νὰ σὲ πιάση αὐτή, δῶσ' μου τὸ πεταχτάρι καὶ σύρε, ἀπάντησέ τηνε, κακότυχε, ἀγνωσιάρη* ὅ.π. (πβ. *ἄγνωστος* 2β.)

ἄγνωστα, ἐπίρρ. Διγ. (Hess.) Esc. 1355, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 60^{6}, Μαρκάδ. (Legr.) 239.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγνωστος*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Μὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴ γίνη κάτι ἀντιληπτό, κρυφά: *Καὶ νὰ τὸν παραπέσωμεν ἄγνωστα καὶ τὴν νύκτα* Διγ. Esc. 1355 (πβ. *ἀγνώστως, ἀνόητα*). **2**) Ἀπερίσκεπτα, ἀνόητα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Καὶ γίνηκε κομμάτια τότε εἰς μίαν πέτρα, διότι ἦτον ἄγνωστη καὶ ἄγνωστα ἐμέτρα* Αἰτωλ., Μῦθ. 60^{6} (Πβ. *ἄγνωστος* 2β).

ἀγνωστιὰ *ἡ*, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 3, 140, IV 5, 144 (διορθώσ. ἀπὸ *ἀνωστιά*).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγνωστος* (= ἀνόητος). Τύπος *ἀγνωστία* στὴ Φυλλ. Ἀλ. (Πάλλ.) 146. Πβ. καὶ τὸ μτγν. *ἀγνωστία* (Sophocl.).

Ἀνοησία (πβ. *ἄγνωστος* 2β): *γιὰ κρίμα τὸ κρατοῦσι κι' ὀγι' ἀγνωστιὰ μεγάλη* αὐτ. I 3, 140.

ἄγνωστος, ἐπίθ. Ἑρμον. (Legr.) Ξ 20, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 568, Συναξ. γυν. (Krumb.) 32, 64, 78, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 107, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 173, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 209, 265, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 41^{3}, 62^{3}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 137^{23}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 60^{6}, 101^{10}, 129^{12}, Βίος Δημ. Μοσχ. (Knös) 631, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 142, 320, 325, 510, 657, 709, 1236, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 352^{16}, 354^{34}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 991, 993, 1199, Β′ 1034, Γ′ 491, 617, Δ′ 24, 604, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 776, Γ′ 116, 1131, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. Β′ 37, Ζήν. (Σάθ.) Β′ 127, Διγ. (Lambr.) Ο 2555, 2831, Διακρούσ. (Ξηρ.) 116^{12}· *ἀνέγνωστος*, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 633, Δ′ 1176, 1311.

Πιθ. ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *γνώση* (βλ. καὶ Pern., Et. Linguist. Γ′ 341). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ ἔχει περιορισμένες γνώσεις, περιορισμένη ἐμπειρία (πβ. Βλάχ.): *περιτοπλιὰς σ' ἕνα βοσκὸ ἄγνωστο σὰν ἐμένα, ποὺ ἄλλο παρὰ τὰ δάσητα δὲν ἔχω γνωρισμένα* Φορτουν. Ἰντ. Β′ 37. **2α**) Ποὺ δὲν ἔχει λογικό, ἄλογος (προκ. γιὰ ζῶα): *Καὶ τὰ μελίσσια τ' ἄγνωστα πῶς τά 'δωκεν ἡ φύση νὰ ἐργάζωνται* Δεφ., Λόγ. 209· *Βλέπεις τὰ ζῶα τ' ἄγνωστα τὴν στράτα νὰ διαβαίνουν καὶ ⟨ἂν⟩ πέση τό 'να, βλέπονται τ' ἄλλα, κεῖ δὲν πηγαίνουν* Δεφ., Λόγ. 265· **β**) ἀνόητος, μωρός, ἀπερίσκεπτος (πβ. *ἀγνωστιά*. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β 1): *γυναῖκα καὶ τὸν Σολομὼν ἔκαμε κ' ἐγελάσθη, ὥσπερ μωρὸς καὶ ἄγνωστος κ' ὕστερα ἐλανθάσθη* Διακρούσ. 116^{12}· *καὶ γίνηκε κομμάτια τότε εἰς μίαν πέτρα, διότι ἦτον ἄγνωστη καὶ ἄγνωστα ἐμέτρα* Αἰτωλ., Μῦθ. 60^{6} (πβ. *ἀγνωσία* 1β· *ἀγνωσιάρης, ἄγνωστα* 2, *ἀγνωστιά*).

ἀγνώστως, ἐπίρρ. Διγ. (Καλ.) Esc. 862, 1439, Φλώρ. (Κριαρ.) 915.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀγνώστως*.

Μὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴ γίνη κάτι ἀντιληπτό, κρυφὰ (βλ. καὶ Καλ., Διγ. Β′ σχόλ. στ. 862. Πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 1): *Ὅτι πολλοὶ ἐδοκίμασαν ἀγνώστως νὰ μὲ πάρουν, καὶ ἐγροίκησέν τσι* (ἔκδ. τους· διορθώσ.) *ὁ κύρης μου καὶ ἐκακοδίκησέν τους* Διγ. Esc. 862· *Κρυφῶς, ἀγνώστως ἂς γενῆ ἡ πουλησιὰ τῆς κόρης* Φλώρ. 915 (πβ. *ἄγνωστα* 1, *ἀνόητα*).

ἀγνωσύνη ἡ, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 168.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγνωσία* ἀναλογ. πρὸς ἄλλα σὲ *-σύνη*.

Ἀπερισκεψία, ἀλογιστία, ἀσυνέπεια: *Τὸ ἐθαυμαχτήκανε καὶ ἐπικραθήκανε βλέποντας τὴν ἀμετρία του καὶ τὴν ἀγνωσύνην τοῦ αὐτοῦ πρεβεδούρου* ὅ.π.

ἀγογιάρης, ἐπίθ. - οὐσ. Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ′ 371, Φορτουν. (Ξανθ.) Α′ 236.

Ἀπὸ τὸ *ἀγοΐζω* κατὰ τὸ συνών. *ἀφορμάρης* (Ξανθ., Ἐρωφ., Γλωσσ.) Ἡ μτχ. *ἀγοϊσμένος* καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (Ἀνδρ., Ἀθ. 44, 1933, 196).

Μανιακός, τρελός: *Τοῦτο τὸ κάνου μοναχὰς τοῦ κόσμου οἱ ἀγογιάροι· τὴν ἀφορμάγρα ντως πολλοὶ κρατοῦσι γιὰ καμάρι* Ἐρωφ. Δ′ 371.—Συνών. *ἀφορμάρης*.

ἀγοΐζω, βλ. *γοΐζω*.

ἀγορά ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 404 c (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), Ἀσσίζ. (Σάθ.) 182^{29}, 250^{18}, 284^{7}, Πτωχολ. (Schick) P 128, Πτωχολ. (Ζώρ.) N 185, Rechenb. (Vog. - Hung.) 84, Χούμνου, Π. Δ. (Marshall) VI 6, Πεντ. (Hess.) Γέν. XVII 23, XLIV 2, Λευϊτ. XXII

11, XXV 16, XXVII 22, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 9, 18, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 180 λ', Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 143^{19}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγορά*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Τὸ νὰ ἀγοράζῃ κανεὶς (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. III 2b καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἂν μὲν ὑπάγῃ σ' ἀγορὰν ἰατρικῶν σπερμάτων* Προδρ. III 404c (χφ. g) (κριτ. ὑπ.)· *Περὶ πούλησεις καὶ ἀγοράδες καὶ ποία πούληση χρὴ ἔσται στερεωμένη* Ἀσσίζ. 250^{18} (πβ. *ἀγόρασμα* 1)· **β**) τιμὴ ἀγορᾶς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1 δ): *πόσα φλουριὰ ἢ ἄσπρα εἶχεν ἀγορὰ τὸ πανὶ ἐκεῖνο* Rechenb. 84. **2α**) Τὸ ἀγορασμένο πράγμα (βλ. καὶ Σούδα καὶ Κουκ., ΒΒΠ Β¹ 248. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Ιβ): *Καὶ ἐπῆρεν ὁ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσμαὲλ τὸν υἱό του καὶ ὅλα τὰ γεννήματα τοῦ σπιτιοῦ του καὶ ὅλη τὴν ἀγορὰ τοῦ ἀσημιοῦ του* Πεντ. Γεν. XVII 23· **β**) ἐμπόρευμα (πβ. Preisigke - Kiessling στὴ λ. 3): *καὶ τὸ βαρκάκι γύρισε στὸν τόπο του ν' ἀράξῃ, ἔξω νὰ βγάλῃ τσ' ἀγορὲς ὁπού 'θελε φορτώσει* Τζάνε, Κρ. πόλ. 143^{19}.

ἀγοράζω Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 257, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 293, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 235, Γ' 350, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ' 414· *ἀγοράζω* ἢ *γοράζω*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 38^{14}, 111^{8}, 192^{5} (ἔκδ. ἔχει *ἐγόρα*), Πτωχολ. (Schick) P 156, Μαχ. (Dawk.) 20^{4}, 630^{11}, Πεντ. (Hess.) Γέν. IV 1.

Τὸ ἀρχ. *ἀγοράζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἀγοράζω κάτι (μεταφ.): *Μὴ λιμπιθῇς πλουσσότητα νὰ σ' ἀγοράσ' ἡ κόρη, ἀμὴ τὰ ἔργα τὰ καλὰ καὶ τὸ κορμί της θώρει* Δεφ., Λόγ. 293. **2**) Ἀποκτῶ: *καὶ ἐγγαστρώθην καὶ ἐγέννησεν τὸν Κάιν καὶ εἶπεν· ἐγόρασα ἀνὴρ μὲ τὸν Κύριο* Πεντ. Γέν. IV 1. — Ἡ μτχ. *ἀγορασμένος* (προκ. γιὰ δοῦλο) = ποὺ ἀποκτήθηκε μὲ ἀγορά, ἀγοραστός, Κατζ. Γ' 350 (πβ. *ἀγοραστός*).

ἀγορασία ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 44^{14}· *ἀγορασιά*, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXIII 18, XXXIV 23, Λευϊτ. XXV 51.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγορασία*. Ἡ λ. καὶ στὸ Germ. 145.

Ἀπόκτημα ἀπὸ ἀγορά: *καὶ ἐζύγιασεν ὁ Ἀβραὰμ τοῦ Ἐφρὼν τὸ ἀσήμι... καὶ ἐκυριώθην τὸ χωράφι...τοῦ Ἀβραὰμ γιὰ ἀγορασιὰ εἰς τὰ μάτια παιδιὰ τοῦ Χέθ* Πεντ. Γέν. XXIII 18.

ἀγόρασμα τό, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXXVI 6, XLIX 32, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 133 λθ'.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγόρασμα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Τὸ νὰ ἀγοράζῃ κανεὶς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Περὶ ἀγοράσματος ὀργάνων, ὅτι δὲν δύνεται νὰ τὰ ἀγοράσῃ ὁ ἐπίτροπος αὐτῶν* Βακτ. ἀρχιερ. 133 λθ' (πβ. *ἀγορὰ* 1α). **2**) Περιουσία (ποὺ ἀποκτᾶται μὲ ἀγορά): *Καὶ ἐπῆρεν ὁ Ἐσαῦ... τὸ ζωντόβολό του καὶ ὅλο τὸ χτῆνο του καὶ ὅλο τὸ ἀγόρασμά του* Πεντ. Γέν. XXXVI 6.

ἀγοραστιὸς ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) $286^{11,29}$.

Ἀπὸ τὸ *ἀγοραστής*. Πβ. *πουλητιός, ἀγκαλετιός, δανειστιός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.).

Ἀγοραστής: *ἔπειτα ὁ πουλητιὸς μεταγνώθει, ἐντέχεται νὰ διπλάσῃ τὰς ἀρραβῶνας διπλὰ τοῦ ἀγοραστιὸ* Ἀσσίζ. 286^{11}.

ἀγοραστός, ἐπίθ. Πτωχολ. (Ζώρ.) Ζ 107, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 299, Ἀγν. ποιήμ. (Ζώρ.) Α' 6, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ' 407, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 3, 58, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 44, 179.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγοραστός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἀποκτήθηκε μὲ ἀγορά, ἀγορασμένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἀπού εἰς τὴν τάβλα ἀγοραστὰ δὲ βάνου τὰ φαγητά τως, μὰ μὲ χορτάρια πράσινα... ...χορταίνου μόνον οὗλοι* Ροδολ. Δ' 44.— *Ἀγοραστὸς δοῦλος* = ἀγορασμένος (Ἀγν. ποιήμ. Α' 6, Πιστ. βοσκ. II 3, 58). Πβ. *ἀγοραστὴ δούλη* (Preisigke - Kiessling λ. *ἀγοραστός*). *Ἀγοραστὸς σκλάβος* = ἀγορασμένος (Ἐρωφ. Δ' 407) (πβ. *ἀγορασμένος δοῦλος* λ. *ἀγοράζω*).

ἀγόρι(ν) τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 41, Χρον. Τόκκων (Schirò) 3471, Rechenb. (Vog. - Hung.) 45, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 264· *ἀγούρι(ν)*, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 210, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 643.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἄγορος*. Ὁ τ. *ἀγούριν* ἀπὸ τὸν τ. *ἄγουρος*. Βλ. καὶ Χατζιδ., Ἀθ. 41, 1929, 22. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγώρι*).

1) Παλληκάρι, πολεμιστής: *τὸ δειλινὸν ἐζήτησεν τὸ πρῶτον του ἀγούρι νὰ σμίξουσιν νὰ δώσουσιν ἀλλήλως κονταρέες μετὰ Ἀχιλλέως τοῦ θαυμαστοῦ* Ἀχιλλ. Ο 643· (πβ. *ἄγουρος* ὁ 2, *παλληκάρι(ν)*, *παλληκαρίτσι(ν)*. **2**) Ἀρσενικὸ παιδὶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγώρι* 2): *Ἀγάπα καὶ τὴν ὄρνιθα, ἀγάπα τὸν Περδίτση* (ἔκδ. *Παρδίτση*· διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ., σελ. 114) *κι' ὡσὰν παιδιά της τά 'βλεπεν, ἀγόρι καὶ κορίτσι* Γαδ. διήγ. 264. **3**) Μὲ χρήση ἐπιθετ. = ἀρσενικὸς (βλ. καὶ ΙΛ λ. *ἀγώρι* 6): *ἐὰν κάμῃ ἡ γυναίκα μου ἀγόρ(ι) παιδί, νὰ ἔχῃ τὸ παιδί ἀπὸ τὸν βίον μου μερτικὸν ἕνα,... εἰ δὲ ποιήσει θηλυκὸν* Rechenb. 45. Πβ. *παιδί(ν) ἀγόρι* Προδρ. IV 41, Χρον. Τόκκων 3471, *παιδὶν ἀγούριν* Γλυκᾶ, Στ. 210 (βλ. καὶ *ἀγορίτσιν*).

ἀγορίτσης ὁ, βλ. *ἀγουρίτσης*.

ἀγορίτσιν τό, Αἰν. ᾆσμα (Παπαδ.-Κερ.) 4.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγόριν*.

Μικρὸ ἀγόρι (μὲ χρήση ἐπιθετ. Βλ. καὶ *ἀγόρι(ν)* 3): *δώδεκα χρόνων ἔγινα παιδίτσιν ἀγορίτσιν* ὅ.π.

ἄγορος ὁ, βλ. *ἄγουρος* ὁ.

ἀγοὺν ἡ, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 452, Βίος γέρ. (Schick) V 458.

Πιθ. ἀπὸ τὸ *ἀλογού*, θηλ. τοῦ *ἄλογο*, κατ' ἀναλογ. πρὸς ἄλλα σὲ *-οὐ* (*ἀλεπού, γαουρού*, βλ. ΙΛ λ. *γάιδαρος*) μὲ ἀποβολὴ τοῦ *-λο-*. Πβ. καὶ τὸ σημερ. τσακων. *ἄγο* (ΙΛ λ. *ἄλογο*).

Φοράδα (Kalits., BZ 44, 1951, 311): *ψοφισμένη γὰρ εὑρέθη ἡ ἀγοὺν μὲ τὸ πουλάριν* Πτωχολ. Ν 452.

ἀγουρίδα ἡ, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 185, Αἰτωλ., Βοηβ. (Ban.) 275· *ἀγγουρίδα*, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 191, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 432.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγουρος*. Ὁ τ. *ἀγγουρίδα* μὲ ἄλογο ἔρρινο ἢ κατὰ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 435 μὲ ἐπίδρ. ἀπὸ τὴ λ. *ἀγγούρι*. Τύπος *ἀγουρὶς* ἤδη στὴν Παράφρ. Χων. (Ν. Χων., Βόνν., 304^{10}, κριτ. ὑπ.) καὶ τ. *ἀγγουρίδα* στὸ Βλάχ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἄγουρος καρπὸς ἀμπέλου (πβ. Langkavel, Bot. sp. Gr. 16. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Πάλιν τὸ κλῆμα τὸ μικρὸν θωρεῖς καρπὸν τὸν κάμνει, τὸ καλοκαίριν τρῶσιν τον, σταφύλιν ἀγουρίδα* Ἐρωτοπ. 185 (κατὰ Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 19).

ἀγουριδοζούλαπον τό, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) ψι', ψιζ'.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἀγουρίδα* καὶ *ζουλάπιν*.

Ποτὸ ἀπὸ χυμὸ ἀγουρίδας (πβ. Κουκ., ΕΕΒΣ 17, 1941, 105): *Περὶ ὀξοζούλαπον, λεμονοζούλαπον, ἀγουριδοζούλαπον* αὐτ. ψιζ'.

ἀγούρι(ν) τό, βλ. *ἀγόρι(ν)*.

ἀγουρίτσης ὁ, Πρόδρ. (Hess. - Pern.) III 165α (χφφ. g, CSA) (κριτ. ὑπ.), Διγ. (Mavr.) Gr. IV 163, 320, 438, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 936, 1174, 1783, Φλώρ. (Κριαρ.) 819, 'Αχιλλ. (Haag) L 488, 790, 865, 1138, 1300, 'Αχιλλ. (Hess.) N 1077, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 351^{32}· *ἀγορίτσης*, 'Αχιλλ. (Hess.) N 1432.

'Από τὸ οὐσ. *ἄγουρος καὶ τὴν κατάλ. -ίτσης*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Νέος, παλληκάρι: *χαρὰ εἰς τὴν ὡραιωτικήν, τὴν ἔμορφην ἐκείνην ὁποὺ τὸν ἐκολούθησεν τοῦτον τὸν ἀγουρίτσην* 'Αχιλλ. L 1138.—Συνών. *ἄγουρος* ὁ 1α, *νέος, νεούτσικος, νεώτερος* ὁ, *παλληκάρι(ν), παλληκαρίτσι(ν)*.

ἀγουροκόβω Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 173.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγουρος* καὶ τὸ *κόβω*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μεταφ.: θανατώνω πρόωρα (βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 3): *καὶ ἂν ἤθελε ζήσει, ἤθελε κάμει περίσσια ἀνακατώματα, ἀμὴ ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς τὸν ἀγουρόκοψε* ὅ.π.

ἀγουρομαζωμένος, μτχ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 1323.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγουρος* καὶ τὴ μτχ. τοῦ *μαζώνω*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ μαζεύτηκε πρόωρα: *ὅποιος θὲ νά 'χη φρόνεσην ἀγουρομαζωμένην, μεστότατον τὸ πωρικὸν τῆς ἀγνωσιᾶς βασταίνει* ὅ.π.

ἄγουρος, ἐπίθ. Μαχ. (Dawk.) 2^{6}, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 40, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 5, 29, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 426· *ἄγγουρος* Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 2, 131.

'Από τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄωρος*. Βλ. καὶ *ἄγουρος* ὁ. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. καὶ Du Cange.

1) Ποὺ δὲν ἔχει ὡριμάσει (προκ. γιὰ καρπούς) ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α2): *κ' ἐμεῖς καταλυοῦμεν τοὺς καρποὺς ἀγούρους* Μαχ. 2^{6}. **2**) Ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν παιδικὴ ἢ τὴ νεανικὴ ἡλικία, μὴ ὥριμος: *Στοὺς χρόνους σου τοὺς ἄγουρους, καθὼς θωρῶ, σοῦ μέλλει νά 'βρης μεστὸ τὸ πωρικὸν* Σουμμ., Παστ. φίδ. Α' 426.

ἄγουρος ὁ· *ἄγορος*, Διγ. (Hess.) Esc. 503, Φλώρ. (Κριαρ.) 136, 1608, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2031, Λίβ. (Wagn.) N 36, 392, 682, 750, 1030, 1209, 1532, 3625, 'Αχιλλ. (Haag) L 67, 162, 415, 436, 806· *ἄγουρος*, Πρόδρ. (Legr.) 1^{2}, Προδρ. (Hess. - Pern.) I 136, III 373, Διγ. (Mavr.) Gr. II 156, III 22, 48, 61, 83, 93, IV 247, 256, VI 428, VIII 140, Διγ. (Hess.) Esc. 24, 31, 47, 199, 205, 308, 364, 487 δίς, 500, 505, 515, 567, 580, 730, 895, 944, 1032, 1302, 1601, 1715, Διγ. (Καλ.) Α 359, 381, 392, 950, 999, 1218, 1672, 1905, 1925, 2004, 2040, 2302, 2317, 2438, 2443, 2548, 3401, Διγ. (Sath.-Legr.) Τρ. 85, 665, 679, 699, 1021, 1768, 2312, Φλώρ. (Κριαρ.) 488, 607, 1434, 'Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 164, Λίβ. (Μαυρ.) P 10, 569, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1651, 'Αχιλλ. (Hess.) N 114, 140, 218, 925, 939, 1006, 1428, 1459, 1535, 'Αχιλλ. (Λάμπρ.) O 75, 268, 292, 300, 393, 620, 'Αργυρ., Βάρν. (Mor.) K 231, 289, Ch. pop. (Pern.) 385, Ριμ. κόρ. (Pern.) 665, 730, Βοσκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 118, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 324^{5}, 334^{10}, 347^{23}, 356^{1}, 370^{23}· *ἄγγουρος*, Καλλίμ. (Κριαρ.) 1653, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 9, 2249, Γ' 1562, Δ' 1940, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 188, 194, Ε' 92, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 313 κ.π.ἀ.

'Από τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄωρος* (Hatzid., Einleit. 119, ΜΝΕ Β' 326, 'Αθ. 41, 1929, 21 - 22. Βλ. ὅμως καὶ Kretschmer, Glotta 20, 1932, 239 - 240 καὶ Κοραῆ, "Ατ. Α' 88). 'Ο τ. *ἄγουρος* καὶ στὸ Γεώργ. συνεχ. (Mor.) Α' 85, τὸν Πορφυρογ., "Εκθ. (Βόνν.) 471^{13} καὶ τὴν "Αννα Κομν. (Leib) VII VII 3. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Νέος, παλληκάρι: *πόθος ἐκατεκράτησεν ἀγόρου τὴν ψυχήν μου* Λίβ. Sc. 2031. Συ-

νών. *ἀγουρίτσης, νέος, νεούτσικος, νεώτερος* ὁ, *παλληκάρι(ν), παλληκαρίτσι(ν)*· **β**) νέος τοποθετημένος στὴν ὑπηρεσία τοῦ παλατιοῦ: *καὶ οἱ βάγιες τοῦ παλατιοῦ μετὰ καὶ τοὺς ἀγόρους χαρὰν ἐκαταστήσασιν* Φλώρ. 136. **2**) Παλληκάρι, πολεμιστής: *ὀμπρὸς ὑπᾶν οἱ ἀγοῦροι του καὶ ὁ ἀμιρὰς ὀπίσω* Διγ. Esc. 205· *τὸν Μελεμέντζην κράζει, ὃν εἶχεν πρῶτον ἄγουρον, ἔξαρχον ἀπελάτων* Διγ. Α 3401· *καὶ τοὺς ἀγούρους ἐλάλησεν καὶ ταῦτα τοὺς ἐλάλει* (παραλ. 1 στ.): *«Λόγον ἔχω, συντρόφοι μου, θέλω νὰ σᾶς συντύχω»* 'Αχιλλ. O 393· *μὴ τινὰς ἐπαγόμενος μαχίμους στρατιώτας* (παραλ. 2 στ.), *μηδὲ πεζῶν ἐπιδρομὴν σφενδονητῶν ἀγούρων* Προδρ. I 136 (πβ. *ἀγόρι(ν)* 1, *παλληκάρι(ν), παλληκαρίτσι(ν)*). **3**) Τὸ κατ' ἐξοχὴν «παλληκάρι», γενναῖος (πβ. ΙΛ στὴ λ. Β 2β): *καὶ ἂν ἔνι τις καὶ δόκιμος καὶ ἔχη ψυχὴν θρασεῖαν* (παραλ. 2 στ.) *καὶ ἀποκοτήση ὡς ἄγουρος καὶ ἐπιλαλήση εἰς μέσην*... Προδρ. III 373.

ἀγραμματής, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Schmitt) P 1352.

Τὸ ἐπίθ. *ἀγράμματος* μὲ ἐπίδρ. τοῦ *ἀμαθής*.

'Αγράμματος: *Εἰ μὲν ἠξεύρεις γράμματα, συχνὰ ἀναγίνωσκέ τα· εἶτα καὶ εἶσαι ἀγραμματής, κάθου σιμά μου, μάθε* ὅ. π.

ἄγραφα, ἐπίρρ. 'Ασσίζ. (Σάθ.) 154^{27}, 265^{5}.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγραφος*.

Χωρὶς (ἐπίσημη) καταγραφή: *διὰ νὰ ἔνι ἡ δόσις πλεῖον στερεωμένη, ἐὰν ἐμπαίνη περίτου παρὰ φ' πέρπυρα χρυσά, ἐντέχεται νὰ γίνεται μὲ γράψιμον, εἰ δὲ ἔνι παρακάτω, ἐμπορεῖ νὰ γίνεται ἄγραφα* αὐτ. 154^{27}· *Περὶ τῶν δωρεῶν πότε δεῖ γραφῆναι, πότε δὲ δοθῆναι ἄγραφα* αὐτ. 265^{5}.

ἄγραφος, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4571, Δωρ. Μον. (Buchon) XXXIX, Θυσ. (Μέγ.^{2}) 925.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄγραφος*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄγραφτος*).

'Εκεῖνος στὸν ὁποῖο τίποτε δὲν εἶναι γραμμένο (πβ. L - S στὴ λ. IV καὶ Preisigke - Kiessling στὴ λ. 4. 'Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἄγραφτος* 3): *Χαρτία ἄγραφα τοῦ ἐβούλλωσε μὲ τὸ χρυσόβουλλό του* Χρον. Μορ. Η 4571.

ἀγράφως, ἐπίρρ. 'Ελλην. νόμ. (Σάθ.) 519^{4}.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀγράφως*.

Χωρὶς γραπτὴ διατύπωση, προφορικὰ (πβ. L - S λ. *ἄγραφος* I): *Καὶ πάλιν ὁ Κριτὴς ἐρωτᾶ τὴν ἄλλην μερεάν, ἐὰν θέλη νὰ εἰπῆ ἄλλο τίποτες ἀγράφως ἢ ἐγγράφως, καὶ ἐὰν θέλη καὶ ὁ αὐτός, νὰ τὸ θέση εἰς τὴν αὐλὴ* ὅ.π.

ἀγρέλλιν τό, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 245^{26}, 496^{26}, Μαχ. (Dawk.) $264^{10,11,15}$, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 686.

'Από τὸ οὐσ. *βρύον* > *ἄβρυον* > * *ἄβρυν* > * *ἄγρυν* (Φάβ., 'Αφ. Χατζιδ., 1921, 118) καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-έλλι*. 'Η λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ).

Σπαράγγι (βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ε' 92. 'Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): ὁ *ρήγας ἐνήστευγεν... καὶ... ἐφέραν του ἀγρελλία καὶ ὁ βαχλιώτης του ἐζήτησεν λάδιν νὰ βάλη εἰς τ' ἀγρελλία* Μαχ. 264^{10}· *τρέχουσιν ὅλοι πάνω της ὡσὰν μικρὸν καστέλιν, νὰ τήνε φάγουν θέλουσιν ὡς τρυφερὸν ἀγρέλλιν* Θρ. Κύπρ. Κ 686.

ἀγρεύω, βλ. *ἀγριεύω*.

ἄγρητα ἡ, Φορτουν. (Ξανθ.) 'Ιντ. Β' 23.

᾿Απὸ τὸ οὐσ. *ἀγριότητα κατὰ τὰ μάνητα, ὄργητα*. Βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β΄ 9 καὶ ΕΕ ΦΣΠΘ 1, 1927, 29.

Φιλονικία : *Σ τοῦτο τὸ μῆλο τὸ χρουσὸ στέκεται ἡ δίκασή τως καὶ ὅποια 'ναι ἡ ὀμορφύτερη νὰ τό 'χη ἀπὸ τσὶ τρεῖς τως· κ' ἐσὺ τὲς ἀποφάσισε, τὲς ἄγρητές τως λιῶσε* ὅ.π.

ἄγρια, ἐπίρρ. Διγ. (Hess.) Esc. 1744, ᾿Απόκοπ. (᾿Αλεξ. Στ.) 444, ῾Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 100^{7}, ᾿Ερωφ. (Ξανθ.) Β΄ 117, Ε΄ 99, ᾿Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 1558, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 221^{12}, 226^{1}, 263^{23}, 445^{23}.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Μὲ τρόπο ἄγριο (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ ἄγρια μοῦ ἐλάλησεν, ἵνα μοῦ τήνε πάρη καὶ ἐμένα νὰ φάγη* Διγ. Esc. 1744· *κ' εἰς τὸ κονταροχτύπημα πολλ' ἄγρια καλεστῆκα* ᾿Ερωτόκρ. Β΄ 1558 (πβ. *ἀγριωδῶς*)· **β**) ὁρμητικά, βίαια : *γιὰ μιὰ ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἄγρια ψιχαλίζει μὲ ταραχὴν ἀμέτρητον, σὰ νά 'θελε χιονίζει* Τζάνε, Κρ. πόλ. 221^{12}.

ἀγρία ἡ, Σταφ., ᾿Ιατροσ. (Legr.) 8^{223}.

῾Η λ. ἤδη σὲ Σχολ. (L - S, addenda) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τὸ φυτὸ *ἄγρωστις*, κοιν. *ἀγριάδα* (βλ. Kalits., Erkl. Eust. 3 καὶ Στεφανίδ., Λαογρ. 9, 1926, 441 - 442. ῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Πότιζε δὲ τοὺς τοιούτους σελίνου ρίζαν καὶ ἀνήθου ρίζαν καὶ ἀγριομάρουλον καὶ ἀγρίας ρίζαν* ὅ.π.

ἀγριά, Πεντ. (Hess.) Γέν. XVI 12, βλ. *ἀγριάνθρωπος*.

ἀγριαγγουρέα ἡ, ᾿Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 553^{2}, ᾿Ορνεοσ. (Hercher) 582^{15}.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *ἀγγουρέα*. Πβ. καὶ *ἀγριογγουρέα* (Σάθ., ΜΒ Ϛ΄ λβ΄). ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριαγγουρεά*). Βλ. καὶ Du Cange λ. *ἀγγούριον*.

Τὸ φυτὸ ἀγριαγγουριὰ (βλ. Heldr. - Μηλιαρ. 35 καὶ Γενναδ., Λεξ. λ. *ἐλατήριον ὁ ἀγριοσίκυς*) : *ἀγριαγγουρέας ρίζαν πελεκήσας ποίησον ὥσπερ ὑπόθετον καὶ βάλε αὐτὸ εἰς τὴν κατάβασιν ὡσαύτως τοῦ ὀρνέου* ᾿Ορνεοσ. 582^{15}.—Βλ. καὶ *ἀγγουρέα*.

ἀγριάδα ἡ, I, Γλυκᾶ, ᾿Αναγ. (Εὐστρ.) 96, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ΄ 398, 471· *ἀγριγιάδα*, Πανώρ. (Κριαρ.) ᾿Αφ. 7.

Τὸ μτγν. *ἀγριάς*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριάδα* I).

1) Τὸ φυτὸ ἄμπελος ἡ ἀγρία (πβ. L - S λ. *ἀγριὰς* καὶ λ. *ἡμερὶς* 1. ῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4. Βλ. καὶ Βλάχ. λ. *ἀγριάμπελο*) : *εἰ δέ τις ἐγκεντρίσειε καὶ τοῦτον τεχνηέντως, τὴν ἀγριάδα τρέψειε πάντως εἰς ἡμερίδα* Γλυκᾶ, ᾿Αναγ. 96. **2**) ῎Αγριος τόπος (πβ. Kalits., Erkl. Eust. 3 σημ. 2 καὶ ΙΛ στὴ λ. 1, 3) : *῎Εβγα λοιπὸ ἐκ τὰ δάσητα καὶ ἀποὺ τὶς ἀγριάδες* Πανώρ. ᾿Αφ. 7· *Αἶγα καημένη, ἀφήνω σε, γιατ' ηὗρηκ' ἀγελάδα ἀντὶς γιὰ σένα σήμερο 'ς τούτη τὴν ἀγριάδα* Πανώρ. Γ΄ 398.

ἀγριάδα ἡ, II, Ριμ. κόρ. (Pern.) 604, Πανώρ. (Κριαρ.) Α΄ 322.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριάδα* II).

1) ᾿Αγριότητα : *καὶ μὲ τὸ φῶς τσ' ἐμέρωνε τοῦ δάσου ἡ ἀγριάδα* Πανώρ. Α΄ 322. **2**) ᾿Αγρίεμα, θυμὸς (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *Καὶ μέσα στ' ὄχι καὶ στὸ ναί, 'ς μέρωμα καὶ ἀγριάδα* Ριμ. κόρ. 604 (πβ. *ἀγριωμός*).

ἀγριάζω, ᾿Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 523.

᾿Απὸ τὸν ἀόρ. τοῦ μτγν. *ἀγριάω -ῶ*. ῾Η λ. ἤδη στὸν ῾Ησύχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

᾿Αγριεύω, θυμώνω : *Καὶ τί ἔχεις, ὢ κακόγνωμη, καὶ ὅταν μὲ δῇς, ἀγριάζεις καὶ ὅταν διαβῶ ἐκ τὴν πόρτα σου, τὰ ροῦχα σου* (ἔκδ. *μου*· διορθώσ.) *ξεσκίζεις;* ὅ.π.

ἀγριάθρωπος ὁ, βλ. *ἀγριάνθρωπος*.

ἀγριαίνω, Σπαν. (Hanna) Α 249, Σπαν. (Legr.) Ρ 132, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Ϛ΄ 13, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6396, 6458, ῾Ερμον. (Legr.) Λ 238, Δούκ. (Grecu) 211^{24}· *ἀγριαίνομαι* Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4474, 5132, Δούκ. (Grecu) 325^{23-24}.

Τὸ ἀρχ. *ἀγριαίνω*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ παλαιότερες μνεῖες τοῦ μέσου βλ. Στεφ., Θησ. λ. *ἀγριαίνω*.

I) ᾿Ενεργ. **Α΄** ᾿Αμτβ.: ξεσπῶ (προκ. γιὰ καταιγίδα) : *ἀλλ' αἴφνης ἀγριάνασαι σαρκὸς αἱ καταιγίδες ἐξήγειραν δυστάραχον ἄνεμον κυματίαν* Μανασσ., Χρον. 6458. **Β΄** Μτβ.: ἐρεθίζω, ἐξοργίζω κάποιον (πβ. L - S στὴ λ. II. ῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ὥσπερ τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ τὴν φλόγαν ἐπαυξάνουν, οὕτως καὶ τὸν θυμούμενον ὁ λόγος ἀγριαίνει* Σπαν. Α 249· *καὶ δρέπανον ἐπέτετο διχάζον ὁμοφύλους* (παραλ. 1 στ.) *καὶ παῖδας ταυτοπάτορας ἀλλήλοις ἀγριαῖνον* Μανασσ., Χρον. 6369 **II**) Μέσ. **α**) ἐξοργίζομαι : *ὡς εἴ τινες ἰχώρων πεπλησμένοι νοσοκομοῖντο πρός τινος, οἱ δ' ἀποδυσπετοῖεν καὶ μᾶλλον ἀγριαίνοιντο πρὸς τὸν εὐεργετοῦντα* Μανασσ., Χρον. 5132· **β**) προκ. γιὰ θάλασσα (πβ. καὶ Στεφ., Θησ. λ. *ἀγριαίνω*) : *καὶ ἴδωμεν τὴν ἀγριαινομένην θάλασσαν, πῶς μέλλει χᾶναι καὶ καταποντίσαι τὴν κιβωτὸν* Δούκ. 325^{23-24} (πβ. *ἀγριεμένος* Αα λ. *ἀγριεύω*).

ἀγριάνθρωπος, ὁ Θησ. (Βεν.) Δ΄ [28^{4}]· *ἀγριάθρωπος*, Πεντ. (Hess.) Γέν. XVI 12 (διορθώσ. ἀπὸ *ἀγριὰ ἄθρωπος*).

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγριάνθρωπος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Πρωτόγονος, ἀπολίτιστος ἄνθρωπος : *νὰ γεννήσης υἱὸ καὶ νὰ κράξης τὸ ὄνομά του ᾿Ισμαέλ... καὶ ἐκεῖνος νὰ εἶναι ἀγριάθρωπος* (ἔκδ. *ἀγριὰ ἄθρωπος*· διορθώσ.)· *τὸ χέρι του εἰς ὅλους καὶ χέρι ὁλονῶν εἰς αὐτὸν* Πεντ. Γέν. XVI 12· *τὰ φρύδια του τὰ μαλλιαρὰ ἐμοιάζαν ἀγριανθρώπου* Θησ. Δ΄ [28^{4}].

ἀγριασμὸς ὁ, Δελλ. (Μανούσ.) Α΄ 207.

᾿Απὸ τὸ *ἀγριάζω*. ῾Η λ. καὶ σήμ. στὴ Ρόδο (ΙΛ).

᾿Αγριότητα, ἀνημερότητα : *Ξυλοστομεῖς, κακότυχε, ὥσπερ αὐτὸν τὸν ἵππον* (παραλ. 2 στ.) *καὶ σοῦ κοντύνω τὴν ταγὴν καὶ νὰ λιμοκτονήσης, τὸν τζινισμόν, τὸν ἀγριασμὸν ὅλον νὰ τὸν ἀφήσης* ὅ.π.

ἀγριγιάδα ἡ, βλ. *ἀγριάδα* I.

ἀγριεύω Ψευδο - Γεωργηλ., ῞Αλ. Κων/π. (Legr.) 254, ᾿Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 1893, Γ΄ 162, Ε΄ 222, Λίμπον. (Legr.) 410, Ζήν. (Σάθ.) Δ΄ 26· *ἀγριεύομαι*, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 160^{19}, 477^{18}· *ἀγριεύγω*, Πανώρ. (Κριαρ.) Α΄ 132, Γ΄ 324, ᾿Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 492, 770, 1055, 1059, 1901, 2107, Γ΄ 1203, Δ΄ 415, 1028, 1656, 1729, 1771, 1784· *ἀγρεύω* Θησ. (Βεν.) Δ΄ [28^{5}]· *ἀγριεμένος*, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 73, Ε΄ 415, ᾿Ερωφ. (Ξανθ.) Δ΄ 658, Ε΄ 56, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 334, I 2, 8, ᾿Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 1903, Στάθ. (Σάθ.) Β΄ 11, ᾿Ιντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Γ΄ 3, δ 67, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α΄ 265, Δ΄ 64, 105, 1099, Λίμπον. (Legr.) 217, 286, Φορτουν. (Ξανθ.) ᾿Ιντ. Δ΄ 99· *ἀγρεμένος*, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. Γ΄ 4.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὴν κατάλ. *-εύω*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α΄ ᾿Αμτβ.: γίνομαι ἄγριος, ἐξαγριώνομαι (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1)· **α**) ἐνεργ. : *καὶ τὰ μαλλιά του πλέχθησαν καὶ τόσο γὰρ ἀγρεῦσαν, ὅτ' εἴτις κι' ἂν τὸν ἔβλεπε, ἐσκιά-*

ζετον ἐξ αὐτον» Θησ. Δ′ [28[6]]· *νὰ μὴ ἀγριεύσουν τὰ θηριὰ καὶ φᾶσιν τὰ παιδιά σας* Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. 254· *κι' ὁ λογισμός μου 'γρίεψε καὶ μπλιό ντου δὲ μερώνει* Ἐρωτόκρ. Γ′ 162· **β**) μέσο : *Τοῦ βασιλιοῦ του ἔταξε τρεῖς χρόνους νὰ τὴν πάρη καὶ τότες ἀγριεύτηκε* (ἐνν. ὁ βασιλιάς), *σὰ νά 'τονε λιοντάρι. Καὶ τοῦ 'ταξεν ὁ βασιλιάς, ἂ δὲν τοῦ τὴν κερδαίση, ἡ κεφαλὴ ἀποὺ βαστᾶ στὰ πόδια του θὰ πέση* Τζάνε, Κρ. πόλ. 477[18]. **Β**′ Μτβ. **1**) ἐξαγριώνω κάποιον (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1 Μτβ. α) : *γυρεύγω νὰ τὴ μερώσω, μὰ θωρῶ πῶς πλιὰ τὴν ἀγριεύγω* Πανώρ. Α′ 132. **2**) Κάνω (κάτι) ἄγριο, φοβερὸ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1 Μτβ. β) : *τὰ φρύδια ντου ἐνέσυρνε, τὰ μάτια του ἀγριεύγει* Ἐρωτόκρ. Β′ 492. — Ἡ μτχ. παρκ. **Αα**) φουρτουνιασμένος (πβ. *ἀγριαίνω* ΙΙ β καὶ ΙΛ στὴ λ. 1 Ἀμτβ. β) : *τὴν ἀγριεμένη θάλασσα νὰ τὴν καλοσυνέψη* Φορτουν. Ἰντ. Δ′ 99· **β**) μαῦρος, ἀπειλητικὸς (προκ. γιὰ σύννεφο) : *Σὰν ἀγριεμένα νέφαλα ποὺ σμίξουν καὶ σφιχτοῦσι καὶ στράψουσι καὶ τὴ βροντὴ πλιὰ δυνατὰ χτυποῦσι* Ἐρωτόκρ. Β′ 1903. **Β**) ὡς ἐπίθ.: ἄγριος, φοβερός, σκληρός : *σὲ λύκαινα...ἄλλαξες τὴν μορφήν σου* (παραλ. 2 στ.). *Μὰ πές μου ποῦ τὴν ηὕρηκες τούτην τὴν ἀγριεμένην τὴν φορεσιὰν μὲ τὴν ὁποίαν εὑρίσκεσαι ντυμένη;* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ′ 105· *καὶ ὡς νά 'μου εἰς θάλασσα βαθειὰ γὴ σ' ἀγριεμένο δάσο* Στάθ. Β′ 11· *Πλιὰ ἄσπρη καὶ πλιά 'μορφή 'σαι, 'Ερωπρικούσα, παρὰ τὸν ἴδιο κρίνον, μὰ πλιά 'πονη, κουφὴ καὶ πλιὰ 'γριεμένη παρὰ τὴν ἴδι' ἀσπίδα* Πιστ. βοσκ. Ι 2, 8.

ἀγριμερικός, ἐπίθ. Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 130.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγρίμι*. Πβ. καὶ τὰ σημερ. *ἀγριμικὸς* καὶ *ἀγριομερικὸ* (ΙΛ).

Ποὺ προέρχεται ἀπὸ ἀγρίμι : *θέλω συρθῆ σὲ μιὰ μεριὰ νὰ παίζω τὸ φιαοῦτο μ' ἕνα κομμάτι ποὺ βαστῶ μέσα εἰς τὴν μπουσνάρα ἀπόχτιν ἀγριμερικὸ* ὅ.π.

ἀγριμικὸν τό, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β′ 689, 918, Δ′ 79, 1518.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἀμάρτ. παλαιότερα ἐπιθ. *ἀγριμικὸς* ὡς οὐσ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριμικός*).

Ἄγριο ζῶο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγριμικὸς* 2α) : *'Εσὺ ποὺ σὰν ἀγριμικὸ σκιαζάρικο ἐφοβόσουν* αὐτ. Δ′ 79 (πβ. *ἀγρίμι(ν)* 1).

ἀγρίμι(ν) τό, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 52, 1045, Gesprächb. (Vasm.) 50[938], Θησ. (Βεν.) Β′ [30[6]], Δ′ [65[7]], Ζ′ [58[6]], Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 45, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 144, 208, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 264, Πεντ. (Hess.) Γέν. Ι 24, 25, ΙΙ 19, 20, VII 14, XXXVII 20, 33, Ἔξ. XXIII 11, 29, Λευΐτ. XXV 7, XXVI 6, 22, Δευτ. VII 22, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ′ 164, Πιστ. βοσκ. (Joann.) ΙΙ 3, 62, IV 2, 19, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 645, 700, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 109, Β′ 453, 670.

Ἀπὸ τὸ οὐδ. τοῦ μτγν. ἐπιθ. *ἀγριμαῖος* (Κοραῆ, Ἄτ. Β′ 12 καὶ Χατζιδ., Ἀθ. 22, 1910, 241 - 242). Στὸν Κίνναμ. (Βόνν.) 60[22] ὄνομα ἀλόγου *'Αγρίμης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἄγριο ζῶο, θηρίο (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *καὶ ὅλο τὸ ἀγρίμι εἰς τὴ λογή της καὶ ὅλο τὸ χτῆνο εἰς τὴ λογή της καὶ ὅλο τὸ σερπετὸ* Πεντ. Γέν. VII 14· *καὶ νὰ τὸν σκοτώσωμε... καὶ νὰ ποῦμε: ἀγρίμι κακὸ τὸν ἔφαγεν* Πεντ. Γέν. XXXVII 20 (πβ. *ἀγριμικόν*). **2**) Αἴγαγρος (βλ. καὶ Ξανθ., Ἐρωτόκρ., σ. 417 - 418. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *καθισάντων οὖν τοῦ βοὸς ἅμα μὲ τὸ βουβάλιν* (παραλ. 1 στ.), *ὁ φιδοροῦφος ἔλαφος ὁμοῦ σὺν τὸ ἀγρίμι* Διήγ. παιδ. 52· *'Αγρίμια, λάφια καὶ λαγοὺς ἤφερνεν εἰς τὸ σπίτι* Ἐρωτόκρ. Β′ 645.

ἀγρινιάζω, βλ. *γρινιάζω*.

ἄγριο τό, Διγ. (Hess.) Esc. 427, Μαχ. (Dawk) 434[15], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 439, 1220, Β′ 430, 668, Ε′ 230.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἄγριος* ὡς οὐσ.

Ζῶο ποὺ ζῆ στὴν ὕπαιθρο, ἀγρίμι : *καὶ ἐπήγαμεν εἰς Χαλκοπέτριν, ὡς διὰ νὰ κυνηγήσωμεν τίποτε τῶν ἀγρίων* Διγ. Esc. 427· *κ' ἐβάστα τὸ δοξάρι ντου, δὲ θέλει νὰ τ' ἀφήση, μήπως καὶ λάχη τίβοτσι ἄγριο νὰ κυνηγήση* Ἐρωτόκρ. Β′ 668. Φρ. *μερώνω τ' ἄγρια* καὶ *μερώνουν* (ἀμτβ.) *τ' ἄγρια* : *Τοῦτος ἀγάπα κι' ὄλπιζε μιὰν κόρη νὰ νικήση, καὶ μ' ὅλο ποὺ 'βρε δυσκολιές, δὲ θὲ νὰ τὴν ἀφήση. Μὰ λόγιαζε χαρούμενο τέλος νὰ ξετελειώση, νὰ κάμη τό 'χε πεθυμιὰ καὶ τ' ἄγρια νὰ μερώση* Ἐρωτόκρ. Β′ 430· *τὸν Οὐρανὸν παρακαλῶ ὅ,τι ζητᾶς νὰ γίνη καὶ τ' ἄγρια νὰ μερώσουσι, τὸ βάρος ν' ἀλαφρύνη* Ἐρωτόκρ. Ε′ 230.

ἀγριοαγγουριζοέλαιον τό, Ἱερακοσ. (Hercher) 489[6].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὰ οὐσ. *ἀγγούρι, ρίζα* καὶ *ἔλαιον*.

Τὸ ἐκχύλισμα τῆς ρίζας τοῦ ἀγριάγγουρου (πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀγριάγγουρο*, ΙΛ), ποὺ ἐχρησίμευε γιὰ θεραπευτικὸ σκοπό : *ἀγριοαγγουριζοέλαιον οὐγγίας ς′,...βούτυρον οὐγγίαν μίαν,...πάντα καλῶς λύσας καὶ ἑνώσας αὐτὰ ἐπίχριε τὸν τόπον* ὅ.π.

ἀγριοβάρβαρος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4350.

Ἀπὸ τὰ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ *βάρβαρος*.

Ὑπερβολικὰ βάρβαρος : *Τοιαῦτα τοίνυν καθορῶν 'Αρτάβασδος ἐκεῖνος* (παραλ. 2 στ.) *καὶ τὴν ἀγριοβάρβαρον μισήσας τυραννίδα συνάπτει πόλεμον* ὅ.π.

ἀγριοβλέπω, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 93[18,20].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ *βλέπω*. Ἡ λ. καὶ στὸ Σομαβ. καὶ σήμ. στὴ Θράκη (ΙΛ).

Ἀγριοκοιτάζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *περνοῦσαν ἀπ' ἐμπρός μου καὶ μὲ ἀγριοβλέπασι ὅλοι καὶ μὲ μισοῦσαν* αὐτ. 93[18].

ἀγριογλωσσοφωνίζω, Λίβ. (Wagn.) Ν 210.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὰ οὐσ. *γλῶσσα* καὶ *φωνή*. Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀγριοφωνάζω* (ΙΛ).

Φωνάζω ἄγρια, ξεφωνίζω : *καὶ ὡς οὗ νὰ σύρω τὸ σπαθίν, ἐκεῖνοι ἐπέπεσάν με καὶ τριγυριά μου ἐστάθησαν καὶ ἀγριογλωσσοφωνίζουν* ὅ.π.

ἀγριογνωμοσύνη ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4476.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *γνωμοσύνη*.

Ἄγριο φρόνημα, σκληρότητα : *Μήδειαν μόνην λέγουσιν τέκνοις ἐπιβουλεῦσαι καὶ ταύτην ἀπὸ σκυθικῆς ἀγριογνωμοσύνης* ὅ.π.

ἀγριογνώριμος, ἐπίθ. Πικατ. (Κριαρ.) 175.

Ἀπὸ τὰ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ *γνώριμος*.

Ποὺ φαίνεται φοβερός, ἄγριος : *καὶ 'ς τόπον ἀγριογνώριμον μόνον μηδὲν μ' ἀφήσης* ὅ.π.

ἀγριογούρουνον τό, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 53[1].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *γουρούνι* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 173). Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀγριογούρουνο (ὅπως καὶ σήμ.) : *Ἕνα ἀγριογούρουνον ἐπῆγε ν' ἀκονίζη τὰ δόντιά του εἰς δενδρὸν* ὅ.π. — Συνών. *ἀγριόχοιρος*.

ἀγριοδάμαλο(ν) τό, Θησ. (Βεν.) ϛ' [37[1]].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *δαμάλι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Πελοπόνν. (ΙΛ).

Ἄγριο δαμάλι : *Ἀλλ' εἶχαν* (πιθ. διορθωτέον : *ἦσαν*) *ἀγριοδάμαλων δέρματα στολισμένοι* ὅ.π.

ἀγριόδασον τό, Εὐγέν. (Vitti) 642.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *δάσος*.

Δάσος ἄγριο : *καὶ μέσα στὸ ἀγριόδασον εὑρίσκεται θαμμένη* ὅ.π.

ἀγριόδους, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 302.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *ὀδοὺς* (βλ. καὶ Στεφ., Θησ. λ. *agriodos*).

Ποὺ ἔχει κοφτερὰ δόντια : *ἀλλ' ὁ Σατὰν ἐβάσκαινεν, ἔβρυχε τοὺς ὀδόντας, ὡς ἀφριστὴς ἐθύμαινεν ὡς ἀγριόδους κάπρος* ὅ.π.

ἀγριοθεώρετος, ἐπίθ. βλ. *ἀγριοθεώρητος*.

ἀγριοθεώρητος, ἐπίθ. Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 28[19]· *ἀγριοθεώρετος* Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 35[231].

Ἀπὸ τὰ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ *θεωρητός*. Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀγροθώρετος* στὸν Πόντο (ΙΛ λ. *ἀγριοθώρητος*).

Ποὺ ἔχει ἄγρια ὄψη (πβ. ΙΛ λ. *ἀγριοθώρητος*) : *πιθάριν ὁμοιάζει τὸ στόμα σου καὶ βλέμμαν ἔχεις τοῦ δαίμονος, ὦ κακομούσουρε καὶ ἀγριοθεώρητε* αὐτ. 28[19]. — Πβ. *ἀγριόθωρος*.

ἀγριόθροος -ους, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6009, 6198.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *θροῦς*.

Ποὺ προξενεῖ ἄγριο θόρυβο· ἄγριος, φοβερός : *καὶ τῶν ἀσπίδων ὁ θλασμὸς καὶ τῶν δοράτων θραῦσις τὸν πάταγον ἀνέπεμπεν βαρύθρουν, ἀγριόθρουν* αὐτ. 6009· *καὶ βλασφημοῦν τὸν Μιχαὴλ βοαῖς ἀγριοθρόοις* αὐτ. 6198.

ἀγριόθυμος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4043, 4446.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγριόθυμος*. Βλ. καὶ Στεφ., Θησ. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. λ. *ἄγριος*.

Ποὺ ἔχει ἄγρια ψυχή, ἄγριο φρόνημα : *τὴν γνώμην τὴν ἀπάνθρωπον ἐκείνου μυσαχθεῖσα ὡς τίγριν ἀγριόθυμον* αὐτ. 4043.

ἀγριόθωρος, ἐπίθ. Πικατ. (Κριαρ.) 70.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *θωριὰ* (βλ. καὶ Ψάλτη, ΛΑ 6, 1940, 89). Ἡ λ. καὶ στὸν Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 441 κριτ. ὑπ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἔχει ἄγρια ὄψη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *κ' εἶχεν θωριὰν ἀγριόθωρην, μαύρην καὶ ἀλλοτριωμένη* ὅ.π.

ἀγριοθωρῶ, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1667.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄγρια* καὶ τὸ *θωρῶ*. Ἡ λ. καὶ στὸν Du Cange, τὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀγριοκοιτάζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *μὲ σιγανὸν ἀνάβλεμμαν μηδὲν τὴν ἐνδρανίζῃς, πάντοτες ἀγριοθώρει την, μηδὲν τὴν κολακεύῃς* ὅ.π.

ἀγριοκάρδιος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 3763.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *καρδία*.

Ποὺ ἔχει ἄγρια καρδιά· θηριώδης : *Ταυροσκυθῶν οἱ φύλαρχοι τῶν ἀγριοκαρδίων*... ὅ.π.

ἀγριοκάτης ὁ, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 328.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *κάτης*. Πβ. τὰ σημερ. *ἀγριόκατος, ἀγρόκατος* (ΙΛ λ. *ἀγριόγαττα*).

Ἀγριόγατος : *πανάσχημη,... στολίζεσαι καὶ εἶσαι ἄσχημος, νίβγεσαι καὶ μαυρίζεις, καὶ ὅταν ἐβγῇς ἐκ τὸ λουτρόν, ὁμοιάζεις ἀγριοκάτης* ὅ.π. — Πβ. *ἀγριόκατος*.

ἀγριόκατος ὁ, Διγ. (Καλ.) Α 4732, Χρησμ. (Trapp) VII 11, X 22, Χρησμ. (Βέης) 1437, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 338.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *κάτης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριόγαττα*).

Ἀγριόγατος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγριόγαττα* 1) : *μὲ τὰ πετσιὰ ὁποὺ φοροῦν ἅπαντες εἰς τοὺς πόδας, μὲ τὰ μαλλιὰ καὶ δέρματα ἀλπούδων τε καὶ λύκων, ἀγριοκάτων, λαγωῶν* Διγ. Α 4732· *ὁρὰ 'χε σὰν κατόπαρδος καὶ πόδια σὰ βουβάλι καὶ μάτια σὰν ἀγριόκατος* Ἐρωτόκρ. Β' 338. — Πβ. *ἀγριοκάτης*.

ἀγριολαλῶ, Προδρ. (Hess. - Pern.) I 140.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ *λαλῶ*. (Γιὰ τὸ β' συνθ. βλ. Χαριτων., ΕΕΦΣΠΘ 4, 1938, 230 - 232).

Μιλῶ ἄγρια, ἀπότομα (σὲ κάποιον) : *ἐγὼ δ' ὡς ἤμην νηστικὸς ἀπὸ τὸ φιλοπότιν* (παραλ. 1 στ.), *ὡσὰν ἐμελαγχόλησα καὶ ἠγριολάλησά την, καὶ πάλιν τὰ συνήθη μοι συμφώνως ἐπεφώνει* ὅ.π. — Πβ. *ἀγριομιλῶ*.

ἀγριολείχιν τό, Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 36[255].

Γιὰ τὴν προέλευση πβ. τὸ οὐσ. *ἀγριολειχὴν* στὸν Ἡσύχ. λ. *ἀγριοψωρία* καὶ τὸ σημερ. *ἀγριολειχῆνα* (ΙΛ).

Εἶδος βρύου : *καὶ μάζωξε ἄντζαλα, μάνταλα,.. ἀγριοπίσιν, ἀγριολείχιν καὶ θές τα εἰς τὰ γένια σου, σπανέ, καὶ θέλεις ποιήσει ὡραῖαν... γενειάδαν* ὅ.π.

ἀγριομάλαχον τό, Ὀρνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 544[25].

Πιθ. ἀπὸ τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγριομαλάχη*. Πβ. τὸ σημερ. *ἀγριομολόχα* (ΙΛ).

Πιθ. τὸ φυτὸ μαλάχη ἡ ἀγρία (γιὰ τὸ ὁποῖο βλ. Γενναδ., Λεξ. καὶ Ζαγαν., Φαρμ. φυτὰ λ. *μαλάχη*). Πβ. καὶ τὸ φυτὸ *ἀλθαία* (Ζαγαν., ὅ.π. στὴ λ. καὶ Heldr. — Μηλιαρ. 14) : *Ρίζας ἀγριομαλάχου ὡρίμου συνάξεις καὶ τρίψας καὶ εἰς ὄξος δριμὺ ἐμβαλεῖς καὶ μεθ' ἡμέραν εἰς τὰς ῥῖνας αὐτοῦ βαλεῖς* ὅ.π.

ἀγριομανοῦμαι, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 308.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ θ. τοῦ *μαίνομαι* ἀναλογ. πρὸς τὰ ἀρχ. *αὐλομανῶ, λακωνομανῶ, ὑλομανῶ, φυλλομανῶ* καὶ τὰ μτγν. *διονυσομανῶ, ἱππομανῶ*. Πβ. τὰ σημερ. *ἀγκουσομανῶ, ἀγριομανῶ* (ΙΛ).

Παρουσιάζομαι ἄγριος, κάνω τὸν ἄγριο : *ἀγριομανοῦντ'* (ἐνν. *οἱ φύλακες*) *ὡς τ' ἐξαρχῆς νὰ φράξουν τοὺς λαιμούς των* ὅ.π.

ἀγριομάρουλον τό, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 8[222].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *μαρούλιν*. Βλ. καὶ Στεφ., Θησ. λ. *ἀγριομάρουλλον*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριομαρούλι*).

Πιθ. τὸ φυτὸ «ταράξακον τὸ φαρμακευτικὸν» (Γιὰ τὸ πράγμα βλ. Ζαγαν., Φαρμ. φυτὰ στὴ λ. καὶ Γενναδ., Λεξ. λ. *ταράξακος*. Βλ. καὶ Heldr. - Μηλιαρ. 55): *Πότιζε δὲ τοὺς τοιούτους σελίνου ῥίζαν καὶ ἀνήθου ῥίζαν καὶ ἀγριομάρουλον* ὅ.π.

ἀγριομηλέα ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 421[2], 422[10,13].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *μηλέα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριομηλεά*).

Εἶδος μηλιᾶς (βλ. καὶ Γενναδ., Λεξ. λ. *ἀγριομηλιά*): *καὶ ἐὰν ἐκ τούτου οὐκ ἰαθῇ* (ἐνν. *ὁ ἱέραξ*), *λαβὼν ἀγριομηλέαν καὶ τὴν λεγομένην δαιμονιαρέαν ἐξίσου καὶ καπνέλαιον... καὶ ποίησον αὐτὰ ὡς θρυαλλίδος καὶ δὸς αὐτῷ μίαν ἐκ τῶν θρυαλλίδων* αὐτ. 422[10].

ἀγριομιλῶ, Διγ. (Hess.) Esc. 439, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 2343.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄγρια καὶ* τὸ *μιλῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μιλῶ μὲ τραχύ, βάναυσο τρόπο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ μὴ μᾶς μέφεσαι, γαμπρέ, διατὶ σὲ ἀγριομιλοῦμεν* Διγ. Esc. 439· *Ἀγριομιλεῖ τοῦ Ρώκριτου μὲ τῆς ἀντρειᾶς τὸ διῶμα, κ' ἤβγαν' ἀπὸ τὰ μάτια ντου σπίθες κι' ἀπὸ τὸ στόμα* Ἐρωτόκρ. Β' 2343. —Πβ. *ἀγριολαλῶ*.

ἀγριομούστακος, ἐπίθ. Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 28[5], 39[342,355].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *μουστάκι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἔχει ἄγρια, ἀπεριποίητα μουστάκια: *ὦ ξυλογούργουρε καὶ ἀγριομούστακε,... ἄγωμε στ' ἀνάθεμα πάλιν, παντέρημε* αὐτ. 28[5].

ἀγριόμπουφος ὁ, Πουλολ. (Krawcz.) 648.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *μποῦφος*.

Μποῦφος ἄξεστος, ἀγροῖκος: *κ' ἐσὺ τολμᾶς, ἀγριόμπουφε, ὑβρίζεις μὲν* (= ἐμένα) *τὴν κίχλαν* ὅ.π.

ἀγριοπήγανον τό, Κυνοσ. (Hercher) 595[26].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *πήγανον*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἡσύχ. καὶ τὸν Ἀέτιο (Sophocl.) καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριοπήγανο*).

Τὸ φυτὸ «πήγανον ἢ ἅρμαλα» (βλ. Γενναδ., Λεξ. λ. *πήγανον*): *Ἐὰν μύωψ δάκῃ κύνα. Καῦσον ἀγριοπήγανον καὶ ὑποκάπνισον αὐτὸν τὸν τόπον ὅπου δηχθῇ* ὅ.π.

ἀγριοπίσιν τό, ? Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 36[254].

Πιθ. ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *πίσον*.

Ἀγριομπίζελο?: *καὶ μάζωξε ἄντζαλα, μάνταλα, σάνταλα, κλάνταλα, μικροῦ παιδιοῦ τσιλίματα, ἀγριοπίσιν, ἀγριολείχιν καὶ θές τα εἰς τὰ γένια σου, σπανέ, καὶ θέλεις ποιήσει ὡραίαν... γενειάδαν* ὅ.π.

ἀγριόπιστος, ἐπίθ. Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 610.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *πίστη*.

Ἄπιστος, ἀλλόθρησκος: *καὶ νὰ σηκώσῃς τὸν σταυρὸν μὲ φόβον καὶ μὲ τρόμον, μὲ τόλμην τὸν ἀγριόπιστον νὰ ἐβγάλετ' ἐκ τὸ σπίτι, ἐκ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴ Νέα Ρώμη λέγω* ὅ.π.

ἀγριόπνοος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 3776, 4040, 4185.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *πνοή*.

Ποὺ πνέει μὲ ὁρμή, ἄγρια· ὁρμητικός, ἰσχυρός, βίαιος: *καὶ πάλιν τρικυμίαι καὶ κλύδωνες ἐπάφλασαν ἀγριοπνόου βίας* αὐτ. 4040· *ἐντεῦθεν ἐπεκύμαινε κατὰ τῆς ἐκκλησίας κλύδων βαρὺς ἐκ λαίλαπος δεινῆς ἀγριοπνόου* αὐτ. 4185.

ἀγριοποιῶ, Ἱερακοσ. (Hercher) 413[13].

Τὸ μτγν. *ἀγριοποιῶ*.

Ἀγριεύω, βρίσκομαι σὲ ἔξαρση (προκ. γιὰ ἀσθένεια· πβ. τὸ νεοελλ. *φουντώνω*): *Κορύζης εἰσὶν εἴδη διάφορα. Τούτων ἡ ξηρά... ἐὰν ἀγριοποιήσῃ, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ζώου ὁ ἀφρὸς ἐξέρχεται* ὅ.π.

ἀγριοπούλι τό, Ὀρνεοσ. (Hercher) 577[15].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *πουλί*. Γιὰ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 179. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριοπούλλι*).

Πτηνὸ ἄγριο: *ὀφείλεις δὲ διδόναι συχνότερον πρὸς τοὺς ζαγάνους ἀγριοπούλια, ἤτοι περιστέρια, τρυγόνια καὶ ἕτερα ὅμοια* ὅ.π. — Πβ. *ἀγριόπουλο*.

ἀγριόπουλο τό, Ζήν. (Σάθ.) Α' 137, Ε' 200, 202.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *πουλί*. Γιὰ τὸ σχηματ. σὲ *-ο* καὶ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 179.

Πτηνὸ ἄγριο (μεταφ.): *Τῆς νύκτας ἀγριόπουλο, κόρακα τῆς ἀβύσσου, τὰ στραβωμένα χείλη σου τὴ γλῶσσα σου ἂς φτύσου!* αὐτ. Α' 137. — Πβ. *ἀγριοπούλι*.

ἀγριοπρόδρομος ὁ, Προδρ., Στ. δεητ. (Maiuri) 51.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ κύριο ὄνομ. *Πρόδρομος*.

Πρόδρομος ἄγριος, ἄξεστος, ἀγράμματος (ποὺ μιμεῖται χωρὶς ἐπιτυχία τὸ λόγιο Πρόδρομο): *αὐτὸς ὁ Εὐλάλιος καὶ ἂν ἔλθῃ καὶ ὁ Χήναρος ἐκεῖνος ...οἱ πρῶτοι τῶν ζωγράφων, τοιοῦτον οὐκ ἐξορθώνουσι...* (παραλ. 1 στ.), *πατέρα τῶν γραμματικῶν, πατέρα τῶν ρητόρων* (παραλ. 1 στ.), *ὅμως ἂς σὲ εἴπω τίποτε, καὶ σεμνοτζουρουχίτσην καὶ τριβολίτσιν εὐφυὲς καὶ δόκιμον στρεπτάριν, ἀλλ' οὐχὶ Πρόδρομον δεινὸν ἐκ τοὺς ἀγριοπροδρόμους, οὐδὲ φιλόσοφον σαλὸν ἐκ τοὺς παρατρεμμένους* ὅ.π.

ἀγριόρεμαν τό, Ἰατροσ. (Legr.) 19[46,54].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ οὐσ. *ρέμαν*.

Ἄγριο, ἐπάρατο ρεῦμα, δηλ. νοσογόνο ὑγρὸ ἢ ρεῦμα ποὺ κυκλοφορεῖ στὸν ὀργανισμὸ καὶ προκαλεῖ κατὰ τὴν ἀντίληψη τῆς παλαιότερης ἰατρικῆς διάφορες ἀσθένειες (πβ. L - S λ. *ρεῦμα* III *καὶ ρευματισμός*): *Περὶ κεφαλαλγίαν. Κ' ἐσὺ ρέμαν, ἀγριόρεμαν, ἔξελθε καὶ ἀναχώρησε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ δεῖνα καὶ ἄγωμε εἰς τὰ ἄγρια ὄρη* αὐτ. 19[46].

ἄγριος, ἐπίθ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 1200, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 133[24], κ.π.ά.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄγριος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ὀλέθριος (πβ. τὸ νεοελλ. «κακὴ ὥρα»): *γιὰ νὰ κατανοήσετε τὴν ἄγριαν ὥραν κείνην ὁποὺ στὴν Κρήτην ἔτυχε μὲ δίχως σπλαγχνοσύνην* Τζάνε, Κρ. πόλ. 133[24]. **2**) Τραχύς, σκληρὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 5): *οἱ τρίχες καὶ πλιὰ δυνατὲς κι' ἀγριότερες νὰ βγαίνουν* Σουμμ., Παστ. φίδ. Α' 1200.

ἀγριοσκολίζω, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXVI 20.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος καὶ* τὸ *σκολίζω*, ποὺ πιθ. ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *σκῶλος*. Πβ. τὸ σημερ. κρητικὸ *σκουλίζω* (Παγκ., Ἰδίωμ. Κρ. Γ').

Φέρομαι ἄσχημα (σὲ κάποιον), ἀδικῶ (κάποιον): *καὶ ἐδικάστηκαν οἱ βοσκοὶ τῆς Γεραρ μὲ τοὺς βοσκοὺς τοῦ Ἰτσχὰκ τοῦ εἰπεῖ· ἐμᾶς τὸ νερό, καὶ ἔκραξεν τὸ ὄνομα τοῦ πηγαδιοῦ Ἀγριοσκόλισμα, ὅτι ἀγριοσκόλισαν μετὰ αὐτὸν* ὅ.π.

'Αγριοσκόλισμα τό, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXVI 20.

'Από τὸ *ἀγριοσκολίζω.*

Βλάβη, κακό, ἀδικία (ὡς ὄνομ. τόπου): *καὶ ἐδικάστηκαν οἱ βοσκοὶ τῆς Γεραρ μὲ τοὺς βοσκοὺς τοῦ 'Ιτσχὰκ τοῦ εἰπεῖ· ἐμᾶς τὸ νερό, καὶ ἔκραξεν τὸ ὄνομα τοῦ πηγαδιοῦ 'Αγριοσκόλισμα, ὅτι ἀγριοσκόλισαν μετὰ αὐτὸν* ὅ.π.

ἀγριόσκυλος ὁ, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 598, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 67.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *σκύλος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριόσκυλλος*).

Σκύλος ἄγριος (πβ. ΙΛ λ. *ἀγριόσκυλλος* 2): *καὶ μὴ συγκατεβῇ κανεὶς νὰ τοῦ ζητήση ἀγάπη τὸν Τοῦρκον τὸν ἀγριόσκυλον, τ' ἀνήμερον θηρίον* Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. 598.

ἀγριόσπανος, ἐπίθ. 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 36^{257}.

'Από τὰ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ *σπανός*.

Ὁ ὑπερβολικὰ σπανὸς (γιὰ τὴν ὑπερθ. σημασ. τοῦ *ἄγριος* βλ. Κοραῆ, Ἄτ. Β' 12 καὶ Δειν., 'Αθ. 41, 1929, 69): *Καὶ ἰδὼν ταῦτα ὁ ἀγριόσπανος ἐνεγαλλιάσθην ἡ καρδία του καὶ εὐφράνθην ἡ ὄψις του ἡ χρυσοσημειωμένη* ὅ.π.

ἀγριοσταπὶς -ίδα ἡ, βλ. *ἀγριοσταφὶς -ίδα.*

ἀγριοσταφὶς -ίδα ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) II G 59, Ἱερακοσ. (Hercher) 361^{2}, 362^{26}, 387^{24}, 390^{24}, 392^{18}, 413^{29}, 416^{29}, $421^{9,20}$, 'Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 520^{22}, 547^{14}, 570^{4}, 572^{28}· *ἀγριοσταπὶς -ίδα*, Προδρ. (Hess. - Pern.) II H 60, Ἱερακοσ. (Hercher) 361^{8}, $385^{7,17}$, 387^{33}, 388^{14}, 389^{4}, 390^{3}.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *σταφίς*. Πβ. τὸ ἀρχ. *σταφὶς ἀγρία* (L-S λ. *σταφὶς* II) καὶ Ἱερακοσ. (Hercher) 386^{28}, 389^{12}, 390^{18}, 392^{7}. Ἡ λ. καὶ στὸν Ἡσύχ. λ. *ἀγριοσταφυλίδες*. Βλ. καὶ Sophocl. καὶ ΙΛ λ. *ἀγριοσταφίδα.*

Εἶδος φυτοῦ μὲ φαρμακευτικὲς ἰδιότητες (βλ. Γενναδ., Λεξ. λ. *φυτολάκκα* καὶ *δελφίνιον*): *ἰατρεύσεις δὲ οὕτως. Χαλβάνης κεράτια τρία, ἀγριοσταφίδος κερ. δύο ... μίξας δίδου τῷ ἱέρακι* 'Ορνεοσ. ἀγρ. 520^{22}.

ἀγριοσυκὴ ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 496^{4}, Κυνοσ. (Hercher) 590^{26}, 'Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 524^{2}, 548^{7}.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *συκῆ*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ὡραπόλλωνα (L-S). Πβ. τὸ σημερ. *ἀγριοσυκεὰ* (ΙΛ).

'Αγριοσυκιὰ (πβ. *ἀγρία συκῆ*, Γενναδ., Λεξ. λ. *συκῆ* καὶ 'Ορνεοσ. ἀγρ. [Hercher] 547^{30}): *χρὴ οὖν θεραπεύειν οὕτως. 'Αγριοσυκῆς ῥίζαν νεαρὰν συνθλάσας ἀπόθλιψον καὶ λαβὼν τὸν ζωμὸν ἐπάλειφε αὐτάς, καὶ θεραπευθήσεται* Ἱερακοσ. 496^{4}.

ἀγριοσύνη ἡ, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1075, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 3, 285, III 5, 134, 141, III 6, 100, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 411.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριωσύνη*). Βλ. καὶ Στεφ., Θησ.

α) 'Αγριότητα: *Ἔτσι κ' ἐμεῖς τὰ κάλλη τὰ δικά μας, ὁποὺ 'ν' κ' ἐμᾶς* (ἔκδ. *ἕ σὲ μᾶς*· διορθώσ.) *ἐτοῦτα τ' ἅρματά μας σὰν ἕναι* (ἔκδ. *εἶναι*· διορθώσ.) *ἡ ἀγριοσύνη στὸ λιοντάρι* (ἔκδ. *στὸ λεοντάρι*· διορθώσ.) *καὶ ἡ φρόνεση* (ἔκδ. *φρόνηση*· διορθώσ.) *'ς τσ' ἀνθρώπους* Πιστ. βοσκ. III 5, 141· **β**) ἄγρια, σκληρὴ συμπεριφορά: *παύει τὰ κολακέματα, πέπτει εἰς ἀγριοσύνην καὶ αὐτὸν τὸν ἐκολάκευεν... ὀργίζεταί του ἀπὸ ψυχῆς, δὲν θέλει νὰ τὸν βλέπη* Δελλ. Α' 1075. — Πβ. *ἀγριάδα* II.

ἀγριοσυννεφιασμένος, μτχ. ὡς ἐπίθ. 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 458.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὴ μτχ. *συννεφιασμένος* τοῦ *συννεφιάζω.*

Συνοφρυωμένος, κατηφής: *'Αρματωσὰ πολλὰ βαρὰ εἶχεν καὶ σκουριασμένη, κ' ἡ ὄψη μαυροπράσινη κι' ἀγριοσυννεφιασμένη* ὅ.π.

ἀγριότης -ητα ἡ, Γλυκᾶ, Στ. Β' (Εὐστρ.) 112, Γλυκᾶ, 'Αναγ. (Εὐστρ.) 396, Λίβ. (Μαυρ.) P 1751, Πένθ. θαν. (Knös) S 229, 'Αχέλ. (Pern.) 2319, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 1, 55, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 482, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 44, 603, Διγ. (Lambr.) Ο 984· *ἀγριότη,* Θησ. (Βεν.) Θ' [55^{1}], 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 1935, Δ' 1119, Ε' 1187.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγριότης*. Ὁ τ. *ἀγριότη* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριότη*).

1α) Ἄγρια ἐμφάνιση, φοβερότητα: *Στὴν στράτα ποὺ πηγαίνασιν λεοντάρι μεγάλο, ὁποὺ εἰς τὴν ἀγριότητα δὲν εἴδασι ποτ' ἄλλο, τῶν ἀπαντᾶ* Διγ. Ο 984· **β**) ἄγρια διάθεση (πβ. ΙΛ λ. *ἀγριότη*): *τότε αὐτοὶ κ' οἱ δυό τους... εἰς τὸ μπαστόνι στέκουνται ἀγριότητα γεμάτοι καὶ μὲ τὲς σπάθες κάνουσιν πολὺν κακὸν στὸ πλῆθος* 'Αχέλ. 2319. **2**) 'Ερημιὰ (πβ. *ἀγριάδα* I 2): *πλὴν εἰς τὸ δάσωμα ἔξευρε καὶ ἐμέναν θέλεις εὑρεῖν, νὰ εἶμαι εἰς παρηγορίαν σου διὰ τὴν ἀγριότητα τοῦ τόπου* Λίβ. P 1751. **3**) Κακοκαιρία: *ὡς οἱ ἰχθῦς οὐ βλάπτονται ἐν πολυκλύστῳ ζάλῃ, ἐν ἀγριότητι πικρᾷ θαλάσσης κυμαινούσης* Γλυκᾶ, 'Αναγ. 396· *ἡ ἀγριότη μέρωσε, δὲ στράφτει μπλιό, δὲ βρέχει* 'Ερωτόκρ. Ε' 1187.

ἀγριοτοπία ἡ, Προδρ. (Legr.) 7^{1}, Καλλίμ. (Κριαρ.) 1268, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2091, Sc. 1018.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος*, τὸ οὐσ. *τόπος* καὶ τὴν κατάλ. *-ία* μὲ ἐπίδρ. ἴσως τοῦ οὐσ. *τοποθεσία*. Πβ. τὰ σημερ. *ἀγριοτόπι* καὶ *ἀγριότοπος* (ΙΛ).

Ἄγριος τόπος, ἔρημος: *Τίς τὸν τοσοῦτον τὸν βουνὸν καὶ τὸν τοσοῦτον τόπον, τὸν τόσον ἐρημάνθρωπον, τὴν ἀγριοτοπίαν ἀναβῆν ἠδυνήθηκεν μετὰ θελήματός του;* Καλλίμ. 1268· *καὶ εἰς τὸ δάσωμαν ἐμένα θέλεις εὕρει, νά 'μαι εἰς παρηγορίαν σας διὰ τὴν ἀγριοτοπίαν* Λίβ. Sc. 1018.

ἀγριότραγος ὁ, 'Ακ. Σπαν. (Legr.) $29^{34,39}$, 31^{90}, $32^{126,127}$, $33^{147,155}$, 34^{178}, $35^{234,237}$, 37^{296}, 38^{313}, $39^{332,334}$.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *τράγος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τράγος ἄγριος (προκ. γιὰ ὀνειδισμὸ ἀνθρώπων ἢ τοῦ διαβόλου· πβ. Heisenb., BZ 14, 1905, 662): *τρεῖς τρίχες μόνον ἐπέμειναν, κακὲ σπανέ, στὸ πουγούνι σου, ὦ ἀγριότραγε* αὐτ. 33^{155}· *Σὺ γάρ, ἀγριότραγε σπανούριε, ἔτυχες, εὗρες καὶ ἔλαβες τὸν θεῖον σου τὸν ἀγριότραγον καὶ ἔδωκεν γένειον ἐσὲν* αὐτ. 32^{127}· *ὅταν ἔλειπες ἐσὺ εἰς τὸν ἐξάδελφόν σου τὸν ἀγριότραγον μὴ νὰ σὲ χαρίση γένειον* αὐτ. 38^{313}.

ἀγριοτσουκνίδα ἡ, Περὶ γέρ. (Wagn.) 119.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *τσουκνίδα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τὸ φυτὸ τσουκνίδα (μεταφ.) (πβ. ΙΛ λ. *ἀγριοτσουκνίδα* 2): *τίς ἦτον ποὺ τὴν ἔσμιξε τὴν ἀγριοτσουκνίδα μ' αὐτείνην τὴν ῥοδόμνοστην καὶ γλυκοκορασίδα;* ὅ.π.

ἀγριόφθαλμος, ἐπίθ. Διήγ. παιδ. (Wagn.) 18, Διήγ. Βελ. (Cant.) 50, Φλώρ. (Κριαρ.) 647, 'Ιμπ. (Κριαρ.) 165, 'Ιμπ. (Legr.) 183.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ὀφθαλμός*. ῾Η λ. ἤδη στὸ Βίο Νείλ. νεωτ. (P.G. 120) 25A.

α) Ποὺ ἔχει ἄγρια, φοβερὰ μάτια: *ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν τετραπόδων, λέων ὁ ἀγριόφθαλμος καὶ γακλαδοραδάτος* Διήγ. παιδ. 18· πβ. τὸ σημερ. *ἀγριομμάτης* (ΙΛ)· **β**) συνεκδ.: ποὺ ἔχει ἄγρια, φοβερὴ ὄψη· (προκ. γιὰ θάλασσα) ἀγριεμένος, ταραγμένος, τρικυμισμένος: *Σὰν θάλασσ' ἀγριόφθαλμος καὶ δράκος φουσκωμένος κ' ἐλέφας ἀφαγόπιος κάθεται* (ἐνν. *ὁ ᾿Ιμπέριος*) *ἀγριωμένος* ᾿Ιμπ. (Legr.) 183.

ἀγριόφραγκος ὁ, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ′ 416.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ ἐθνικὸ *Φράγκος*.

῎Αξεστος Φράγκος (μὲ ὑποτιμ. σημασ.): *Γιὰ δὲ τὴν κερὰ πολτικὴ πῶς, ὄντε λάχη φλάρος ἢ κι' ἄλλος ἀγριόφραγκος, μὲ κράζει μὲ τὸ θάρρος* ὅ.π.

ἀγριοφωνάζω, Φυσιολ. (Legr.) 594.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ *φωνάζω*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Φωνάζω ἄγρια, δυνατά, κραυγάζω (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ὅταν στραφῇ* (ἐνν. τὸ *παγώνι*) *στὰ πόδια του νὰ δῇ τὴν ἀμορφιάν τους, ἀγριοφωνάζει γὰρ καὶ κλαῖ καὶ λαλεῖ καὶ βρουχεῖται* ὅ.π.

ἀγριόφωνος, ἐπίθ. Πουλολ. (Krawcz.) 8, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 10.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγριόφωνος*.

Ποὺ ἔχει ἄγρια, τραχειὰ φωνή: *Εἰπέ μοι, κύκνε σύσσουμε καὶ μικροσφονδυλάτε, μελανοπόδη, ἀγριόφωνε, λιμνοαναθρεμμένε* αὐτ. Ζ 10.

ἀγριοχηνάριον τό, Σταφ., ᾿Ιατροσ. (Legr.) 11^{308}.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *χηνάριον*. ῾Η λ. ἤδη στὸ Θεόφιλο ᾿Αντικήνσορα (Sophocl.) καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριοχηνάρι*).

῎Αγρια χήνα (βλ. καὶ Γενναδ., Πτηνοτρ. 226): *Εἰς ἁρμοπονίας. ῎Εκδυμαν ὄφεως καὶ ἀγριοχηναρίου δέρμαν κάπνισον καὶ ἴαται* ὅ.π.

ἀγριοχοίρι τό, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ 940.

῾Υποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγριόχοιρος*.

᾿Αγριογούρουνο: *῏Ητον ἂν τύχῃ τοῦ ῾Ηρακλῆ ἡ φήμη του μεγάλη πῶς τ' ἀγριοχοίρι ζωντανὸν τὸ νίκησε καὶ πάλι* ὅ.π.

ἀγριοχοιρίδι(ο)ν τό, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7071, Θησ. (Βεν.) Ζ′ [125^{1}].

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *χοιρίδιον*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγριοχοιρίδι*).

Μικρὸ ἀγριογούρουνο (ὅπως καὶ σήμ.): *οὕτως τοὺς ἐκατέσφαζαν ὡσὰν ἀγριοχοιρίδια* Χρον. Μορ. Η 7071. — Πβ. *ἀγριοχοίριδο*.

ἀγριοχοίριδο τό, Θησ. (Βεν.) Ϛ′ [37^{3}], Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Πρόλ. 111.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἄγριος* καὶ τὸ οὐσ. *χοιρίδιον*.

᾿Αγριογούρουνο: *῎Εχει νὰ κόψῃ σήμερον τὸ φοβερὸν κεφάλι τ' ἀνίκητ' ἀγριοχοίριδου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Πρόλ. 111. — Πβ. *ἀγριοχοιρίδι(ο)ν*.

ἀγριόχοιρος ὁ, Συναξ. γαδ. (Wagn.) 38, Χρον. Τόκκων (Schirò) 3463, Περὶ γέρ. (Wagn.) 51.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγριόχοιρος*. ῾Η λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

῎Αγριος χοῖρος, ἀγριογούρουνο (ὅπως καὶ σήμ.): *ἀρκοῦδες, ἀγριόχοιροι, λέοντες καὶ παρδάλοι καὶ τ' ἄλλα πάντα καθεξῆς μικρά τε καὶ μεγάλα* Συναξ. γαδ. 38. — Συνών. *ἀγριογούρουνον*.

ἀγριοψυχία ἡ, Λίβ. (Lamb.) Esc. 3324, Sc. 2143.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγριόψυχος*, ποὺ ἤδη στὸν ῾Ησύχ. λ. *ἀγριόθυμος*.

Σκληρότητα: *τὸ γὰρ κολακευόμενον, κὰν ἔχῃ λίθου φύσιν, ἐκ τῆς ἀγριοψυχίας του μαλάσσεται μεγάλως* αὐτ. Esc. 3324.

ἀγριφνιά, Φαλιέρ., ῾Ιστ. (Ζώρ.) V 178. Βλ. *στριφνιὰ* (διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ ῞Αλ. σελ. 83).

ἀγριώδης, ἐπίθ. Βέλθ. (Κριαρ.) 251.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγριώδης*.

῎Αγριος, φοβερός: *ἐκ δὲ τὸ στόμα των αὐτῶν, ἂν ἔβλεπες, νὰ εἶδες πῶς συριγμὸς ἐξήρχετο φρικτώδης, ἀγριώδης* ὅ.π.

ἀγριωδῶς, ἐπίρρ. Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 198, Διγ. (Sath.-Legr.) Τρ. 541, Διγ. (Καλ.) Α 1057.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀγριώδης*.

Μὲ τρόπο ἄγριο, φοβερό: *Αὐτίκα τε μετὰ θυμοῦ καὶ μετ' ὀργῆς μεγάλης, ἀπειλικῶς μὲ ἤλεγξαν ἀγριωδῶς ἰδόντες* Διγ. Α 1057. — Πβ. *ἄγρια* α.

ἀγριωμένος, μτχ. βλ. *ἀγριώνω*.

ἀγριωμὸς ὁ, ῾Ερμον. (Legr.) Κ τίτλ. μετὰ στ. 172 (ἔκδ. *ἀγριωγμός*· βλ. κριτ. ὑπ.).

᾿Απὸ τὸ *ἀγριώνω*.

᾿Αγρίεμα, θυμός: *῞Ορα τὴν λάβωσιν τοῦ Διομήδους καὶ τὸν θυμὸν καὶ ἀγριωμὸν αὐτοῦ* ὅ.π. (πβ. *ἀγριάδα* II 2).

ἀγριώνω, Σπαν. (Λάμπρ.) V 261, Προδρ. (Hess.-Pern.) I 170, Διγ. (Hess.) Esc. 419, 1144, ῾Ερμον. (Legr.) I 88, K 172, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 413, Πουλολ. (Ζώρ.) ᾿Αθ. 466, Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζώρ.) 91, Δούκ. (Grecu) 431^{15}, Θησ. (Foll.) I 43, Θησ. (Βεν.) Ε′ [80^{6}], Ζ′ [126^{7}], Θησ. (Schmitt) 316, ᾿Ιμπ. (Legr.) 135, 461, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 95^{24}, 135^{10,19}, Περὶ γέρ. (Wagn.) 53, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 742, Σταυριν. (Legr.) 426, 492, 516, Διγ. (Lambr.) Ο 1332, 2745, 2923. Μτχ. *ἀγριωμένος*, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 587, Διγ. (Hess.) Esc. 1125, Βέλθ. (Κριαρ.) 936, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2767, Sc. 1618, Λίβ. (Wagn.) N 2417, 2447, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1215, Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 808, ᾿Αργυρ., Βάρν. (Mor.) Κ 374, Θησ. (Βεν.) Β′ [62^{6}], Ζ′ [43^{4}], ΙΑ′ [6^{5}], [65^{31}], Κάτης (Ban.) 87, Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 45, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 624, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 88^{2}, ᾿Ιμπ. (Legr.) 184, Συναξ. γυν. (Krumb.) 256, 258, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 11^{8}, Φαλιέρ., ῾Ιστ. (Ζώρ.) V 111, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 48, 744, ᾿Αλφ. (Κακ.) 10^{9}, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 399, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 2, II 5, 5, III 6, 4, 214, IV 6, 3, 24, V 7, 131, Σταυριν. (Legr.) 192, 950, ᾿Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 1135, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 2, 85, Διγ. (Lambr.) Ο 305, 816, 2819, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 143^{12}.

᾿Απὸ τὸ ἀρχ. *ἀγριῶ*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

I ᾿Ενεργ.: **Α′** Μτβ. **1α**) κεντρίζω, ἐρεθίζω (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *τοῦτά 'πεν καὶ τὸ ἄλογο ἀγριώνει καὶ λαλεῖ το* Διγ. Ο 2745· **β**) ἐξαγριώνω, ἐξοργίζω (κάποιον): *ὡς γὰρ τὰ ξύλα*

τοῦ πυρὸς τὴν φλόγα ἐπαυξαίνουν, οὕτω καὶ τὸν θυμούμενον ὁ λόγος ἀγριώνει Σπαν. V 261. **2**) Κάνω κάτι ἄγριο: *τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγρίωσον, δεῖξον λοξὸν τὸ βλέμμα* Προδρ. I 170· *κ' ἐμούγκριζεν ὁ λέοντας κ' ἐσφύριζεν ὁ δράκων κ' ἐγρίωνεν τὰ μάτια του* Θρ. Κων/π. διάλ. 91· *ἀγριώνει καὶ τὰ μάτια του σὰν ψοφισμένου σκύλου* Περὶ γέρ. 53· *Καὶ ὡς τὸ λονταρόπουλον ποὺ ἡ πεῖνα τὸ κεντάγει* (παραλ. 1 στ.) *καὶ ἅμαν ἴδη τίποτες φαγὶ διὰ νὰ ἁρπάξῃ, τὴν τρίχα του ἀγριώνει την ἀπ' ὄρεξην τὴν ἔχει* Θησ. (Foll.) I 43. **B'** 'Αμτβ. **α**) περιέρχομαι σὲ κατάσταση ταραχῆς: *ἔπαρε τὸ λαβοῦτο σου καὶ παῖξε το ὀλίγον, ὅτι ἐραθύμησα ἐκ τῶν θηρίων τὸν φόβον καὶ ἠγρίωσε ἡ καρδία μου ἐκ τῶν θηρίων τὸ αἷμα* Διγ. Esc. 1144· **β**) ἀγριεύω, ἐξοργίζομαι: *ἀλλέως δὲ μερώνει καὶ ὅσον τὸν πειράζομεν χειρότερ' ἀγριώνει* Σταυριν. 516. **II** Μέσ.: **1**) γίνομαι ἄγριος: *καὶ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου ἠγριώθηκεν αὐτίκα* Ἑρμον. I 88. **2α**) 'Εξαγριώνομαι, ὀργίζομαι: *'Η ἀρκούδα ἐγριώθηκεν, σκληρὰ πολλὰ θυμώνει, καταπάνω τοῦ Διγενῆ γυρίζει καὶ μουγκρίζει* Διγ. O 1332· *ταῦτα ἀκούσας ὁ τύραννος ἠγριώθη* Δούκ. 431[15]· **β**) συμπεριφέρομαι μὲ ἀγριότητα: *Πάλε ξαναθωροῦσαν την πὼς ἦτον χαλασμένη, πάνω της ἀγριώνουντον σὰν λιόντες πεινασμένοι* Θρ. Κύπρ. K 742.

'Η μτχ. **1α**) 'Οργισμένος, ἀγριωπός: *Καὶ πῶς οὐ σχῆμα σοβαρὸν ἔχει μ' ἀγριωμένον, ὅτι τῆς βασιλείας σου ἄνθρωποι... εἰς περιβόλιν ἀναιδῶς ἐμβαίνουν ἰδικό μου* Βέλθ. 936· *Γέλασε, Χάρο, μὲ χαρά, μὴν ἦλθες ἀγριωμένος* 'Αλφ. 10[9]· *'Ανέβηκα καὶ βλέπω την κ' ἐκάθετον εἰς θρόνον. Σύρνει τὸ σχῆμα σοβαρῶς νὰ ἔναι πολλὰ ἀγριωμένη* Λόγ. παρηγ. 587· **β**) προκ. γιὰ θάλασσα, κύματα (πβ. *θυμωμένη θάλασσα* Ροδολ., Μανούσ., Γ' 157): *λέοντας μέγας τὸν ἤκουσεν ἀπέσω ἀπὲ τὸ καλάμιν* (παραλ. 1 στ.) *καὶ ἐκ τὸ καλάμιν ἐξέβηκεν ὡς θάλασσα ἀγριωμένη* Διγ. Esc. 1125· *ἢ στ' ἀγριωμένα κύματα νὰ πέσω ν' ἀποθάνω* Τζάνε, Κρ. πόλ. 143[12]. **2**) Ἄγριος, ἀνήμερος (προκ. γιὰ θηρίο): *ὦ δυνατὸ παιδάκι δοξασμένον τ' 'Αλκείδη,... πού 'να θεριὸν σὰν τοῦτο ἀγριωμένον μόνιος σου νὰ σκοτώσῃς εἶχες χάρη* Πιστ. βοσκ. I 6, 3. **3**) Ἄγριος, σκληρός: *'Αμ' ὅσο θέλεις ἄπονη ἂς εἶσαι κι' ἀγριωμένη, τάσσω σου κ' ἡ γιἀγάπη μου πάντα νὰ σ' ἀνιμένη* Πανώρ. B' 399. **4**) Τραχύς, δύσβατος: *Εἰς ποιὸν σκλερὸν βουνάριν, 'ς ποιὸν δάσος ἀγριωμένον νὰ πάγω;* Κυπρ. ἐρωτ. 88[2]· *κλεισοῦρες ἐδιέβημεν, τόπους ἀγριωμένους* Λίβ. N 2417· *καὶ πῶς στὸν* (ἔκδ. *εἰς τὸν*) *ἐρημότοπον ἐτοῦτον καταβαίνεις;* (παραλ. 1 στ.) *ἐσεῖς δὲ πόθεν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγριωμένην ταύτην ηὑρέθητε νὰ τρέχετε χωρὶς συνοδοιπόρον;* Λίβ. N 2447.

ἀγροίκησις - η ἡ, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 97[43]· *ἐγροίκησις,* 'Ασσίζ. (Σάθ.) 228[2], Μαχ. (Dawk.) 350[5-6], Φορτουν. (Ξανθ.) 'Ιντ. B' 97· *γροίκησις,* Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 194, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 143.

'Απὸ τὸ *ἀγροικῶ*. 'Ο τ. *ἐγροίκηση* στὰ Σακ., Κυπρ. B', Γλωσσ. λ. *ἐγροίκησι*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ) λ. *ἀγροίκησι*.

1) 'Αντίληψη, νοημοσύνη: *Ἂν εἶχεν ἔχει ἐγροίκηση τσῆ δίκασης τὸ μῆλο, πρίχου μιλήσω ἄλλον ἐγὼ οὐδὲ λόγο ν' ἀνατείλω, ἀποὺ τὰ χέρια σου ἤφευγε νὰ δώσῃ στὰ δικά μου, βλέποντας τὴν ἐμπόρεση, τὴν ἔχει ἡ ὀμορφιά μου* Φορτουν. 'Ιντ. B' 97· *γιατὶ κατὰ τὸ φυσικὸ τὰ ὀζὰ γροίκησην ἔχου, κ' ἐκεῖνο τὼς τὸ ὁρίσουσι νὰ κάμουσι κατέχου* Φορτουν. Γ' 143. **2α**) 'Ακρόαση: *'Εὰν... ὁκάτις δίδη τοῦ γραφιᾶ καὶ γράφει ἢ πολεμᾶ ἕναν ἄνομον προβελίζιον, ὥσπερ ἀπὲ τὴν ἐγροίκησην τοῦ γραμματικοῦ ἀγνώρισεν καλὰ ὅτι ποιεῖ παράνομα τὸ ρηγάτον* 'Ασσίζ. 228[2]· **β**) προσοχή: *'Αποὺ 'δωκεν εἰς τὲς ζωὲς ἀγροίκησην τοὺς ἀγαπήσασιν ποτὲ καὶ γράφτησα* (παραλ. 1 στ.), *γνωρίζει πὼς ἐν ζωντανοῖς ἐχάρησαν ἢ μὲ τὸν Χάρον τέλειωσην ἐποίκασιν στὲς ἔννοιες* Κυπρ. ἐρωτ. 97[47]· **γ**) ἀμοιβαία ἀκρόαση, συνεννόηση, συμφωνία: *ἀπὲ τὸ ζητᾶτε νὰ σᾶς ἀποκριθοῦμεν, δὲν τὸ διδεῖ ὁ καιρός, ἀμμὲ νὰ ἔχωμεν βουλὴν μεσόν μας καὶ τὴν ἐγροίκησήν μας* Μαχ. 350[5-6]· *καὶ μέσα εἰς τὴ*

φιλιάν τωνε τὰ πράματ' ἀπομένα, στὴ γροίκηση ἀποὺ εἴχασι, στό 'στερο ἀναπαημένα Ροδολ. Γ' 194.

ἀγροίκητος, ἐπίθ. Θυσ. (Μέγ.[2]) 695· *ἀνεγροίκητος*, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 6, 120.

'Απὸ τὸ *ἀγροικητός*. Τὸ *ἀ-* μὲ στερ. σημασ. μετὰ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου. 'Η λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Αναίσθητος, σκληρός: *κ' εἰς τὴν ἀγάπην σὰν ἕνα ἀνεγροίκητον χαράκι* Πιστ. βοσκ. III 6, 120· *Ἄπονον κύρη μὴ σὲ πῇ κι' ἀγροίκητον στὸν πόνο* Θυσ. 695.

ἀγροικητός, ἐπίθ.· *γροικητός,* Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 105.

'Απὸ τὸ *ἀγροικῶ*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Ακουστὸς ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *γιατὶ ἔχω γροικητὰ καὶ κάτεχέ το τὸ πλοῦτος ἐκεινοῦ τοῦ Μιχελέτο* ὅ.π. — Πβ. *ἀγροικιστός, ἔχω γροικημένα* λ. *ἀγροικῶ* III 3α.

ἀγροικία ἡ, Χειλᾶ, Χρον. (Hopf) 353.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγροικία*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγροικιὰ* III).

'Η ἰδιότητα τοῦ ἀγροίκου: *'Αλλ' ἐπειδὴ θεῖος μου ὑπῆρχε, ὀκνῶ τὴν κατηγορίαν ἐκείνου εἰπεῖν καὶ τὴν μερικὴν ἀμέλειαν καὶ ἀγροικίαν καὶ φιλοπρο[σωπίαν ἐναντίον τοῦ ἁγίου μας]* ὅ.π.

ἀγροικίζω· *γροικίζω,* Λίβ. (Lamb.) Sc. 734, 'Ιμπ. (Legr.) 718.

'Απὸ τὸ *ἀγροικῶ* κατ' ἀναλογία ἄλλων ρ. σὲ *-ίζω*. Πβ. τὸ ἀρχ. *ἀγροικίζομαι* (L - S). 'Η λ. ἤδη στὸ Γρηγ. Νύσσης (Lampe, Lex., λ. *ἀγροικίζω*).

'Εννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι ('Η σημασ. καὶ στὸν Κύριλλ. Κων/π., Legr., 373): *ἔμαθον τῆς ἀγάπης σου τὸ σπλάγχνος τὸ εἰς ἐμένα· γροικίζω οὐκ εἶσαι* (κριτ. ὑπ.) *ἀναίσθητος* Λίβ. Sc. 734 (πβ. *ἀγροικῶ* I 1β[4]).

ἀγροικικός, ἐπίθ. Μακρεμβ., 'Υσμ. (Hercher) 171[1].

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγροικικός*.

'Αγροτικός, ἄκομψος: *Ὅλος ὁ χιτὼν ἀκαλλὴς καὶ οἷον ἀγροικικώτερος* ὅ.π.

ἀγροικιστός, ἐπίθ.· *γροικιστός,* Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 55.

'Απὸ τὸ *γροικίζω* ‹*ἀγροικίζω*. Τύπος *ἀγροικιστὸς* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγροικητός*).

'Ακουστός: *ἀλλὰ ὅσοι εἶχαν γροικιστὰ πὼς καὶ ἄλλοτε ἦψε φωτιὰ εἰς τοῦτον τὸ ταλαίπωρον νησὶν* ὅ.π.

ἀγροίκιστος, ἐπίθ. Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 86.

'Απὸ τὸ *ἀγροικίζω*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγροίκητος*).

Ποὺ δὲν καταλαβαίνει, ἀνόητος (πβ. ΙΛ λ. *ἀγροίκητος* B1): *Καὶ ἰδὲς ἀπροσεξία ὁποὺ ἐγίνη ἀπὸ τὰ τετράποδα τὰ ζῶα, τοὺς ἀγροίκιστους ἀνθρώπους, τὸ πῶς τοὺς ἐλάθωσεν ἡ Ροξάνδρα* ὅ.π.

ἀγροικονίζω, Μαχ. (Dawk.) 588[27].

'Απὸ τὸ *ἀγροικῶ* μὲ ἐπίδρ. τοῦ *γρωνίζω* ‹*γνωρίζω* (Χατζιδ., 'Αθ. 24, 1912, 14· Dawk., B-NJ 3, 1922, 138).

'Αναγνωρίζω (κάποιον): *Καὶ εἰς τοῦτον ἀγροικονίσαν τους ἕνας τὸν ἄλλον* ὅ.π.

ἄγροικος, ἐπίθ. Διγ. (Καλ.) A 4737, Λίβ. (Wagn.) N 23, Δούκ. (Grecu) 151[1], Χρον.

σουλτ. (Ζώρ.) 41[5], Φορτουν. (Ξανθ.) Β′ 43, Γ′ 152· *ἀγροικός*, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 1055, 1061, Σφρ., Χρον. μ. (P.G. 156) 1043 C (κατὰ Χαριτων., Πλάτων 4, 1952, 95, *ἀγροικικός*).

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄγροικος*. Ὁ τ. *ἀγροικὸς* ἀπὸ ἐπίδρ. ἐπιθ. σὲ *-ικὸς* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 172. Βλ. καὶ Φάβη, Ἀθ. 51, 1941, 116 - 117). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγροῖκος* Ι).

1) Ἄγριος, ἀτίθασος: *καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα τῆς χαίτης τε κρατήσας ὄπισθεν τὸν ἐγύρισεν τὸν ἀγροικὸν καὶ μέγαν* Διγ. Gr. IV 1061. **2**) Ἁπλοϊκός: *Πλανήσας δὲ τοὺς πάντας ἀγροίκους ἐν αὐτῷ τῷ δόγματι, ὑπούλως ἐπραγματεύετο καὶ τὴν τῶν χριστιανῶν φιλίαν* Δούκ. 151[1].

ἀγροικῶ, Τρωϊκὰ (Praecht.) 533[4], Ἀσσίζ. (Σάθ.) 28[18], 35[23], 94[31], 178[31], 209[18], 214[1], 338[28], 472[22], Βησσ., Ἐπιστ. (Λάμπρ.) 27[8], Χειλᾶ, Χρον. (Hopf) 356, Μαχ. (Dawk.) 2[14], 286[33], 302[34], 364[10], 366[29], 466[28,33], 474[16], 578[13], 596[17], 602[11], 620[19], 654[10], Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 330, 336, Ἀλφ. (Μπουμπ.) Ι 32, Βουστρ. (Σάθ.) 425, Σαχλ. Β′ (Wagn.) PM 418, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 653, 654, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 2[31], 13[6], 23[2], 67[6], 75[20], 77[14], 96[4], 104[39], 116[44], 119[4,35], 125[8], 126[24], 141[10], Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 434, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 422, Πεντ. (Hess.) Ἀρ. XXVII 20, Δευτ. IV 10, Ἀχέλ. (Pern.) 78, 1161, 2245, 2464, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 91[27], 125[26], 128[19], Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ′ 77, 367, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ′ 104, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β′ 76, Γ′ 63, Δ′ 34, 470, Ε′ 490, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 161, 164, 169, 170, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 173, 263, 435, 961, 1509, Β′ 1943, Γ′ 32, 1314, Δ′ 1189, 1984, Ε′ 375, 416, 642, Θυσ. (Μέγ.[2]) 115, 179, 354, 613, 702, 833, 1116, Εὐγέν. (Vitti) Πρόλ. 82, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β′ 57, Γ′ 1, 55, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 398, 1026, 1033, Β′ 17, Γ′ 1194, Χορ. Γ′ 88, Ε′ 628, 1009, 1124, 1183, 1416, Φορτουν. (Ξανθ.) Πρόλ. 132, Α′ 135, Πρόλ. ἄγν. κωμ. (Morgan) 16, Ζήν. (Σάθ.) Α′ 189, Γ′ 231, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 137[11] (ἔκδ. *ἀουρικήσουν*), 139[29], 180[23], 194[4], 470[14], 518[13], 520[4], 540[2], 564[17]· *ἐγροικῶ*, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4120, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) 164 χοζ′, Διήγ. Βελ. (Cant.) 354, Λίβ. (Wagn.) N 2495, 2533, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 573, Βησσ., Ἐπιστ. (Λάμπρ.) 36[3,5], Σφρ., Χρον. μ. (P.G. 156) 1058 C, Ch. pop. (Pern.) 490, Θησ. (Foll.) I 99, Σαχλ. Β′ (Wagn.) P 153, Συναξ. γυν. (Krumb.) 182, 785· *γροικῶ*, Διγ. (Hess.) Esc. 860, Διγ. (Καλ.) Α 10, 3856, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 30[7], 33[3], 34[11,18], 103[22], 108[4], 148[10], 242[23], 253[4], 399[24], Χρον. Μορ. (Schmitt) P 5350, Πτωχολ. (Schick) P 180, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1830, Ἀχιλλ. (Haag) L 344, Μαχ. (Dawk.) 8[8], 50[27], 90[17], 162[24], 208[10], 250[13], 258[30], 260[22,37], 318[23,31], 578[33], 590[9], 622[2], Θησ. (Foll.) I 3, 4, 27δίς, 39, 121, Ch. pop. (Pern.) 28, Βουστρ. (Σάθ.) 488, Ριμ. κόρ. (Pern.) 649, 763, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 5[13], 80[7], 90[3], 153[10], 155[4], Πικατ. (Κριαρ.) 346, 489, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 512, 555, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 492, 602, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 180, 209, 210, Μυστ. παθ. (Parlang. - Μανούσ.) 126[32], Ἀχέλ. (Pern.) 1327, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 2[52], 18[9], 41[20], 73[4], 84[16], 85[12], 91[32], 93[16,23], 103[8], 117[3], 119[10], 125[8], 140[29], Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 30, 118, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ′ 478, 621, Δ′ 83, 208, Ε′ 76, 118, 354, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 325, 358, Β′ 319, Δ′ 237, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 113, 221, 524, Β′ 23, Ἰντ. Β′ 40, 133, Δ′ 53, 255, 320, Ε′ 52, 625, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 349, 414, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 588, 1301, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2059, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 167, 188, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 170, 241, 630, 770, 1166, 1401, 1456, 1516, Β′ 1987, Γ′ 30, 32, 413, 1155, Δ′ 448, 691, Θυσ. (Μέγ.[2]) 70, 107, 121, 178, 182, 193, 698, 704, 709, 714, Εὐγέν. (Vitti) 973, 975, Στάθ. (Σάθ.) Γ′ 330, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσωπ. Εἰρ.) 293, 485, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 138 ρμδ′, 184 με′, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. Γ′ 10, Ε′ 466, 1148, 1356, Λίμπον. (Legr.) 173, 278, Φορτουν. (Ξανθ.) Α′ 102, 268, 273, Ἰντ. Α′ 45, Β′ 211, Ἰντ. Β′ 40, Γ′ 222, Ε′ 119, 146, 242, 258, Διγ. (Lambr.) Ο 724, 1399, 2437, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 157[24], 159[26], 171[11], 222[26], 223[3], 335[24], 336[2], 380[21], 389[7], 391[21], 423[24], 474[21], 512[23], 530[20],

542[18], 553[18], Διακρούσ. (Ξηρ.) 73[8], 82[10]· *ἀγροικῶ ἢ γροικῶ*, Λόγ. παρηγ. (Lambr.) Ο 337, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 139[13], 390[18], Βέλθ. (Κριαρ.) 635, 940, 1077, Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 166, Ὁρισμ. Μαμελ. (Βόνν.) 98[6], Λίβ. (Lamb.) Esc. 386, 1670, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1235, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 658, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 943, Μαχ. (Dawk.) 8[8,9], 12[35], 16[20], 50[27], 80[1], 184[16], 280[28-29], 294[10], 312[27], 472[9], 478[36], 622[2], 638[16], Θησ. (Foll.) I 27, 38, 47, 97, 109, 116, Ch. pop. (Pern.) 596, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) III 31, XI 7, Βουστρ. (Σάθ.) 433, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.)406, Πικατ. (Κριαρ.) 242, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 261, 556, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 40[17], 58[7], Αἰτωλ., Βοηβ. (Ban.) 91, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 34[16], 144[19], Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β′ 257, 443, Γ′ 322, Ε′ 207, 325, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 279, 317, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 59, 96, 1782, 1815, Β′ 895, 1812, Γ′ 10, 528, Δ′ 205, 725, 840, 854, 1076, Ε′ 107, 982, 1234, Θυσ. (Μέγ.[2]) 640, Στάθ. (Σάθ.) Γ′ 244, 255, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β′ 46, 117, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 56, 60, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 471, Πρόλ. ἄγν. κωμ. (Morgan) 57, Ζήν. (Σάθ.) Β′ 107, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 311, Διγ. (Lambr.) Ο 2437, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 162[6], 416[23], 474[21], κ.π.ἀ.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. **ἀγροικὸς* = νοήμων, ποὺ ἀπὸ τὸ *ἄγροικος* = ἀνόητος, ὅπου τὸ ἀ- θεωρήθηκε στερ. (Χατζιδ., ΕΕΠ 9, 1913, 47 - 51). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ι 1α) Καταλαβαίνω, ἔχω τὴν ἱκανότητα νὰ κρίνω (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1α): *Μὰ σώνει δὰ ὡς ἐδεπά, κι' ὁποὺ γροικᾶ ἂς τελειώνη* Βεντράμ., Γυν. 209· *κι' ὁποὺ κατέχει καὶ γροικᾶ, κ' εἰς ἔτοια πάθ' ἂ λάχη, ἀντρειεύγει καὶ κερδαίνει τη τοῦ ριζικοῦ τὴ μάχη* Ἐρωτόκρ. Δ′ 691· *Μὰ εἶντα μοῦ ξάζει ν' ἀγροικῶ καὶ τὰ πρεπὰ νὰ γνώθω ἐδὰ ποὺ σκλάβος βρίσκομαι καὶ δοῦλος εἰς τὸν πόθο;* Ἐρωτόκρ. Α′ 263. Τὸ μέσο: *καὶ γιατὶ ἄλλον δὲν πεικάζω, κάμνω σ' ὅσον ἀγροικοῦμαι* Κυπρ. ἐρωτ. 126[24] (πβ. Φυλλ. Ἀλ., Πάλλης, 136)· **β**[1]) κατανοῶ, καταλαβαίνω (κάποιον): *καὶ τοῦ φρονίμου χάρασσε, καὶ κεῖνος ἀγροικᾶ σε* Γεωργηλ., Θαν. 336· Δάσκαλος: *Pulsa illam ianuam τὸ λοιπόν.* Γιάκουμος: *Δὲ σοῦ γροικῶ, ἀδερφέ μου* Κατζ. Δ′ 237· **β**[2]) κατανοῶ, καταλαβαίνω (κάτι): *Ἐκείνους ἤθελα τὰ γράψει, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ὡς νέοι ἀκόμη δὲν τὰ ἀγροικοῦν καλά, δι' αὐτὸ γράφω τα τὴν εὐγενείαν σου νὰ τοὺς παραινῆτε* Βησσ., Ἐπιστ. 27[8]· **β**[3]) καταλαβαίνω (κάτι ἀπὸ κάποιον): *Πὼς τὰ τορνέσα θὲς ὀμπρὸς γροικῶ σου· πιάσ' τα κι' ἄμε* Κατζ. Α′ 358· **β**[4]) καταλαβαίνω (μὲ πρόταση) (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1α): *καὶ ἔδωκέν τους ν' ἀγροικήσουν ὅτι ἀρέσαν τους τὰ λογία* Μαχ. 596[17]· *καὶ ἔδωκεν τοὺς Τρῶας ν' ἀγροικήσουσι ποταποὶ εἶναι οἱ ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων* Τρωικὰ 533[4]· **β**[5]) τὸ μέσο: μπορῶ νὰ συνεννοηθῶ (μὲ κάποιον) (πβ. Κατάγρ. Χαριτόπ., Βαλ., 150 καὶ ΙΛ στὴ λ. 1ζ): *καὶ ὁ σουρτάνος ἐδιάβαζέν τα, ὅτι πολλοὶ ἀμιράδες δὲν ἐγροικοῦντα μετά του, καὶ ἐμούλλωνεν* Μαχ. 622[2]. Φρ.: *γροικῶ λογαριασμὸ* = ἀκούω τὴν ὑπαγόρευση τῆς λογικῆς, σκέπτομαι λογικὰ Ἐρωτόκρ. Α′ 1516, Δ′ 854. **2α**) Ἀντιλαμβάνομαι, «παίρνω εἴδηση» (κάποιον, κάτι): *Μ' ἂς φύγωμεν ἀπὸ 'δεπά, νὰ μὴ μᾶσε γροικήση τούτη, ποὺ μ' εἶχε σκλάβο τζη, τὸ φύγι νὰ μποδίση* Ἐρωφ. Ἰντ. Β′ 133· *Τὴ νύχτα ἀσηκώθηκα δίχως νὰ μὲ γροικήση κ' ἤνοιξα τὴν πορτοῦλα μας* Κατζ. Α′ 325· *ἐπειδὴ ἠμπόριε νὰ τὸ κάμη κρυφά, χωρὶς νὰ ἀγροικηθῆ* Σουμμ., Ρεμπελ. 169· *Γεῖς ὀχ τὸ σπίτι λογισμὸς μ' ἔκαμε νὰ κινήσω κ' ἐδῶ στὴ βρύση μ' ἤφερε δίχως νὰ τὸ γροικήσω* Πανώρ. Γ′ 478· *καὶ συνηβάζεται κρυφὰ μ' ἕναν καραβοκύρην νὰ τὸν ἐπάρη μυστικῶς κανεὶς μὴν τὸ γροικήση* Ἰμπ. (Κριαρ.) 644· **β**) ἀντιλαμβάνομαι (μὲ πρόταση): *Καὶ σύντομα γροικήσασιν πὼς ἐγυμνοὶ ἐγυρίζαν* Πικατ. 489. Τὸ μέσο: *Δὲν ξεύρεις ὄντα τρώη τινάς, δὲν πρέπει νὰ δηγᾶται; εἰς πάσα λόγον μιὰ γουλιὰ χάνει καὶ δὲν γροικᾶται* Φαλιέρ., Ἱστ. V 492. **3α**) Κρίνω, θεωρῶ, νομίζω (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1γ): *κ' ἐγὼ δὲν εἶμαι σὰ γροικᾶς, μηδὲ σὰ βάνει ὁ νοῦς σου* Φορτουν. Ε′ 258· *Εἶμαι ἐπίγειος βασιλεύς, τρέμουν ὅταν μὲ δοῦσι, στὴν οἰκουμένην ὅλην δὲ ἀφέντην μὲ γροικοῦσι* Διακρούσ. 73[8]· *Ἡ μιὰ* (ἐνν. *πληγή*), *σὰν κλείση ὁλότελα, γροικᾶται γιατρεμένη* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε′ 1356· *Περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου τοῦ παναγίου*

ἄρτου καὶ σώματος τοῦ Χριστοῦ, πῶς γροικᾶται, φθαρτὸν εἶναι ἢ ἄφθαρτον Βακτ. ἀρχιερ. 184 με'· **β)** ὑπολογίζω, θεωρῶ σημαντικό, ἐκτιμῶ: Μά 'βλεπες τὸν καλόγερο νά 'ναι ἀναμπουκωμένος κι' ὡς ἕνα λιόντα ἄγριο ἔδειχνε μανισμένος· κ' ἐρίχνασί ντου τουφεκιές, μὰ κεῖνος δὲν τὲς γροῖκα Τζάνε, Κρ. πόλ. 542[13]· Ἄντις σ' ἐσὲν ἡ δόξα πλιότερ' ἀγροικᾶται, γιατὶ ὅσο πλιὰ τὸ νικημένο ἀξίζει, τόσον ὁ νικητὴς πλέο τιμᾶται Σουμμ., Παστ. φίδ. Χορ. Γ' 88· **γ)** κρίνω (ὅτι εἶναι δυνατό), προβλέπω: οὐκ ἔχει φίλον ὁ πτωχός, διατὶ δὲν ἔχει πράγμα, διατὶ δὲν ἐγροικᾶ κανεὶς μ' αὐτοὺς νὰ διαφορεύση Σαχλ. Β' 153· **δ)** κρίνω σωστό: κι' ἂ λάχη τὸ ἐνάντιον εἶντά 'χομεν νὰ δοῦμεν; ἀφανισμὸν στὰ κάτεργα, γιαῦτος δὲν τὸ γροικοῦμεν Τζάνε, Κρ. πόλ. 336[2]· Περὶ ἐκείνου ὁποὺ δανείζει τὸ ἐδικόν του ἑτέρου ἀνθρώπου, καὶ ὅταν τοῦ τὰ ζητήση, λαλεῖ ὅτι χρωστεῖ τοῦτον περίτου παρὰ ἐκεῖνο ὁποὺ τὸν ζητᾶ, καὶ διὰ τοῦτον οὐδὲν γροικᾶ νὰ τὸν πλερώση, ἂν οὐ μὴ τὸ ἀγρωνίση ἡ αὐλὴ 'Ασσίζ. 253[4]· Δὲν γροικῶ νὰ σοῦ ἀπολογηθῶ ὥσπου νὰ μοῦ δείξης τὴν ἐξουσίαν τὴν ἔχεις ἀπὸ τὸν ῥήγα Μαχ. 318[23]· Διὰ τοῦτον γροικῶ ὅτι ὁ ἀφέντης ὁ ῥήγας νὰ ἀναπληρώση καὶ νὰ πλερώση τὸ δικὸν τοὺς Γενουβίσους Μαχ. 318[31]· **ε)** προτίθεμαι: Ἄς εἶσαι μάρτυρας λοιπόν, ὦ Ἄρη... (παραλ. 1 στ.) κ' ἐσύ, κυρά μου δέσποινα... (παραλ. 2 στ.), ὀρθώσετε τὸ χέρι μου καὶ τὴν φωνήν μ' ὁμοίως, ἐμένα ποὺ γροικῶ νὰ πῶ τὰ συνεργήματά σας Θησ. Ι 3. **4α)** Ξέρω: νὰ εἴμεστεν πάντοτ' ἕτοιμοι ἀφῆτις δὲν γροικοῦμεν τὴν ὥραν ὅπου ἔρχεται ὁ κλέπτης νὰ μᾶς κλέψη Πένθ. θαν. Ν 512· ὅτι εἴστεν ἀπόξενοι, τὸν τόπον οὐ γροικᾶτε Χρον. Μορ. Ρ 5350· ἦτον ἀπὸ τὴν Σερβίαν καὶ ὁμίλιε σέρβικα, καὶ ῥωμαίικα τελείως δὲν ἐγροῖκα· μόνον εἶχε δραγουμάνον, ὁποὺ ὁμίλιε Ἱστ. πατρ. 1147· Καὶ φυσικὸν τοῦ καθενὸς τὸ βλέπει ν' ἀγαπάη, μὰ πρῶτα θέλει νὰ ἀγροικᾶ σὲ τί πράγμα ὑπάει Δεφ., Λόγ. 422· **β)** ξέρω, μπορῶ (νὰ κάνω κάτι): σ' ἕνα βοσκὸ ἄγνωστο σὰν ἐμένα (παραλ. 1 στ.) νὰ θέλου ν' ἀποθέσουσι τὴ διαφορὰν ἐκείνη, ποὺ ὁ μεγαλύτερος θεὸς δὲν τὸ γροικᾶ νὰ κρίνη Φορτουν. 'Ιντ. Β' 40. **II 1α)** Αἰσθάνομαι: Καθημερνὸ τήνε ῥωτοῦ, εἶντά 'ν' κι' ἀδυναμίζει (παραλ. 1 στ.). Κ' ἐκείνη μὲ καλὴν καρδιὰ καὶ γέλιο πιλογᾶτο, κ' ἤλεγε πὼς δὲν εἶν' κακά, ἀμὴ καλὰ 'γροικᾶτο Ἐρωτόκρ. Γ' 32· ὁ κρουσμένος, ὅταν κοιμᾶται, ὡς τὸ ξύλον δὲν γροικᾶται Συναξ. γυν. 760· **β)** ξυπνῶ (πβ. τὸ σημερ. νιώνω = ξυπνῶ 'Ανδρ., Σημασ. ἐξ. 50): Κ' ἐγὼ νυστάζω καὶ ποθῶ καμπόσο ν' ἀκουμπήσω· καὶ ἂν τύχη νὰ πηγαίνωμε, πέτε μου ν' ἀγροικήσω Φαλιέρ. Ἱστ. 434· **γ)** ἀντιλαμβάνομαι (κάτι) μὲ τὶς αἰσθήσεις, αἰσθάνομαι (κάτι) (πβ. ΙΛ στὴ λ. 2α): καὶ ἐγροικοῦντα καὶ σεισμοὶ πότε καὶ ποῦ... καὶ ἄλλοι τὶς γροικοῦσαν καὶ ἄλλοι δὲν τὶς ἐνιώθασι Διήγ. πανωφ. 60· Πᾶμε λοιπὸν στὰ ξώπορτα κ' ἐκεῖ βρόμον γροικοῦμεν Διήγ. ὡραιότ. 293· νὰ μὴ γροικήσω τὸ σπαθὶ νὰ κόψη τὸ λαιμό μου Θυσ. 877· τὴν κονταρὰ τὰ μέλη ντου ὅλα τὴν ἐγροικῆσα Ἐρωτόκρ. Β' 1812· κι' ἀπάνω 'ς τσὶ λαβωματιὲς τὰ πέταλα βουλοῦσα καὶ τὴν πληγὴ ξεσκίζασι καὶ πόνους ἐγροικοῦσα Ἐρωτόκρ. Δ' 1076· κ' ἐκ τὴν πολλὴν εὐλάβειαν οὐδὲν γροικοῦσι κόπον Παΐσ., Ἱστ. Σινᾶ 118. Τὸ μέσο: Μὰ μέσα ⟨'ς⟩ τσὶ δυὸ μῆνες ἐγροικούμου τὴ δύναμη δαμάκι τοῦ κορμιοῦ μου Βοσκοπ. 317· **δ)** αἰσθάνομαι (συναισθηματικά): Ἄμετρην ἀναγάλλιαση, χαρὰ πολλὰ μεγάλη γροικᾶ ἡ καρδιά μου μέσα τση Φορτουν. Ε' 146· Ἔρωτα, μ' ὅσα βάσανα μὲ κάνεις ν' ἀγροικήσω Ἐρωφ. Γ' 63· ὀκ τὴν μεγάλην λύπησην σήμερον ποὺ γροικοῦσι Εὐγέν. 973· **ε)** αἰσθάνομαι (μὲ πρόταση): Βοηθᾶτε μου καὶ δὲ μπορῶ· γροικῶ κ' ἐβγαίνει ἡ ψυχή μου Θυσ. 193· τὸ νοῦ τζ' ἐγροῖκα σὰν πουλὶ νὰ φύγη νὰ πετάξη Ἐρωτόκρ. Ε' 982· **ς)** ὑπομένω (κάτι): Γεῖς πόνος μ' ἔσφαξε δριμύς, μὰ 'δὰ μὲ σφάζει κι' ἄλλος (παραλ. 1 στ.). Τὸν ἕνα δὲν ἐδύνουμου, τσὶ δυὸ πῶς ν' ἀγροικήσω; Θυσ. 115. **2)** Διαισθάνομαι, προαισθάνομαι (Ἡ σημασ. καὶ σημ., ΙΛ στὴ λ. 1β): Τὴ γλώσσα σου γροικῶ ξερή, θαμπὸ τ' ἀνάβλεμμά σου Θυσ. 107· Ὤφου! καὶ πῶς τὸ λόγιαζα κι' ὁ νοῦς μου πῶς τὸ γροῖκα ἡ ἄργητα κι' ὁ πόλεμος πὼς θὰ μοῦ φέρη προῖκα Τζάνε, Κρ. πόλ. 553[18]· Ὦ! πῶς τὸ γροῖκα ἡ καρδιὰ κ' ἔτρεμεν τὸ κορμί μου, πὼς θὲ νὰ λάβγης θάνατον ἐτότες, Κατερῆ μου Τζάνε, Κρ. πόλ. 512[23]. **III 1α)** 'Ακούω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3α): νὰ μὴ θωροῦν τὰ μάτια μου

νὰ μὴ γροικοῦν τ' ἀφτιά μου Θυσ. 178· καὶ ὅσο ν' ἀγροικήσουν τὸ τρουμπέτιν, νὰ εὑρεθοῦν ἁρματωμένοι Μαχ. 364[10]· Πράμα καινούργιο σοῦ γροικῶ ποὺ ἄλλη φορὰ ποτέ σου δὲ μοῦ τὸ ξεφανέρωσες Φορτουν. Β' 211. Τὸ μέσο: Κτύπους, λουμπάρδες στὸ Λίδο ἔξαφνα καὶ γροικοῦνται Τζάνε, Κρ. πόλ. 380[21]· **β)** κάνω κάποιον νὰ ἀκούση (κάτι): μάζωξε ἐμὲν τὸν λαὸ καὶ νὰ τοὺς ἀγροικήσω τὰ λόγια μου Πεντ. Δευτ. IV 10· **γ)** ἀκούω μὲ προσοχὴ (κάτι): Καὶ κάθε πωρνὸν ἐπήγαινεν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν καὶ ἐγροῖκαν λειτουργίαν Βουστρ. 433· θέλετε γνωρίσει σὲ τούτη μας τὴ κωμωδιά, ὁποὺ γιὰ ν' ἀγροικήση καθένας ἀπὸ λόγου σας εἴστε ἐδεπὰ ἐρθωμένοι Φορτουν. Πρόλ. 132· **δ)** σὲ προστ.· πρόσεξε: Γροῖκα, ἀφέντη βασιλεῦ, τὸ λιθάρι τὸ φουμίζουν, ἔχει σκώληκαν ἀπέσω Πτωχολ. Ρ 180· Σύρε, μὰ γροῖκα, φίλε μου, πρὶ τὸ χρυσάφι δοῦσι κάμε ν' ἀνατριχιάσουνε ὅλοι νὰ σὲ γροικοῦσι Ζήν. Γ' 231· **ε)** ἀκούω μὲ καλὴ διάθεση: Καὶ ὅποιος στὰ λόγια τους γροικᾶ, τὰ λόγια τους πιστεύει, εἰς τὸ τσικάλι ἄνεμον εὔκαιρα μαγερεύει Δεφ. Λόγ. 577· 'Αφέντη, μηδὲν γροικᾶς ἐκεῖνον ὅπου σοῦ λαλεῖ διὰ τὸ δικόν του διάφορος, παρὰ γροίκα ἐκεῖνου ὅπου σοῦ λαλεῖ διὰ οὔλους τὸ διάφορος Μαχ. 208[10]· **ς)** εἰσακούω: Μωραίνει, λέσι, ὁ Θεὸς λαὸν ποὺ θ' ἀπολέση καὶ παρακάλια δὲν γροικᾶ καὶ προσευχὲς ἂν λέσι Τζάνε, Κρ. πόλ. 157[24]· Ἄξιε θεέ, ἄλλοι τὸ πρεπὸν δὲν εἶναι ν' ἀγροικοῦσι ποτὲ τὰ παρακάλια σου, μὰ νὰ παρακαλοῦσι πρέπει ὅλοι ἐσέναν 'Ιντ. κρ. θεάτρ. Β' 57· **ζ)** ὑπακούω (πβ. ΙΛ στὴ λ. 4): Καὶ ἂν δὲν θελήσετε ν' ἀγροικήσετε τῆς βουλῆς μας, ἀκριβὰ θέλετε τὰ ξαναγοράσειν Μαχ. 474[16]· Κι' ὁ γενεράλες εἶπε ντω λίγον νὰ σταματήσουν καὶ τύχαινε τὴν ὀρδινιὰ τ' ἀφέντη ν' ἀγροικήσουν. Μὰ ἐκεῖνοι δὲν ἐκούσανε, μ' ἐθέλησαν νὰ βγοῦσιν Τζάνε, Κρ. πόλ. 520[4]. **2)** Δίνω τὴ δυνατότητα σὲ κάποιον νὰ ἀκουστῆ: καὶ ἂν ἔνι ὁ ἀπεβγαλμένος νὰ ἀγκαλέση εἰς ἀγκάλεμαν τὸν αὐθέντην του ἢ τὴν κυράν του, ἢ τὰ παιδιά τους, ἡ αὐλὴ οὐδὲν πρέπει νὰ τοῦ γροικήση 'Ασσίζ. 33[3]· Τοιαῦτα πράγματα ἔνι ἀπὲ τὰ ποῖα οἱ ἄνθρωποι οὐδὲν πρέπουν νὰ ἀγκαλέσουν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἂν τὸ ποίσουν, οὐδὲν ἐντέχεται ν' ἀγροικηθοῦν 'Ασσίζ. 35[23]· καὶ ἐκεῖνοι ὁρίσαν τὸν Περὸτ νὰ τὸν ἀπολογιάσουν, ἀμμὲ δὲν ἐμπόρησε ν' ἀγροικηθῆ Μαχ. 602[11]. **3α)** 'Ακούω, πληροφοροῦμαι: 'Ακριβὲ φίλε, εἴμεσθεν πεθυμημένοι ν' ἀγροικήσωμεν περὶ τῆς ὑγείας σου, παρακαλοῦμεν σε νὰ μᾶς τὸ ποίσης φανερὸν μὲ τὴν γραφήν σου Μαχ. 286[33]· Καὶ ὁ κούντης τῆς Σαβογίας, ὅπου 'τον δηγημένος νὰ ἔλθη διὰ τοὺς Σαρακηνούς, γροικῶντα τὴν ἀγάπην ἐπῆγεν εἰς τὴν Ρωμανίαν Μαχ. 162[24]· καὶ θάνατο κριμένο τοῦ 'δωκε τόσ' ἀποὺ ποτὲ σ' ἄνθρωπο πλιὸ κιανένα νὰ δόθηκε χειρότερος δὲν ἔχω γροικημένα Ἐρωφ. Ε' 52· Τοῦτοι ποὺ 'πέψαν προξενειὲς οἱ βασιλιοὶ γιὰ σένα, πὼς εἶναι δίχως ἀρετὲς τοὺς ἔχεις γροικημένα; Ἐρωφ. Δ' 320· Χίλιους μεγάλους βασιλιούς... τὸν περαζόμενον καιρὸ ἔχομε γροικημένους, κ' εἴδασι καὶ τ' ἀμμάτια μας περίσσιους ν' ἀποθαίνου Ἐρωφ. Α' 524· κι' ὅπου γροικᾶται ὁ μπασιὰς νὰ πᾶν νὰ τόνε φτάξουν Τζάνε, Κρ. πόλ. 335[24]· **β)** τὸ παθητ. = ἀκούομαι, γίνομαι γνωστός: Τὸ τέλος τ' ἔχει νὰ γενῆ μ' ἔτοιο βαρὺ κανόνα, ὁποὺ δὲν ἐγροικήθηκεν εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα Θυσ. 640· θέλω νὰ γράψω ν' ἀγροικᾶται: ὁ πόθος, ποθητέ, μπορεῖ καμπόσα, ἀμμ' ὄχι γιὸν μιὰν ἄγγρη μηδὲ τόσα Κυπρ. ἐρωτ. 67[6]· θέλει γροικᾶται στ' οὐρανοῦ τὰ ὕψη τ' ὄνομά σου Πανώρ. Γ' 621.

ἀγροτικός, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 171[8].

'Απὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀγρότης καὶ τὴν κατάλ. -ικός. Ἡ λ. ἤδη στὸν Εὐστ., Opusc. (Tafel) 261[23].

Ταπεινός, ἀσήμαντος, τιποτένιος: 'Αλλὰ καὶ ὅσον ἐγκρατὲς καὶ περὶ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην ἀξιωματικώτερον, σοφῶς καὶ ἐπιστημόνως συλλέξαντες ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν καὶ ταῦτα τὸ πλέον κατωτυχὲς καὶ ἀγροτικόν,... εὐτυχεῖς ἀξιωματικούς τε καὶ λαμπροὺς ἡγεμόνας ἀπέδειξαν ὅ.π.

ἀγρουλίδι τό, Ἆσμα πολ. (Ψιλ.) 359.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγριέλι*, πού ἀπὸ τὸ μτγν. οὐσ. *ἀγριελαία* ἢ *ἀγριέλαιος*. Γιὰ τὴν τροπὴ τοῦ *ε* σὲ *ου* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 282. Πβ. τὰ σημερ. *ἀγριέλι, ἀγριελίδα, ἀγριελίδι* (ΙΛ).

Μικρὴ ἀγριελιὰ (πβ. ΙΛ λ. *ἀγριελίδι*): *νὰ βγάλουνε συκιὲς καὶ χορταράκια, νὰ βγάλουν ἀστοιβίδες καὶ ἀγρουλίδια* ὅ.π.

ἀγρύπνημα τό, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1691.

Ἀπὸ τὸ *ἀγρυπνῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀγρύπνια: *ἤθελα μ' ἄλλην δοκιμὴν νὰ ἤμουνα βεβιωμένος πῶς στὸ γλυκύ μου ἀγρύπνημα δὲν εἶμαι κοιμισμένος* ὅ.π.

ἀγρυπνία ἡ, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 246, 254, 257, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 797, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 47^{24}, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1029, 1745, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 69, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 274· *ἀγρυπνιά*, Θησ. (Βεν.) ΙΒ' [87^{2}], Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1051, 1351, Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 39, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 494, Δ' 17, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 276, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 278, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 162^{17}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 80^{2}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγρυπνία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἀγρυπνία ὡς χριστιανικὴ ἄσκηση (τῶν ἀσκητῶν) (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. A1): *Ἀγρυπνίαν δὲ αὐτοῦ τὴν κατὰ μόνας οὐδεὶς οἶδεν, εἰμὴ ὁ βλέπων πάντα* Βίος ὁσ. Ἀθαν. 257· *νηστείαις, ἀγρυπνίαις τε καὶ πάσῃ κακουχίᾳ ηὐμένιζε τὸν Λυτρωτὴν* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 1745· **β**) ὁλονύκτια ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία πού τελεῖται τὴν παραμονὴ ὁρισμένων ἑορτῶν (πβ. Lampe, Lex., στὴ λ. A3 καὶ Ψευδο - Κωδ., Ὀφφίκ., Verp., 229^{29-30}, $230^{24,31}$. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *εἴασεν αὐτὸν ἐκεῖσε ἡσυχάζειν τὰς ἓξ ἡμέρας, ἐν τῇ ἀγρυπνίᾳ δὲ τῆς Κυριακῆς ἀνέρχεσθαι εἰς τὸν Στύλον* Βίος ὁσ. Ἀθαν. 246· *ἐπὰν δὲ ἔλθ' ἡ ἑορτὴ ἁγίου λαμπροτέρα ἢ μία τῶν δεσποτικῶν, σημαίνουσι τὰ τρία* (ἐνν. *σήμαντρα*) (παραλ. 1 στ.) *ἑσπέρας εἰς τὴν ἀγρυπνιὰν καὶ εἰς τὸν ὄρθρον πάλιν* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 1351· *Ἐκεῖσε ἕτερος ναὸς ὁρᾶται τῆς Παρθένου* (παραλ. 3 στ.). *Τρὶς μὲν τοῦ ἔτους ἀγρυπνιὰν ἐκεῖ ἐπιτελοῦσι* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 1051.

ἀγρυπνίζω, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 78^{11}· Μτχ. *ἀγρυπνισμένος*, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 895, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 4, 151, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 226, Διγ. (Lambr.) Ο 1741.

Ἀπὸ τὸν ἀόρ. τοῦ *ἀγρυπνῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγρυπνῶ*).

Μένω ἄυπνος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ὅλη νύχταν κλιόντα μ' ἀγρυπνίζω καὶ τὴν ἡμέραν πλάσην δὲν σιγίζω* Κυπρ. ἐρωτ. 78^{11}. Ἡ μτχ.: ταλαιπωρημένος ἀπὸ ἀγρυπνία: *ἡ κόρη ἐκοιμούντονε, τί 'τον ἀγρυπνισμένη· τὴν αὐγὴ ἐποκοιμήθηκεν* Διγ. Ο 1741.

ἄγρυπνος, ἐπίθ.· *ἀγρυπνός*, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 53^{5}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄγρυπνος*. Ὁ τ. *ἀγρυπνὸς* κατὰ τὸ ἐπίθ. *ξυπνός*. Ὁ τ. *ἄγρυπνος* καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἔμπειρος, ἱκανὸς (γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς σημασ. πβ. τὸ σημερ. *ἔξυπνος*): *Ἀμὴ ὁ Μεχεμέτης ἦτον ἀγρυπνὸς καὶ ἀνδρειωμένος εἰς τοὺς πολέμους* ὅ.π.

ἀγρυπνῶ, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 274, 314, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 511, Φαλιέρ., Ἐνύπν. (Ζώρ.) 24, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 333^{26}, 386^{22}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 190^{25}, 215^{24}.

Τὸ ἀρχ. *ἀγρυπνῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ὑποφέρω ἀπὸ ἀυπνία (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. 1): *Εἰς ἀγρυπνοῦντας. Ἀμπελόφυλλα, καλαμόφυλλα... βράσον καὶ ἄντλιε... τὰς χεῖρας μέχρι ἀγκῶνος, καὶ ὑπνεῖ.* Σταφ., Ἰατροσ. 274. **2**) Μένω ἄγρυπνος, εἶμαι σὲ ἐπιφυλακή, προσέχω (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. 2): *ὅλοι συνδράμετε καὶ ἀγρυπνήσετε καὶ λάβετε κόπον. Τὴν ἀγάπην ὁποὺ μὲ τάζετε τώρα θέλω νὰ τὴν ἰδῶ* Διγ. Ἄνδρ. 333^{26}· *ἀλήθεια οὐδὲν ἠξεύρομεν τὴν ὥραν ποὺ τὸν φέρνει* (ἐνν. *τὸν θάνατον*). *Αὐτὴν ὁ Θεὸς τὴν ἔκρυψεν θελόντα ν' ἀγρυπνοῦμεν, νὰ εἴμεστεν πάντοτ' ἕτοιμοι* Πένθ. θαν. Ν 511.

ἀγρύπνως, ἐπίρρ. Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 212.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀγρύπνως*.

Ἄγρυπνα, μὲ φροντίδα, μὲ ἐπιμέλεια: *Λέων ὁ Σοφὸς ἔβαλε σκοπὸν ὅτι νὰ κάμῃ μίαν πραγματείαν καὶ νὰ μάσῃ εἰς ἕνα τὰ χωρισμένα, τὰ δίγεστα καὶ τοὺς κώδικας... καὶ διὰ ἀνδρῶν ἐννόμων ἀγρύπνως ἐρανισάμενος* ὅ.π.

ἀγρωνίζω, βλ. *γνωρίζω*.

ἀγρωνιμίδα ἡ, βλ. *γνωριμίδα*.

ἀγύρευτος, ἐπίθ. Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 302, Γ' 445, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 174 να'.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *γυρεύω*. Ἡ λ. ἤδη στὴν Παράφρ. Χων. (Νικήτ. Χων., Βόνν., 140 κριτ. ὑπ.), στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Πού δὲν ἐπιζητεῖται, πού δὲν ἐπιδιώκεται (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *κι' ὅποιος γιατρειὰ ἀγύρευτη στὴν ἀρρωστιά ντου ἀφήσῃ, ὡσὰν ἐκεῖνο πελελὸ δὲν ἔκαμεν ἡ φύση* Πανώρ. Γ' 445. **2**) Ἀνερεύνητος, ἄψαχτος (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Βλάχ.): *ἀπού τὰ ψὲς ξετρέχω τη τὸ βράδυ κι' ἀγύρευτο δὲν ἄφηκα κάμπο μηδὲ λιβάδι* Πανώρ. Α' 302. **3**) Μὴ ἀπαιτητός: *Περὶ προικός, ὅτι δὲν ἀπομένει ἀγύρευτος κὰν καὶ σαράντα χρόνοι περάσουν* Βακτ. ἀρχιερ. 174 να'.

ἀγυρίζω, βλ. *γυρίζω*.

ἀγύριστος, ἐπίθ. Βέλθ. (Κριαρ.) 205.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *γυρίζω* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 110). Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀμετάβλητος, ἀμετάτρεπτος (πβ. ΙΛ στὴ λ. Β1): *Ὡς εἴδασιν ἀγύριστον παντελῶς τὸν σκοπόν του* ὅ.π.

ἀγχεσίμαχος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6288.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγχέμαχος* μὲ ἐπίδρ. πιθ. τῶν συγγ. μὲ πρῶτο συνθ. τὸ *ἔγχος*: *ἐγχεσίμωρος, ἐγχεσίχειρ*. Βλ. καὶ Στεφ., Θησ.

Πολεμικός, γενναῖος: *ἐκεῖνος τοίνυν ἠθροικὼς ἄνδρας ἀγχεσιμάχους, κορυνοφόρους, αἰχμητάς, ἄνδρας γιγαντοσώμους* ὅ.π.

ἀγχίθυρον τό, Ἐξήγ. πέτρ. (Βέης) 275.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀγχίθυρος* ὡς οὐσ. Ἡ λ. ἤδη στὸ Μένανδρο Προτ. (P. G. 113, 921 D).

Γειτνίαση: *τοπίον ἔλαβεν ὁ ἐν τῷ Στύλῳ οἰκῶν προνόμιον παρὰ τῶν ἡγεμονευόντων πάλαι καὶ κατέχει αὐτὸ μέχρι τῆς δεῦρο· τινὲς δὲ τῶν Σταγινῶν διὰ τὸ ἀγχίθυρον καὶ ἅλωνας ἐσκευάσαντο* ὅ.π.

ἀγχιθυρῶ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5227.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀγχίθυρος*. Ἡ λ. καὶ στὸν Εὐστ., Ἰλ. (Stallb.) τόμ. Δ' 56^{62}.

Βρίσκομαι κοντὰ (σὲ κάποιον): *ὕπνωττεν οὖν ἐπί τινος λιθοπλινθίνης κλίνης ἀγχιθυρούσης τῷ ναῷ τοῦ θείου Διομήδους* ὅ.π.

ἀγχιστὴς ὁ, Διγ. (Καλ.) Α 3424.

Πιθ. κατὰ σύντμηση ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγχιστευτής*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀθαν. Σχολαστ. (Lampe, Lex.).

Συγγενὴς ἀπὸ γάμο, ἀπὸ συμπεθεριό: *ἐτίμα γὰρ ὡς ἀγχιστὰς τούτους καὶ ὡς συμμάχους* ὅ.π.

ἀγχιτερμονῶ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5956.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀγχιτέρμων*. Ἡ λ. καὶ στὸ Γεώργ. Ἀκροπολ., Χρον. Συγγρ. (Heisenb.) 105$^{24-25}$.

Γειτονεύω: *οἱ Βούλγαροι δ' ἐπήλαυνον κατὰ τῶν παριστρίων καὶ Θράκην ἐληΐζοντο τὴν ἀγχιτερμονοῦσαν* ὅ.π.

ἀγχωμάλως, ἐπίρρ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6422.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀγχωμάλως*.

Ὁμαλά, φρόνιμα, συνετά: *Ὁ Δούκας δὲ παραλαβὼν τοῦ κράτους τὰς ἡνίας, τὸ τέτρωρον τὸ χρύσεον ἴθυνεν ἀγχωμάλως, καὶ χρώμενος βηματισμοῖς σχολαίοις, βραδυπόροις, μήτ' αὖθις ἅπαν ἐνδιδοὺς καὶ παραβόλως θέων* ὅ.π.

ἄγω, Ἱερακοσ. (Hercher) 480^{2} κ.π.ἀ.

Τὸ ἀρχ. *ἄγω*.

Ἀποβάλλω, ρίχνω, χάνω κάτι: *Ὅταν ἴδῃς ὅτι ἀγάγη τοὺς ἐλατῆρας αὐτοῦ τὸ ζῶον καὶ ἀναπληρώσῃ,... ὄξει φυράσας διάχριε τοὺς ἐλατῆρας ὡς πρὸς τὰς ῥίζας* ὅ.π. — Βλ. καὶ *ἄγωμε(ν)*.

ἀγωγὴ ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 389^{21}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2387, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 2387, Δούκ. (Grecu) 409^{1}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 150 ιη', 156 λα', 171 κθ'.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγωγή*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Μεταφορά, πέρασμα (προκ. γιὰ νερὸ) (πβ. L - S στὴ λ. I 4): *Περὶ νεροῦ ἀγωγῆς καὶ νομῆς ὁποὺ ἐδιάβαινε ποτὲ ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν τόπον* Βακτ. ἀρχιερ. 171 κθ'. **2α**) Τὸ δικαίωμα ποὺ προστατεύεται δικαστικῶς (Ζέπ., ΕΕΒΣ 18, 1948, 212· πβ. καὶ L - S στὴ λ. II 10): *ἐπεὶ ἔνθα εἶναι οἱ χριστιανοὶ σ' ὅλην τὴν οἰκουμένην τὸν νόμον καὶ τὲς ἀγωγὲς οἱ συμφωνίες τὲς κλειοῦσιν* Χρον. Μορ. Η 2387· **β**) ἔνδικο μέσο γιὰ τὴν ἔναρξη δίκης στὸ δικαστήριο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Περὶ ἐγκαλεσμῶν, ἤγουν ἀγωγῶν καὶ εἰς φερμὸν εἰς κρίσιν, ὅτι ἕως πότε καὶ εἰς πόσον καιρὸν εἰσφέρονται εἰς τὴν κρίσιν* Βακτ. ἀρχιερ. 150 ιη'. Συνών. *ἐγκαλεσμός*. **3**) Τρόπος θεραπείας μιᾶς ἀρρώστιας (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. II 3): *πρὸ δὲ τοῦ καθαρτικοῦ τούτου καλὸν κεχρῆσθαι τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ. Λαβὼν νίτρον... καὶ οἶνον... διὰ τῶν ῥινῶν... παράπεμπε* Ἱερακοσ. 389^{21}.

ἀγωγιάζω, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 10^{11}, 75^{13,16,17}, 76^{14,27}, 77^{7,8,17}, 255^{30}, 324^{19,28}, 325^{11,28}, 326^{1,2,6,9}, 484^{20}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλγ'· *ἀγωγιάζω* ἢ *γωγιάζω*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 77^{17}, 325^{1,27}, 326^{5,11}, 327$^{2-3}$.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγώγιον* κατὰ τὸ *ἐνοικιάζω* (Δένδια, Ἀθ. 36, 1924, 151). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Δίνω (κάτι) παίρνοντας ἐνοίκιο, μισθῶ (προκ. γιὰ ζῶο. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. I 1): *Περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὁποὺ ἀγωγιάζει τὸ κτηνόν του, ἤγουν τὸ ἄλογόν του ἑτέρου ἀν-*

θρώπου, καὶ ψοφήσῃ Ἀσσίζ. 75^{13}. **2**) Παίρνω (κάτι) πληρώνοντας ἐνοίκιο, μισθοῦμαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. I 2): *Ἐὰν εἷς ἄνθρωπος ἀγωγιάσῃ τὸ κτηνόν του ἑτέρου ἀνθρώπου καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὸ ἀγωγιάσῃ τὸ ἄλογον, σύρνῃ το καὶ παίρνῃ το* αὐτ. 75^{17}.

ἀγωγιαστὴς ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 256^{1}.

Ἀπὸ τὸ *ἀγωγιάζω*. Ἡ λ. καὶ στὴν Κύπρο, βλ. Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.

Αὐτὸς ποὺ νοικιάζει ζῶο πληρώνοντας ἐνοίκιο, ἐνοικιαστὴς ζώου: *Περὶ τοῦ ἀγωγιαστῆ ἀποὺ ἀγωγιάσῃ ἕνα χτηνὸν καὶ πολομᾶ το καμίαν γιατρείαν, καὶ ψοφᾶ* ὅ.π. — Πβ. *ἀγωγιάτης*.

ἀγωγιάτης ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 326^{11}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλγ'.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγώγιον* καὶ τὴν κατάλ. *-άτης*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. καὶ Du Cange λ. *ἀγωγιάζω* καὶ Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.

Αὐτὸς ποὺ νοικιάζει ζῶο πληρώνοντας ἐνοίκιο, ἐνοικιαστὴς ζώου: *Περὶ ἀγωγιάτου ὁποὺ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον τόπον ὁποὺ ἀγωγίασεν, ἢ καὶ τὸ φορτώσῃ βαρέως καὶ γένῃ βλάβη* Βακτ. ἀρχιερ. 137 ρλγ'. — Πβ. *ἀγωγιαστής*.

ἀγώγι(ν) τό, Βουστρ. (Σάθ.) 528, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 336.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγώγιον*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγώγι*).

α) Μεταφορὰ μὲ ὑποζύγιο (πβ. ΙΛ λ. *ἀγώγι* 1): *Ἀκόμα δὲ μᾶς ηὗρασι τόσα πολλὰ τὰ γέρα, νὰ μηδὲν κάνωμε κ' ἐμεῖς δυὸ ἀγώγια τὴν ἡμέρα* Πανώρ. Γ' 336· **β**) ἀμοιβὴ γιὰ μεταφορά, κόμιστρα, μεταφορικὰ (πβ. ΙΛ λ. *ἀγώγι* 2α): *καὶ ἐκουβαλῆσαν του ψουμίν, καὶ δὲν τοὺς ἐπλέρωσεν τὸ ἀγώγιν τους* Βουστρ. 528 (πβ. *ἀγώγιον* 1).

ἀγώγιον τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 486^{17}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 172 λγ'.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγώγιον*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγώγι*).

1) Μίσθωση γιὰ μεταφορὰ (πβ. ΙΛ λ. *ἀγώγι* 3): *πρέπει νὰ ὀμόσουν ὅτι πάντα τὰ κακοφτιασμένα τὰ νὰ γένουν ἀπὲ τὸν ἕναν εἰς τὸν ἄλλον, ὥσπερ ἀποὺ πούλησις, οὗ ἀπὸ ἀγοράν, οὗ ἐνοικιάσματα, οὗ ἀγώγιον... ἐντέχεται οὕτως νὰ τὰ κρίνουν* Ἀσσίζ. 486^{17} (πβ. *ἀγώγι(ν)* β). **2**) Ἀγωγός: *Περὶ νεραγωγίου καὶ πηλοῦ καὶ στέρνας ὁποὺ ποτίζουν. Περὶ ἀγωγίου ὑπονόμου* Βακτ. ἀρχιερ. 172 λγ' (πβ. *ἀγωγὸς* Α, *νεραγώγιον, νεροαγωγή*).

ἀγωγὸς ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5071, 5731, Καναν. (P.G. 156) 65D.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγωγός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' Κυριολ.: Μέσο γιὰ νὰ διοχετεύεται τὸ νερό, ὀχετός, σωλήνας (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L - S στὴ λ. I καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1. Βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Δ' 334): *Ἄλλοι τοὺς ἀγωγοὺς ἐγύρευον τοὺς ἔκπαλαι τὸ νερὸν εἰς τὰς στέρνας τῆς πόλεως ἔφερον, ὅπως τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιτύχωσιν καὶ λαθραίως τῶν Ῥωμαίων διὰ τοῦ ἀγωγοῦ ἐντὸς γενέσθαι τῆς πόλεως νυκτός, ἀπαραπροσδοκήτως ταύτην κρατήσουσιν* Καναν. 65D (πβ. *ἀγώγιον* 2, *νεροαγωγή, νεραγώγιον*). **Β'** Μεταφ.: *ἄνθρωποι μαλακόψυχοι, σκεύη πονηρευμάτων, τῶν ἀθεμίτων ἀγωγοί, σωλῆνες κακουργίας* Μανασσ., Χρον. 5731.

ἄγωμε(ν), Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 633 (ἔκδ. *ἄγομαι*· Ξανθ., Χριστ. Κρ. 1, 1912, 555 σημ. 1 διόρθ.: *ἄγωμε*), Προδρ. (Hess. - Pern.) III 263 (χφ. H) (κριτ. ὑπ.), Καλλίμ. (Κριαρ.) 1626, Διγ. (Καλ.) Esc. 525, 1352, Ἀχ. Σπαν. (Legr.) 28^{6}, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 101, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3787, 4127, 7700, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 1387, 6547, 8209, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 768 (ἔκδ. *ἄγομαι*· Ξανθ., B - NJ 5, 1927, 366 - 367 διόρθ.: *ἄγωμε*), Gesprächb. (Vasm.) 56^{1089}, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 304, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1532, Δελλ. (Μανούσ.) Γ' 618, Ἀχιλλ. (Hess.) L 783, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1436, Μαχ. (Dawk.)

158^{34}, 502^{16}, Καραβ. (Del.) 495^{21}, Κάτης (Ban.) 49, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 2^{9}, Βίος γέρ. (Schick) V 130, 518, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 351, Β′ 295, Δ′ 395, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 399, Γ′ 395, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 555, Β′ 425, Ε′ 378, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 2, 278, III 2, 102, IV 7, 44, Θυσ. (Μεγ.^{2}) 397, 442, 526, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 184, 223, 269, 519, 675, Δ′ 517, Ε′ 230, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 270^{28}· *ἀγῶμεν,* Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 115· *ἄμε,* Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 635, Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. - Κερ.) 123, Διγ. (Καλ.) Esc. 1280, Βέλθ. (Κριαρ.) 1193, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 305, Ἑρμον. (Legr.) I 105, Π 267, Σ 217, Βίος γέρ. (Schick) V 154, 542, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 8209, Ἀπολλών. (Wagn.) 145, 697, Λίβ. (Wagn.) N 1378, 2658, Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 420, 1080, 1199, 2024, 2454, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 389, Μαχ. (Dawk.) 242^{27}, 266^{15}, 410^{12}, 456^{13}, Ch. pop. (Pern.) 53, Βουστρ. (Σάθ.) 535, Γαδ. διήγ. (Wagn.) 307, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 86^{39}, 153^{19}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 592, Πεντ. (Hess.) Γέν. XII 1, XXVII 9, XXXVII 14, Ἔξ. II 9, III 16, XIX 24, Ἀρ. X 29, XXIII 13, Δευτ. X 27, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 629· [ἔκδ. *κι᾽ ἄμε·* γράφε *κάμε* βλ. Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 673], Ἀλφ. (Κακ.) 10^{87}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 330, Β′ 227, 288, Γ′ 404, Δ′ 297, Ε′ 38, 48, Πανώρ. (Κριαρ.) Ἀφ. 45, Α′ 402, Γ′ 338, 354, Δ′ 383, Ε′ 176, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 337, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 8, 173, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 56, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 281, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 91, 1274, 1340, Γ′ 624, 1583, 1638, Δ′ 437, Ε′ 245, 629, 1133, Θυσ. (Μέγ.^{2}) 104, 398, 399, 495, 532, 975, 1037, 1132, Εὐγέν. (Vitti) 1364, Στάθ. (Μανούσ.) Γ′ 353, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β′ 109, Δ′ 49, 137, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 119, 520, Δ′ 238, Ζήν. (Σάθ.) Α′ 301, Δ′ 352, Ε′ 114, Διγ. (Lambr.) Ο 789, 857, 1636, 2128· *ἄμες,* Στάθ. (Σάθ.) Α′ 49· *ἄμετε* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 5310, Ἀρμούρ. (Κυριακ.) 22, Ἀλφ. (Κακ.) 15^{30}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 4^{1}, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 342, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXIX 7, XLI 55, XLV 17, Ἔξ. V 4, VIII 21, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ′ 407, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 189· *ἀγώμετε,* Ἀχιλλ. (Hess.) L 1045, Σαχλ. Β′ (Wagn.) PM 293 (διορθώσ. ἀπὸ *ἀγωμέτε*)· *ἀμέτε,* Ἑρμον. (Legr.) Ρ 326, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3799, 4245, Φλώρ. (Κριαρ.) 923, Ἀχιλλ. (Hess.) L 177, 825, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 504, 558, Μαχ. (Dawk.) 282^{1}, 528^{10}, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) Π 33, Σαχλ. Β′ (Wagn.) PM 570, 645, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 765, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 40^{1}, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ′ 97, 401, 407, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 1, 5, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 554, Θυσ. (Μέγ.^{2}) 549, Εὐγέν. (Vitti) 294, 533, 955, 1475, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 208, Ζήν. (Σάθ.) Πρόλ. 143, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 193^{27} δίς, 196^{26}, 224^{24}, 538^{21}, 561^{17}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 104^{11}· *ἀμέστε(ν),* Διγ. (Lambr.) Ο 185, 1422.

Ὁ τ. *ἄγωμε(ν)* ὑποτ. τοῦ *ἄγω.* Ὁ τ. *ἀγῶμεν* ἀπὸ μετρ. ἀν. Ὁ τ. *ἄμε* ἀπὸ τὸ *ἄγωμε* κατὰ συγκ. (Χατζιδ., ΜΝΕ Α′ 111). Ὁ τ. *ἄμες* κατὰ τὸ *δές, πές.* Ὁ τ. *ἄμετε* ἀπὸ τὸ *ἄμε* κατὰ τὸ *λέγε - λέγετε* (Hatzid., BZ 4, 1895, 419). Ὁ τ. *ἀμέτε* ἀπὸ ἐπίδραση προστ. ποὺ τονίζονται στὴν παραλήγ. καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ *ἀγωμέτε* κατὰ Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 98. Ὁ τ. *ἀμέστε* ἀπὸ τὸ *ἀμέτε* κατὰ τὸ *πέστε.* Οἱ τ. *ἄγωμε, ἄμε, ἄμετε, ἀγωμέτε, ἀμέτε, ἀμέστεν* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄγω*).

Α′ Προστ. β′ ἑν. προσ. **1**) μετάφερε (κάτι) (πβ. ΙΛ. λ. ἄγω 1): *Πέζευσε σύντομα, γοργὸν νὰ ἐπάρῃς τὸ δερμάτιν καὶ τοὺς ὀδόντας του... καὶ ἀπέκει ἄγωμέ τα τὸν Διγενὴν Ἀκρίτην* Διγ. Esc. 525· *καὶ σὺ ἄμε ᾽ς τσῆ μαστόρισσας τὰ ροῦχα* Φορτουν. Γ′ 119. **2α**) Πήγαινε (πβ. ΙΛ λ. *ἄγω* 2): *Ἄγωμε, ἀτός σου, φέρε ἐδῶ τὴ ντάμα Μαργαρίτα* (παραλ. 1 στ.). *Κι᾽ ὁ λογοθέτης παρευτὺς ἀπῆλθεν κ᾽ ἔφερέν την* Χρον. Μορ. Η 7700· *λέγει μου, ἀγῶμε εἰς τὸ χωριὸν νὰ κάμῃς τὲς δουλειές σου* Σαχλ., Ἀφήγ. 115· *Ἄμε κ᾽ ἐσύ, ψυχούλα μου, ὅπου ᾽ν᾽ τοῦ ποθητοῦ σου* Βέλθ. 1193· *ἄμε καλῶς, ἡ κόρη* Ἀπολλών. 697· *Μ᾽ ἄμες τὴν προξενήτρα μου νὰ βρῇς γιὰ νὰ γροικήσῃς τὸ πράμα ἂν ἐκατήστεσε* Στάθ. Α′ 49. Φρ.: *ἀγώμετε καλῶς* Σαχλ. Β′ 293· *ἄμε καλῶς* Ἀπολλών. 697, Δελλ. Α′ 1199, Πανώρ. Α′ 402, Πιστ. βοσκ. IV 8, 173· *ἄγωμε στὸ καλὸ* Κατζ. Δ′ 395, Πανώρ. Α′ 399, Φορτουν. Δ′ 517· *ἄμε στὸ καλὸ* Κατζ. Δ′ 297· *ἀμέτε στὸ καλὸ* Τζάνε, Κρ. πολ. 193^{27}· *ἄγωμε στὴ δουλειά σου* Κατζ. Β′ 295· *ἄγωμε στὴν εὐκή μου* Θυσ. 526· *ἀμέτε στὴν κατάρα μου* Πανώρ. Δ′ 97· *ἄμε στὸν κακὸ χρόνο* Φορτουν. Δ′ 238· *ἄμε στ᾽ ἀνάθεμα* Ch. pop. 53· *ἄγωμε στ᾽ ἀνάθεμα* Ἀκ. Σπαν. 28^{6}· *ἄγωμε στὰ κομμάτια* Φορτουν. Γ′ 184· πβ. *ὕπα καλῶς* Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 190 κ.ἀ. **β**) σὲ δήλωση ἀποχαιρετισμοῦ (πβ. *χαῖρε*): *κι᾽ ἂ στερευτῶ τὸ δεῖσ σου, ἐννοιάζομαι στὸ σκότος νὰ πεσώσω· Ἄμε, ζωὴ* Κυπρ. ἐρωτ. 86^{39}· **γ**) ἔλα: *ἄμε ἐδὰ μετ᾽ ἐμὲν πρὸς τόπον ἄλλον* Πεντ. Ἀρ. XXIII 13. **Β′** Προστ. β′ πληθ. προσ. **1α**) Ὁδηγήσετε (κάποιον) (πβ. ΙΛ λ. *ἄγω* 1): *Ἄρχοντες, ἄμετέ μας ἐκεῖσε ὅπου ἔνι γὰρ ὁ πρίγκιπας* Χρον. Μορ. Η 5310· **β**) μεταφέρετε (κάτι): *Ἀμέτε τον στὸ σπήλαιον ὁποῦναι στὸ χαράκι καὶ μέσα αὐτόνον θάψετε, τ᾽ ἅγιον παλληκαράκι* Χούμνου, Π.Δ. Π 33. **2**) Πηγαίνετε (πβ. ΙΛ. λ. *ἄγω* 2): *Ἀγώμετε, ἀδέλφια μου, εἰς τοὺς γονεῖς σας* Ἀχιλλ. L 1045· *Ἄμετε στὸ πῦρ, κατηραμένοι* Ἀλφ. 15^{30}· *Ἀμέτε εἰς τὸν πρίγκιπα κ᾽ εἰπέτε του...* Χρον. Μορ. Η 3799· *Ὅμως ἂν θέλετε νὰ πᾶτε, ἀμέτε εἰς τὸ καλὸν* Μαχ. 528^{10}· *ἀμέστεν εἰς τὰ σπίτια σας* Διγ. Ο 1422. **Γ′** Παρακελευσματικά: *ἄγωμε, καλὲ πατέρα, καλοϊδές την τὴν γυναίκα* Βίος γέρ. V 518· *Ἄμε νὰ πᾶς* Μαχ. 410^{12}· *Φορτώσετε τ᾽ ἀγγά σας καὶ ἄμετε, ἐλᾶτε εἰς τὴν ἠγῆ τοῦ Κεναάν* Πεντ. Γέν. XLV 17· *Ἀμέτε ἐσεῖς ἀπού ᾽χετε σφαλίσει τὸ φοβερὸ θεριό... δώσετε τὸ σημάδι ...τοῦ κυνηγιοῦ* Πιστ. βοσκ. I 1, 1.

ἀγωμέτε - ἀγώμετε, βλ. *ἄγωμε(ν).*

ἀγὼν ὁ, Δούκ. (Grecu) 165^{21}, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1023 (βλ. *ἀνάγων*), κ.π.ἀ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγών.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ. λ. *ἀγῶνας*).

Κόπος, μόχθος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγῶνας* 1): *Πεζοὶ τὴν πορείαν ποιούμενοι ἄμφω οἱ δύο παῖς ὢν ἔτι ὁ Μεχεμὲτ καὶ μὴ φέρων τῆς ὁδοῦ τὸν ἀγῶνα... καὶ μηκέτι βαδίζειν δυνάμενος* ὅ.π.

ἀγωνία ἡ, Δούκ. (Grecu) 133^{1}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγωνία.*

Μάχη (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Προκόπ., (Haury), Α′ 5^{5}, 245^{14}, Β′ 142^{6}, 333^{19}): *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἔχων σχολὴν καὶ ἀγωνίαν ὁ Μωσῆς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μαχουμέτ* ὅ.π.

ἀγωνίζομαι, Σπαν. (Hanna) Α 303, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 51, Σπαν. (Λάμπρ.) V 184, 323, Διγ. (Hess.) Esc. 490, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 237, Πουλολ. (Krawcz.) 521, Λίβ. (Wagn.) N 54, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 408.

Τὸ ἀρχ. *ἀγωνίζομαι.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἀντιστέκομαι (σὲ κάτι), ἀποκρούω (κάτι): *ποτὲ μηδὲν ὀκνεῖτε, ὡς διὰ νὰ γείρω ἐγλήγορα ὡς γιὰ τὴν ποθητήν μου· βροχάς, χειμῶνας, παγετοὺς πάντας ἀγωνισθῆτε* Διγ. Esc. 490· **β**) καταβάλλω προσπάθεια (γιὰ κάτι): *Τὸν Χάρον τους ἐσπείρασι, θάνατον ἐθερίσαν, κόπους τοὺς ἀγωνίζονταν, ἀλλῶν τοὺς ἐχαρίσαν* Ἀπόκοπ. 408· (πβ. *ἀγωνοῦμαι* 2α). **2**) Κοπιάζω, βασανίζομαι (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *εἰπέ μοι γοῦν, περιστερά, τὸν ὅλον χρόνον τί ἔχεις καὶ πάντα ἀγωνίζεσαι καὶ πάντα μουρμουρίζεις; καὶ πάντα εἰς τὰς ἐκκλησιὰς σεβαίνεις καὶ πορνεύεις, ὅπου σταθῇς καὶ σηκωθῇς, ψύλλους πάντα συνάζεις;* Πουλολ. 521. **3**) Προσπαθῶ, ἐπιδιώκω (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Λόγ. νουθ., Wass. - Jern., 101^{34}· πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *Θέλεις νὰ ἔχῃς μετ᾽ ἐσὲ οὓς ἔχεις ἐξουσιά σου; Ἀγωνίσου τοῦ νὰ σ᾽ ἐντρέπωνται παροὺ νὰ σὲ φοβοῦνται* Σπαν. Ρ 51 (πβ. *ἀγωνίζω*). **4**) Ἀγωνίζομαι (προκ. γιὰ πνευματικὸ ἀγώνα, πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 2): *Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅσοι κατ᾽ ἐμὲ ἀμελῶς καὶ ραθύμως διάκεινται πρὸς τὴν ἐπίπονον ὁδὸν τῆς ἀρετῆς εἰώθασι λέγειν οὐ-*

τωσί: ὅτι ἤμεθα τότε ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν τῶν πρώην λαμψάντων ἐν ἀσκήσει, ἠγωνισάμεθα ἂν καὶ ἡμεῖς κατ' αὐτοὺς Βίος ὁσ. Ἀθαν. 237 (πβ. *ἀγωνιστής).*

ἀγωνίζω, Σπαν. (Hanna) A 172.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀγώνας* ἢ ἀντὶ τοῦ ἀρχ. *ἀγωνίζομαι·* πβ. *ἀγωνίσας* σὲ ἐπιγρ. τῆς Σικυώνας (L - S). Ἡ λ. καὶ στὸ Νικήτ. Βυζ. (P.G. 105) 773B.

Προσπαθῶ, ἐπιδιώκω: *καὶ πάσχε καὶ ἀγώνιζε νὰ μάθης τὸ οὐ ξεύρεις* ὅ.π. (πβ. *ἀγωνίζομαι* 3, *ἀγωνοῦμαι* 2α).

ἀγωνιοῦμαι, βλ. *ἀγωνοῦμαι.*

ἀγώνισις ἡ, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 162.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγώνισις.* Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴ Σέριφο (ΙΛ λ. *ἀγώνισι*).

Ἐργασία βιαστική: *Πρὸς πληγὰς ὁπού γίνονται εἰς τοὺς πόδας, διότι συμβαίνει καὶ φορεῖ τὰ ὑποδήματά του μήναν ἢ δύο καὶ οὐδὲν ἐξυπολύεται διὰ ἀναγκαίας δουλείας καὶ ἀγωνίσεις* ὅ.π.

ἀγωνιστὴς ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4920, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 700.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀγωνιστής.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Αὐτὸς ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὶς θρησκευτικές του πεποιθήσεις (Lampe, Lex. στὴ λ. 5): *ὁ δὲ καλὸς ἀγωνιστὴς Μεθόδιος, ὁ πάνυ ἐγκαρτερήσας τῇ πικρᾷ καὶ κακοφρούρῳ στέγῃ* Μανασσ., Χρον. 4920 (πβ. *ἀγωνίζομαι* 4).

ἀγωνιῶ, Ἱερακοσ. (Hercher) 347^{27}, $408^{2,5}$.

Τὸ ἀρχ. *ἀγωνιῶ.*

Αἰσθάνομαι δυσφορία, ὑποφέρω (ἐξαιτίας ἀρρώστιας): *κἂν μηδὲν ἀηδὲς εὐθὺς πάθῃ τὸ ζῶον, ὑγιῆ ὑπάρχειν τὰ ἔνδον αὐτοῦ πίστευε· εἰ δὲ ἀγωνιᾷ καὶ πρὸς πέψιν ταλαιπώρως ἔχει, ἴσθι ὅτι νοσεῖ* Ἱερακοσ. 347^{27}.

ἀγωνοῦμαι, Καλλίμ. (Κριαρ.) 2066· *ἀγωνιοῦμαι,* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2505, 3478.

Ἀπὸ τὸ *ἀγωνίζομαι.* Γιὰ τὸν τ. *ἀγωνιοῦμαι,* ποὺ καὶ σήμ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἀγωνίζομαι*) πβ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 44 - 47.

1) Μάχομαι, πολεμῶ: *Λοιπὸν ὡσὰν ἐπλήθυνεν τοῦ βασιλέως ἡ μάχη ὅπου ἀγωνιέτον πάντοτε κὺρ Θεόδωρος ὁ Δούκας* Χρον. Μορ. Η 3478. **2α**) Προσπαθῶ, μοχθῶ γιὰ κάτι (πβ. ΙΛ λ. *ἀγωνίζομαι* 1): *ἔχεις τὸν τόπον τοῦ Μορέως... κι' ἂν οὐ ποιήσῃς τέκνον σου νὰ τὸν κληρονομήσῃ, τί σὲ ὠφελοῦν τὰ πράγματα καὶ τί τὰ ἀγωνιέσαι;* Χρον. Μορ. Η 2505 (πβ. *ἀγωνίζομαι* 1β, *ἀγωνίζω*)· **β**) μὲ προσπάθεια περιποιοῦμαι κάτι: *Ὁ κηπουρός... ἐμετέστην τὸν κῆπον ἀγωνούμενος, τὰ τῶν φυτῶν σπουδάζων* Καλλίμ. 2066.

ἀδά, βλ. *ἐδά.*

ἀδαμαντένος, ἐπίθ. Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 90.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδάμας (ἀδαμαντένος > ἀδαμαντένος).*

Διαμαντένιος: *τσὶ ἔξι ἃς τοῦ βάλουσι τροχοὺς χρυσομαλαματένους, ποὺ εἶναι γεμάτοι οἱ κύκλοι τως λίθους ἀδαμαντένους* ὅ.π.

ἀδαμάντινος, ἐπίθ. Φυσιολ. (Zur.) XLV $1^{1,5}$, 2 τίτλ., Φυσιολ. (Pitra) $362^{15,16-17,19,20,27}$, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 63.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδαμάντινος.*

Ποὺ σχετίζεται, ποὺ προέρχεται ἀπὸ διαμάντι: *ἐν τῷ ἀνατολικῷ ὄρει εὑρίσκεται ὁ λίθος ὁ ἀδαμάντινος* Φυσιολ. 362^{15}.

ἀδάμας ὁ, Βέλθ. (Κριαρ.) 256 (γεν. *ἀδαμάντου*), 443, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2146, Esc. 3327 (κριτ. ὑπ.), Βίος Ἀλ. (Reichm.) 1983, Διήγ. Ἀγ. Σοφ. (Ban.) 156^{13} (αἰτ. ἑν. *ἀδάμαντο*), Ἀρσεν., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 372 δὶς (αἰτ. πληθ. *ἀδαμάντους*).

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀδάμας.* Ἡ γεν. ἑν. *ἀδαμάντου* καὶ ἡ αἰτ. πληθ. *ἀδαμάντους* κατὰ βιασμό. Ἡ αἰτ. ἑν. *ἀδάμαντο* πιθ. οὐδ. (πβ. *ὁ κρύσταλλος - τὸ κρύσταλλον*).

Μὲ χρήση ἐπιθετ.: διαμαντένιος: *καὶ πόρταν ηὕρηκεν λαμπρὰν ἐξ ἀδαμάντου λίθου* Βέλθ. 256.

ἀδαπάνητος, ἐπίθ. Ἱστ. Ἠπείρ. (Cirac Estop.) XII 15.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδαπάνητος* (Sophocl.).

Αὐτὸς γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν πλήρωσε κάποιος, ἀπλήρωτος: *Πρὸς μὲν τῶν ἐπισήμων τεχνιτῶν ζημίαι καὶ ἀγγαρεῖαι μετὰ τῶν δασμῶν, πρὸς δὲ τῶν ἀτέχνων καὶ ἐλευθέρων ἀνθρώπων δουλεία ἄμισθος καὶ κόπος ἀδαπάνητος* ὅ.π.

ἀδάρτεμα τό, βλ. *ἀντάρτεμα.*

ἀδαρτεύω βλ. *ἀνταρτεύω.*

ἀδάσι τό, βλ. *δάσος.*

ἄδεια ἡ, Τρωικὰ (Praecht.) 527^{21}, Σπαν. (Hanna) A 45, 137, Σπαν. (Λάμπρ.) V 141, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 575, Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.) B 306, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 66^{26}, 280^{26}, Διγ. (Mavr.) Gr. I 55, Διγ. (Καλ.) A 2488, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 590, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 1701, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1313, Ἰμπ. (Κριαρ.) 409, 410, 630, Καναν. (P.G. 156) 73 A, Ἐπιστ. Μωάμ. (Λάμπρ.) $67^{21,28}$, Δούκ. (Grecu) 277^{1}, 373^{6}, Θησ. (Βεν.) Ϛ' [67^{8}], Ζ' [136^{6}], Η' [43^{8}], Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 74^{16}, Κώδ. Χρονογρ. (Ἄμ.) 52^{27}, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 13^{19}, 29^{21}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 148^{4}, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 369^{17}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 400, Δ' 1805, Εὐγέν. (Vitti) 1140, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 387^{22}, 489^{14} κ.π.ἀ.· *ἀδεία,* Ἑρμον. (Legr.) Φ 216, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 614, Ἀχέλ. (Pern.) 1205, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 87^{5}, Διγ. (Lambr.) O 1768· *ἀδειά,* Ch. pop. (Pern.) 30, Ἀχέλ. (Pern.) 2077, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 1, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 2, 23, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 346, Στάθ. (Σάθ.) Β' 83, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 155, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 91, 96, 261, 1369, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 322^{1}, 358^{4}, 467^{16}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄδεια.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἐλευθερία νὰ κάνῃ κανεὶς κάτι, δικαίωμα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl., καὶ σημερ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Οὐδὲν ἐντέχεται ποτὲ νὰ τελειωθῇ εἰς κοσμικὴν αὐλήν, χωρὶς νὰ τοὺς δώσουν ἄδειαν οἱ λεγάδες* Ἀσσίζ. 286^{26}· *νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ βάλουν πρωτόγηρον εἰς τὸ μέσον των* Ἐπιστ. Μωάμ. 67^{21}· **β**) ἀπόλυτη ἐλευθερία, ἀσυδοσία: *αὐθέντην τὸν ἐποίησεν... Δίδει τον ἄδειαν καὶ τιμήν, φουρκίζει καὶ ἀπολλαίνει. Πλιὸ ἐτρέμαν τὸν Ἰμπέριον, πλιὸ τὸν ἐπροσκυνοῦσαν* Ἰμπ. 630. **2α**) Εὐχέρεια χρόνου, καιρὸς διαθέσιμος (πβ. Ἄννα Κομν., Leib. II, IV 3 καὶ ΙΛ στὴ λ. 3): *καὶ ὅταν εὑρίσκῃς ἄδειαν, καὶ ψάλλε καὶ προσεύχου* Σπαν. V 141· **β**) εὐκαιρία: *ἡ βίγλα ὁπού ἐφύλαττε τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ τὴν ἀγρυπνίαν τὴν πολλὴν καὶ τὸν κόπον... ἀπεκοιμήθη καὶ ηὗραν ἄδειαν τὰ φουσάτα καὶ ἀνέβησαν ἀπάνω* Κώδ. χρονογρ. 52^{27}· *ὁλονυκτὶς σὲ πάντεχα ἐγὼ μὲ ἀγρυπνία νὰ φύγωμεν κ' εὑρίσκουντον σ' ἐμᾶς πολλὴ ἀδεία, γιατ' ὅλοι ἐκοιμούντανε* Διγ. O 1768 (πβ. *ἀδειάσῃ*)· **γ**) εὐκαιρία, δυνατότητα: *τοῦτο τὸ παιγνίδι, καθὼς θωρῶ, καμιὰν ἀδειὰ δὲ βλέπω νὰ μοῦ δίδῃ ποὺ νὰ μπορῶ ὁ βαριόμοιρος στὸ πεθυμῶ νὰ σώσω* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' 96. **3**) Ἄνεση, ξε-

κούραση: *Ὦ Μιχαὴλ ταλαίπωρε, παιδὶν τῆς δυστυχίας, ἔχεις καιρὸν ἀναπνοῆς, ἔχεις καιρὸν ἀδείας* Γλυκᾶ, Στ. 575· *πλιὰ βιά 'χα ὀγιὰ τὸ δάσκαλο καὶ πλιὰ ἤπαιρνα τὰ ζάλα παρὰ γαϊδάρα ὄντας γλακᾶ καὶ κόβη τη τὸ γάλα* (παραλ. 2 στ.)· *δαμάκι ἀκροστάθηκα γιὰ νά 'βρω τὴν ἀδειά μου* Στάθ. Β′ 83. **4α**) Ἄνεση χώρου, εὐρυχωρία (πβ. ΙΛ στὴ λ. 4): *ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδιέβαινεν· ὅλοι ἄδειαν τοῦ κάμνουν* Πόλ. Τρωάδ. 590· *ἵνα παραμερίσουσιν καὶ ἄδειαν νὰ ποιήσουν* Ἰμπ. 409· *γιὰ νὰ σταθῇ τόπο πολύ, μεγάλη ἀδειὰ γυρεύγει* Ἐρωτόκρ. Β′ 346· *Ὁρκίζω σε εἰς τὸν Θεὸν νὰ φύγης ἀπ' ὀμπρός μου. Ἄδεια ὀκ τὸ δάσος τούτονε παρακαλῶ σε δῶσ' μου* Εὐγέν. 1140· **β**) κενὸς χῶρος, δίοδος: *Τραπέντες γὰρ εἰς φυγὴν οὐχ εὕρισκον ἄδειαν ὡς ὅτι ἐκ τριῶν μερῶν ἀπέκλεισαν αὐτοὺς* Ἐκθ. χρον. 74[16]· *Πέντ' ὧρες ἐμαχόντανε κ' οἱ Τοῦρκοι τότ' εὑρῆκαν σὲ τρία μέρη τὴν ἀδειὰν καὶ ἀπόκοτοι σεβῆκαν* Ἀχέλ. 2077· **γ**) τὸ κενό: *Ὧρες ἐσμίγαν τὰ σπαθιὰ κι' ὧρες τὴν ἄδεια βρίσκα* Ἐρωτόκρ. Δ′ 1805.

ἄδεια τά, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 40[4].

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἄδειος ὡς οὐσ.

Τὸ κενό, τὸ ἄπειρο: *κ' ἐσεῖς, ἀναστενάματά μου, δέτε τὸν οὐρανὸν μὲ τοὺς ἀνέμους στ' ἄδεια, ἀφὸν ἡ γλώσσα δὲν σώννει πιόν, πέτε ἐσεῖς τὲς ὀμορφιές της καὶ τὰ χάδια* ὅ.π.

ἀδειάζω, Σπαν. (Hanna) V 38, Σπαν. (Λάμπρ.) V 49, Βέλθ. (Κριαρ.) 1000, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 570, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 520, Rechenb. (Vog. — Hung.) 83[3,4,5], Δεφ., Λόγ. (Kar.) 110, Ἀχέλ. (Pern.) 2115, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρος) 133[5], Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 316, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. Β′ 59, Δ′ 440, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 4, 14, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 330, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 401, Στάθ. (Σάθ.) Β′ 22, Γ′ 396, 405, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 68, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ′ 506, Δ′ 130, Διγ. (Lambr.) Ο 2172, Τζάνε, Κρ. Πόλ. (Ξηρ.) 183[25], 187[3], 199[25], 215[24,28], 223[11], 224[18], 255[10], 298[16], 409[6], 444[26], 489[13], 518[4], 528[4], 529[1], 539[15,25], 546[11], 547[15], 549[26]· *ὀδειάζω*, Μαχ. (Dawk.) 336[38].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄδεια*. Γιὰ τὸν τ. *ὀδειάζω* βλ. Dawk., B-NJ 3, 1922, 147.

1α) Ἀπρακτῶ, σχολάζω (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Εὐστ., Opusc. 251[65]): *τώρα ζητᾶς φαγία καὶ περπατεῖς, ταλαίπωρε, καὶ ἔχεις λαιμαργία; Λέγει τους: δὲν ἀδείαζα, οὐδ' ἔκαμα λωλία, ἀμ' ἐτραγούδουν ἔμορφα* Αἰτωλ., Μῦθ. 133[5]· **β**) ἔχω εὐχέρεια χρόνου, εὐκαιρῶ (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Εὐστ., Ἰλ., Stallb., τόμ. 4, 122[19] καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *καὶ ὅταν ἀδειάζης, κάθισε μόνος καὶ ἀνάγνωσέ τους* Σπαν. V 38. Συνών. *εὐκαιρῶ*. **2**) Ἀδειάζω κάτι ἀπὸ τὸ περιεχόμενό του ἢ τὸ περιεχόμενο ἀπὸ κάτι, ἐκκενώνω, ἐλευθερώνω (προκ. γιὰ χῶρο) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β1): *Μὲ τὴ ματσούκα πολεμᾶ τὸν ἄνεμον νὰ πιάση, μὲ τὸ χηβάδι τὸ μικρὸ τὴ θάλασσα ν' ἀδειάση* Δεφ., Λόγ. 110· *καὶ ἔχε την τὴν Ρωμανίαν καὶ ἐξουσίαζέ την· ἐκ τὶς ἐχθρούς της πάντοτε ἐσὺ ἀδείαζέ την* Διγ. Ο 2172· *τότες ποιὸς ἔμπωθε βουτσί, ποιὸς ἔριχνε βαρέλα, ποιὸς ἤδειαζε τὰ ροῦχα του κ' ἐπέτα τὴν κασέλα* Στάθ. Γ′ 396· *ἐμήνυσέ των ὁ πασιὰς τὸ κάστρο νὰ τ' ἀδειάσουν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 223[11]· *Καπνὸν μεγάλον ἔκαμε κ' οἱ Τοῦρκοι ὅλοι ἀδειάσαν τσὶ στράτες, ἀνεβήκασι κ' ἐκεῖ τὰ ὄρη ἐπιάσαν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 187[3]· *τὸν τόπο ντου ἀδειάζασιν ὁπού 'χασιν γεμάτο* Ἀχέλ. 2115· *τόπον ἄδειασέ μου κάτω στὸν Ἅδη* Ἐρωφ. Δ′ 440· *καὶ μετ' αὐτοὺς τσὶ λογισμοὺς τοῦ φόβου τόπο ἀδειάζεις* Ροδολ. Δ′ 130· *καὶ τὰ βουνὰ τσ' ἀδειάζασι τὴ στράτα νὰ περάση* Πανώρ. Α′ 316. Συνών. *εὐκαιρώνω*. **3**) Κάνω τόπο, παραμερίζω, φεύγω: *Ἀδειάσασι ὡς τὸν εἴδασι κ' ἐκάμασί ντου τόπο* Ἐρωτόκρ. Β′ 401· *Χρυσάντζα τὲς βαγίτσες της ὅρισέν τες ν' ἀδειάσουν· τὴν Φαιδροκάζαν κράτησεν νὰ φά, νὰ πίη μετά της* Βέλθ. 1000· *νὰ φύγουσι οἱ λογισμοὶ κ' οἱ πίκρες νὰ μ' ἀφήσουν· ν' ἀδειάσουνε οἱ τυράννισες, τὰ πάθη νὰ σκορπίσουν* Στάθ. Β′ 22. **4**) Κενώνομαι, ἀπαλλάσσομαι ἀπὸ κάτι: *ἂν ἐβγάλ(η) τὸν ἕναν πίρον, ἀδειάση ὅλον τὸ βουτσὶ διὰ ὧρ(ες) ς′ καὶ ἂν ἐβγάλ(η) τὸν ἄλλον, ἀδειάση τὸ βουτσὶ διὰ ὧρ(ες) δ′* Rechenb. 83[3]· *κ' ἐσήκωσεν τὲς χέρες πρὸς τὸν Θεὸν κ' εὐχαριστᾶ τὸ πῶς εἶχεν περάσει εἰς τὴν Οὐγγρίαν, καὶ ἡ Βλαχιὰ 'π' αὐτὸν εἶχεν ἀδειάσει* Παλαμήδ., Βοηβ. 330. **5**) Δίνω τὴν ἄδεια, τὴν εὐκαιρία νὰ πραγματοποιηθῇ κάτι, ἱκανοποιῶ (κάτι) (πβ. Dawk., B-NJ 3, 1922, 147): *νὰ ζητήσουν τοῦ ρηγὸς τὰ ἄνωθεν λαλημένα· καὶ ἀνίσως καὶ ὁ ρήγας καὶ οἱ ἄνωθεν αὐθέντες δὲν ὀδειάσουν τὰ ἄνωθεν ζητήματα...* Μαχ. 336[38].

ἀδειανός, ἐπίθ. Διακρούσ. (Ξηρ.) 95[26], Τζάνε, Κρ. Πόλ. (Ξηρ.) 377[12], 446[18], 501[19].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδειος* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ανός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κενὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *Τὴν χώρ' ἀφῆκαν ἀδειανὴ κ' ἐμπῆκαν τὰ θηρία* Διακρούσ. 95[26]. — Πβ. *ἄδειος*.

ἀδειάση ἡ, Μαχ. (Dawk.) 34[18].

Ἀπὸ τὸ *ἀδειάζω*. Πβ. τὸ σημερ. κυπρ. *ἀδκειάση* (ΙΛ λ. *ἄδειασι*).

Εὐκαιρία (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἄδειασι* 1): *καὶ ἔδωκέν τους ὁ Θεὸς σκόλισην, καὶ τὸ παιδάκιν ὁ ἅγιος Διομήδιος ηὗρεν ἀδειάσην καὶ ἔκλεψεν τὴν ἁγίαν του κεφαλὴν καὶ ἔφυγεν* ὅ.π. (πβ. *ἄδεια* 2β).

ἀδείλιαστα, ἐπίρρ. Λίμπον. (Legr.) 327.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδείλιαστος*, ποὺ καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἄφοβα: *καὶ νὰ ἀπαντήση ἀδείλιαστα τοῦ Χάρου τὸ δρεπάνι* ὅ.π. — Πβ. *ἀδειλιάστως*.

ἀδειλιάστως, ἐπίρρ. Φλώρ. (Κριαρ.) 656.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδείλιαστος*.

Ἄφοβα: *Αὐτὸν ἀπηλογήσατο γενναίως καὶ ἀδειλιάστως* ὅ.π. — Πβ. *ἀδείλιαστα*.

ἄδειος, ἐπίθ. Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 6, 342, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 90.

Ἀπὸ τὸ *ἀδειάζω* ὑποχωρητικά. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τὸ σχηματισμὸ βλ. Χατζιδ., Ἀκαδημ. ἀναγν. Γ′ 164 καὶ Ἀνδρ., Λεξ., λ. *ἄδειος*.

Κενὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *Δὲν εἶναι ὁ τόπος ἄδειος* Πιστ. βοσκ. III 6, 342. — Πβ. *ἀδειανός*.

ἀδείπνητος, ἐπίθ. Φαλλίδ. (Ξανθ.) 117, Ἐρωτόκρ. (Ξάνθ.) Α′ 784.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *δειπνῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲ δείπνησε (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Καὶ πολλὲς φορὲς καὶ σκλέτος ἐγὼ ἀδείπνητος νὰ θέτω* Φαλλίδ. 117· *Ἡ πρώτη νύχτα πέρασε καὶ δὲ γροικᾶ λαγοῦτο* (παραλ. 1 στ.)· *μπαίνει 'ς μεγάλο λογισμό, τὴ δεύτερη ἀνιμένει ν' ἀκούση τὸν τραγουδιστὴ κι' ἀδείπνητ' ἀπομένει* Ἐρωτόκρ. Α′ 784.

ἀδέκαστα, ἐπίρρ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5002.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδέκαστος*.

Δίκαια, χωρὶς προσωποληψία: *ὅπου κριτὴς ὁ πάγκοινος ἀδέκαστα δικάζει* ὅ.π.

ἄδεκτος, ἐπίθ. Ἰακ., Παραιν. (Ζώρ.) 8.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄδεκτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄδεχτος*).

Ὁ μὴ δεκτὸς (πβ. Lampe, Lex. καὶ ΙΛ λ. *ἄδεχτος* 1): *Ὅτι τοῦ μνησικάκου καὶ ἡ εὐχὴ εἰς τὸν Θεὸν ἄδεκτος* ὅ.π.

ἀδελφὴ ἡ, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.)306, Δούκ. (Grecu) 111[22], Θησ. (Βεν.) Ζ [72[6]], Γεωρ-

γηλ., Θαν. (Wagn.) 198, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 1, 164· *ἀδερφή,* Πεντ. (Hess.) Γέν. XX 2, Ἔξ. XXVI 3, 5, 6, Δευτ. XXVII 22, Πανώρ. (Κριαρ.) Ἀφ. 47, Α′ 391, Γ′ 455, Ε′ 83, Ἀποκ. Θεοτ. (Dawk.) 493^{159}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀδελφή.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφός*). Ὁ πληθ. *ἀδελφίδων* (Δούκ. 111^{22}) μᾶλλον ἄσχ. πρὸς τὸ οὐσ. *ἀδελφὶς* (L-S addenda). Πβ. Ἀποκ. Θεοτ. 493^{159} *καὶ* σημερ. πληθ. *ἀδερφῆδες,* ΙΛ λ. *ἀδερφός.*

1) Γιὰ δήλωση ὁμοιότητας (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S λ. *ἀδελφὸς* 6. Πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἀδερφὸς* 4): *Καὶ νὰ κάμῃς πενήντα κομπιὰ μαλαματένια καὶ νὰ κολλήσῃς τὰ βηλάρια γεναίκα πρὸς τὴν ἀδερφή της μὲ τὰ κομπιὰ* Πεντ. Ἔξ. XXVI 6. **2**) Φίλη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφὸς* 5): *Πιάστε, ἀδελφάδες μ' ὅλες, τὴ βουλή μου* Πιστ. βοσκ. II 1, 164.

ἀδελφικῶς, ἐπίρρ. Βέλθ. (Κριαρ.) 73, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1722.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀδελφικῶς.*

α) Μὲ τρόπο ποὺ ταιριάζει σὲ ἀδελφούς: *τοῦτον οὐκ εἵλκυσαν ποσῶς τοῦ ἀδελφοῦ του οἱ λόγοι* (παραλ. 3 στ.). *Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τούτων τῶν πάντων λόγων περιλαμβάνουν σπλαχνικά, ἀδελφικῶς φιλοῦσιν* Βέλθ. 73· **β**) μὲ τρόπο ποὺ ταιριάζει σὲ φίλους, φιλικά: *ὁ τόπος δ' ἐπιτήδειος ἔστι διὰ φιλίαν. Ποσάκις εἰς φιλοτιμίας ἀπήλθομεν ἐκεῖσε καὶ ἐκαθέστημεν ἐκεῖ ἀδελφικῶς γευθῆναι* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 1722.

ἀδέλφι(ν) τό, Διγ. (Mavr.) Gr. I 253, Διγ. (Hess.) Esc. 26, 61, 130, 163, 189, 329, 451, 460, 1804, Καλλίμ. (Κριαρ.) 1343, 1361, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2730, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 2735, Περὶ ξεν. (Wagn.) V 343, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) 66, 287, Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 1087· Μαχ. (Dawk.) 10^{26}, 218^{34}, 262^{32}, 264^{37} (*ἀδελφία*), Δούκ. (Grecu) 235^{21}, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 428, Ἆσμα σεισμ. (Σπυριδ.) 7, Συναξ. γυν. (Krumb.), 349, 1075, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 71, 125, 151, 185, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 588, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 237· *ἀδέρφι(ν),* Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 164· Μαχ. (Dawk.) 44^{2} (*ἀδερφία*), Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) XII 8, Πεντ. (Hess.) Γέν. XIX7, XXXI 25, XXXVII 2, Ἔξ. II 11, Ἀρ. VIII 26, XXV 6, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ′ 427, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 67, Β′ 252, 507, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 33, 43, 165, 210, 1139, 1233, 1969, Β′ 1420, 1589, Ε′ 911, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Δ′ 153, Ζήν. (Σάθ.) Α′ 220, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 399^{10}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 81^{21}.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀδελφός.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδέρφι*).

1) Ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδέρφι* 1): *Τὸν ἀδελφόν του ἔκραξε, ἐκεῖνον τὸν Γυλιάμο* (παραλ. 1 στ.): *ἀδέλφιν μου γλυκύτατον, ἀδέλφι μου ἠγαπημένο* Χρον. Μορ. Η 2730· *Κ' ἐβλέπασι τ' ἀδέρφια τους καὶ ἄλλοι τὰ παιδιά τους* (παραλ. 1 στ.) *καὶ κὰν γιὰ νὰ τοὺς κλάψουνε οἱ ἐδικοί τως λίγο* Διακρούσ. 81^{21}. **2α**) Φίλος στενός, σύντροφος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3): *Ἀδέρφι μου, ἔτοιο κουζουλὸ ὡσὰν ἐσὲ δὲν εἶδα* Ἐρωτόκρ. Α′ 210· **β**) σὲ προσφώνηση (πρὸς ἄγνωστο πρόσωπο) (πβ. τὸ σημερ. *φίλε*): *Βρίσκω 'να νιὸν ὡριόπλουμο, πού 'λαμπε σὰν τὸν ἥλιο* (παραλ. 5 στ.). *Σιμώνω, χαιρετῶ τονε, λέω τ': Ἀδέρφι, γειά σου, εἰντά 'χεις κι' ἀπονέκρωσες;* Ἐρωτόκρ. Ε′ 911· *κι' ὡς ἤπαιξεν ἡ σάλπιγγα, Ἀντρόμαχος σιμώνει. Λέει: τ':* Ἀντρ. *Ὅ,τ' ἔχεις ὡς ἐδά, ἀδέρφι, καμωμένα δὲν ξάζουσι οὐδὲ τίβοτσι, ἂ δὲ βαρῇς κ' ἐμένα* Ἐρωτόκρ. Β′ 1589.

ἀδελφίτσα ἡ, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1354.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδελφὴ* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-ίτσα.* Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (ΙΛ λ. *ἀδερφίτσα*).

Ἀδελφούλα (πβ. ΙΛ λ. *ἀδερφίτσα*): *τοὺς γάμους νὰ ποιήσωμεν τῆς ἡμῶν ἀδελφίτσας* ὅ.π.

ἀδελφοκτονία ἡ, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 436.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδελφοκτονία.*

Φόνος ἀδελφοῦ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ὁ δὲ φονεύσας Κάιν δίκας ἑπτάκις ἔδωκε τῆς ἀδελφοκτονίας* ὅ.π.

ἀδελφομεράδι τό, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 53^{26}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδελφὸς* καὶ τὸ οὐσ. *μεράδι.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφομοιράδι*).

Τὸ μερίδιο κάθε ἀδελφοῦ ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιουσία (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφομοιράδι*): *Ὁ Ἀνδρόνικος, ὁποὺ τοῦ ἐδώσανε διὰ ἀδελφομεράδι τὴν Σαλονίκη* ὅ.π. — Πβ. *ἀδερφομοίρι.*

ἀδελφόπαις ὁ, ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2620, 3124, 6137.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδελφόπαις.* Πβ. τὸ σημερ. *ἀδελφοπαίδι* (ΙΛ λ. *ἀδερφοπαίδι*).

Ὁ γιὸς (ἢ ἡ κόρη) τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς· ἀνιψιὸς (ἀνιψιά): *ὑπὲρ τῆς ἀδελφόπαιδος πιμπρᾶται τὴν καρδίαν* αὐτ. 2620.—Πβ. *ἀδελφοτέκνη, ἀδελφοτέκνι, ἀδελφότεκνος.*

ἀδελφοποιία ἡ, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλς′.

Ἀπὸ τὸ *ἀδελφοποιῶ,* ποὺ ἤδη στὸν Ἰωάννη Χρυσόστ. (Lampe, Lex). Ἡ λ. καὶ στὸ Θεόδ. Στουδ. (P.G. 99), 1820 B.

Σύσταση ἀδελφικοῦ δεσμοῦ μεταξὺ δύο ἢ περισσότερων ἀτόμων (Γιὰ τὸ θεσμὸ βλ. *Ράλλη,* ΕΕΠΑ 3, 1906 - 1907〈1909〉, 293 - 306 καὶ Γ. Μιχαηλ. - Νουάρ., ΕΕΝΟΕΠΘ 6, 1952, 251 - 313. Βλ. καὶ Ἄμ., ΕΕΒΣ 4, 1927, 280 - 284): *Περὶ ἀδελφοποιίας* ὅ.π. (πβ. *ἀδελφοποιτὸς* α, *ἀδελφοσύνη* 2β).

ἀδελφοποιτὸς ὁ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3936, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 369, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 433, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 36, 289, Διήγ. Ἁγ. Σοφ. (Ban.) 149^{22}, 151^{26}, 159^{5}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 1201, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1076.

Ἀπὸ τὸ *ἀδελφὸς* καὶ τὸ *ποιῶ.* Ὁ τ. *ἀδελφοποιητὸς* ἤδη στὰ Πάτρια Κων/π. (Preger) 79^{1} καὶ Συμ. Μάγιστρ. (Βόνν.) 656^{12}. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφοποιτός*).

α) Αὐτὸς ποὺ γίνεται ἀδελφὸς (βλ. λ. *ἀδελφοποιία*): *ὅταν θέλῃ καὶ βούλεται τοῦ νὰ σὲ ἀπεργώσῃ, τότε σὲ κάμνει σύντεκνον ἢ ἀδελφοποιτόν του· ἢ κάμνει σε συμπέθερον διὰ νὰ σὲ ἐξολοθρέψῃ* Χρον. Μορ. Η 3936 (πβ. *ἀδελφοσύνη* 2β)· **β**) στενὸς φίλος (πβ. ΙΛ λ. *ἀδερφοποιτὸς* 2α): *τὴν ὄρνιθα, τὸν πασιγὸν ἔχω ἀδελφοποιτάδες καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα τοῦ πλήθους τῶν ὀρνέων* Πουλολ. Ζ 369.

ἀδελφὸς ὁ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 216 mm (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), Ἀσσίζ. (Σάθ.) $93^{19,30}$, $94^{12,17}$, $343^{14,25}$, $344^{9,13}$, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 182, 184, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1613, 3118, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 252, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1279, Ἰμπ. (Κριαρ.) 250, 503, Μαχ. (Dawk.) 22^{11}, 528^{31}, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) 35, 84, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 137^{18}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 49^{31}, 85^{29}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 166^{8}, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1188, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 58, 72, Κατζ. (Πολ. Λ.) Ε′ 485, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 1, 109· *ἀδερφός,* Πεντ. (Hess.) Γέν. XIII 8, Ἔξ. XXV 20, Ἀρ. VI 7, Δευτ. III 18, 20, XVII 15, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 31, Δ′ 237, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 115, 120, 587, Γ′ 287, Ἐρωφ. (Ξανθ.), Ἰντ. Α′ 152, Γ′ 272, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 53, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ′ 13· *ἐδερφὸς* Πεντ. (Hess.) Γέν. XXXVII 26δίς.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀδελφός.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφός*).

1α) Συγγενὴς (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. 2): *καὶ εἶπεν ὁ Ἀβρὰμ πρὸς τὸ Λώτ: μὴ ἐδὰ νὰ εἶναι δικάσιμο ἀνάμεσά μου καὶ ἀνάμεσά σου, καὶ ἀνάμεσα τοὺς βοσκούς*

μου καὶ ἀνάμεσα τοὺς βοσκούς σου, ὅτι ἀθρῶποι ἀδερφοὶ ἐμεῖς Πεντ. Γεν. XIII 8· **β**) σύζυγος τῆς ἀδελφῆς: *καὶ ὅλοι τὸν ἐσυμβούλεψαν τὴν ἀδελφὴν νὰ δώση γυναίκαν γὰρ ὁμόζυγον τοῦ πρίγκιπος Γυλιάμου· ἐπεὶ ἂν ἔχη τὸν πρίγκιπα βοήθειαν κι' ἀδελφόν του* Χρον. Μορ. Η 3118. **2**) Ποὺ ἀνήκει στὸ ἴδιο ἔθνος, ὁμοεθνὴς (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. 2): *ἁρματωμένοι νὰ ἀπεράσετε ὀμπρὸς στοὺς ἀδερφούς σας, παιδιὰ τοῦ Ἰσραέλ, πᾶν παιδιὰ φουσάτου* Πεντ. Δευτ. III 18· *Ἡμεῖς νὰ πολεμήσωμεν κατὰ τῶν ἀδελφῶν μας* Κορων., Μπούας 49^{31}. **3**) Ὅμοιος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. 6): *καὶ νὰ εἶναι τὰ πουλιὰ ἁπλώνουν φτερούγια ἀπάνου διασκουτεύγουν μὲ τὰ φτερούγια τους ἰπὶ τὸ σκέπασμα καὶ τὰ πρόσωπά τους ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδερφό του* Πεντ. Ἔξ. XXV 20. **4**) Μοναχὸς (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 3 καὶ ΙΛ λ. *ἀδερφὸς* 2δ): *Καὶ διετάξατο, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς παννυχίσι τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν λοιπῶν μεγάλων ἑορτῶν ἀθροίζεσθαι τοὺς ὑπ' αὐτοῦ πάντας ἀδελφοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ* Βίος ὁσ. Ἀθαν. 252. **5**) Προκ. γιὰ κάποιον ποὺ συμφιλιώνεται: *ἀμμὲ ἂν θέλης νὰ μολογήσης ἕναν μόνον Θεὸν καὶ τὸν Μαχομέτην τὸν προφήτην,... τότε θέλω σὲ κρατήσειν διὰ ἀκριβόν μου φίλον καὶ ἀδελφὸν καὶ θέλω ποίσειν στερεὸν δῆμαν μετά σου καὶ θέλω εἶσταιν κατάδικος τοὺς ἐχθρούς σου* Μαχ. 22^{11}· *Ἐμήνυσεν ὁ σουλτάνος τοῦ βασιλέως τῶν Ρωμαίων νὰ τοῦ δώση τὸ κάστρον θεληματικῶς, νὰ τόνε κάμη ἀδελφὸν* Ἱστ. πατρ. 166^{8}. **6α**) Σὲ προσφών. βασιλιᾶ ἢ ἄρχοντα πρὸς ἄρχοντα (πβ. L-S στὴ λ. 4): *Στὸν Φράντζα δὲ μετέπειτα ἔγραψ' ὁ βασιλέας:* (παραλ. 1 στ.) *ὦ ἀδελφέ μου ποθητὲ* Κορων., Μπούας 85^{29}· *Καὶ τότε ὁ μισὶρ Ντζεφρές, ὡς φρόνιμος ὁποὺ ἦτον, ἐσώρεψεν τοὺς ἄρχοντες καὶ λέγει πρὸς ἐκείνους: ἄρχοντες, φίλοι κι' ἀδελφοί, ἀπάρτε καὶ συντρόφοι* Χρον. Μορ. Η 1613. **β**) σὲ προσφών. ἄρχοντα πρὸς στρατιῶτες: *ἴδετε, συντρόφοι ἐδικοί μου καὶ ἠγαπημένοι μου ἀδελφοί, τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ* Διήγ. Ἀλ. V 35· **γ**) σὲ οἰκεία προσφών.: *πιστότατέ μου σύντροφε καὶ ἀδελφέ μου ἀγαπημένε* Πιστ. βοσκ. V 1 109. *Τὸν πόθο καὶ τὴν ἐρωτιά, Γιαννούλη μ', ἀδερφέ μου, σὰ νὰ μὴν εἶχα δεῖ ποτὲ σήμερο φαίνεταί μου* Πανώρ. Γ' 287· *Καὶ ὅσοι εἰς αὐτὸ ἀνεγνώθητε πατέρες καὶ ἀδελφοί, ἐὰν καὶ εὑρίσκετε σφάλμα, εὔχεσθε καὶ μὴ καταριέστε* Συναδ., Χρον. 72· **δ**) σὲ εὐγενικὴ προσφών.: *Μὴ στρατιώτας, ἀδελφέ, οἵους ἐνταῦθα εἶδες; Κἀγὼ ἀντέφην πρὸς αὐτοὺς μὴ δειλιάσας ὅλως: «Ναί, εἶδον, ἔφην, ἀδελφοί, κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν»* Διγ. Gr. VI 182· Κουστουλιέρης: *Δὲ μπορῶ παρὰ νὰ σὲ σκοτώσω, γιατὶ φυλάγω σού τηνε.* Ἀρμένης: *Εἰντά 'χεις, ἀδελφέ μου;* Κατζ. Ε' 485.

ἀδελφοσύνη ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 125^{17}, 169^{1}, 378^{5}, Μαχ. (Dawk.) 84^{5}, 530^{17}, Βουστρ. (Σάθ.) 471, Ch. pop. (Pern.) 118^{588}, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 213, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 523· *ἀδερφοσύνη*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 420^{22}.

Ἡ λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L-S addenda) καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφοσύνη*).

1α) Ἡ ἰδιότητα τοῦ ἀδελφοῦ (Ἡ σημασ. ἤδη σὲ ἐπιγρ., L-S addenda καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφοσύνη* 1): *ἂν ἔχη ἕτερα παιδία γνήσια,... οὐδὲν δύναται τοῦτο ποιῆσαι, ἂν οὐδὲν θέλουν νὰ τὸ δεκτοῦν μὲ τὸ καλόν τους θέλημαν, εἰ δὲ δεκτοῦν τους εἰς ἀδελφοσύνην, καλὰ ἠμποροῦν μετὰ ταῦτα ἐτεσαῦτα νὰ λάβουν ὁ εἷς ὥσπερ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, μὲ δίκαιον κατὰ τὴν ἀσσίζαν* Ἀσσίζ. 125^{17}· **β**) δικαίωμα ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀδελφοῦ: *Ἐὰν γίνεται ὅτι εἷς ἄνθρωπος ἔχει τὰ τέκνα του, ὥσπερ δύο υἱοὺς οὔ τρεῖς... καὶ ἐκεῖνος ὁ πατήρ τους ἐτελεύτην, χωρὶς νὰ μοιράση τὸ ἕναν ἀπὲ τὸ ἄλλον κατὰ ἀδερφοσύνην* Ἀσσίζ. 420^{22}. **2α**) Τὸ σύνολο τῶν ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφοσύνη* 4α): *εἰ δὲ ἔχει ἕτερα τέκνα γνήσια οὗ πατέρα οὗ μητέρα οὐ δύναται τοῦτο ποιῆσαι ἂν οὐ μὴ θέλουν νὰ τὸ δεχτοῦν μὲ τὸ καλόν τους θέλημαν καὶ ἂν θελήση ἡ ἀδερφοσύνη, καλὰ δύνουνται* Ἀσσίζ. 378^{5}· **β**) κοινωνία μοναχῶν (σύνολο μοναχῶν): *κ' ἐσεῖς* (ἐνν. *ἀδελφοὶ φρέρηδες*) *νὰ μὲν θελήσετε νὰ μοῦ σπλαγχνιστῆτε ... καὶ νὰ μὲν βουθήσετε ὡς γιὸν ὁρίζ' ἡ τάξη τῆς ἀδελφοσύνης σας;* Μαχ. 530^{17}. **3α**) Φιλία: *ἔλα λοιπὸν* (ἐνν. *θάνατε*) *νὰ κάμωμεν φιλίαν καὶ ἀδελφοσύνην, νὰ σ' ἔχωμεν αὐθέντη μας εἰς πᾶσαν δουλοσύνην* Πένθ. θαν. Ν 213· **β**) στενὴ φιλία ποὺ ἐπισφραγίζεται μὲ ἱεροτελεστία (πβ. Lampe, Lex. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφοσύνη* 2): *κ' ἐποῖκεν πολλὴν φιλίαν μὲ τὸν Καρτζερᾶν τὸν Χίμην... καὶ ἐποῖκαν ἀδελφοσύνην* Βουστρ. 471· *καὶ ἔπεψεν τοῦ ρηγὸς χάρισμα δέκα χιλιάδες δουκάτα, διότι ὁ ρὲ Πιὲρ ἐποῖκεν ἀδελφοσύνην μετά του* Μαχ. 84^{5} (πβ. *ἀδελφοποιία*, *ἀδελφοποιτὸς* α).

ἀδελφοτέκνη ἡ, Μαχ. (Dawk.) 68^{28}, 592^{26}, 606^{15}, Βουστρ. (Σάθ.) 413· *ἀδελφότεκνη*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 119^{29}, Μαχ. (Dawk.) 576^{30}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδελφότεκνος*. Πβ. τὸ σημερ. κυπρ. *ἀρφότεχνη* (ΙΛ λ. *ἀδερφότεκνος*).

Ἡ κόρη τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, ἀνιψιὰ (πβ. ΙΛ λ. *ἀδερφότεκνος*): *ἡ Ἐλένα ἡ Παλαιολογίνα, κόρη τοῦ δεσπότου τοῦ Μορέως, ἀδελφοτέκνη τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινοπόλεως* Βουστρ. 413. — Πβ. *ἀδελφόπαις*, *ἀδελφοτέκνι*, *ἀδελφότεκνος*.

ἀδελφοτέκνι τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 119^{28}, 371^{7}.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἀδελφὸς* καὶ *τέκνον*. Πβ. *ἀδελφότεκνον* (Lampe, Lex.) Πβ. τὸ σημερ. κυπρ. *ἀδερφοτέχνιν* (ΙΛ λ. *ἀδερφοτέκνι*).

Τὸ παιδὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, ἀνιψιὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφοτέκνι*): *οὗ ὁ ἀδελφός του οὗ ἡ ἀδελφή του οὗ τὰ ἀδελφοτέκνια τὰ γνήσια ἄχρι τοῦ δευτέρου βασμιδίου* Ἀσσίζ. 371^{7}. — Πβ. *ἀδελφόπαις*, *ἀδελφοτέκνη*, *ἀδελφότεκνος*.

ἀδελφότεκνος ὁ, Τρωικὰ (Praecht.) 535^{8}, Μαχ. (Dawk.) 42^{22}, $44^{12,18}$, 52^{28}, 152^{25}, 378^{30}, 512^{4}, 550^{17}, Βουστρ. (Σάθ.) 494· *ἀδελφοτέκνος*, Βουστρ. (Σάθ.) 420, 425, 433, 442, 504.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἀδελφὸς* καὶ *τέκνον*. Ἡ λ. καὶ στὸ Κυπρ. χφ. (Παντ.) 152 καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφότεκνος*).

Ὁ γιὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τῆς ἀδελφῆς, ἀνιψιὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφότεκνος*): *ἀδερφότεκνος τῆς ρήγαινας, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς της* Μαχ. 42^{22}. — Πβ. *ἀδελφόπαις*, *ἀδελφοτέκνη*, *ἀδελφοτέκνι*.

ἀδελφότης - τητα ἡ, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 259, Gesprächb. (Vasm.) 116^{2741}, Θησ. (Βεν.) Ε [57^{4}], Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1386.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδελφότης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδερφότη*).

1) Ἡ ἰδιότητα τοῦ ἀδελφοῦ (πβ. L-S στὴ λ. I καὶ ΙΛ λ. *ἀδερφότη* 1): *Οἱ προεστοί μας οἱ καλοὶ ποὺ ἔγιναν 'κ τὰ δόντια ποὺ ἔσπειρεν ὁ πάππους μας ὁ Κάδμος...* (παραλ. 1 στ.) *καὶ χωρὶς νά 'χουν ντήρησην στὴν ἀδελφότητάν τους ἀλλήλως ἐσκοτώθηκαν* Θησ. Ε' [57^{4}]. **2**) Τὸ σύνολο τῶν πνευματικῶν ἀδελφῶν (τῶν μοναχῶν) (πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. A3): *Αὐτῇ τῇ ὥρᾳ σπουδῇ τὴν ἐκκλησίαν ὁ πατὴρ καταλαβὼν τὴν ἀδελφότητα συναθροίσας εἶπε* Βίος ὁσ. Ἀθαν. 259.

ἀδελφούτσικος ὁ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1385, 2741, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1044.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδελφὸς* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-ούτσικος* (Γιὰ τὴν κατάλ. βλ. Ἀνδρ., Λεξ. λ. *-ούτσικος*). Ἡ λ. καὶ σὲ ἐνθύμ. τοῦ 1431 (Ν.Ε. 7, 1910, 156), στὸν Du Cange καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδελφούτσικος*).

Ὁ ἀδελφὸς (χαϊδευτικὰ) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδερφούτσικος* 2β): *τὸν ἀδελφόν του ἔκραξε, ἐκεῖνον τὸν Γυλιάμο* (παραλ. 12 στ.): *ποίησέ το, ἀδελφούτσικε, νὰ ἔχης τὴν εὐχήν του* Χρον. Μορ. Η 2741.

ἄδενδρος, ἐπίθ. Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 450.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄδενδρος*. Πβ. τὸ σημερ. *ἄδεντρος* (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει δέντρα (προκ. γιὰ πανσέληνο χωρὶς σκιές): *Ἄδενδρόν μου πανσέληνον, τοῦ σπιταλιοῦ σημάδιν* ὅ.π.

ἀδέξιο(ν) τό, βλ. *ἀδέξιος*.

ἀδέξιος, ἐπίθ. Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 16, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 266, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β′ 438, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 5, 12, II 7, 45, II 8, 4· *ἀδέξος*, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 38, Δ′ 17, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 177, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 448· *ἀδέξιο(ν)* τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 179^{13}, 414^{3}, 433^{1}, Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 166, Θησ. (Βεν.) Β′ [88^{3}], Σαχλ. Α′ (Wagn.) Μ 333, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 128, 230 (ἔκδ.: *τοῦτο ξεμελετώντας*· Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 85 διόρθ. *γι᾽ ἀδέξιο μελετώντας*).

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδέξιος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κακός, δυσάρεστος, δυσμενής: *κ᾽ ἰδέτε σ᾽ εἶντα μ᾽ ἤφερε ἡ μοίρα μου ἡ γιἀδέξα* Πανώρ. Δ′ 17· *Γιατ᾽ ἡ φωτιὰ ὄμορφή ᾽ναι ὄντα κανεὶς τὴ βλέπη, μ᾽ ἀδέξια καὶ κακὴ ὄντα τὴν πιάση* Πιστ. βοσκ. I 5, 12· ‖ προκ. γιὰ καιρὸ (πβ. Μέγα, ΕΛΑ, 3 - 4, 1941 - 1942, 148 καὶ ΙΛ στὴ λ. 2δ): *μὰ νὰ περνῶ κακὸν καιρὸ κι᾽ ἀδέξο* Βοσκοπ. 448· *τούτη τὴ νύχτα εἶχα περίσσια ἀδέξια καὶ κακὴ* Κατζ. Α′ 266· ‖ προκ. γιὰ τόπο (πβ. ΙΛ στὴ λ. 2γ): *κ᾽ ἐκεῖ ποὺ μὲ κατέφθασεν εἰς τὸν ἀδέξιον τόπον* Νεκρ. βασιλ. 16· ‖ προκ. γιὰ βάσανα: *βάσανα νά ᾽χη ὁλημερνὶς χίλια τοῦ κάνει ἀδέξα* Πανώρ. Β′ 38· *καὶ ἀδέξες καὶ κακὲς οἱ παιδωμές του* Πιστ. βοσκ. I 1, 177. Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ.: ἀναποδιά, κακό, συμφορὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3): *Ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἰατρὸς... ἐπῆρεν τὸν ἀσθενῆ νὰ τὸν ἰατρεύση, ἦλθεν τον κίνδυνος,... ἀσθένεια ἢ ἕτερον τίποτες ἀδέξιον, ἀπὲ τὸ ποῖον οὐδὲν ἠμπόρησεν νὰ ἔλθη νὰ τὸν ἰδῆ ἐκεῖνον τὸν ἀσθενῆν* Ἀσσίζ. 179^{13}· *Κακὸ ὁποὺ μᾶς ηὗρηκε κι᾽ ἀδέξιο ποὺ μᾶς ἦρτε* Ἑβρ. Ἐλεγ. 166 (πβ. *ἀδεξιοσύνη*).

ἀδεξιοσύνη ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 180^{19}, 186^{22}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδέξιος* καὶ τὴν κατάλ. *-σύνη*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδεξιωσύνη*).

Ἀτύχημα, ἀναποδιά: *Ἐὰν γένηται ἀπὸ καμίαν ἀδεξιοσύνην ὅτι κάτις ... στείλη τὸ κτηνόν του νὰ τὸ ἰατρέψη κανενοῦ καλλικᾶ καὶ ἐκεῖνος νὰ τὸν ἰάτρευσεν ἴτσου κακὰ ὅτι ἐλάβωσέν το ἢ ἐψόφησεν...* αὐτ. 180^{22} (πβ. ἐπίθ. *ἀδέξιος* ὡς οὐσ.).

ἀδέξος, ἐπίθ. βλ. *ἀδέξιος*.

ἀδεξωπός, ἐπίθ. Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 68.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδέξιος* καὶ τὴν κατάλ. *-ωπὸς* (γιὰ τὴν κατάλ. βλ. Ἀνδρ., Λεξ.).

Ἀγροῖκος, χοντροκομμένος: *Αὐτόνος εἶναι ἀδεξωπός, καὶ ὡσὰν τὸ μάθη, κρίνω μὴν πὰ νὰ τοῦ κακοφανῆ καὶ ἀδυνατὰ μανίση καὶ βρῆ σε μοναχὸ ποθὲς νὰ πὰ σὲ κοπανίση* ὅ.π.

ἀδερφάκι τό, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 135.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδερφὸς* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-άκι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Τύπος *ἀδελφάκι* στὸν Du Cange καὶ τὸ Βλάχ.

Σὲ προσφών.: φίλος (ὅπως καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *Καρπόφορ᾽ ἀδερφάκι μου, πέντε χρονῶ δὲν ἤμου* ὅ.π.

ἀδερφὴ ἡ, βλ. *ἀδελφή*.

ἀδέρφι(ον) τό, βλ. *ἀδέλφι(ον)*.

ἀδερφομοίρι τό, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 380.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδερφὸς* καὶ τὸ *μοιράζω* (Ἡ λ. καὶ σήμ., ΙΛ).

Τὸ μερίδιο κάθε ἀδελφοῦ ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιουσία: *Δυὸ τρεῖς χιλιάδες πρόβατα στὸ μερτικό μου ἐπῆρα ἀπὸ τ᾽ ἀδερφομοίρι μου* ὅ.π. — Πβ. *ἀδελφομεράδι*.

ἀδερφὸς ὁ, βλ. *ἀδελφός*.

ἀδερφοσύνη ἡ, βλ. *ἀδελφοσύνη*.

ἀδές, ἐπίρρ. Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 377.

Ἀπὸ τὴν ἔκφρ. *ἂν δὲν* (Στὸν Germ. σ. 275 τ. *ἀδὲν* καὶ *ἀδέ*).

Εἰδεμή, ἀλλιῶς, διαφορετικά: *ἀδὲς ἀλλιῶς ἐσένα θὰ σκλαβώσω καὶ τῶν παιδιῶν σου θάνατο θὰ δώσω* ὅ.π.

ἀδετούρης ὁ, Μαχ. (Dawk.) 78^{25}, 96^{8}, 128^{25}, 304^{38}, 608^{26}, 624^{34}, 680^{16}, Βουστρ. (Σάθ.) 449, 475.

Ἀπὸ τὸ προβηγκ. *auditour* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 64).

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀνώτερους ἀξιωματούχους τῆς Κύπρου (βλ. Χατζ., Ξέν. στοιχ. 64): *Ὅσα ὀφίκια πάρουν εἰς τὸ στέψιμον τοῦ ρηγὸς ... ἐκράξαν τα τοῦ ρηγάτου ὡς γιὸν μαριτζάν, σινεσκάρδον ... τὰ ἄλλα λέγοντας τῆς Κύπρου, ὡς γιὸν ἀμιράλλης, ἀδετούρης* Μαχ. 78^{25}.

ἀδήγητος, ἐπίθ. Μαχ. (Dawk.) 172$^{29-30}$, 620^{28}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *δηγῶ* (= ὁδηγῶ) (βλ. Σακ., Κυπρ. Β′, Γλωσσ. λ. *δηγῶ* καὶ *ἀδήγητος*).

Ἀνέτοιμος, ποὺ δὲν ἔχει ἐφόδια (βλ. καὶ Dawk., Γλωσσ. λ. *ὁδηγῶ*): *μέσα εἰς τὸ καστέλιν ἦσαν ἀδήγητοι καὶ ἐπρουμουτιάσαν τους εἰς δύο μῆνες νὰ τοὺς δώσουν τὸ κάστρον* αὐτ. 620^{28}.

ἄδηλα, ἐπίρρ. Σπαν. (Hanna) Ο 91, Σπαν. (Hanna) V Suppl. 115, Σαχλ. Α′ (Wagn.) PM 181.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδηλος*.

1) Κρυφά, χωρὶς νὰ γίνεται κάτι φανερό: *εἰς ὅλους ἔν᾽ μελλούμενον, εἰς ὅλους ἔναι τύχη, εἰς ὅλους τρέχει ἄδηλα, κανεὶς οὐδὲν τὸ ξεύρει* Σπαν. Ο 91. **2**) Ἀπερίσκεπτα (πβ. Διδ. Σολ., Legr., P 132 καὶ ΙΛ λ. *ἄφαντα* 2 καὶ *ἄφαντος* 5, 6): *ὁ λογισμὸς τοῦ παιγνιδιοῦ ὡσὰν ἐχθρὸς τὸν* (ἐνν. *τὸν ζαριστὴ*) *βιάζει τὸ πράγμαν καὶ τὰ ροῦχα του ἄδηλα νὰ ἐξοδιάζη* Σαχλ. Α′ 181.

ἄδηλος, ἐπίθ. Καλλίμ. (Κριαρ.) 258, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 621, VIII 73, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 985 (βλ. *ἄδολος*· διόρθ. Hess., Byz. 1, 1924, 314), Φλώρ. (Κριαρ.) 1089, 1124, 1524, Σαχλ. Α′ (Wagn.) PM 92, 225, Σαχλ. (Vitti) N 81, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 587.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄδηλος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἄγνωστος, δυσπερίγραπτος, ἐξωτικός: *Λοιπόν, υἱέ μου, ἐγνώριζε, μάθε ὅτι ἐπουλήθην εἰς ξένους τόπους ἄδηλους, εἰς ἄρχοντας πλουσίους* Φλώρ. 1124· *Τὸν κόσμον ὅλον βούλομαι, θέλω νὰ τὸν γυρεύσω, ρηγάδες ἀμιράδες τε, πᾶσαν Σαρακηνίαν, χώρας καὶ τόπους ἄδηλους νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας* Φλώρ. 1089· **β**) ἀβέβαιος, ἀμφίβολος (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *Εἰ δ᾽ οὐ τραπῆς, εἰ δ᾽ οὐ ᾽ττηθῆς, ἀλλ᾽ ἴσως καὶ νικήσης, ἄδηλον ἔχεις τὸ καλόν, ἀμάρτυρον τὴν τύχην* Καλλίμ. 258· *Καὶ ἂς ἀφήσωμε τ᾽ ἄδηλα καὶ ἂς φᾶμε τὸ γλυ-*

κάκι, εἰς τὸν καιρὸν ὁπὄν' πολὺς Φαλιέρ., Ἱστ. V 587. **2**) Ἀνυπόστατος, μάταιος (πβ. ΙΛ στὴ λ. 2): *Ὁ πελελὸς στὰ σκοτεινὰ ἄδηλα ἀναθυμᾶται, ἀμὲ ὅποιος εἶναι φρόνιμος στὸ στρῶμα του κοιμᾶται* Σαχλ. Ν 81.

ἀδημονία ἡ, Διγ. (Mavr.) Gr. VIII 45, Φλώρ. (Κριαρ.) 94, Δούκ. (Grecu) 131^{7}, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 59, 396, Διήγ. ἁγ. Σοφ. (Ban.) 152^{36}, 153^{15}, Τριβ., Ρὲ (Irmsch.) 194, Χρον. (Kirp.) 308, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 111^{8}, 118^{20}, 132^{9}, 170^{10}, Δωρ. Μον. (Buchon) XXIV, XXXIV, Δωρ. Μον. (Βαλ.) 41· *ἀδημονιά,* Φλώρ. (Κριαρ.) 1456, Ἐρωτοπ. (Hess. — Pern.) 416, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Β 117.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδημονία.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Δυσκολία, δύσκολη κατάσταση: *Ἐξελθὼν δὲ πάλιν ἐκ δευτέρου ὁ Μεχέμετ καὶ πάλιν ἡττήθη καὶ πάλιν ἐν τῇ Πόλει κατέφυγε... Τότε ὁ Μεχεμὲτ ἐν ἀδημονίᾳ γεγονὼς καὶ τὴν τύχης μεταφορὰν ὡς σφενδόνης στρεπτὸν ἡγησάμενος εἴρηκε τῷ βασιλεῖ* Δουκ. 131^{7}. **2α**) Στενοχώρια (Ἡ σημασ. καὶ μτγν., L-S καὶ σήμ., ΙΛ): *ἐλέησόν με, ἄπονε, τί 'τον ἡ μάχη ἐτούτη, ἡ ζωντανή μας χωρισιά, ἡ ἀδημονιὰ τοσαύτη;* Ἐρωτοπ. 416· *ὅσες πικρίες καὶ στεναγμοὺς καὶ ἀδημονιὲς ἂν εἶχα* Φλώρ. 1456· **β**) ἀνησυχία, ἀμηχανία: *καὶ ὡς εἶδεν ὁ πατριάρχης ὅτι ἔβαλε χαράτσι, ἦλθεν εἰς ἀδημονίαν τί νὰ κάμη νὰ μηδὲν τοῦ ἐπάρη αὐτοὺς τοὺς τόπους* Ἱστ. πατρ. 170^{10}· **γ**) φροντίδα, «ἔννοια»: *Εὐχαριστῶ σοι, βασιλεῦ ἀόρατε, ὅτι ἐφανέρωσας εἰς ἐμένα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὴν ἀδημονίαν ὁποὺ εἶχα εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου τὸ πῶς νὰ καλέσω τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας ἐκκλησίας* Διήγ. ἁγ. Σοφ. 152^{36}.

ἀδημονῶ, Βέλθ. (Κριαρ.) 932, Διήγ. ἁγ. Σοφ. (Ban.) 154^{30}, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 34, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 650, Ἰμπ. (Legr.) 806, Χρον. (Kirp.) 308, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 167, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 161^{20}, 164^{25}, 432^{6}, 503^{16}, 583^{11}.

Τὸ ἀρχ. *ἀδημονῶ.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἀγανακτῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1β): *Ὁ πρεβεδοῦρος βλέποντας τὴν ἄπρεπην τάξην τοῦ λαοῦ ἐτούτου καὶ τὴν ὀλίγην ὑποταγὴν ὁποὺ ἔδιδε εἰς αὐθεντικὲς ὀρδινίες... περίσσια τοῦ ἐκακοφάνη καὶ κατὰ πολλὰ ἐθυμώθη,... ἀδημόνησε κατὰ πολλὰ πρὸς ἐδαύτους* Σουμμ., Ρεμπελ. 167· **β**) βρίσκομαι σὲ κατάσταση ἐκνευρισμοῦ, ἀνησυχίας, ταραχῆς: *Ἡμέρες ἔκαμε πολλὲς ὁποὺ τὴν πολεμοῦσαν* (ἐνν. *οἱ Ἀγαρηνοὶ*) *κι' ἄρχισαν οἱ Ἀγαρηνοὶ ὅλοι κι' ἀδημονοῦσαν μόνον ὁποὺ σκοτώνουντα κ' ἤτονε τόσοι φόνοι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 161^{20}· *Εἰς τὸν πασιὰ γυρίσανε κ' εἶπαν του τὴν αἰτίαν, πὼς ἡ ἀρμάδα ἔρχεται ἀπὸ τὴν Βενετίαν· κι' ὀρδινιασμένοι στέκουνε* (ἐνν. *οἱ χριστιανοὶ*) *ὅλοι μικροὶ μεγάλοι γιὰ νὰ μᾶς ἐκόψουνε μὸς δοῦνε καὶ προβάλη* (παραλ. 2 στ.). *Γιὰ τοῦτο τότες ὁ πασὰς ἔστεκε κι' ἀδημόνα κ' ἤλεγε: θὰ τεντώσω ἐδῶ νὰ κάμω τὸ χειμώνα* (παραλ. 2 στ.). *Μὰ νὰ πληθαίνη ὁ πόλεμος ἐστέκεντο νὰ σκάση* Τζάνε, Κρ. πόλ. 164^{25}.

ἀδιάγερτος, ἐπίθ. Μυστ. παθ. (Parlang. — Μανούσ.) 122^{28}· *ἀγάγερτος,* Πικατ. (Κριαρ.) 333.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *διαγέρνω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν ἔχει γυρισμό, ἐπιστροφὴ (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1β): *στὴν στράταν τὴν ἀγάγερτον, στὸ μαυρισμένον στρῶμα* Πικατ. 333. **2**) Ἀμετάτρεπτος: *διατὶ ἔναι ἀδιάγερτον σ' ἐμὲν τὸ γίνεται καθένα* Μυστ. παθ. 122^{28}.

ἀδιάδοχος, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) Β 153, Σπαν. (Hanna) V 154, Σπαν. (Λάμπρ.) V 164.

Ἡ λ. ἤδη σὲ Σχολ. (L - S).

Συνεχής, αἰώνιος (Ἡ σημασ. ἤδη σὲ Σχολ. L-S): *ἡ δ' ἀρετὴ ὅσον γηρᾶ γίνεται λαμπροτέρα καὶ κέρδος ἔχει ἀδιάδοχον τὴν ἄνω βασιλείαν* Σπαν. Β 153.

ἀδιάθετος, ἐπίθ. Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 147 ρις'.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδιάθετος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ πεθαίνοντας δὲν ἀφήνει διαθήκη (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν. L-S στὴ λ. 2): *Περὶ δούλων, ὅτι ἔχουν ἐλευθερίαν ἂν ἀπεθάνουν οἱ ἀφεντάδες τους ἀδιάθετοι* ὅ.π.—Συνών. *ἀδιάτακτος* 2, *ἀδιόρθωτος.*

ἀδιακρισία ἡ, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 611 (ἔκδ. *διακρισίαν·* Σβορῶν., Ἀθ. 47, 1937, 138, διόρθ.: *ἀδιακρισίαν*), Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1421, 2705, Λίβ. (Lamb.) Esc. 239, 1488, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 122^{11}· *ἀδιακρισιά,* Βίος γέρ. (Schick) V 830.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδιακρισία.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἀδικία: *καὶ ἐκείνην οὐκ ἐτόξευσες· μάθε, ἀδικεῖς ἐμέναν· Καὶ τὴν ἀδιακρισίαν σου νὰ τὴν γεμίσω κόσμον* Λίβ. Ρ 1421· **β**) ἀδιαφορία, σκληρότητα: *καὶ ἐγὼ πικρός του τύραννος μὲ τὴν ἀδιακρισίαν νὰ κόψω τὸ κεφάλι του* Λίβ. Esc. 239 (πβ. *ἀδιάκριτος* 3). **2**) Ἔλλειψη διακριτικότητας, ἀγένεια, ἀναίδεια (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ): *ἐφάγετέ τα ἄδικα μὲ ἀδιακρισία, ὁπὄπρεπε νὰ κάμετε σ' ἐμένα βεργεσία* Αἰτωλ. Μῦθ. 122^{11} (πβ. *ἀδιάκριτος* 2β).

ἀδιάκρισις ἡ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 949, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 949.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *διάκρισις.*

Ἔλλειψη διάκρισης, ἱκανότητας νὰ διακρίνη κανεὶς τὰ πράγματα· ἄγνοια: *Ὅμως ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν καὶ τὴν δόξαν οὐδὲν εὑρίσκω εἰς ἐμέν, λέγω στὸν ἐνιαυτόν μου, τοσούτην ἀδιάκρισιν, νὰ μὴ τὸ ἐγνωρίζω, ὅτι εἰς τοῦ κουμοῦ τῆς Βενετιᾶς ἐξέβησαν ἄνθρωποι γνώσεως μεγάλης καὶ στρατειᾶς ὡσὰν καὶ εἰς ἄλλους τόπους* Χρον. Μορ. Η 949.

ἀδιάκριτα, ἐπίρρ. Στάθ. (Σάθ.) Β' 6 (ἔκδ. *ἀδιάτρητα·* Ἀλεξ. Στ., Κρ. Ἀνθολ. σ. 125, ΙΙ 6, διόρθ.: *ἀδιάκριτα*).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάκριτος.*

Χωρὶς διάκριση, δισταγμό· χωρὶς μέτρο: *κι' ἀπὸ δεκεῖ* (ἔκδ. *ἀπῶδε κεῖ·* διόρθ. Ξανθ. B-NJ 2, 1921, 73) *μὲ μάνητα καὶ ταραχὴ μεγάλη τρέχει καὶ δέρνει ἀδιάκριτα τῆς γῆς τὸ περιγιάλι* ὅ.π.

ἀδιάκριτος, ἐπίθ. Λόγ. παρηγ. (Lambr.) Ο 631, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1151, 1701, 2058, Sc. 983, Λίβ. (Wagn.) Ν 226, 1452 (βλ. *εὐδιάκριτος·* διορθώσ.), 1802, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2107, Φλώρ. (Κριαρ.) 1545, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 41^{3}, 85^{32}, Πιστ. βοσκ. (Joann.) ΙΙ 7, 145, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ' 527, 651, Στάθ. (Σάθ.) Γ' 316, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 96, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 357^{12}, 526^{19}, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 270, Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 107 (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 675, Γ' 183, 260, 294, Δ' 7, Ε' 586.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδιάκριτος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ κρίνη, ἄλογος (πβ. L-S, στὴ λ. 4): *καὶ ἕνα ὀζὸ ἀδιάκριτο πὼς εἶσαι νὰ τραττάρω* Στάθ. Γ' 316. **2α**) Ἀγροῖκος, ἄξεστος: *ὦ ἀδιάκριτε χωριάτη, μισάνθρωπε, μισοτραγὶ* Πιστ. βοσκ. ΙΙ 7, 145· *ὦ ἀδιάκριτε καὶ ἄγνωστε, ἐσὺ κάμεις ὡς καθὼς τὸ γένος τοῦ πατρός σου καὶ τῆς μητρός σου, ὁποὺ εἶσαι γεννημένος ἀπὸ γένος χωριάτικο καὶ ἄγροικο* Χρον. σουλτ. 41^{3}· **β**) ἀναιδής, ἀδιάντροπος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ): *Αὐθάδης κι' ἀποτσίπωτος κι' ἀδιάκριτος περίσσα* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' 586· *Λοιπὸν δὲν εἶναι τὸ πρεπὸν σήμερον νὰ μὲ κράζης ἀδιάντροπον κι' ἀδιάκριτον* Σουμμ., Παστ.

φίδ. Γ' 260 (πβ. *ἀδιακρισία* 2). **3**) Ἀναίσθητος, σκληρός: *καὶ εἰπέ με τί μὲ ὀνείδισες, ἄνθρωπε, τὰ τοσαῦτα, ὅτι εἶμαι ἀδιακριτότερη καὶ παρὰ τὸ λιθάριν, διατὶ οὐ συνεκατέβηκα εὐθὺς εἰς ἔρωτάν σου;* Λίβ. Esc. 1701 (πβ. *ἀδιακρισία* 1β)· *Ὤφου τὴν κακορίζικην ἡ τύχη μου εἰς ποιὰ μέρη, 'ς ποιὰ γῆ σκληρὰ καὶ ἀδιάκριτη μ' ἔσυρε νὰ μὲ φέρῃ;* Ροδολ. Δ' 96. Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ.: σκληρότητα: *ὡς δ' εἶδα τ' ἀνυπόληφτον καὶ τ' ἀδιάκριτόν της* Προδρ. IV 107 (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

ἀδιακρίτως, ἐπίρρ. Βίος Ἀλ. (Reichm.) 4951, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 70.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀδιακρίτως*.

1) Χωρὶς διάκριση, ἐξαίρεση (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S λ. *ἀδιάκριτος* 1α): *Εἴσελθε καὶ προσκύνησον ἀδιακρίτως τούτοις, ὅπως ἀκούσῃς σὺ φωνῆς καὶ σὸν χρησμὸν ἐκ τούτων* Βίος Ἀλ. 4951. **2**) Χωρὶς κρίση, ἀπερίσκεπτα (πβ. L-S λ. *ἀδιάκριτος* 5): *ἀδιακρίτως σέβηκεν εἰς τέτοι' ἀσχημοσύνην καὶ νὰ μὲ διώξῃ βούλεται ἀπὸ τὰ γονικά μου* Κορων., Μπούας 70.

ἀδιάλειπα, ἐπίρρ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2921, 4807, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 7797.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάλειπος*.

Χωρὶς διακοπή, συνεχῶς: *Τὰ τριπουτσέτα ὥρισεν κ' ἐστήσασιν κὰν τρία κ' ἐρίχτασιν ἀδιάλειπα, ἡμέραν γὰρ καὶ νύχτα* Χρον. Μορ. Η 2921 (πβ. *ἀδιάλειπτα, ἀδιαλείπτως*).

ἀδιάλειπος, ἐπίθ. Σπαν. (Legr.) P 180.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *διαλείπω*.

Ποὺ δὲν τοῦ λείπει τίποτε, εὔπορος: *ὁ πλούσιος καὶ ἀδιάλειπος, ἂν ἀδικῇ ἐξαιρέτως, κόλασιν ἔχει ἀσύγγνωστον καὶ τιμωρίαν μεγάλην* ὅ.π.

ἀδιάλειπτα, ἐπίρρ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1050.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάλειπτος*.

Χωρὶς διακοπή, συνεχῶς: *μὲ πονηρίαν ἀπόστελνεν τοὺς καταπατητάδες τοῦ νὰ μαθαίνῃ ἀδιάλειπτα τὲς τῶν Φραγκῶν γὰρ πράξες* ὅ.π. (πβ. *ἀδιάλειπα, ἀδιαλείπτως*).

ἀδιάλειπτος, ἐπίθ. Διγ. (Hess.) Esc. 822, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2056, 7797.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδιάλειπτος*.

Συνεχής, ἀδιάκοπος: *νὰ περπατῇ ἀφρόντιστος, νὰ χαίρεται τὸν κόσμον, τὸν βίον του ἀδιάλειπτον, τὰ ἔτη τῆς ζωῆς του* Διγ. Esc. 822· *Ἡμέρες πέντε ἐποιήσασιν οἱ Φράγκοι ἐκεῖ τὸν γύρον μὲ πόλεμον ἀδιάλειπτον, ἡμέραν γὰρ καὶ νύχταν* Χρον. Μορ. Η 2056.

ἀδιαλείπτως, ἐπίρρ. Ἀξαγ., Καρολ. Ε' (Ζώρ.) 1380.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀδιαλείπτως*.

Χωρὶς διακοπή, συνεχῶς (Ἡ σημασ. καὶ μτγν., L-S): *Ἡ εὐλογία δὲ αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀδιαλείπτως μεθ' αὐτῶν ἔσται καὶ τῶν ἰδίων* ὅ.π. (πβ. *ἀδιάλειπα, ἀδιάλειπτα*).

ἀδιαλώβητος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2772.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ μτγν. *διαλωβῶμαι*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Κύριλλ. Ἀλεξ. (Lampe, Lex.).

Ἀδιάφθορος (βλ. καὶ Παπαδ. Α., Ἀθ. 54, 1950, 220): *καὶ καταδήσασα φρικτοῖς καὶ βαρυτάτοις ὅρκοις ἀδιαλώβητον αὐτῆς τηρῆσαι τὴν ἁγνείαν* ὅ.π.

ἀδιάνθρωπος, Σπαν. (Hanna) V 127, βλ. *ἀδιάντροπος*.

ἀδίαντον τό, Ἱερακοσ. (Hercher) 442^2.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδίαντον*. Ἡ λ. καὶ στὸν Ἰατροσ. κώδ. (Ἄμ., Ἀθ. 43, 1931, 151).

Τὸ φυτὸ ἀδίαντον τὸ κοινόν, κοιν. *πολυτρίχι* (βλ. Γενναδ., Λεξ. λ. *ἀδίαντον*): *λαβὼν ἀδίαντον ἕψει ἕως οὗ λείψῃ τὸ τρίτον, εἶτα διηθήσας αὐτὸ* ... ὅ.π.

ἀδιάντροπα, ἐπίρρ. Μαχ. (Dawk.) 628^{10}, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 211, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 433, Διγ. (Lambr.) O 2812.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάντροπος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χωρὶς ντροπή, ἀσύστολα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Στάσου, τῆς λέγει, καὶ ντροπὴ εἶναι νά 'λθῃς ἀτή σου ἀπάνω σ' ἄνδρ' ἀδιάντροπα νὰ ἔλθῃς μοναχή σου* Διγ. O 2812· *Δὲν ἦτονε πρεπόν, οὐδὲ τιμή μου τέτοιας λογῆς ἀδιάντροπα νὰ διάξω* Βοσκοπ. 211. — Συνών. *ἀδιαντρόπως, ἀποτσίπωτα, ἀτσίπωτα*.

ἀδιαντροπία ἡ, Διγ. (Καλ.) Α 1944· *ἀδιαντροπιά*, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 209, Ε' 478, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 222, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 3, 297, IV, 7, 11, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 56, 496, 1025, 1150, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) δ' 73, 84, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 1091, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 388, Β' 474, Γ' 222, Ἰντ. Γ' 119, 132, Ε' 367.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάντροπος*. Ἡ λ. καὶ στὴν Παράφρ. Χων. (Νικήτ. Χων., Βόνν., 351 κριτ. ὑπ.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἔλλειψη ντροπῆς, συστολῆς, αἰδημοσύνης: *Ἡ Νένα* ... (παραλ. 1 στ.) *ὡς εἶδε πὼς ἐφόρμισε στοῦ πόθου τὴν ὀδύνη καὶ θὲ νὰ καταφρονεθῇ καὶ θὲ ν' ἀποκοτήσῃ τοῦ Ρώκριτου μ' ἀδιαντροπιὰ γι' ἀγάπες νὰ μιλήσῃ* Ἐρωτόκρ. Γ' 56· *Λογιάσει θέλει μέσα ντου τὴν εὐκολότητά σου, ψέγος σοῦ φέρνει στὴν τιμὴν ἡ ἀδιαντροπιὰ καὶ βιά σου* Ἐρωτόκρ. Γ' 496· **β**) ἀναισχυντία, ἀναίδεια (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ὁ Πάρις ὡσὰν ἄνθρωπος ἄτυχος δίχως τάξη νὰ πάρῃ τὴ γυναίκα μου νὰ σηκωθῇ νὰ φύγῃ μ' ἀδιαντροπιὰ τόσα πολλή, μὲ γνώση τόσα ὀλίγη* Φορτουν. Ἰντ. Γ' 132 (πβ. *ἀδιαντροπότης*)· **γ**) ἀναιδής, ἀδιάντροπη πράξη: *γιὰ νὰ μὴν φανιστοῦν σὰν πρέπει καὶ τυχαίνει οἱ ἐδικές σου ἀδιαντροπιὲς* (ἔκδ. *-πὲς*), *μόνον νὰ συγκερνοῦνται* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ' 1091.

ἀδιάντροπος, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) V 127 (διορθώσ. ἀπὸ *ἀδιάνθρωπος*), Διγ. (Καλ.) Α 1951, Ἑρμον. (Legr.) Γ 111, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 237, Πουλολ. (Ζώρ.) Ἀθ. 281, Πουλολ. (Krawcz.) 221, 329, 442, Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζώρ.) 70, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{38}, Βίος γέρ. (Schick) V 625, Ἀλφ. (Μπουμπ.) II 34, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 226, Ε' 286, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 247, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 211, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 175, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 356^{18}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 2216, Γ' 491, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 1231, Γ' 230, 239, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 270, Ε' 62, 240.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάτροπος* (ποὺ στὸ Νικηφόρο Πρεσβύτερο, Βίος ἁγ. Ἀνδρέου, P.G. 111, 724 B) παράλληλο τοῦ *ἀδιάτρεπτος*, ποὺ ἤδη σὲ Σχολ. (L-S) κατὰ τὰ *ἀδιάστρεπτος — ἀδιάστροφος, ἀδιάσταλτος — ἀδιάστολος, ἀδιάτμητος — ἀδιάτομος*. Τὸ *ν* ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ *ἐντρέπομαι*. Πβ. τὸ ἀρχ. *διατρέπομαι*, Στεφ., Θησ. Κατὰ Ἀνδρ., Λεξ., ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ **διεντρέπομαι*. Πβ. Κουκ., Ἀθ. 56, 1952, 314. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ντρέπεται, ἀναίσχυντος, ἀναιδὴς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Διὰ τοῦτο ὅποιος ἀγαπᾷ, γονεῖς του δὲ φοβᾶται, οὐ συγγενεῖς ἐντρέπεται, οὐ γείτονας αἰδεῖται, ἀλλὰ εἶναι ἀδιάντροπος καὶ σκλάβος τῆς ἀγάπης* Διγ. Α 1951· *Κ' ἕνα σκυλὶν ἀγαρηνόν, ἀδιάντροπον κοπέλιν, τοῦ Μεχεμέτη ἀπόγονον καὶ τοῦ δαιμόνου σπέρμα* Θρ. Κων/π. διάλ. 70.

ἀδιαντροπότης ἡ, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 103^{14}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάντροπος*.

Ἔλλειψη ντροπῆς, ἀναισχυντία: *Καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν οἱ πόρνοι πὼς μετέχουν τὴν ἀδιαντροπότητα, αἰσχύνην δὲν τὴν ἔχουν* ὅ.π. (πβ. *ἀδιαντροπία* β).

ἀδιαντρόπως, ἐπίρρ. Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 532, Βίος γέρ. (Schick) Ρ 549.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιάντροπος*. Ἡ λ. καὶ στὴν Παράφρ. Χων. (Νικήτ. Χων., Βόνν. 136, κριτ. ὑπ., 241 κριτ. ὑπ., 642 κριτ. ὑπ.).

Χωρὶς ντροπή, ἀναίσχυντα, ἀσύστολα: *ἀλλὰ πάντα ἀδιαντρόπως ἔπραττεν μετ' εὐκολίας* Πτωχολ. Ν 532.— Πβ. *ἀδιάντροπα*.

ἀδιάπνευστος, ἐπίθ. Ἱερακοσ. (Hercher) 396^{27}, 416^{21}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδιάπνευστος*.

Ποὺ δὲν ἀερίζεται (πβ. L-S στὴ λ. I): *Γῆρας ὄφεως λαβὼν ξήρανον καὶ κόψον αὐτὸ καὶ σήσας ἔχε ξηρόν, φυλάττων αὐτὸ ἀδιάπνευστον* αὐτ. 396^{27}.

ἀδιάτακτος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) $16^{3,28-29}$, 120^{12-13}, 130^{25}, 132^{25}, 146^{11}, 212^{22}, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 31· *ἀδιάταχτος*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 135^{23}, 262^{21}, 388^{25}, 397^{24}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδιάτακτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδιάταχτος*).

1) Ποὺ δὲν ἔχει νόμο: *Καὶ ἦτον λαὸς ἀδιάτακτος καθόλου χωρὶς γνώση· διὰ τοῦτο ἠθέλησε ὁ Θεὸς τὸν νόμον νὰ ξαπλώση* Φαλιέρ., Λόγ. 31. **2**) Ποὺ δὲν ἄφησε διαθήκη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο, Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.): *Ἐὰν γένηται ὅτι εἷς ἄνθρωπος ἐτελεύτησεν, ἢ ἂν ἐποῖκεν διαθήκην ἢ ἀδιάταχτος* Ἀσσίζ. 135^{23}· *ὁποὺ νὰ πεθάνη ἀδιάτακτος, τουτέστιν δίχως νὰ ποιήση διαθήκην* Ἀσσίζ. 212^{22} (πβ. *ἀδιάθετος, ἀδιόρθωτος* 2).

ἀδιάταχτος, ἐπίθ. βλ. *ἀδιάτακτος*.

ἀδιατίμητος, ἐπίθ. Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 577^{10}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 174 κς'.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *διατιμῶ* (βλ. καὶ Στεφ., Θησ.).

Ποὺ δὲν ἔχει ἐκτιμηθῆ, ὑπολογιστῆ ἡ ἀξία του: *μετὰ τὰς δέκα ἡμέρας βάλλεται ἡ ἀπόφασις εἰς νομὴν καὶ στενεύεται τοῦ στρέψαι τὴν προῖκα ἕως τέλους, κἂν διετετιμημένη ὑπάρχει, κἂν ἀδιατίμητος* Ἑλλην. νόμ. 577^{10}.

ἀδιάτρητα, Στάθ. (Σάθ.) Β' 6, βλ. *ἀδιάκριτα*.

ἀδιάφορα, ἐπίρρ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 39^{6}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδιάφορος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀνώφελα, ἄδικα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *Ἂν ἔν' καὶ τέλος πάσχεις νὰ μοῦ δώσης, ἀδιάφορα κοπιάζεις μετὰ μέναν* ὅ.π. (πβ. *ἀδιαφόρετα*).

ἀδιαφόρετα, ἐπίρρ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 252, Συμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 1154.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδιαφόρετος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀνώφελα, χωρὶς κέρδος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Κατέχεις το πὼς τὴν καρδιὰ ὁ Ἔρωτας δοξεύγει* (παραλ. 2 στ.) *κι' οὐδὲ κοπιᾶ ἀδιαφόρετα, ὄντ' ἔβγη στὸ κυνήγι* Ἐρωτόκρ. Γ' 252 (πβ. *ἀδιάφορα*).

ἀδιαφόρετος, ἐπίθ. βλ. *ἀδιαφόρητος*.

ἀδιαφόρητος, ἐπίθ. Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 51^{18}· *ἀδιαφόρετος*, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 7^{7}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδιαφόρητος*. Ἐσφαλμ. ἐτυμ. Λωρεντζ., Ἀθ. 26, 1914, ΛΑ 190 - 191. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδιαφόρετος*).

Ἀνωφελής, ἄχρηστος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδιαφόρετος* 1α): *Νὰ κόψουν τὲς οὐράδες τους, νὰ λείψ' αὐτὴ ἡ μέμψη, ὅτ' εἶναι μέλος ἄσχημον καὶ πρᾶγμα ποὺ δὲν πρέπει* (παραλ. 1 στ.)· *ἄσχημον, ἀδιαφόρετον βάρος ὁποὺ βαστοῦσι* αὐτ. 7^{7}.

ἀδιαφορία ἡ, Ἐξήγ. πέτρ. (Βέης) 275.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδιαφορία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος (πβ. L-S στὴ λ. I) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ): *Καὶ συνανατραφεὶς* (κώδ. *συνατραφῆς*· διορθώσ.) *τῇ ἀδιαφορίᾳ* ὅ.π.

ἀδιαχώρετος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Esc. 2651.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδιαχώρητος*.

Ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ «διαχωρήση», ποὺ φτάνει στὸ ἀπροχώρητο: *Ὡς εἶδεν ἀδιαχώρετον τὸν ἐδικόν μου πόθον καὶ τῆς ὡραίας τὸν ἔρωτα, τὸν εἶχεν εἰς ἐμέναν, ἐκείνην μὲν ὀνείδισεν ...* ὅ.π.

ἀδιαχώριστος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Sc. 1503, Λίβ. (Wagn.) Ν 2342, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1187. Ἐσφαλμ. γραφὴ τῶν χφφ. (βλ. *ἀδιαχώρετος*).

ἄδικα, ἐπίρρ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 18^{2}, 19^{18}, 68^{19}, 101^{9}, 154^{2}, 175^{8}, 187^{12}, 209^{29}, 262^{19}, 351^{10}, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3861, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 407 (ἔκδ. *ἄδικα·* Πολ. Λ., Πρὶν Ἄλ., σελ. 176, διόρθ.: *ἀδίκως*), Διήγ. Βελ. (Cant.) 544, Λίβ. (Lamb.) Sc. 878, Λίβ. (Wagn.) Ν 1770, Μαχ. (Dawk.) 250^{2}, 656^{8}, 666^{29}, Χούμνου Π.Δ. (Marshall) XII 50, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 95, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 851, 909, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 93^{25}, 153^{12}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 24^{10}, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 407, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 381, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 115, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 231, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 469, 708, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 3^{10}, 75^{6}, 92^{14}, 135^{6}, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 361, Σταυριν. (Legr.) 22, 1094, 1165, 1252, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 1060, 1140, 1678, Δ' 513, 526, 954, Ε' 352, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 190, 470, 547, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 156β, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 267^{17}, 431^{9} (βλ. *ἄδικο(ν)*· διόρθ. Ξανθ., ΒΖ 18, 1909, 596), 496^{20}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 111^{21}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδικος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Παρὰ τὸ δίκιο, χωρὶς δίκιο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Καὶ ὅσα περισυνάξασιν ἄδικα, νὰ τὰ στρέψουν· πτωχούς, γυμνούς, ἀδύνατους καὶ ὀρφανὰ νὰ θρέψουν* Πένθ. θαν. Ν 407. **2α**) Χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζη (κανεὶς) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2α): *Πόσα κοράσια ἄδικα δὲν εἶναι πανδρεμένα, διατὶ τὰ συκοφαντήσασι κ' εἶν' κατηγορημένα* Δεφ., Λόγ. 469 (πβ. *ἄδικος* 2)· **β**) χωρὶς ἰδιαίτερο λόγο, ἀνάξια: *κι' ἄμε καὶ μὴν πρικαίνεσαι· θώριε καλὰ εἶντα κάνεις, μὴ βάνης λογισμοὺς κακούς, κι' ἄδικα ν' ἀποθάνης καὶ μὲ καιρὸν οἱ δυσκολιὲς ὀλπίζω νὰ τελειώσουν* Ἐρωτόκρ. Γ' 1678· *νὰ πιάσης νὰ φαρμακευτῆς ἄδικα καὶ χωστά μου* Ροδολ. Δ' 470· **γ**) μάταια, τοῦ κάκου (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2β): *Κάποιος ἕνας ἄνθρωπος ἠγόρασεν ἀράπη* (παραλ. 1 στ.) *κ' ἐπήγαινέ τον στὰ λουτρὰ πάντα καὶ ἔτριβέ τον* (παραλ. 1 στ.). *Ἐκεῖνος ἀκ τὴν φύση του ν' ἀλλάξη δὲν ἠμπόριε, μόν' ἄδικα ἀφέντης του ἐκεῖνον ἐτιμώριε* Αἰτωλ., Μῦθ. 75^{6}.

ἀδικὰ βλ. *ἀδικία*.

ἀδικεύω, Πεντ. (Hess.) Λευϊτ. V 22, XIX 13, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 1721, 1739, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 348^{12}, 549^{8}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδικος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Προξενῶ ἀδικία, ἀδικῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Μὴ ἀδικέψῃς τὸν σύντροφό σου καὶ μὴ ἀρπάξῃς* Πεντ. Λευϊτ. XIX 13· *Καὶ πᾶνε ὀπίσω στὸ νησὶ πρόβατα γιὰ νὰ κλέψουν, τὰ βόδια νὰ σκοτώσουνε, τὸν κόσμο ν' ἀδικέψουν* Τζάνε, Κρ. πολ. 348^{12}· *κι' ἂν εἶχε λείπ' ἡ πεσματιά, π' ἀδίκεψεν ἐσένα, γνωρίζω πὼς δὲν ἤφτανεν ἡ δύναμή μ' ἐμένα νὰ σὲ νικήσω* Ἐρωτόκρ. Β′ 1739.

ἀδικητής ὁ, Ἰστ. Βλαχ. (Legr.) 456, 1124, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 364^{14}, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 71.

Ἀπὸ τὸ *ἀδικῶ*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἰωάννη Χρυσόστ. (Lampe, Lex.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἀδικεῖ, ἄδικος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Νὰ ἐλευθερώνῃς τοὺς ἀδικουμένους ἀπὸ τοὺς ἀδικητὰς* Διγ. Ἄνδρ. 364^{14}· *Ἦτον ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κάποιος Μπουσδουγάνης, μωρός, ληστής, ἀπάνθρωπος, ἀδικητής, ἀβάνης* Ἰστ. Βλαχ. 1124.

ἀδικία ἡ, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 72, 295, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 29^{8}, 31^{7}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 1203, Ἰστ. πατρ. (Βόνν.) 105^{12}, Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 89 κ.π.ἀ.· *ἀδικιά*, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 310, Φλώρ. (Κριαρ.) 1036, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. 215, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 317, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 523, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 317, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 125^{39}, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 772, Πεντ. (Hess.) Γέν. VI 11, Σταυριν. (Legr.) 61, 1105, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε′ 1043, Εὐγέν. (Vitti) 581, 585, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 116, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ′ 144, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 504, Δ′ 1443, Ε′ 641, Φορτουν. (Ξανθ.) Β′ 443, Διακρούσ. (Ξηρ.) 94^{17}· *ἀδικά*, Πεντ. (Hess.) Γέν. XLIX 5 (πιθ. ἐσφαλμ. φωνητικὴ ἀπόδοση τοῦ *ἀδικιά*).

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀδικία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἄδικο πράγμα· ποὺ δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν ἀλήθεια, συκοφαντία (πβ. ΙΛ λ. *ἀδικία* 4 καὶ *ἄδικο* 2): *ὦ γλώσσης ψευδηγόρου, ἥτις ἐλάλησε κακῶς σήμερον ἀδικίαν* Γλυκᾶ, Στ. 72· **β**) ἀπάτη: *καὶ ἄλλη τὸν λαλεῖ κουμπάρο, διὰ ταυτὸ τάχα ἔχει θάρρο· καὶ ἄλλη δι' ἀδελφοποιτὸν ἔχει τὸν ἀγαπητικόν· μετ' αὐτὴν τὴν ἀδικίαν κάμνουν φανερὴν πορνείαν* Συναξ. γυν. 1203. **2α**) Ἄδικο πράγμα, μὴ ὀρθό: *Κι' ἂν ἀδικιὰ σοῦ φαίνεται σήμερον ν' ἀπομείνῃ ἀκδίκητη ἡ λαβωματιὰ ὁποὺ σ' ἐμὲν ἐγίνη, νὰ παιδευτῇ εἶναι τὸ πρεπὸν ἐτοῦτο τὸ δοξάρι· ἐτοῦτο ὁποὺ μ' ἐπλήγωσε τὴν τιμωριὰν ἂς πάρῃ* Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ 1443· **β**) κάτι ποὺ δὲν τὸ ἀξίζει κανεὶς νὰ τὸ πάθῃ: *ἐλάλουν ὅτι εἰς ὅλα της νά 'ν' ταπεινὴ γιὸν ἔν' γλυκειά· ἀλίμονον, τεῖντα ἀδικιὰ νὰ λείπω 'ποὺ τὰ πλάγη της·* Κυπρ. ἐρωτ. 125^{39}· *μά 'τονε κρίμα κι' ἀδικιά, Ρωτόκριτε, μεγάλη μέσα στὰ δάση νὰ χαθοῦ, νὰ νεκρωθοῦ ἔτοια κάλλη* Ἐρωτόκρ. Ε′ 1043 (πβ. *ἄδικος* 2). **3**) Βλάβη, κακό, συμφορὰ (πβ. ΙΛ στὴ λ. 3): *Γούι ἀδικιὰ νὰ τόνε βρῇ! Λογιάζω νὰ μὴν ἔχῃ ἡ κεφαλή του πλιὰ ὁμυαλὸ* Φορτουν. Β′ 443. Φρ.: *εἰς ὥραν ἀδικίας* Γλυκᾶ, Στ. 295· *ἀγγὰ τῆς ἀδικᾶς* Πεντ. Γέν. XLIX 5 (προκ. γιὰ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν «μέσα τους» τὴν ἀδικία). — Πβ. *ἀδικοσύνη*.

ἀδικοδολοπλόκος, ἐπίθ. Φλώρ. (Κριαρ.) 733.

Ἀπὸ τὰ ἐπίθ. *ἄδικος* καὶ *δολοπλόκος*.

Ποὺ δημιουργεῖ δολοπλοκίες: *Μηχανεμένε, ἐφευρετά, ἀδικοδολοπλόκε* ὅ.π.

ἀδικοκρίνω, Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 1133.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὸ *κρίνω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κρίνω ἄδικα, συκοφαντῶ (πβ. ΙΛ): *ποτὲ σωσμὸν οὐκ ἔχει, ἂν οὐκ ἰστρέψῃ σύντομα τὰ δῶρα ὁποὺ τοῦ δῶκαν καὶ τὴν ζημίαν τὴν ἔκαμεν τοῦ ἀδικοκριμένου* ὅ.π.

ἀδικοκρισία ἡ, Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 874, 2079, 2715, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 232, Περὶ γέρ. (Wagn.) 146.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὸ οὐσ. *κρίση* (= βάσανο). Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἡφαιστίωνα τὸν Ἀστρολόγο (L-S) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Βάσανο ποὺ τὸ ὑφίσταται κανεὶς ἄδικα: *ἄδικον πού 'τον εἰς ἐσὲν καὶ ἀδικοκρισία σὲ* (ἔκδ. 'ς· διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 58) *τέτοια κάλλη σὰν αὐτὰ καὶ τόσες ἐμορφάδες* (ἔκδ. *εὐμορφάδες*· διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ. σελ. 58), *ὁπόχει τὸ κορμάκι σου μὲ τόσες ἐγλυκάδες* Περὶ γέρ. 146 (πβ. *ἀδικοκριτής*).

ἀδικοκριτής ὁ· *ἀδικοκρίτης*, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 626, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 71· *ἀδικοκριτής*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 401, 406.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδικοκρίτης* (Bauer, Wört. λ. *ἀδικοκρίτης*). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ βασανίζει ἄδικα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Γιὰ νὰ μποροῦσι στό 'στερο ὅσοι κλαῖσι γιὰ κόρης ὀμορφιὰ κι' ἀναστενάζου περίσσια ἀδικοκρίτη νὰ σὲ λέσι* Ἐρωφ. Α′ 626· *Ἔρωτα ἀδικοκριτή, φύτρο καταραμένου* Ἐρωτόκρ. Α′ 401 (πβ. *ἀδικοκρισία*).

ἄδικο(ν) τό, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 302 (βλ. *ἰδικός*· διορθώσ.) Ἀσσίζ. (Σάθ.) 115^{15}, 170^{12}, Διγ. (Καλ.) Α 2796, Βέλθ. (Κριαρ.) 94, Ἐβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 160, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 744, Φλώρ. (Κριαρ.) 1211, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 47, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. [213], Θησ. (Foll.) Ι Ὑπόθ. 4, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 74, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 91^{7}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 24^{17}, 35^{1}, 128^{4}, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 497, Φαλιέρ., Ἰστ. (Ζώρ.) V 471, 746, Πεντ. (Hess.) Γέν. XVI 5, Λευϊτ. V 23, XIX 35, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 6^{16}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β′ 264, Ε′ 324, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 299, Γ′ 216, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Πρόλ. Χάρ. 118, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 5, 90, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 377, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 168, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 571, 792, 1718, Γ′ 1304, Δ′ 762, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 104, 116, Δ′ 94, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 279, Λίμπον. (Legr.) 5, 238, 275, 431, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. Α′ 150, Ἰντ. Δ′ 15, 36, Ζήν. (Σάθ.) Α′ 282, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 216^{20}, 413^{16}, 431^{9} (ἔκδ. *ἄδικα*· Ξανθ., ΒΖ 18, 1909, 596, διόρθ.: *ἄδικο*) 487^{25}, 535^{18}· *ἀδικὸ τό*, Πεντ. (Hess.) Λευϊτ. XIX 15.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἄδικος* ὡς οὐσ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) ἀδικία (ὡς ἀφηρημένη ἔννοια): *Τυχαίνει καθανὸς κριτῇ ποὺ μιὰ δουλειὰ θὰ κρίνῃ* (παραλ. 2 στ.) *τὸ δίκιον ἀπού.τ' ἄδικο καλὰ νὰ ξεχωρίζῃ* Φορτουν. Ἰντ. Α′ 150· *Γροίκα νὰ πῶ τὸ δίκιο μου, τ' ἄδικο δὲ γυρεύγω* Ζήν. Α′ 282· **β**) ἀδικία (ὡς ἐνέργεια) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *πολλήν, πολλὴν κατάκρισιν ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου θέλεις λαβεῖν, ὦ βασιλεῦ, καὶ ψόγον οὐκ ὀλίγον, διότι μέγαν ἄδικον τὴν σήμερον εἰργάσω* Βέλθ. 94· *καὶ νὰ περάσῃ ὁ κλονισμὸς καὶ τὸ ἄδικον τῆς μοίρας* Φλώρ. 1211· **γ**) ἀδίκημα (ὡς παράνομη πράξη): *Περὶ ἐκείνου ὁποὺ ἔβαλεν τὸ σπίτιν του ἀμάχιν ... καὶ ἐκεῖνος ὁποὺ τὰ ἔλαβεν ἀμάχιν λέγει ὅτι ἔνι ἐδικά.του, ποταπὸν δίκαιον νὰ γένηται περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀδίκου* Ἀσσίζ. 170^{12}· **δ**) τὸ ἀντικείμενο ποὺ ἀποκτᾶται μὲ ἀδικία: *Καὶ ἀκόμ' ἂν δὲ γυρίσουσι τ' ἄδικα, τὰ παρμένα, ἂς ξεύρουσι πὼς εἶν' μακρὰ τὰ χέρια μου κ' ἐμένα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 216^{20}. Φρ.: *δίδω ἄδικον: μηδὲν μὲ καταγνώσῃς, μηδ' ἄδικον μοῦ δώσῃς* Κυπρ. ἐρωτ. 91^{7}· *τοὺς ἔδιδε ἄδικο καὶ τὸ πὼς τὸ πταίσιμο εἶναι ἀπὸ αἰτία ἐδική τους* Σουμμ., Ρεμπελ. 168· *ἔχω ἄδικον· Καὶ τέτοιο πράγμα μὲ λαλεῖς, ἄδικον μέγαν ἔχεις* Φαλιέρ., Ἰστ. V 471. **2α**) Ζημία, βλάβη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3): *κ' ἐτοῦτο ὅλο τ' ἄδικο ὁ ψύλλος μοῦ τὸ ποῖκεν* Φαλιέρ., Ἰστ. V 746· *νὰ κάμῃς ἔτοιο βλάψιμο κι' ἄδικο τοῦ κορμιοῦ σου* Ἐρωτόκρ. Γ′ 1304· **β**) δυστυχία, συμφορά: *ἄδικο ποὺ μᾶς ηὗρηκε, ἄδικο ποὺ μᾶς ἦρτε* Ἐβρ. ἐλεγ. 160.

ἀδικοπονεμένος, ἐπίθ. Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 162.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὴ μτχ. *πονεμένος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ὑποφέρει, ποὺ πάσχει ἄδικα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Τὰ λὲν κ' ἐκειὲς ποὺ χάσανε ἀδικοπονεμένοι* ὅ.π.

ἄδικος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 22^{24}, 229^{14}, 232^{3}, 271^{18}, 351^{15,16}, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 4085, Φλώρ. (Κριαρ.) 63, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) A 224, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1809, Πεντ. (Hess.) Δευτ. XIX 16, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 103^{8}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄδικος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἀλήθεια, ψεύτικος: *ὅτι ἐκεῖνος ὁποὺ ὀμνὲ ἄδικον ὅρκον ἀρνᾶται τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτον ἐντέχεται νὰ ἔχῃ τρυπημένην τὴν παλάμην* Ἀσσίζ. 351^{16}· *Περὶ ἐκείνου οὗ ἐκείνης τοὺς πιάνουν εἰς ἄδικον μέτρος οὗ παρκάτω ζύγιν* Ἀσσίζ. 271^{18}· *Περὶ τῶν χρυσοχῶν ὁποὺ χαράσσουν ἄδικας βούλλας καὶ ἄπιστας χαραγὰς* Ἀσσίζ. 229^{14}. **2)** Ποὺ δὲν τὸ ἀξίζει κανεὶς νὰ τὸ πάθῃ (πβ. *ἄδικα* 2α, *ἀδικία* 2β): *ἠθέλησα πολλὲς φορὲς μαχαίριν νὰ πιάσω, νὰ τ' ἀκονίσω δυνατὰ καὶ νὰ σφαγῶ ἀτός μου· καὶ νὰ σφαγῶ τὸν θάνατον ἄδικον εἰς τὸν κόσμον* Περὶ ξεν. A 224· *Πρὶν ν' ἀποθάνουν ἄδικον θάνατον εἰς τὸν κόσμον, ὅλοι ἐπαραδόθησαν κι' ὁ πρίγκιπας ἀτός του* Χρον. Μορ. P 4085. **3)** Δυσμενής, κακός: *Τὴν ταπεινήν με ἀφῆτε· τὴν ταπεινὴν καὶ θλιβερὴν καὶ τὴν πολλὰ καμένην, ὅτι ἐσώθην ἡ ἐλεεινὴ εἰς ἄδικον λιμένα* Φλώρ. 63.

ἀδικοσκοτωμένος, ἐπίθ. Ἑβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 160, Ἐρωφ. (Ξανθ.) E' 297, Λίμπον. (Legr.) 440.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὴ μτχ. *σκοτωμένος*. Ἡ λ. καὶ στὸ Τραγ. Σούσ. (Δουλγ.) B' 147 καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδικοσκοτώνω*).

Ποὺ σκοτώθηκε ἄδικα: *Πολλὰ τοῦ ἐκακοφάνηκε νὰ ἰδῇ τοῦ φονεμένου τὲς σάρκες καὶ τὰ κόκκαλα τ' ἀδικοσκοτωμένου* Λίμπον. 440. — Συνών. *ἀδικοφονευμένος*.

ἀδικοσταυρωμένος, μτχ. Δελλ. (Μανούσ.) Γ' 353, 466.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὴ μτχ. *σταυρωμένος*.

Ποὺ σταυρώθηκε ἄδικα: *Κράζει τὸν Κεντυρίωνα ἐτότες ὁ Πιλάτος· λέγει του: «Ζῇ ἢ ἀπόθανε ὁ ἀδικοσταυρωμένος;»* αὐτ. Γ' 466.

ἀδικοσύνη ἡ, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. B' 172.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδικος* καὶ τὴν κατάλ. *-σύνη*, κατὰ τὸ ἀντίθ. *δικαιοσύνη* (Χατζιδ., ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 29).

Ἀδικία: *Ἐτούτη ἡ ἀδικοσύνη σου τάσσω σου πλῆσα βάρη στ' ἀσβολωμένο σου κορμὶ τὸ βρομερὸ νὰ δώσῃ* ὅ.π. — Πβ. *ἀδικία*.

ἀδικοσφαμένος, μτχ. Φορτουν. (Ξανθ.) E' 23.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὴ μτχ. *σφαμένος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ μακάρι νὰ σφαγῇ ἄδικα (κατάρα) (Χατζιδ., ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 32 καὶ Μπουμπ., Μτχ. νεοελλ. 33 καὶ Ἀνδρ., Ἀθ. 44, 1932, 194): *εἶντα μπορῶ, νὰ ζήσῃς, νὰ κάμω ἃ δὲ μ' ἀφήνουσιν οἱ ἀδικοσφαμένοι;* ὅ.π.

ἀδικοφονεμένος, βλ. *ἀδικοφονευμένος*.

ἀδικοφονευμένος, μτχ. Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 187 πδ'· *ἀδικοφονεμένος*, Ch. pop. (Pern.) 484.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄδικα* καὶ τὴ μτχ. *φονευμένος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ. λ. *ἀδικοφονεμένος*).

Ποὺ σκοτώθηκε ἄδικα: *Περὶ χήρας γυναικὸς ἀδικοφονευμένου ἀνδρὸς πότε ὑπανδρεύεται* Βακτ. ἀρχιερ. 187 πδ'· *ὦ καρδίτσα μου σφαμένη καὶ ἀδικοφονεμένη* Ch. pop. 484.— Συνών. *ἀδικοσκοτωμένος*.

ἀδικῶ, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 951, Φυσιολ. (Legr.) 602, Φυσιολ. (Zur.) XLIV 1^{6}, Μαχ. (Dawk.) 648^{33}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 756 (βλ. *διοικῶ*), Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 128, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 346^{6}· μτχ. *ἀδικημένος*, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 250.

Τὸ ἀρχ. *ἀδικῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κάνω κακό, βλάπτω: *ὁ παιδίος ἐφοβήθην καὶ εἶπεν τῆς μητέρας του: «Μητέρα, φοβοῦμαι ὡς γιὸν νὰ κοιμηθοῦμεν μὲν κατεβῇ ὁ ὄφις καὶ ἀδικήσῃ μας»* Μαχ. 648^{33}· *Ἀμὴ αὐτὸν εἶναι δυνατὸν θηρίον καὶ πρόσεχε νὰ μὴ σὲ ἀδικήσῃ* Διγ. Ἄνδρ. 346^{6}· *καὶ αὐτοὺς τὸ πῦρ οὐδὲν ἠδίκησεν* Φυσιολ. (Zur.) XLIV 1^{6}. Φρ.: *ἀδικῶ τὴ φύση* = παραβαίνω τοὺς νόμους της: *Ἀπὸ τὴ φύση ἐδόθηκε νὰ σμίγωμεν ὁμάδι, κι' ὅποιος τὴ φύσην ἀδικᾷ παιδεύγεται στὸν Ἅδη* Πανώρ. Γ' 128. — Ἡ μτχ. *ἀδικημένος* ὡς ἐπίθ.: ἄδικος: *ποὺ κρύβεις τὴν ἀλήθειαν, κριτὴ ἀδικημένε* Δεφ., Σωσ. 250.

ἀδιόδευτος, ἐπίθ. Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 893.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδιόδευτος*.

Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν περάσῃ, ἀπροσπέλαστος: *Τὴν δύναμιν τοῦ καστελιοῦ κανεὶς δὲν τὴν ἐμέτρα· δύσκολον, ἀδιόδευτον καὶ τίς νὰ τὸ πατήσῃ;* ὅ.π.

ἀδιόρθωτος, ἐπίθ. Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 130^{2}, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 984.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδιόρθωτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν εἶναι παραταγμένος (προκ. γιὰ στράτευμα): *καὶ βλέποντας πὼς ἀχαμνὰ ἦτον καὶ κουρασμένα τὰ φουσάτα, ἀδιόρθωτα ὁμοῦ καὶ σκορπισμένα* Παλαμήδ., Βοηβ. 984. **2)** Ποὺ δὲν ἄφησε διαθήκη (Ἡ σημασ. καὶ στὴ Διαθ. Ντεφαΐτζ., Μανούσ., 76): *καὶ δὲν ἔκαμε ζῶντος αὐτοῦ καμίαν οἰκονομίαν διὰ τὸν βίον αὐτοῦ, ὅτι νὰ γένῃ τῆς ἐκκλησίας ἢ νὰ δοθῇ εἰς μοναστήρια,.. ἀμὴ ἀπέθανεν ἀδιόρθωτος* Ἱστ. πατρ. 130^{2} (πβ. *ἀδιάθετος, ἀδιάτακτος* 2).

ἀδιότι, βλ. *διότι*.

ἀδίπλωτος, ἐπίθ. Μαχ. (Dawk.) 314^{39}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *διπλώνω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν εἶναι διπλωμένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ηὗραν τοὺς Βενετίκους κ' ἐστέκουνταν εἰς τὴν λότζαν τους, ἀρματωμένους μὲ φλάμπουρον ἀδίπλωτον καὶ ἐδῆλεν πόλεμον* ὅ.π.

ἀδίστακτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 1092, Ἀξαγ., Κάρολ. E' (Ζώρ.) 497.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδίστακτος*.

Ποὺ δὲν ἔχει δισταγμὸ (πβ. L-S στὴ λ. II): *καὶ τὸν Θεὸν ἐσέβοντο καρδίαις ἀδιστάκτοις* Μανασσ., Χρον. 1092.

ἀδνουμιάτης ὁ, Διγ. (Mavr.) Gr. I 48.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀδνούμιν* καὶ τὴν κατάλ. *-άτης*. Ὁ Γ. Παπαδημ. διόρθ.: *ἀδνουμιάσας* (βλ. Χατζῆ, Ἀθ. 54, 1950, 170).

Στρατιώτης (Καρολίδη, ΕΕΠ 1905 - 1906, 219): *εἶχε καὶ τοὺς ἀγούρους του χιλίους Γουλαβίους, ἀδνουμιάτας ἅπαντας ἐπαξίως ρογεύσας* ὅ.π.

ἀδνούμιν τό, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 287.

Ἀπὸ τὸ λατ. *ad nomen* (Sophocl. λ. *ἀδνούμιον*). Βλ. καὶ Du Cange καὶ Lampe, Lex. λ. *ἀδνούμιον* γιὰ παλαιότερες μνεῖες τῆς λ.

Προσκλητήριο, ἐπιθεώρηση στρατιωτῶν (βλ. καὶ Dölger, BZ 26, 1926, 112 καὶ Schatzk. σ. 42 καὶ Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α' 360): *καὶ οὓς ζητεῖτε πίστευσον νὰ λείψουν ἐκ τὸ ἀδνούμιν* ὅ.π.

ἀδοκίμαστος, ἐπίθ. Θησ. (Βεν.) Η' [109^{6}], Συναξ. γυν. (Krumb.) 443, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 183$^{7-8}$.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδοκίμαστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ποὺ δὲν τὸν ἔχει ὑποστῆ κανείς: *Ἐσὺ μοῦ ποῖκες στὴν καρδιὰν τέτοιαν πληγὴν μεγάλην μὲ κόλπον ἀδοκίμαστον, ὁποὺ γιατρεία οὐκ ἔχει* Θησ. Η' [109^{6}]· **β**) ποὺ δὲν ἔχει δοκιμαστῆ: *Τοῦτο ἂς ἠξέρῃ καθεείς, ὅτι καλὲς γυναῖκες ἔναι οἱ ἀδοκίμαστες γιὰ νὰ γενοῦσι καῦκες* Συναξ. γυν. 443 (Γιὰ ἀνάλογη ἔκφραση βλ. Πολ. Ν., Παροιμ. Δ' 216 ἀρ. 62)· **γ**) ποὺ ἔγινε χωρὶς νὰ προηγηθῆ δοκιμασία: *ἀλλὰ δὴ καὶ ἀδοκιμάστους χειροτονήσεις καὶ ἄλλας πλείστας κατηγορίας* Ἱστ. πατρ. 183$^{7-8}$.

ἀδόκιμος, ἐπίθ. Ἱερακοσ. (Hercher) 344^{2}, 502^{31}, 514^{26}, Κυνοσ. (Hercher) 589^{6,7}, Ὀρνεοσ. (Hercher) 577^{11}, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2744, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 182 ις'.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδόκιμος*.

α) Ποὺ δὲν ἐπιδοκιμάζεται, ποὺ δὲν ἐγκρίνεται: *χρῶμα δὲ τὸ μαῦρον ἢ καὶ ξανθὸν κρεῖττον· τὸ γὰρ κόκκινον καὶ κιχλάτον [τὸ ψηφὶν] ἀδόκιμον· χαῦνον γὰρ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄρνεον* Ὀρνεοσ. 577^{11}· *διότι ἐξεπέσασιν εἰς πάθη ἀτιμίας καὶ εἰς ἀδόκιμόν τε νοῦν τῆς ἀρρενομανίας· ἄρρενες ἐν τοῖς ἄρσεσιν, αἰσχύνην εἰς τοὺς νέους* Ἱστ. Βλαχ. 2744· **β**) ἄπειρος, ἀνάξιος, ἀκατάλληλος: *Περὶ τεχνίτου κτίστου ἀδοκίμου, ὁποὺ κτίζει στραβὰ καὶ χαλάσῃ τὸ ἔργον* Βακτ. ἀρχιερ. 182 ις'.

ἄδολα, ἐπίρρ. Βεν. (Καλ.) 44, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 738, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 286.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδολος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Εἰλικρινά, πιστά: *Χίλια σημάδια νὰ θωρῆ ἄθρωπος, νὰ κατέχῃ ἄδολα πὼς τὸν ἀγαπᾶ, ἀναπαημὸ δὲν ἔχει* Ἐρωτόκρ. Ε' 738 (βλ. καὶ Παπαδ. Α., ΛΔ 2, 1940, 17). **2**) Δίκαια: *Σπαθὶν κρατεῖ στὸ χέριν της, στὴν ἄλλην της τὸ ζύγιν, νὰ φοβερίζῃ τὸ σπαθίν, ἄδολα νὰ μεράζῃ* Βεν. 44.

ἀδολέσχημα τό, Δούκ. (Grecu) 89^{4}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀδολεσχῶ*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Εὐστ., Opusc. (Tafel) 158^{20}.

Φλυάρημα, ἀνόητη κουβέντα: *Ταῦτα καὶ ἕτερα ἀδολεσχήματα εἰπὼν πρὸς αὐτοὺς ἀτίμως ἀπέπεμψεν* ὅ.π.

ἀδόλευτος, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Schmitt) P 8696.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδόλωτος* ἀναλογ. πρὸς ἐπίθ. σὲ *-ευτος*.

Ποὺ ἔγινε χωρὶς δόλο ἢ ἀπάτη (προκ. γιὰ συνθήκη. Πβ. τὸ ἀρχ. *«σπονδαὶ ἄδολοι»*): *Ἀλλὰ ἀφὸν ὀρέγεται ἀγάπην νὰ ποιήσῃ, νὰ ἔν' στερέα, ἀδόλευτη εἰς ὅσους χρόνους χρήζει* ὅ.π.

ἀδόλιευτος, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 8696 μὴ γνήσια γρ.· βλ. *ἀδόλευτος*.

ἄδολος, ἐπίθ. Σπαν. (Μαυρ.) P 438, Διγ. (Καλ.) Α 1979, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 985 (ἔκδ. *ἄδηλος*· Hess., Byz. 1, 1924, 314, διόρθ.: *ἄδολος*), Φλώρ. (Κριαρ.) 1504, Σκλέντζα, ποιήμ. (Κακ.) 1^{204}, Λίβ. (Μαυρ.) P 2453 (βλ. Lambert, Λίβ., Γλωσσ. λ. *ἄδουλος*), Λίβ. (Lamb.) Sc. 2710, Δούκ. (Grecu) 155^{24}, 215^{20}, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 88, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 396^{6}, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 428, 436, Δ' 1125, Λίμπον. (Legr.) 240.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄδολος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Εἰλικρινής, πραγματικός, γνήσιος: *εἰ νὰ θελήσω ἐγὼ ποτὲ λυπῆσαι τὴν ψυχήν σου* (παραλ. 1 στ.) *καὶ δὲν φυλάξω ἄδολον τὴν ἐδικήν σου ἀγάπην* Διγ. Α 1979· *διατὶ εἴχασιν ἐλπίδα ὅτι μὲ πίστιν ἄδολον σ' ἐμένα τὴν πατρίδα* (παραλ. 1 στ.) *ὀστρακισμὸς γενῆ ἤθελε* Λίμπον. 240· **β**) καθαρός, ἁγνὸς (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *Στ' ἄδολα καὶ τὰ καθαρὰ φιλιὰ ν' ἀνακατώσῃς ἄλλα φιλιὰ τῆς ἀσχημιᾶς* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' 428· *Καὶ τὸ φαρμάκι ἐμπόδισα τοῦ πόθου νὰ μὴ σώσῃ στὴν ἄδολήν μου τὴν καρδιὰν καὶ μοῦ τήνε πληγώσῃ* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' 436· *Ἐπιλογήθης κ' εἶπες του ἂν καλοεθυμᾶται κάποτες μίαν ἁμαρτωλήν, ἀνὲν καὶ ἀναστορᾶται πόθεν τὸ γράφει τὸ χαρτίν. Τότε ἐπιλογήθη καὶ ὡς νὰ ἦτον ἄδολη σὲ τὸ κατεξηγήθη* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{204}.

ἀδολοφυλαγμένος, μτχ. Φλώρ. (Κριαρ.) 1749.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδολος* καὶ τὴ μτχ. *φυλαγμένος*.

Ποὺ διατηρήθηκε ἄδολος, ἁγνός: *Ὡς ρόδον πυργοφύλακτον, καστελοκυκλωμένον, τετηρημένον ὡς δι' ἐμέν, ἀδολοφυλαγμένον* ὅ.π.

ἀδόλως, ἐπίρρ. Περὶ ξεν. (Wagn.) V 429.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀδόλως*.

Ἀληθινὰ (τὸ χωρίο ὕποπτο, Καλιτσ., Χρ. Κρ. 2, 1913, 169): *ὁ κόσμος γὰρ ὁ δολερὸς ἀδόλως μετὰ δόλων πολλὰ μὲ κατεμάρανεν μὲ τὴν ἐπιβουλίαν* ὅ.π.

ἀδόλωτος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Esc. 757, Δούκ. (Grecu) 291^{12}, Σαχλ. Β' (Wagn.) P 91, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 1172, Β' 1122, Γ' 571, 718.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *δολώνω*. Ἡ λ. ἤδη στὸ Γρηγ. Νύσσ. (Lampe, Lex.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Εἰλικρινής, πιστός: *φίλον καθάριον, γκαρδιακόν, σωστόν, ἐμπιστεμένον* (παραλ. 1 στ.), *ἐγκαρδιακόν, ἀδόλωτον, ὡσὰν τοὺς πρώτους φίλους* Σαχλ. Β' 91· *ὡς αὐτὸς τῶν χριστιανῶν ὑπάρχει φίλος ἀκίβδηλος καὶ οἱ χριστιανοὶ τὴν φιλίαν τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχουσιν ἀδόλωτον* Δούκ. 291^{12} (πβ. *ἀθόλωτος*)· **β**) ἁγνός, ἀθῶος: *Αὐτείνην χωρὶς πταίσιμον κι' ἀδόλωτην σοῦ σφάζω* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' 571· **γ**) ἀνόθευτος, γνήσιος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Ι): *ὡσὰν τὸ ἀσήμιν τὸ ἀδόλωτον ὁλολογαριασμένον* Λίβ. Esc. 757 (κριτ. ὑπ.).

ἀδόνι(ν) τό, βλ. *ἀηδόνι*.

ἀδονὶς ἡ, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 44.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀδονίς*.

Ἀηδόνι: *ἐν ὥρᾳ τῇ μεσημβρινῇ πρὸς ὕπνον ἀνετράπην* (παραλ. 1 στ.) *ἀδονίδων καὶ τῶν λοιπῶν ὀρνίθων μελῳδούντων* ὅ.π.

ἀδοντιὰ ἡ, βλ. *δοντιά*.

ἀδόντι(ν) τό, βλ. *δόντι(ν)*.

ἀδονῶ, βλ. *ἀηδονῶ.*

ἀδοξία ἡ, Ὀν. (Drexl) 406.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀδοξία.*

Ἀφάνεια (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. I): *Τρίχες τῆς ὑπήνης πεσοῦσαι πτωχείαν καὶ ἀδοξίαν σημαίνουσιν* ὅ.π.

ἄδοτος, ἐπίθ. Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 174 κζ', νγ'.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄδοτος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει δοθῆ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Περὶ προικὸς ἀδότου, ὅπου δὲν ἔφθασε νὰ δοθῆ καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνὴρ* αὐτ. 174 κζ'.

ἀδούλης, ἐπίθ. Συναδ., Χρον. (Πέννας) 51, 66, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 112.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄδουλος,* ποὺ κατὰ Χατζιδ., Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 21, ἀπὸ τὸ *δουλεύω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ὀκνηρός, τεμπέλης (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Ἀλλὰ αὐτὸς μὲ τὸ νὰ ἦταν ἀκαμάτης, ἀδούλης, οἰνοπότης ... ἐκατάντησεν εἰς τόσον ὁ ἄθλιος* Συναδ., Χρον. 66.

ἄδουλος, Λίβ. (Μαυρ.) P 2453, βλ. *ἄδολος.*

ἀδουλοσύνη ἡ, Διάτ. κυπρ. (Σάθ.) 513[11].

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *δουλοσύνη.*

Ἐλευθερία: *μηδεμίαν ἔχειν βουλόμεθα ἐξουσίαν ὅτι τὴν δοθεῖσαν εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἰσασμοῦ ἀδουλοσύνην πληρεστάτην ἐλευθερίαν χαρῆναι* ὅ.π.

ἀδούλωτος, ἐπίθ. Καλλίμ. (Κριαρ.) 213, 957, Βέλθ. (Κριαρ.) 180, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 49, 251, Λίβ. (Wagn.) N 276, Ἀχιλλ. (Haag) L 739, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1023, 1291, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) O 546, 547, Χειλᾶ, Χρον. (Hopf) 351.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀδούλωτος.*

1α) Ἐλεύθερος (ὄχι δοῦλος): *Ἐπεὶ δὲ σὺ ἐλεύθερος, ἀδούλωτος ὑπάρχεις, μᾶλλον καὶ ἄνακτος παιδὶ καὶ βασιλέως τέκνον καὶ χρὴ νὰ σὲ δουλεύουσιν, οὐχὶ τοῦ νὰ δουλεύσῃς* Βέλθ. 180· **β)** ποὺ δὲν ἔχει ὑποδουλωθῆ: *ἀπείραστον, ἀδούλωτον τοῦ Ἔρωτος, τῆς ἀγάπης* Ἀχιλλ. N 1291· *τὸν νοῦν μου τὸν ἀδούλωτον ἐκατεδούλωσές τον* Ἐρωτοπ. 49. **2α)** Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν κυριέψῃ (προκ. γιὰ κάστρο): *Πάντες τὸ κάστρον ἔκριναν ἀδούλωτον εἰς μάχην, τοὺς τοίχους καὶ τὸ πύργωμαν ἰδόντες παρὰ φύσιν* Καλλίμ. 957· **β)** ποὺ δὲ δεσμεύεται, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀνήκῃ σὲ κανένα: *ὅτι ἔναι οἰκοκύριος εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου· ὡς ὅτι ἔβαλε καὶ πάκτος εἰς αὐτόν,... ἐθλίβησαν δὲ μόνον διὰ τὸ πάχθος, ὡς ὅτι ἐδούλωσε τὸ ἀδούλωτον* Χειλᾶ, Χρον. 351.

ἀδραγάντε τό, *δι' ἀδραγάντε* Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 9[236].

Τὸ ἰταλ. *(a)dragante* (Triand., Lehnw. 132, 169 [=Ἄπ. Α' 436, 469]), ποὺ ἀπὸ τὸ μτγν. ἑλλην. *τραγάκανθα* (Τὸ *δι'* προῆλθε ἀπὸ τὸ *di* κατὰ παρετυμ. πρὸς τὴν πρόθ. *διά*).

Κόμμι τοῦ φυτοῦ τραγάκανθα ἢ ἀστράγαλος ὁ κρητικός: *Εἰς πόνον καὶ εἰσὲ βῆχαν. Ἀψινθίαν, πήγανον, ξυλοκέρατα βράσον ὁμοῦ μετὰ ὕδατος καὶ πότισον τρεῖς πρωίας καὶ ἂς τρώγῃ καὶ τὸ ἴγλιμα, [ὅ] παρὰ Λατίνων λέγεται λόκο, καὶ τὸ δι' ἀδραγάντε* ὅ.π.

ἀδράκτι τό, Ch. pop. (Pern.) 819, Περὶ γέρ. (Wagn.) 105, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 317· *ἀδράχτι,* Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 252· *δράκτι,* Δεφ., Σωσ. (Legr.) 270.

Ἀπὸ τὸ μτγν. οὐσ. *ἀτράκτιον,* ὑποκορ. τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄτρακτος* (Ἀνδρ., Λεξ. λ. *ἀδράχτι* καὶ Φουρ., ΛΑ 5, 1918 ⟨1920⟩, 218). Ἡ λ. *ἀδράκτιον* καὶ στὸ Corpus Glossariorum Latinorum (G. Loewe - G. Goetz) 2, 207, 16 (Κουκ., ΒΒΠ Β[2] 114). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδράχτι*).

Ἀδράχτι (ὅπως καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀδράχτι* 1α): *ὡς πρέπει τὸ χρυσόνεμαν εἰς ἀργυρὸν ἀδράκτι* Ch. pop. 819.

ἀδράμιον τό, βλ. *δράμιον.*

ἀδρανής, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. VI 269.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδρανής.*

Ἄνανδρος (πβ. L-S στὴ λ. 1): *καὶ δώσομεν εἰς πρόσωπον, ὡς δοκεῖ τοῖς ἀνδρείοις· τὸ δὲ πατάσσειν πτώματα τοῖς ἀδρανέσι πέλει* ὅ.π.

ἀδρανίζω, βλ. *ἐντρανίζω.*

ἀδράχνω, βλ. *δράσσω.*

ἀδράχτι τό, βλ. *ἀδράκτι.*

ἀδρινός, ἐπίθ. Πεντ. (Hess.) Γέν. VI 14· *ἑδρινός,* Πεντ. Ἔξ. XX 5, 10, 13, 23, 28, XXVI 15, 26, 32, 37, XXVII 1, 6, XXXV 7, 24, XXXVI 20, 31, 36, XXXVII 1, 4, 10, 15, 25, 28, XXXVIII 1,6.

Ἂν δὲν πρόκειται γιὰ παρεφθαρμένο τ. τοῦ *κέδρινος,* πιθ. ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδρὸς* ἀναλογ. πρὸς ἄλλα σὲ *-ινός* (βλ. Hess., Cinq livres σ. XXII). Ὁ τ. *ἑδρινὸς* ἴσως κατὰ παρετυμ. πρὸς τὰ *ἕδρα, ἑδραῖος* (πβ. Παλαιὰ Διαθήκη, ἔκδ. Tischendorf - Nestle, ὅπου τὰ ἀντίστοιχα χωρία παρέχουν τὴ γρ. *τετράγωνος* γιὰ τὸ *ἀδρινὸς* καὶ τὴ γρ. *ἄσηπτος* γιὰ τὸ *ἑδρινός·* βλ. καὶ Hess., ὅ. π., σ. XXII).

Κέδρινος?: *Κάμε ἐσὲν κιβωτὸ ξύλα ἀδρινὰ* Πεντ. Γέν. VI 14· *καὶ νὰ κάμουν σεντούκι ξύλα ἑδρινά, δυὸ πῆχες καὶ μισὴ τὸ μάκρος* Πεντ. Ἔξ. XXV 10.

ἀδροβατῶ, Ἔκφρ. ξυλοκ. (Λάμπρ.) 15[14].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδρὸς* καὶ τὸ θ. τοῦ *βαίνω.*

Περπατῶ σταθερά: *ὁ δὲ τὴν ἀσπίδα προφέρει τῷ στέρνῳ φραττόμενος, ὁ δ' ὥσπερ ἀδροβατῶν τὰ σκέλη διαρριπίζεται* ὅ.π.

ἀδροδάκτυλος, ἐπίθ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Ϛ' 598.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδρὸς* καὶ τὸ οὐσ. *δάκτυλος* (Μᾶλλον δὲν πρόκειται γιὰ σφάλμα ἀντὶ *ἀβροδακτύλους,* ἀλλὰ γιὰ εἰρωνεία).

Ποὺ ἔχει ἀδρά, γερὰ δάχτυλα: *πρὸς τρεῖς δὲ σὺ Χάριτας ἀδροδακτύλους* ὅ.π.

ἀδρολαλία ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 360· *ἀνδρολαλία,* Προδρ. (Hess. - Pern.) III 360 (χφφ. gVCSA) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδρὸς* καὶ τὸ οὐσ. *λαλία.* Ὁ τ. *ἀνδρολαλία* μὲ ἀνάπτυξη ἐρρίνου (Κουκ., Ἀθ. 42, 1930, 50).

Πολυλογία, φλυαρία: *Καὶ φράξε νῦν τὸν κοπετὸν καὶ παῦσε τὰς σαλίας καὶ τὸ νὰ λέγης ἀναιδῶς καὶ μετὰ παρρησίας· ἐξάφες τὰ στιλβώματα καὶ τὰς ἀδρολαλίας* ὅ.π.

ἀδρός, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 402[6]· *ἀδρύς,* Προδρ. (Hess. - Pern.) III 97 (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἁδρός. Ὁ τ. ἀδρὺς κατὰ τὰ συνών. παχύς, δασὺς (Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 13). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μεγάλος (προκ. γιὰ ἡλικία): Ἐὰν γίνεται ὅτι ὀκάτις ἄνθρωπος ὁποὺ ἔν' ἁδρὸς δεκαπέντε ἐτῶν Ἀσσίζ. 402[6].

ἀδρύς, ἐπίθ. βλ. ἁδρός.

ἀδυναμάρι τό, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) Χ 19 (ἔκδ.: *τὰ δυναμάρη·* Κυριακ., Λαογρ. 8, 1921, 612, διόρθ.: *τ' ἀδυναμάρι*).

Ἀπὸ τὸ **ἀδυναμάρης* ⟨*δυναμάρης* (Τζάνε, Κρ. πόλ., Ξηρ., 273[9]). Γιὰ τὴ χρήση τοῦ οὐδ. πβ. τὸ *ἀποκλειστήρι* (Πικατ., Κριαρ., 554) καὶ τὰ σημερ. *βαφτισίμι, βαφτισιμίδι, βαφτιστήρι* (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει καμιὰ δύναμη ἢ ἐξουσία: *Ποιοί 'στε καὶ πόθεν ἤρτετε σ' ἐμὲν τ' ἀδυναμάρι* (ἔκδ.: *τὰ δυναμάρη·* διόρθ. Κυριακ. ὅ.π.), *στὸν δοῦλον σας, ἀφέντες μου, κ' ἔχετε τόσην χάρη;* ὅ.π.

ἀδυναμένος, βλ. *ἀδυναμίζω*.

ἀδυναμία ἡ, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 6[6], 13[17], Διακρούσ. (Ξηρ.) 85[1]· *ἀδυναμιά*, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 517, Ἰμπ. (Legr.) 813, Περὶ γέρ. (Wagn.) 84, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 173, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 13.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀδυναμία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἔλλειψη σθένους, δειλία: *Παρακαθημένου οὖν αὐτὴν ἐκ στερεᾶς καὶ θαλάσσης, ἐχάλασε τὸ τεῖχος... Εὑρέθη γὰρ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τὶς ἄρχων Γενουβίτης ... καὶ εἰδὼς τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων ἠθέλησε σταθῆναι ἐν τῇ χαλάστρᾳ, ἀλλ' ἐσυνερίζοντο, σταθεὶς ἐν μέσῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων ἔφη: «Δύναμαι ἐγὼ μετὰ τοῦ λαοῦ μου σταθῆναι»* Ἔκθ. χρον. 13[17]. **2**) Δύσκολη, μειονεκτικὴ θέση: *ὁ καπετὰν πασιὰς εἰς ἀδυναμίαν μεγάλην ἦλθε καὶ ἐσύναξε τοὺς μπέηδες νὰ συμβουλευθῇ, ὅτι μὲ ποίαν τέχνην νὰ κάμη νὰ νικήση* Διακρούσ. 85[1].

ἀδυναμίζω, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 26[15], 37[9], 61[33], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 817, Γ' 29, 36, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 147, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 479, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 529[2] (ἔκδ.: *νὰ δυναμίζω·* Ξανθ., ΒΖ 18, 1909, 599, διόρθ.: *ν' ἀδυναμίζω*)· *ἀδυναμισμένος*, Ἀχέλ. (Pern.) 310, Ἰμπ. (Legr.) 831 (ἔκδ. *ἀδυναμένος·* διορθώσ.).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδύναμος* καὶ τὴν κατάλ. *-ίζω*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α' Ἀμτβ. **α**) κυριολ.: γίνομαι ἀδύνατος, χάνω τὴ δύναμή μου, ἐξασθενίζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ἐχλώμιαν', ἀδυνάμισε, τσὶ συντροφιὲς ἀρνήθη, ἡ ὀμορφιά ντου χάθηκε κ' ἡ νιότη ἐκαταλύθη* Ἐρωτόκρ. Α' 817· *ἀπού τὴν ἀφαγιὰ στεγνός, πολλά 'δυναμισμένος* Ἀχέλ. 310· **β**) μεταφ.: *διατὶ ἤλθασι οἱ χριστιανοὶ εἰσὲ μεγάλην δυστυχίαν καὶ ἀδυνάμιζανε καὶ ἐπτωχύνασι* Χρον. σουλτ. 26[15]· *Καὶ ὅσον ἐπλήθυναν οἱ σεισμοὶ ἡ φλέγα ἀδυναμίζει καὶ νὰ σκολάζῃ τὸν θυμὸν ὁπού 'χεν ἀρχινίζει* Διήγ. ὡραιότ. 147. **Β'** Μτβ.: κάνω κάποιον νὰ χάση τὴ δύναμή του, ἐξασθενίζω κάποιον: *τότε ἐπῆρε σκλαβία ἀπὸ τὸν Μορέα ἕως τριάντα χιλιάδες καὶ τοὺς ἔστειλε εἰς τὴν Ἀνατολὴ σεργούνηδες νὰ ἀδυναμίσῃ τὸν Μορέα, ἐξορισμένους* Χρον. σουλτ. 37[9].

ἀδύναμος, ἐπίθ. Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) ΙΙ 20, Ἀχέλ. (Pern.) 1971, 2301, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 139[28], Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 344, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 728, Ε' 1327.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀδύναμος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἐξασθενημένος, ἀδύνατος (πβ. L-S καὶ ΙΛ στὴ λ. 1): *ἐπειδὴ ἤτονε γέροντας καὶ ἀδύναμος, δὲν ἠμπόριε νὰ κάμη νὰ πᾶνε πλεὸ παρὰ ἔξι μίλια τὴν ἡμέρα* Χρον. σουλτ. 139[28]· **β**) ἀδυνατισμένος, ἰσχνὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *ἀδύναμο, πολλὰ χλομὸ καὶ κατηγορημένο, δίχως φαΐ, δίχως πιοτὸ* Ἐρωτόκρ. Γ' 728.

ἀδυνάστευτος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Esc. 3380, Sc. 2198, Λίβ. (Wagn.) Ν 3006.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *δυναστεύω*. Ἡ λ. ἤδη στὸ Συνέσ. (Lampe, Lex.).

Ποὺ δὲ συμπεριφέρεται ὡς δυνάστης, ποὺ δὲν εἶναι τυραννικός: *ἥμερος, ἀδυνάστευτος, ληστοῦ νὰ μὴ ἔχῃς φύσιν* αὐτ. Sc. 2198.

ἀδυναστικός, βλ. *δυναστικός*.

ἀδυνατά, βλ. *δυνατά*.

ἀδυνατεύγω, βλ. *δυνατεύω*.

ἀδυνατίζω, Προδρ. (Hess. - Pern.) Ι 161, Πένθ. θαν. (Knös) S 333, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 407[4].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδύνατος* καὶ τὴν κατάλ. *-ίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Χάνω τὴ δύναμή μου, ἐξασθενῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Τὰ χέρια ἀδυνάτισαν καὶ δὲν πιάνουν τὰ ὅπλα* Διγ. Ἄνδρ. 407[4]· **β**) εἶμαι ἀδύνατος, ἀσθενικός: *ὡς εἶσαι γέρων καὶ κοντὸς καὶ ὡσὰν ἀδυνατίζεις, ἴσως νὰ ἁπλώσῃ ἐπάνω σου καὶ νὰ σὲ σύρῃ ἐμπρός της* Προδρ. Ι 161.

ἀδυνατό, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 255[16], 558[11], βλ. *δυνατοκτίζω*.

ἀδυνατοκτίζω, βλ. *δυνατοκτίζω*.

ἀδύνατος, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 316[11], 401[19], βλ. *δυνατός*.

ἀδυνατός, βλ. *δυνατός*.

ἀδυνατότητα ἡ, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 500[22].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀδυνατὸς*=δυνατός.

Δύναμη: *καὶ τὸ τειχιὸ πῶς θὰ ῥικτῇ σὰν ἄψῃ νὰ μπορέσῃ μὲ τόση ἀδυνατότητα, τὸ τεῖχος νὰ μὴν πέσῃ* ὅ.π.

ἀδυνατῶ, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 532[21], Διγ. (Mavr.) Gr. ΙΙ 16, Διγ. (Hess.) Esc. 1860, Διγ. (Καλ.) Α 585, 4608, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 1747, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1649, Πεντ. (Hess.) Λευΐτ. XXV 35, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 325[22], Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 159[22].

Τὸ ἀρχ. *ἀδυνατῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀδυνατίζω*).

1α) Δὲν ἔχω τὴ δύναμη νὰ ἀντιμετωπίσω κάποιον, ὑστερῶ (ἀπέναντι σὲ κάποιον): *ὅταν γὰρ κύνες μάχωνται πρὸς μειζοτέρους κύνας, ἀδυνατοῦντες κατ' αὐτῶν μεγάλως ὑλακτοῦσιν* Βίος Ἀλ. 1747· **β**) εἶμαι ἀνίκανος: *εἶναι καθ' ἑκάστην μετ' ἐμοῦ καὶ ἀδυνατεῖ τῆς συναφείας καὶ ἐλπίζει τοῦ εὑρεῖν ἰατρείαν* Ἑλλην. νόμ. 532[21]. **2**) (Προκ. γιὰ πράγμα) εἶναι κάτι ἀδύνατο (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. ΙΙ): *ὅσα γὰρ θέλεις δύνασαι, οὐδὲν ἀδυνατεῖ σοι* Διγ. Α 585.

ἀδυνατώνω, βλ. *δυνατώνω*.

ἀδυνεύω, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 21 (ἔκδ.: *ἀδύνεψεν·* Πολ. Λ., Κρ. Χρ. 12, 1958, 308 καὶ Μετὰ Ἄλ. σελ. 109 διόρθ.: *ἀτύχεψεν*).

ἀδυνητός, βλ. *δυνατός.*

ἀδυσκεψία ἡ, βλ. *δυσκεψία.*

ἀδυστυχῶ, βλ. *δυστυχῶ.*

ἄδυτος, ἐπίθ. Θρ. Θεοτ. (Μανούσ.) 49.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄδυτος.*

Ποὺ δὲ δύει (πβ. L-S στὴ λ. I 2 καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. A 2): *καὶ οὗτοι οἱ παράνομοι καὶ ἄθλιοι Ἑβραῖοι ἐκάμμυσαν τοὺς ὀφθαλμούς, ἔφραξαν καὶ τὰ ὦτα τοῦ μὴ ἰδεῖν τὸν ἥλιον τὸν ἄδυτον, υἱέ μου* ὅ.π.

ἀδῶ, βλ. *ἐδῶ.*

ἀείβλαστος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 189.

Ἀπὸ τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀειβλαστής.*

Ποὺ βλαστάνει, ποὺ θάλλει πάντοτε, ἀειθαλής: *ἐνταῦθα φάλαγξ εὐωδῶν δενδράδων ἀειβλάστων* ὅ.π.

ἀειδού? Σαχλ. Β΄ (Wagn.) PM 550. Πιθ. θηλ. κύρ. ὄν.

ἀελιὰ ἡ, βλ. *ἀγελιά.*

ἀέρας ὁ, βλ. *ἀὴρ - ἀέρας.*

ἀερικὸ(ν) τό· *ἀρκό(ν)* Σκλάβ. (Μπουμπ.) 57, Ἀχέλ. (Pern.) 1064.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀερικός.* Ὁ τ. *ἀρκὸν* ἐξαιτίας μετρ. ἀν. ἀπὸ τὸν τ. *ἀρικόν.* Βλ. καὶ Κουκ., Ἀθ. 42, 1930, 43. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κεραυνός: *Κ' ἐδιέβησαν χριστιανοὶ πλὲ' ἀπὸ τετρακόσοι* (παραλ. 1 στ.), *ἐκ τοὺς ὁποίους ὡς ἀρκὸν φθάνοντα κανονία στρατιῶτες τρεῖς ἐξέσκισαν μετὰ μεγάλην βίαν* Ἀχέλ. 1064.

ἀέρι(ον) τό, Δούκ. (Grecu) 197^{4}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 61^{2}, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α΄ 50, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 1, 423, IV 7, 28.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀὴρ - ἀέρας.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀέρι*).

Ἐλαφριὰ πνοὴ ἀνέμου, ἀεράκι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀέρι* 1): *ἔχεις τὸν Εὖρον πνέοντα γλυκερὸν ἀέριον* Δούκ. 197^{4}· *Γιὸν τὸ κερὶν ποὺ βρίσκεται στὴν φώτην, ἀντάφ φυσᾶ δίχως νερὸν ἀέριν* Κυπρ. ἐρωτ. 61^{2}.

ἀέριος, ἐπίθ. Ἱερακοσ. (Hercher) 482^{5}, Μαρκ., Βουλκ. (Λάμπρ.) 352^{2}.

Τὸ ἀρχ. *ἀέριος.*

Ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀέρα: *Οὓς ἐλάτας παρωνύμως καλοῦσι διὰ τὸ δι' αὐτῶν ἐλαύνεσθαι καὶ κώπης δίκην διατέμνεσθαι τὸ ἀέριον πέλαγος* (= ἀτμόσφαιρα) Ἱερακοσ. 482^{5}.

ἀεροβάμων, ἐπίθ. Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) I α΄ 58, Δουκ. (Grecu) 155^{9} (αἰτ. πληθ. *ἀεροβάμους*).

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀεροβάμων.*

Ποὺ πορεύεται στὸν ἀέρα: *Ἔρως οὐ μόνον ἐν πλωτοῖς καὶ πτερωτοῖς ἰσχύει, οὐκ ἐν ἀεροβάμοσιν οὐδ' ἐν τοῖς χερσοπόροις, ἀλλὰ καὶ λίθων καὶ φυτῶν αὐτῶν κατακαυχᾶται* Μανασσ., Ἀρίστ. I α΄ 58. — Πβ. *ἀεροβάτης.*

ἀεροβάτης ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 151, Δούκ. (Grecu) 241^{12}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀεροβάτης.*

Ποὺ βαδίζει στὸν ἀέρα, ποὺ πετᾶ: *ἐντεῦθεν τανυπτέρυγες ὄρνεις ἀεροβάται εἶχον ἐλεύθερον πτερὸν εἰς πετασμοὺς συντόνους* Μανασσ., Χρον. 151· *ἐδιώκετο δὲ παρὰ τῶν ταχυδρόμων, ὡς εἴποι τις, ἀεροβατῶν κυνῶν* Δουκ. 241^{12}. — Πβ. *ἀεροβάμων.*

ἀερόβατος, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 311^{6}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀερόβατος* (βλ. Στεφ., Θησ.).

Ποὺ ἀνεβαίνει στὸν ἀέρα: *ἀπελύθη τῆς χωνείας σὺν ἤχῳ βαρεῖ, ἀεροβάτῳ, πληροῦντι τὸν ἀέρα καπνοῦ καὶ ὁμίχλης* ὅ.π.

ἀεροδρόμος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 143.

Ἡ λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L-S).

Ποὺ τρέχει στὸν ἀέρα: *Ζῶον δ' οὐδὲν ἐν ταῖς τῆς γῆς ἐστρέφετο πλατείαις, οὐχ ὑγροπόρον, οὐ πεζόν, ἀλλ' οὐδ' ἀεροδρόμον* ὅ.π.

ἀεροκρυστάλλινος, ἐπίθ. Ἐπιθαλ., Ἀνδρ. Β΄ (Λάμπρ. - Strzyg.) 551.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀέρας* καὶ τὸ ἐπίθ. *κρυστάλλινος.*

Διάφανος σὰν τὸ κρύσταλλο καὶ τὸν ἀέρα, αἰθέριος: *Σώματα τὰ ἐκαλλώπισεν ἡ φύσις ὑπὲρ φύσιν* (παραλ. 1 στ.)· *τὸ σὸν ἀεροκρυστάλλινον ἐμψυχωμένον σῶμα* ὅ.π.

ἀεροπτεροδρόμος, ἐπίθ. Βέλθ. (Κριαρ.) 486.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἀὴρ* καὶ *πτερὸν* καὶ τὸ θ. *δραμ-* τοῦ *τρέχω.*

Ποὺ τρέχει στὸν ἀέρα: *Ἔρως εἷς ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀεροπτεροδρόμος* ὅ.π.

ἀετιδεύς ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 1068.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀετιδεύς.*

Νεοσσὸς τοῦ ἀετοῦ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ὡς ἀετὸς ἐσκέπαζεν ἀετιδεῖς ἀπτέρους* ὅ.π. — Πβ. *ἀετόπουλον.*

ἀετόπουλον τό, Ἀχιλλ. (Haag) L 826, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1118.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀετὸς* καὶ τὴν ὑποκορ. κατάλ. *-πουλον.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀετόπουλλο*).

Νεοσσὸς τοῦ ἀετοῦ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀετόπουλλο* 1): *τὰ ἐντελινοπροστέλλινα καὶ ἡ κεφαλαρέα κόκκινα, συρματένια 'σαν, ξεχωριστὰ τοῦ κόσμου, μὲ τὰ χρουσὰ ἀετόπουλα καὶ τὰ χρουσὰ λεοντάρια* Ἀχιλλ. L 826. — Πβ. *ἀετιδεύς.*

ἀετὸς ὁ· *αἰτός,* Κορων., Μπούας (Σάθ.) 152^{7}, Πανώρ. (Κριαρ.) Β΄ 113, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ΄ 336, Ε΄ 68, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α΄ 653, Β΄ 166, 248, 1263, 2300, Δ΄ 283, 933, 1036· *ἀτός,* Βέλθ. (Κριαρ.) 771, Διγ. (Lambr.) O 203, 727.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀετός.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

ἀζάπης ὁ, Ἀπολλών. (Janssen) 509, 717, Θρ. Κων/π. διάλ. (Ζώρ.) 103, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 200, 323, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) K 193, 326, Μαχ. (Dawk.) 650^{10}, 654^{30}, Δούκ. (Grecu) 337^{12}, 363^{1}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 59^{20}, 113^{16}.

Ἀπὸ τὸ ἀραβοτουρκ. *ʿazab* — *ʿazap* (γιὰ περισσότερες μνεῖες καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία βλ. Mor., Byzantinot. Β΄ λ. *ἀζάπιδες* καὶ Thumb, BZ 2, 1893, 330).

α) Τοῦρκος στρατιώτης τοῦ πεζικοῦ, πιθ. γενίτσαρος (Mor., Byzantinot. Β΄ λ. *ἀζάπιδες,* Miklos., Türk. Elem. Β΄ 78 καὶ Thumb, BZ 2, 1893, 330): *Ἔπεσαν τῆς Ἀνατολῆς*

ὅλα της τὰ φουσάτα, τὸ πεζικόν, οἱ ἀζάπηδες, ὅλοι οἱ ἀκιτῆδες Ἀργυρ., Βάρν. Κ 326· *Οἱ δὲ τῆς αὐλῆς τοῦ τυράννου ἀζάπηδες, οἳ καὶ γενίτσαροι κέκληνται* Δουκ. 363^{1}· **β)** πιθ. πειρατής (βλ. καὶ Dawkins, Μαχ. Β′ 215): *Οἱ Σαρακηνοὶ ἐγράψαν χαρτὶν καὶ ἐπέψαν τοῦ ρηγός ... λαλῶντα οὕτως: «Ἐνάρετε ἀφέντη,... νὰ ἔλθης πρὸς ἐμᾶς νὰ ποίσωμε δῆμμαν κινούργιον ... νὰ μὲν ἔχης τοὺς ἀζάπηδες καὶ ἑτέρους κουρσάρους μηδὲν μᾶς πλημμελέψουν* Μαχ. 654^{30} (πβ. *ἀζάπικος*).

ἀζάπης, ἐπίθ. Θησ. (Βεν.) Η′ [107^{5}] (*ἀζάπος;*), ΙΑ′ [72^{2}] (*ἀζάπος;*), Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 595, Ἀγν. ποιήμ. (Ζώρ.) Β′ 30, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 147^{11}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 50, 66, Ε′ 330, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 86, Β′ 479, Γ′ 382, 515, Δ′ 177, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 347, Β′ 330, Δ′ 768, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 2, 379 (ἔκδ. *ἀζάπι*· διορθώσ.), II 1, 414, III 3, 330 (ἔκδ.: *ἀζάπι*· διορθώσ.), Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 307, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 1292, Β′ 1289, Γ′ 643, Στάθ. (Ξανθ.) Α′ 165, 312, Γ′ 271, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 433, Β′ 218, 255, Γ′ 360, 521, 945, 1024, Δ′ 1171, Ε′ 536, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 271.

Ἀπὸ τὸ ἀραβοτουρκ. *ʿazap* = βασανιστήριο (βλ. ΙΛ καὶ Κριαρ., ΕΕΒΣ 10, 1933, 87 σημ. 3).

α) Δυστυχισμένος: *καὶ ἀφ᾽ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐπῆρες* (ἐνν. *διάβολε*) *τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἄσωτον ἄνθρωπον ἐποῖκες τον ἀζάπην* Γεωργηλ., Θαν. 595· **β)** ταλαίπωρος, καημένος: *Σ τούτη τὴν παίδαν ἤτονε κι᾽ ὁ Ρώκριτος ἀζάπης* Ἐρωτόκρ. Γ′ 643· *μὰ θέλησεν ἡ μοίρα μου τ᾽ ἀζάπη* (παραλ. 1 στ.) *κ᾽ ἔπεσ᾽ ἀρρωστημένος στὸ κλινάρι* Βοσκοπ. 307· **γ)** ὡς οὐσ.: σύντροφος, φίλος (πβ. τὸ νεοελλ. *καημένε* σὲ προσφών.): *Ἐτοῦτο εἶναι φυσικό, ἀδέρφι, στὴν ἀγάπη: νὰ μὴ μπορῆ νὰ βγῆ ἡ παλιὰ παρὰ μὲ νιάν, ἀζάπη* Ἐρωτόκρ. Α′ 1292· *Πλούσιος γὰρ φιλιὰν οὐκ ἔχει, μόνον δείχνει τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ταπεινὸν ἀζάπην, ἵνα δοῦλον νὰ τὸν ἔχη* Κυπρ. ἐρωτ. 147^{11}.

ἀζάπικος, ἐπίθ. Πανάρ. (Λαμψ.) 76^{25}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀζάπης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἀνήκει στοὺς ἀζάπηδες, πειρατικὸς (βλ. καὶ Λαμψ., Πανάρ., Γλωσσ.): *ἀπῆλθον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὸ κοῦρσον, ὃ ἐποίησαν τὰ ἀζάπικα παρασκάλμια τοὺς Ἀρανιώτας* ὅ.π. (πβ. *ἀζάπης* ὁ, β).

ἀζάριον τό, βλ. *ζάριον*.

ἀζημίως, ἐπίρρ. Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 537.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀζημίως*.

Χωρὶς τιμωρία (πβ. L-S): *Ἐὰν λάβη ἄνθρωπος μετὰ γυναικὸς εὐχὴν καὶ ἀσπασμόν, ὕστερον μεταμεληθεὶς γένεται μοναχός, οὐδὲν κωλύεται εἶναι μοναχός, ἀλλὰ ἀζημίως ἐπανέρχεται δουλεύειν Θεῷ* ὅ.π.

ἀζητῶ, βλ. *ζητῶ*.

ἀζιγανάρης, βλ. *ζιγανάρης*.

ἀζιγανεύω, βλ. *ζιγανεύω*.

ἀζιγανιὰ ἡ, βλ. *ζιγανιά*.

ἀζουδιὰ ἡ, Στάθ. (Σάθ.) Γ′ 397.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄζουδος*, ποὺ ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *ζούδι*, ποὺ ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ζώδιον* (Χατζιδ., Ἀθ. 36, 1924, 194 - 196). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀτυχία, κακοδαιμονία: *᾽ς τοῦτο αὐτὴ τὴν ἀζουδιὰ ξάφνου* (ἔκδ. *ξάβνου*) *κ᾽ ἐγὼ ἥρπαξά τη* ὅ.π.

ἀζουρούδιον τό, βλ. *ἀζουρούτιον*.

ἀζουρούτιον τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 490^{6}· *ἀζουρούδιον* αὐτ. 239^{11}.

Ἀπὸ τὸ ἰταλ. *azzurrite*, ποὺ ἀπὸ τὸ ἀραβ. *lāzwardi* (Garz., Diz.). Ὁ τ. *ἀζουρούδιον* ἀναλογ. πρὸς ἄλλα οὐσ. σὲ *-ούδιον*.

Βασικὸς ἀνθρακικὸς χαλκός, ὁ ἀζουρίτης (βλ. καὶ Στεφανίδ., Ἡ Ὀρυκτολογία τοῦ Θεοφράστου, Ἀθήνα 1897, 105 κέ.): *Περὶ τοῦ ἀζουρουτίου. Τὸ δικαίωμαν τοῦ ἀζουρουτίου κελεύει τὸ δίκαιον νὰ λάβουν εἰς τὰ ρ′ πέρπυρα, ια′ πέρπυρα καὶ ε′ κουκία* αὐτ. 490^{6}.

ἀζυμίτης, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 271^{3}, 317^{22}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄζυμος*. Ἡ λ. ἤδη στὸ Μιχαὴλ Κηρουλάριο (Sophocl.). Βλ. καὶ Du Cange λ. *ἀζυμῖται*.

Ποὺ χρησιμοποιεῖ ἄζυμο τὸν ἄρτο τῆς Θείας Εὐχαριστίας (προκ. γιὰ τοὺς καθολικούς): *Πεπράκαμεν τὴν πίστιν ἡμῶν· ἀντηλλάξαμεν τῇ ἀσεβείᾳ τὴν εὐσέβειαν· προδόντες τὴν καθαρὰν θυσίαν ἀζυμῖται γεγόναμεν* αὐτ. 271^{3}.

ἄζυμον τό, Χρησμ. (Trapp) I 182, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλζ′.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἄζυμος* ὡς οὐσ. Πβ. τὸ μτγν. οὐσ. *ἄζυμα* τά. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀθαν. Ἀλεξ. (P.G. 26) 1328B. Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἄζυμος* (ΙΛ).

Ὁ ἄζυμος ἄρτος τῆς Θείας Εὐχαριστίας: *Περὶ ἀζύμων κατὰ Λατίνων, ὁποὺ ποιοῦσιν τὴν θείαν Λειτουργίαν μὲ ἄζυμον* Βακτ. ἀρχιερ. 137 ρλζ′.

ἀζωσταράκιν τό, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 2365.

Ἀπὸ τὸ προθετ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *ζωσταράκιν*, ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ζωστάριον*, ποὺ ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ζωστὴρ* (βλ. Du Cange λ. *ζωστάριον*).

Στρατιωτικὸ ἔνδυμα ποὺ φτάνει ὡς τὰ γόνατα: *Ἐνδεδυμένος ἔτυχον ἱμάτιον βαγδάτιν καὶ θαυμαστόν, ὁλόβηρον,* (ἔκδ.: *ὁλόσηρον*· διόρθ. Καρατζ., AIPhHOS 9, 1949, 285) *ὀξὺν ἀζωσταράκιν* ὅ.π.

ἀηδής, ἐπίθ. Ἱερακοσ. (Hercher) 343^{5}, 347^{25}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀηδής*.

Κοπιώδης, ἐπίμοχθος (πβ. L-S λ. *ἀηδῆσαι*): *ἀπὸ τῆς καλιᾶς ἀφαιροῦνται τοὺς νεοττούς. Ἔστι δὲ τῶν οὕτω ληφθέντων ἱεράκων μοχθηρὰ καὶ λίαν ἀηδὴς καὶ ἐπισφαλὴς ἡ ἀνάληψις διὰ τὸ νεαρὸν τοῦ σώματος καὶ ταχέως διαφθείρεται τὰ ζῶα* αὐτ. 343^{5}.

ἀηδία ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 501^{9}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀηδία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ρύπος: *χλιαρῷ ὕδατι τὸ βρωθησόμενον ἐμβαλὼν καθᾶραι σπούδασον τὴν ἔξω ἀηδίαν* ὅ.π.

ἀηδόνα ἡ, Διγ. (Mavr.) Gr. VII 162 (*ἀηδόνα* ἢ *ἀηδών;*), Διγ. (Καλ.) Α 946, 1971, 4704.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀηδόνι*.

Ἀηδόνι (προκ. γιὰ καλλίφωνη γυναίκα): *πέρδικα σ᾽ ἔχω ὁλόχρυση, τρυγόνα μου ζευγάρι καὶ ἀηδόνα μουσικὴ εἰς τὸ χρυσὸ κλουβίον* Διγ. Α 1971· *Νεκράν σε, ὢ πανεύγενε, ὁρῶμεν ἡπλωμένην, τὴν ἀηδόναν τὴν λαμπρὰν καὶ ἄσπρην περιστέραν* Διγ. Α 4704.

ἀηδονάκι τό, Βοσκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 471.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀηδόνι*. Ἡ λ. καὶ στὸν Du Cange καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μικρὸ ἀηδόνι: *⟨καὶ⟩ τ' ἀηδονάκι μπλιὸ μὴν κελαϊδήση* ὅ.π. — Πβ. *ἀηδόνι*.

ἀηδονικά, ἐπίρρ. Διγ. (Καλ.) Esc. 833, 834, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1249, 2107, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 353^{33}.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀηδονικός*.

Γλυκά, μελωδικά: *ἀηδονικὰ ἐλάλησα, πάντας ὑπερεκπλήττων* Διγ. Τρ. 2107. — Πβ. *ἡδονικά*.

ἀηδονικός, ἐπίθ. Θησ. (Schmitt) 333.

Τὸ ἐπίθ. *ἡδονικὸς* μὲ ἐπίδρ. τοῦ οὐσ. *ἀηδόνι*.

Μελωδικός: *τότε μὲ λόγια ἀηδονικὰ καὶ μὲ γλυκιὰ τραγούδια ἄλλαξαν τὲς φωνίτσες τους, ὁποὺ 'σαν ἄγριες πρῶτα* ὅ.π.

ἀηδόνι(ν) τό, Διγ. (Καλ.) Α 3873, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2910, 3620, Λίβ. (Lamb.) Esc. 3821, Sc. 2653, 'Αχιλλ. (Hess.) Ν 735, Θησ. (Βεν.) Δ' [65^{3}], 'Αγν. ποιήμ. (Ζώρ.) Β' 55, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) $3^{1,11}$, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 269, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 129, Ε' 787, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 552^{20}, 570^{19}· *ἀδόνι(ν)*, Διγ. (Καλ.) Α 80, 'Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 293, 373, 572, 681, 'Αχιλλ. (Haag) L 522, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 24^{1}, 34^{2}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀηδόνιον*. Γιὰ τὸν τ. *ἀδόνιν* βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 407 καὶ Μενάρδ., 'Αθ. 6, 1894, 148. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Αηδόνι (ὅπως καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Μὲ τέτοιον τρόπον κι' ἀφορμὴν τὴν ἐπαρακαθίσαν ἐτότε τὴν Μονοβασιάν, ὡς τὸ κλουβὶ τ' ἀηδόνι* Χρον. Μορ. Η 2910. Προκ. γιὰ ἀγαπημένο πρόσωπο: *Γυρεύει καὶ καταρωτᾶ, κυρά μου, δι' ἐμένα· τί κάμνει τὸ ἀδόνι μου, τί κάμνει τὸ πουλί μου;* 'Ερωτοπ. 373.

ἀηδονισμὸς ὁ, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 354^{25}.

'Απὸ τὸ πιθ. ἤδη παλαιότερο *ἀηδονίζω*, ποὺ καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τραγούδι γλυκὸ (Πβ. ΙΛ. Βλ. καὶ Κουρμούλ., ΕΕΦΣΠΑ 5, 1954 - 1955, 244): *Ἡ δὲ κόρη, ὡσὰν ἤκουσεν τῆς λύρας τὸν ἀηδονισμόν, ἐξύπνησε* ὅ.π.

ἀηδονῶ, βλ. *ἀντιδονῶ*.

ἀημερινὸς ὁ, Ch. pop. (Pern.) 290.

'Απὸ συμφ. τοῦ *αὐγερινὸς* καὶ τοῦ *ἡμερινὸς* (βλ. καὶ Pern., Ch. pop., Γλωσσ.).

Αὐγερινός: *Παρέσκυψε, ἄστρο τ' οὐρανοῦ καὶ ἀημερινὲ τοῦ πόθου* ὅ.π. — Συνών. *αὐγερινός*.

ἀὴρ - ἀέρας ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5841, Διγ. (Καλ.) Α 27, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1075, 1691, Sc. 584, 1285, Λίβ. (Wagn.) Ν 154, 'Αχιλλ. (Hess.) Ν 494, Χρον. Τόκκων (Schirò) 2113, 3456, Θησ. (Βεν.) Γ' [44^{1}], Ch. pop. (Pern.) 239, 318, 'Αρμούρ. (Κυριακ.) 34, 158, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 731, Γαδ. διήγ. ('Αλεξ. Λ.) 51, Διήγ. 'Αγ. Σοφ. (Ban.) 157^{17}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 34^{6}, 89^{3}, 103^{1}, $111^{26,33}$, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 91, Πικατ. (Κριαρ.) 2, 'Ιμπ. (Legr.) 977, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 228, 284, 368, Φαλιέρ., 'Ενύπν. (Ζώρ.) 7, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 259, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 96, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 509, 575, 'Αχέλ. (Pern.) 1276, Δωρ. Μον. (Buchon) XXXII, 'Ερωφ. (Ξανθ.) 'Αφ. 75, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 1, 423, III 5, 146, III 5, 149, Βοσκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 35, Βίος ἁγ. Νικ. (Legr.) 168, Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 391^{30}, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 120, 1787, 1823, 1825, 2214, Γ' 328, Θυσ. (Μέγ.²) 769, Εὐγέν. (Vitti) Πρόλ. 100, 294, 598, 712, Στάθ. (Σάθ.) Β' 4, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 370, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 204^{17}, 209^{8}, 228^{15}, 371^{14}, 393^{26}, 394^{26}, 532^{19}· *ἀγέρας*, Συναξ. γυν. (Krumb.) 1030.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀήρ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀέρας*).

1) Ὁ ἀέρας τῆς ἀτμοσφαίρας, ὁ ἀέρας ποὺ ἀναπνέομε (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1α): *κι' ὡς ἔβγουσ' ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ μὲς στὸ στόμα μποῦσι* (ἐνν. *οἱ ἀναστεναγμοί*), *μὲ τὸν ἀέρα βγαίνουσι κι' ἀέρα πὰ νὰ βροῦσι* 'Ερωτόκρ. Γ' 328. **2α**) Ἡ ἀτμόσφαιρα, τὸ κενό, ὁ ἀέρας ποὺ περιβάλλει τὴ γῆ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2α): *Βλέπεις ἐτοῦτο τὸ πουλίν, λέγει με, τὸ τρυγόνιν; Πάντως εἰς ὄρος πέτεται καὶ εἰς ἀέραν τρέχει* Λίβ. Ν 154· *μοῦ κτίζει πύργους στὸ γιαλό, περβόλια στὸν ἀέρα κι' ὅ,τι τὴ νύκτα μεριμνᾶ χάνουνται τὴν ἡμέρα* 'Ερωφ. 'Αφ. 75· **β**) ὁ ἀέρας τοῦ ἐπάνω κόσμου: *Διατί, Χάρων, δὲν μ' ἔπαιρνες ἐκείνη τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἔβγαλες τὴν μάννα μου ὀκ τοῦ κόσμου τὸν ἀέραν;* Εὐγέν. 598· *Τώρα ὁ Χάρος κάνει σε νὰ χάσης τὸν ἀέρα* Εὐγέν. 712. **3α**) Ρεῦμα ἀπὸ ἀέρα, ἄνεμος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 8): *καὶ μὲ τὴν ὥρα μάχεται καὶ μ' ἀφρισμένη χέρα ράσσει νὰ κάμη πόλεμο στὸ πρόσωπο τοῦ ἀέρα* Στάθ. Β' 4· *Σαρακηνοὶ ἔχουσιν φαρία ὁποὺ διώχνουν τοὺς ἀέρες* 'Αρμούρ. 34· *κ' οἱ Τοῦρκοι ἐκαρτεροῦσανε ἀέρα νὰ κινήσουν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 371^{14}· **β**) σὲ κατάρα (Κουκ., ΒΒΠ Γ' 329. Ἡ χρήση καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1α): *Καὶ νὰ σέ 'χε πάρει ἀγέρας τότες, ὅταν ἐγεννήθης* Συναξ. γυν. 1030. **4**) 'Ανασασμός, ἀναψυχή, ἀνακούφιση (κυρίως στὴ φρ.: *παίρνω ἀέρα*): *Τώρα λοιπὸν ἀνάσανα κ' ἐπῆρα λίγο ἀέρα ἀπὲ τὰ τόσα βάσανα, τὰ ἔχω νύχτα - μέρα* Φαλιέρ., 'Ενύπν. 7· *καὶ ἐπαραλαφρώθηκε κ' ἐπῆρε σὰν ἀέρα* Βίος ἁγ. Νικ. 168· *Πότε μιὰν ὥρα, μιὰ στιγμὴ γὴ πούρι μιὰν ἡμέρα ν' ἀλαφρωθοῦν οἱ κρίσες σας, νὰ πάρετε ἀέρα* Φορτουν. Γ' 370. **5**) Παράστημα, ὕφος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2γ): *ἔχεις πανώριαν ἡλικιάν, βασιλικὸν ἀέρα κ' οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν τὴν ἐμορφιὰν σοῦ ἠφέρα* Ch. pop. 239. **6**) 'Ατμόσφαιρα, «φόντο» (προκ. γιὰ ζωγραφικὸ πίνακα): *Τὸ δὲ σημάδιν σταυραετὸς ὁλόχρυσος ὑπάρχει καὶ λέων τὸ στόμα κόκκινος εἰς κίτρινον ἀέραν* 'Αχιλλ. Ν 494. **7**) Ὕφασμα ποὺ καλύπτει τὸν ἅγιο δίσκο καὶ τὸ ἅγιο ποτήριο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 6): *καὶ ἐσύναζον ὅ,τι τοὺς ἤρεσεν :... θυμιατά, μανουάλια διάχρυσα, ὡραῖα βημόθυρα, ποδιές, ἀέρας* Δωρ. Μον. XXXII.

ἀθάλη ἡ, 'Ιερακοσ. (Hercher) 373^{24} (ἔκδ. *ἄθελη*· πιθ. διορθωτέον), 374^{6}, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 450, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 320, 346, 2198, Β' 538, Γ' 349, Θυσ. (Μέγ.²) 864.

'Απὸ τὸ μτγν. οὐσ. *αἰθάλη*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Σωρὸς ἀπὸ ἀναμμένα κάρβουνα, ἀθρακιὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2α): *Τίνος ψυχὴ νὰ μὴ χαρῇ, νὰ μὴ εὐφραθῇ καὶ θάλη, εἰ μήπου νά 'ναι μεθυστὴς καὶ πέση στὴν ἀθάλη;* Ριμ. Βελ. 450. **2**) Στάχτη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3): *μὰ μοναχὸ σ' ἐζήτηξεν ἡ χάρη του ἡ μεγάλη κι' ὅρισε νὰ θυσιαστῇς καὶ νὰ γενῇς ἀθάλη* Θυσ. 864· *Τ' ἀνάβλεμμα τῆς 'Αρετῆς εἶναι στὸ ναὶ κ' εἰς τ' ὄχι· μὲ φρόνεψη τὸ κάρβουνο εἰς τὴν ἀθάλη τό 'χει* 'Ερωτόκρ. Α' 2198. **3**) Τὸ φυτὸ ἐρυθραία τὸ κενταύριον (πβ. Γενναδ., Λεξ. λ. *ἐρυθραία*. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4): *εἰ δὲ χειμὼν ἐστι, πρὸ μιᾶς ἡμέρας πρὶν ἐξελθεῖν σε εἰς θήραν, πάρεχε αὐτῷ* (ἐνν. *τῷ ἱέρακι*) *κενταύριον, ὅπερ καλεῖται καὶ ἀθάλη* 'Ιερακοσ. 374^{6}.

ἀθανασιὰ ἡ, Πικατ. (Κριαρ.) 535.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀθανασία* ἀπὸ μετρ. ἀν.

ἀθανάσιμος, βλ. *θανάσιμος*.

ἀθάνατα, ἐπίρρ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' 536.

'Από τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀθάνατος*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Αἰώνια, παντοτινά: *Γιὰ νὰ μπορῇ στὴν δόλια μου καρδιὰν τὴν πικραμένην νὰ τήνε κάμῃ ἀθάνατα νὰ στέκῃ νεκρωμένη* ὅ.π.

ἀθανατωμένος, βλ. *θανατώνω*.

ἀθάρρευτος, ἐπίθ. Μαρκάδ. (Legr.) 191, 571.

'Από τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *θαρρεύω*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀθάρευτος*).

'Ανέλπιστος, ἀπροσδόκητος (πβ. ΙΛ λ. *ἀθάρετος* 2): *καὶ τὸ νέον τ' ἀθάρρευτον ὅλο τοὺς διηγήθη* αὐτ. 571.

ἀθαρρῶ, βλ. *θαρρῶ*.

ἀθασία ἡ, Βουστρ. (Σάθ.) 454.

'Από τὸ οὐσ. *ἀθάσιον*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀθασιά*).

'Αμυγδαλιὰ ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀθασιά*): *ἐμπῆκεν εἰς μίαν ἀθασίαν καὶ ἐπολομοῦσαν βίγλαν, ἂν ἔν' καὶ ἐβγοῦν ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν Κερηνίαν* ὅ.π.

ἀθάσι(ον) τό, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 496[5].

'Από τὸ μτγν. οὐσ. *θάσιον*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Αμύγδαλο ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1γ): *'Απὲ τὰ ἀθάσια καὶ καρύδια καὶ χρουσόμηλα παστὰ* ὅ.π.

ἀθασοκάρυδα τά, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 496[5].

'Από τὰ οὐσ. *ἀθάσι(ον)* καὶ *καρύδι(ον)*.

'Αμύγδαλα καὶ καρύδια: *'Απὲ τὰ ἀθασοκάρυδα. 'Απὲ τὰ ἀθάσια καὶ καρύδια καὶ χρουσόμηλα παστὰ* ὅ.π.

ἄθαφτος, ἐπίθ. Συναδ., Χρον. (Πέννας) 63.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄθαπτος*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

ἀθέατος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 35, Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 91, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 496.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀθέατος*.

Πού δὲν εἶναι ὁρατός· ἀόρατος ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *τῆς θυρίδος οὐδέποτε τὴν κεφαλήν μου ἦγον, ἀλλοτρίοις ἀθέατον ἐμαυτὴν διετήρουν* Διγ. Gr. IV 496.

ἄθελη, βλ. *ἀθάλη*.

ἀθέλητος, ἐπίθ. Μανασσ., 'Αριστ. (Τσολ.) II 375, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 138[5].

'Από τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *θέλω*. 'Η λ. ἤδη στὸν 'Ησύχ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Πού δὲν τὸν θέλει κανείς: *'Αλλ' ἔοικεν ἐν τοῖς τερπνοῖς καί τι τῶν ἀθελήτων ὁ δαίμων ὁ γενέθλιος ἀεὶ παραφυτεύειν* Μανασσ., 'Αρίστ. II 375· **β**) πού δὲν ἔχει θέληση: *Πιστεύω τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ... ἔχειν... δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας, θεϊκὴν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν καὶ θέλησιν καὶ μηδετέραν τῶν αὐτοῦ φύσεων ἀθέλητον εἶναι ἢ ἀνενέργητον* Σφρ., Χρον. μ. 138[5].

ἀθέλω, βλ. *θέλω*.

ἀθελῶς, ἐπίρρ. Μαχ. (Dawk.) 332[31].

'Από τὸ ἐπίθ. *ἀθελής*, πού ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *θέλω*.

Ἄθελα, χωρὶς πρόθεση: *τὸ πράγμα ἐγίνετον ἀθελῶς* ὅ.π.

ἄθεν, βλ. *ἀπόθεν*.

ἀθέρα ἡ, βλ. *ἀθέρας*.

ἀθεράπευτος, ἐπίθ. 'Ιερακοσ. (Hercher) 488[2], 491[1]· *ἀθαράπευτος*, 'Ερμον. (Legr.) Ω 353.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀθεράπευτος*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Πού δὲν μπορεῖ νὰ θεραπευτῇ, ἀνίατος ('Η σημασ. ἤδη μτγν. καὶ σήμ., ΙΛ): *ἐὰν γὰρ ἐκβολὴν ποιήσῃ περὶ τὴν μασχάλην ὀστέον, ἀθεράπευτόν ἐστι τὸ πάθος* 'Ιερακοσ. 488[2]· *εἴ τις ὑπάρχει ἀθαράπευτος ἡ λύπη* 'Ερμον. Ω 353.

ἀθέρας ὁ, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 60, 'Αχέλ. (Pern.) 2538· *ἀθέρα* ἡ, Φυσιολ. (Zur.) XX 3b[6].

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀθήρ*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τὸ ἐκλεκτότερο (ἀπὸ μιὰ ὁμάδα), ὁ «*ἀφρὸς*» ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α 4α, Β 1): *ὅλους ἁρματωμένους σιδερένους, ὅλους ἀθέρα, διαλεκτοὺς* Διήγ. 'Αλ. V 60.

ἀθερίνα ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 160 (χφφ. gSA) (κριτ. ὑπ.), 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 30[65-66], Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 250, Πουλολ. (Krawcz.) 344, 'Οψαρ. (Krumb.) 361[20], Διήγ. παιδ. (Wagn.) 630 (ἡ αἰτ. πληθ. *ἀθερινὰς* ἀπὸ μετρ. ἀν.).

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀθερίνη*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

ἀθεσμοπραγία ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4418.
'Από τὸ ἐπίθ. *ἄθεσμος* καὶ τὸ *πράττω*.
Πράξη παράνομη, ἀθέμιτη: *ἐντεῦθεν ἐκκυλίεται πρὸς ἀθεσμοπραγίας* ὅ.π.

ἄθεσμος, ἐπίθ. Μανασσ., 'Αρίστ. (Τσολ.) I ε' 46, 'Ελλην. νόμ. (Σάθ.) 560[2], Διγ. (Mavr.) Gr. V 212, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 44, Χρησμ. (Λάμπρ.) 100[4], Δούκ. (Grecu) 39[6], 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 2199.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄθεσμος*.

Παράνομος, ἀνόσιος, ἀθέμιτος ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *Καί τις σφαδάζων πρὸς αἰσχρὰ καὶ πρὸς ἀθέσμους πράξεις* Μανασσ., 'Αρίστ. I ε' 46· *φθείρει δὲ μᾶλλον ἄθεσμος καὶ παράνομος μεῖξις* Διγ. Gr. V 212.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ.: *γίνονται ἄθεσμα πολλά, πολλὲς παρανομίες* 'Ιστ. Βλαχ. 2199.

ἀθέσμως, ἐπίρρ. Διγ. (Καλ.) Α 2639.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀθέσμως*.

Παράνομα, ἀνόσια: *Παρακαλῶ σε, μάχαιραν δῶσε* (ἐκδ.: *δός*· διορθώσ.) *μου εἰς τὰ χέρια, νὰ κατασφάξω ἐμαυτὴν ὡς πράξασαν ἀθέσμως* ὅ.π.

ἀθετῶ, Σπαν. (Hanna) Α 273, 598, 'Ορνεοσ. (Hercher) 556[1], Διγ. (Mavr.) Gr. IV 771, VI 774, Διγ. (Καλ.) Α 901, Θεολ., Τζίρ. (Λάμπρ.) 358[9], Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 276, 279, 280, 768, 1454, Λίβ. (Lamb.) Esc. 517, 520 (κριτ. ὑπ.), 1533, Λίβ. (Wagn.) Ν 1379, 1507, Φυσιολ. (Pitra) 343[21], Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 8[29], 26[1], Δωρ. Μον. (Hopf) XL, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 1430, 1570, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 178, ρπβ', ρπγ', Πρόλ. ἄγν. κωμ. (Morg.) 39, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 244[8].

Ἡ λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L-S) καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Βάζω κατὰ μέρος, παραμελῶ, λησμονῶ: *πάλι ἀπόψε πρόσεξον καὶ ἄγωμε δὲ καὶ εἰπέ τον νὰ μὴ ἀθετήσῃ τὰς γραφάς· ἡ κόρη ὀρέγεταί τας* Λίβ. Esc. 1533· *Πρὸς ἱέρακα ἀθετοῦντα τὸ κυνήγιον* Ὄρνεοσ. 556[1]· **β)** παραβαίνω (προκ. γιὰ ὅρκο, ὑπόσχεση, κλπ.): *ὅρκον ἂν ἔκαμες τινός, νὰ μὴ τὸν ἀθετήσῃς* Ἰστ. Βλαχ. 1430. **2)** Περιφρονῶ: *Ἂν σὲ καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τέχνην, υἱέ, νὰ ξεύρῃς, υἱέ, μὴ τὴν καταφρονῇς, νὰ μὴ τὴν ἀθετήσῃς* Σπαν. Α 598.

ἀθεώρησις ἡ, βλ. *ἀναθεώρησις.*

ἀθεωρήτως, ἐπίρρ. Ἑρμον. (Legr.) Χ 347.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀθεωρήτως.*

Χωρὶς θεώρηση, χωρὶς σκέψη, χωρὶς ἐξέταση: *ἀλλ' ὁ νοῦς ἀθεωρήτως τὴν ὑστέρησιν γὰρ βλέπει τῆς πολυχρονίας τότε* ὅ.π.

Ἀθηνιώτης, ἐπίθ. Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 47.

Ἀπὸ τὸ κύρ. ὄνομ. *Ἀθήνα.*

Ποὺ κατάγεται ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, Ἀθηναῖος: *Καὶ ὀκάποιοι ἄρχοντες πρωτοκαβαλαραῖοι Ἀθηνιῶτες εἶπαν* ὅ.π.

ἀθήριν τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) ΙΙΙ 285 (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸν πληθ. *θήραια* > *θήρια* τοῦ μτγν. ἐπιθ. *θήραιος,* ποὺ ἀπὸ τὸ τοπων. *Θήρα* (Χατζιδ., Ἀθ. 20, 1908, 546). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κρασὶ ἀπὸ τὸ ὁμώνυμο σταφύλι (Κουκ., ΒΒΠ Ε' 105, 125 σημ. 7. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *ἀλλὰ γλυκὺν μυτιληνιὸν καὶ κρητικὸν ἀθήριν* ὅ.π.

ἀθθίζω, βλ. *ἀνθίζω.*

ἀθθύμησις -η ἡ, βλ. *ἐνθύμησις -η.*

ἀθθυμίζω, βλ. *ἐνθυμίζω.*

ἀθθυμοῦμαι, βλ. *ἐνθυμοῦμαι.*

ἄθι καὶ **ἀθί** τό, βλ. *ἄνθι(ν).*

ἀθιβάλλω, Γεωργηλ, Θαν. (Wagn.) 95, Φαλιέρ, Λόγ. (Ζώρ.) 202, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 46, 238· *ἀθιβάνω,* Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) VII 89 (βλ. *ἀναθιβάνω*), VIII 76, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 77 (διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ., σελ. 80, ἀπό: *σε βάνω*), Ἰμπ. (Legr.) 426, Φαλιέρ., Ἐνύπν. (Ζώρ.) 93· *ἀνθιβάλλω,* Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 375, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 13 (κριτ. ὑπ.: *ἀναθιβάλω*).

Κατὰ Χατζιδ., Ἀθ. 24, 1912, 9, ἀπὸ τὸ *ἀμφιβάλλω* (μετὰ τὴν ἀποβολὴ τοῦ *μ* τὸ *φ*>*θ* ἀνομοιωτικά). Βλ. ὅμως καὶ Χατζιδ., Einleit. 375 καὶ ΜΝΕ Β' 312, 503 καὶ ΕΕΠ 7, 1911, 57 καὶ Κοραῆ, Ἄτ. Β' 50. Κατὰ Meyer, BZ 3, 1894, 156, ἀπὸ συμφυρμὸ τῶν *ἀντιβάλλω* καὶ *ἀμφιβάλλω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ)· πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἀμφιβάλλω,* γιὰ τὸ ὁποῖο βλ. καὶ Θεοφ., Χρον., de Boor, 458[5].

α) Ἀναφέρω, μνημονεύω, λέγω, μιλῶ (πβ. ΙΛ στὴ λ. 2,3): *λέγει του, καλὲ ἄνθρωπε, ἔλα εἰς ὥραν ἄλλη καὶ τούτην τὴν ὑπόθεσιν θέλεις τὴν ἀνθιβάλει* Σαχλ., Ἀφήγ. 375· *διήγησιν γὰρ βούλομαι ὑμῖν νὰ ἀνθιβάλω* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 13· *Ἡ γούλα καὶ τὸ πόρνεμα τὸ ἕνα σύρνει τ' ἄλλο· καὶ ποιὸ ἔναι χειρότερον δὲν ξεύρω ν' ἀθιβάλω* Δεφ., Λόγ. 238·

Ἀμ' εἰς τὰ πάθη τῆς σαρκὸς θέλω νὰ σ' ἀθιβάλω, μήπως κι' ἀλλάξῃ ὁ λογισμὸς τῆς νεότης σου καὶ σφάλῃς Δεφ., Λόγ. 46· **β)** ἔχω τὸ νοῦ μου (σὲ κάποιον): *Καὶ νὰ τὸ ξεύρῃς καθαρά· σ' ἄλλον νὰ μὴ ἀθιβάνῃς, γιατὶ σὲ μέλλει μετ' αὐτὸν νὰ ζήσῃς, ν' ἀποθάνῃς* Φαλιέρ., Ἐνύπν. 93. Πβ. *ἀναθιβάλλω.*

ἀθιβάνω, βλ. *ἀθιβάλλω.*

ἀθιβολαρίνα ἡ, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 100, Β' 72.

Μεγεθυντικὸ τοῦ οὐσ. *ἀθιβολή* (Ξανθ., Φορτουν., Γλωσσ.). Κατὰ Χατζιδ. (ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 29) *ἀθιβολαρίνες* κατὰ τὸ *λογαρίνες.* Βλ. καὶ Σπυριδ., ΕΕΚΣ 1, 1938, 418.

Πολλὰ καὶ ἀνόητα λόγια, φλυαρία: *κ' ἐσύ... μ' ἀσπλαχνιὰ μεγάλη μὲ τσὶ ἀθιβολαρίνες σου θὰ μὲ ξηλώσῃς πάλι καὶ στέκομαι νὰ λιγωθῶ* αὐτ. Α' 100.

ἀθιβολεύω, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 228.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀθιβολή.* Ἡ λ. καὶ στὸ Σομαβ. καὶ σήμ. (ΙΑ λ. *ἀθιβολεύω* ΙΙ).

Συζητῶ, συνομιλῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. ΙΙ 2): *Καὶ δίχως νά 'χουσι ἀφορμήν, ὡσὰν καὶ ἀθιβολέψουν, ἀρχίζουν εἰς τὸ μάλωμα* ὅ.π. Πβ. *ἀναθιβολεύομαι.*

ἀθιβολὴ ἡ· *ἀφιβολή,* Ἀγν., Ποιήμ. (Ζώρ.) Α' 1, Θησ. (Βεν.) Γ' [54[2]]· *ἀθιβολή,* Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1978, Ἰμπ. (Legr.) 552, 986, 1010, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 204, 219, 235, 367, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 240, Σκλάβ. (Μπουμπ.) 278, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 4[24], Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 120[4], Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ' 75, Ε' 7, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 55, 249, 633, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α' 128, 176, Ε' 53, 177, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 127, Βίος Δημ. Μοσχ. (Knös) 484, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 476, 609, 875, 1138, 1349, Β' 2172, 2456, Γ' 898, 1011, 1516, Δ' 191, 1417, Ε' 109, Στάθ. (Σάθ.) Α' 32, 200, Β' 124, Ἰντ. β' 112, Γ' 12, 105, 190, 408, Φορτουν. (Ξανθ.) Πρόλ. 120, Α' 119, 176, 267, 282, 361, Β' 127, 504, Γ' 88, Δ' 49· *ἀθοβολή,* Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 714· *ἀνθιβολή,* Γεωργηλ., Θαν. (Legr.) 37.

Κατὰ Χατζιδ., Ἀθ. 24, 1912, 9 - 11, ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀμφιβολή*> *ἀφιβολή*> *ἀθιβολή.* Κατὰ Κοραῆ, Ἄτ. Β' 50, ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀντιβολή·* πβ. καὶ Χατζιδ., Einleit. 87, 186, Ἀθ. 8, 1896, 134, ΜΝΕ Β' 503, καὶ Foy, Lauts. 29. Ὁ Φιλ., Γλωσσογν. Β' 13 - 17, Γ' 241, ξεχωρίζει δύο προελεύσεις τῆς λ., τὴ μία ἀπὸ τὸ *ἀμφιβολὴ* καὶ τὴ δεύτερη ἀπὸ τὸ *ἀντιβολή.* Πβ. καὶ Meyer, BZ 3, 1894, 156 - 157. Ὁ τ. *ἀνθιβολὴ* πιθ. ἀπὸ ἐπίδρ. λ. ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ *ἀνθι* —· βλ. ὅμως καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 503. Οἱ τ. *ἀθιβολὴ* καὶ *ἀνθιβολὴ* καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἀμφιβολία, δισταγμὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *χωρὶς καμίαν ἀφιβολὴν τὴν κεφαλή του κόψω* Θησ. Γ' [54[2]]. **2α)** Συζήτηση, ὁμιλία, κουβέντα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3 καὶ 4): *Τίς τό 'λεγε μ' εὐλάβεια καὶ τίς μὲ γέλιο πάλι, καὶ τούτην τὴν ἀθιβολὴν εἶχα μικροὶ μεγάλοι* Ἐρωτόκρ. Β' 2172· *Ὁ Σολομὼν ὁ φρόνιμος... ἔστοντα εἰς τὸ παλάτιν του μετὰ τῶν μεγιστάνων, ἠφέρασιν ἀθιβολὴν ὀκάτιν διὰ τὴν φύσιν τῶν γυναικῶν* Δελλ. Α' 1978· *Καὶ μὲ τὴ Νένα τζη συχνιὰ ἐμίλιε τοῦτα κεῖνα, πάντα γιὰ τὸν τραγουδιστὴ ἀθιβολὲς ἐκίνα* Ἐρωτόκρ. Α' 476· πβ. *ἀθιλογή* 2· **β)** ἱστορία, διήγηση: *ἡ Μαργαρώνα τό 'δειξεν τὸ γκόλφιν ὁποὺ χάθη, εἶπεν καὶ τὴν ἀθιβολὴν πῶς τό 'βρεν, νὰ τὸ μάθη* Ἰμπ. 986. **3)** Θέμα, ζήτημα, περίπτωση: *Μαγάρι κι' ἄλλοι σήμερο τὸ ξόμπλι μου νὰ πιάσα κ' εἰς τούτη τὴν ἀθιβολὴ κ' ἐκεῖνοι νὰ μοῦ μοιάσα* Στάθ. Γ' 408. **4)** Αἰτία, ἀφορμή: *καὶ νά 'πες ὅτι ὁποὺ ἔχουσιν ἀθιβολὴν μαλώνουν;* Σαχλ., Ἀφήγ. 235.

ἀθιβόλι(ν) τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 129 σημ. 1, 220[19], Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1[214].

Κατὰ Foy, Lauts. 29, ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀθιβολή.* Ὁ Χατζιδ., Ἀθ. 22, 1910, 487, τὸ σχετίζει μὲ τὸ *ἀντίβολον* (ἡ λ. ἤδη σὲ Σχολ., βλ. L-S), *ἀντιβόλαιον* (ἡ λ. στὸν Ἰωσ. Βρυέννιο,

Παπαδ. - Κερ., 296^{9}, βλ. Μανδηλαρᾶ, Ἀθ. 62, 1958, 351) *καὶ* ὁ ἴδιος, ΕΕΠ 7, 1910/11 ⟨1911⟩, 57 - 8, μὲ τὸ *ἀντιβόλιον* (τ. *ἀντιβόλιν* στὸ Du Cange *καὶ* σὲ χφ. τοῦ 12. *αἰ.*, βλ. Omont, REG 3, 1890, 391). Πβ. *καὶ ἀμφίβολον* (L-S), *ἀνθίβολον* (Διονύσ. ἐκ Φουρνᾶ, Ἑρμ. ζωγρ., Παπαδ. - Κερ., 7, 9, 10, 247, 259, 260· βλ. *καὶ* Papag., BZ 11, 1902, 109 *καὶ* ΙΛ λ. *ἀθίβολος*), *ἀνθιβόλιον* (βλ. Psich., Qu. tr. 956), *ἀθιβόλαιον* (Legr., Bibl. Hell. 15 - 16 s. Α' 187). Ἡ λ. *καὶ* σήμ. (ΙΛ λ. *ἀντιβόλι*).

α) Ἀρχέτυπο, πρωτότυπο (πβ. Papag., BZ 11, 1902, 109 *καὶ* ΙΛ λ. *ἀντιβόλι* 1): *Τοῦτον ἔνι διπλὸν ὅτι οὕτως τὸ ἔχει τὸ ἀθιβόλιν* Ἀσσίζ. 220^{19}· **β**) ὑπόδειγμα, καλὸ παράδειγμα, πρότυπο (πβ. ΙΛ λ. *ἀντιβόλι* 3): *Ἀγάλλεσαι τώρα Χριστοῦ γλυκύτητα γεμάτη ὡς ἀθιβόλι Χριστιανῶν, Μαρία μεγαλοτάτη* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{214}.

ἀθίζω, βλ. *ἀνθίζω*.

ἀθιλογὴ ἡ, *ἀφιλογή*, Συναδ. Χρον. (Πέννας) 61 ^{δίς}· *ἀθιλογή*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 14^{2}, 108^{30}, 109^{1}, 140^{22}, 428^{22}· *ἀνθιλογή*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 105^{25}.

Κατὰ Χατζιδ., Ἀθ. 24, 1912, 9-11, ἀπὸ τὸ *ἀμφιλογὴ*⟩ *ἀφιλογὴ* (βλ. ὅμως *καὶ* ΕΕΠ 7, 1910/11 ⟨1911⟩ 57 *καὶ* ΜΝΕ Β' 503). Πβ. *καὶ* Meyer, BZ 3, 1894, 157. Ὁ τ. *ἀνθιλογὴ* (πβ. *καὶ ἀνθιβολὴ*) πιθ. ἀπὸ ἐπίδρ. λ. ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ *ἀνθι-*. Τύποι *ἀθιογὴ καὶ ἀφιλογὴ* *καὶ* σήμ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἀντιλογή, ἀφιλογή*).

1α) Ἀμφισβήτηση: *οὐδὲν ἐντέχεται νὰ ἔχῃ ἀθιλογὴν εἰς τὸ αὐτὸ κρίσιμον* Ἀσσίζ. 140^{22}·

β) διένεξη: *ὅτι δύο ἄνθρωποι ἔχουν ἀθιλογὴν μέσον τους, ὥσπερ ἀποὺ τοῖχον κοινὸν οὐ φρουντιέραν τῶν ἐσπιτιῶν* Ἀσσίζ. 109^{1} (πβ. *ἀνθιλογία*). **2**) Συζήτηση, κουβέντα: *καὶ εἰς τὸ Κάστρον καὶ εἰς τὲς χῶρες καὶ παντοῦ πάσα εἷς στὸ σπίτι του ἄλλη ἀφιλογὴ δὲν εἶχαν ἐκεῖνες τὲς ἡμέρες, ἀμὴ γιὰ τὴν ἰδικήν μου ἀφιλογὴ* Συναδ., Χρον. 61. Πβ. *ἀθιβολὴ* 2α.

ἀθίν τό, βλ. *ἄνθι(ν)*.

ἀθίτσι(ν) τό, βλ. *ἀνθίτσι(ν)*.

ἀθιῶ, βλ. *ἀνθῶ*.

ἄθλησις ἡ, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 1582.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἄθλησις*.

Ἀγώνας, δοκιμασία (προκ. γιὰ μαρτύριο ἁγίου· πβ. Lampe, Lex.): *τῶν τεσσαράκοντα φημὶ μαρτύρων λαμπροτάτων, τῶν ἐν τῇ λίμνῃ Σεβαστῆς τὴν ἄθλησιν εὑράντων* ὅ.π.

ἄθλητα ἡ, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) ΑΝ 42, L 42.

Τὸ οὐσ. *ἀθλιότης* κατὰ τά: *μάνητα, μάχητα, κάκητα, ὄργητα, ὕβρητα*.

Θλίψη, στενοχώρια: *Λοιπὸν αὐτεῖνο τ' ἄχαρο καὶ τ' ἄσφαλτο ταξίδι, δὲν πρέπει τόσα δυνατὴν ἄθλητα νὰ μᾶς δίδῃ, τόσον κακό, πρικότητα, πόνον καὶ ῥαθυμία* ὅ.π.

ἀθλητὴς ὁ, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 1209, Λίμπον. (Legr.) 356, 359.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀθλητής*. Ἡ λ. *καὶ* σήμ. (ΙΛ).

Ἀγωνιστὴς (τῆς θρησκείας), μάρτυρας (πβ. Lampe, Lex.): *τοῦ μαρτυρίου λιθασμοὶ καὶ πᾶσα τιμωρία, ἣν πέπονθεν ὡς ἀθλητὴς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 1209.

ἀθληφόρος, ἐπίθ. βλ. *ἀθλοφόρος*.

ἄθλιβος, ἐπίθ. Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 253, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1225, 1376, Esc. 2517, Λίβ. (Wagn.) Ν 2059, 2209, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 2439 ^{δίς}.

Τὸ μτγν. ἐπιθ. *ἄθλιβος*.

Ποὺ δὲν ἔχει στενοχώριες (πβ. Steph., Θησ.): *ἄθλιβος, ἀνεννοίαστος, ποθοαμεριμνημένος* Λίβ. Ν 2209· *πάντα δοκοῦσιν ὄνειρος εἰς ἄθλιβον καρδίαν* Γλυκᾶ, Στ. 253.

ἄθλιος, ἐπιθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1245, Πουλολ. (Krawcz.) 384, 646 (βλ. *καὶ* Πολ. Λ., Ἑλλην. 19, 1966, 177), Ἀπολλών. (Janss.) 32, 354, Ἀπαρν. (Πολ. Λ.) 18, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 144^{21}, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 204, 269, Θρ. Θεοτ. (Μανούσ.) 47, Ἱστ. Βατοπ. (Βαλ.) 39, Ἀχέλ. (Pern.) 1195, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 191, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 46, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 59.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄθλιος*. Ἡ λ. *καὶ* σήμ. (ΙΛ).

Κακός, ἐλεϊνός, ἀπαίσιος (Ἡ σημασ. *καὶ* σήμ., Δημητράκ. στὴ λ. 3): *Ἔδε ἀνομία καὶ ἁμαρτία, ὁποὺ ἔποικεν ὁ ἄθλιος, νὰ πνίξῃ τὸν ἀφέντην του, τὴν ἀφεντίαν νὰ ἐπάρῃ* Χρον. Μορ. Η 1245.

ἀθλιψία ἡ, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 86, 2171, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1985, 2985, Esc. 85, 3155, Λίβ. (Wagn.) Ν 104, 2806, 3582.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* *καὶ* τὸ οὐσ. *θλῖψις*.

Ἀπουσία λύπης, χαρά: *σύντροφον εἶχα τὴν χαράν, φίλον τὴν ἀθλιψίαν* Λίβ. Esc. 85.

ἀθλοθετῶ, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 2400.

Τὸ μτγ. *ἀθλοθετῶ*.

Προΐσταμαι σὲ κάποιο ἔργο, παίρνω πρωτοβουλία γιὰ κάτι (πβ. L-S στὴ λ. II): *Ἱμαντομάχος ὁ στερρὸς Ἑλμιστακίδης ἅμα καὶ σὺν αὐτοῖς Πολύδευκος, οἱ τρεῖς ἀθλοθετοῦντες τὰς Θήβας ἀνακτίσουσιν* ὅ.π.

ἀθλοφόρος, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. I 20, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 1355, 1580, 1826, 2175· *ἀθληφόρος*, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 1610, 1616.

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀθλοφόρος*.

Ποὺ παίρνει τὸ ἔπαθλο, νικητὴς (προκ. γιὰ μάρτυρα) (Πβ. Lampe, Lex. *καὶ* L-S στὴ λ. I): *Ἔχει καὶ μοναστήριον ἔξωθεν ἱδρυμένον* (παραλ. 1στ.), *ὅπερ Γεώργιον φασὶ τὸν μέγαν ἀθλοφόρον* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 2175· *ἔχων συνεργοῦσαν τε Θεοῦ τὴν χάριν καὶ Θεοτόκου τῆς ἀκαταμαχήτου* (παραλ. 1 στ.) *τῶν ἀθλοφόρων καὶ μεγάλων μαρτύρων* Διγ. Gr. I 20. — Συνών. *τροπαιοφόρος*.

ἀθοβολὴ ἡ, βλ. *ἀθιβολή*.

ἀθόγαλο τό, βλ. *ἀνθόγαλο*.

ἀθολογῶ, βλ. *ἀνθολογῶ*.

ἄθολος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Sc. 1289, Λίβ. (Wagn.) Ν 2126.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄθολος*. Ἡ λ. *καὶ* σήμ. (ΙΛ).

Καθαρός, διαυγὴς (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S, *καὶ* σήμ., ΙΛ): *ὡς εἰς καθρέφτην καθαρὸν καὶ εἰς ἄθολον ποτάμιν* Λίβ. Ν 2126. — Πβ. *ἀθόλωτος* α.

ἀθόλωτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2571, 4620, 5645, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 558 (κατὰ Τσοπ., Ἑλλην. 17, 1962, 85 διορθωτέον σέ: *ἀδόλωτος*), Δούκ. (Grecu) 285^{6}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀθόλωτος*. Ἡ λ. *καὶ* σήμ. (ΙΛ).

α) Ἁγνός, ἀμόλυντος: *καὶ οὐ φυλάξω ἀθόλωτον τὴν πρὸς ἐμέ σου ἀγάπην* Διγ. Gr. IV

558· *καὶ τὴν φιλίαν ἄτρωτον καὶ τὴν φιλαλληλίαν οἶδεν ἀνὴρ ἀλλόγλωσσος ἀθόλωτον φυλάσσειν* Μανασσ., Χρον. 2571 (πβ. ἀδόλωτος α, ἄθολος)· **β)** ἀπαραβίαστος: *ἃς ἐνόρκους συνθήκας ἔπραττεν, ταύτας εἰς τέλος ἀσινεῖς καὶ ἀθολώτους ἐφύλαττεν* Δούκ. 285^{6}· **γ)** ποὺ δὲν κλονίζεται ἀπὸ ταραχές: *καὶ πέντε χρόνους μετασχὼν τοῦ κράτους ἀθολώτου* Μανασσ., Χρον. 5645.

ἄθος ὁ, Πτωχολ. (Schick) P 164, Σαχλ. A (Wagn.) PM 317 (ἔκδ. *ἄνθον*· διόρθ. Ξανθ., Βυζαντὶς 1, 1909, 352, σὲ *ἄθον*), Πικατ. (Κριαρ.) 221, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 254, Θυσ. (Μέγ^{2}.) 93, 340, 890, 994.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄνθος* (Λωρεντζ., Ἀθ. 29, 1917, ΛΑ 157 - 158 καὶ Κουκ., Ἀθ. 30, 1919, ΛΑ 27). Κατὰ Ξανθουδίδη, Ἐρωτόκρ., Γλωσσ., συγγενὲς πρὸς τὸ *αἴθω, αἰθάλη*· κατὰ Dieterich, Spor. 205, ἀπὸ τὸ *αἶθος* ἢ *αἰθός*). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τέφρα, στάχτη (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Τώρα τὸν σφάζω νὰ γενῇ θυσία τελειωμένη, κάρβουνο νὰ κατασταθῇ καὶ ἄθος, ὡς τυχαίνει* Θυσ. 994· *καίγεται* (ἐνν. *τὸ πουλί*) *κι' ἄθος γίνεται καὶ πάλι ξανανιώνει* Ἐρωτόκρ. Β′ 254.

ἄθος τό, βλ. *ἄνθος*.

ἀθὸς ὁ, βλ. *ἀνθός*.

ἀθότυρον τό, βλ. *ἀνθότυρον*.

ἀθράκι τό, βλ. *ἀνθράκι*.

ἀθρεψία ἡ, Προδρ. (Hess.-Pern.) III 404j (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *θρέψις*. Πβ. τὸ μτγν. *ἄθρεπτος* καὶ τὸ σημερ. (Ἤπειρος) *ἄθρεφος* (ΙΛ λ. *ἄθρεφτος*).

Ἔλλειψη θρέψης, ἀτροφία: *ἄλλος φροντίζει τὸ χυλὸν διὰ τὴν ἀθρεψίαν* ὅ.π.

ἀθροίζω, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 4646.

Τὸ ἀρχ. *ἀθροίζω*.

Συγκροτῶ (προκ. γιὰ πόλεμο) (πβ. *ἀρχιερατικῆς συνόδου ἀθροιζομένης* Γράμμα πατρ. Ματθ. Β′, ΕΜΑ 12, 1962 ⟨1965⟩, 131 καὶ Lampe, Lex.): *καὶ πόλεμον ἀθροίζοντες ἅπαντες κατ' ἀλλήλων* ὅ.π.

ἀθρόον, ἐπίρρ. Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 41, 379, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Δ′ 78, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5458, 5624, Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 288, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 2173, Χρησμ. (Λάμπρ.) 121^{9}, Δούκ. (Grecu) 283^{14}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀθρόον*.

1) Ἀμέσως, ξαφνικὰ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *Ὁ βίος οὗτος ἄστατος, ἀλλάσσεται καθ' ὥραν* (παραλ. 1στ.)· *ἐνόσῳ κεῖσαι δυστυχῶν, ηὐτύχησες ἀθρόον* Γλυκᾶ, Στ. 379· *γυνὴ Χρύσιλλα τὸν Χαρικλῆν ἀθρόον ἰδοῦσα καὶ πληγεῖσα τῷ πόθου βέλει* Εὐγεν., Δρόσ. Δ′ 78. **2)** Καθ' ὁλοκληρίαν: *τῶν γὰρ κακῶν ἀμβλύνουσιν οἱ λογισμοὶ τὸ φάος καὶ συσκοτίζουσι ψυχῆς καὶ σβέννυσιν ἀθρόον, καθάπερ ἀντανάκλασις τοῦ Φοίβου τὴν σελήνην* Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. 288.

ἀθρόως, ἐπίρρ. Πρόδρ. (Hess. - Pern.) I 168, Ἱερακοσ. (Hercher) $338^{5,14}$, Διγ. (Mavr.) Gr. I 57, III 68, 124, IV 606, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 3016, 3025, Ἀπολλών. (Wagn.) 17, Λέοντ., Αἰν. (Legr.) IV 7.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀθρόως*.

1) Πυκνά, στενά: *ὁπότε μᾶς ἐκύκλωσαν οἱ στρατηγοὶ ἀθρόως καὶ ὥσπερ τεῖχος γύρωθεν ἔστησαν τὰ φουσάτα* Διγ. Gr. III 68. **2α)** Ἀκάθεκτα: *διαδραμὼν Χαρζιανὴν Καππαδοκίαν φθάνει καὶ εἰς οἶκον τοῦ στρατηγοῦ ἀθρόως ἐπιπίπτει* Διγ. Gr. 157· **β)** ξαφνικά, ἀμέσως, γρήγορα (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Ἡσύχ.): *ὥστε μίαν τῶν ἡμερῶν ἐξαίφνης καὶ ἀθρόως* Ἀπολλών. 17· *ἢ σπλάχνων τίς ἐχώρισεν τῶν μητρικῶν ἀθρόως;* Διγ. Τρ. 3016· *τίς ἀφ' ἡμῶν τὴν ἀδελφὴν ἀπέσπασεν ἀθρόως;* (ὄχι πιθ. ἡ ἑρμηνεία τοῦ Τσοπ., Ἑλλην. 17, 1962, 79, «δὲν φοβήθηκε τὶς συνέπειες») Διγ. Gr. IV 606· *ὡς ἐπιτρέχεις σκόνταψον, κατάβα, δὸς ἀθρόως* Προδρ. I 168.

ἀθρωπὲ ἡ, βλ. *ἀνθρωπιά*.

ἀθρωπιὰ ἡ, βλ. *ἀνθρωπιά*.

ἀθρωπινός, ἐπίθ. βλ. *ἀνθρωπινός*.

ἄθρωπος ὁ, βλ. *ἄνθρωπος*.

ἀθρωπότη ἡ, βλ. *ἀνθρωπότης - η*.

ἀθύμησις - η ἡ, βλ. *ἐνθύμησις -η*.

ἀθύμητος, ἐπίθ. Ἑρμον. (Legr.) Τ 15.

Πιθ. ἀντὶ τοῦ *ἀμύθητος*.

ἀθυμιὰ ἡ, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 24^{26}, 58^{4}, 78^{10}, 92^{3}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀθυμία* (πβ. ΙΛ λ. *ἄθυμος*).

ἀθυμίζω, βλ. *ἐνθυμίζω*.

ἀθυμισμένος, μτχ. ὡς ἐπίθ. Κορων., Μπούας (Σάθ.) 30^{26}, 130^{6}.

Ἀπὸ τὸν ἀόρ. τοῦ *ἀθυμῶ*.

Ἄθυμος, στενοχωρημένος: *Ἀλλ' ὅμως παρὰ τῶν ἐχθρῶν ἐφάνην νικημένος κ' ἐστράφηκα στὸν τόπον μου πολὺ ἀθυμισμένος* αὐτ. 30^{26}.

ἀθυμοῦμαι, βλ. *ἐνθυμοῦμαι*.

ἀθύννα ἡ, βλ. *θύννα*.

ἀθῶ, Ἀχέλ. (Pern.) 964.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄθος* (πβ. Ξανθ., Χρ. Κρ. 1, 1912, 301).

Καταστρέφω, ἀφανίζω (βλ. καὶ Ξανθ., ὅ.π.): *σκοτώνοντες, φονεύοντες τοὺς Τούρκους καὶ ἀθοῦντες, γένος τὸ ὑπερήφανον, καὶ μὲ τιμὴν νικοῦντες* ὅ.π.

ἀθῶ, βλ. *ἀνθῶ*.

ἀθώρετος, ἐπίθ. Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 34^{177}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *θωρῶ*. Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (ΙΛ λ. *ἀθώρητος*).

Ἄσχημος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., πβ. ΙΛ λ. *ἀθώρητος* ΙΙ): *ὢ σπανέ,... ἀθώρετε, ἀκτένιστε, ἀνείκαστε καὶ ἀκοίμητε, ἄφαγε, ἄπιε* ὅ.π.

αια, Πεντ. (Hess.) Λευιτ. XI 14, Δευτ. XIV 13.

Ἐσφαλμ. μεταγραφὴ ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸ κείμενο.

αἴγα ἡ, I Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 28^{11}, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 5, 82, 99, Γ′ 266, 271, 354, Δ′ 52.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἴξ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

αἴγα ἡ, II Διγ. (Πασχ.) Ἀνδρ. 374^{30}, 398^{15}, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) σε′.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἰγόκλημα* (μὲ βίαιη πιθ. συγκοπή).

Ἁγιόκλημα: *Καὶ ἦσαν καὶ καλάμια ὑψηλὰ φυτευμένα καὶ εὐμορφότατα ἄνθη, νάρκισσος ἐφυτρώθη καὶ τριαντάφυλλα καὶ αἶγες* Διγ. Ἀνδρ. 374^{30}· *Αἰγειοζούλαπον νὰ βράση μὲ ξερὲς αἶγες καὶ νωπὲς νὰ γένη κινητικόν· νὰ πιῆς* (χφ. *πὶς*) *τὴν ἡμέραν του ἀνάπηγμα φορὲς δύο* Ἰατροσ. κῶδ. σε′.

αἰγαιακός, ἐπίθ., Θεολ., Τζίρ. (Λάμπρ.) 358^{17}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *αἰγαῖος* καὶ τὴν κατάλ. *-ακός*.

Ποὺ ἀνήκει στὸ Αἰγαῖο πέλαγος: *Ἀπό τε νήσων καὶ κόλπων αἰγαιακῶν, ἰωνικῶν, σαρδηνικῶν καὶ ἀτταλικῶν συμμαχίαν αἰτήσομαι* ὅ.π.

αἰγαιομέταξος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 77 (χφφ. CSA) (κριτ. ὑπ.).

Ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ τοῦ *αἰγειομέταξος*.

αἰγειοζούλαπον τό, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) σδ′, σε′.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *αἴγα* II καὶ *ζουλάπι(ν)* (ποὺ ἀπὸ τὸ ἀραβ. *giulāb* = ροδόσταμα· βλ. Garz. Diz. λ. *giulèbbe*).

Ἀφέψημα ἀπὸ τὸ ἄνθος (ἢ φυτὸ) αἴγα, ποὺ ἔχει θεραπευτικὲς ἰδιότητες (βλ. Κουκ., ΒΒΠ Ε′ 1952, 131 - 2): *Νὰ ποίσης αἰγειοζούλαπον ἢ νουφαροζούλαπον* αὐτ. σδ′· *Αἰγειοζούλαπον νὰ βράση μὲ ξερὲς αἶγες καὶ νωπὲς νὰ γένη κινητικόν· νὰ πιῆς* (χφ. *πὶς*) *τὴν ἡμέραν του ἀνάπηγμα φορὲς δύο* αὐτ. σε′. Πβ. *αἴγα* II, *ζουλάπι(ν), ἰοζούλαπον, νουφαροζούλαπον*.

αἰγειομέταξος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 77 (χφφ.) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *αἴγειος* καὶ τὸ οὐσ. *μετάξι(ν)*.

Κατασκευασμένος ἀπὸ μαλλὶ κατσίκας μαλακὸ καὶ στιλπνὸ ποὺ μοιάζει μὲ μετάξι ἢ ἀπὸ μαλλὶ καὶ μετάξι (βλ. Κοραῆ, Ἄτ. Α′ 238, Β′ 369, Hess. - Pern., Προδρ. σ. 113 καὶ Κουκ., ΒΒΠ $Β^2$ 24 καὶ Ε′ 324): *αὐτὸς φορεῖ αἰγειομέταξα καὶ σὺ τὴν σακκολέβαν* ὅ.π.

αἰγιαλὸς ὁ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 399, Ἔκθ. Χρον. (Lambr.) 81^4, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 13^1, 109^1· *γιαλός*, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 535, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 2907, Ἰμπ. (Κριαρ.) 530, 642, 725, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 28, Ζήν. (Σάθ.) Α′ 322, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 312^{23}, 337^3, 340^{23}, $435^{16,23}$.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰγιαλός*.

Θάλασσα (βλ. καὶ Hess., BZ, 14, 1905, 292): *Ἔρριπτον γὰρ αὐτοὺς ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἦν ἰδεῖν τὰς ἀκτὰς τῶν αἰγιαλῶν νεκρῶν σωμάτων πεπληρωμένας* Ἔκθ. Χρον. 81^4· *Διατὶ τὸ βάθος τοῦ γιαλοῦ ἔνι βαθὺ καὶ μέγα* Χρον. Μορ. Η 535.

αἴγινον τό, Ὀρνεοσ. (Hercher) 584^{20}.

Μέτρο βάρους (γιὰ τὴ σημασ. βλ. Du Cange): *Μετὰ τὴν ἀπόχυσιν τοῦ φεγγαρίου δὸς αὐτῷ... σκορδουλίου αἴγινα πέντε* ὅ.π.

αἰγίς ἡ, Χρησμ. (Trapp) I 284.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰγίς*.

Προστάτης, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς (Ἡ σημερ. μτφ. σημασ. «προστασία» ἤδη στὸν Ὀβίδιο, Remedia amoris 346): *Τότε τοίνυν στρατηγοῦσιν πρῶτον βασιλεῖς Ρωμαίων καὶ αἰγίδες Τραπεζοῦντος* ὅ.π.

αἰγμάλωτον τό, βλ. *αἰχμάλωτον*.

αἰγμάλωτος ὁ, βλ. *αἰχμάλωτος*.

αἰγόκερος ὁ, Μαχ. (Dawk.) 222^{28}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰγόκερως*.

Ἀστερισμὸς τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου: *Καὶ τοῦτον ἐγίνετον, ὅτι ὁ ἥλιος ἦτον εἰς τὸν αἰγόκερον ὅταν ἐγράφετον* ὅ.π.

αἰγυπτιακός, ἐπίθ. Χούμνου Π.Δ. (Marshall) XIII 20 (βλ. καὶ Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ., σελ. 63).

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἰγυπτιακός*.

Ποὺ ἀναφέρεται στὴν Αἴγυπτο: *στὴν γλώσσαν τὴν αἰγυπτιακὴν* ὅ.π.

Αἰγύπτισσα ἡ, Πουλολ. (Krawcz.) 428· *Αἰγύφτισσα* Πεντ. (Hess.) Γέν. XXI 9, Ἔξ. I 19.

Ἀπὸ τὸ κύρ. ὄνομ. *Αἰγύπτιος* καὶ τὴν κατάλ. *-ισσα* (βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 80 - 1).

Α′ Γυναίκα ποὺ κατάγεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο: *Καὶ εἶδεν ἡ Σάρα τὸν υἱὸ τῆς Ἄγαρ τῆς Αἰγύφτισσας* Πεντ. Γέν. XXI 9. **Β′** Πολὺ μελαχροινή, μαύρη (πβ. καὶ τὸ σημερ. *γύφτισσα*, Δημητράκ.): *Αἰγύπτισσα μὲ τὸ μανδίν, γιλοὺ μὲ τὸ καρκάλιν* (παραλ. 1 στ.), *γυναίκα καρβουνάρισσα, ἀπὸ τὸ Μαῦρον Ὄρος* Πουλολ. 428.

Αἰγύφτισσα, βλ. *Αἰγύπτισσα*.

ἀΐδα ἡ, Φορτουν. (Ξανθ.) Πρόλ. 69, Β′ 136, 187 (ἔκδ. *ἀΐντα*· πιθ. διορθωτέον σὲ *ἀΐδα*), 337, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 155^{17}, 157^7, 165^2, 192^3, 203^{19}, 250^{28}, 269^9, 275^{10}, 294^3, 330^2, 353^{27}, 389^1, 390^{11}, 401^8, 516^{10}, 526^1, 567^{20}.

Ἀπὸ τὸ βεν. *aida* (πβ. Ἀναγνωστόπ., Ἀθ. 38, 1926, 186). Ἡ λ. καὶ σὲ Κρ. συμβόλ. (Ξανθ.) 228 καὶ σήμ. (ΙΛ).

Βοήθεια, ἐνίσχυση (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. I): *Ἐτύχαινε κι' ἄλλοι 'δεκεῖ γι' ἀΐδα τους νὰ δράμουν* Τζάνε, Κρ. πόλ., 275^{10}· *Καὶ Τοῦρκοι ἀπoὺ τὰ τειχιὰ στὸ πέλαος ἐδίδαν, γιατὶ δὲν εἴχασιν ἐκεῖ ἀπὸ ποθὲς ἀΐδα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 330^2. Πβ. *ἄγιτα, ἀγιοῦτο*. Σὲ ἐπίκληση: βοήθεια!: *κι' ἄλλοι νὰ κείτωνται διπλοὶ «ἀΐδα» νὰ χουγιάζουν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 294^3.

ἀϊδάρω, Φορτουν. (Ξανθ.) Πρόλ. 21, 49, 129, Γ′ 234, 329, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 570.

Ἀπὸ τὸ βεν. *aidar* (Δένδ., Ἀθ. 36, 1924 ⟨1925⟩, 154 καὶ Βογιατζ., Ἀθ. 37, 1925 ⟨1926⟩, 134). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Βοηθῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Ἀϊδάρησέ με νὰ γερθῶ· διμένα, ὁ κόκκαλός μου* Φορτουν. Γ′ 234· *βγάνει τὰ πασουμάκια του, σαλτάρει στὴ θάλασσα, πῶς τάχα τσὶ ἀϊδάρει* Λεηλ. Παροικ., 570. —Πβ. *ἀγιδιάζω, ἀγιτιάζω*.

αἰδέσιμος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2803, Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.) 285, Θησ. (Βεν.) Ι′ [107[7]], Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 586[27].

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἰδέσιμος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Σεβάσμιος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Στὴν ἄσκησιν τσὶ μοναχοὺς αἰδέσιμους παπάδες δυὸ διδασκάλους καὶ σοφοὺς εἶχα τσὶ Καλλονάδες* Τζάνε, Κρ. πόλ., 586[27]· *οὕτω τι μέγα καὶ σεπτὸν ἡ βασιλεία χρῆμα* (παραλ. 1 στ.), *οὕτως αἰδεσιμώτατος ὀρνέοις σαρκοβόροις* Παράφρ. Μανασσ. 285.

αἰθέριος, ἐπίθ. Γλυκᾶ, Στ. Β′ (Εὐστρ.) 29, Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 172[13], Ἔκφρ. ξυλοκ. (Λάμπρ.) 17[30].

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἰθέριος*.

Ὑψηλός, ὑπέροχος: *Ἐπέχεις σου τοὺς κεραυνούς, τὰς φλόγας, τοὺς πρηστῆρας, αἰθέριε τὴν φρόνησιν, ἐμπύριε τὰς χεῖρας* Γλυκᾶ, Στ. Β′ 29· *καὶ ὅλη αἰθέριος, τὸ σχῆμα σεμνή, χαρίεσσα μέντοι τὸ πρόσωπον* Μακρεμβ., Ὑσμ. 172[13].

αἰθεροπόρος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 250, 5840.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἰθὴρ* καὶ τὸ *περῶ*.

Ποὺ πορεύεται στοὺς αἰθέρες: *ὡς ἀετὸς ἐφέρετο πτεροῖς αἰθεροπόροις* αὐτ. 5840.

αἴθριος, ἐπίθ. Βίος Ἀλ. (Reichm.) 3760.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἴθριος*.

Ποὺ ὑψώνεται στοὺς αἰθέρες, ὑψηλός: *ἵστατο παραπλήσιος ἐκεῖ καὶ Κύρου τάφος, αἴθριος δωδεκάστεγος πύργος* ὅ.π.

ἀικάνωτος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 30[29].

Ἀπὸ τὸ **ἀκανωτὸς* (πβ. *ἀκανετὸς* καὶ *ἀκανεῖ*, Ἀνδρ., Ἀθ. 42, 1930 ⟨1931⟩, 148) μὲ ἀναβιβ. τόνου. Γιὰ τὶς περιπτώσεις διφθογγ. τοῦ ἀ- βλ. Χατζιδ., Ἀθ. 17, 1905, 229.

Ποὺ δὲν εἶναι ἀρκετός· λειψός: *καὶ οὐδὲν ἐντέχεται ποτὲ εἰς καμίαν ἀφορμὴν νὰ ἔναι τὰ πενεφία τους, ἤγουν τὰ ἀγαθά τους, ἀικάνωτα, τουτέστιν λειψὰ* ὅ.π.

ἀιλί, ἐπιφ. βλ. *ἀλί*.

ἀιλίμονον, ἐπιφ. βλ. *ἀλίμονον*.

αἷμα τό, βλ. *αἷμα(ν)*.

αἱμαγωγός, ἐπίθ. Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) ϛε′.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἱμαγωγός*.

Ποὺ παίρνει τὸ αἷμα: *ἐπίθε(ρ)μα* (sic ἔκδ., κῶδ. *ἐπίθεμα*) *αἱμαγωγὸν* ὅ.π.

αἷμα(ν) τό, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 495, Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 166[13], Καλλίμ. (Κριαρ.) 1629, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 236[22], 269[13], 356[12] (γεν. *αἱμάτου*), 358[23] (γεν. *αἱμάτου*), 465[23], Βέλθ. (Κριαρ.) 176, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 6157, Μαχ. (Dawk.) 514[16], 526[9], Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) ΙΙ 6, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 523, Συναξ. γυν. (Krumb.) 327, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 16[24], 38[1], 41[2], 45[20], 57[28], 93[10], 123[5], 126[27], 145[10], Πεντ. (Hess.) Γέν. XLIX 11, Λευιτ. XV 25, Δευτ. XXII 8, XXVII 25, XXXII 14, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 111[36], Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 447, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. γ′ 12, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 238, Ροδολ. (Μανούσ). Δ′ 178 (γεν. *αἱμάτου*), Φορτουν. (Ξανθ.) Πρόλ. 124, Β′ 213, Ἰντ. β′ 9, Ε′ 106, Τζάνε, Κρ.

πόλ. (Ξηρ.) 198[6], 228[14], 356[16], 546[13], 556[2], Διακρούσ., (Ξηρ.) 89[16], 97[15], 106[10], 110[9]· *γαῖμα*, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 97[49]· *αἷμας*, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 49[14], 89[33], 137[37].

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἷμα*. Ἡ λ., καθὼς καὶ οἱ τ. *γαῖμα* καὶ *αἷμας*, καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Ἀπόσταγμα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ἐσκαμμάτισε* (=ἐκαθάρισε) *μὲ τὸ κρασὶ τὸ φόρεμά του καὶ μὲ αἷμα σταφυλιῶν τὸ ἀπανωφόρι του* Πεντ. Γέν. XLIX 11· **β**) οἶνος τῆς θείας μετάληψης (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., καθὼς καὶ οἱ τ. *γαῖμα* καὶ *αἷμας*, Lampe, Lex. στὴ λ. Ε 1) : *Ὁ σὶρ Τζάκες τὲ Σάντα Μικὲλ εἶπεν του: «Ἀφέντη, μόννω σου ἀπάνω εἰς τὸ τίμιον σῶμα καὶ αἷμαν τοῦ Κυρίου... ὅτι ἀποὺ οὖλες τὲς γραφές, ταξίματα καὶ ἄλλα ὅπου σοῦ ἐμήνυσεν ὁ ρήγας, νὰ τὰ κρατήσῃ καλὰ καὶ στερεωμένα μὲ τὸ δίκαιόν του πογέριν»* Μαχ. 514[18]. **2α**) Ζωή, ὑπόσταση: *ὁ βασιλιὸς μ' ἀλλάσσει καὶ τοῦ ὀκουθροῦ τοῦ αἱμάτου μου γιὰ ποθητὴ μὲ τάσσει* Ροδολ. Δ′ 178· *Ἐμεῖς μοναχοί μας δὲν ὑπαγαίνομε νὰ βάλωμε χέρι εἰς τὸ αἷμας τοῦ γένους τοῦ Ὀτωμάνου* Χρον. σουλτ. 137[37]· **β**) βαθύτερη ὑπόσταση, οὐσία: *Κ' ἐμὲν τὰ πάθη γαῖμαμ μου γινήκασιν* Κυπρ. ἐρωτ. 97[49]· **γ**) ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος: *καταραμένος ὁποὺ παίρνει φιλοδωριὰ νὰ δείρῃ ψυχὴ αἷμα καθάριο* Πεντ. Δευτ. XXVII 25. **3**) Ἔθνος, λαός: *Ἐὰν εἰς αἷμα ἐθνικὸν ὑπάγῃς καὶ ἀποσώσῃς καὶ ποίσῃς τον δουλείας του καὶ ἀπὸ ταύτας εὕρῃς πληρώματα τῶν δεουσῶν, τιμάς, δόξας καὶ πλούτη* Βέλθ. 176. **4**) Πόλεμος (πβ. *αἵματος ἄνδρες δυσμενέστατοι*, Τυπικὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγου 61, 58, BZ 10, 1901, 535): *Ἄνδρες αἱμάτων ἀπηνεῖς καὶ πλήρεις ἀπὸ δόλου, ἅρπαγες, ὑπερήφανοι καὶ τέκνα τοῦ διαβόλου* Διακρούσ. 110[9]. **5α**) Καταδίκη σὲ θάνατο: *καὶ ἀνὴρ ὃς νὰ πλαγιάσῃ μὲ τὴ γεναῖκα τοῦ πατρός του ἀσκημιὰ τοῦ πατρός του ἀποσκέπασεν, θανατωμὸ νὰ θανατωθοῦν οἱ δυό τους· τὰ αἵματα εἰς αὐτουνούς* Πεντ. Λευιτ. XX 11· **β**) ἐκδίκηση ἐξαιτίας θανάτου: *Περὶ ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου οὗ περὶ ἐκείνης τῆς γεναίκας ὁποὺ ἔνι φονεμένη καὶ οὐδὲν ἔχει κανένα συγγενῆ οὗ ἀγνώριμον νὰ γυρέψῃ τὸ αἷμαν της καὶ ὁ αὐθέντης τῆς χώρας ἔνι κρατούμενος νὰ (τὸ) γυρέψῃ, κατὰ τὸ κείμενον καὶ κατὰ τὴν ἀσσίζαν* Ἀσσίζ. 269[13]. **6**) Ὀργή: *Πάνθεια πρὸς τὴν κόρην ἄγει τοὺς ὀφθαλμούς, ὅλους θυμοῦ, ὅλους ζήλου καὶ πλήρεις αἵματος* Μακρεμβ. Ὑσμ. 166[13]. Φρ: *χύνω αἷμα*: *Καὶ ὁ καθεὶς ἐκ τοὺς ἐχθροὺς πόσ' αἷμα θέλει χύσει* Κορων., Μπούας 16[24] (πβ. *ἡ χύσις τῶν αἱμάτων* Κορων., Μπούας 145[10])· *πίνω αἷμα* (πβ. *πόσιν αἵματος* Εὐστ. 1677, 20): *Οἱ Τοῦρκοι μου θὰ μποῦσι μέσα νὰ σᾶσε σφάξουσι τὸ αἷμα σας νὰ πιοῦσι Τζάνε*, Κρ. πόλ. 198[6]· *τὸ αἷμα τρέχει* (Ἡ φρ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *κι' ὡς ποταμὸς τὸ αἷμα των ἔτρεχεν ὅπου χύθη* Κορων., Μπούας 57[28]· *βγάνω αἷμα καὶ βγαίνει αἷμα* (Ἡ φρ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Ἀμμὲ ἂν ἔνι ὅτι εἷς Σαρακηνὸς δέρει ἕναν χριστιανὸν καὶ ἐβγῇ αἷμαν ἐξ αὐτόν, τουτέστι νὰ τοῦ ποίσῃ πληγὴν φανερὴν* Ἀσσίζ. 236[22]· *κ' ἡ χέρα μου κ' ἐμὲ μπορεῖ κι' ἄξιά 'ναι νὰ πληγώνῃ, κ' αἷμα νὰ βγάνῃ ἀπὸ τς ἐχθροὺς καὶ νὰ τς ἀποζυγώνῃ* Ἐρωφ. Ἰντ. γ′ 12· *βάζω αἵματα*: *καὶ νὰ μὴ βάλῃς αἵματα εἰς τὸ σπίτι σου, ὅτι νὰ πέσῃ ὁποὺ πέφτει ἀπὸ αὐτὸ* Πεντ. Δευτ. XXII 8· *γίνομαι αἷμα* (Ἡ φρ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) = κοκκινίζω: *κι' ὁ ποταμὸς κοκκίνησε κ' ἔγινεν ὅλος αἷμα* Κορων., Μπούας 38[1]. Ἰδιάζουσες χρήσεις: *ρίχνω αἷμα* καὶ *βρέχει αἷμα* (πβ. *αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν* Ἰλ. Π 459): *ἀλλ' αἷμα ρίξε, οὐρανέ, καὶ πλιὸ νερὸ μὴ βρέξῃς* Τζάνε, Κρ. πόλ. 228[19]· *μὰ πάλι εἰς τὴ χώρα μου αἷμα γιὰ μένα ἂς βρέξῃ* Τζάνε, Κρ. πόλ. 556[2]· *σταλάζει αἷμα*: *Αἷμαν εὐθὺς ἐστάλαξεν ἐκ τὴν ψυχὴν ἐκείνου* Καλλίμ. 1629.

αἰμάνωτο τό, βλ. *αἰχμάλωτον*.

αἷμας τό, βλ. *αἷμα(ν)*.

αἱμάστιξ ἡ, βλ. *μάστιξ*.

αἱματεκχυσία ἡ, Ὡροσκ. (Λάμπρ.) 39[2-3], 42[6].

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἱματεκχυσία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Χύσιμο αἵματος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο, ΙΛ στὴ λ. 1): *καὶ πρός τινας χώρας οὐκ ἔστιν πρὸς ἀγαθόν, ἀλλὰ κατὰ τόπους πόλεμοι καὶ αἱματεκχυσία* αὐτ. 39^{2-3}. —Συνών. *αἱματοχυσία*.

αἱματία ἡ· *ὀματιά*, Φορτουν. (Ξανθ.) Β′ 288.

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἱματία*. Ἡ λ. καὶ στὸν Ἡσύχ. (Schmidt), τὴ Σούδα (*αἱματιά*), τὸ Φώτιο (Λεξ.) καὶ σήμ. σὲ διάφορους τ. (ΙΛ λ. *αἱματιά*). Πβ. καὶ *αἱμάτια* (Μ. Ἐτυμολ.). Ὁ τ. *ὀματιὰ* ἀπὸ ἐπίδραση τοῦ *ὄμα* = *αἷμα* (ΙΛ). Ὁ τ. *ὀματιὰ* καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ., καθὼς καὶ ἄλλοι τ. τῆς λ. (ΙΛ λ. *αἱματιά*).

Ἔντερο ποὺ χρησιμοποιεῖται στὴν κατασκευὴ ἀλλαντικῶν (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *αἱματιὰ* 1γ): *ποιὰν ὀματιά, ποιὸν ἄντερο, ποιὰ φούσκα νὰ γεμώση;* ὅ.π.

αἱματικός, ἐπίθ. Θησ. (Βεν.) Ϛ′ [57[1]].

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἱματικός*.

Ποὺ ἔχει βασιλικό, εὐγενικὸ αἷμα: *Οὗτος μὲ τοὺς αἱματικοὺς ἔφθασε στὴν Ἀθήνα* ὅ.π.

αἱματὶς ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 394.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἱματίς*.

Πιθ. αἷμα ποὺ ἔμεινε σὲ κακοψημένο κρέας (πβ. Κοραῆ, Ἄτ. Α′, 308· βλ. ὅμως καὶ Δημητράκ.): *Πάντα τὸν δεῖνα μερτικὸν μικρότερον τὸν δίδε, ἂς ἔνι καὶ συνόστεον, ἂς ἔχη καὶ αἱματίδας* ὅ.π.

αἱματίτης, ἐπίθ.· *ἁρματίτης* ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ *αἱματίτης*, Ἰατροσόφ. (Legr.) XXIII.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἱματίτης*. Σήμ. στὴν Ἄνδρο καὶ τὴ Χίο ἐπίθ. *ματσίτικος* (ἀπὸ τὸ *αἱματίτικος*) (ΙΛ λ. *αἱματίτικος*).

Λίθος ποὺ ἔχει κόκκινο χρῶμα (αἱμοστατικός): *Λίθος αἱματίτης ὁποίας προστριβῆς αἷμα ἐργάζεται· οὗτος μετὰ μέλιτος ἢ γάλακτος λειωθεὶς ὀφθαλμικὰς ὀδύνας ἰᾶται* ὅ.π.

αἱματίτσιν τό, Πρόδρ. (Hess. - Pern.) III 394 (χφ. gV) (κριτ. ὑπ.).

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *αἷμα*.

Λίγο αἷμα: *ἂς ἔναι σύστεον, σύνωμον, ἂς ἔχη κ' αἱματίτσιν* ὅ.π.

αἱματόβαπτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 3179.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *βάπτω*.

Βουτηγμένος στὸ αἷμα: *καὶ πᾶσαν αἱματόβαπτον ῥομφαίαν ἀναδείξας* ὅ.π. — Πβ. *αἱματοφόρος, αἱματόφυρτος, αἱμόφυρτος, αἱματώδης* καὶ τὰ σημερ. *αἱματοβούτηχτος* (ΙΛ στὴ λ.) καὶ *αἱματοβαφὴς* (ὡς λόγ.) (αὐτ. στὴ λ.).

αἱματοβόρος, ἐπίθ. Καναν. (P. G. 156) 61.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ ἀρχ. *βιβρώσκω*.

Αἱμοχαρής: *κατέδραμεν αὖθις ἄφνω στρατιὰ καθ' ἡμῶν Μουσουλμάνων..., ἔχοντες καὶ στρατάρχην ἄνδρα μανὸν καὶ αἱματοβόρον* ὅ.π. — Πβ. *αἱμοβόρος* β, *αἱματοπίνος, αἱματοπότης, αἱμοπότης, αἱματοχαρής, αἱμοχαρής, αἱματόχαρτος*.

αἱματοδόχος, ἐπίθ. Πωρικ. (Wagn.) V 29.

Ἡ λ. ἤδη σὲ σχόλ. (Δημητράκ.) καὶ σήμ. ὡς λόγ. στοὺς τ. *αἱματοδόχος* καὶ *αἱμοδόχος*, καθὼς καὶ στὸν τ. *ματοδόχος* (Πρωΐας Λεξ., Συμπλ., λ. *αἱματοδόχος*).

Ποὺ περιέχει αἷμα, ποὺ συντελεῖ στὴ δημιουργία αἵματος): *Κρόκον τὸν αἱματοδόχον καὶ πνευματόμαχον καὶ Λάθυρον τὸν ἀκέφαλον* ὅ.π. —Πβ. *αἱματοειδής, αἱμοδότης*.

αἱματοειδής, ἐπίθ. Πωρικ. (Ζώρ.) Α 17 - 18.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἱματοειδής*.

Ποὺ περιέχει αἷμα, ποὺ ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ δημιουργῇ αἷμα: *Κύαμον τὸν αἱματοειδῆ καὶ πνευματομάχον, φάσουλον τὸν κοιλιοπρήστην* ὅ.π. —Πβ. *αἱματοδόχος, αἱμοδότης*.

αἱματόθρεπτος, ἐπίθ. Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) Γ′ 52.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *τρέφω*.

Ποὺ τρέφεται μὲ αἷμα: *καὶ φθεῖρες αἱματόθρεπτοι τοῖς αἵμασι συζῶσιν* ὅ.π.

αἱματοκαρδιοκόπης ὁ, βλ. *αἱματοκαρδιοπότης*.

αἱματοκαρδιοπότης ὁ, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2252.

Ἀπὸ τὸ μτγν. οὐσ. *αἱματοπότης* μὲ παρεμβολὴ τοῦ οὐσ. *καρδία*.

Αὐτὸς ποὺ πίνει τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς (κάποιου): *πικρὸς βιαστής μου, τύραννος αἱματοκαρδιοπότης* (ἐσφαλμ. γραφή: *αἱματοκαρδιοκόπης*, Λίβ., Lamb., Esc. 3437) ὅ.π.

αἱματοκυλισία ἡ· *ματοκυλισά*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ′ 1111.

Ἀπὸ τὸ *αἱματοκυλῶ*. Ἡ λ. στὸν τ. *ματοκυλισὰ* καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (ΙΛ).

Αἱματοχυσία: *Γίνονται ματοκυλισές, πολλῶ λογιῶ θανάτοι* ὅ.π. — Πβ. τὰ σημερ. *αἱματοκύλισμα* καὶ *αἱματοκυλισμὸς* (ΙΛ).

αἱματοκυλῶ, Συναξ. γυν. (Krumb.) 680· *ματοκυλῶ*, Θυσ. (Μεγ.[2]) 689. Μτχ. *αἱματοκυλισμένος*, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 422, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ε′ 477, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 197, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 517[2]· *ματοκυλισμένος*, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ε′ 394, 540, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ′ 1906.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *κυλῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *αἱματοκυλίζω*).

Τραυματίζω μὲ σκληρότητα κάποιον προκαλώντας του μεγάλη αἱμορραγία: *Ξένοι, δικοὶ τὸ ῥέγονται τὸ τέκνο ὅσοι τὸ δοῦσι* (παραλ. 3 στ.)· *κ' ἐσὺ πῶς εἶναι μπορετὸ νὰ τὸ ματοκυλήσῃς;* Θυσ. 689. Ἡ μτχ. παρκ.: Βουτηγμένος στὸ αἷμα: *Ἤκλαιγε ὁ Βλάχος νὰ θωρῇ τέτοι' αἰτὸ σφαμένο, ἀσούσσουμο κι' ἀνέγνωρο καὶ ματοκυλισμένο* Ἐρωτόκρ. Δ′ 1906.

αἱματοπίνος ὁ· *ματοπίνος*, Ἀνακάλ. (Κριαρ.) 85.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *πίνω*. Ὁ τ. *αἱματοπίνος* καὶ στὸ Βλάχ. Πβ. καὶ Δημητράκ. λ. *αἱματοπίνης*, καθὼς καὶ ΙΛ λ. *αἱμάτακας*.

Αἱμοβόρος, αἱμοδιψὴς (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Βλάχ.): *μουσουλουμάνοι νὰ γενοῦ καὶ σκύλοι ματοπίνοι* ὅ.π. —Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπότης, αἱματοχαρής, αἱματόχαρτος, αἱμοβόρος* β, *αἱμοπότης, αἱμοχαρής*.

αἱματοπληγωμένος, μτχ. Διγ. (Lambr.) Ο 1270.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὴ μτχ. παθητ. παρκ. τοῦ *πληγώνω*.

Πληγωμένος: *καὶ νὰ τὰ φέρω ὀμπροστὰ σ' ἐσένα σκοτωμένα καὶ ἀπὸ τὸ κοντάρι μου αἱματοπληγωμένα* ὅ.π.

αἱματόπονος ὁ, βλ. *ματόπονος*.

αἱματοπότης ὁ, Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) Π 322, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 278, Πουλολ.

(Ζώρ.) Ἀθ. 322, Πουλολ. (Krawcz.) 358, 363, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 24, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 315^{34}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἱματοπώτης*, μτγν. *αἱματοπότης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο μὲ τοὺς τύπους *αἱματοπότης* καὶ *αἱματοπόχτης* (ΙΛ λ. *αἱματοπότης*). Τὸ θηλ. *αἱματοπῶτις* ἤδη μτγν.

Αὐτὸς ποὺ πίνει αἷμα, αἱμοβόρος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ., Βλαστοῦ, Συνών.): *λύκος ὁ νυκτοβαδιστὴς καὶ ὁ αἱματοπότης* Διήγ. παιδ. 24· *Ἦν δ' ἄρ' οὐδὲν δεινότερον καρδίας μνησικάκου, οὐδὲ ψυχῆς ἀλάστορος καὶ γνώμης φονευτρίας, αἱματοπότιδος πικρᾶς φόνους ῥοφᾶν διψώσης* Μανασσ., Ἀριστ. II 322. — Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπίνος, αἱματοχαρής, αἱματόχαρτος, αἱμοβόρος* β, *αἱμοπότης, αἱμοχαρής*.

αἱματοποτίζω, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 414.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *ποτίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποτίζω μὲ αἷμα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Ἔσφαξες τὴν καρδία μου κ' αἱματοπότισές την* ὅ.π.

αἱματοστάλακτος, ἐπίθ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Α' 35.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *σταλάζω*. Ἡ λ. στὸν τ. *αἱματοστάλαχτος* στὴ νεοελλ. λογοτ. (ΙΛ., λ. *αἱματοστάλαχτος*).

Ποὺ περιέχει σταλαγματιὲς αἵματος, ποὺ στάζει αἷμα: *τῶν οὐθάτων γὰρ ἡ βρεφοτρόφος ῥύσις εἰς αἱματοστάλακτον ὄμβρον ἐτράπη* ὅ.π.

αἱματοφλογίζομαι, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 316^{24}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *φλογίζομαι*.

Φλογίζεται τὸ αἷμα μου, βρίσκομαι σὲ ψυχικὴ ἀναταραχὴ (ἀπὸ ἔρωτα): *Ἐσὺ δὲν ἐκαρδιοπόνεσες, οὐδὲ αἱματοφλογίσθης* ὅ.π.

αἱματοφόνος, βλ. *αἱματοφόρος*.

αἱματοφόρος, ἐπίθ. Ἑρμον. (Μαυρ., Ἐκλογὴ Α') 2167.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *φέρω* (ἄσχετο πρὸς τὸ ἀρχ. *αἱματηφόρος*). Ἡ ἐσφαλμ. γραφὴ *αἱματοφόνος*, Ἑρμον. (Legr.) Χ 283, πιθ. ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ *δολοφόνος*.

Αἱματοβαμμένος, αἱμόφυρτος: *καὶ πλατεῖαι γὰρ καὶ ῥύμαι* (παραλ. 1 στ.) *ἐγεμώσασιν ἐκ τὸ 'μα* (παραλ. 1 στ.) *ὡς ποταμηδὸν ἐκρέον τῶν ἀνδρῶν αἱματοφόρων σύν τε γυναικῶν καὶ παίδων* ὅ.π. —Πβ. *αἱματόβαπτος, αἱματόφυρτος, αἱματώδης, αἱμόφυρτος*.

αἱματόφυρτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 1417, 3527, Ἑρμον. (Legr.) Σ 143, 182, 305, Βίος Ἀλ. (Wagn.) 3524, Δούκ. (Grecu) 81^{9}, 363^{20}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἱματόφυρτος*.

Αἱματοβαμμένος, βουτηγμένος στὸ αἷμα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *καὶ πάλιν αἱματόφυρτοι Τροίας αἱ πεδιάδες* Μανασσ., Χρον. 1417· *αἱματόφυρτοι ὄντες ἠρωτῶντο παρὰ τῶν γυναικῶν* Δούκ. 363^{20}. —Πβ. *αἱματόβαπτος, αἱματοφόρος, αἱματώδης, αἱμόφυρτος*.

αἱματοχαρής, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4728.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *χαίρω*. Ἡ λ. ἤδη στὴ Σούδα· σήμ. *αἱματόχαρος* (Πρωΐας Λεξ., λ. *αἱματοχαρής*).

Ποὺ αἰσθάνεται χαρὰ στὴ θέα τοῦ αἵματος, αἱμοχαρής: *ὁπλίτας αἱματοχαρεῖς, ἀλκίμους, εὐκαρδίους* ὅ.π. —Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπίνος, αἱματοπότης, αἱματόχαρτος, αἱμοβόρος* β, *αἱμοπότης, αἱμοχαρής*.

αἱματόχαρτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2697.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *χαίρω*.

Αἱμοχαρής: *καὶ ξίφος αἱματόχαρτον ἐμέθυσε τῷ φόνῳ* ὅ.π. — Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπίνος, αἱματοπότης, αἱματοχαρής, αἱμοβόρος* β, *αἱμοπότης, αἱμοχαρής*.

αἱματοχυσὰ ἡ, βλ. *αἱματοχυσία*.

αἱματοχυσία ἡ, Ἀχιλλ. (Haag.) L 475, Ἀχιλλ. (Hess.) L 455, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 575, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 129, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 170, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 49, 308, 818, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 141, Διγ. (Lambr.) Ο 1162· *αἱματοχυσά*, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ε' 263· *ματοχυσία*, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 48, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 85, 389, 684, 1086, 1210, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 231^{10}, 307^{24}, 340^{11}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 115^{16}· *ματοχυσιά*, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 4, Εὐγέν. (Vitti) Πρόλ. 74· *ματοχυσά*, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 580^{4}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἱματοχυσία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χύσιμο αἵματος, σφαγή, σύγκρουση αἱματηρὴ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S Κων/νίδη, καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ ἐπλήθυνεν ὁ ποταμὸς τῆς αἱματοχυσίας* Ἀχιλλ. (Haag) L 475· *Ποί' ἀφεντία ἐξ ἀρχῆς διχῶς 'ματοχυσίαν ἐστάθην εἰς τὴν τάξιν της κ' εἰς τὴν ἐλευθερίαν;* Παλαμήδ., Βοηβ. 85. —Πβ. *αἱματεκχυσία*.

αἱματώδης, ἐπίθ. Διήγ. Βελ. (Cant.) 211α.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἱματώδης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Αἱματοβαμμένος, βουτηγμένος στὸ αἷμα (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Χρύσιππ., Σιγ. 42^{20}): *καὶ τὰ σπαθιὰ δαγκάνουσιν, λούγουνται αἱματώδεις, ἀνδρῶν σωμάτων διασκελοῦν, πηδοῦσιν εἰς τὸ κάστρον* ὅ.π. — Πβ. *αἱματόβαπτος, αἱματοφόρος, αἱματόφυρτος, αἱμόφυρτος*.

αἱματώνω, Διγ. (Καλ.) Esc. 1406, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 2080, Διγ. (Καλ.) Α 3077, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 535, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 158, Πουλολ. (Krawcz.) 169, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 430, 464, Γ' 306, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 421, Θησ. (Βεν.) Β' [10^{7}], Ζ' [41^{5}], Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{186}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 48^{11}, 51^{9}, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 149, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 107, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 215, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1147, Λίμπον. (Legr.) 43, Ζήν. (Σάθ.) Α' 248, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 286^{28}, 375^{25}, 487^{17}· *ματώνω*, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 147, Βεν. (Λάμπρ.) 79, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 408, 415, 785, Θησ. (Βεν.) Β' [84^{2}], Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 75^{5}, Συναξ. γυν. (Krumb. 666, Ἀχέλ. (Pern.) 236, 512, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ' 436, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 378^{33}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 717, 1701, Δ' 1283, 1597, Θυσ. (Μέγ.^{2}) 463, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 583, Δ' 194, Ε' 1287, Ζήν. (Σάθ.) Β' 184, Γ' 115, 143, Ε' 1, 383, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 278, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 287^{1}, 294^{1}, 531^{6}.

Τὸ ἀρχ. *αἱματῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. καὶ μὲ τοὺς δύο τύπους (Δημητράκ.).

Α' Μτβ.: Πληγώνω: *ὅλοι νὰ ἀποθάνουσι διὰ τὸν Μαχουμέτην καὶ διὰ τὸν αὐθέντην των ὅλοι νὰ ματωθοῦσιν* Ψευδο - Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. 785: *Ηὕρηκε τὴν πολυαγαπᾶ κρυγιὰ καὶ ματωμένη* Ἐρωτόκρ. Β' 717. **Β'** Ἀμτβ.: Βάφομαι μὲ αἷμα, πληγώνομαι: *τὰ σωθικὰ ματώσασι κ' αἷμα πολὺν ἐφτύσα καὶ μὲς στὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς τὸν πόνον ἐγροικήσα* Ἐρωτόκρ. Β' 1701. Ἡ μτχ. *αἱματωμένος* καὶ *ματωμένος*: **α)** ποὺ σχετίζεται μὲ αἷμα, φόνο, αἱματοχυσία: *Τοῦτα τ' ἁρπαξιμιὰ τὰ ματωμένα πλούτη κ' ἡ βασιλειά σου δὲ μποροῦσι ὄφελος νὰ σοῦ δώσουσι κιανένα* Ἐρωφ. Γ' 436· *Καὶ μέσα στὴν ἀναμιγήν, στὴν ματωμένην μάχην* Τζάνε, Κρ. πόλ. 287^{1}· **β)** ποὺ σχετίζεται μὲ αἷμα, ψυχικὸ πόνο: *Πότε νὰ σὲ ἀπάντησα μὲ δάκρυα ματωμένα* Ἐρωτοπ. 147 (πβ. τὴν ἀρχ. παροιμία *αἵματα κλαίειν* καὶ τὴ νεοελλ. *γαίματα κλαίω*, βλ. Πολ. Ν., Παροιμ. Α' 351)· **γ)** καμωμένος μὲ αἷμα:

ἐπῆρε τὸ ῥαβδίν μου καὶ γράμματά μοι ἔγραψε ἀπάνω αἱματωμένα Διγ. Α 3077.

αἱμοβόρος, ἐπίθ. Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 544, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4043, Ἑρμον. (Legr.) Τ 33, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 96, Δούκ. (Grecu) 287^{13}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 110^{18}· *αἱμόβορος,* Διήγ. παιδ. (Wagn.) 16, 23, 816, 856· *ὠμόβορος,* Διήγ. παιδ. (Wagn.) 23 (χφ. V) (κριτ. ὑπ.), 816 (χφ. V) (κριτ. ὑπ.), 856 (χφ. V) (κριτ. ὑπ.), 1033.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἱμοβόρος*. Ὁ ἀναβιβ. τοῦ τόνου στὸν τ. *αἱμόβορος* ἀναλογικὰ πρὸς τὸ *αἱμόδιψος* (Δημητράκ.) καὶ τὸ *αἱματόδιψος* (Βλαστοῦ, Συνών.) (πβ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 91). Μᾶλλον ἀπίθανη ἡ γνώμη τοῦ Χατζιδ. (ΜΝΕ Α′ 521, Β′ 164 καὶ Ἀθ. 10, 1898, 22) ὅτι πρόκειται γιὰ γλωσσικὸ βιασμό. Ὁ τ. *ὠμόβορος*, ποὺ ἀπαντᾶ καὶ σήμ. στὴν Πελοπόνν. (ΙΛ λ. *αἱμοβόρος*), μᾶλλον κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ *ὠμὸς* ἢ κατὰ προληπτικὴ ἀφομοίωση (τ. *ὀμόβορος*) παρὰ διάσωση τοῦ μτγν. ἐπιθ. *ὠμόβορος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Σαρκοβόρος: *ἐγὼ* (δηλ. *ὁ λύκος*) *εἶμαι αἱμόβορον, ἐσθίω γὰρ τὰ ζῷα* Διήγ. παιδ. 816· πβ. *αἱμοφάγος*· **β)** αἱμοχαρὴς (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Μέγα Κωνσταντῖνο, βλ. Lampe, Lex., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *οὐδέποτε συνώδευσα φονεῦσιν αἱμοβόροις* Γλυκᾶ, Στ. 544. Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπίνος, αἱματοπότης, αἱματοχαρής, αἱματόχαρτος, αἱμοπότης, αἱμοχαρής*.

αἱμοδότης ὁ, Πωρικ. (Ζώρ.) Ἀπ. 23.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ μτγν. *δότης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς νεώτ. λόγ. (ἢ τεχνικὴ λ.) (Πάπυρος - Λαρούς, Γεν. Ἐγκυκλοπ., λ. *αἱμοδότης*).

Αὐτὸς ποὺ δίνει αἷμα, ποὺ συντελεῖ στὴ δημιουργία αἵματος: *Κουκκίον τὸν αἱμοδότην καὶ πνευματομάχον καὶ Λάθυρον τὸν ἀκέφαλον* ὅ.π. —Πβ. *αἱματοδόχος, αἱματοειδής*.

αἱμομείκτης ὁ, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 568^{10}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 6^{8}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ *μειγνύω*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Πανδέκτη (L-S Κων/νίδη) (Πβ. καὶ Du Cange λ. *αἱμομιξία*) καὶ σήμ. ὡς λόγ. (ΙΛ).

Αὐτὸς ποὺ συνευρίσκεται μὲ γυναίκα συγγενῆ ἐξ αἵματος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ἔλαβον κόρην εἰς μνηστείαν,... ἐτελεύτησεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς μνηστείας, οὐ δύναμαι λαβεῖν τὴν αὐταδέλφην αὐτῆς εἰς γάμον, διότι εὑρίσκομαι ἔχειν δύο ἀδελφὰς καὶ ἐστὶν αἱμομείκτης, εἰ καὶ γάμος οὐ παρηκολούθησεν* Ἑλλην. νόμ. 568^{10}.

αἱμομειξία ἡ, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 138 ρμα′.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸ οὐσ. *μεῖξις*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Πανδέκτη (L-S Κων/νίδη) καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τὸν ἀμφίβολο τ. *'μομειξία* βλ. Κουκ., Ἀθ. 42, 1930, 47.

Ἡ μεταξὺ συγγενῶν ἐξ αἵματος σαρκικὴ ἕνωση (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Πανδέκτη, L-S Κων/νίδη· πβ. καὶ Lampe, Lex. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Περὶ αἱμομειξίας* ὅ.π.

αἱμοπότης ὁ, Διγ. (Καλ.) Α 177.

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἱμοπότης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Πάπυρος - Λαρούς, Γεν. Ἐγκυκλοπ., στὴ λ.).

Αὐτὸς ποὺ πίνει αἷμα, αἱμοχαρής: *ὡς λέων θρασύς, ἀνήμερος, ἄπονος, αἱμοπότης* ὅ.π. — Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπίνος, αἱματοπότης, αἱματοχαρής, αἱματόχαρτος, αἱμοβόρος* β, *αἱμοχαρής*.

αἱμορραγία ἡ· *αἱμορραΐα*, Ἑρμον. (Legr.) Λ 5.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἱμορραγία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ., ἀλλὰ καὶ στὴ Ζάκυνθο μὲ τ. *'μορρογγία* (ΙΛ).

αἱμορραγῶ, Ἑρμον. (Legr.) Μ 87.

Τὸ ἀρχ. *αἱμορραγῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Πάπυρος - Λαρούς, Γεν. Ἐγκυκλοπ.).

Ῥέω (μὲ ὑποκείμενο κατὰ βιασμὸ τὸ οὐσ. *αἷμα*): *κ' ἐκ τοῦ δόσματος τὴν κόψιν αἱμορράγησεν τὸ αἷμα* ὅ.π.

αἱμόρρευσις ἡ, Ἑρμον. (Legr.) Ρ 47.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *αἷμα* καὶ *ῥεῦσις*.

Ῥοὴ αἵματος, αἱμορραγία: *Οἱ δ' Ἀχαῖοι βλεψαμένοι τόν τε κίνδυνον Ἕκτόρου τὴν αἱμόρρευσιν ἀκούσας ἐκ τὸν στόμαχον ἐκείνου ὑπολάβαν γοῦν οἱ πάντες ὅτι τέθνηκεν αὐτίκα* ὅ.π.

αἱμοφάγος, ἐπίθ. Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 138 ρμ′.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἷμα* καὶ τὸν ἀόρ. *ἔφαγον* τοῦ *τρώγω*. Ἡ λ. ἤδη σὲ Κανόνα εἰς φύλακα ἄγγελον, Παπαδ. Α, Ἀθ. 54, 1950, 208. Βλ. καὶ Κουμαν., Συναγ. ν. λέξ. καὶ Μανδηλαρᾶ, Ἀθ. 62, 1958, 340.

Ποὺ «τρώει» αἷμα: *Περὶ αἱμοφάγων, ἤγουν ὁποὺ τρώγουν αἷμα* ὅ.π.—Πβ. *αἱμοβόρος α*.

αἱμόφυρτος, ἐπίθ. Βίος Ἀλ. (Reichm.) 3876.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἱμόφυρτος*.

Αἱματοβαμμένος, βουτηγμένος στὸ αἷμα: *ἡμίθνητον, αἱμόφυρτον, μόγις κινοῦντα γλῶσσαν* ὅ.π. —Πβ. *αἱματόβαπτος, αἱματοφόρος, αἱματόφυρτος, αἱματώδης*.

αἱμοχαρής, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5671.

Ἡ λ. σὲ παπυρ. καὶ σὲ σχόλ. (L-S), καθὼς καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Ἀνδρ., Λεξ., Πάπυρος-Λαρούς, Γεν. Ἐγκυκλοπ.) καὶ ὡς δημ. *αἱμόχαρος* (Θεσσ., *ἱμόχαρους*, βλ. ΙΛ λ. *αἱματόχαρος*).

Ποὺ χαίρεται μὲ τὸ αἷμα, ἄγριος (Ἡ σημασ. ἤδη σὲ παπυρ. καὶ σὲ σχόλ., L-S): *πάλιν κινεῖται κατ' ἐχθρῶν αἱμοχαρῶν, ἐκφύλων* ὅ.π. —Πβ. *αἱματοβόρος, αἱματοπίνος, αἱματοπότης, αἱματοχαρής, αἱματόχαρτος, αἱμοβόρος* β, *αἱμοπότης*.

αἴνεσις ἡ, Γλυκᾶ, Ἀναγ. (Εὐστρ.) 367, Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 135.

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἴνεσις*.

Ἐξύμνηση (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *καὶ ζήσομαι καὶ τὸ σεπτὸν μεγαλυνῶ σου κράτος* (παραλ. 1 στ.), *κὰν ἐν νεκροῖς τὴν αἴνεσιν οὐκ εἶναι λόγος λέγῃ* Γλυκᾶ, Ἀναγ. 367.

ἀίντα ἡ, βλ. *ἀίδα*.

αἱρεσία ἡ, Μαχ. (Dawk.) 66^{15}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *αἵρεσις*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴ Θήρα στὴ σημασ. φθόνος (ΙΛ).

Αἵρεση: *Οἱ Ῥωμαῖοι πλανοῦν τὸν λαὸν καὶ βάλλουν τους εἰς αἱρεσίαν, λαλῶντα διὰ τὸν σταυρὸν πῶς ἔνι τίμιον ξύλον ἀπὸ τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ* ὅ.π. —Πβ. *αἵρεσις* 1, *αἱρετικία* 1.

αἱρεσιάρχης ὁ, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2735.

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἱρεσιάρχης*.

Ἀρχηγός, ἡγέτης θρησκευτικῆς αἵρεσης: *αὐτὴ καὶ ἀνακάτωσεν ἁπάσας τὰς αἱρέσεις* (παραλ. 3 στ.), *Σεβῆρον τὸν ἀκέφαλον καὶ τοὺς αἱρεσιάρχας* ὅ.π.

αἵρεσις ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 467^{31}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 769, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1729.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἵρεσις*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *αἵρεσι*).

1) Θρησκευτικὴ αἵρεση (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ἂν ἔνι... κράξουν τον περὶ φόνου οὗ περὶ παραβουλίας οὗ διὰ αἵρεσιν, καλὰ κελεύει τὸ δίκαιον* Ἀσσίζ. 467^{31}. Πβ. *αἱρεσία, αἱρετικία* 1. **2**) Κακότροπη συνήθεια, ἐλάττωμα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *αἵρεσι* 1): *Ἀκόμη ἄλλην αἵρεσιν ἔχουσιν οἱ τοιοῦτοι, ὁπόταν θέλουν νὰ ἐβγοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἀπαντήσουν ὀμπροστὰ κανένα ἱερέα, εἰς τὰ ὀπίσω στρέφονται, δὲν ὑπαγαίνουν πλέα* Ἱστ. Βλαχ. 1729.

αἱρετὴς ὁ, βλ. *αἱρετός*.

αἱρετικία ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.), 227^{16}, 270^{20}, 356^{13}, 477^{18}, Μαχ. (Dawk.) 10^{22}· *αἱρετικιὰ* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 106^{1}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *αἱρετικός*.

1) Θρησκευτικὴ αἵρεση: *οὐδὲ κανενοῦ φόνου, οὐδὲ κλεψίας, οὐδὲ παραβουλίας, οὐδὲ αἱρετικιᾶς, ὡς ἔνι παντελῆνος ἢ αἱρετικὸς* Ἀσσίζ. 106^{1}. —Πβ. *αἵρεσις* 1, *αἱρεσία*. **2**) Ἀκολασία: *Περὶ τῆς γυναίκας ὁποὺ ἀγκαλεῖ ἕναν ἄνθρωπον ὁποὺ πέφτει μετά της παρὰ φύσης, τουτέστιν ἀλλοίως παρὰ οὐδὲν ἔνι δίκαιον... Ἐὰν γένηται ὅτι μία γυναίκα ἀγκαλεῖ ἕναν ἄνθρωπον διὰ αἱρετικίαν ἢ εἷς ἄνθρωπος μίαν γυναῖκαν... περὶ τοιούτης αἱρετικίας, τὸ δίκαιον κρινίσκει...* Ἀσσίζ. 227^{16}.

αἱρετικός, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 188^{10}, 216^{17}, 439^{27}, Φυσιολ. (Pitra) 350^{10}, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Β′ 17, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 50^{10-11}, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 366, Χρον. (Kirp.) 309, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 96^{20}, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1499, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 178 ρξα′, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 547^{11}· *αἱρητικός*, Φυσιολ. (Zur.) XXVII 1^{14}, XXXVIII 1^{6-7}· *αἱρέτικος*, Γυμν. Ρώμ. (Μανούσ.) 86.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἱρετικός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. καὶ ὡς λόγ. καὶ ὡς δημ. (ΙΛ).

α) Ποὺ ἀνήκει σὲ θρησκευτικὴ αἵρεση (πβ. Ἐπιστ. πρὸς Τίτον 3, 10) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Ἐὰν ὁ πατὴρ ἔνι ὀρθόδοξος καὶ τὰ παιδιὰ ἔνι αἱρετικὰ οὗ πατελένιοι* Ἀσσίζ. 39^{27}· **β**) ἀσεβής: *Ἀφορεσμένε γάδαρε καὶ τρισκαταραμένε, αἱρετικὲ κ' ἐπίβουλε, σκύλε μαγαρισμένε* Γαδ. διήγ. 366.

αἱρετὸς ὁ· στὸν τ. αὐτὸν ἢ πιθ. σὲ τ. *αἱρετής* ἀνάγονται τὰ ἑξῆς: γεν. πληθ. *αἵρετων* (χφ. *ἔρετον*) Ἀσσίζ. (Σάθ.) 267^{7}· αἰτ. πληθ. *αἱρέτας* (χφ. *ερετας*) Ἀσσίζ. 267^{9}· αἰτ. πληθ. *αἱρετὰς* (χφ. *αιρετας*) Ἀσσίζ. 428^{22}· γεν. πληθ. *αἱροτῶν* (χφ. *εροτον*) Ἀσσίζ. 428^{21}· αἰτ. πληθ. *αἵρητας* (χφ. ἔρητας) Ἀσσίζ. 176^{1}.

Πιθ. τὸ ἀρχ. ρηματ. ἐπίθ. *αἱρετὸς* ὡς οὐσ. —Πβ. καὶ τὸ οὐσ. *αἱρετὴς* (Frisk, Wört. λ. *αἱρέω*) καὶ *αἱρέτης* (Preisigke - Kiessling, Abschn. 8 στὴ λ.)

Διαιτητής: *Ὁποὺ νὰ μηδὲν κρατηθῆ εἰς τὴν κρίσιν τοὺς αἵρητας ὥσπερ λέγουνται φράγκικα ἄλπιτροι* αὐτ. 176^{1}. —Συνών. *ἄλπιτρος*.

αἵρητας ἢ **αἵρητης** ὁ, βλ. *αἱρετός*.

αἱρητικός, ἐπίθ. βλ. *αἱρετικός*.

αἱροτὸς ὁ, βλ. *αἱρετός*.

αἴρω, Δούκ. (Grecu) 215^{28}.

Τὸ ἀρχ. *αἴρω*.

Φρ.: *αἴρω λόγους*=συνομιλῶ, συζητῶ (πβ. Steph., Θησ. λ. *αἴρω*, 1064A καὶ τὸ *αἴρω φωνὴν* ΠΔ, Tisch., Βασ. α 11, 4 : *Ὁ σὸς ἀδελφός, ἐμὸς δὲ κύριος Χαμζά - πεγης θέλει λόγους ἆραι μετὰ σοῦ, τοὺς οὓς οὐκ ἔστιν ἑτέρῳ ἐνωτισθῆναι* ὅ.π.

αἰσθάνομαι, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 479, O 494, Καλλίμ. (Κριαρ.) 912, Λίβ. (Μαυρ.) P 1163, Λίβ. (Lamb.) Sc. 923, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1568 (ἔκδ. *ἀναισθάνεσθε*· Ξανθ., B-NJ 2, 1921, 200, διόρθ.: *ἂν αἰσθάνεσθε*)· *αἰστάνομαι*, Σπαν. (Hanna) V 10, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ 18, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2291, 3067, N 364, Λίβ. (Wagn.) N 364, 2319, 3649, Ἀχιλλ. (Hess.) N 9· *'στάνομαι*, Λίβ. (Lamb.) N 160· *'σταίνομαι*, Λίβ. (Lamb.) Esc. 144· *ἠστάνομαι*, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2622· *αἰσθάνω*, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1501.

Τὸ ἀρχ. *αἰσθάνομαι*. Τὸ *η* τοῦ τ. *ἠστάνομαι* ἀπὸ τὴ χρονικὴ αὔξηση. Ἡ λ. σὲ ὅλους τοὺς τ. ἐκτὸς τοῦ τ. *αἰσθάνω* καὶ σήμ. (ΙΛ).

Α′ Μτβ. **1**) Γνωρίζω, εἶμαι ἔμπειρος (σὲ κάτι) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3): *Ἀλλ' ὅσοι καὶ ἂν αἰσθάνεσθε* (ἔκδ.: *ἀναισθάνεσθε*· διόρθ. Ξανθ., ὅ.π.) *τὸν πλάνον κόσμον τοῦτον δεῦτε, πικρὰ θρηνήσατε καὶ κλαύσατε μεγάλως* Ἀχιλλ. N 1568· *Ἀλλ' ὅσοι καὶ ἂν αἰστάνεσθε* (ἔκδ. *ἀναιστάνεσθε*) *τὸν πόθον τῶν Ἐρώτων, ὅσοι ἂν οὐκ ἐδέξασθε τρῶσιν ποσῶς ἀγάπης, ἅπαντες νῦν ἀκούσατε ἀφήγησιν τὴν ταύτην* Ἀχιλλ. N9. —Πβ. *ἀγροικῶ* I 4α. **2α**) Νιώθω (συναισθηματικά): *καὶ τάφον ὤρυξε βαθὺν ὁ χωρισμός σου τοῦτος καὶ ἔμψυχον ἔχει με νεκρόν, αἰστάνομαι τὸ πάθος* Σπαν. V 10. —Συνών. *ἀγροικῶ* II 1δ· **β**) ὑπομένω, ὑφίσταμαι: *καὶ νὰ τὴν λέγω τὰ ἔπαθα, τὰ εἶδα, τὰ ἠστάνθην καὶ τὰ μὲ παρεπίκρανεν ἡ τύχη μου εἰς τὸν κόσμον* Λίβ. Sc. 2291. —Συνών. *ἀγροικῶ* II 1ς. **Β′** Ἀμτβ. Ἔχω τὶς αἰσθήσεις μου (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *Ὁ γὰρ νεκρὸς οὐδὲν πονεῖ, ὅτι αἴσθησιν οὐκ ἔχει, ἐγὼ δὲ ζῶ κ' αἰστάνομαι, τὸ πάθος ἀπεικάζω* Κομν., Διδασκ. Δ 18· *καὶ ὁμοιάζει ὅτι οὐκ αἰσθάνεσαι, γίνεσαι ὡς τὸ λιθάριν, καὶ τὰ πονῶ 'θελοκουφεῖς καὶ οὐκ ἀντιστρέφεσαί με* Λίβ. Sc. 923. Συνών. *ἀγροικῶ* II 1α. **Γ′** Ἐνεργ. Γνωρίζω, ἔχω πεῖρα: *Ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὁποὺ αἰσθάνει κόσμον* Λίβ. Sc. 1501 (Πβ. Λίβ. Esc. 2646: *ὁ. γινώσκει κ.*). Πβ. *ἀγροικῶ* I 4α.

Ἡ μτχ. **1**) Ποὺ ἔχει τὶς αἰσθήσεις του, ζωντανός: *Σ' αὐτὸν τὸ κάστρον τὸ λαμπρόν, ὃ βλέπομεν, δοκεῖ μας ἀνθρώπων μένει σύστημα πάντως αἰσθανομένων* Καλλίμ. 912. **2**) Εὐαίσθητος, αἰσθαντικός: *Εἶχεν πολλὰ παράξενον, ἐξαίρετον, ὡραίαν, εὔμορφον αἰσθανόμενην ὁ ρήγας θυγατέραν* Λίβ. P 1163.

αἰσθάνω, βλ. *αἰσθάνομαι*.

αἴσθησις ἡ, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) O 495, Καλλίμ. (Κριαρ.) 447, 932, Βέλθ. (Κριαρ.) 362, 1061, Διήγ. Βελ. (Cant.) 245, Φλώρ. (Κριαρ.) 430, 930, Λίβ. (Μαυρ.) P 1295, 1499, Λίβ. (Lamb.) Sc. 169, 892, 920, 984, 2314, 2931, 3155, Λίβ. (Lamb.) N 176, Λίβ. (Wagn.) N 1146, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N 520, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ′ 230, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ 587, Ε′ 14· *αἴστησις*, Σπαν. (Hanna) V 12, Ἑρμον. (Legr.) Π 317, Λίβ. (Lamb.) Sc. 160, 511, 1614, 1953, 1974, 2059, 2626, 3504, 3841, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 446 (*αἰστήσις*: παρατονισμὸς γιὰ λόγους μετρικούς), Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 171, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 4,209, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ′ 114, Ε′ 1051, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. γ′ 31, Δ′ 587, Ε′ 14, Φορτουν. (Ξανθ.) Ε′ 133.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἴσθησις*.

1α) Συνείδηση, συναίσθηση (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Μέγα Κωνσταντῖνο, βλ. Lampe, Lex., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *ἄνθρωπος νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ πονῆ τοσοῦτον καὶ νὰ μὴ λέγη τὸ πονεῖ, χωρὶς αἰσθήσεως ἔνι* Λόγ. παρηγ. O 495· *Τὶ αὐτὰ δὲν ἔναι πράματα νὰ τὰ καταφρονοῦσιν, μάλιστα πὄχουν αἴσθησιν πρέπει νὰ τὰ θρηνοῦσιν βλέποντα τὶ ὅσα εἶναι ἄξια*

νὰ κάμνουν ἀμελοῦσιν Πένθ. θαν. Ν 520· **β**) ἀντίληψη, νοητικὴ ἱκανότητα : ἄρχοντας ἐδικούς του εἰς φρόνεσιν, εἰς αἴσθησιν βάνει στὴν Ἐγγλιτέραν, νὰ προμηθεύηται καλῶς τὴν σύστασιν τοῦ τόπου Διήγ. Βελ. 245· Τῆς αἴστησης τοῦ νοῦ, καὶ πάλι τοῦ λογικοῦ τῆς πεθυμιᾶς καὶ τῆς ἀγάπης σκότισις, συγχυσμὸς ἔναι καὶ ζάλη Σουμμ., Παστ. φίδ. Χορ. γ' [31]· **γ**) λογικό, νοῦς: θέλω συσφίξει τὴν καρδιὰ λίγο ν' ἀποκοτήση τὴν αἴσθηση νὰ συσταθῆ, τὴ γλώσσα νὰ μιλήση Ἐρωφ. Δ' 230. **2α**) Εὐαισθησία, αἰσθαντικότητα: Ὅμως γλυκιά 'ναι εἰς τὸν καθένα πὄχει τὰ λογικά του καὶ δὲν τοῦ λείπουν οἱ αἴσθησες, ἡ πατρικὴ φωλιά του Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' [14]· Οὐδ' αἴσθησιν ἀνθρωπινὴν δὲν ἤθελε μετέχει ὅποιος σὲ τέτοιαν συμφορὰν λύπην σ' ἐσὲ δὲν ἔχει Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ' [587]· πέτρας ἂν εἶχες αἴσθησιν καὶ σιδηρᾶν καρδίαν, νὰ μὲ ἐσυνεπάσχισες, ἂν ἔμαθες τὰ πάσχω Λίβ. Ν 1146· Ἄλλην δὲ πάλιν ἔγραφεν ἀρχόντισσα γυναῖκα, τὴν αἴσθησις ἀνέθρεψεν, ἐπαίδευσεν ἡ χάρις Βέλθ. 362· **β**) τὰ αἰσθήματα (ὡς σύνολο): εἰς αἰσθήσεως ἄβυσσον ἐσέβην ἡ ψυχή μου Λίβ. Sc. 984. Φρ.: ἔρχομαι εἰς αἴσθησιν = ἀναπολῶ: ἂν γὰρ εἰς αἴσθησιν ἐλθῶ καὶ εἰς νοῦν ἀναβιβάσω, πόσας καλὰς μεταβολὰς ἐρωτικοενηδόνους κατάστρατα ἐχαιρόμεθα Λίβ. Sc. 3155.

αἰσθητά, ἐπίρρ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 907, 7626, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 7626, Λίβ. (Lamb.) Ν 468.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. αἰσθητός.

1) Πραγματικά, ἀληθινά : ἔβλεπα νὰ εἶπες αἰσθητὰ τὴν ποθοορκωμοσίαν Λίβ. Ν 468· ἀπεικάζω αἰσθητὰ κ' ἐξεύρω ὅτι ἔνι ἀλήθεια, ὅτι ἐγὼ τὴν ἔβαλα στὴν φυλακὴν ὅπου ἦτον Χρον. Μορ. Η 7626. Πβ. αἰσθητικῶς 2, αἰσθητῶς. **2**) Ἀποφασιστικά: βουλὴν ἀπῆραν ἐνομοῦ μικροί τε καὶ μεγάλοι τὸ πῶς νὰ πράξουν αἰσθητὰ περὶ τῆς βασιλείας Χρον. Μορ. Η 907.

αἰσθητικός, ἐπίθ. Καλλίμ. (Κριαρ.) 336, 1959, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1369, 2819, Λίβ. (Wagn.) Ν 1764, 2201· αἰστητικὸς Λίβ. (Lamb.) Sc. 872, Esc. 1955.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αἰσθητικός.

1) Εὐαίσθητος : καὶ ἂν εἶσαι ὡς εἶσαι αἰσθητική, νὰ μὲ ψυχοπονέσης Λίβ. Sc. 2819· καὶ πῶς συνανεπλάκησαν καὶ μετὰ πόσου πόθου (παραλ. 1 στ.), λόγος οὐ δύναται λαλεῖν κὰν ὅση ἔχη χάριν· καρδία δύναται λαλεῖν αἰσθητικὴ καὶ μόνη Καλλίμ. 1959. Πβ. αἰσθητὸς 3. **2**) Σύμφωνος μὲ τὴν πραγματικότητα, ποὺ εἶναι κοντὰ στὴν πραγματικότητα, ἀληθινός: καὶ οὕτως νὰ ἔναι αἰσθητικὴ τοῦ καθενὸς (δηλ. τεχνητοῦ πουλιοῦ) ἡ πλάσις, καὶ νὰ τὰ εἶπες (ἔκδ. εἶδες· διόρθ. Lambert, Λίβ. 207, κριτ. ὑπ., στ. 1369) ἐκ παντὸς ζοῦν καὶ ἀναπετοῦσιν Λίβ. Ν 2201. Πβ. αἰσθητὸς 1.

αἰσθητικῶς, ἐπίρρ. Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 209[7], Λίβ. (Lamb.) Sc. 3159, Λίβ. (Wagn.) Ν 3741· αἰστητικῶς, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2702, Λίβ. (Wagn.) Ν 2394.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. αἰσθητικῶς. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ. στὴ λ. 2).

1) Αἰσθησιακά, φιλήδονα : Ὀφθαλμοὺς γάρ μοι καὶ ὅσον αἰσθητικώτερον ἡ παρθένος ἐρωτικῶς ἐξωνήσατο Μακρεμβ., Ὑσμ. 209[7]. **2**) Πραγματικά, ἀληθινά : Εἶπα τον : «Ναί, παράξενον ὄνειρον ἐφαντάχθην· τὸ βλέπω, εἶπα, αἰστητικῶς καὶ ἰδοὺ ἀφηγοῦμαι σέ το» Λίβ. Esc. 2702. Πβ. αἰσθητὰ 1, αἰσθητῶς.

αἰσθητοαναισθησία ἡ, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 2450.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. αἴσθησις καὶ ἀναισθησία μὲ ἐπίδρ. τοῦ ἐπιθ. αἰσθητός.

Ἐναλλαγὴ λιποθυμίας καὶ ἀνάκτησης τῶν αἰσθήσεων: Αὐτὴ νὰ πίπτη ἀναίσθητη κ' ἐκεῖνος νὰ ἐπαναφέρη καὶ ἁπλῶς ἀπ' αὔτην εἰς αὐτὸν καὶ ἀπ' αὔτην εἰς ἐκεῖνον, νὰ συχνομεταπίπτουσιν αἰσθητοαναισθησίας ὅ.π.

αἰσθητός, ἐπίθ. Διγ. (Καλ.) Α 108, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 495, 1064, Λίβ. (Lamb.) Ν 632, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 486, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 314[27], Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 58, Διακρούσ. (Ξηρ.) 114[19]· αἰστητός, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2510, 4009, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 135[2], 144[1], Τριβ., Ρὲ (Irmsch.) 62 (ἔκδ. αἰσθητή· Κριαρ., Byz., 28, 1958, 78, διόρθ.: αἰστητή).

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αἰσθητός.

1α) Ἀληθινός, πραγματικός : καὶ ἔβλεπες ἥλιον αἰσθητόν, οὐκ ἦτον συντυχία Λίβ. Ν 632· **β**) ποὺ ἔχει πραγματικὴ ὑπόσταση, ζωντανός: κ' ἐκεῖνα τὰ μηχανικὰ καὶ ἀναίσθητα πουλία ἐσυνερίζοντο λοιπὸν τὰ αἰσθητὰ καὶ ζῶντα Διγ. Α 108· ὁλημερὶς νὰ κάθεται νὰ τὴν περιλαμπώνη καὶ ὡσὰν νὰ ἦτον αἰσθητή, νὰ τὴν καταδαγκώνη Τριβ., Ρὲ 62. Πβ. αἰσθητικὸς 2. **2**) Συγκεκριμένος, γήινος : Κίτιν, πιόν, κοίτην δῶσε μου, τὴν κοίτην νὰ κοιτάσω ὡσὰν ἐσέν, παράδεισε τῶν αἰστητῶν τῶν πλάσων Κυπρ. ἐρωτ. 135[2]· Ὁ ἄγγελος ὁ αἰστητὸς ὁπού 'βλεπεν τὴν ζών μου μ' ἀφῆκεν τέλεια μοναχὸν κ' ἐχάσα τὴν ὁδόν μου Κυπρ. ἐρωτ. 144[1]. **3**) Εὐαίσθητος : Καὶ ἂν εἶναι ὅτι εἶσαι αἰστητή, νὰ μὲ ψυχοπονέσης Λίβ. Esc. 4009. Πβ. αἰσθητικὸς 1. **4**) Σημαντικός, ὄχι εὐκαταφρόνητος: κι' ἀφάνισον τὸν Ἀμαλίκ, τὸν πονηρὸν ἐχθρόν σου, τὸν αἰσθητὸν ἀντίπαλον κατάβαλον ἐν τάχει Διακρούσ. 114[19]. Φρ.: φῶς αἰσθητὸν = όραση: Ἐκεῖ εὑρίσκουν τὸν τυφλόν, εἰς τῆς Χρυσιᾶς τὴν πόρταν (παραλ. 2 στ.), διαβάζει χρόνους ἱκανούς, βοῶν, ἀναστενάζων : «Ποῦ μοι τὸ φῶς τὸ αἰσθητὸν ἡ δόξα μοι καὶ κλέος;» Γεωργηλ., Βελ. 486.

αἰσθητῶς, ἐπίρρ. Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 9, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1854, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1554· αἰστητῶς, Λίβ. (Lamb.) Esc. 572, 584, 2704, Λίβ. (Lamb.) Ν 480, Λίβ. (Wagn.) Ν 2392.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. αἰσθητῶς. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ.).

Μὲ τρόπο αἰσθητό, ὅπως στὴν πραγματικότητα (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. καὶ Lampe, Lex., στὴ λ. 3) : ὁπόταν σὲ ἐνθυμηθῶ ἢ βάλω σε εἰς τὸν νοῦν μου, δοκῶ, ἐμπρός μου στέκεσαι αἰσθητῶς καὶ θωρῶ σε Σπαν. Ρ 9· εἶπα τον «ναί, παράξενε, ὄνειρον ἐφαντάσθην. Τὸ βλέπω ἀκόμη αἰσθητῶς καὶ ἀκόμη ἀφηγοῦμαι σέ το» Λίβ. Ρ 1854. —Πβ. αἰσθητὰ 1, αἰσθητικῶς 2.

αἰστάνομαι, βλ. αἰσθάνομαι.

αἴστησις ἡ, βλ. αἴσθησις.

αἰστητικός, ἐπίθ. βλ. αἰσθητικός.

αἰστητικῶς, ἐπίρρ. βλ. αἰσθητικῶς.

αἰστητός, ἐπίθ. βλ. αἰσθητός.

αἰστητῶς, ἐπίρρ. βλ. αἰσθητῶς.

αἰσχίστως, ἐπίρρ. Κορων., Μπούας (Σάθ.) 78[22].

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. αἰσχίστως. Πβ. καὶ τὸ σημερ. ἰδιωμ. ἄσκιστον (ΙΛ λ. αἴσκιστος).

Μὲ τρόπο αἰσχρό, ἐπονείδιστα : Καὶ τους ἐχθρούς μου νίκησες κ' ἐδιῶξες ἀνελπίστως ἐκ τόπον πού 'τον ἄβατος κ' ἐφύγασιν αἰσχίστως ὅ.π.

αἰσχροκερδής, ἐπίθ.· αἰσχροκέρδης, Ἑρμον. (Legr.) Θ 127.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αἰσχροκερδής. Ὁ τ. αἰσχροκέρδης γιὰ λόγους μετρικούς. Ἡ λ. στὸν ἀρχ. τ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (ΙΛ).

αἰσχροπραγία ἡ, Ἐξήγ. πέτρ. (Βέης) 274.

Πιθ. ἀπὸ τὸ μτγν. *αἰσχροπραγῶ* μὲ ἐπίδρ. τοῦ οὐσ. *εὐπραγία*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Παλλάδιο (Sophocl.). Πβ. καὶ τὸ σημερ. *αἰσχροπραξία* (Δημητράκ.).

Αἰσχρή, ἐπονείδιστη πράξη (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Παλλάδιο, βλ. Sophocl.) : *οὗτος ὁρμήσας, δι' αἰσχροπραγίαν, ἀνελθεῖν ἐν τῷ τοῦ στύλου λίθῳ καὶ συλληφθείς,...θατέρου ποδὸς ἐστέρηται* ὅ. π.

αἰσχρουργός, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5091.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *αἰσχρουργός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ).

Αἰσχρὸς (κι' ὅταν ἀκόμη δὲν πρόκειται γιὰ πρόσ.· γιὰ τὴ χρήση πβ. Steph., Θησ.) : *Οὕτω βιοῦντα Μιχαὴλ ἡ μήτηρ καθορῶσα* (παραλ. 3 στ.) *βδελυροτήτων αἰσχρουργῶν ἀπάγειν ἐπειρᾶτο* ὅ. π.

αἰσχρουργῶ, Καναν. (P.G.156) 64A.

Τὸ μτγν. *αἰσχρουργῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ.).

Μεταχειρίζομαι μὲ αἰσχρὸ τρόπο (κάποιον) (Ἡ σημασ. καὶ χρήση ἤδη μτγν., ὅμως στὸν τ. *αἰσχροεργῶ*, Steph., Θησ.): *τὰς δὲ γυναῖκας ἀσελγῶς αἰσχρουργήσαντες* ὅ.π.

αἰσχρώδης, ἐπίθ. Βίος γέρ. (Wagn.) V 666.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἰσχρὸς* καὶ τὴν κατάλ. *-ώδης*.

Αἰσχρός, ἀνήθικος: *τὴν ἀκόλαστον ἐκείνην τῆς θηλείας τῆς αἰσχρώδους τὴν μητέρα* ὅ.π.

αἰσχυντῶ, Σπαν. (Hanna)A 410, B 391.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *αἰσχύνω* μὲ ἐπίδρ. τῶν *αἰσχυντός, ἀναίσχυντος ἀναισχυντῶ*.

Φέρομαι μὲ ἀσέβεια, προσβάλλω (κάποιον): *Μὴ αἰσχυντήσης γέροντα, μηδὲ καταφρονήσης, νὰ σ' εὔχωνται ὁλόψυχα καὶ νὰ μακροχρονίσης* Σπαν. A 410.

αἴτημαν τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 423^{4}, Φλώρ. (Κριαρ.) 177, 362.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἴτημα*.

Διεκδίκηση: *ἐκεῖνος τοῦ ποίου ἦτον ἡ οἰκία οὗ τὸ πράγμαν, ἠμπορεῖ νὰ ποίση νὰ σηκώσουν ἕνα τῶν μαρτύρων εἰς πόλεμον..., ἀμμὲ καλὰ νὰ ἠγνωρίζετε ὅτι οὐδὲν ἐμπορεῖ νὰ ἔχη πόλεμον, ἂν οὐδὲν χρήζη τὸ αἴτημαν ἀπὲ ἕνα μάρκον ἀσήμιν καὶ ἄνω* Ἀσσίζ. 423^{4}.

αἰτία ἡ, Προδρ. (Hess.-Pern.) I 139, II 70, III 424, Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.)281, B 299, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 87^{18}, 88^{13}, 123^{27}, Ἱερακοσ. (Hercher) 346^{19}, 497^{1}, Ὀρνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 573^{10}, Βέλθ. (Κριαρ.) 521, Ἑρμον. (Legr.) B 101, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 114^{23}, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) XIII 50, Πικατ. (Κριαρ.) 357, Συναξ. γυν. (Krumb.) 16, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N 369, Ἀχέλ. (Pern.) 1492, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 98^{19}, Μηλ., Ὁδοιπ. (Παπαγ. Σπ.) 638, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 142^{4}, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 649, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 402^{19}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 166 μζ', 176 ρθ', Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 164^{7}, 165^{7}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 164^{19}, 177^{3}, 275^{6}, 399^{13}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 72^{17}, 87^{15}, 93^{1}, 115^{15}, 164^{19}· *αἰτιά*, Βέλθ. (Κριαρ.) 1289, Γεωργηλ., Θαν. (Legr.) 436, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 339, Ἀπόκοπ. (Ἀλέξ. Στ.) 396, Πικατ. (Κριαρ.) 504, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N 453, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 334, Μυστ. παθ. (Parlang.-Μανούσ.) 63^{73}, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 494, 576, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ' 59, Ε' 327, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 62, 86, Β' 525, Δ' 346, Ε' 348, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ' 260, Ε' 15, Γ' 295, Πιστ. Βοσκ. (Joann.) I 2, 162· III 3, 66· IV 5, 164· 5, 312, V 6, 121, Στάθ. (Σάθ.) Γ' 107, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β' 37, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 182, 375, Δ' 298, 559, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' 460, 804, Χορ. β' 2, Δ' 852, Ε' 1024, 1647· *ἠτία* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 274^{1}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰτία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν ἀρχ. τ. καὶ σὲ ἰδιώμ. σὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

1α) Ἀφορμή: *Καὶ τοῦτο ἔδωσε αἰτία τοῦ σκανδάλου τούτου* Σουμμ., Ρεμπελ. 164^{7}· *Νὰ ἤθελε πάγει νὰ τοὺς γράψη ὄξω ἀπὸ τὴ χώρα διὰ νὰ μὴ τοὺς δώση αἰτία νὰ τοὺς κακοφανῇ* Σουμμ., Ρεμπελ. 165^{7}· **β**) δικαιολογία: *Γιατὶ δὲν ἔναι ἁμαρτωλὸς χωρὶς κάποιαν αἰτίαν καλοῦ, καὶ πάλιν δίκαιος γυμνὸς ἀπ' ἁμαρτίαν* Πένθ. θαν. N 369· *κ' ἐμπῆκαν τὰ φουσάτα της μὲ ταύτην τὴν αἰτίαν* Ἱστ. Βλαχ. 649· *νὰ ἀγνωρίζωνται ὅτι χάνουν τὸ δίκαιόν τους ἐὰν οὐκ ἔχουν αἰτίαν* Ἀσσίζ. 87^{18}· *ἐξῆλθον κἀγὼ πλάσας αἰτίας τινὰς καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Πίδασον* Σφρ., Χρον. μ. 114^{23}. **2**) Ἐλάττωμα, μειονέκτημα: *Τὸ ἔλεγεν ἀδύνατον καὶ ἀχαμνό 'ναι πράγμα* (ἐνν. τὸ *καλάμι*)· *ὅταν φυσήσ' ὁ ἄνεμος, κλίνει μὲ εὐκολία καὶ ἀχαμνὸν εὑρίσκεται κ' ἔχει αὐτὴν τὴν αἰτία* Αἰτωλ., Μῦθ. 142^{4}· *Περὶ πουλήσεως ζώων, ὅτι νὰ λέγουσι τὰς αἰτίας αὐτῶν, κρυφὰς καὶ φανερὰς* Βακτ. ἀρχιερ. 176 ρθ'. Πβ. *αἰτίαμα, αἴτιον*. **3**) Πληροφορία, ὑπόθεση, ζήτημα: *Εἰς τρεῖς ἡμέρας ἔφθασαν στὴν Πόλην τὰ μαντάτα ἐπῆγαν εἰς τοῦ βασιλιᾶ τοῦ εἶπον τὴν αἰτίαν. Γίνωσκε πὼς ἡ νύμφη σου ἐπάρθη εἰς σκλαβίαν* Διακρούσ. 72^{17}· *Βάλε σὲ δύο κατατομές, δουκάτα καὶ φωτία καὶ ἂν λυμπιστῇ τὰ στάμενα, δικαιώνει σε ἡ αἰτία* Χούμνου, Π.Δ. XIII 50. **4α**) Αἰτία ἀρρώστιας (Ἡ σημασ. καὶ σὲ σημερ. ἰδιώμ., ΙΛ στὴ λ. 2α): *Διατὶ τὰ λόγια* [*τῶν*] *γυναικῶν εἶναι ὡσὰν ἀέρας καὶ τῆς δαιμονικῆς αἰτιᾶς εἶναι ψηλὸς πατέρας* Δέφ., Λόγ. 576· **β**) ἀρρώστια (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2β. Γιὰ τὴ μετάπτωση τῆς σημασ. βλ. Ἀνδρ., Σημασ. ἐξ. 66): *Καὶ εὐθὺς γνώσει εἰ ὑγιής ἐστιν ἢ οὔ. Ἐὰν γὰρ ἔχῃ αἰτίαν τινά, οὐχ ἅπτεται αὐτῆς* Ἱερακοσ. 346^{19}· *Εἰς αἰτίαν ἐντέρων. Βούτυρον μετὰ μέλιτος μεμιγμένον εἰς κρέας ἐμβαλὼν συχνῶς δίδου τῷ ἱέρακι καὶ ἰαθήσεται* Ὀρνεοσ. ἀγρ. 573^{10}. Μὲ τὴν πρόθ. *ἐκ* = ἕνεκα (ἀπαντᾶ καὶ σήμ., βλ. ΙΛ στὴ λ. 1): *ἡ ἀρχὴ γὰρ τῶν κινδύνων ἐξ αἰτίας Ἀλεξάνδρου* Ἑρμον. B 101. Πβ. *αἰτίαμα, αἴτιον*.

αἰτίαμα τό, Δούκ. (Grecu) 75^{2}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰτίαμα*.

Σφάλμα?: *Ἐπεὶ δ' ὁ λόγος ἡμᾶς ἀναποδίζων ἀπὸ τοῦ Παγιαζὴτ εἰς τὸν πάππον αὐτοῦ τὸν Ὀρχὰν ἕνεκα τῶν αἰτιαμάτων τοῦ Καντακουζηνοῦ ἀναχαιτίσας κατήντησε* ὅ.π. —Πβ. *αἴτιον*.

αἰτιατός, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 409^{17}.

Τὸ ἀρχ. ρηματ. ἐπίθ. *αἰτιατός*.

Ὑπαίτιος, ἔνοχος: *Πνιγέντες πάντες οἱ Τοῦρκοι, καὶ αἰτιατοὶ καὶ ἀναίτιοι* ὅ.π.

αἴτιον τό, Διγ. (Καλ.) A 871.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἴτιον*. Ἡ λ. καὶ σήμ. καὶ ὡς λόγ. καὶ ὡς δημ. (-ο) (ΙΛ).

Σφάλμα: *Καὶ μὴ μνησθῆς ἡμῶν, γαμβρέ, ὅσα ἐξείπομέν σοι, οὐ γὰρ ἡμῶν τὸ αἴτιον, πάντως σὸν ἔστι πταῖσμα* ὅ.π. —Πβ. *αἰτίαμα*.

ἀιτὸς ὁ, βλ. *ἀετός*.

αἰφνηδόν, ἐπίρρ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Α' 20.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *αἰφνηδόν*.

Ξαφνικά: *αἰφνηδὸν ἐσκύλευσε τοὺς πέριξ τόπους* ὅ.π. —Πβ. *αἰφνίδιον, αἰφνιδιοῦ, αἰφνιδῶς*. —Συνών. *ἀκαρτέρετα*.

αἰφνίδια, ἐπίρρ. Hist. imp. (Mor.) 100, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 26^{19}, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 238, Βοσκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 32, 147, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 34^{25}, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 412^{14}, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 1496, Γ' 557, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 423, 500, 1216· *ἀφνίδια*, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4712, 4759, 4813, 5364, 7042, 9102, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 4712, 4759, 9019, Φλώρ. (Κριαρ.) 1632, Θησ. (Foll.) Ι 104^{4}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 96^{34}, 131^{22}, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 98, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 1037, Ε' 165, 268, Θυσ. (Μέγ.²) 1069, Εὐγέν. (Vitti) 1456, Στάθ. (Σάθ.) Γ' 472, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 12, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 60, Διήγ. ὡραιότ. ('Ασώπ. Εἰρ.) 267, 503, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 340, Δ' 423, 611· *'φνίδια*, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 256.

'Από τὸ ἐπίθ. *αἰφνίδιος*. 'Ο τ. *ἀφνίδια* καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ξαφνικά, ἀπροσδόκητα: *Καὶ μίαν ἡμέραν, ἀφνίδια, εὑρέθη ἀποθαμένος, χωρὶς ἀστένειαν ἢ πόνον ἢ στενοχωρίαν* Χρον. σουλτ. 131^{22}· *'Εκεῖνο ὁποὺ γύρευγα καὶ οὐδ' ηὕρισκα ποτέ μου, αἰφνίδια κι' ἀνεπόλπιστα σήμερον ἤλαχέ μου* 'Ερωτόκρ. Α' 1496. —Πβ. *αἰφνηδόν, αἰφνίδιον, αἰφνιδιοῦ*. —Συνών. *αἰφνιδῶς, ἀκαρτέρετα*.

αἰφνίδιον, ἐπίρρ. Διγ. (Mavr.) Gr. III 271, 'Αλφ. κατ. (Κακ.) 60.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *αἰφνίδιον*.

Ξαφνικά, ἀπροσδόκητα ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ὁ γὰρ τυχὼν αἰφνίδιον τοῦ ἐπιθυμουμένου ὄναρ δοκεῖ φαντάζεσθαι ἀπὸ περιχαρείας* Διγ. Gr. III 271· *κ' εἴτιναν εὕρῃ στὸ καλόν, ἀφήνει κι' ἀναμένει, τὸν δὲ εἰς τὸ κακὸν εὑρῇ, αἰφνίδιον ἁρπάζει* 'Αλφ. κατ. 60. —Πβ. *αἰφνίδια, αἰφνιδιοῦ, αἰφνηδὸν*. —Συνών. *ἀκαρτέρετα*.

αἰφνίδιος, ἐπίθ. ἐνιαχοῦ· *ἀφνίδιος*, Λίβ. (Lamb.) Esc. 3737, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) Α 753, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) 66, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 447, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 384^{18}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἰφνίδιος*. Τὸ *αἰφνίδιος* καὶ σήμ. ὡς λόγ.· ὁ τ. *ἀφνίδιος* καὶ σήμ. ὡς δημ. (ΙΛ λ. *ἀφνίδιος*).

Τὸ οὐδ. τοῦ τ. *ἀφνίδιος* ὡς οὐσ.=ξαφνικὸ γεγονός: *Νὰ πιοῦ νερὸ δὲν ἤτονε καὶ στέκαν νὰ ποθαίνου, μὲ δυὸ θανάτους ἄτυχα οἱ πρῶτοι Τοῦρκοι μπαίνου στ' ἀγᾶ ὁπ' ὅριζε ἐκεῖ ὀγιὰ νὰ συβαστοῦσι, στ' ἀφνίδιο ὁποὺ τοὺς ηὕρηκε τὸ τί ἔχου νὰ γενοῦσι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 384^{18}.

αἰφνιδιοῦ, ἐπίρρ. Ρίμ. Βελ. (Wagn.) 822.

'Από τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἰφνίδιος* καὶ τὴν ἐπιρρ. κατάλ. *-οῦ* (πβ. *ἀποσπεροῦ*).

Ξαφνικά: *καὶ πῶς ἐχάσεν αἰφνιδιοῦ τὸ ἄνθος τοῦ φουσάτου* ὅ.π. —Πβ. *αἰφνίδια, αἰφνηδόν, αἰφνίδιον, αἰφνιδῶς*. —Συνών. *ἀκαρτέρετα*.

αἰφνιδῶς, ἐπίρρ. Διγ. (Καλ.) Α 4610, Esc. 1862· *ἀφνίδιως* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4728· *ἀφνίδως* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 9019.

'Ο τ. *αἰφνιδῶς* ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ **αἰφνιδιῶς* (ποὺ ἀπὸ τὸ *αἰφνιδίως*) ἢ ἀπὸ τὸ *αἰφνίδια* μὲ ἐπίδρ. ἐπιρρ. σὲ *-δῶς*. 'Ο τ. *ἀφνίδιως* ἀπὸ τὸ *ἀφνίδια* μὲ ἐπίδρ. ἐπιρρ. σὲ *-ως* ἢ ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ **ἀφνιδίως*〈*αἰφνιδίως*. 'Ο τ. *ἀφνίδως* ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ *ἀφνίδιως*.

Ξαφνικά: *Στραφεῖσα τοῦτον αἰφνιδῶς βλέπει ψυχορραγοῦντα* Διγ. Α 4610. —Πβ. *αἰφνηδόν, αἰφνίδια, αἰφνίδιον, αἰφνιδιοῦ*. —Συνών. *ἀκαρτέρετα*.

αἴφυια ἡ, Πουλολ. (Krawcz.) 132.

'Από τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἴθυια* (βλ. Κουκ., ΒΒΠ Ε' 374 ἢ Κουκ., ΕΕΒΣ, 21, 33 - 34 καὶ Στεφανίδ., 'Αθ. 28, 1916, ΛΑ 80. Οἱ τ. *αἴθα* καὶ *ὄφυια* καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. (βλ. ΙΛ στὴ λ. *αἴθα*). 'Ο τ. *αἰφυία* ἀναγράφεται στὸ Du Cange (λ. *ἐφυΐα*).

Πτηνὸ θαλάσσιο (γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ὀνομασία *mergus merganser* βλ. 'Αποστολίδη, 'Επετ. Παρνασσ. 1, 1896, 116, ΙΛ λ. *αἴθα*, Στεφανίδ., 'Αθ. 28, 1916, ΛΑ 80 καὶ L-S λ. *αἴθυια*. Γιὰ τὸ συσχετισμὸ μὲ τὸ σημερ. *βουτηχτάρα* βλ. 'Αποστολίδη, ὅ.π., Στεφανίδη, ὅ.π. καὶ ΙΛ λ. *βουτηχτάρα*): *κ' ἡ αἴφυια* (ἔκδ. *ἔφια*) *ἤρξατο ὑβρίζειν τὸ παώνιν* ὅ.π.

αἰχμαλωσία ἡ, Μανασσ., 'Αρίστ. (Τσολ.) ΙΙ 64, Παράφρ. Μανασσ. (Tièche) 354, Hist. imp. (Mor.) 18, Διγ. (Mavr.) Gr. I 197, III 76, Διγ. (Hess.) Esc. 568, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 668, 3076, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 691, 1627, Βίος 'Αλ. (Reichm.) 4082, Παναρ. (Λαμψ.) 72^{22}, Καναν. (P.G. 156) 68A, 73B, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) Πρόλ., Μαχ. (Dawk.) 292^{35}, Δούκ. (Grecu) 91^{16}, 101^{21}, 107^{20}, 337^{10}, 351^{17}, 377^{4}, 385^{6}, 393^{28}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 58^{14}, 98^{12}, 104^{13}, 134^{35}, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 378, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 65^{14}, Ἔκθ. Χρον. (Lambr.) 5^{12}, 'Ιστ. 'Ηπείρ. (Cirac Estop.) XXVII², 'Αξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) 679, Κώδ. Χρονογρ. (Ἄμ.) 49 δἰς, 51, 61, 'Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 125^{17}, Μ. Χρονογρ. (Τωμ.) 33^{15}, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 10, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 2547 [=Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 137], Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 320^{28}, 334^{19}, 338^{31}, 405^{14}, Διγ. (Lambr.) Ο 1161, Διακρούσ. (Ξηρ.) 67^{3}, 70^{90}, 110^{14}, 117^{20}· *αἰχμαλωσιά*, Διήγ. Βελ. (Cant.) 162, 'Αχιλλ. (Hess.) Ν 589, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 410, Ψευδο - Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 589· *ἀμαλωσιά*, Πεντ. (Hess.) 'Αρ. XXXI 12, Δευτ. XXI 10, XXVIII 41, XXXII 42.

Τὸ μτγν. οὐσ. *αἰχμαλωσία*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τὸν τ. *ἀμαλωσιὰ* πβ. τὸ σημερ. τ. *ἀμαλουσία* (ΙΛ στὴ λ. *αἰχμαλωσία*).

1) Σύλληψη αἰχμαλώτων ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. 1): *Παρεδόθην ἡ πόλις εἰς διαγουμὰν καὶ αἰχμαλωσίαν* Καναν., 68A· *Καὶ ἦλθεν εἰς τοὺς τόπους τοῦ ἀφέντη μου καὶ ἐποῖκεν πολλὴν αἰχμαλωσίαν εἰς τὴν 'Αλεξάνδραν καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς τόπους* Μαχ., 292^{35}· *Διήγησις διὰ στίχων τοῦ δεινοῦ πολέμου..., ἡ ὁποία περιέχει τὴν σκληρότητα καὶ αἰχμαλωσίαν τῶν ἀθέων 'Αγαρηνῶν καὶ πῶς ἐκυρίευσαν ὄχι μόνον τὰ Χανιὰ* Διακρούσ. 67^{3}. Πβ. *αἰχμαλωτισμός*. **2**) Κατάσταση τοῦ αἰχμαλώτου ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Οὐκ εἰς δουλείαν οὖν ἡμεῖς ἢ πρὸς αἰχμαλωσίαν ὑπάρχομεν, αἱ πρότερον προστεταπεινωμέναι* Βίος 'Αλ. 4082· *'Αλοὺς οὖν ἐγὼ καὶ πάντα τὰ δυσχερῆ καὶ κακὰ τῆς αἰχμαλωσίας ὑπενεγκὼν ὁ ἄθλιος* Σφρ., Χρον. μ. 98^{12}. **3**) Σύνολο αἰχμαλώτων ('Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. II): *Καὶ ὡσὰν ἔλαβε τὸν λαὸν τῆς Αἰγίνης,... ὑπῆγε καὶ αἰχμαλώτισε καὶ ἄλλα νησία πολλὰ τοῦ 'Αρτζιπελάγου. Καὶ ἐγέμισεν ὅλην τὴν ἀρμάδα αἰχμαλωσία* Κώδ. Χρονογρ. 49· *Καὶ ἔφεραν πρὸς τὸν Μωσὲ καὶ πρὸς τὸν 'Ελεάζαρ τὸν ἱεριὰ καὶ πρὸς τὴ συναγωγὴ παιδιὰ τοῦ 'Ισραὲλ τὴν ἀμαλωσιὰ καὶ τὸ ἔπαρμα καὶ τὸ κροῦσος* Πεντ. 'Αρ. XXXI 12· *νὰ χορτάσω τὶς σαγίτες μου ἀπὸ αἷμα καὶ τὸ σπαθί μου νὰ φάῃ κρέας· ἀπὸ αἷμα σκοτωμένου καὶ ἀμαλωσιὰ ἀπὸ ἀρχὴ ἀποβγάλματα τοῦ ὀχτροῦ* Πεντ. Δευτ. XXXI 42. **4**) Λάφυρα: *Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ματζούκαν ὁ Χατζημίρης, ὁ υἱὸς τοῦ Παϊράμη, μετὰ φοσάτου πολλοῦ καὶ ἐκούρσευσεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν* Παναρ. 72^{22}.

αἰχμαλωτεύω, Τρωικὰ (Praecht.) 525^{16}, Παράφρ. Μανασσ. (Tièche) 348, Διγ. (Καλ.) Esc. 99, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 3018, Διγ. (Καλ.) Α 421, 4254, Βίος 'Αλ. (Reichm.) 2744, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2817, Esc. 4004, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 567, 593, 596, Χρησμ. (Λάμπρ.) 119, 'Αλφ. (Κακ.) 14^{17}, Μαχ. (Dawk.) $8^{15,17,19}$, 10^{4}, 62^{28}, 112^{17}, 172^{4}, 208^{32}, 360^{19}, 436^{27}, 466^{9}, 628^{3}, 678^{28}, Δούκ. (Grecu) 61^{4}, 103^{12}, 279^{12}, 323^{24}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 2^{15}, 8^{30}, 108^{30}, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 125, Ἔκθ. Χρον. (Lambr.) 40^{10}, 71^{20}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 44, 100, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 131^{28}, 'Ανών., 'Ιστ. σημ. (Σάθ.) ρμα', Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 242, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 321^{20}· *αἰμαλωτεύω*, Μαχ. (Dawk.) 172^{4}· *ἀμαλωτεύω*, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 342, Πεντ. (Hess.) Γέν. XIV 14, XXXI 26, XXXIV 29, Ἔξ. XXII 9, 'Αρ. XXXI 9, Δευτ. XXI 10· *ἀμαλωτεύγω*, Πεντ. (Hess.) 'Αρ. XXIV 22.

Τὸ μτγν. *αἰχμαλωτεύω.*

1α) Πιάνω κάποιον αἰχμάλωτο, αἰχμαλωτίζω (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *Καὶ ἐχαλάσαν πολλὲς χῶρες καὶ κάστρη καὶ αἰχμαλωτεῦσαν τὸν λαὸν* Μαχ. 8^{17}· *Κόρην αἰχμαλωτεύσατε τὴν ἀδελφήν μας τώρα καὶ ταύτην μὴν εὑρίσκοντες δὲν θέλομεν νὰ ζοῦμε* Διγ. Α 421· *Καὶ ἄκουσεν ὁ Ἀβρὰμ ὅτι ἀμαλωτεύτην ὁ ἀδελφός του, καὶ ἀρμάτωσεν τὰ παλληκάρια του... καὶ ἔδραμεν ὡς τὴ Δάν* Πέντ. Γέν. XIV 14· *ὅτι νὰ ἔβγης εἰς τὸν πόλεμο ἰπὶ τὸν ὀχτρό σου καὶ νὰ τὸν δώσῃ ὁ κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὸ χέρι σου καὶ νὰ ἀμαλωτέψης τὴν ἀμαλωσιά του* Πεντ. Δευτ. XXI 10· **β)** αἰχμαλωτίζω, κυριεύω ψυχικά: *κόρη, τὸν ἠχμαλώτευσεν ὁ πόθος δι' ἐσέναν* Λίβ., Sc. 2817. **2α)** Ἁρπάζω, οἰκειοποιοῦμαι: *Διότι οἱ Σαρακηνοὶ τὸ νησσὶν αἰχμαλωτεῦσαν το καὶ εὑρέθησάν του καὶ δύο χιλιάδες δουκάτα χρυσὰ καὶ ἐπῆραν τα* Μαχ. 678^{28}· *Καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε τὰ μὲν ἠχμαλώτευσε, τὰ δὲ κατέκαυσε καὶ ἠφάνισεν* Σφρ., Χρον. μ. 108^{30}· **β)** (προκ. γιὰ ζῶα ἢ πράγματα): *Ὅτι νὰ δώσῃ ἀνὴρ πρὸς τὸν συντροφό του γαδοῦρι γὴ (=ἢ) βόδι γὴ πρόβατο καὶ πᾶν χτῆνο νὰ φυλάξῃ καὶ ἀπέθανεν γὴ ἐτσακίστην γὴ ἀμαλωτεύτην* Πεντ. Ἔξ. XXII 9. **3)** Καταλαμβάνω, κατακτῶ: *Θωρῶντα ὁ ἀφέντης τῆς Σπάρας πὼς τὸ δελοιπὸν στόλος δὲν ἐφάνη, αἰμαλώτευσεν τὴν Τρίπολιν καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν Κύπρον* Μαχ. 172^{4}· *Ἐκρούσευσαν γὰρ τὰ πέριξ καστέλια καὶ ἠχμαλώτευσαν αὐτὰ* Ἔκθ. Χρον. 71^{20}. —Πβ. *αἰχμαλωτίζω.*

αἰχμαλωτίζω, Γλυκᾶ, Ἀναγ. (Εὐστρ.) 254, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 554^{10}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1623, 3304, Ἐξήγ. πέτρ. (Βέης) 275, Chron. br. (Leon.) 18, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 1928, 2625, 3333, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 180, 588, 639, 653, L 103, 459, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 243, Παναρ. (Λαμψ.) 68^{12}, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1371, 1374, 1383, 1417, Λίβ. (Lamb.) Sc. 285, 288, 298, 357, Esc. 1411, 3983, Λίβ. (Wagn.) Ν 1259, 1267, 1323, 1371, 1721, Καναν. (P.G. 156) 65A, 65D, 69C, 80D, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) Πρόλ., Μαχ. (Dawk.) 444^{4}, Δούκ. (Grecu) 337^{10}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 114^{18}, 116^{9}, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 344, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 22^{21}, 72^{11}, 74^{13}, 167^{9-10}, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 331^{16}, 336^{14}, 371^{32}· *ʼχμαλωτίζω*, Τριβ., Ταγιαπ. (Irmsch.) 232, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 863, Διακρούσ. (Ξηρ.) 71^{9}, 105^{9}.

Τὸ μτγν. *αἰχμαλωτίζω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ ὡς δημ. στὸ Λιβύσσι (Λυκίας) (ΙΛ).

Α' Ἐνεργ. **1)** Πιάνω κάποιον αἰχμάλωτο (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι... τοὺς μὲν ἠχμαλώτιζον τοὺς δὲ ἀπέκτεινον, τοὺς δ' αὐθέντας καὶ τοὺς ἄρχοντας κατεγέλων* Σφρ., Χρον. μ. 114^{18}· *Ὁρίζει αἰχμαλωτίζουν τους καὶ σιδηρώνουσίν τους* Ἀχιλλ. Ν 588· *ἤκαψε δάση καὶ χωριὰ κι' ἀνθρώπους ʼχμαλωτίζει* Ἐρωτόκρ. Δ' 863· *αὐτὸς ἦν ὁ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐλθὼν ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ αἰχμαλωτίσας αἰχμαλωσίαν ἄπειρον* Δούκ. 337^{10}· *καὶ ἔκλαιεν ἐκεῖνον ὁποὺ τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς της καὶ ἔφερέν την ἐκεῖ νὰ αἰχμαλωτισθῇ* Διγ. Ἄνδρ. 371^{32}· *καὶ καθ' ἑκάστην τοὺς ἐχθροὺς πάντα νὰ πολεμοῦμεν, νὰ τοὺς αἰχμαλωτίζωμεν καὶ νὰ τοὺς κατελοῦμεν* Ἀχιλλ. Ν 653· *παρουὸ ὅτι αἰχμαλωτίζομαι διὰ πόθον ἰδικόν σου* Λίβ. Ν 1371.—Πβ. ἰδιάζουσα χρήση: Σοφιαν., Παιδαγ. (Legr.) 105. **2α)** Ὑποδουλώνω, κυριεύω: *Θρῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἠχμαλωτίσθη δὲ ὑπὸ τῶν Τούρκων* Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. Πρόλ.· *ὅπως δουλώσωμεν τοὺς Ρωμαίους καὶ αἰχμαλωτίσωμεν καὶ τὴν Πόλιν* Καναν. 69C· *νὰ πάρωμεν καὶ νὰ αἰχμαλωτίσωμεν τὴν Κερυνίαν* Μαχ. 444^{4}. Ἡ μτχ. παρκ. ὡς ἐπίθ.=σκλάβος, δοῦλος: *Διὰ αἰχμαλωτισμένη σὲ ἐπῆρα ἀπὸ τοὺς ἐδικούς σου καὶ ἔγινες αὐθέντρια* Διγ. Ἄνδρ. 331^{16}· *Τότε λοιπὸν ἐβγαίνασιν ὡς αἰχμαλωτισμένοι, μαῦροι καὶ ὁλολύπητοι καὶ καταδικασμένοι* Διακρούσ. 105^{9}· **β)** κυριεύω, κατακτῶ (μεταφ.): *τὸ κάστρον τῆς καρδίας μου μόνη νὰ τὸ ὑποτάξῃς καὶ αὐθεντικὰ νὰ τὸ διαβῇς, τὸν πύργον τῆς ψυχῆς μου, τοῦ φθόνου τὸ ἐπιβούλευμα νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν μέσην καὶ ἀπὸ τὸ αἰχμαλωτίζομαι νὰ λάβω ἐλευθερίαν*

καὶ ὅσα πονῶ νὰ τὰ χαρῶ, νὰ μὴ νικήσῃ ὁ φθόνος Λίβ. Sc. 298· *καὶ τὸ πτερό σου ὁποὺ πετᾶ καὶ αἰχμαλωτίζει ἀνθρώπους* Λίβ. Sc. 3983. **3)** Λεηλατῶ: *νὰ αἰχμαλωτίσουν τὰ χωρία καὶ νὰ σφαγοῦν οἱ ἄνθρωποι* Χρον. Μορ. Η 1623· *τὲς χῶρες σου κουρσεύουν, καταπατοῦν καὶ καύτουν τες, αἰχμαλωτίζουσίν τα* Ἀχιλλ. L 103· *νὰ λυπηθῇ ἀπὸ καρδιᾶς καὶ νὰ ἀναστενάξῃ καὶ τὰ λοιπὰ περίχωρα, πῶς αἰχμαλωτισθῆκαν ἀπὸ τὸ γένος τῶν Τουρκῶν καὶ καταρημασθῆκαν* Διακρούσ. 71^{9}. **4)** (Προκ. γιὰ πράγματα) Ἁρπάζω, οἰκειοποιοῦμαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *αἰχμαλωτίσας πάμπολλα πρόβατα τῆς Περσίδος* (παραλ. 2 στ.) *προσέταξεν ἀκολουθεῖν ὄπισθεν στρατοπέδου* Βίος Ἀλ. 3333· *Ἔρριψαν δὲ καὶ πολλὰ ὧν ἐκεῖθεν ἠχμαλώτισαν μὴ ἔχοντες φέρειν αὐτὰ* Ἱστ. πολιτ. 74^{13}. **5)** Συλλαμβάνω, κατακτῶ (κάτι): *Τοῦτον τὸν λόγον εἰ μέν τις οὕτως ἁπλῶς νοήσῃ, πρὸς μόνον τὸ φαινόμενον, οὐδὲν σπουδαῖον ἔχει* (παραλ. 6 στ.)· *ἐγὼ δὲ τοῦτο τὸ ῥητὸν πιστῶς αἰχμαλωτίζων εἰς ἐκδοχὴν ἀνάγομαι τούτου τιμιωτάτην* Γλυκᾶ, Ἀναγ. 254. **Β'** Παθ. Δὲ σημειώνω ἀνάπτυξη, πρόοδο, μαραζώνω: *τὰ μὲν οὖν σωματικὰ ηὔξανεν ὡς αἱ ἡμέραι..., τὰ δὲ ψυχικὰ λίαν ἠχμαλωτίζετο καὶ εἰς ἄκρον ἐπτώχευε* Ἐξήγ. πέτρ. 275. —Πβ. *αἰχμαλωτεύω.*

αἰχμαλῶτις ἡ, Ἑρμον. (Legr.) Χ 241, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 4078.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰχμαλωτίς.* Ἴσως παρατονισμὸς γιὰ χάρη τοῦ μέτρου.

αἰχμαλωτισμὸς ὁ, Ὁρισμ. Σινὰν (Λάμπρ.) 64^{5}, Δούκ. (Grecu) 317^{7}, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ τίτλ.

Ἡ λ. ἤδη σὲ σχόλ. (L-S).

Σύλληψη αἰχμαλώτων, αἰχμαλωσία: *καὶ σὺν τῷ αἰχμαλωτισμῷ, ὃς μέλλει γενέσθαι εἰς ὑμᾶς* Δούκ., 317^{7}· *Διήγησις εἰς τὸν θρῆνον τοῦ αἰχμαλωτισμοῦ τῆς εὐλογημένης Κύπρου* Θρ. Κύπρ. Κ τίτλ. —Πβ. *αἰχμαλωσία* 1.

αἰχμάλωτον τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 249^{11}, Διγ. (Mavr.) Gr. Ι 124, 333, Ὁρισμ. Μαμελ' (Βόνν.) 97^{22}, Παναρ. (Λαμψ.) 79^{19}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 21^{17}, 62^{25}, 72^{8}, 116^{20}, 142^{31}, 144^{14}, 145^{25}, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 347, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 52^{21}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 152 ϛς'· *αἰγμάλωτον*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 404^{2}· *αἰμάνωτο* (πιθ. ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ *αἰμάλωτο*) Ἀσσίζ. (Σάθ.) 42^{25}· *ἀμάλωτον*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 150^{21}, 172^{2}, 246^{26}, 402^{1}, 405^{27}, 434^{12}, $435^{17,25}$, Διγ. (Καλ.) Esc. 462, 570, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1259, 1261, Λίβ. (Lamb.) Esc. 3996, Μαχ. (Dawk.) 164^{5}, 174^{14}, 464^{25} (Καὶ στὰ τρία χωρία ἐκδ. *τὰ μάλωτα*), 588^{18}, 622^{11} (ἐκδ. *τὰ μάλωτα*), 640^{33}, Πικατ. (Κριαρ.) 235, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 147, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XII 29, Ἀρ. XXXI 19· *ὁμάλωτο*, Διγ. (Hess.) Esc. 570.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *αἰχμάλωτος* ὡς οὐσ. Ἀπὸ τὴ χρήση *αἰχμάλωτα χρήματα* (ὅπως στὸν Αἰσχ., Εὐμ. 400)· πβ. Ξενοφ., Ἑλλ. 2, 3, 8 καὶ Ἀνάβ. 4, 1, 13 καὶ 5, 9, 4: *αἰχμάλωτα*=λάφυρα καὶ Διόδ. Σικ. 13, 57: *τὸ αἰχμάλωτον, ἀνδράποδον.* Ἴσως καὶ ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ οὐδ. *ἀνδράποδα.* Ὁ τ. *αἰγμάλωτος* καὶ σὲ πρωτοβουλγ. ἐπιγρ. (Beševliev, Protobulg. Inschr. 41, 13), καθὼς καὶ στὴν Κύπρο (Σακελλ., Κυπρ. Β' 435). Ὁ τ. *ἀμάλωτον* ἀπὸ τὸν τ. *αἰγμάλωτον*> *αἰμάλωτον* (πβ. τὸν τ. *αἰμαλωτεύω* στὸ λ. *αἰχμαλωτεύω*) στὴν ἐκφορὰ τοῦ πληθ. *τὰ* **αἰμάλωτα τὰ 'μάλωτα*>*τ' ἀμάλωτα* (Γεωργακ., B-NJ 14, 1938, 144)· πβ. καὶ *ἀμαλωτίζω.* Ἡ λ. μὲ διάφορους τ. συχνὴ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ)· στὴν ποντιακὴ διάλεκτο χρησιμοποιεῖται προκ. γιὰ κατάρα (Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ Β' 6, 1955 - 6, 235, ΒΒΠ Ε', παρ. 28 καὶ Ἀνδρ., Ἀθ. 44, 1932, 218 καὶ Σημασ. ἐξ. 19).

1) (Συνήθ. στὸν πληθ.) αἰχμάλωτος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *αἰχμάλωτος* 1α): *ἀπεσύναξεν αὐτὸς πᾶσαν αἰχμαλωσίαν καὶ μὲ τὰ ὁμάλωτα ἀρίφνους ἀνδρειωμένους* Διγ. Esc. 570· *ἄνδρα... ὅς... καὶ ἤνεγκεν ἐκεῖθεν αἰχμάλωτα πολλὰ καὶ πλοῦτον καὶ ἄλλα* Ἱστ. πολιτ.

52^{21}· *βλέποντας τὰ αἰχμάλωτα ποὺ τοῦ 'συρναν δεμένα* Κορων., Μπούας 62^{25}· *ὅτι τοιαύτην συνήθειαν ἀρχαίων εἴχομεν διὰ τὰ αἰχμάλωτα, ὅτι νὰ γίνεται ἀνταλλαγὴ καὶ νὰ ἀπολύωμεν ἡμεῖς ἐξ ὧν ἔχομεν, καὶ ἡ βασιλεία σου πάλιν ἐξ ὧν ἔχει ἀφ' ἡμῶν σκλάβων νὰ πέμπη* 'Ορισμ. Μαμελ. 97^{22}. **2**) Δοῦλος: *τιμωρίαν ἐντέχεται νὰ ἔχη ἐκεῖνον τὸ αἰχμάλωτον ὁποὺ ἀγκαλὲ τὸν ἀφέντην του* 'Ασσίζ. 249^{11}· *ἕναν μου ἀμάλωτον ἔνι ἀστενὴς ἀποὺ κοιλιακὸν* 'Ασσίζ. 434^{12}· *εἰ δὲ κανεὶς ἀνηῦρεν τὸ αἰγμάλωτον εἰς κανένα σπίτιν εὔκαιρον, οὗ ἂν ἔνι ὅτι ὁ σκλάβος ἐκρυβήθην* 'Ασσίζ. 404^{2}· *νὰ τοὺς πουλοῦν ὡς ἀμάλωτα μόνον καὶ τοὺς Ρωμαίους;* Χρον. Μορ. Η 1261· *ἠμποροῦν καλὰ νὰ ποίσουν διαθήκην καὶ νὰ ἐλευθερώσουν τὰ ἀμάλωτά τους* 'Ασσίζ. 402^{1}· *κρατεῖ εἰς τὸν οἶκον του ἕνα ἀμάλωτον κλεψιμίον* 'Ασσίζ. 264^{26}. **3**) Ταλαίπωρος, δυστυχισμένος, κατατρεγμένος (Βλ. καὶ ΙΛ λ. *αἰχμάλωτος* 2): *χαρὰ λοιπὸν στὸν ἄνθρωπον ὁποὺ στὸ σπίτι τού 'σαν ξένα, πτωχὰ καὶ ἀμάλωτα καὶ ἀπὸ τὸν βιόν του ἔζοῦσαν* Πικατ. 235· *ἐδάρε ποίαν τ' ἀμάλωτο νὰ πιάσω πάλιν στράταν* Λίβ. Esc. 3996· *ναῦτες πτωχοὺς κι' ἀμάλωτα αὐτείνους νά 'χης φίλους νὰ μπῆς εἰς τὴν παράδεισον μὲ τοὺς ἁγιοὺς ἀλλήλως* Δεφ., Λόγ. 147. —Πβ. *αἰχμάλωτος*, καθὼς καὶ *δοῦλος, σκλάβος*.

αἰχμάλωτος, ἐπίθ. καὶ οὐσ. Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 425, Λόγ. παρηγ. (Lambr.) Ο 727, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Α' 257, Καλλίμ. (Κριαρ.) 606, 1843, 'Ελλην. νόμ. (Σάθ.) 555^{7}, Διγ. (Καλ.) Α 554, 807, 2710, 'Ερμον. (Legr.) Ψ 296, Ω 205, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 1259, Σωσ. (Legr.) 48^{4}, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1459, 1665, Λίβ. (Lamb.) Sc. 427, 2650, 3195, Esc. 1473, 1543, 1736, 1910, 3818, 4174 (χφ. *αἰχμάλωτον*), Λίβ. (Wagn.) Ν 1389, 3777, 3811, 'Επιστ. Μουρ. Β' (Λάμπρ.) 58, Δούκ. (Grecu) 35^{23}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 104^{23}, 122^{29}, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 611, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 973, ῎Εκθ. Χρον. (Lambr.) 30^{12}, 33^{12}, Σκλάβ. (Μπουμπ.) 146, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 46, Κώδ. Χρονογρ. (῎Αμ.) 49, 'Ιστ. πολιτ. (Βόνν.) 46^{7}, Διγ. (Πασχ.) ῎Ανδρ. 325^{33}, 324^{6}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 147 ρκβ', 187 νζ', Διακρούσ. (Ξηρ.) 111^{27}· *αἰγμάλωτος*, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 70· *ἀμάλωτος*, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 403^{15-16}, 435^{17}, Πεντ. (Hess.) XII 29.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἰχμάλωτος*. 'Η λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. στοὺς τ. *ἀχμάλωτους* καὶ *ἀγμάλωτος* (ΙΛ λ. *αἰχμάλωτος*). Γιὰ τὸν τ. *αἰγμάλωτο* βλ. *αἰχμάλωτον*.

1) Δοῦλος: *Αἰχμάλωτον σ' ἐκράτησα καὶ αὐθέντρα ἐγεγόνεις* Διγ. Α 807. Συνών. *δοῦλος, σκλάβος*. **2**) Ποὺ δὲν ἔχει πατρίδα, ποὺ περιπλανᾶται: *καὶ διὰ τὸν φθόνον τὸν πολύν, τὴν 'περοψιὰν τὴν τόσην τὴν βασιλειὰν ἐχάσασι καὶ τὴν τιμὴν τὴν τόσην καὶ περπατοῦν αἰχμάλωτοι καὶ γέμουν καὶ τῆς ψώρας* Ριμ. Βελ. 973· *σήμερον ἦλθεν μετ' ἐμὲν εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα αἰχμάλωτος ὁλόξενος* Λίβ. Sc. 3195· *ἐλθόντες γὰρ ἀσυνήθεις αἰχμάλωτοι ἐκ διαφόρων τόπων, γέγονε τοσαύτη φθορὰ ὡς οὐκ ἔστι δυνατὸν διηγήσασθαι* ῎Εκθ. Χρον. 33^{12}· *ἐγίνονταν αἰχμάλωτοι ὅλης τῆς οἰκουμένης* Χρον. Μορ. Ρ 1259· *ἄγουρος ἐκ τὴν χώραν του διὰ πόθον ὡραιωμένης αἰχμάλωτος ἐξέβηκεν ἀπὲ τὰ γονικά του* Λίβ. Esc. 1736· *ὁ κόπος ἦτον περισσὸς καὶ μισθαργὸν ἐπῆρα· καὶ μισθαργὸν αἰχμάλωτον, ξένον, ἐξ ἄλλης χώρας* Καλλίμ. 1843· *ἄγορος ἐκ τὴν χώραν του καὶ ἀπὸ τὰ γονικά του αἰχμάλωτος ἐξέβηκεν καὶ μυριοτυραννεῖται* Λίβ. Ν 1389· *καὶ ἔφυγεν ἐκ τὴν χώραν του καὶ ἀπὲ τὰ γονικά του καὶ εἰς ξένον κόσμον περπατεῖ* (χφ. *περιπατεῖ*) *καὶ αἰχμάλωτος διαβαίνει* Λίβ. Esc. 3818. **3**) Δυστυχισμένος, ταλαίπωρος, κατατρεγμένος (Γιὰ τὴ σημασ. βλ. καὶ Bauer, Wört. λ. *αἰχμάλωτος*. 'Η σημασ. καὶ στὴ διάλεκτο τοῦ Πόντου, ΙΛ στὴ λ. 2· βλ. καὶ ῎Αμ., ΛΑ 5, 60): *Νεκρὰν μὲ βλέπεις σήμερον, αἰχμάλωτον κειμένην* Καλλίμ. 606. —Πβ. *αἰχμάλωτον*.

αἰών(ας) ὁ, Διγ. (Mavr.) Gr. 153, 313, Διγ. (Hess.) Esc. 1808, Διγ. (Καλ.) Α 4565, Βίος 'Αλ. (Reichm.) 1262, Μαχ. (Dawk.) 491, Θησ. (Βεν.) Ζ' [52^{6}], Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 621, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 211, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 63, Συναξ. γυν. (Krumb.) 76,

Κορων., Μπούας (Σάθ.) 35, Τριβ., Ρὲ (Irmsch.) 70, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 2311, 2486, 2684, 2831, Διγ. (Πασχ.) ῎Ανδρ. 356^{32}, 369^{14}, Θυσ. (Μέγ.²) 640, Λίμπον. (Legr.) 531, Ζήν. (Σάθ.) Α' 246, Τζάνε, Κρ. πολ. (Ξηρ.) 162^{15}, 246^{26}· *ναιώνας*, 'Ιων. (Hess.) 215^{56}, Πεντ. (Hess.) Γεν. III 22, VI 3, 4, IX 16, XIII 15, XVII 7, 8, XLVIII 4, ῎Εξ. III 15, XII 14, XIV 13, XXI 6, XXVII 21, XXVIII 43, XXIX 9, XXXI 16, Λευιτ. III 17, VI 11, X 15, XVI 29, 'Αρ. II 18, 23, X 8, XVIII 8, XIX 21, Δευτ. XII 28, XXIII 4, XXVIII 46.

'Απὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *αἰών*. 'Ο τ. *ναιώνας* ἴσως ἀπὸ τὴν αἰτ. *τὸν αἰώνα*· πβ. τὸ σημερ. θεσσαλ. τ. *ἀνιώνας* (ΙΛ λ. *αἰῶνας*)· βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 411, 491.

'Ο ἄπειρος χρόνος, ἡ αἰωνιότητα: *ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας* Διγ. Gr. 153, Διγ. Α 4563, Διγ. Esc. 1808· *Χριστέ, ὁποὺ ἔκτισες τοὺς αἰῶνας* Διγ. ῎Ανδρ. 356^{32}· *πρῶτον ὁ χρόνος καὶ αἰὼν δὲν θέλει ἀναλώσει* Κορων., Μπούας 35^{8} ('Η σημασ.: ὁ κόσμος αὐτός, ὁ πρόσκαιρος, στὸ Φυσιολ. Μ 36, 7). Φρ. *(εἰς) τὸν αἰώνα(ν)* Θησ. Ζ' [52^{6}], Τριβ., Ρὲ 70, 'Ιστ. Βλαχ. 2311, Τζάνε, Κρ. πόλ. 162^{15}, 246^{26}, Ζήν. Α' 246, Λίμπον. 531· *εἰς ὅλον τὸν αἰώνα* Θυσ. 640· *εἰς ναιώνα* 'Ιων. 215^{56}, Πεντ. Γέν. VI 3· *εἰς (τὸ) ναιώνα* Πεντ. ῎Εξ. XXI 6· *εἰς αἰῶνας* Γεωργηλ., Βελ. 211· *εἰς τοὺς αἰῶνας* Διγ. ῎Ανδρ. 369^{14}, 'Ιστ. Βλαχ. 2486, 2684· *τοῖς αἰῶσι* (ἀπὸ ἀρχαϊσμὸ ἀντὶ *εἰς τοὺς α.*) = *πάντοτε* Βίος 'Αλ. 1262· *εἰς ἀπεράντους καὶ μακροὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων* Διγ. VIII 313: *ποτὲ εἰς αἰῶνας αἰώνων* 'Ιστ. Βλαχ. 2831 ('Η σημασ. τῶν φρ.: «πάντοτε» στὶς θετικὲς προτάσεις καὶ «ποτὲ» στὶς ἀρνητικές)· *ἀπὸ ναιώνας*=προαιωνίως Πεντ. Γέν. VI 4· *πρὶν αἰώνας*=προαιωνίως Γεωργηλ., Θαν. 621· *ἔμπροσθεν τὸν αἰώνα*= προαιωνίως Συναξ. γυν. 76· *ἀπὸ τοῦ αἰῶνος*= προαιωνίως Διήγ. 'Αλ. V 63· *ὡς (τὸ) ναιώνα* =ἕως τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου Πεντ. Δευτ. XII 28, ῎Εξ. XIV 13· *ὡς τῆς συντελεχείας τοῦ αἰῶνος*=ἕως τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου Μαχ. 491· *τύπος ναιώνα*=νόμος αἰώνιος Πεντ. ῎Εξ. XII 14, 17, XXVII 21, XXVIII 43, XXIX 9, Λευιτ. III 17, VI 11, X 15, XVI 29, 'Αρ. X 8, XVIII 8, 11, 18, 23, XIX 21· *διαθήκη ναιώνα*=αἰώνια Πεντ. ῎Εξ. XXXI 16, Γέν. IX 16· *γιὰ διαθήκη ναιώνα* Πεντ. Γέν. XVII 7· *διακράτηση ναιώνα*=δ. αἰώνια Γέν. XVII 8, XLVIII 4.

αἰώνιος, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) Ο 206, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) ΑΝ 312, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 458, 608, Δωρ. Μον. (Buchon) XXVII, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 602· *ναιώνιος* Πεντ. (Hess.) Δευτ. XIII 17, XV 17.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *αἰώνιος*. 'Ο τ. *ναιώνιος* καὶ σήμ. στὴν Κρήτη. Γιὰ τὸ *ν* τῆς ἀρχῆς τῆς λ. βλ. Χατζιδ., 'Αθ. 28, 1916, ΛΑ 22.

Προκ. νὰ δηλωθῆ ἡ αἰωνιότητα τῆς μελλούσης ζωῆς ('Η χρήση ἤδη μτγν.): *αἰωνίων ἀγαθῶν Θεοῦ τοῦ ἀοράτου* Πένθ. θαν. Ν 608· *Λέγε τὲς ἁμαρτίες σου καὶ νὰ σὲ δικαιώση καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν ὕστερον νὰ σοῦ δώση* Πένθ. θαν. Ν 458. Προκ. γιὰ τοὺς θεοὺς μὲ παράλειψη τοῦ οὐσ.: *ἃς εἶναι ἐδῶ διὰ μαρτυριὰν οἱ ἀθάνατοι κ' αἰώνιοι* (ἔκδ. *αἰῶνοι*· διορθώσ.) Θησ. Ι' 63.

Τὸ οὐδ. στὸν πληθ. = ἡ μέλλουσα ζωή: *καὶ ὅποιος προσερινὰ ποθεῖ τ' αἰώνια θέλει χάσει* Φαλιέρ., Ρίμ. ΑΝ 312.

αἰωνίως, ἐπίρρ. Διακρούσ. (Ξηρ.) 102^{14}.

'Απὸ τὸ ἀρχ. ἐπιθ. *αἰώνιος*. 'Η λ. ἤδη σὲ σχόλ., στὴ Συνθήκ. Καλλ. (Ξανθ.) 303 καὶ Miklosich-Müller, Acta et diplomata graeca, 6, σ. 27. 'Η λ. καὶ σήμ. κοινὴ καὶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Πάντοτε, διαρκῶς ('Η σημασ. σήμ. κοινὴ καὶ σὲ ἰδιώμ., ΙΛ) : *μάλιστα καὶ πλειότεροι ἐχάθηκαν τελείως καὶ εἰς τὸ πῦρ ἐπήγασι νὰ εἶναι αἰωνίως* δ.π. —Συνών. *παντοτινά*.

ἀκ, πρόθ., βλ. *ἐκ*.

ἀκαγὶ τό, βλ. *σακαγί*.

ἄκαγος, ἐπίθ. Μαχ. (Dawk.) 628^{6}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *καίγω* ⟨*καίω* (πβ. Κακρ., Ἀθ. 38, 1926, 196 σημ. 2, 208 σημ. 2). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἄκαυτος*).

Ποὺ δὲν ἔχει καῆ : *τόσον τὴν ἐκάψαν, ὅτι δὲν ἔμεινεν ἄκαγον παρὰ τὸ ὄρος τὸ λεγόμενον Ἀκάμα* ὅ.π.

ἀκάθαρμα τό, βλ. *κάθαρμα*.

ἀκαθαρσία ἡ, Ἀχέλ. (Pern.) 657.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκαθαρσία*. Ἡ λ. καὶ σημ. (ΙΛ).

Τὸ ἄχρηστο, τὸ περιττὸ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4): *στὸ φύσημα τὸ βορεινὸ μαζὶ μὲ τὴν νιστία ἀπού 'σμιξεν ὁ γεωργὸς νὰ βγῆ γιἀκαθαρσία* ὅ.π.

ἀκάθαρτος, ἐπίθ. Πουλολ. (Krawcz.) 585, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 971, 974, Φυσιολ. (Legr.) 200, Φυσιολ. (Pitra) 342^{2}, 344^{10-11}, 364^{2}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκάθαρτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν τρώγεται τὸ κρέας του (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α1β· πβ. ΠΔ, Tisch., Λευιτ. V 2) : *Ὁ νυκτοκόραξ γὰρ ἐστὶν ἀκάθαρτον τοῦ νόμου* Φυσιολ. 200.

ἀκάθεκτος, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. V 234, Διγ. (Sath. —Legr.) Τρ. 1806, Διγ. (Καλ.) Α 2753.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκάθεκτος*.

Ἀκατανίκητος, ἀσυγκράτητος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., (L-S) : *καὶ πρῶτα μὲν ἀνέστελλον τὴν ἀκάθεκτον γνώμην καὶ ἤθελον, εἰ δυνατόν, φυγεῖν τὴν ἁμαρτίαν* Διγ. Gr. V 234.

ἀκαθέκτως, ἐπίρρ. Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) ΙΙ 134.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀκαθέκτως*.

Ὁρμητικά, ἀσυγκράτητα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S) : *Παρακαλεῖ γὰρ τὸν θυμὸν οἷα συστρατιώτην, καὶ σὺν αὐτῷ καὶ μετ' αὐτοῦ λυττήσας ἀκαθέκτως ὁπλίζεται πρὸς ἄμυναν τοῦ γε λελυπηκότος* ὅ.π.

ἀκάθι τό, βλ. *ἀγκάθι*.

ἀκάθιστος, ἐπίθ. Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 115, Πουλολ. (Krawcz.) 128.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ ἐπίθ. *καθιστὸς* Ἡ λ. ἤδη στὰ Ἀποφθ. πατέρ. (Lampe, Lex.), στὸν Ἀντίοχο Μοναχὸ (Sophocl.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲ μένει σταθερὰ σ' ἕναν τόπο : *ἀτζίγγανε, μαυρότεχνε, ἐμὲν τὰ συντυχαίνεις, ἀκάθιστε, ὡς ἐκεινοὺς ἐμὲν τὰ καταλέγεις* Πουλολ. 128.

Ἀκάθιστος ἡ, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 31.

Ἡ Παρασκευὴ τῆς πέμπτης ἑβδομάδας τῆς Μ. Σαρακοστῆς, ὁπότε ψάλλεται ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἐν μηνὶ Μαρτίῳ τῆς Ἀκαθίστου ἐτούρκεψεν τὸν Ἀμαριανὸν* ὅ.π.

ἀκαθυστέρητος, ἐπίθ. Βίος Ἀλ. (Reichm.) 3254.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκαθυστέρητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.).

Ποὺ γίνεται χωρὶς καθυστέρηση : *καὶ πάλιν ταύτας πρὸς ὑμᾶς τάχιον ὑποστρέφειν* (παραλ. 2 στ.), *ὅπως ἀκαθυστέρητον πᾶσαν τὴν ὑπουργίαν ἔχωμεν ἅπαντες ἡμεῖς* ὅ.π.

ἀκαινοτόμητος, ἐπίθ. Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) 150.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *καινοτομῶ*. Ἡ λ. ἤδη σὲ γλωσσάρ. καὶ στὶς Νεαρὲς τοῦ Ἰουστινιανοῦ (L-S).

Ποὺ ἡ ἀρχική του κατάσταση δὲν ἔχει ἀλλάξει, ἄθικτος : *ἡ ἀνεξάντλητος ὑπάρχει τοῦ χρυσίου φλέβα κι' ἀκαινοτόμητος, πράγματος θαυμασίου* ὅ.π.

ἄκαιρα, ἐπίρρ. Θησ. (Βεν.) Θ' [53^{6}].

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἄκαιρα* (πβ. L-S). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἄσκοπα, ἀνώφελα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *ἄκαιρα κοπιάζετε, ὅλ' εἶστεν λαθασμένοι* Θησ. Θ' [53^{6}].

ἄκαιρος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 250^{19-20}, 286^{6}, Λίβ. (Lamb.) Ν 770, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 19^{20}, 34^{22}, Ἀλβ. Μαρ. (Βαλ.) 67, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β' 137, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1331, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 179 ιζ', 185 η'.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκαιρος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Πρόωρος (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. ΙΛ στὴ λ. 2) : *Περὶ χειροτονίας ἀκαίρου, ἤγουν ἑνὸς ὅπου ἔρχεται καὶ γίνεται πιστὸς ἀπὸ ἀπίστους καὶ θέλει νὰ χειροτονηθῆ εὐθὺς* Βακτ. ἀρχιερ. 185 η'. **2α**) Ἀδικαιολόγητος, παράλογος: *Φόβοι ἄκαιροι, Ἐρωφίλη μου, φόβ' ἄκαιρ' εἶν' αὐτεῖνοι* (παραλ. 1 στ.), *γιατὶ ὄνειρά 'ναι τὰ ὄνειρα κ' οἱ ἔγνοιες τὰ γεννοῦσι* Ἐρωφ. Β' 137· **β**) ἀνάρμοστος, ἀήθης : *Τίς εἶναι ἡ ἀφορμὴ ὅτι τὰ ἔθνη, ἤγουν ὁ Πιλάτος, ὁ Ἡρώδης, οἱ στρατιῶται, ὀργίστηκαν αὐτὸν ὀργὴ μεγάλη καὶ οἱ λαοὶ τῶν Ἑβραίων ἐμελέτησαν, ἐλογίασαν ἄκαιρα πράγματα* Ἀλβ. Μαρ. 67. **3α**) Ἀνάξιος λόγου, ἀσήμαντος, ἄχρηστος: *Καὶ τ' ἀναγκαῖα σύντυχε, τὰ δ' ἄκαιρα ἀφῆσε* Κορων., Μπούας 34^{22}· *ὡς μάταια καὶ ψεύτικα νὰ τὰ καταπατήσῃς· διότι εἶναι ἄκαιρα καὶ καταφρονημένα* Ἱστ. Βλαχ. 1331· **β**) μάταιος, ἀνώφελος : *βλέπετε μὴ σπουδάσωμεν καὶ μὲ τοὺς τόσους κόπους ἐβγῆ τὸ κέρδος ἄκαιρον τοῦ κόπου μας τοῦ τόσου* Λίβ. Ν 776. **4**) Χωρὶς κύρος, ἄκυρος : *ποία πούληση χρὴ ἔσται στερεωμένη καὶ ποία πούληση ἔνι ἀστερέωτη καὶ ἄκαιρη κατὰ τὸ κείμενον καὶ τὴν ἀσσίζαν* Ἀσσίζ. 286^{6} (ἂν ὄχι *ἄκερη* ⟨*ἄκυρη*).

ἀκαίρως, ἐπίρρ. Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1774, Διγ. (Καλ.) Α 2670, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 109^{21}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀκαίρως*.

1) Πρὶν ἀπὸ τὴν κατάλληλη ὥρα, πρόωρα : *καὶ ἔχασα τὸ κάλλος μου πρὶν νὰ ἐλθῆ τὸ γῆρας, σὰν δένδρον νεοφύτευτον ἀκαίρως ξηρανθεῖσα* Διγ. Α 2670. **2**) Μάταια, ἀδικαιολόγητα : *Τό τε Τριβίζο δὲν μπορεῖ κ' εἶναι χρεία νὰ τ' ἀφήσῃ* (παράλ. 2 στ.), *νὰ μὴ φανῆ πὼς εἰς αὐτὸ ἀκαίρως ἐδιαβῆκε, εὐθὺς τοὺς λουμπαρδάρους του μέγ' ὁρισμὸν ἐποῖκε* Κορων., Μπούας 109^{21}.

ἄκακα, ἐπίρρ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 2036, Β' 2460, Στάθ. (Σάθ.) Β' 53.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄκακος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χωρὶς κακὴ πρόθεση, ἀνυποψίαστα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *κι' ἄκακα, δίχως πονηριὰ τά 'χες στὴ φυλαξή σου* Ἐρωτόκρ. Α' 2036· *εἰς τὴν καδέκλα ἤτανε μιὰ φούσκα πλακωμένη* (παραλ. 3 στ.), *καθίζω ἀπάνω τση ἄκακα κ' ἐκείνη ἀρχινίζει ...νὰ παραξανεμίζῃ* Στάθ. Β' 53.

ἀκακία ἡ, I ἐνιαχοῦ· *ἀκακιά,* Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' 705.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκακία.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

ἀκακία ἡ, II Ἱερακοσ. (Hercher) $494^{14-15,19}$, $497^{2-3,14}$.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκακία.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Τὰ ἄνθη τοῦ φυτοῦ ἀκακία (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S· πβ. Ζαγαν., Φαρμ. φυτὰ 55): *Κηκίδια, σμύρνην καὶ ἀκακίαν ἐπίσης τρίψας ἐν θυΐᾳ ἐπίσταζε ὄξος ἔστ' ἂν γένηται ἐπίχρισμα* αὐτ. 494^{19}· **β**) τὸ κόμμι τοῦ φυτοῦ ἀκακία (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., πβ. Sophocl.): *δεῖ οὖν θεραπεύειν οὕτως ἀκακίας στακτῆς γράμμ. ὀκτώ, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος γράμμ. δύο* αὐτ. 497^{2-3}.

ἀκακοφαίνεται, βλ. *κακοφαίνεται.*

ἀκάλεστος, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) V suppl. 86, 88, Gesprächb. (Vasm.) 33^{6}, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{27}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *καλῶ.* Ἡ λ. καὶ σημ. (ΙΛ).

Ἀπρόσκλητος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *εἰς λύπην τρέχε ἀκάλεστος καὶ τὸν Θεὸν ἀρέσει* Σπαν. V suppl. 88.

ἀκαμασιὰ ἡ, Σουμμ., Παστ. Φίδ. (Βεν.) Δ' 913.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀκαμάτης.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ) (Ὁ τ. *ἀκαμασία* στὸ Σοφιαν., Παιδαγ., Legr., 120 καὶ Ὀν. Δανιήλ, Drexl, 133).

Τεμπελιὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *κόπους καὶ κίνδυνοι ὀμπροστά, πρῶτα νὰ δοκιμάση.* *Ὄχι ὄχ τὴν ἀκαμασιὰν καὶ ἄκαρπον βαριοσύνη,* *ὁποὺ τὸν κόπον ποὺ καρπεῖ μισᾶ καὶ τὸν ἀφήνει* ὅ.π.

ἀκαματεύω, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' [926].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀκαμάτης.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μένω ἀργὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ἀλλὰ προκ. γιὰ πρόσ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *ἄμε λοιπὸν καὶ θαρρετά, ζευγίτα, σύρε, πιάσε* *τ' ἀλέτρι π' ἀκαμάτεψε καὶ πλιό σου μὴν φοβᾶσαι* ὅ.π.

ἀκαμάτης, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) Ο 118, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 44, 51, 66· θηλ. *ἀκαμάτρια,* Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1664.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *κάματος.* Ἡ λ. ἤδη στὸ Βίο τοῦ ἁγίου Φιλαρέτου (Byz. 9, 123) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἀποφεύγει τὴν ἐργασία, ὀκνηρὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἴσως ἐργάζου καὶ ἐσύ, μὴ φαίνου ἀκαμάτης* Σπαν. Ο 118. —Πβ. *ἀκάματος.*

ἀκάματος, ἐπίθ. Συναδ., Χρον. (Πέννας) 45.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *κάματος* (ἂν ὄχι ἀπὸ τὸ *ἀκαμάτης* κατὰ τὸ σχῆμα *δυστυχὴς - δύστυχος, ἀμελὴς - ἄμελος*).

Ὀκνηρὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. I 3β): *Τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀπέθανεν ὁ Παπὰ κὺρ-Ἀναστάσιος...ἦτον ὡς σαράντα χρονῶν ἄνθρωπος, ἐπτωχός, ἀκάματος καὶ κρασοπατέρας, ἀχαμνῆς φύσεως ἄνθρωπος ἦτον* ὅ.π. —Πβ. *ἀκαμάτης, ἀκαταπόνεστος, ἀκόπιαστος.*

ἀκαμπής, ἐπίθ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Ϛ' 555, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2148.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκαμπής.*

Ἄκαμπτος, ἀλύγιστος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *οὗτος Κελτῶν συνέκαμψε τοὺς ἀκαμπεῖς τραχήλους* Μανασσ., Χρον. 2148.

ἀκάμωτος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 79^{11}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 838, 1172, Γ' 154, 340, Ε' 614.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὴ μτχ. *καμωμένος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἀνεκτέλεστος, ἀτελείωτος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Νένα, τσῆ λέ' ἡ Ἀρετή, τὸ γένηκεν ἐγίνη,* *καὶ δὲ μπορεῖ ποτέ ντου μπλιὸ ἀκάμωτο νὰ μείνη* Ἐρωτόκρ. Ε' 614· **β**) ἀφρόντιστος, ἀκαλλιέργητος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3)· πβ. καὶ Du Cange, λ. *καμώννειν,* καθὼς καὶ προκ. γιὰ τὸ *καμμώνω*=ἀροτριῶ βλ. Σακ., Κυπρ. Β' 572): *ὥσπερ νὰ καμωθῆ τὸ περιβόλιν ἐποντίζετο, ἐὰν εἶχεν μείνει ἀκάμωτον ἀπὲ τὸν καιρόν του* Ἀσσίζ. 79^{11}.

ἀκανεῖ, βλ. *ἱκανῶ.*

ἀκανετός, ἐπίθ. βλ. *ἀκανητός.*

ἀκανητός, ἐπίθ. Μαχ. (Dawk.) 164^{32}, 434^{36}· *ἀκανετός,* Μαχ. (Dawk.) 26^{11}, 372^{32}, 480^{18}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἱκανητὸς* (πβ. Παντ., Φωνητ. Κύπρ. 22), ποὺ ἀπὸ τὸ *ἱκανῶ.* Ὁ τ. *ἀκανετὸς* καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (Σακ., Κυπρ. Β'). Σχηματ. ἀπὸ ἐπίδρ. ἄλλων ἐπιθ. σὲ *-ετὸς* (π.χ. *βαρετός*).

Α' Ἐπαρκής: *μηνίον ἀκανετόν τους διὰ τὴν ζωήν τους* αὐτ. 26^{11}· *τὸ ἁρμάτωμαν τὸ ἔμελλε νὰ κατεβῆ ἀπὸ τὴν Δύσην, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀκανητὸν νὰ σηκώση πολλὲς χῶρες τοῦ σουλτάνου* αὐτ. 164^{32}. **Β'** Ἀπρόσ. ἔκφρ.=φτάνει: *Δὲν εἶναι ἀκανετὸν ἐκεῖνοι νὰ συμπάψουν μὲ τοὺς Γενουβίσους, ἀμμὲ θέλουν καὶ σέναν δυναστικῶς;* αὐτ. 372^{32}· *Ἀκανετόν, κὺρ ἀμιράλλη· ξεύρεις πολλὰ* αὐτ. 480^{18}.

ἄκανθα ἡ, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) Ο 124, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2756, 4402, 4987.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄκανθα.*

(Μεταφ.) δυσκολία, ἐμπόδιο: *καὶ τότε στράταν ποταπὴν γνώριζε ἀπ' ἐμένα·* *νὰ ἔνι στρωμένη πειρασμούς, νὰ ἔχη καὶ ἀκάνθας* Λόγ. παρηγ. Ο 124.

ἀκανθηφόρος, ἐπίθ. Γλυκᾶ, Στ. Β (Εὐστρ.) 78.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκανθηφόρος.*

Ποὺ ἔχει ἢ ποὺ βγάζει ἀγκάθια (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Steph., Θησ.): *καὶ δέον ὂν τμηθῆναί με πρόρριζον ἐκ τοῦ βίου,* *οἷα φυτὸν οὐκ εὔκαρπον, φυτὸν ἀκανθηφόρον* ὅ.π.

ἀκάνθιν τό, βλ. *ἀγκάθι.*

ἀκάνθινος, ἐπίθ. Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) I 212, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 110, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 110, Μαχ. (Dawk.) 4^{17}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκάνθινος.*

α) Ποὺ ἔχει ἀγκάθια: *ἔχουν τὴν γλῶσσαν ἁπαλὴν καὶ ἀκάνθινην καρδίαν* Κομν., Διδασκ. I 212· **β**) ποὺ εἶναι καμωμένος ἀπὸ ἀγκάθια (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. I 1 καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγκάθινος*) : *ἐκεῖ ὅπου ἐστέψαν τὸν Χριστὸν μὲ ἀκάνθινο στεφάνι* Χρον. Μορ. P 110.

ἀκανθόκεντρον τό, Φυσιολ. (Legr.) 473.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἄκανθα* καὶ *κέντρον.*

Τὸ ἀγκάθι τοῦ σκαντζόχοιρου: *καὶ πίπτουσιν* (ἐνν. *οἱ ἀκανθόχοιροι*) *ἀνάσκελα, κυλιοῦνται εἰς τὰς ρώγας,* *αἱ ρῶγες στ' ἀκανθόκεντρα ἐμπαίνουν καὶ κολλοῦσιν* ὅ.π.

ἀκανθόκεντρος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5778.

᾽Από τὸ οὐσ. *ἀκανθόκεντρον.*

Ποὺ κεντᾶ σὰν ἀγκάθι: *τοσοῦτον γὰρ τοῦ τῆς ψυχῆς ἐπεμελεῖτο κόσμου ὡς τρύχειν τὸ σωμάτιον ἀκανθοκέντρῳ ῥάκει* ὅ.π.

ἀκανθόρραχος, ἐπίθ. Πωρικ. (Wagn.) V 62.

᾽Από τὰ οὐσ. *ἄκανθα καὶ ῥάχις.*

Ποὺ ἡ ράχη του ἔχει ἀκανθώδεις προεξοχές, ἀκανθώδης: *᾽Αγκινάρα καὶ Μελιτσάνα ἡ ἀκανθόρραχος καὶ κακοθεώρητος* ὅ.π.

ἀκανθόχοιρος ὁ, Φυσιολ. (Legr.) 467.

᾽Από τὰ οὐσ. *ἄκανθα καὶ χοῖρος.* ῾Η λ. ἤδη στὸν ῾Ησύχ., λ. *ἐχῖνος* καὶ σήμ. (ΙΛ λ. *ἀγκαθόχοιρος*).

Σκαντζόχοιρος: *Εἶν᾽ δὲ κι᾽ ὁ ἀκανθόχοιρος ἄγριον ζὸ χερσαῖον· σχοίνου μορφὴν γὰρ ἔχουσιν αὐτοῦ τοίνυν αἱ τρίχες* ὅ.π.

ἀκανίσκευτος, ἐπίθ. Διγ. (Lambr.) Ο 1926.

᾽Από τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κανισκεύω.*

Ποὺ δὲν πῆρε δῶρο: *δέξου χάρισμα ὁποὺ ἐγὼ σοῦ στέλλω· νὰ σ᾽ ἀφήκ᾽ ἀκανίσκευτο ποσῶς ἐγὼ δὲ θέλω* ὅ.π.

ἀκανῶ, βλ. *ἱκανῶ.*

ἄκαπνος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 151, ῾Ιερακοσ. (Hercher.) $387^{1,26}$, 393^{13}, 394^{16}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄκαπνος.* Γιὰ τὸν τ. τοῦ οὐδ. *ἀκάπνιν* βλ. Παπαδ. Α., ᾽Αθ. 35, 1923, 250 καὶ 37, 1925, 167 - 180. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Προκ. γιὰ μέλι ποὺ ρέει ἀπὸ τὶς κηρῆθρες μόνο του, χωρὶς νὰ πιέζεται καὶ νὰ θερμαίνεται κατόπιν (Φάβη, ΕΕΒΣ 4, 1927, 249 - 250 καὶ Georgac., BZ 46, 1953, 118. Πβ. ὅμως καὶ Κουκ., ΕΕΒΣ 17, 1941, 86 καὶ Εὐστ. Λαογρ., Α′ 275, Β′ 59. ῾Η σημασ. ἤδη στὸν ᾽Αέτιο, Sophocl., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2. Πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἄκαυτος* 4· πβ. ἐπίσης *μονὴ ᾽Ακαπνίου*, Βίος ὁσ. ᾽Αθαν., Βέης, 240): *ἀμανιτάρια ὄξος τε καὶ μέλιν ἐκ τὸ ἀκάπνιν* Προδρ. III 151· *εἶτα ἀνάφυρε μετὰ μέλιτος ἀκάπνου καὶ οἴνου παλαιοῦ τὰ ἀρκοῦντα ἐν θυσίᾳ* ῾Ιερακοσ. 387^{1}· *λαβὼν μέλι ᾽Αττικὸν ἄκαπνον* ῾Ιερακοσ. 393^{13}.

ἀκάρδιος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4970, Λίβ. (Lamb.) Sc. 775, 2276, Esc. 3461, Λίβ. (Wagn.) Ν 1666, ᾽Αχιλλ. (Haag) L 217, ᾽Αχιλλ. (Hess.) N 277, L 197, Φυσιολ. (Legr.) 856, Φυσιολ. (Zur.) XXIII *5 - 6,* Φυσιολ. (Punt.) Β 8^{4}, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 263, Διγ. (Πασχ.) ῎Ανδρ. 315^{33-34}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκάρδιος* (Γιὰ τὰ ἐπίθ. μὲ β′ συνθ. τὸ οὐσ. *καρδία* πβ. Χαριτων., ΕΕΦ ΣΠΘ 4, 1938, 307 - 309).

1α) Ποὺ δὲν ἔχει καρδιὰ (῾Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S) : *εἵλκυσε τὴν καρδίαν μου τοῦ πόθου σου ὁ μαγνήτης* (παραλ. 1 στ.), *ἐμὲν ἀκάρδιον ἤφηκεν καὶ ἀντὶ καρδίας μου πάλιν ἔχω τὸ δακτυλίδιν σου* Λίβ. Sc. 775· **β**) ποὺ ἡ καρδιά του ἔχει πάψει νὰ λειτουργῆ, νεκρός: *ἀκάρδιος νὰ ἐπόμεινε, νεκρός, ἀποθαμένος* Λίβ. Esc. 3461. **2**) ῎Ακαρδος, χωρὶς αἰσθήματα, ἄσπλαχνος (῾Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S Suppl.· πβ. ΙΛ λ. *ἄκαρδος* 2): *Πολλὰ εἶναι φοβερὸς καὶ δυνατὸς καὶ λέων θρασύς, ἀνήμερος, ἀκάρδιος, αἱματοπότης* Διγ. ῎Ανδρ. 315^{33-34}. **3**) Δειλός, τιποτένιος (῾Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S· πβ. ΙΛ λ. *ἄκαρδος* 1α): *Εἴ τις δὲ πέσῃ εἰς ἔρωταν καὶ κρατηθῇ εἰς ἀγάπην, τοῦτον ἀκάρδιον καὶ ἄνανδρον νὰ τὸν κατονομάσω* ᾽Αχιλλ. Ν 277. **4**) Ποὺ δὲν ἔχει δυνατὴ θέληση: *καὶ ὅταν εὕρῃ δυνατόν, ὀρθόν, βεβαιωμένον, ἀπαρασάλευτον τὸν νοῦν, ἀκέραιον τῇ πίστει, πορεύεται εἰς ἕτερον ἀκάρδιον, κωφόν τε, ῥάθυμον, ὀκνὸν προσευχῆς, γαστρίμαργον, ὑπνώδη* Φυσιολ. 856. **5**) Προκ. γιὰ ξύλο ποὺ δὲν ἔχει ἐντεριώνη, στερεὸς (῾Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *καὶ εἰ μὲν ἔστιν κοῦφον καὶ ἀκάρδιον τὸ δένδρον, οὐκ ἀναχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ εὐθέως* Φυσιολ. XXIII^{5-6}.

ἄκαρπα, ἐπίρρ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε′ [761].

᾽Από τὸ ἐπίθ. *ἄκαρπος.* ῾Η λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.)

᾽Ανώφελα, ἀδικαιολόγητα: *Γιὰ νὰ τὸ βρῆς; ἀμὴ εὔκαιρα κι᾽ ἄκαρπα ἐπαιδευόσουν* ὅ.π. —Συνών. *δωριανά, εὔκαιρα.*

ἀκαρπάγκουλον τό, Μαχ. (Dawk.) 82^{17-18}.

᾽Από τὸ λατ. *carbunculus* ἢ τὸ παλιὸ νορμανδικὸ γαλλ. *carbuncle* (Dawk., Makh. Β′ 248, λ. *καρπάγκουλα*). Κατὰ Χατζ., Ξέν. στοιχ. 64, ἀπὸ τὸ πρόβηγκ. *carbouncle.*

Ρουμπίνι (βλ. καὶ Dawk., Makh. Β′ σ. 92, § 92^{2}): *μαργαριτάριν χοντρὸν καὶ πέτρες ἀτίμητες, καὶ ἴχια* (= ἴσια) *μέσα τέσσερα λυχνάρια, τουτέστιν ἀκαρπάγκουλα* ὅ.π. —Πβ. *λυχνάριν.*

ἄκαρπος, ἐπίθ. Θυσ. (Μέγ.^{2}) 667.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκαρπος.* ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

(Μεταφ.) στεῖρος (῾Η σημασ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1γ): *῾Η Σάρρα, πού ᾽τον ἄκαρπη καὶ γρὰ κατὰ τὴ φύση, οὐδ᾽ ἦτο γιὰ νὰ γκαστρωθῇ καὶ τέκνο νὰ ποιήσῃ* ὅ.π.

ἀκάρπωτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 52^{13}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκάρπωτος.* ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

῎Αγονος (πβ. L-S στὴ λ. 1): *καὶ γνοὺς ὡς εἰς ἀκάρπωτον γῆν τὰ τοῦ πόνου σπείρει* ὅ.π.

ἀκαρτέρετα, ἐπίρρ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ [423], Ε′ [974].

᾽Από τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκαρτέρητος.*

᾽Απροσδόκητα: *᾽Αφνίδια κι᾽ ἀκαρτέρετα κι᾽ ἀνόλπιστα πλακώνουν* αὐτ. Ε′[974].—Συνών. *αἰφνηδόν, αἰφνίδια, αἰφνίδιον, αἰφνιδιοῦ, αἰφνιδῶς.*

ἀκαρτερῶ, βλ. *καρτερῶ.*

ἀκαταγνώστως, ἐπίρρ. Καναν. (P.G. 156) 61Β.

῾Η λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L-S), σὲ παπυρ. (Preisigke - Kiessling) καὶ στοὺς ᾽Αποστολικοὺς Κανόνες (Lampe, Lex.).

Χωρὶς διάθεση γιὰ ἐπικρίσεις (πβ. τὰ σημερ. *ἀκατάγνωτα καὶ ἀκαταδίκαστα,* ΙΛ): *οὐδὲ διὰ σοφοὺς ἢ λογίους ἔγραψα ταῦτα, ἀλλὰ διὰ ἰδιώτας καὶ μόνον, ὡς καὶ ἐγὼ ἰδιώτης, ἵνα οἱ ἰδιῶται ὡς ἰδιῶται ἀπεριέργως καὶ ἀκαταγνώστως ἀναγινώσκωσι ταύτην* ὅ.π.

ἀκαταγώνιστος, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 95^{18}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκαταγώνιστος.*

᾽Ακατανίκητος (῾Η σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *στρατὸς ἀκαταγώνιστος, φύσις ἀδαμάντινος καὶ στερρὸν τεῖχος* ὅ.π.

ἀκατάδεκτος, ἐπίθ. ᾽Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 11, ᾽Αλφ. ξεν. (Ζώρ.) 48, Ch. pop. (Pern.) 495, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 5, 183, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 66.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *καταδέχομαι*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἰωάννη Κλίμακος (Lampe, Lex.) καὶ σήμ. (ΙΛ., λ. *ἀκατάδεχτος*).

Ποὺ δὲν εἶναι καταδεκτικός· περήφανος, ἀλαζονικὸς (πβ. ΙΛ, λ. *ἀκατάδεχτος* 1): *Θεέ μου, τοὺς εὐγενικούς, τῶν αὐθεντῶν τὸ γένος, γένος τὸ ἀκατάδεκτον, ἐξάκουστον εἰς κόσμον* Ἀλφ. ξεν. 48· *καὶ ἐντρέπομαι, κυράτσα μου, πολλὰ τὴν εὐγενιάν σου, διατὶ εἶσαι ἀκατάδεκτη, τὰ λόγια δὲν ἀφκρᾶσαι* Ἐρωτοπ. 11.

ἀκαταδεξοσύνη ἡ, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 136 ριβ'.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκατάδεκτος*. Πβ. τὸ σημερ. *ἀκαταδεχτοσύνη* (ΙΛ).

Τὸ νὰ μὴ θέλη κανεὶς ἢ νὰ μὴν ἔχη τὴ δυνατότητα νὰ δεχτῆ μιὰ θέση: *Περὶ ἀκαταδεξοσύνης τοῦ ἀρχιερέως, ὁποὺ δὲν θέλει νὰ ὑπάγη εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἢ ὑπάγη καὶ ὁ λαὸς δὲν τὸν δεχθῇ ἢ δὲν δύναται νὰ ὑπάγη ἀπὸ τὰ βάρβαρα ἔθνη* ὅ.π.

ἀκαταδούλευτος, ἐπίθ. Ἀχιλλ. (Hess.) L 675.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *καταδουλεύομαι*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Πρόδρ. (Steph., Θησ.).

Ποὺ δὲν ἔχει ὑποταχτῆ (στὸν ἔρωτα): *καὶ ἡ ἀκαταδούλευτος, ἡ ἐξεχωρισμένη, γλυκὺν τραγούδιν ἤρχισεν, ἔμορφον, πανωραῖον* ὅ.π. —Πβ. *ἀκαταδούλωτος* β, *ποθοακαταδούλωτος, ἀκατάκριτος, ποθοακατάκριτος*.

ἀκαταδούλωτος, ἐπίθ. Βέλθ. (Κριαρ.) 150, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 94, 1774, Λίβ. (Lamb.) Esc. 94, 1704, Λίβ. (Wagn.) N 113, 1895, Ἀχιλλ. (Haag) L 695, Ἀχιλλ. (Hess.) N 837, 889, 967, 1016, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) O 363.

Ἡ λ. ἤδη σὲ σχόλ. (L-S).

α) Ποὺ δὲν ἔχει ὑποδουλωθῆ, ἐλεύθερος, ἀνεξάρτητος: *Δοῦλος γὰρ θέλεις νὰ γενῇς πρὸς βασιλεῖς τοὺς ἄλλους;* (παραλ. 3 στ.) *Βέβαιον, ἀκαταδούλωτε, νὰ δουλωθῇς προκρίνεις* Βέλθ. 150· **β)** ποὺ δὲν ἔχει ὑποκύψει (στὸν ἔρωτα): *τοῦ νὰ εἶμαι ἀκαταδούλωτος καὶ παρεκτὸς* (χφ. *πάρεκτος*· διορθώσ.) *ἀγάπης* Λίβ. Esc. 1704· *ὅλη ἀκαταδούλωτος τοῦ ἔρωτος τυχάνω* Ἀχιλλ. O 363. Πβ. *ἀκαταδούλευτος, ἀκατάκριτος, ποθοακαταδούλωτος, ποθοακατάκριτος*.

ἀκαταζήτητος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 226^{29}, 418^{20-21}, 419^{1}, Μαχ. (Dawk.) 300^{5}.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *καταζητῶ*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἐπιφάνιο (Lampe, Lex.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲ διώκεται ποινικῶς, ἀθῶος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *Ἀνισῶς καὶ δὲν ἠξεύρη τίποτε, ἂς πάγη ἀκαταζήτητος, εἰ δὲ καὶ ξεύρη, νὰ τοῦ δώσουν θάνατον* Μαχ. 300^{5}. —Συνών. *κίτες*.

ἀκατάκριτος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Sc. 597.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάκριτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲ βασανίζεται (ἀπὸ τὸν ἔρωτα): *καὶ αὐτὸ ἐκατεμαρτύρουν το καὶ τίτοιον τὸ ἐκαυχόμην, τὸ νὰ εἶμαι ἀκατάκριτος καὶ παρεκτὸς ἀγάπης* ὅ.π. —Πβ. *ἀκαταδούλευτος, ἀκαταδούλωτος* β, *ποθοακαταδούλωτος, ποθοακατάκριτος*.

ἀκατάληκτος, ἐπίθ. Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1744.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάληκτος*.

Ποὺ δὲν ἔχει τέλος, ἀκατάπαυστος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ἐκεῖσε γὰρ ὁ πύκτης* (ὁ συγγραφέας τῆς «Κλίμακος») *φωναῖς ἀκαταλήκτοις* (παραλ. 1 στ.) *ὑμένιζε τὸν Λυτρωτὴν* ὅ.π. —Συνών. *ἀδιάλειπτος, ἀκατάπαυστος*.

ἀκατάληπτος, ἐπίθ. Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 172^{29-30}, Θρ. Κων/π. (Λάμπρ.) Ρ suppl. 248^{23}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκατάληπτος*.

α) Ποὺ δὲν μπορεῖ ὁ νοῦς νὰ τὸν κατανοήση, ἀκατανόητος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. II 2) καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀκαταλάβητος*): *Ἐντεῦθεν ἐφιλοσοφοῦμεν τὰ τῶν γυναικῶν σχήματα καὶ τὰ μέχρι τοῦ γ' ἐφ' ἡμῖν κατελαμβάνομεν ἀκατάληπτα* Μακρεμβ., Ὑσμ. 172^{29-30}. Συνών. *ἀκατανόητος* 1· **β)** (προκ. γιὰ τὸ Θεὸ) ποὺ δὲν μπορεῖ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου νὰ τὸν συλλάβη, ἀσύλληπτος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Lampe, Lex. στὴ λ. B 1α): *Φρίξον, ἥλιε, στέναξον, ἡ γῆ, καὶ καλουμένη βόησον: Ἀκατάληπτε Κύριε, δόξα σοι* Θρ. Κων/π. Ρ suppl. 248^{23}.

ἀκατάλυτος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 297, Σκλάβ. (Μπουμπ.) 273, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 1626.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάλυτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν καταλύεται, ἄφθαρτος, αἰώνιος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S καὶ σήμ., ΙΛ): *κ' ἐκεῖνο ὀπ' ἐγράψαμε πάντα νὰ τὸ κρατοῦμε βέβαιο κι' ἀκατάλυτο ὅ,τι καιρὸν κι' ἂ ζοῦμε* Ἐρωτόκρ. Δ' 1626· *εἰς τὸν χορὸν τῶν προφητῶν, στοῦ Ἀβραὰμ τὸν κόλπον* (παραλ. 1 στ.), *ἔνθα ἡ ἀκατάλυτος δόξα καὶ βασιλεία* Σκλάβ. 273. —Πβ. *αἰώνιος*.

ἀκαταμάχητος, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. I 18, Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) 343, 620, 1381, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 48.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκαταμάχητος*.

Ἀκατανίκητος, ἀπόρθητος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *στόλον ἀκαταμάχητον* Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' 343· *τοῖχον ἀκαταμάχητον κύκλῳ Γολέττας κτίσαι* Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' 620. —Συνών. *ἀκατάμαχος*.

ἀκατάμαχος, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. I 39.

Ἀπὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *καταμάχομαι*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Εὐσέβιο (Lampe, Lex.).

Ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος: *σὺν τούτοις ἀκατάμαχον τὴν ἰσχὺν κεκτημένος* ὅ.π. —Συνών. *ἀκαταμάχητος*.

ἀκατανόητος, ἐπίθ. Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 459, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) K 454, Διήγ. Ἁγ. Σοφ. (Ban.) 156^{7}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατανόητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲ γίνεται κατανοητός, παράδοξος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S καὶ σήμ., ΙΛ): *μυστήριον ἀκατανόητον πλήττομαι καὶ θαυμάζω* Παρασπ., Βάρν. C 459. Συνών. *ἀκατάληπτος* α. **2)** Ἀνεκτίμητος, ἀμύθητης ἀξίας, πρωτοφανής: *μίαν μεγάλην ἁγίαν τράπεζαν ἀκατανόητον, ὁποὺ νὰ μὴν δύναται τινὰς νὰ τὴν τιμήση, ὑπὸ πολυπειρίας τεχνίτου, μήτε ἀνθρώπου νοῦς νὰ τὴν καταλάβη* Διήγ. Ἁγ. Σοφ. 156^{7}.

ἀκατάπαυστα, ἐπίρρ. Ἑρμον. (Legr.) Z 4, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 60.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκατάπαυστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (ΙΛ).

Ἀσταμάτητα, ἀδιάκοπα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *νὰ κλάψω ἀπαρηγόρητα καὶ ἀκατάπαυστα* Συναδ., Χρον. 60. —Συνών. *ἀδιάλειπτα, ἀδιαλείπτως*.

ἀκατάπαυστος, ἐπίθ. Καλλίμ. (Κριαρ.) 2129, Διγ. (Lambr.) O 366.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάπαυστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν παύει, ἀδιάλειπτος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. I, καὶ σήμ., ΙΛ): *τὴν ἀκατάπαυστον ὀργὴν καὶ τὸν δαρμὸν τὸν τόσον* (παραλ. 1 στ.) *κατέπαυσεν, ἡσύχασεν, ἔπεσεν, ἐμαλάχθην* Καλλίμ. 2129· *δάκρυα ἀκατάπαυστα τὰ μάτια τως ἐχύναν* Διγ. Ο 366. —Συνών. *ἀδιάλειπτος, ἀκατάληκτος.*

ἀκατάπληκτος, ἐπίθ. Καναν. (P.G. 156) 73B, 77B, 81A.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάπληκτος.*

Ποὺ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τὸν καταπλήξη, ἀτρόμητος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *Καὶ τίς τῶν ἀκαταπλήκτων τότε οὐ κατεπλήγη καὶ τῶν ἀνδρείων οὐκ ἐφοβήθη;* αὐτ. 73B.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. = γενναῖο φρόνημα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl.): *Τὸ δὲ ἀκατάπληκτον τῶν ἀνδρικωτάτων καὶ γενναιοτάτων Ρωμαίων δειλοὺς καὶ τρεπτοὺς τοὺς Μουσουλμάνους ἀπέδειξεν* αὐτ. 77B.

ἀκαταπόνητος, ἐπίθ. ἐνιαχοῦ· *ἀκαταπόνετος,* Λίβ. (Μαυρ.) P 267, Λίβ. (Lamb.) Esc. 510.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκαταπόνητος.*

ἀκατάσκευος, ἐπίθ. Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 31.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάσκευος.*

Ἀκαλλιέργητος, χέρσος : *ὡσὰν ἕνα χωράφι ἄφρακτον καὶ ἀκατάσκευο* ὅ.π.

ἀκαταστασία ἡ, Φυσιολ. (Zur.) XLV 2^{15}, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Βαρβ. 10, Θρ. πατρ. (Krumb.) O 14, M 14, Δούκ. (Grecu) 427^{27}, Μάρκ., Βουλκ. (Λάμπρ.) 342^{1}, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 62^{15}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 33^{28}, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 72^{14-15}, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 437, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1334, 2200, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 55, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 333^{9} (ἔκδ.: *ταῖς καταστασίαις*· Ξανθ., BZ 18, 1909, 596, διόρθ. *τσ' ἀκαταστασίες*).

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκαταστασία.* Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ κάπως διαφορετικοὺς τ. (ΙΛ).

α) Ἀνώμαλη κατάσταση, ταραχή, ἔλλειψη τάξης (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. I, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *ὅτι ἐγένετο ἡ ἡγεμονία ἐν ἀκαταστασίᾳ καὶ οὐκ ἔστι γνήσιος αὐθέντης, ἀλλὰ γέγονε πολυαρχία καὶ σύγχυσις* Ἔκθ. χρον. 62^{15}· *σκανδάλων πολλῶν καὶ ἀκαταστασιῶν γενομένων ἐν Περσίᾳ* Ἱστ. πολιτ. 72^{14-15}· *τοὺς ἐνίκησε ὁ Τοῦρκος ἀπὸ τὴν ἀκαταστασίαν καὶ φθόνον ὅπου εἴχανε οἱ χριστιανοὶ* Χρον. σουλτ. 33^{28}· *στὴν ἐκκλησίαν σύγχυσες καὶ ἀκαταστασίες. Οἱ ἱερεῖς δὲν ξεύρουσι τὰ βρέφη νὰ βαπτίσουν* Ἱστ. Βλαχ. 2200· **β**) ἀνακολουθία, ἀστάθεια στὸ χαρακτήρα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl. στὴ λ. 2) : *εἰ καὶ τελοῦντες ἦσαν, ἀλλὰ τὴν ἀκαταστασίαν αὐτοῦ γινώσκοντες ἐτρόμαξαν* Δούκ. 427^{27}.

ἀκατάστατος, ἐπίθ. Ch. pop. (Pern.) 36, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 70^{10}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκατάστατος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ κάπως διαφορετικοὺς τ. (ΙΛ).

Ἀκατακάθιστος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. II, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. IϚ'): *ὡς οὐρανὸς ταράσσομαι κι' ὡς νέφη κρούγω, παίρνω καὶ ὡς μοῦστος ἀκατάστατος κρούγω καὶ κατασταίνω* Ch. pop. 36.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. = ἀνωμαλία, ἀτασθαλία (πβ. Sophocl.): *δαπανήσαντες φλωρία πεντακόσια εἰσελθεῖν καὶ πατριαρχεῦσαι πάλιν ἐποίησαν, ὃς καὶ ἐν ὀλίγῳ ἐπορεύθη πρὸς τὸν Μπογδανίας ἄρχοντα. Οὐδόλως δὲ κατεδέξατο κἂν θεάσασθαι αὐτόν, ἐνωτισάμενος τὰ ἀκατάστατα ταῦτα* Ἱστ. πολιτ. 70^{10}.

ἀκαταστάτως, ἐπίρρ. Φυσιολ. (Pitra) 354^{27}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀκαταστάτως.*

Ἀντικανονικά, χωρὶς τὴν ἀπαιτούμενη εὐσέβεια : *εἰσί τινες ἀκαταστάτως τρώγοντες τὸν ἐπουράνιον ἄρτον καὶ πνευματικὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐὰν δὲ ἀπολυθῶσιν, ἐκρίπτουσι τὸν Λόγον τοῦ Κυρίου ἐκ τῶν ὤτων αὐτῶν* ὅ.π.

ἀκατάσχετος, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. IV 608, Καναν. (P.G. 156) 73C.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατάσχετος.*

Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν σταματήση, ἀσυγκράτητος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *ὀδυρμὸς ἀκατάσχετος διὰ παντὸς ἐχώρει* Διγ. Gr. IV 608· *ὢ τρικυμίας ἀκατασχέτου!* Καναν. 73C. —Πβ. *ἀκράτητος.*

ἀκαταταίρητος, ἐπίθ. βλ. *ἀκατατήρητος.*

ἀκατατήρητος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Sc. 519, Esc. 1622 (χφ. *ἀκαταρτήρητον*)· *ἀκαταταίρητος* Λίβ. (Wagn.) N 1484.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κατατηρῶ.* Ὁ τ. *ἀκαταταίρητος* πιθ. ἐσφαλμ., ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ οὐσ. *ταίρι.*

Θεόρατος, πελώριος : *βουνὶν ἀκατατήρητον βαστάζει τῆς ὀδύνης* Λίβ. Sc. 519.

ἀκατάφλεκτος, ἐπίθ. Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. —Κερ.) 316, 742.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *καταφλέγομαι.* Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἐφραὶμ Σύρο (Lampe, Lex.).

Ποὺ δὲν καίγεται : *ἐκπέμπει τὴν ἀκτίναν του στὴν κόγχην τοῦ βημάτου τῆς ἐκκλησίας τῆς σεπτῆς ἀκαταφλέκτου Βάτου* αὐτ. 316.

ἀκατεχιὰ ἡ, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) Ἀφ. 26.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκάτεχος.*

Ἀμάθεια, ἀπειρία : *νὰ ψέξη τὴν ἀκατεχιὰν καὶ τὴν ἀναπραγιά μου* ὅ.π.

ἀκάτεχος, ἐπίθ. Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 28, 99, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 590, 874, 993, 2138, Β' 1556, 1662, 1864, 1865, 1866, 2068, 2121.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κατέχω* (βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 109). Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν ξέρει κάτι, ἄπειρος, ἀδαής, ἀνυποψίαστος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *μ' ἀκάτεχον ἐμάλωσες, κ' εἰς τοῦτο δίκιον ἔχεις, κι' ἀκάτεχος τοῦ κάτεχου ποτὲ δὲν τ' ἀρμηνεύγει στὸν κατεχάρ' ἀκάτεχος τὸ μάθημα γυρεύγει* Ἐρωτόκρ. Β' 1864 - 1866· *ἀκάτεχη σ' ἔτοια δουλειὰ καὶ δίχως πόθο μοιάζει* Ἐρωτόκρ. Α' 2138· *νά 'βρη πουλὶν ἀκάτεχο κι' ἄγνωστο νὰ γελάση, κι' ὄντεν πετᾶ καὶ κιλαϊδῇ μὲ πλάνος νὰ τὸ πιάση* Ἐρωτόκρ. Α' 993. **2**) Ἄγνωστος : *καὶ τώρ' ἀγνώριστες φωτιὲς καὶ πάθη ἀκάτεχά μου καῖσι καὶ βασανίζουσι τὴ δόλια τὴν καρδιά μου* Πανώρ. Ε' 99.

ἀκατὶς ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 468^{13}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄκατος* (Frisk, Wört., λ. *ἄκατος*). Ἡ λ. ἤδη στὸ Στέφανο ἰατρ. (L-S)· βλ. καὶ Du Cange, λ. *κουβαρίς.*

Σκολόπεντρα, σαρανταποδαρούσα : *Ὅταν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἱέρακος δακρύωσιν. Ἐπωαζούσης ὄρνιθος τὰς λεκίθους τρίψας καὶ ἀκατίδας φρύξας καὶ τρίψας καὶ μείξας...* ὅ.π.

ἀκατοίκητος, ἐπίθ. Ἠπειρ. (Βόνν.) 264^{3} κ. π. ἀ.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκατοίκητος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν εἶναι κατοικημένος (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *εἰς τοὺς ἐρήμους τόπους καὶ ἀκατοικήτους* ὅ.π.

ἀκατούνευτος, ἐπίθ. βλ. *ἀνθρωποακατούνευτος*.

ἀκδίκητος, ἐπίθ. βλ. *ἀγδίκητος*.

ἄκεδνος, ἐπίθ. Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 628.

᾽Απὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *κεδνός*.

᾽Ασήμαντος, ἀνάξιος λόγου : *ὡς οὐ φυτὸν οὐράνιον ἄνθρωπος, οὐδὲ θεῖον, οὐ δένδρον κηπευόμενον τῇ τοῦ Θεοῦ παλάμῃ, ἀλλὰ Θεοῦ διατριβὴ καὶ παίγνιον τῆς τύχης. Οὐδὲν γὰρ ἀκεδνότερον ἀνθρώπου γαῖα τρέφει* ὅ.π.

῾Ακελδαμά, ῾Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 196^{7}.

῾Η λ. ἀραμαϊκὴ (βλ. Bauer, Wört., λ. *῾Ακελδαμὰχ* = «χωρίον αἵματος», «ἀγρὸς αἵματος»).

Οἱ τόποι ὁποὺ ἀγοράζονται μὲ τὰ τοιαῦτα ἀργύρια ... καὶ τὰ χέρια ὁποὺ δέχονται τοὺς καρπούς, τουτέστι τὰ εἰσοδήματα, ῾Ακελδαμὰ θέλουν ὀνομασθῆ ὅ.π.

ἀκενόδοξος, ἐπίθ. Βίος ὁσ. ᾽Αθαν. (Βέης) 244.

᾽Απὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *κενόδοξος*. ῾Η λ. ἤδη στὸ Μᾶρκο ᾽Αντωνῖνο (L-S).

᾽Εκεῖνος στὸν ὁποῖο δὲν ὑπάρχει κενοδοξία, ματαιοδοξία (῾Η σημασ. ἤδη στὸ Μᾶρκο ᾽Αντωνῖνο, L-S): *Εἰ οὖν ἀπαρακλήτῳ τόπῳ καὶ ἀκενοδόξῳ βούλει οἰκῆσαι, ἐκεῖθεν γενοῦ* ὅ.π.

ἀκένωτος, ἐπίθ. Μανασ., Χρον. (Βόνν.) 109, Δούκ. (Grecu) 103^{19}, 383^{8}.

᾽Απὸ τὸ στερ. ἀ- καὶ τὸ *κενῶ*. ῾Η λ. ἤδη στὸν ᾽Απολλινάριο καὶ τὸ Γρηγόρ. Νύσσης (Steph., Θησ.) καὶ σήμ. (ΙΛ). Τὸ ἐπίρρ. *ἀκενώτως* στὸν ᾽Ιωάνν. ᾽Απόκαυκο (Β. Μανδηλαρᾶ, ᾽Αθ. 62, 1958, 341).

᾽Ανεξάντλητος (῾Η σημασ. ἤδη στὸν ᾽Αμφιλόχιο ᾽Ικονίου, Lampe, Lex.): *πηγὴ φωτὸς ἀκένωτος, οἶκος πυρὸς ἀξύλου* Μανασσ., Χρον. 109· *λαβὼν πάντα τὰ τῆς Προύσης, Νικαίας, Νικομηδείας καὶ τῶν πέριξ πόλεων τοὺς ἀκενώτους θησαυροὺς εἰς Φρυγίαν τὴν κάτω ἀφίκετο* Δούκ. 103^{19}.

ἀκέραιος, ἐπίθ. Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 126, 499, 610, Λόγ. παρηγ. (Lamb.) O 122, 516, Σπαν. (Hanna) A 373, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 161, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2709, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 5715, Διγ. (Καλ.) Esc. 1083, Φλώρ. (Κριαρ.) 507, Λίβ. (Μαυρ.) P 76, 659, 825, 838, 2101, 2242, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2, 15, 488, 880, 1709, 1892, 2103, 2591, 3077, Esc. 73, 947, 1130, 1143, 1962, 3051, 3281, 4238, Λίβ. (Wagn.) N 94, 809, 994, 1451, 1772, 2547, 2726, 2915, 3192, 3659, Δελλ. (Μανούσ.) Α΄ 29, 730, 906, 1598, 1913, 2169, 2318, Φυσιολ. (Legr.) 317, 637, 640, Φυσιολ. (Pitra) 347^{25}, 370^{26}, Φυσιολ. (Punt.) B 10^{1-2}, Rechenb. (Vog. - Hung.) 11^{6}, 83^{12}, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 182, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 539, ῾Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 118^{10}, 120^{8}, Μηλ., ῾Οδοιπ. (Παπαγ. Σπ.) 634· *᾽κέραιος* Φαλιέρ., ῾Ιστ. (Ζώρ.) A 739· *ἀκεραῖος* Βίος γέρ. (Schick) V 598· *ἀκέριος* Φλώρ. (Κριαρ.) 65, Θησ. (Βεν.) Δ΄ [64^{8}], Ε΄ [98^{8}], Θησ. (Schmitt) 336, V 97, 98, Ch. pop. (Pern.) 373, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 7, 146, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 494^{25}· *ἄκεριος* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 491^{2} (διόρθ. Ξανθ., BZ 18, 1909, 598, *ἀπὸ ἄκερος*).

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκέραιος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Οἱ τ. *ἀκεραῖος* καὶ *ἄκεριος* πιθ. κατὰ βιασμό.

1) ᾽Ανελλιπής, ὁλόκληρος, ὁλοκληρωμένος, πλήρης (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *χρόνον ἀκέραιον περπατῶ καὶ κόσμο* (ἔκδ. *κόσμον*) *ἀναγυρεύω* Λίβ. (Lamb.) Esc. 73· *καὶ ἐκράτησεν ὁ γάμος τους τρεῖς μῆνας ἀκεραίους* Διγ. Esc. 1073· *ἐκεῖνον τὸ ὑποσχεθῆς ἀκέραιον τὸ πέμψε* Σπαν. A 373· *καὶ τὸ τειχιὸ κοιτάζουνε στὴν ῎Αμμον καὶ κρεμνᾶται ἀκέριο κ᾽ ἐκρεμνίστηκε κ᾽ ἐπλάκωσε τὶς φόσσες* Τζάνε, Κρ. πόλ. 494^{25}· *῞Ορισεν κ᾽ ἐπληρῶσαν τους τὴν ρόγαν τους ἀκέριαν* (ἔκδ. *ἀκέραιαν*) *καὶ τὸν Μελὶκ φιλοτιμᾶ καὶ ξένια τοῦ ἐδῶκεν* Χρον. Μορ. 5715· *ν᾽ ἀποκρατῶ τὸν πόθο μας ᾽κέραιον καὶ ἀγαπημένον* Φαλιέρ., ῾Ιστ. A 739· *᾽Ακέραιον τὸ ἐνδεχόμενο ἐποῖκα τῆς ἀγάπης* Λίβ. N 3659· *Σπίτι δὲν εἶναι ἀτρύπητο, πόρτα, οὐδὲ παραθύρι, οὐδ᾽ ἄκεριο καμπαναριό, οὔτε καὶ μοναστήρι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 491^{2}· *στέργε εἰς τὴν ἀσχόλησιν, πόθον μὴ ἀποδημῆτε· ἀναμονὴ καλὸν ἔνι, πληρώνει ἀκέραιον πρᾶγμα* Λίβ. P 825. **2**) ᾽Ακέραιος ἀριθμός: *τί μέρος τοῦ ἀκεραίου ἐστὶν* Rechenb. 11^{6}. **3**) ᾽Αληθινός, πραγματικός, γνήσιος: *ὁ χρόνος... φίλον ἐμὸν σὲ ἀπέδειξεν... ἀκέραιον, ἀσκανδάλιστον, φίλον ὀρθὸν εἰς φίλους* Λίβ. Sc. 2591· *καὶ ἐγράψασι τὰ χέρια σου πιττάκιν μανιωμένον, πιττάκιν νὰ ἔχῃ θάνατον ἀκέραιον ἐδικόν μου* Λίβ. Esc. 1962· *μισάνθρωπε, μισοτραγὶ καὶ ἀκέριον* (ἔκδ. *ἀκαίρον*) *ὀζὸ καταλυμένον* Πιστ. βοσκ. II 7, 146· *Περιστερὰ ἀκέραια ὑπάρχει εἰς τὴν γνώμην* Φυσιολ. 637· Πβ. *ἄδολος* α, *ἀδόλωτος* α. **4**) Εὐθύς, τίμιος, ἁγνὸς (῾Η σημασ. ἤδη στὸ Γρηγόριο Νύσσ., Lampe, Lex. στὴ λ. 1): *῾Ο ἀκέραιος εἰς τὸν ἔρωταν ποτὲ οὐκ ἀποτυγχάνει* Λίβ. Esc. 1143· *οὕτως οὐδὲν ἀκέραιον ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει* Μανασσ., Χρον. 2709· *῾Ο κύων ὑποτάσσεται τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις καὶ νῦν ἀκέραιος λοιπὸν ὡσεὶ* (ἔκδ. *ὡς ἡ*· διορθώσ.) *περιστερά τε* Φυσιολ. 317 (γιὰ τὴν παρομοίωση βλ. Lampe, Lex., λ. *ἀκεραιότης* 2)· *καὶ ὅτι ἀναιτίατος ἔνι εἰς τὸ καθόλου, ἄδολος καὶ ἀκέραιος, χωρὶς ἐπιβουλίας* Γεωργηλ., Βελ. 182· *τὴν θεωριάν, τὴν σύστασιν, τὸ ἀκέριο φρόνημά της* Φλώρ. 65· *Γαμβροὺς μελέτησε νὰ βρῆς νά ᾽χουν κορμιὰ ἀκέρια* (ἔκδ. *ἀκέραια*) *παρὰ νὰ λείπουν ἀρετὲς καὶ νά ᾽χουσι δηνέρια* Δεφ., Λόγ. 539. **5**) (Προκ. γιὰ νεκρὸ) ἄλειωτος (῾Η σημασ. ἤδη στὸν ᾽Ιουστῖνο μάρτ., Lampe, Lex. στὴ λ. 2, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1γ): *ἔστεκεν ἄλυτη καὶ ἀκέραια, καθὼς τὴν ἔθαψαν* ῾Ιστ. πατρ. 120^{8}· *τὸ λείψανο τοῦ ἁγίου Νικολάου σῶο καὶ ἀκέραιο* Μηλ., ῾Οδοιπ. 634.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. = ἡ ἀκεραιότητα: *Τὸ ἀκέραιον τοῦ φρονήματος, τὸ δυνατὸν τοῦ πόθου* Φλώρ. 507.

᾽Ακεραιότης, -ητα ἡ, Λίβ. (Μαυρ.) P 836, Λίβ. (Lamb.) Sc. 13, Esc. 1141, Λίβ. (Wagn.) N 992.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκεραιότης*.

Προσωποποίηση τῆς χρηστότητας (πβ. L-S στὴ λ. 2): *Εἶδα τὴν ᾽Ακεραιότητα νὰ ἱστήκεται ἀπ᾽ ἐκείνην καὶ νὰ βαστάζῃ τὸ χαρτὶν καὶ εἶχεν τοὺς λόγους τούτους: «ἀκέραιος εἰς τὸν ἔρωτα ποτὲ οὐκ ἀποτυγχάνει»* αὐτ. P 836.

ἀκεραίως, ἐπίρρ. Δούκ. (Grecu) 225^{18}.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀκεραίως* (βλ. Lampe, Lex. καὶ Sophocl.).

Μὲ εὐθύτητα, μὲ τιμιότητα: *῾Ο δὲ ᾽Αδοῦρνος ἦν φυλάττων τοὺς ὅρκους αὐτοῦ ἀκεραίως, ἄνευ δόλου τινὸς* ὅ.π. —Πβ. *ἀκέραιος* 4, *ἐξακεραίως*.

ἀκέρδητος, ἐπίθ. ᾽Αχιλλ. (Hess.) N 1551 (στ. παρέμβλ.).

᾽Απὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκέρδιστος* μὲ ἐπίδρ. τοῦ *κερδῶ* (καὶ *κερδάω*)=κερδίζω. ῾Η λ. *ἀκέρδητος* καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἀκέρδιστος*). —Πβ. καὶ *ἀκέρδευτος* (ΙΛ).

Ποὺ δὲν κερδήθηκε: *ἀλλ᾽ ὅμως διηγησόμεθα τοῦ ἀκερδήτου πλάνου* ὅ.π.

ἄκερδος, ἐπίθ. Λίβ. (Μαυρ.) P 630, Λίβ. (Lamb.) Esc. 907, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 106.

᾽Απὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκερδής*. ῾Η λ. καὶ στὴν ᾽Αθήνα παλαιότερα (ΙΛ). —Πβ. καὶ τὸ σημερ. ἐπίρρ. *ἄκερδα* (ΙΛ).

Ποὺ δὲν παρέχει κέρδος, μάταιος (πβ. ᾿Ανδρ., ᾿Αθ. 49, 1939, 168): *μὴ ἐβγῆ τὸ κέρδος ἄκερδον τοῦ κόπου μας τοῦ τόσου* Λίβ. P 630. Φρ.: *⟨σ⟩τ' ἄκερδα*=μάταια: *⟨σ⟩τ' ἄκερδα ὁ θεόργιστος τὸ πράγμα του σκορπίζει* Δεφ., Λόγ. 106 (Γιὰ τὴν ἐπιρρ. ἔκφραση πβ. τὰ σημερ. *στὰ χαμένα, στ' ἀστεῖα, στὰ σοβαρά, στ' ἀλήθεια*)· πβ. καὶ ΙΛ λ. *ἄκερδα*.

ἀκέρια, ἐπίρρ. Φλώρ. (Κριαρ.) 536.

᾿Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκέριος*.

᾿Εντελῶς, στὴν ἐντέλεια, ὁλότελα: *῾Ωσαύτως τὸ ἱππάριν του ἦτον ἀρματωμένον κουβέρταν χρυσοπράσινην ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσω, ἀρμάτωσιν καβαλαριοῦ ἀκέρια ἐξομπλισμένην* ὅ.π.

ἀκέριος, ἐπίθ. βλ. *ἀκέραιος*.

ἄκερος, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 491^{2}, βλ. *ἀκέραιος*.

ἀκέφαλος, ἐπίθ. Πωρικ. (Camar.) S 104^{24}, Πωρικ. (Ζώρ.) ᾿Απ. 23, Πωρικ. (Wagn.) V 30, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 6935, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Βαρβ. 10, Διήγ. ᾿Αλ. (Mitsak.) V 40, Δωρ. Μον. (Buchon) XXX, ῾Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 2735.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκέφαλος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν ἔχει κεφάλι (ἐδῶ προκ. γιὰ ὄσπρια): *Κουκκίον τὸν αἱμοδότην καὶ πνευματομάχον καὶ Λάθυρον τὸν ἀκέφαλον* Πωρικ. ᾿Απ. 23. **2**) Ποὺ δὲν ἔχει ἢ δὲν παραδέχεται «κεφαλήν», δηλ. ἄρχοντα, ἡγεμόνα (῾Η σημασ. ἤδη στὸ Θεοφάνη, de Boor, A 385^{20}, βλ. καὶ Steph., Θησ., λ. *ἀκέφαλος* 1192A, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἀφέντην δὲν τιμοῦν, οὐδὲ προσκυνοῦν, μόνον εἶναι ἀκέφαλοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ Μανιάτες* Δωρ. Μον. XXX· *ὅτι οἱ ᾿Αλαμάννοι εὑρίσκονται σήμερα εἰς τὸν κόσμον ἕνας λαὸς ἀκέφαλος, ὅλοι θεληματάροι* Χρον. Μορ. 6935· *Σεβῆρον τὸν ἀκέφαλον καὶ τοὺς αἱρεσιάρχας* ῾Ιστ. Βλαχ. 2735. **3**) ᾿Ασύνετος, ἀνόητος (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *μάνθανε ἱστορίας Ρωμαίων ἀκεφάλων τε τὰς ἀκαταστασίας* Θρ. Κων/π. Βαρβ. 10.

ἀκηδία ἡ, Βίος ὁσ. ᾿Αθαν. (Βέης) 252, 256· Gesprächb. (Vasm.) 113^{22}· *ἀκηδιὰ* Σπαν. (Λάμπρ.) V 574, Σπαν. (Hanna) B 516.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκηδία* (L-S λ. *ἀκήδεια*).

Νωθρότητα ψυχική, ἔλλειψη πνευματικῆς ἐγρήγορσης, ὀλιγωρία, τεμπελιὰ (πβ. Lampe, Lex.): *τὸ γὰρ πολὺν κ' ὑπέρμετρον πολλάκις ἔχει βάρος καὶ τοὺς ἀναγινώσκοντας εἰς ἀκηδίαν* (διόρθ. Hanna· χφ. *ἀδικίαν*· ὁ Χατζιδ. προτιμᾶ *ἀηδίαν*) *ἐμβάζουν* Σπαν. B 516· *ὠφέλιμον εἰς τὸν κοινὸν βίον ἐν μέσῳ πολλῶν ἀδελφῶν τοῦ νέου. Οὐκ ὠφέλιμον καὶ μουνονοικεῖν: ἐμπέσει εἰς ἀκηδίαν, εἰς ὀκνηρίαν* Gesprächb. 113^{22}· *῾Η δὲ ἀκηδία χώραν ἐν αὐτῷ οὐκ εἶχεν· τὸ γὰρ πλῆθος τῶν γονυκλισιῶν καὶ ἡ συνεχὴς ἐπάλληλος ἀνάγνωσις οὐκ εἴα τοῦτον ἀκηδιᾶσαι εἰ μή που σφοδροτάτῃ νόσῳ κάτοχος ἦν* Βίος ὁσ. ᾿Αθαν. 256.

ἀκηδιάζω, Gesprächb. (Vasm.) 19^{18}.

᾿Απὸ τὸ *ἀκηδιῶ* (Χατζιδ., ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 19).

Γίνομαι νωθρός, ἀδιαφορῶ (πβ. *ἀκηδία* καὶ *ἀκηδιῶ* 1): *᾿Αγωνίζου, μηδὲν ἀκηδιάζης, μηδὲν ἀχαμνίζης* ὅ.π.

ἀκηδιῶ, Βίος ὁσ. ᾿Αθαν. (Βέης) 256, Καναν. (P.G. 156) 61A.

Τὸ μτγν. *ἀκηδιῶ*.

1) Γίνομαι νωθρός, ἀδιαφορῶ (πβ. Lampe, Lex., λ. *ἀκηδιάω* 6α): *῾Η δὲ ἀκηδία χώραν ἐν αὐτῷ οὐκ εἶχεν· τὸ γὰρ πλῆθος τῶν γονυκλισιῶν καὶ ἡ συνεχὴς ἐπάλληλος ἀνάγνωσις οὐκ εἴα τοῦτον ἀκηδιᾶσαι εἰ μή που σφοδροτάτῃ νόσῳ κάτοχος ἦν* Βίος ὁσ. ᾿Αθαν. 256. **2**) (Μτβ.) δὲν ἔχω τὴ διάθεση νὰ ὑποστῶ κάτι, βαριέμαι (κάτι): *Καὶ δέομαι τοὺς ἀναγινώσκοντας ταύτην καὶ τῶν γραμμάτων τὴν πεῖραν ἔχοντας μήτε τὸν κόρον τοῦ λόγου ἀκηδιάσωσι, μήτε τὴν σολοικοβάρβαρον καταγνώσονται φράσιν* Καναν. 61A.

ἀκίδα ἡ, ᾿Ασσίζ. (Σάθ.) 243^{2}, 493^{31}· *ἀγκίδα* ᾿Ιατροσ. κῶδ. (῎Αμ.) σνε', σνς', Gesprächb. (Vasm.) 105^{10}, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' [712].

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκίς*. ῾Ο τ. *ἀγκίδα*, ποὺ καὶ σήμ. (ΙΛ), κατὰ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 139 σημ. 1 καὶ 502, ἀπὸ παρετυμ. πρὸς τὰ *ἀγκύλη, ἀγκίστρι*.

1) ᾿Απόκομμα σὲ μορφὴ βελόνας ποὺ ἀποσπᾶται ἀπὸ ξύλο (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγκίδα* 1): *Εἰς ἀγκάθι νὰ σέβη εἰς χεῖρα ἀνθρώπου ἢ σκύλου ποδάριν ἢ νὰ σκάση πάθος. ῞Ετερον ὅμοιον ἢ ἀγκίδ(α) ἢ ἀγκάθι νὰ τὸ σύρη* ᾿Ιατροσ. κῶδ. σνς'. **2**) ῎Ακρη (πβ. ΙΛ λ. *ἀγκίδα* 8γ): *῞Ολοι οἱ Συριάνοι καὶ Ρωμαῖοι ὁποὺ ἔνι χανουτάροι, τὸ δίκαιον κελεύει ὅτι νὰ λαμβάνουν διὰ τὸ τέλος ἀπὸ πάσα πράγμαν τὸ νὰ ἀγοράσουν ἀπὲ τὸ φούντικαν καὶ κάτω, ἐντέχεται νὰ δώσουν τραχία ἔξι εἰς τὸ μάρκον διαβατικὸν ἀπὲ τὴν ἀκίδαν τοῦ φούντικος καὶ ἄνω* ᾿Ασσίζ. 243^{2}.
᾿Ιδιάζουσα χρήση: *μιὰ 'γκίδα*=λίγο (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀγκίδα* 1ς): *῎Εχω βουλὴ ἀμετάτρεπτη νὰ χάσω τὴν ζωήν μου, παρὰ μιὰ 'γκίδα μοναχὰ νὰ βλάψω τὴν τιμήν μου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' [712].

ἀκὶν τό, καὶ ἐπιφ. Δούκ. (Grecu) 177^{2-3}.

Τὸ τουρκ. οὐσ. *akın*. ῾Η λ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἀκκὴν* (πβ. Mor., Byzantinot. B', λ. *ἄκκην*).

᾿Επιδρομὴ (προκ. γιὰ τουρκ. στρατό): *εἰ μόνον τὴν τοῦ κήρυκος φωνὴν ἀκούσωσι ὡς πρὸς ἐπιδρομήν, ὃ καλεῖται κατὰ τὴν αὐτῶν γλῶτταν ἀκὶν* (ἔκδ. *ἀκκήν*) ὅ.π.

ἀκίνδυνος, ἐπίθ. Λίβ. (Μαυρ.) P 2074· *ἀκίντυνος* Λίβ. (Lamb.) Esc. 3011.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκίνδυνος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Σῶος: *εἰ δὲ περάσω θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν πατήσω καὶ εἰς τὴν στερεὰν ἀκίνδυνος περπατήσω καὶ ἰδῆς με, σέβα κ' ἐσὺ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐλθὲ ὅπου ἐμὲν ἐβλέπεις* αὐτ. P 2074.

ἀκίνητος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) II H 96e, 100, G 100, 112, Δούκ. (Grecu) 431^{7}, Βίος γέρ. (Schick) V 35, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 180 λζ'· *ἀκούνητος* ᾿Αλφ. ξεν. (Ζώρ.) 86.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκίνητος*. ῾Η λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Προκ. γιὰ περιουσία ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ σπίτια, ἀγρούς, κλπ. (῾Η σημασ. ἤδη στὸν Ψευδο-Ναζιανζηνό, Sophocl. Πβ. Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Β' 109 - 110): *Περὶ σημαδίου ἀκινήτου πράγματος, ὅτι διὰ σαράντα χρόνους ζητεῖται* Βακτ. ἀρχιερ. 180 λζ'.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ὡς οὐσ.=ἀκίνητη περιουσία (῾Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ λ. *ἀκίνητον* 1): *ἔνδοξός τε καὶ ἀγχίνους πλούσιος ἐν βίοις πᾶσι κινητοῖς τε κι' ἀκινήτοις* Βίος γέρ. V 35· *πρὶν φάγω καὶ τ' ἀκίνητα καὶ πέσω κι' ἀποθάνω* Προδρ. II G 112.

ἀκιντσὴς ὁ, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 323, ᾿Αργυρ., Βάρν. (Mor.) K 326 (χφ. καὶ ἔκδ. *ἀκιτίδες*), Δούκ. (Grecu) 239^{1}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 76^{32-33} (ἔκδ.: *ἀγκιγκῆδες*· διορθώσ.).

Τὸ τουρκ. οὐσ. *akıncı* (βλ. Triand., Lehnw. 149 καὶ Mor., Byzantinot. B', λ. *ἀκιντζίδες*). ῾Η λ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἀκιντζίδες*.

1) ῾Ιππέας τοῦ τουρκικοῦ ἱππικοῦ ἐλαφρὰ ὁπλισμένος: *μόνε φλαμπουριαραῖοι νὰ γίνωνται*

ἀπάνω εἰς τὶς ἀκιντσῆδες (ἔκδ. *ἀγκιγκῆδες*), *ἤγουν εἰς τοὺς καβελαραίους* Χρον. σουλτ. 76^{32-33}. **2)** Ἀγγελιοφόρος (πβ. Du Cange, λ. *ἀκιντζίδες*): *Στέλλει οὖν ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔτει ἀκιντσήδας ἐν Βλαχίᾳ καὶ ἐν Σερβίᾳ δεικνύων τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ* Δούκ. 239^{1}.

ἀκίντυνος, ἐπίθ. βλ. *ἀκίνδυνος*.

ἀκίσ(σ)ηρας ὁ, βλ. *κίσσηρας*.

ἀκιτὴς ὁ, βλ. *ἀκιντσής*.

ἀκκὴν τό, βλ. *ἀκίν*.

ἄκκισμα τό, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Ϛʹ 409.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκκισμός*.

Νάζι, σκέρτσο, κοκεταρία: *Ἀκκίσματός σοι πλῆρες αὐτὸ τὸ στόμα, ἡ χεὶρ δὲ ναρκᾷ πρὸς τὸ σῶσαι συντόμως τὸν ἁρπαγέντα τῇ σαγήνῃ τῇ ξένῃ* ὅ.π.

ἄκκο, Πεντ. (Hess.) Δευτ. XIV 5.

Πιθ. μεταγραφὴ ἀπὸ ἑβραϊκὴ λέξη.

ἀκκουμβῶ, βλ. *ἀκουμπῶ*.

ἀκκουμπ-, βλ. *ἀκουμπ-*.

ἄκλερος, ἐπίθ. βλ. *ἄκληρος*.

ἀκληρία ἡ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3420, 7362, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3420, 3968, 7362, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 135 οςʹ, οηʹ, οθʹ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκληρία* (πβ. ΙΛ λ. *ἀκληριά*).

α) Ἀποκλήρωση, ἀποκλεισμὸς κάποιου ἀπὸ τὴν κληρονομικὴ μερίδα ποὺ τοῦ ἀνήκει: *Περὶ ἀκληρίας ἀδελφῶν* Βακτ. ἀρχιερ. 135 οςʹ· **β)** ἀποστέρηση ἐδαφῶν ποὺ ἀνήκουν σὲ κάποιον μὲ κληρονομικὸ δικαίωμα: *ἐβλέποντα τὸν θάνατον, τὴν ἀκληρίαν τὴν εἶχεν ἐκ τὸν σεβαστοκράτορα αὐτὸν τὸν ἀδελφόν του, ποὺ τοῦ ἐπῆρεν τὴν Βλαχίαν, τὸ Δεσποτάτο ἐζήτα* Χρον. Μορ. Ρ 3968.

ἀκληρίζω, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3413, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δʹ [327].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄκληρος* καὶ τὴν κατάλ. *-ίζω*. Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange (λ. *ἀκλιρίζειν*) καὶ σήμ. (ΙΛ). Πβ. καὶ ΙΛ, λ. *ἀκληριάζω* 2.

Στερῶ κάποιον ἀπὸ ἐδάφη ποὺ τοῦ ἀνήκουν ἢ γενικότερα ἀπὸ τὴν περιουσία του (πβ. Du Cange, λ. *ἀκλιρίζειν*): *ὁ νόμος ἀκληρίζει τον κ' ἡ κρίσις ἀπαιτεῖ το νὰ ἔναι ἀκληρονόμητος αὐτὸς καὶ ἡ γενεά του ἀπ' ὅσον τόπον κι' ἀφεντιὰ* (χφ. *ἀφεντία*· διορθώσ.) *ἐκράτιε ἀπ' ἐκεῖνον* Χρον. Μορ. Ρ 3413. —Πβ. *ἀκληρῶ, ἀκληρώνω*.

ἀκληρονόμητος, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3414, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3414.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκληρονόμητος*. Ἡ λ. καὶ σὲ παπυρ. (Preisigke - Kiessling).

Ποὺ δὲν ἔχει (κληρονομικὰ) δικαιώματα πάνω σὲ κάτι (Πβ. Lampe, Lex.): *ὁ νόμος ἀκληρίζει τον κ' ἡ κρίσις ἀπαιτεῖ το νὰ ἔναι ἀκληρονόμητος αὐτὸς καὶ ἡ γενεά του ἀπ' ὅσον τόπον κι' ἀφεντιὰ* (χφ. *ἀφεντία*· διορθώσ.) *ἐκράτιε ἀπ' ἐκεῖνον* αὐτ. Ρ 3414. —Πβ. *ἄκληρος*.

ἄκληρος, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 543^{6-7}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 135 οαʹ, οβʹ, ογʹ· *ἄκλερος* Μαχ. (Dawk.) 404^{29}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκληρος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ). Γιὰ τὸν τ. *ἄκλερος*, ποὺ καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἄκληρος*), βλ. Παντ., Φωνητ. Κύπρ. 14, καὶ Σακ., Κυπρ. Βʹ, λ. *ἄκλερος*.

Ποὺ ἀποκλείεται ἀπὸ τὴν κληρονομικὴ μερίδα ποὺ τοῦ ἀνήκει (Πβ. Preisigke - Kiessling στὴ λ. 2. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Περὶ ἀποκλήρων παιδίων, ὁποὺ τὰ κάμνουν οἱ γονεῖς τους ἄκληρα. Ὅτι ἀπὸ ποίας αἰτίας γίνονται* Βακτ. ἀρχιερ. 135 οαʹ. —Πβ. *ἀκληρονόμητος*.

ἀκληρῶ, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 4146, 4241, 7624, 7652, 8158, 8585, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2697, 3553, 3574, 4113, 4146, 4446, 7474, 7624, 7652, 7674, 7904, 8158, 8169, 8267, 8585, 8588.

Τὸ μτγν. *ἀκληρῶ*. Ἡ λ. καὶ σὲ παπυρ. (Preisigke - Kiessling).

Στερῶ κάποιον ἀπὸ ἐδάφη ποὺ τοῦ ἀνήκουν: *μόνον νὰ μὴ ἔνι ἄδικον νὰ ἐπαίρνῃ συγγενῶν του καὶ νὰ ἀκληρᾷ τὴν σάρκαν του, τοὺς σαρκικούς του φίλους* αὐτ. Η 4146· *πολλὰ μὲ ἐφάνη βαρετὸν ἡ κρίσις ὅπου ἐδόθη, καὶ ἀκληρήθη ἡ ἀρχόντισσα, ἡ ντάμα Μαργαρίτα, ἀπὸ τὸ κάστρον κι' ἀφεντίαν, τὴν περιοχὴν Ἀκόβης* αὐτ. Η 7624· *εἰ δὲ εὑρεθῇ καὶ ποιήσῃ το νὰ ἔνι ἀκληρημένη ἀπ' τοῦ Μορέως τὴν ἀφεντιὰν* (χφ. καὶ ἔκδ. *ἀφεντίαν*· διορθώσ.) *κι' ὅλον τὸ πριγκιπάτο* αὐτ. Η 8585. —Πβ. *ἀκληρίζω, ἀκληρώνω*.

ἀκληρώνω, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 2697, 8588.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄκληρος* καὶ τὴν κατάλ. *-ώνω*.

Στερῶ ἀπὸ κάποιον ἐδάφη ποὺ τοῦ ἀνήκουν: *ὅτι, ἂν ἐπῆραν οἱ Ρωμιοὶ* (χφ. καὶ ἔκδ. *Ρωμαῖοι*· διορθώσ.) *—ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δώσῃ— τοὺς τόπους ὅπου ἔχομεν ἐδῶ εἰς τὴν Ρωμαμανίαν, οὔτε ἐσᾶς ἀφήνασιν νὰ ἔχετε ἐκκλησίες τοῦ νὰ κρατῆτε ἐδῶ προνοιές* (χφ. καὶ ἔκδ. *προνοῖες*· διορθώσ.), *νὰ ἔχετε προβέντσιες, ἀλλὰ οὕτως σᾶς ἠθέλασιν φρονέψει κι' ἀκληρώσει* αὐτ. Ρ 2697. —Πβ. *ἀκληρίζω, ἀκληρῶ*.

ἀκλήτως, ἐπίρρ. Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 36^{34}.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀκλήτως* (Steph., Θησ.).

Χωρὶς νὰ κληθῇ κανείς, ἀπρόσκλητα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Steph., Θησ.): *Καὶ ἐτάφη φιλοτίμως συνδραμόντων σχεδὸν πάντων ἱερέων καὶ ἱερομονάχων ἀκλήτως καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν* ὅ.π.

ἀκλινής, ἐπίθ. Βίος ἁγ. Νικ. (Legr.) 22.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκλινής*.

Ἀδιάκοπος, συνεχὴς (πβ. L-S στὴ λ. 2): *ἅπαντα ἐκατώρθωσας Πνεύματος συνεργείᾳ τῇ ἀκλινεῖ σου προσευχῇ, ζέσει καὶ προθυμίᾳ* ὅ.π.

ἄκλιτος, ἐπίθ. Λιβ. (Μαυρ.) Ρ 1315, 1527, 1555, 2204, Λίβ. (Lamb.) Sc. 207, 547, 578, 587, 667, 2039, Esc. 670, 1330, 1686, 1695, 1770, 3210 (ἔκδ. *ἀκλιτόν*), Ν 547, Λίβ. (Wagn.) Ν 1180, 1494, 1567, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 876.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄκλιτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (ΙΛ).

Ἄκαμπτος, ἀμετάπειστος, ἀνένδοτος (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Πορφύριο, Sophocl., τὸν Ἰάμβλιχο, L-S, καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ σὸν τράχηλον ἄκλιτον κλίνε πρὸς ἔρωτάν της* Λίβ. Ν 547· *Ἀρκεῖ σε τὸ πιττάκιν μου καὶ ὅτι ἔχεις γράμματά μου καὶ ὅτι ἀπ' ἐδὰ συνέκλινες ἄκλιτον νοῦν εἰς πόθον* Λίβ. Sc. 667· *Εἰ δὲ πολλάκις ἄκλιτος τοὺς ἔρωτας μὴ θέλῃς, ἐγὼ νὰ σύρω τὸ σπαθὶν νὰ σφάξω τὸ κορμί μου* Ἀχιλλ. Ν 876.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ.=τὸ ἀμετακίνητο, τὸ ἀμετάκλητο, ἡ σταθερότητα: *ὑπεδουλώθην εἰς αὐτὸν*

καὶ συνεπόνεσά τον καὶ τὸ ἄκλιτον τῆς γνώμης μου εἰς αὖτον ἔκλινά το Λίβ. Sc. 2039· *καὶ τώρα βλέπω τὸ ἄκλιτον τὸ ἐκράτουν ἐσυγκλίθην καὶ τὸ πολλά μου ἀγέρωχον ἐπαρεπέτασά το* Λίβ. Sc. 587. —Συνών. *ἀμετάτρεπτος*. —Πβ. *ἀμετάθετος, ἀκλόνητος* καὶ τὸ ἐπίρρ. *ἀμετάστετα*.

ἀκλοθῶ, βλ. *ἀκολουθῶ*.

ἀκλόνητος, ἐπίθ. Βίος 'Αλ. (Reichm.) 1983, Δούκ. (Grecu) 153^{13}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκλόνητος*. 'Η λ. ἤδη στὸν Παλαίφατο (L-S Suppl.), τὸ Συνέσιο (L-S Κων/νίδη) καὶ σήμ. (Δημητράκ.).

'Αδιάσειστος, ἀπτόητος, ἀμετάπειστος ('Η σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ.): *ἀλλ' ὡς ἀδάμας λίθος τις ἀκλόνητος εἱστήκει* Βίος 'Αλ. 1983· *ἐξετάσαντες αὐτὸν διὰ πολλῶν τιμωριῶν εὗρον ἀκλόνητον καὶ ἀμετάπτωτον τῆς φαντασίας αὐτοῦ* Δούκ. 153^{13}. —Πβ. *ἀμετάθετος, ἀμετάτρεπτος* καὶ τὸ ἐπίρρ. *ἀμετάστετα*.

ἀκλονήτως, ἐπίρρ. Καναν. (P.G. 156) 77C, 77D.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκλόνητος*. 'Η λ. ἤδη στὸν Κύριλλ. 'Αλεξ. (Lampe, Lex.).

Χωρὶς λιποψυχία: *ἀφόβως καὶ ἀκλονήτως καὶ θαρσαλέως πολεμίζειν τοῖς Τούρκοις* αὐτ. 77C.

ἀκλουθίζω, βλ. *ἀκολουθίζω*.

ἀκλουθῶ, βλ. *ἀκολουθῶ*.

ἀκμαῖος, ἐπίθ. Βίος 'Αλ. (Reichm.) 3746.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκμαῖος*. 'Η λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ποὺ εἶναι στὴν ἀκμή του, δυνατός, βαρὺς (προκ. γιὰ χειμώνα) ('Η χρήση ἤδη μτγν., L-S. Πβ. *τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος* 'Αρριανοῦ, 'Αλεξάνδρ. 'Ανάβ. 4, 7, 1) : *Τὸν ἀκμαιότατον λοιπὸν χειμῶνα προσεμμείνας* ὅ.π.

ἀκμὴ ἡ, 'Ιερακοσ. (Hercher) 352^{29}, 407^{22}, 447^{6}, 457^{7}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκμή*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χρονικὸ διάστημα (Πβ. L-S στὴ λ. III = «καιρός», δηλ. κατάλληλος χρόνος) : *παρελθόντων δι' ὀλίγων ἡμερῶν κρατείτωσαν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν χειρῶν ἐπ' ὀλίγην ἀκμὴν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ αὖθις πρὸ τῆς δύσεως... 'Εὰν γὰρ τοῦτον κατάσχῃς πλεῖον τῆς προσηκούσης ὥρας...* αὐτ. 352^{29}.

ἀκμή, ἐπίρρ. βλ. *ἀκμήν*.

ἀκμήν, ἐπίρρ. Σπαν. (Μαυρ.) P 437, Πρόδρ. (Hess. - Pern.) III 67, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 133, VIII 190, Διγ. (Sath. - Legr.) Tρ. 2018, Βέλθ. (Κριαρ.) 1238, Βίος 'Αλ. (Reichm.) 1103, 1705, 2323, 3546, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 310, 472, 513, 535, 598, 878, 888, Βίος ὁσ. 'Αθαν. (Βέης) 241, 250, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1645, Δούκ. (Grecu) 145^{10}, 287^{32}, Ζήν. (Σάθ.) Α' 19 (διόρθ. Κριαρ., B-NJ 12, 1936, 57, ἀπό : *ἀκόμη*)· *ἀκμὴ* Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 16, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 596· *ἀκομὴν* Φλώρ. (Κριαρ.) 1664· *ἀκομὴ* Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 178, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 30^{16}, 85^{25}, 95^{5}, 110^{22}, 131^{9}, 163^{2}, 525^{1}, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 611, 796, 1028, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 1028, Πτωχολ. (Ζώρ.) N 686, Φλώρ. (Κριαρ.) 1285, Λίβ. (Lamb.) Sc. 462, 2634, 3197, Esc. 3801 (ἔκδ. *ἀκόμη*· διόρθ. Πολ. Λ., 'Ελλην. 13, 1954, 421)· Λίβ. (Wagn.) N 3779, Δελλ. (Μανούσ.) Γ' 617, Μαχ. (Dawk.) 32^{10,35}, 38^{13}, 42^{5}, 46^{23}, 48^{24}, 52^{1,15}, 54^{33}, 60^{6}, 278^{16}, 318^{37}, 328^{26}, 334^{32}, 550^{21}, 602^{5}, 608^{31}, 'Αχέλ. (Pern.) 203, 1228, 2280, 2429, 'Ιστ. πατρ. (Βόνν.) 82^{22}, 175^{6}, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Α' 440, Γ' 270, Δ' 505, Ε'

366, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 168, III 5, 63, IV 5, 260· Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. [δ' 25], Ζήν. (Σάθ.) Γ' 327· *ἀκόμη* Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. —Κερ.) 65, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 67 (χφ. H) (κριτ. ὑπ.), Παράφρ. Μανασσ. (Tièche) 345^{37}, Χρον. Μορ. (Καλλ.) H 2629, 8669, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 184, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 256, 597, 605, 625, 628, 914, 920, 'Απολλών. (Janss.) 457, Λίβ. (Wagn.) N 480, Λίβ. (Lamb.) Esc. 3801 (βλ. *ἀκομή*), Βησσ., 'Επιστ. (Λάμπρ.) 36^{7}, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 150, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 77, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 402, Πεντ. (Hess.) Γέν. IV 25, VII 4, VIII 12, 21, 22, IX 11, 15, XLVI 29, Λευιτ. XXV 51, Αἰτωλ., Βοηβ. (Ban.) 222, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 251, 438, Β' 51, 248, Γ' 274, 278, 335, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 558, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 457, Δ' 45, Ροδολ. (Μανούσ.) Ε' 278, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 58, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 178, ρξθ', Λίμπον. (Legr.) 234, 298, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 286, Ζήν. (Σάθ.) Γ' 246 (βλ. καὶ *ἀκμήν*)· *'κόμη* Πουλολ. (Krawcz.) 649 (ἔκδ. *κόμη*· βλ. καὶ Πολ. Λ., 'Ελλην. 19, 1966, 178), Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 104^{7}, 143^{8}· *ἀκόμα* Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 474· *ἀκομὰ* Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 3, 158 (χφ. *ἀκόμα*· ὄχι πιθ. διόρθ. Κριαρ., B-NJ 19, 1966, 281, σὲ *ἀκομή*).

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀκμὴν* (αἰτ. τοῦ οὐσ. *ἀκμή*). 'Η λ. ἤδη στὸν Ξενοφ., 'Ανάβ. IV 3, 26 (βλ. καὶ Κοραῆ, Λεξιλ. σημ., λ. *ἀκόμη*). Γιὰ τὴ χρήση τῆς αἰτ. τοῦ οὐσ. *ἀκμὴ* βλ. 'Ανδρ., Σημασ. ἐξ. 67. Γιὰ τὸ *ο* τοῦ τ. *ἀκομή*, καθὼς καὶ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου τοῦ τ. *ἀκόμη*, βλ. ΙΛ λ. *ἀκόμη*. Τὸ *α* τοῦ τ. *ἀκομὰ* πιθανότερο ἀναλογικὰ πρὸς πολλὰ ἐπιρρ. σὲ *α* καὶ ὄχι δωρικὸ (Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 55). Οἱ τ. *ἀκόμη* καὶ *ἀκόμα* καὶ σήμ. ὡς κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ., καθὼς καὶ οἱ τ. *ἀκμὴν* καὶ *ἀκομὴ* σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἀκόμη*). 'Ο τ. *'κόμα* στὸ Τραγ. Σούσ. (Δουλγ., Κρ. Χρ. 9, 1955, 369) καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ λ. *ἀκόμη*). Γιὰ τὴ νεωτερικὴ ἐμφάνιση τῆς λ. καὶ τὸ σχηματισμὸ τῶν τ. της βλ. περαιτέρω ΙΛ λ. *ἀκόμη* (ἐτυμ.).

1) (Χωρὶς ἄρνηση) ἐξακουλουθητικά, ἀκόμη ('Η σημασ. ἤδη στὸν Ξενοφ., 'Ανάβ. IV 3, 26· πβ. *καὶ ἦλθον ἀκμήν γ' ἐπ' αὐτὴν* Εὐριπ., Φοίν. 1081, καὶ σήμ. ΙΛ στὴ λ. *ἀκόμη* 1) : *'Ορᾷς ἐκείνους, βασιλεῦ, τοὺς περιφλέκτους οἴκους ἀκμὴν τοὺς ἐπιστάζοντας ἐξ οὐρανοῦ τὴν μῆνιν;* Βίος 'Αλ. 2323· *νὰ ρίψω τὴν ἄγκουραν στὴν θάλασσαν, πρὶν νὰ συντρίψω τὴν πικραμμένην βάρκαμ μου, ποὺ 'κόμη ὀλπίζει* Κυπρ. ἐρωτ. 143^{8}· *ἐφοβήθην μήπως καὶ καταστήση καμίαν παραβουλίαν, ὅτι ἀκομὴ ἐφοβᾶτον* Μαχ. 602^{5}· *"Εχουν τοὺς πόνους μου ἀκομὴ καὶ ἀντίς μου ἀναστενάζουν* Λίβ. Sc. 2634· *πολλὰ ἦσαν ἀλαζονικοί, ἀκομὴ τὸ κρατοῦσαν* Χρον. Μορ. H 796. **2**) (Μὲ *καὶ* ἢ χωρὶς *καὶ*) ἐπιπροσθέτως, ἐπίσης ('Η σημασ. ἤδη στὶς ἀρχὲς 5. αἰ., Λαυσιακὴ ἱστορία Παλλαδίου 'Ελενουπόλεως, ΝΕ 13, 1916, 137, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. *ἀκόμη* 3): *καὶ ἂν τὴν ὁλοσκοτώση μπορεῖ ἀκομὴ τὴ ζήση νὰ τὴν ξαναχαρίση* Πιστ. βοσκ. I 1, 168· *Πέρσαι γε καὶ Σαρακενοί, ἀκμὴ καὶ ἄλλα γένη* Διήγ. Βελ. 596· *ἀκμὴν καὶ τὸ δερμάτι μου ἔχουν το οἱ σουλτάνοι* Διήγ. παιδ. 878· *ἀκομὴ τὸν ἰούλην μῆναν ,αξνζ' Χριστοῦ ὥρισεν ὁ ρὲ Οὔγκες καὶ ἐφουρκίσαν ρ' ἀνθρώπους εἰς τὴν 'Αμόχουστον, εἰς τὴν Κερυνίαν, εἰς τὴν Πάφον* Μαχ. 60^{6}· *ἀκόμη ἐνθυμίζω σε καὶ ἔχεις τα στὸν νοῦν σου* 'Απολλών. 461· *ὡσὰν φύσει φιλόπατρις δὲν ἤλλαξε τὴν γνώμη καὶ μὲ τοὺς ἴδιους ἄρχοντες ἐγύρισεν ἀκόμη εἰς τὴν Κων/πολιν ἐμπρὸς εἰς τὸν εὐνοῦχον* Λίμπον. 298· *καὶ ἀπάντεξεν ἀκόμη ἐφτὰ μέρες* Πεντ. Γέν. VIII 12· *καθὼς τὸ γράφεται ἀκομὴ ὁ Δούκας τῆς Βενετίας* Χρον. Μορ. H 1028. Πβ. *ἀλλὰ* 2. **3**) (Χωρὶς ἄρνηση) μόλις, πρὸ ὀλίγου καιροῦ: *Λέγει του: «Ναί, ἀκομὴ προχθὲς ἐξενοδόχησά τους* Φλώρ. 1285· *τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ἔτι μὴ παγιωθείσης, ἀλλ' ἀκμὴν εἰς σύστασιν προχωρησάσης* Δούκ. 287^{32}. **4α**) (Μὲ συγκριτικὰ ἐπίθ. ἢ ἐπίρρ.) ἐπιτατικὸ ('Η χρήση ἤδη στὸν 8. αἰ.: *ἀκμὴν βαρύτερον*, ΝΕ 12, 1915, 371 καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. *ἀκόμη* 3): *ὅτι ἀκόμην ὡραιότερον οὐκ εἶδα γεννημένον* Φλώρ. 1664· *ἂν θέλη νὰ κρατῆ μάχην μὲ τοὺς Ρωμαίους, ἀκόμη καὶ χειρότερα θέλει ἀπορήσει ὁ τόπος* Χρον. Μορ. H 8669· **β**) (μὲ τὸ *καὶ* καὶ μὲ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, ἐκτὸς ἀπὸ συγκριτικὰ ἐπίθ. ἢ ἐπιρρ.) ἐπιτατικό: καὶ μάλιστα ('Η σημασ. ἤδη μτγν.· πβ. *ὁ δὲ 'Ιη-*

σοῦς εἶπεν: ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; Ματθ. 15, 16): *Ἀκομὴ καὶ ἡ βασίλισσα ἐπῆγεν μοναχή της εἰς τὸν καθέναν καὶ ἐπαρακάλεν το νὰ τελειωθῇ* Μαχ. 328^{26}· *καὶ νὰ στραφοῦν τὰ βιβλία καὶ γραφὲς τῆς λόντζας, τὰ ἁρπάξαν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ σεντούκια τοὺς πραματευτάδες* Μαχ. 318^{37}. **5**) (Μὲ ἄρνηση) ἀκόμα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. *ἀκόμη* 2): *Ὁ νοῦς σου τὴν ἀγάπην μας ἀκόμα νὰ τὴν μάθῃ;* Φαλιέρ., Ἱστ. V 474· *τὰ γράμματα τοῦ τόμου ἀκομὴ δὲν ἐστέγνωσαν* Ἱστ. πατρ. 175^{6}· *ἐὰν ἐτελείωσεν ἐκείνην τὴν δουλείαν... καὶ οὐδὲν ἐπλερώθην ἀκομὴ καὶ χρεωστεῖ του τα, ἐντέχεται νὰ τὸν πλερώσῃ* Ἀσσίζ. 85^{25}· *Μὰ τὸν Ἀρέτα ἀκομὴ δὲν εἶδα νά 'ρτῃ κάτω* Στάθ. Α' 325.

ἀκνίδα ἡ, Πικατ. (Κριαρ.) 92.

Ἀπὸ τὸ προθετ. ἀ- καὶ τὸ οὐσ. *κνίδα* (Δημητράκ.) ⟨*κνίδη*. Βλ. Κουκ., ΒΒΠ Ε' 90 καὶ Παγκ., Ἰδίωμ. Κρ., λ. *ἀgίδι*.

Τσουκνίδα: *Τό 'ναν του στόμαν ἔβγανεν φωτιάν, καπνὸν καὶ ἀπύριν* (παραλ. 1 στ.) *καὶ τ' ἄλλον αἷμαν ἔρεγεν καὶ ἀκνίδα μὲ τὸν βρόμο* ὅ.π.

ἀκνογελῶ, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 2114 (χφ. *ἀκνογέλασε*· ἔκδ. Ξανθ. *ἐκνογέλασε*)· Ε' 132 (χφ. καὶ ἐκδ. Βεν. *ἀκνογελᾶ*· ἔκδ. Ξανθ. *κνογελᾶ*)· *'κνογελῶ* Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ε' 60, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 379.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ὀκνὰ* ἢ *ἀκνὰ* καὶ τὸ *γελῶ* (Ξανθ., Ἀθ. 26, 1914, ΛΑ 149 - 50 καὶ Ξανθουδίδης, Ἐρωτόκρ., Γλωσσ. λ. *κνογελῶ*.

Χαμογελῶ: *Ἐκνογελούσανε κρυφὰ κ' ἐσυχνοσυντηροῦσα* Ἐρωτόκρ. Γ' 379. — Συνών. *ἀκρογελῶ, ἀχαμνογελῶ*.

ἀκοὴ ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 30, 400 (χφ. pp) (κριτ. ὑπ.) IV 1 (χφ. eg*, ss) (κριτ. ὑπ.), 164, Μανασσ., Ποίημ. ἠθ. (Miller) 271, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 74^{22}, 83^{27-28}, 100^{15}, 195^{11}, 233^{15-16}, 323^{28}, 333^{24}, 350^{17}, 382^{2}, Ὡροσκ. (Λάμπρ.) 40^{26}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3253, Ἀχιλλ. (Haag) L 1134, Ἀχιλλ. (Hess.) L 1114, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1429, Ἰμπ. (Κριαρ.) 255, Θρ. πατρ. (Krumb.) O 46, 66, Μαχ. (Dawk.) 598^{18}, Ἰμπ. (Legr.) 715, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 290, Λίμπον. (Legr.) 68· *ἀκουή*, Hist. imp. (Mor.) 72, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 350^{7}, 446^{28}, Θρ. πατρ. (Krumb.) M 46, Μαχ. (Dawk.) 580^{24}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 37^{4}, 104^{40}· *ἀκουγή,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 274^{27}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκοή*. Τὸ *ου* στὸν τ. *ἀκουή*, ποὺ ἀπαντᾶ σήμ. καὶ στὴν Κύπρο (βλ. Σακ., Κυπρ. Β', λ. *ἀκοή*) ἀπὸ τὸ *ἀκούω* (βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 555). Ὁ τ. *ἀκουγὴ* ἀπὸ ἀνάπτυξη συνοδίτη φθόγγου. Ἡ λ. καὶ σήμ. μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ).

1) «Ὄνομα», καλὴ ἢ κακὴ φήμη ποὺ ἔχει κανεὶς (πβ. Δημητράκ. στὴ λ. 2, καθὼς καὶ τὸ *ἀκουήτας*=ξακουστός, ποὺ ἀπαντᾶ σὲ κυπρ. τραγούδι, Σακ., Κυπρ. Β' 437): *ἀμὴ ἐγὼ πατριαρχειὸ δὲν ἤμουν τιμημένο κ' εἶχα στὸν κόσμο ἀκοὴ κ' ἤμουν ἁγιασμένον;* Θρ. πατρ. O 66· *καὶ οὕτως ἠμπορεῖ νὰ ποιήσῃ μεγάλην ἀσχημοσύνην τοὺς λᾶς κακὴν ἀκουὴν* Ἀσσίζ. 446^{28}· *ἂν ἔνι καταμπλεζάμενος, τουτέστιν ἔχῃ κακὴν ἀκουὴν* Ἀσσίζ. 350^{7}· *καὶ ἡ καλή σου ἀκουγὴ νὰ γίνεται ἐξόμπλι εἰς πάντας* Ἀσσίζ. 274^{27}. Πβ. *ἄκουσμα, ὄνομα*. **2**) Ἀκρόαση, προσοχή: *ἀλλὰ κατάρχα, βασιλεῦ τεσσάρων γῆς κλιμάτων, χάρισόν μοι τῷ δούλῳ σου μικρὸν τὰς ἀκοάς σου* Προδρ. IV 164. Φρ. *Ἔρχεται* (κάτι) *εἰς ἀκοή μου* = πληροφοροῦμαι: *ὅτ' εἶδα καὶ πολλὲς φορὲς ἦλθεν εἰς ἀκοή μου ἐκεῖνο ὁποὺ φαίνεται, μάχεται καὶ ἀντιτείνει* Φαλιέρ., Ἱστ. V 290· *φθάνω εἰς ἀκοήν* = διαδίδομαι: *ὥστε νὰ φθάξουν εἰς ἀκοὴν κάθε φυλῆς καὶ γένους* Λίμπον. 68· *κλείνω τὰς ἀκοὰς* = κλείνω τ' ἀφτιά μου: *ἀλλὰ μὴ κλείσῃς ἀκοάς, μηδὲ ἀποστραφῇς με* Προδρ. IV 1 (χφ. ss) (κριτ. ὑπ.)· *προτίθημι* ἢ *προστίθημι τὰς ἀκοὰς* = προσέχω: *καὶ πρόσθες ἄρτι τὸ λοιπὸν ἐμοὶ τὰς ἀκοάς σου* Προδρ. III 30.

ἀκοίμητος, ἐπίθ. Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 34^{178}, Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 148, 151, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1738, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 52, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 430, 450, 655, 813.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκοίμητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

1α) Ποὺ δὲν κοιμᾶται (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἡ αὐγὴ τὸν ἔχει ἔξυπνον καὶ ἀκοίμητον ἡ νύκτα* Λίβ. Esc. 1738· *ὦ σπανέ... ἀκτένιστε, ἀνείκαστε καὶ ἀκοίμητε, ἄφαγε, ἄπιε* Ἀκ. Σπαν. 34^{178}· **β**) ποὺ δὲ σταματᾶ ποτέ, ποὺ δὲν ἡσυχάζει ποτὲ (πβ. Steph., Θησ. καὶ Bauer, Wört.): *μήπως καὶ μετὰ θάνατον καταδικάσουσί σε εἰς σκώληκα ἀκοίμητον, εἰς τάρταρον, εἰς σκότος* Προδρ. IV 148. **2**) Ποὺ δὲ σβήνει ποτὲ (πβ. L-S, Steph., Θησ.· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3): *Κρέμανται τρεῖς ἀκοίμητοι πανέμορφοι κανδῆλαι* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 813.

ἀκοινώνητος, ἐπίθ. Δούκ. (Grecu) 323^{12}, 325^{20} (ἔκδ. *ἀκοινότητος*· διορθώσ.), Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 183^{11}, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 288.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκοινώνητος*.

1) Ποὺ δὲν «κοινώνησε», δὲ «μετάλαβε»: *Ἄψαλτους, ἀκοινώνητους ἦθε νὰ μᾶσε* (ἔκδ. *μᾶς*· διορθώσ.) *χώσῃ* Διήγ. ὡραιότ. 288. **2)** Ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὸν πλησιάζῃ κανεὶς (Ἡ σημασ. μτγν.· βλ. ΙΛ στὴ λ. 2· πβ. καὶ τὴ σημασ.: ποὺ δέχτηκε χειροτονία καὶ κατόπιν ἀποσκίρτησε, Ἀνδρ., Ἀθ. 44, 1932, 222): *Καὶ ἐρχόμενοι οἱ χριστιανοὶ τοῦ ἐξομολογήσασθαι τὰ σφάλματα αὐτῶν ἠρωτῶντο παρ' ἐκείνων οἱ μὲν εἰ ἐκοινώνησε τοῖς ἀκοινωνήτοις καὶ εἰ ἔτυχεν ἀκοῦσαι λειτουργίαν παρ' ἑνωτικοῦ ἱερέως* Δούκ. 323^{12}.

ἀκολάκευτος, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) Α 309, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 158.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκολάκευτος*.

(Προκ. γιὰ ζῶα) ποὺ δὲ δέχεται καλοπιάσματα: *ζῶον γὰρ ἄγριον εἰμὶ* (χφ. καὶ ἔκδ. *εἶμαι*· διορθώσ.) *κι' ἀνήμερον παντάπαν καὶ εἶμαι καὶ ἀκολάκευτον ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου* Διήγ. παιδ. 158.

ἀκολακεύτως, ἐπίρρ. Σπαν. (Hanna) Α 309, Σπαν. (Μαυρ.) Ρ 153, Σπαν. (Λάμπρ.) V 329.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀκολακεύτως*.

Χωρὶς κολακεῖες, ἀπερίφραστα: *Φεῦγε τοὺς κολακεύοντας μετὰ κακοτεχνίας, ἀγάπα δὲ τοὺς λέγοντας ὀρθὰ καὶ ἀκολακεύτως* Σπαν. V 329.

ἀκολοθῶ, βλ. *ἀκολουθῶ*.

ἀκολουθία ἡ, Ταμυρλ. (Wagn.) 81, Δούκ. (Grecu) 31^{20}, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Καλ.) 1^{192}, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 280, Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) 1244, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 2260, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 42, 48, 52, 69, 71, Ἀποκ. Θεοτ. (Dawk.) I 174, 176, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρκζ', ρκη'· *ἀκουλουθία*, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 2986.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκολουθία*.

1α) Διαδοχή, ἐναλλαγή: *κατὰ τὰς τῶν χρόνων ἀκολουθίας συμψηφίσαντες εὕρωμεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἕως τοῦ Χριστοῦ ἔτη ,εϞ'* Δούκ. 31^{20}· **β)** εἱρμός: *καὶ τί γὰρ λέγω τὰ πολλὰ καὶ τί παραπλατύνω τῆς συγγραφῆς μου τὸν κορμὸν καὶ τὴν ἀκολουθίαν;* Ταμυρλ. 81. **2)** Τελετὴ τῆς Ἐκκλησίας μὲ ὁρισμένο τυπικὸ (Γιὰ τὸ πράγμα βλ. Θρησκ. Ἐγκυκλ. στὴ λ.· βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 2): *Ἐκεῖ συμψάλλουν ἅπαντες εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς τε ἡμέρας καὶ νυκτὸς πᾶσαν ἀκολουθίαν* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 2260· *Ἔπειτα ἤρχονταν πάλιν εἰς τὴν ἐπίκλησιν καὶ ἐτελείωναν τὴν ἀκολουθίαν* Συναδ., Χρον. 69· *Ἂν πέσῃς εἰς ὑποταγὴν πνευ-*

ματικοῦ πατέρα, στὴν ἀκ(ο)λουθία πρόθυμος ἄς εἶσαι πάσα ἡμέρα (ἔκδ. *ἡμέραν*) Δεφ., Λόγ. 280.

ἀκολουθίζω, Ἀχέλ. (Pern.) 2523.

Ἀπὸ τὸν ἀόρ. τοῦ *ἀκολουθῶ* (βλ. Χατζιδ., Einl. 396). Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ.

Ἐπιδιώκω κάτι: *ἄρχων Ἀσκάνης καὶ Ἄλβαρης καὶ ἄλλος ὁποὺ σᾶς εἶπα τῆς νίκης ἀκολούθιζεν καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐκτύπα* ὅ.π. — Πβ. *ἀκολουθῶ* 3α.

ἀκολουθῶ, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 183, 358, Λόγ. παρηγ. (Lambr.) O 182, 603, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 11, IV 230, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 540^{22}, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 120, Διγ. (Hess.) Esc. 555, Διγ. (Καλ.) A 1909, Βέλθ. (Κριαρ.) 490, 664, 782, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 624, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 4487, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 110, Λίβ. (Lamb.) Sc. 3132, Λίβ. (Lamb.) Esc. 5, 4288, Λίβ. (Lamb.) N 40, Λίβ. (Wagn.) N 222, Ἀχιλλ. (Haag) L 1138, Ἀχιλλ. (Hess.) N 289, 1432, Ἰμπ. (Κριαρ.) 493, Φυσιολ. (Pitra) 370^{27}, Βησσ., Ἐπιστ. (Λάμπρ.) 24^{8}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 22^{31}, 124^{34}, Θησ. (Foll.) I 65, Σαχλ. B' (Wagn.) P 161, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 69^{7}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 26, 44, 114, 136, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 4^{20}, Κώδ. Χρονογρ. (Ἄμ.) 53^{5}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 29^{24}, 51^{13-14}, 53^{9}, 65^{12}, 70^{34}, 74^{18}, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 320, 1075, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 331^{9}, 336^{9}, 355^{9-10}, 366^{30}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 133 κα', Λίμπον. (Legr.) 249, Διγ. (Lambr.) O 692, 714, 1560, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 257^{19}· *ἀκουλουθῶ* Λίβ. (Lamb.) Esc. 2568· *'κουλουθῶ,* Κορων., Μπούας (Σάθ.) 148, Διγ. (Lambr.) O 1304· *ἀκλουθῶ,* Βέλθ. (Κριαρ.) 197, Ἑρμον. (Legr.) Γ 222, Ἀχιλλ. (Hess.) L 228, Μαχ. (Dawk.) 130^{33}, 252^{6}, 452^{9}, 566^{32}, 634^{17}, Θησ. (Βεν.) B' [42^{6}], IB' [76^{4}], Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{154}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 10^{10}, 58^{1}, 69^{7}, 101^{5}, 101^{35}, 119^{26}, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N 77, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 171, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 116, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) N 316, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 26, 207, Ἀχέλ. (Pern.) 203, 663, 798, 1460, 1611, 2154, Ἀλφ. (Κακ.) 10^{83}, Κατζ. (Πολ. Λ.) B' 123, Δ' 5, Πανώρ. (Κριαρ.) A' 169, 445, B' 5, 55, 161, Γ' 157, 255, Δ' 227, 333, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. β' 91, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 13· 1, 386· 2, 264· 3, 37· II 3, 50· 7, 143· III 6, 91· V 1, 89, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 13, 36, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 90, 121, 443, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) A' 1483, 1629, 2169, Γ' 1600, Δ' 950, E' 1046, Θυσ. (Μέγ².) 280, 523, 1029, Εὐγέν. (Vitti) 379, 1151, Στάθ. (Σάθ.) A' 182, 184, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 32, 247, Δ' 343, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) A' 303, Γ' 1074, Δ' 1158, E' 1214, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 56, E' 376, Ζήν. (Σάθ.) B' 440, Γ' 371, Πρόλ. κωμ. (Βεργ.) 29, 45, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ)., 348, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 151^{10}, 224^{15}, 226^{13}, 262^{28}, 358^{18}, 423^{15}, 522^{7}, 545^{11}, 557^{5}· *'κλουθῶ,* Λίβ. (Wagn.) N 40, Μαχ. (Dawk.) 546^{21}, Θησ. (Βεν.) Γ' [1^{8}], Σαχλ. B' (Wagn.) PM 630, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 25^{10}, Κατζ. (Πολ. Λ.) E' 473, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 157, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 7, 174, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) E' 1534, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) B' 94, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Πρόλ. 78, A' 714, 785, Γ' 1347, Δ' 1474, E' 70, Πρόλ. κωμ. (Βεργ.) 29· *ἀκλοθῶ,* Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N 20, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 151^{17}, 271^{5}· *ἀκολοθῶ,* Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 190.

Τὸ ἀρχ. *ἀκολουθῶ*. Γιὰ τοὺς τ. *ἀκλουθῶ* καὶ *ἀκλοθῶ* βλ. ΙΛ, λ. *ἀκολουθῶ*· γιὰ τὸν τ. *ἀκλουθῶ* πβ. τὸ ἀμφίβολο ὅμως *ἀκλούθως* (Preisigke - Kiessling, τόμ. 4 στ. 71).

1α¹) Ἀκολουθῶ, πηγαίνω (μὲ κάποιον) ἢ ὕστερα ἀπὸ κάποιον (Ἡ σημασ. ἤδη ἀρχ. L-S, καὶ σήμ., ΙΛ): *Ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην καὶ ἀκλουθῆσαν τοῦ παπᾶ καὶ ἔμπασέν τους ἀπὲ τὸ μονοπάτιν καὶ ηὗραν τους ἀμέριμνους* Μαχ. 452^{9}· *φαρὶν ἐκαβαλίκευεν, ἐβάσταζεν γεράκιν καὶ ὀπίσω ἀκολούθα του σκυλὶν μὲ τὸ 'λητάριν* Λίβ. Esc. 5· *εἰ δ' ἴσως ὀπισωπατῇς, οὐ θέλης ν' ἀκλουθήσῃς, ἐπαίρομέν σε πεταστόν, γοργογυρίζομέν σε* Βέλθ. 197· **α²**) συνοδεύω (κάποιον), μετέχω στὴν ἀκολουθία, στὴν πομπὴ (Ἡ σημασ. ἀρχ., στὰ παπυρ., Preisigke - Kiessling στὴ λ. 9· βλ. καὶ Bauer, Wört. στὴ λ. 2· καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1ε): *κι' ἂν ἀποθάνῃ καὶ πτωχός, κανεὶς δὲν τὸ κατέχει, κανεὶς οὐδὲν ἀκολουθεῖ νὰ πᾶν καὶ νὰ τὸν θάψουν* Σαχλ. B' P 161· *ἂν ἔχω μετὰ λόγου σας ἀγάπη, ν' ἀκλουθήσω ὡς τὸ Μαντράκι, ἀφέντες μου, νὰ σᾶς 'ποχαιρετήσω* Τζάνε, Κρ. πόλ. 557^{5}· *Μπράβοι πάντα μ' ἀκλουθοῦσα, ἀπὸ μακρὰς μ' ἐχαιρετοῦσα κ' ἤμουνα συντροφιασμένος μέρα νύκτα ὁ καημένος* Φαλλίδ. 13· **α³**) ἀνήκω σὲ κάποιον (Ἡ σημασ. καὶ σὲ παπυρ., Preisigke - Kiessling στὴ λ. 4): *Οἱ ἐκ πορνείας γεγεννημένοι οὐκ ἀκολουθοῦσιν τοῦ πατρός, ἀλλὰ τῆς μητρὸς* Ἑλλην. νόμ. 540^{22}· **α⁴**) ἀκολουθῶ (κάποιον ἢ κάτι) ὡς ὁδηγὸ ἢ ἀρχηγὸ (πβ. L-S στὴ λ. II καί: *οἱ τῆς συνόδου ἀκολουθοῦντες* Μαλάλ., Βόνν. 412, 1): *γιατὶ ὁ ἔρως ἤκαμε πολλοὺς νὰ πληγωθοῦσιν ἀνδρείους καὶ ὀπίσω του νὰ τοῦ ἀκολουθοῦσιν* Διγ. O 1560· *Πολίταρχε, τὸ χρέος μας ζητᾷ νὰ σ' ἀκλουθοῦμε καὶ δοῦλοι σου πιστότατοι νά 'μαστε ὥστε νὰ ζοῦμε* Ἰντ. κρ. θεάτρ. Δ' 7· *Τότε ἦρθε ὁ Μουράτης εἰς τὰ μέρη τῆς Θήβας καὶ ἔσμιξε μὲ τὸν δούκα τῆς Ἀθήνας καὶ τοῦ ἀκολούθησε εἰς βοήθειαν* Χρον. σουλτ. 74^{18}· *κι' ἀγάλι' ἀγάλια πορπατεῖ, ζάλο καὶ ζάλο κάνει· νὰ δῇ τὸ βάθος τοῦ νεροῦ βέργα κρατεῖ καὶ βάνει· πάντα τσῆ βέργας ἀκλουθᾷ κ' ἐκείνη τιμονεύγει* Ἐρωτόκρ. A' 2169· *Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἔστειλε μαντατοφόρους εἰς τὸν Μουράτη ὅτι νὰ στέρξῃ νά 'χουνε ἀγάπη καὶ νὰ τοῦ ἀκολουθᾷ εἰσὲ ὅποιον πόλεμον ὑπάγῃ εἰς βοήθειαν* Χρον. σουλτ. 70^{34}· *τοῦτος τό 'καμε ἀκλουθώντας τῆς βουλῆς μου* Πιστ. βοσκ. V 1, 89· *Ὦ χριστιανοί, τηρήσετε τὸ τί μᾶς ἀναμένει καὶ πᾶσα ἕνας ν' ἀκλουθᾷ τοῦ κόσμου δὲν τυχαίνει* Φαλιέρ., Ρίμ. N 316· *Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μωυσῆ, ὅπου τὸν ἀκλουθοῦσαν μὲ τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ δώδεκα σκῆπτρα ὁμάδι* Δεφ., Λόγ. 26· *Ἄς πᾶμε, ἀδυνατώτατοι στρατιῶτες, ν' ἀκλουθοῦμε τὸν Ἀναστάσιον, ὁλωνῶν γιὰ βασιλιὰ νὰ ποῦμε* Ζήν. Γ' 371· *κι' ὅποιος γυρεύει ἀνάπαυσιν καὶ ζωὴ ἐντροπιασμένη μὴ ἀκολουθήσῃ οὐδεποσῶς τὸ φλάμπουρόν μου ἐμένα* Θησ. I 65· *τὴν τσίκναν ἠκολούθησα κ' εἰς μακελλειὸν μὲ πάγει, ἐκ' ηὗρα κρεὰς κ' ἐψήνασιν σουγλιταριὰν μεγάλην* Προδρ. IV, 230· *καὶ ὅπου μᾶς ὁδηγεῖ ὁ καιρὸς ἐκεῖθεν ἂς ἀκλοθοῦμεν* Πένθ. θαν. N 20· *ἂς πᾶμεν ὅπου βούλεσαι, ἂς πᾶμεν ὅπου μέλλεις νὰ πᾷς· ἐγὼ ἀκολουθῶ ὅπου καὶ ἂ μὲ θέλῃς* Διγ. 692· *καὶ νὰ τοῦ ἀκολουθᾷ καὶ νὰ τοῦ βοηθᾷ εἰσὲ ὅποιον πόλεμον καὶ ἂν ὑπάγῃ* Χρον. σουλτ. 51^{13}· **α⁵**) ἀκολουθῶ (κάποιον) ὡς διδάσκαλο (Ἡ χρήση ἤδη ἀρχ., ἀλλὰ καὶ μτγν., Bauer, Wört., στὴ λ. 3): *Στὴν Γαλιλαίαν καρτερεῖ Μαρίες καὶ ἀποστόλους, ὅσοι καὶ ἂν τ' ἀκλουθήξασιν, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, ὅλους* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{154}. **2α**) Παίρνω τὸ κατόπι (κάποιον ἢ κάτι): *καὶ ἐξέβην καὶ τὸ ἄλλον κάτεργον καὶ ἀκλούθησάν του καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἐσμίκτησαν μὲ τὰ ἄλλα δύο* Μαχ. 130^{33}· *Φαίνεταί μου κ' ἐκόντεψε ἡ ὥρα καὶ ἀκλουθᾷ μας* Ἀλφ. 10^{83}. Πβ. *ξετρέχω*· **β)** καταδιώκω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1ϛ): *καὶ σὰν δὲν ἀπομείνασι, Τοῦρκοι τῶν ἀκλουθοῦσαν* (ἔκδ. *ἀκολουθοῦσαν*· διορθώσ.) *κ' ἐλέγα τσι χαΐνηδες κι' ὅλοι τσὶ καταφτυοῦσαν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 224^{15}· *Τὰ κρίματα ποὺ κάμασιν ὅλα τῶν ἀκλουθοῦσι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 262^{28}· *Οἱ ἁμαρτίες τὴν κυκλώνουν, οἱ ἀδικίες τὴν 'κλουθοῦν καὶ τὰ φοβερὰ τελώνια μὲ θυμὸν τὴν κυνηγοῦν* Ἄρχ. Μέγ. B 17. **3α**) Ἐπιδιώκω (κάτι): *κι' ὅποιος τὰ ρέγετ' ἀκλουθᾷ κι' ὅ,τι τ' ἀρέσει κάνει...* Ἐρωτόκρ. A' 1629. Πβ. *ξετρέχω*· **β)** ἐπιδιώκω μὲ ἐρωτικὴ τάση (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1β): *κι' ἂν τοῦτον μοῦ λαλῇ νὰ σ' ἀκλουθήσω, τ' ἄλλον ἀπού μακρὰ νὰ μὲν τολμήσω* Κυπρ. ἐρωτ. 69· *Ἐγὼ ὁ καημένος ἀγαπῶ μιὰν ἄγρια κορασίδα, μιὰ 'λύπητη κι' ἀνέγνωρη παρ' ἄλλη ἐπὰ στὴν Ἴδα· κι' ὁλημερὶς στὰ δάση ταγυρίζω κι' ἀκλουθῶ τση* Πανώρ. Δ' 227· *νὰ σοῦ 'κλουθᾷ 'ποπίσω του σὰν τὸ ζαγάρ' ἡ σκύλα* Ἰντ. κρ. θεάτρ. B' 94· *Μιὰν κορασίδαν ὄμορφην, ποὺ τὴν 'κλουθοῦν περίσσιοι* Σουμμ., Παστ. φίδ. A' 785· *Ἆ δὲ σὲ κάμω ν' ἀκλουθᾷς τοῦ Γύπαρη ἀπὸ πίσω* Πανώρ. Γ' 255· *Χίλιοι βοσκοὶ τὴν ἀγαποῦ κι' ὡς σκύλοι τσ' ἀκλουθοῦσι* Πανώρ. B' 55· *Τὸ Νικολὸ ἐγύρευα καὶ χίλιοι μ' ἀκλουθοῦσα* Κατζ. Δ' 5· *καὶ ν' ἀκλουθῶ ἐκεινῆς ὁπού μοῦ φεύγει* Πιστ. βοσκ. III 6, 91· *μὰ νὰ 'ργιστοῦσιν ὁλωνῶ, τσ' ἀγάπης ν' ἀκλουθοῦσι* Ἐρωτόκρ. Γ' 1600· *Τοῦ πόθου 'κλούθησε κ' ἐσὺ καὶ τὴν ἀγάπη πιάσε*

Πανώρ. Γ' 157· *Κριτὴς γιὰ μέναν ἄδικος ἐγίνης·   ἀφὸν ἐμὲν ποὺ σ' ἀκλουθῶ παιδεύγεις* Κυπρ. ἐρωτ. 10[10]· *μ' ἄφτει* (ἔκδ. *ἄφτειν*· διορθώσ.) *μιὰ πεθυμιὰ νὰ τ' ἀκλουθήσω* Πιστ. βοσκ. Ι 3, 37· *κ' ἐσὺ ὁποὺ πάντα   τοῦ πόθου ἀκλούθας πάλι* Πιστ. βοσκ. Ι 1, 386· *ποιὸ ἀγαφτικὸ νὰ ἀφήσῃς   κ' ἐκεῖνο σοῦ φανίστη ν' ἀκλουθήσῃς* Πιστ. βοσκ. Ι 2, 264· *Διὰ ν' ἀκλουθῶ τὸν πόθο σου, κυρά μου* Κυπρ. ἐρωτ. 58[1]· *Κ' ἐσὺ ποὺ πάντα τσ' ἐρωτιὲς ἀκλούθας* Σουμμ., Παστ. φίδ. Α' 303· *θέλω ἀκλουθᾶ ὅπου δώσῃς* Πιστ. βοσκ. Ι 3, 50· *νὰ ἀρνιστῇς τὴν δόξαν σου καὶ ν' ἀκλουθᾶς τὴν κόρην* 'Αχιλλ. L 228· *Χαρὰ εἰς τὴν ἐρωτικὴν ἐκείνην τὴν κουρτέσαν,   ὁποὺ τὸν ἐκολούθησεν τοιοῦτον ἀγορίτσην* 'Αχιλλ. Ν 1432. Πβ. καὶ *ξετρέχω*. **4)** Παρακολουθῶ, ἐπιτηρῶ (κάποιον ἢ κάτι): *Δυὸ Τούρκους μᾶς ἐδώκασι γιὰ νὰ μᾶς ἀκλουθοῦσι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 226[13]· *νὰ πάγω ν' ἀκλουθῶ στὰ πρόβατά μου* Βοσκοπ. 90. **5)** (μὲ αἰτ. ἢ μὲ τὴν πρόθ. *σὲ* μὲ αἰτ.) Σύγκατανεύω (σὲ κάτι), πείθομαι (ἀπὸ κάτι), ἀκολουθῶ (κάτι) μὲ ἐσώτερη παραδοχὴ (πβ. L-S καὶ Steph., Θησ. 1238Α· ἡ σημασ. καὶ σὲ παπυρ., Preisigke - Kiessling, στὴ λ. 2 καὶ 3· βλ. καὶ Bauer, Wört. στὴ λ. 4, καθὼς καὶ Sophocl., στὴ λ.): *Γιὰ νὰ μπορῇ νὰ γιατρευθῇ 'κλουθώντας τὴν βουλήν μου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' 70· *μηδὲ οἱ Ρωμαῖοι δὲν τοῦ ἀκολουθοῦσι εἰς τὴν βουλήν του* Χρον. σουλτ. 53[9]. **6)** Παίρνω ὁρισμένη κατεύθυνση (πβ. καὶ *σύρε πάλιν νὰ ἀκολουθήσῃς τοὺς συνηθισμένους σου πολέμους* Φυλλ. 'Αλ. 130): *κάτεργα τότ' ἔλυσαν, τὸν δρόμον ἀκλουθοῦσαν* 'Αχέλ. 1611· *ἄξαν βουλὴν ὁ κάθε εἷς ὁπ' ἀκλουθᾶ στρατείαν* 'Αχέλ. 2154. **7α)** Προσαρμόζομαι (σὲ κάτι) (πβ. L-S· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4 β): *τοῦ καιροῦ νὰ ἀκολουθᾶ καὶ νὰ παραμερίσῃ·   ὁ καιρὸς κεῖνος νὰ διαβῇ καὶ τότε νὰ γυρίσῃ* Παλαμήδ., Βοηβ. 1075· *κι' ἀκλούθησε πολὺν καιρὸν πάντα μὲ τὴν ἐλπίδα* Θησ. ΙΒ' [76[4]]· **β)** ἐκμεταλλεύομαι: *γιατὶ χρειάζεται ὁ στρατηγὸς τέχνην, ἀνδρείαν καὶ γνώσῃ·   καὶ τὸν καιρὸν ν' ἀκολουθᾶ, νίκην γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ* Παλαμήδ., Βοηβ. 320. **8)** Τιμῶ, σέβομαι, τηρῶ (κάτι) ('Η σημασ. καὶ σὲ παπυρ., Preisigke - Kiessling, στὴ λ. 1· βλ. καὶ Steph., Θησ. 1237) : *γιὰ νὰ δειχτῆτε πὼς παιδιὰ εἴστενε κι' ἀκλουθᾶτε   τοῦ Κέφαλου τὰ ἤθη του καὶ πράξες του παινᾶτε* Πρόλ. κωμ. 45· *ἐκεῖνος ἐβούλετο νὰ τὰ ἐνδύσῃ καὶ νὰ τοὺς ποιήσῃ νὰ ζοῦν φράγκικα παντελῶς, ἤγουν νὰ ἀκολουθοῦσι τὴν ἐκκλησίαν ὡσὰν καθεὶς Λατῖνος* Βησσ., 'Επιστ. Α' 24[18]· *"Οτι αἱρετικῶν κόλυβα μὴ τὰ φάγῃς καὶ τὰς ἑορτάς τους μὴν ἀκολουθήσῃς* Βακτ. ἀρχιερ. 133 κα'. **9)** Μιμοῦμαι (κάτι), ἐπαναλαμβάνω (μιὰ ἐνέργεια) ('Η σημασ. μτγν., Λουκιαν., καὶ σημερ., ΙΛ στὴ λ. 4α): *Πράξες ἐνάρετες 'κλουθεῖ μὲ δόξαν καὶ τιμήν του* Σουμμ., Παστ. φίδ. Πρόλ. 78· *κάμετε, σᾶς παρακαλῶ, ὅλοι σας νὰ 'κλουθᾶτε   τὴν ἀρετὴ τὴν ἄξια, ὅπου πολλὰ παινᾶται* Πρόλ. κωμ. 29. **10)** ('Απρόσ.) ἐπακολουθεῖ, συμβαίνει (κάτι) ('Η σημασ. ἤδη ἀρχ., L-S II 4 καὶ σήμ. ΙΛ στὴ λ. 1 καὶ 1ζ): *καὶ ἐκεῖνα ὁποὺ σὲ ἀκολουθοῦν ἄλλον τίποτε οὐκ ἔνι   εἰ μὴ τῆς Τύχης τὰ καλὰ τὰ ἔχουν οἱ εὐτυχοῦντες* Λόγ. παρηγ. 182· *ὁ μῦθος λέγει· πρέπο 'ναι νὰ βάνωμεν στὸν νοῦν μας   τὰ μεταχειριζόμαστεν ἂν ἔν' καὶ 'κολουθοῦν μας* Αἰτωλ., Μῦθ. 4[20]· *καὶ ὡς ἀκλουθᾶ καμιὰν φορὰν εὐθὺς ὅταν βροντήσῃ   στρόβιλος μέγας...* 'Αχέλ. 1460· *Εἰς τὴν ὀκνιὰν καὶ ἀνάπαυσιν πολλὰ κακὰ ἀκλουθοῦσι* Δεφ., Λόγ. 207.

'Η μτχ. *ἀκολουθώντας* (ἀμτβ.)=συνεχίζοντας, στὴ συνέχεια (πβ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 2): *Εἶπα καὶ ὁ Μέγας Μάστορας γραφὴν στὸν Δὸν Καρτσίαν   μὲ τὴν φρεγάδαν ἔστειλεν ζητώντα βοηθείαν.   Τώρ' ἀκλουθώντας λέγω σας* 'Αχέλ. 798.

ἀκόμα καὶ **ἀκομά,** βλ. *ἀκμήν.*

ἀκόμη καὶ **ἀκομή,** βλ. *ἀκμήν.*

ἀκομήν, βλ. *ἀκμήν.*

ἀκονητός, ἐπίθ. Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 63.

'Απὸ τὸ ἀρχ. *ἀκονῶ*. 'Η λ. ἤδη σὲ σχόλ. (L-S). Πβ. τὸ σημερ. τσακων. *ἀκονατὲ* (ΙΛ, λ. *ἀκονητός*).

'Ακονισμένος ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ἐμεῖς εἴμεσθεν ὥσπερ τὸ λιθάρι τὸ ἀδαμάντινον τὸ ἀκονητόν· οὕτως θέλομεν φανῇ εἰς ἐσένα καὶ εἰς τὰ φουσάτα σου* αὐτ. V 63.

ἀκονίζω, Πωρικ. (Ζώρ.) 'Απ. 43, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 585, Σωσ. (Legr.) 55, Φλώρ. (Κριαρ.) 530, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 223, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1950, 1952, Λίβ. (Wagn.) Ν 1759, 1761, Καναν. (P.G. 156) 72Α, Ψευδο-Γεωργηλ., "Αλ. Κων/π. (Legr.) 99, 'Αργυρ., Βάρν. (Mor.) Κ 275, Θησ. (Foll.) Ι 39, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 35, 53, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 117, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 53[1], Κατζ. (Πολ. Λ.) Β' 86, Βοσκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 179, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' 63, Ζήν. (Σάθ.) Γ' 303, Δ' 359, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 204[12], 502[12]· *'κονίζω* 'Αχέλ. (Pern.) 394.

'Απὸ τὸν ἀόρ. τοῦ ἀρχ. *ἀκονῶ* (βλ. Hatzid., Einl. 396). 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). 'Ο τ. *'κονίζω* καὶ σὲ σημερ. ἰδιώμ. (ΙΛ).

'Ακονίζω, τροχίζω κάτι, τὸ κάνω ὀξὺ ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *τὰ σπαθία τὰ ἐδικά σας ἐτσακίστησαν καὶ τῶν Μακεδόνων ἀκονίσθησαν ἀπ' ἐσᾶς* Διήγ. 'Αλεξ. V 15· *ἄλλοι γυμνοὶ μὲ σουβλωτὰ σπαθιὰ κι' ἀκονισμένα   τὸ πὼς μαλώνου ἂς δείχνουσι ἀλλήλως εἰς πάσ' ἕνα* Ροδολ. Γ' 63· *ἀργυρομούστακον σπαθὶν μὲ ὁλόχρυσον θηκάριν   εἰς χάριν ἐπιτήδειον, ὀξὺν ἠκονισμένον* Φλώρ. 530. Φρ. *ἀκονίζω τὴ γλώσσα*=ἑτοιμάζομαι νὰ μιλήσω ἐκτενῶς ἢ καὶ μὲ δριμύτητα (πβ. L-S, λ. *ἀκονάω*: *ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν* Π.Δ. Ψαλμ. 63, 4· βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ.): *τὴν γλῶσσαν ὥσπερ μάχαιραν ἠκόνισε καὶ βέλος·   ἐφώνησε τοῖς ἄρχουσι κακίστοις 'Ιουδαίοις* Σωσ. 55· *καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ ὥραν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν καθ' ἡμῶν ὡς δίστομον ξίφος ἠκόνιζαν καὶ φωνὰς ἀγρίους καὶ ἀνημέρους ἔλεγον ἀναιδῶς καὶ ὑβριστικῶς* Καναν., 72Α· *ἔδε γραφὴν ὁποὺ ἐβάσταξεν ἀπέσω ἠκονισμένον   ὀργῆς μαχαίριν δίστομον, τὸ ἐχάλκευσεν ὁ πόθος* Λίβ. 1759· *"Ωφου, μὲ ποιὰ σκληρότητα σίδερο ἀκονισμένο   τέτοιο κεφάλι ἐθέρισε ἄξιο, χαριτωμένο!* Ζήν. Γ' 303.

ἀκόνι(ον) τό, Λεξ. Μακεδ. (Giann. - Vaill.) 155, 'Εκατ. (Hess. - Pern.) Μ 42, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 1631.

'Υποκορ. τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἀκόνη*. 'Η λ. ἤδη στὸ Διοσκουρίδη (Sophocl.), μολονότι ἐκεῖ σημαίνει «φάρμακον»· ὅμως βλ. Chantraine, Dictionn. étymol., λ. *ἀκ-*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ στὴ λ. *ἀκόνι*). Γιὰ τὴν ὕπαρξη βυζ. λ. *ἀκόνα* βλ. Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ, Β' 6, 1955/6, 234.

'Ακόνι, ὅπως καὶ σήμ.: *'Οκτὼ μαχαίρια ἀκόνισαν ἀπάνου σ' ἕν' ἀκόνι   καὶ στὴν καρδιά μου τά 'βαλαν νὰ μὲ διαβοῦν οἱ πόνοι* 'Εκατόλ. Μ 42· *Πιστέψετέ μου, ὅτ' εἰς τοῦ νοῦ τὴν πίστιν ἤμουν μόνη   κ' εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἀλληνῆς τῆς δοκιμῆς τ' ἀκόνι* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' 1626.

ἀκονισμὸς ὁ, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 228.

'Απὸ τὸ *ἀκονίζω*.

'Ακόνισμα: *νὰ πολεμήσῃ μετ' αὐτὸν τὸ μέγα τὸ θηρίον,   ὁπού 'λθεν καταπάνω του μ' ἀκονισμὸν δοντίων* ὅ.π.

ἀκονιστός, ἐπίθ. Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 70.

'Απὸ τὸ *ἀκονίζω*.

'Ακονισμένος, τροχισμένος (πβ. τὸ σημερ. *ἀκόνιστος*=ποὺ δὲν εἶναι ἀκονισμένος, ΙΛ, λ. *ἀκόνιστος*): *οἱ Πέρσηδες οὐδὲν ἠμπόρεσαν νὰ βαστάξουν τὰ ἀκονιστὰ σπαθία τῆς Μακεδονίας* ὅ.π.

ἀκόνιτον τό, Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) Ι β 54.

Τὸ οὐσ. *ἀκόνιτον* (ἤδη στὸ Θεόπομπο ἱστ.).

Εἶδος δηλητηριώδους φυτοῦ ὀρεινῶν περιοχῶν μὲ φύλλα ποὺ τὸ πάνω πέταλό τους ἔχει μορφὴ κάσκας (κοινῶς *στριγγλοβότανο, κλπ.*) (Ζαγαν., Φαρμ. φυτὰ 10, Γενναδ., Λεξ. Α', 1959, 32 - 3 καὶ Langkavel, Bot. sp. Gr. 74· πβ. Κοραῆ, Ἄτ. Ε' 11, Κουκ., ΒΒΠ Ϛ' 26, καὶ Chantraine, Dictionn. étymol., λ. *ἀκόνιτον* καὶ Frisk, Wört. στὴ λ.): *ῥίζα πικρὰ φθοροποιὸς* (ἐνν. ὁ συκοφάντης), *ἐλλεβορώδης ῥίζα, ἀκόνιτον φυόμενον ἐν νήσοις, ἐν ἠπείροις* ὅ.π.

ἀκοντεύω, βλ. *κοντεύω.*

ἀκοντίζω, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Ϛ' 355, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 1867, 2108, Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.) 290 [=Hist. imp. (Mor.) 110], Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 394, Πεντ. (Hess.) Δευτ. ΧΧΧ 1, Ἀλφ. (Κακ.) 21^{14}· *ἀκουντίζω*, Ἑρμον. (Legr.) Υ 146.

Τὸ ἀρχ. *ἀκοντίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Χτυπῶ, τραυματίζω, πληγώνω (κάποιον) (προκ. γιὰ συναισθήματα ἢ χρήση καὶ σήμ., ΙΛ): *Καὶ νὰ τὸν ἀκοντίσετε μὲ τὴν καρδιὰν τὸν σκύλον* Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. 394· *Ὢ πᾶσαν εὐτυχοῦσα καλλονῆς χάριν καὶ πᾶν ἀκοντίζουσα καρδίας μέρος* Εὐγεν., Δρόσ. Ϛ' 355· **β)** βυθίζω, μπήγω (κάτι): *ἐξέβαλεν σπαθὶν καὶ ἠκόντισέ το μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα του* Παράφρ. Μανασσ. 290 [=Hist. imp. 110]. **2)** Ρίχνω, πετῶ μακριά, ἐξακοντίζω (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Εὐσέβιο, L-S): *ἀνὴρ Μηκίνης τις σοφὸς μὴ σθένων πλησιάσαι καὶ νουθετῆσαι Καίσαρα (τὸ πλῆθος γὰρ ἀπεῖργε) χάρτη πιστεύει γράμματα, σφραγίδι σημειοῦται* (παραλ. 1 στ.). *Καταστοχάζεται καλῶς, τὸν χάρτην ἀκοντίζει* Μανασσ., Χρον. 1867· *πυρὰν κελεύει λιπαρᾶς ἐξ ὕλης ἀναφθῆναι, καὶ πεδηθέντα κραταιῶς τὸν μετεωρολέσχην ἀκοντισθῆναι κατ' αὐτῆς περιηγκωνισμένον* Μανασσ., Χρον. 2108· *νὰ στρέψῃς πρὸς τὴν καρδιά σου εἰς ὅλα τὰ ἔθνη ὃς ἐκόντισέ σε ὁ Κύριος ὁ Θεός σου ἐκεῖ* Πεντ. Δευτ. ΧΧΧ 1· *Ἡλίου ἀνατέλλοντος ὁ ὄφις συνεισῆλθεν, παράφθαρμα ἠκόντισεν, τὴν Εὔαν οὕτως εἶπεν* Ἀλφ. 21^{14}.

ἀκόντιον τό, ἐνιαχοῦ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκόντιον.*

Ἀκόντιο, ἀλλὰ καὶ τόξο καὶ καθετὶ ποὺ ρίχνεται μὲ τόξο ἢ μὲ ἄλλο τρόπο (βλ. Κουκ. ΒΒΠ Γ' 135).

ἀκοντιστής ὁ, Ἔκφρ. ξυλοκ. (Λάμπρ.) 15^{13}, Δουκ. (Grecu) 281^{31}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκοντιστής*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.).

Αὐτὸς ποὺ ρίχνει τὸ ἀκόντιο καὶ πιθ. καθετὶ ἄλλο ποὺ μπορεῖ νὰ ρίξῃ κανεὶς (βλ. *ἀκόντιον*· προκ. γιὰ τὸν «ἀκοντισμὸ» ὡς ἀγώνισμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Γ' 135 καὶ Pauly - Wissowa, RE, λ. *ἀκόντιον*, 1184· πβ. καὶ Θεοφύλακτο Βουλγαρ., P.G. 126, 257): *Αὐτὸς δὲ ταχέως ᾤχετο ἔχων ἔμπροσθεν τοὺς οἰκείους δούλους τοξότας καὶ ὠκυδρόμους ἀμφοτεροδεξίους, εἰπεῖν γίγαντας πάντας πεζούς, τοὺς δὲ ξιφηφόρους καὶ ἀκοντιστὰς ἱππέας ὄπισθεν* Δούκ. 281^{31}.

ἀκόξιστος, ἐπίθ. Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 5^{17}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κοξίζω* (τὸ μεσν. οὐσ. *κόξα* ⟨ λατ. *coxa*, βλ. L-S Κων/νίδη καὶ Δημητράκ., λ. *κόξα* καὶ Παγκ., Ἰδίωμ. Κρ., Β' 486 σημ. 1).

Ποὺ δὲν ἀλλάζει, ἀναπότρεπτος, ἀναπόφευκτος: *Ἄρχοντα τὸ ἀκόξιστον τέλος τὸ τοῦ θανάτου νά 'ν' ἐμπλησμένον ἀρετῶν κ' ἔργων θείου πραγμάτου* ὅ.π.

ἄκοπα, ἐπίρρ. Παράφρ. Μανασσ. (Praecht.) Β 300.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκοπος*. Ἡ λ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. *ἄκοπα* ΙΙ.

Χωρὶς κόπο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ.).

ἀκόπιαστα, ἐπίρρ. Πικατ. (Κριαρ.) 207.

Ἀπὸ τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκοπίαστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.) καὶ στὸν τ. *ἀκοπίαστα*, ΙΛ, λ. *ἀκοπίαστα.*

Χωρὶς κόπο, εὔκολα: *Καὶ τάχα ἀπάνω ἀνέβημαν καὶ ἀγάλια περπατοῦμαν καὶ ἀντήρητα ἐδιαβαίναμεν καὶ ἀκόπιαστα περνοῦμαν* ὅ.π.

ἀκόπιαστος, ἐπίθ. Ἀχέλ. (Pern.) 1051, Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 65.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκοπίαστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.) καὶ ΙΛ, λ. *ἀκοπίαστος*. Πβ. τὸ μτγν. *ἀκοπίατος* (L-S καὶ Εὐστ. Opusc., Tafel, 128, 44).

1) (Προκ. γιὰ χρονικὸ διάστημα): κενὸς ἀπὸ ἀπασχόληση (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Ἀριστοτέλη, L-S στὴ λ. 1· πβ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 1): *καιρὸν οὐδ' ὥρ' ἀκόπιαστην δὲν ἤθελαν νὰ χάσου* Ἀχέλ. 1051. **2)** Ποὺ δὲν κοπιάζει, ὀκνηρὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Ἀ̓ς τσ' ἀνάμελους κι' ἀκόπιαστους δίδ' ὄφκαιρη τὴν κρίση* Πανώρ. Ε' 65. — Πβ. *ἀκάματος, ἀκαταπόνετος.*

ἀκορέστως, ἐπίρρ. Διγ. (Mavr.) Gr. V 109, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1097, 1711, Διγ. (Καλ.) Α 1662, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 350^{2}.

Τὸ μτγν. ἐπίρρ. *ἀκορέστως* (L-S Κων/νίδη).

α) Ἀχόρταγα, μὲ ἀπληστία: *Ἀκορέστως καταφιλῶν, κρατῶν με ταῖς ἀγκάλαις* Διγ. Gr. V 109· *Καὶ τρεῖς ἀναπαυσάμενοι ἡμέρας τε καὶ νύκτας ἐρωτικὰς μεταβολὰς τελοῦντες ἀκορέστως* Διγ. Τρ. 1711· **β)** ὑπερβολικά, ἀτελείωτα (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. L-S, τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκόρεστος* 2): *Τοὺς γάμους τε ποιήσαντες ἔχαιρον ἀκορέστως* Διγ. Τρ. 1097.

ἄκορον τό, Ὀρνεοσ. (Hercher) 537^{5}, 579^{31}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἄκορον.*

Ρίζα ποώδης καὶ ἀρωματικὴ τοῦ φυτοῦ «ἄκορος»: *ποίησον ἰατρείαν τὴν λεγομένην θεοδώρητον, κρόκον, ῥέον Ποντικόν, ἄκορον, μαστίχην ἀνὰ δραχμὰς τρεῖς* αὐτ. 537^{5}· *Εἰ δὲ οὐδὲν τρώγῃ, ἕψησον ἀβγὸν ῥοφητὸν καὶ ἔπαρον τὸν κρόκον αὐτοῦ καὶ τρίψας ἄκορον ἕνωσον αὐτὸ μετὰ τοῦ κρόκου τοῦ ἀβγοῦ* αὐτ. 579^{31}.

ἀκορτζέρομαι, Στάθ. (Σάθ.) Α' 294.

Ἀπὸ τὸ ἰταλ. *accorgersi* (Nourney, Lat. Ital. 114). Ἡ λ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκορτζέρομαι.*

Ἀντιλαμβάνομαι, νιώθω: *παράγραφο δὲν ἔχω μπλιὸ στὸ νοῦ μου, οὐδὲ ντιγέστα, μηδὲ ἀκορτζέρομαι τὸ πῶς φορῶ ντοτόρε βέστα* ὅ.π.

ἀκοσκίνιστος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) ΙΙ Η 26α.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κοσκινίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ., ΙΛ.

Ποὺ δὲν καθαρίστηκε μὲ κόσκινο (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. τὸ μτγν. *ἀκοσκίνευτος*, L-S· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Δώδεκα μόδια μηναιάζουν με, μικρὰ μὲ τῆς ἀννόνας ἔστι καὶ ἀκοσκίνιστον ἔξω τὸ σκύβαλόν του καὶ ἐπάρουν καὶ ἀλέσουν το καὶ φέρουν το ἐκ τὸν μύλον* ὅ.π.

ἀκουγή ἡ, βλ. *ἀκοή.*

ἀκούγω, βλ. *ἀκούω.*

ἀκουζάρω, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β′ 225.

Ἀπὸ τὸ βεν. acusar ἢ τὸ ἰταλ. accusare (βλ. Πολίτη Λ., Κατζ., Γλωσσ.).

Κατηγορῶ: Vere *τὸν ἀκουζάρασι πῶς εἶν' ξετρουμισμένος _ μὲ μιὰ κοπέλα ἐδεπὰ κι' ὅλος ξελωλαμένος* ὅ. π.

ἀκουὴ ἡ, βλ. *ἀκοή.*

ἀκούλιθα, ἐπίρρ. Χρον. Τόκκων (Schirò) 1453.

Πιθ. ἐσφαλμ. γραφὴ ἀντὶ *ἀκόλουθα* (ἢ *ἀκούλουθα* ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ τ. *ἀκουλουθῶ* τοῦ *ἀκολουθῶ*). Μᾶλλον ἀπίθανη ἐπίδρ. τοῦ ἰταλικοῦ accòlito ὡς πρὸς τὸ φθόγγο *ι*, ὁπότε δὲ θὰ ἐπρόκειτο γιὰ ἐπίρρ.

Ἀκολουθώντας (κάποιον), πηγαίνοντας μαζί του: *Ὁ λόγος ἐπλατύνθηκεν, ὑπᾶσιν διὰ τὸν δούκα καὶ ἔτρεχαν ἀκούλιθα ἀπὸ τὰ ἄλλα κάστρη* ὅ. π.

ἀκουλουθία ἡ, βλ. *ἀκολουθία.*

ἀκουλουθῶ, βλ. *ἀκολουθῶ.*

ἀκουμβίζω, βλ. *ἀκουμπίζω.*

ἀκουμέρκευτος, βλ. *ἀκουμμέρκευτος.*

ἀκουμμέρκευτος, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1282.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κουμμερκεύω* (Γιὰ τὸ ρ. βλ. Du Cange, λ. *κομμέρκιον*), ποὺ παράγεται ἀπὸ τὸ οὐσ. *κο(υ)μμέρκιν* ⟨ λατ. commercium. Ἡ λ. στὸν τ. *ἀκομμέρκευτος* ἤδη στὸ 10. αἰ. (Sophocl.). Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀκουμμέρκιαστος* (ΙΛ).

Ποὺ εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπὸ φόρους (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ 10. αἰ., Sophocl., λ. *ἀκομμέρκευτος*· πβ. καὶ ΙΛ, λ. *ἀκουμμέρκιαστος* 1) : *ὅρκον, συνθήκας ἔποικαν μετὰ τὸν βασιλέα νὰ εἶναι ἀκουμμέρκευτοι σ' ὅλην τὴν Ρωμανίαν* ὅ.π.

ἀκουμπίζω, Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) Δ′ 116, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 73, 525, O 73, 541, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 110^{21}, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 254, Διγ. (Hess.) Esc. 418, 1508, 1686, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 948, 965, Διήγ. Βελ. (Cant.) 509, Λίβ. (Lamb.) N 509, Ἰμπ. (Κριαρ.) 49, 65, 531, Λέοντ., Αἰν. (Legr.) I 137, Φυσιολ. (Legr.) 30, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) B 78, Μαχ. (Dawk.) 458^{3}, Θησ. (Βεν.) Γ′ [83^{4}], Ζ′ [91^{4}], Ch. pop. (Pern.) 364, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) III 15, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 87, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 31, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 433, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXIX 10, Ἀρ. VIII 10, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 4^{7}, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 143, 211, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 2, 237· 8, 1, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1375, 2560 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 150], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 1915, Γ′ 957, Δ′ 995, Ε′ 437, Θυσ. (Μέγ.²) 104, 611, 629, 1115, Στάθ. (Σάθ.) Α′ 275, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ′ 459, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ἀφ. 29, Α′ 976, Β′ 536, 1180, Ε′ 687, 888, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 373^{25}, 454^{18}, 494^{18}, 494^{13}· *ἀκουμβίζω,* Διγ. (Sath. - Legr..) Τρ. 2190, Καναν. (P.G. 156) 76A· *ἀκομπίζω,* Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 165· *'κουμβίζω,* Λίβ. (Lamb.) Sc. 1536, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 84^{22}· *'κουμπίζω,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 176^{8-9}, 360^{30}, 360^{31}, Διγ. (Καλ.) Esc. 1197, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 561, Λίβ. (Lamb.) Esc. 622, 2103, Sc. 1030, Λίβ. (Wagn.) N 1850, Χρησμ. (Trapp) I 196, Μαχ. (Dawk.) 48^{5}, 116^{31}, 454^{26}, 460^{1}, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 382^{20}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 669, 2011, Δ′ 731· *'γκουπίζω,* Λίβ. (Μαυρ.) P 371.

Ἀπὸ τὸ λατ. *accumbo* καὶ τὴν κατάλ. *-ίζω* (Κοραῆ, Ἄτ. Α′ 24, Meyer, NS III 9, Χατζιδ., MNE Α′ 304 καὶ Triand., Lehnw. 94 = Ἄπ. Α′ 399) ἢ ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀκκούμβα* (Χατζιδ., MNE Α′ 304), ἂν ὄχι ἀπὸ τὸ *ἀκουμβῶ* — *ἀκουμπῶ* μὲ ἐπίδρ. τοῦ ἀορ. *-ησα*. Ὁ τ. *ἀκουμβίζω* ἤδη στὸν 8. αἰ. (Lampe, Lex., λ. *ἀκουμβίζω*). Ὁ τ. *ἀκομπίζω* καὶ στὸ Νικ. Λουκάνη (βλ. Du Cange, λ. *ἀκουμβίζω [ἀκουμπίζω]*· πβ. καὶ τὸ σημερ. ἰδιωμ. *κομπάω* (ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ*). Γιὰ τὸν τ. *'γκουπίζω* βλ. Γεωργακ., B-NJ 14, 1938, 147, καὶ πβ. καὶ τὸ σημερ. ἰδιωμ. *ἀγκουμπῶ* (ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ*). Οἱ τ. *ἀκουμπίζω, 'κουμπίζω* καὶ σήμ. ὡς ἰδιωμ. (ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ*).

Α′ Ἀμτβ. **1α)** Ξαπλώνω (Πβ. Lampe, Lex.· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Α 2) : *'Εκούμπισ' ὁ Χαρίδημος σ' ἕνα δεντρὸ ἀπὸ κάτω, τὸ χτύπο τοῦ κουτσουναριοῦ κοιμώντας ἐφουκρᾶτο* Ἐρωτόκρ. Β′ 669· *Ὁ βασιλιός, ὁποὺ 'τονε στὸ στρῶμα 'κουμπισμένος, πάραυτας ἐσηκώθηκε* Ἐρωτόκρ. Δ′ 995· *Τέκνο μου, ἂν ἐκουράστηκες, ἀκούμπισε δαμάκι* Θυσ. 629· *ἠρέμησες, ἠκόμπισες, ἔπεσες, κατεκλίθης* Γλυκᾶ, Στ. 165· *καὶ κεῖται ἀπάνω ὁ Διγενὴς πλάγιον ἀκουμπισμένος* Διγ. Esc. 1686. Συνών. *ἐξαπλώνω, πλαγιάζω.* Πβ. *ἀνακουμπίζω*· **β)** κοιμοῦμαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκουμπῶ* Α 2 β) : *κ' ἐγὼ νυστάζω καὶ ποθῶ καμπόσο ν' ἀκουμπίσω* Φαλιέρ, Ἱστ. V 433· *Νύκτα 'ν' ἀκόμη καὶ μπορεῖ τὸ τέκνο ν' ἀκουμπίση* Θυσ. 611· *καὶ μετὰ κεῖνα ἔπεφτε σ' ἐκεῖνο ν' ἀκουμπίση καὶ μὲ τὸν ὕπνον ποὺ 'κανε, δὲν ἤθελε ν' ἀφήση μιὰ ὥρα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 494^{13}· **γ)** καθίζω γιὰ νὰ ἀνακουφιστῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Α2δ) : *ὀλίγον δέ μου παρελθὼν πέπτωκεν ἐκ τοῦ ἵππου καὶ εἰς πέτραν ἀκούμπισεν ἐχόμενος τοῦ πόνου* Διγ. Gr. VI 254. **2α)** Στηρίζομαι (Ἡ σημασ. ἤδη στὴ Σούδα καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Α1) : *καὶ ἔστησεν τὸ κοντάριν του καὶ ἀπάνω του ἀκουμπίζει* Διγ. Esc. 1508· *Ὁ χρόνος, ὡς τὸν ἤκουσεν, ἠκούμπισεν εἰς δένδρον* Λόγ. παρηγ. L 73· *εἰς τὸν τοῖχον εἰς τὸν ποῖον φαίνεται καλὰ ποὺ ἐκούμπιζαν οἱ καμάρες μου* Ἀσσίζ. 360^{31}· *Στὸ παραθύρι τσῆ φλακῆς στὰ σίδερ' ἀκουμπίζει* Ἐρωτόκρ. Ε′ 437· **β)** στηρίζω τὶς ἐλπίδες μου, βασίζομαι (σὲ κάποιον) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Α4) : *Ποῦ νὰ ἐκούμβιζον; εἰς καλογέρους; Καί εἰσι τῶν τοιούτων ἀπράγμονες* Σφρ., Χρον. μ. 84^{22}· *ὅτι σ' ἐσὲν τὸ γένος μας θαρρεῖ καὶ ἀκουμπίζει* Ἱστ. Βλαχ. 2560· *Ὦ οὐρανέ, ὦ ριζικόν, εἰς ποῖον μπορῶ νὰ 'λπίσω καὶ νὰ πιστέψω ἢ ταπεινὴ κ' εἰς ποίονε ν' ἀκουμπίσω;* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β′ [1180]. **3α)** Ἀφήνομαι, ἐπαφίεμαι : *Πάλιν, ὦ Παλαιολόγε, εἰς τὰ γόνια σου 'κουμπίζει βασιλεία τῶν Ρωμαίων* Χρησμ. I 196· **β)** τοποθετοῦμαι (κάπου) ἀναλαμβάνοντας ἔργο : *αὐτοῦ ὅπου ἀκούμπισες κ' ἐτάχθης νὰ δουλεύῃς, ἔχει τιμὴν καὶ ἀσχόλησιν καὶ καθαρὰν ἀγάπην* Κομν., Διδασκ. Δ 116· **γ)** (προκ. γιὰ δικαστικὴ ὑπόθεση) ἀνατίθεμαι στὴ διαιτησία, τὴν κρίση (κάποιου) (πβ. καὶ Κανταк., P.G. 153, 1012B) : *ἐκεῖνοι οἱ δύο εἰς τοὺς ποίους ἐκούμπισεν τὸ ἔγκλημα, ἂν οὐδὲν ἠμποροῦν νὰ συμπάψουν, ἠμποροῦν καλὰ νὰ κράξουν ἄλλον ἕναν εἰς τὴν συντροφίαν τους καλοπίχερον* Ἀσσίζ. 176^{8-9}. **Β′** Μτβ. **1)** Στηρίζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Β1) : *οὐ διαφεντεύγουν με ν' ἀκουμπίσω τὰς καμάρας μου εἰς τὸν τοῖχον* Ἀσσίζ. 110^{21}· *καὶ ἐπῆραν τὲς σκάλες καὶ ἐκουμπίσαν τες εἰς τοὺς τοίχους* Μαχ. 454^{26}· *'Εκούμπισε τὴν κεφαλὴ στὴ χέρα τζ' ἡ καημένη* Ἐρωτόκρ. Δ′ 731· *ποὺ τὴν ὀλπίδα τζ' εἰς ἐσὲ εἶχεν ἀκουμπισμένη* Ἐρωτόκρ. Γ′ 957· *'Οιμὲ τοῦ κακορίζικου τοῦ γέρου ποὺ σ' ἐσένα τὰ θάρρη του ἐκρεμόντασι κ' εἶχε τ' ἀκουμπισμένα* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε′ 888. **2)** Ἀγγίζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Α 3) : *καὶ νὰ ἀκουμπίσῃ ὁ Ἀαρὼν καὶ τὰ παιδιά του τὰ χέρια τους ἰπὶ τὸ κεφάλι τοῦ δαμαλιοῦ* Πεντ. Ἔξ. XXIX 10. **3α)** Τοποθετῶ (κάτι κάπου), ἀποθέτω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Β 3): *Καὶ πᾶν πολεμικὸν ὄργανον ἔφερον ἀνὰ χεῖρας καὶ ἠκούμβισαν εἰς τὰ τείχη* Καναν. 76A· *Γιατὶ μιὰ θυμωμένη νεροσυρμή, μὲ δύναμιν ὁποὺ 'χε κατεβαίνει, τό 'φερε καὶ τ' ἀκούμπισε εἰς τὴν μεριὰν ἐκείνην* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε′ 687· **β)** (προκ. γιὰ μαχαίρι) βάζω, ἐμπηγνύω (πβ. καὶ Δουλ-

γεράκη, Τραγ. Σούσ., σελ. 351 σημ. 23) : *καὶ ἔσυρε τὸ παραμάχαιρον τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀκούμπισέ το εἰς τὴν καρδίαν της καὶ ἐσφάγην* Διήγ. Ἀλ. V 87. **4)** (Προκ. γιὰ βιβλίο ποὺ τυπώνεται) ἀφιερώνω : *Καὶ θέλοντας μ' ἐπιθυμιὰν ἐτοῦτον μου τὸν κόπον νὰ τόνε φέρω ὀμπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων διὰ μέσου τοῦ τυπώματος, δὲν ηὗρα ν' ἀκουμπίσω,* (παραλ. 1 στ.) *παρὰ στὸ ὑποκείμενο τ' ἄξιο τσ' ἀντίληψής σου τὸ βγενικὸν καὶ γνωστικόν, στὴν χάριν τὴν δικήν σου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Ἀφ. [29]. **5)** (Προκ. γιὰ κόρη) ἀποκαθιστῶ, παντρεύω : *εἰς ἄρχοντας εὐγενικοὺς θέλω σᾶς ἀκουμπίσει νὰ σᾶς ποιήσω ἀρχόντισσας εἰς τὸν παρόντα κόσμον* Ἰμπ. 65. Φρ. (Προκ. γιὰ πόλη) *ἀκουμπίζω στὰ πλευρὰ* (κάποιου) = πολιορκῶ : *ἕνα σκυλὶ Ἀγαρηνόν, ἀδιάντροπον κοπέλι* (παραλ. 4 στ.) *ἄντικρυ τοῦ προσώπου μου κάστρον ἔκτισε μέγα κ' εἰς τὰ πλευρά μ' ἀκούμπισε κ' ἐκατεπλήγωνέ με* Θρ. Κων/π. Β 78. — Βλ. καὶ *ἀκουμπῶ.*

ἀκουμπιστήρι τό, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 327· *ἀγκουπιστήρι,* Διήγ. παιδ. (Wagn.) 880.

Ἀπὸ τὸ *ἀκουμπίζω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀκκουμπιστήρι*).

Α' Κάθισμα, ἀνάκλιντρο, μέρος ὅπου ἀναπαύεται κανείς : *ἀκμὴν καὶ τὸ δερμάτι μου ἔχουν το οἱ σουλτάνοι* (παραλ. 1 στ.)· *ἔχουν αὐτὸ καθίσματα, ἀλλὰ καὶ ἀγκουμπιστήρια* Διήγ. παιδ. 880. **Β'** (Μεταφ.) καταφύγιο, στήριγμα : *ὁ γονεῖς θυμᾶται πῶς ηὗρηκε στὰ γερατειὰ θάρρος κι' ἀκουμπιστήρι* Ἐρωτόκρ. Δ' 327. — Συνών. *ἀκούμπιστρον* καὶ *βάσταμα.* Πβ. *κατακουμπιστήρι* καὶ *ταγιστήριον.*

ἀκουμπιστός, ἐπίθ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 1014, 1616, Ε' 449, Ροδολ. (Μανούσ.) Ε' 275.

Ἀπὸ τὸ *ἀκουμπίζω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀκκουμπητός*).

1) Ἀκουμπισμένος, ποὺ ἔχει ἀκουμπήσει, στηριγμένος : *Καμπόσην ὥρ' ἀκουμπιστὸς στέκει στὸ παραθύρι* Ἐρωτόκρ. Ε' 449· *χαημένη καὶ τρεμάμενη ἀκουμπιστὴ σηκώθη* Ἐρωτόκρ. Γ' 1616· *ἀκουμπιστὸ στὴ χέρα ντου ἤκλινε τὸ κεφάλι* Ἐρωτόκρ. Γ' 1014. **2)** Ξαπλωμένος : *ἀκουμπιστὴ τ' ἀμμάτια τζη γλυκιὰ ἤθελε σφαλίσει* Ροδολ. Ε' 275.

ἀκούμπιστρο(ν) τό, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 3, 84· V 5, 365, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' [350, 1258, 1500].

Ἀπὸ τὸ *ἀκουμπίζω.* Γιὰ τὸ σχηματ. τοῦ οὐσ. πβ. *σκέπαστρον* (μτγν.), *τάγιστρον* (μεσν.), *συδαύλιστρο* (σημερ.).

Στήριγμα (μεταφ.), παρηγοριά : *στὸν κόσμον ἦταν μόνο ἀπομονάρι, μόνο ῥαβδὶ καὶ ἀκούμπιστρο τοῦ γέρου* Πιστ. βοσκ. IV 3, 84· *ἀκούμπιστρον νὰ γίνεται εἰς τὲς κακομοιριές μου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ' 1258. — Συνών. *ἀκουμπιστήρι* καὶ *βάσταμα.*

ἀκουμπῶ, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 52, Συναξ. γυν. (Krumb.) 811, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. α' 38, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 320.

Ἀπὸ τὸ λατ. accumbo (Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 304) ἢ ἀπὸ τὸ *ἀκουμπίζω* μὲ ἐπίδρ. τοῦ ἀορ. *-ισα.* Γιὰ παλαιότερες μνεῖες τοῦ τ. *ἀκουμβῶ - ἀκουμπῶ* βλ. Du Cange, λ. *ἀκουμβίζω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς κοινὴ καὶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ*).

Α' Ἀμτβ. **1)** Στηρίζομαι (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. Du Cange, λ. *ἀκουμβίζω*· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α 1) : *κρατώντας τὸ ῥαβδάκι ν' ἀκουμπάω* Βοσκοπ. 320· *καὶ ἀκουμπᾶ εἰς τὸ παρεθύρι, βλέπει διὰ τὸν νοικοκύρη* Συναξ. γυν. 811. **2)** Ἀγγίζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκκουμπῶ* Α 3) : *τὸ ἓν καθὲν κέρατον ἕως τὸν Νότον ἀκουμπᾶ καὶ τὸ ἕτερον κέρατον ἕως τὸν Βορέαν* Διήγ. Ἀλ. V 52. **Β'** Μτβ. Τοποθετῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β 3) : *ὅ,τι τρέχει* (παραλ. 2 στ.) *'ς τόσον 'π' ἐδῶ στὴν γῆν σὲ τύχη πικραμένη ἢ σὲ πλανήτη εὐτυχισμένο τ' ἀκουμποῦσε ὥρ' ἀγαθὴ καὶ ταπεινὴ* Σουμμ., Παστ. φίδ. Χορ. α' 38. Πβ. *ἀκουμπίζω.*

ἀκουντίζω, βλ. *ἀκοντίζω.*

ἀκουράζομαι Ι, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 3, 57.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κουράζομαι* (Ἡ λ. πιθ. πλάσμα).

Ξεκουράζομαι, ἀναπαύομαι : *Κ' εἰς τοῦτο τὸ καημένο τὸ στῆθος μου, ἀπὸ σένα τὸ πολυπληγωμένο, θὲς πέσεις ν' ἀκουμπήσης ν' ἀκουραστῆς, ψυχή μου* ὁ.π.

ἀκουράζομαι ΙΙ, βλ. *κουράζομαι.*

ἀκούραστος, ἐπίθ. Ἀχέλ. (Pern.) 602, 1097, 1795, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 1036, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 303.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κουράζω* (Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange καὶ σήμ. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

α) Ποὺ δὲν κουράζεται, ἀκαταπόνητος (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Du Cange καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *κ' ἐδεῖχναν ἄνδρες θαυμαστοί, ἀκούραστοι γιατ' ἦσαν* Ἀχέλ. 602· *νὰ πολεμᾶ μ' ἀκούραστους αὐτόνος κουρασμένος* Ἀχελ. 1795· **β)** ποὺ δὲν ἔχει κουραστῆ, ξεκούραστος : *Πλὴν μ' ὅλ' αὐτά, πού 'τον νωπὰ φουσάτ' ἀναπαμένα, ἀκούραστα, τὰ λέχικα καὶ καλαρματωμένα* (ἔκδ. *καλ' ἀρματωμένα*) Παλαμήδ., Βοηβ. 1036. — Πβ. *ἀκάματος, ἀκαταπόνετος* καὶ *ἀκόπιαστος.*

ἀκούρευτος, ἐπίθ. Λέοντ., Αἰν. (Legr.) Ι 113.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κουρεύω.* Ἡ λ. ἤδη στὸ Στέφ. Βυζ. (Sophocl.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει κουρευτῆ, ποὺ δὲν τοῦ ἔχουν κόψει τὰ μαλλιὰ (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Στέφ. Βυζ., Sophocl., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Ι 1) : *Τὸ ψωμίν, θωρῶ, συγκόπτουν εἰς ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ κομμάτια, πλεονέκται καὶ δυνάσται, ἀνακράζουν νὰ τὴν φᾶσιν, τίς νὰ φᾶ πλέον νὰ ζήσῃ· ἄλλοι δὲ καὶ κουρεμένα καὶ ἀκούρευτα καμπόσα* (ἐνν. πρόβατα) ὁ.π.

ἀκουρμάζομαι βλ. *ἀκρουμάζομαι.*

ἀκούρσευτος, ἐπίθ. Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 116, 332.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κουρσεύω.* Ἡ λ. καὶ στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.). Βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ.

Ποὺ δὲν κουρσεύτηκε, ποὺ δὲ λεηλατήθηκε (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ.) : *καὶ ἀκούρσευτη τὴν Σίφνο ν' ἀφήσῃ* αὐτ. 116.

ἄκουσμα(ν) τό, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1436, Λίβ. (Wagn.) Ν 2281, Ἰμπ. (Κριαρ.) 24, 887, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 344, 347, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) Κ 347, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXIX 13, Δευτ. II 25, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1902, 1912, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 325[8].

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄκουσμα.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Διήγηση, ἀφήγηση : *Τρίτον ἀγάπης ἄκουσμα καὶ ἀφήγηση καὶ λόγος* Λίβ. Sc. 1436. **2)** Ὄνομα : *καὶ ἦτον σὰν ἄκουσεν ὁ Λάβαν τὸ ἄκουσμα τοῦ Ἰακὼβ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του* Πεντ. Γέν. XXIX 13. **3)** «Ὄνομα», καλὴ ἢ κακὴ φήμη (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *καὶ λαμπρότατον ἄκουσμα νά 'χῃ τὸ ὄνομά μου* Ἀργυρ., Βάρν. Κ 347· *ἦτον πολλὰ εὐεργετικός, ἄκουσμαν μέγαν εἶχεν* Ἰμπ. 24. — Συνών. *ἀκοὴ* 1, *ὄνομα.*

ἀκουσμὸς (ὁ) Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XV 26, XIX 5, XXII 22, XXIII 22, Δευτ. XI 13, XXVIII 1.

Ἀπὸ τὸ *ἀκούω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΑ).

Φρ. *ἀκουσμὸν ἀκούω*=ἀντιλαμβάνομαι μὲ τὴν ἀκοή, δίνω προσοχή, ὅ.π. (Γιὰ τὴ σύνταξη βλ. Psich., Qu. tr. Α' 873).

ἀκουστά, βλ. *ἀπαληθινά*.

ἀκουστός, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. IV 263, 289, 704, 724, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 129, 1473, Διγ. (Καλ.) Α 567, Συναξ. γαδ. (Wagn.) 271, Θρ. πατρ. (Krumb.) Ο 88, 95, Θησ. (Βεν.) Ι [27^{8}], Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 53, 73, 91, 312, 326, 924, 1114, 1194, 1335, Σταυριν. (Legr.) 616, 941, 1274, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ., 363^{7}· *ἠκουστὸς* Χρον. Τόκκων (Schirò) 1535.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκουστός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΑ).

Ποὺ ἔχει ἀκουστῆ τὸ ὄνομά του, ξακουσμένος, περίφημος, ἔνδοξος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΑ στὴ λ. 3): *Ἀλλ' οὐδ' ἡ κόρη ἔμεινεν ἀνήκοος τοῦ νέου πάγκαλος ἡ διάφημος ἡ ἀκουστὴ ἐκείνη* Διγ. Gr. IV 263· *ποιήσω καὶ τοὺς γάμους σου ἀκουστοὺς εἰς τὸν κόσμον* Διγ. Gr. IV 704· *Ἔδε μυστήριον φρικτὸν ὁποὺ εἶδα ὁ ξένος τώρα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν ἀκουστὴν τὴν χώραν* Θρ. πατρ. Ο 88. — Συνών. *ξακουσμένος, ξακουστός, ἐξακουσμένος, ἐξακουστός*. Πβ. καὶ *ἀπακουστά*.

ἀκούτευτα, ἐπίρρ. Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 150 (ἔκδ. *ἄκου τ' αὐτά*· διόρθ. Σβορ., Ἀθ. 47, 1937, 134), 671.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. **ἀκούτευτος* (ἀ- στερ. καὶ τὸ *κούτομαι* ἢ *κουτοῦμαι*· βλ. Ξανθ., B-NJ 2, 1921, 79).

Χωρὶς πολλὴ σκέψη, ἀσυλλόγιστα, αὐθόρμητα: *Καὶ ἀφοῦ ὁ ξένος τὴν γραφὴν ἀνέγνωσε τῆς πόρτας, τότε ἐμπαίνει ἀκούτευτα, τρέχει εἰς τὴν Εὐτυχίαν* αὐτ. 671.

ἀκουτίζομαι, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Β' 187, Βέλθ. (Κριαρ.) 1196.

Ἀπὸ τὸ μτγν. *ἀκουτίζω*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Κύριλλο Ἀλεξανδρείας (Lampe, Lex.).

Ἀκούω (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Κύριλλο Ἀλεξανδρείας, Lampe, Lex.· πβ. L-S Κων/νίδη) : *Ἀκουτισθεῖσα τῆς φωνῆς πάραυτα ἡ Χρυσάντζα ὡς πρὸς τὸ μέρος τῆς φωνῆς κἀκεῖ πάγει τρεχάτα* Βέλθ. 1196.— Συνών. *ἀκούω*.

ἀκούω, Σπαν. (Hanna) Β 114, Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 104, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 124^{30}, 164^{12}, 283^{5}, 387^{14}, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 558, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 496, Διγ. (Hess.) Esc. 517, 1325, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 3102, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 335, 1379, 3176, 3539, 8464, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 550, Διήγ. Βελ. (Cant.) 459, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 159, Λίβ. (Lamb.) Sc. 2014, Λίβ. (Wagn.) Ν 275, Χρησμ. (Trapp) I^{334}, Μαχ. (Dawk.) 182^{26}, 244^{12}, $446^{30,32}$, 522^{2}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 90^{32}, Θησ. (Foll.) I^{5}, 137, Θησ. (Βεν.) Ὑπόθ. Β [13], Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 17, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 164, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 350, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 24^{14}, 28^{1}, 53^{1}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 30, 81, 123, 143, 148, Πεντ. (Hess.) Γεν. XI 7, XXIII 6, XLVII 23, Ἔξ. III 7, VII 22, XV 26, XXII 22, XXIII 22, Δευτ. II 25, XXXIII 7, Βίος γέρ. (Schick) V 770, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 131^{4}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 123^{6}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 97^{16}, 113^{15}, 188^{13}, Πιστ. βοσκ. (Joann.) Ι 5, 219, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1847, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 890, Δ' 1875, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 40, 72, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' 191, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 32, Πρόλ. ἄγν. κωμ. (Morgan) 35, Ζήν. (Σάθ.) Ε' 86, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 198^{14}, 243^{9}, 263^{15}, 293^{10}, 300^{2},

442^{1}, 513^{11}, 520^{6}· *ἀκούγω*, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) $γ^{23}$, Συναξ. γυν. (Krumb.) 883, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 477, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) ΑΝ 297, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 36, Πεντ. (Hess.) Λευιτ. XXIV 14, Δευτ. I 16, IV 12, 28, XIII 375, XVIII 14, 15, Ἀχέλ. (Pern.) 1190, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ' 687, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 8, 110, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2203, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 19, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 59, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 204, Διγ. (Lambr.) Ο 418· *ἀκῶ*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 250^{6}, 281^{29}, 284^{9}, 350^{10}, Διγ. (Hess.) Esc. 536, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 8911, Θησ. (Βεν.) ΙΑ' [12^{2}]· *'κούω*, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 442^{19}, Διγ., (Καλ.) Esc. 74, Διήγ. Βελ. (Cant.) 357, Θησ. (Βεν.) Ε [80^{2}], Ζ [140^{2}], Ριμ. Βελ. (Wagn.) 127, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 75, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 31, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 313, 1285, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 213, Διγ. (Lambr.) Ο 113, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 476^{24}· *ἀκουσμένος*, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 668, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 220, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) Πρὸς Ἀναγν. 28, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 10, 239, 600, 1364, Σταυριν. (Legr.) 22, 205, 344, 862, 1107, 1126, 1201, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1270, 1285, Διγ. (Lambr.) Ο 145, 1588, Διακρούσ. (Ξηρ.) 113^{14}, 117^{13}, 118^{17}.

Τὸ ἀρχ. *ἀκούω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοινὴ καὶ μὲ διάφορους τ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΑ). Γιὰ τὸν τ. *'κούω* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 213· γιὰ τὸν τ. *ἀκῶ*, καθὼς καὶ τὴ μτχ. *ἀκόντα*, βλ. αὐτ. 215.

Α' Ἐνεργ. **1)** Ἀκούω, ὅπως κοιν. καὶ σήμ. (Ἡ σημασ. ἀρχ., L-S) : *ὡς νὰ ἀκούσουν τὸ ἄκουσμά σου καὶ νὰ τρομάξουν καὶ νὰ φουβεθοῦν* Πεντ. Δευτ. II 25. Πβ. *ἀγροικῶ* III 1α. **2α)** Ἀκούω προσεκτικά, ἐξετάζω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΑ στὴ λ. 4α) : *κἂν συντυχαίνη* (ἐνν. ὁ *καῖσαρ*) *πρόσεχε κι' ἄκουε νὰ μανθάνης* Σπαν. Β 114· **β)** παρέχω ἀκρόαση (σὲ κάποιον): *μετὰ ταῦτα ἡ αὐλὴ ἔνι κρατημένη νὰ ἀκούση τὸ δίκαιον τῶν δύο μερίων* Ἀσσίζ. 164^{12}· *Περὶ τοῦ ... ἀβαμπαρλιέρη πότε χρὴ ἔσται ἀκροούμενος εἰς τὴν αὐλὴν καὶ πότε νὰ μηδὲν τοῦ ἀκούσουν* Ἀσσίζ. 283^{5}. Συνών. *ἀκροῶμαι*. **3)** Παρακολουθῶ (προκ. γιὰ ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία ἢ τμῆμα της) : *καὶ οὔτε ὧρες, οὔτε ἑσπερινόν, οὔτε ὄρθρον αὐτὸς ποτὲ δὲν ἄκουε* Ἱστ. πατρ. 113^{15}· *καὶ σ' ἐκκλησίαν δὲν πᾶμεν βαγγέλιο ν' ἀκούσωμεν καὶ ἀντίδωρον νὰ φᾶμεν* Ἀλφ. 15^{16}. Πβ. *ἀγροικῶ* III 1γ. **4)** (Ἐνεργ. καὶ μέσ.) ὀνομάζομαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΑ στὴ λ. 4α) : *κυρά, κυρὰ μαγκίπισσα, τὸ πῶς ἀκούεις οὐκ οἶδα* Προδρ. IV 104· *ὁ πρῶτος ἄκο Κομνηνὸς κι' ὁ δεύτερος ὁ Δούκας κι' ὁ τρίτος ἄκο Ἄγγελος, οὕτως τὸν ὀνομάζαν* Χρον. Μορ. Η 3539· *καὶ ζῆν οὐκέτι βούλομαι εἰ ἄτολμος ἀκούσω* Διγ. Gr. VI 496· *Ἐμμανουὴλ ὁ γράψας ἦν, ἀκμὴ καὶ ὁ ποιήσας· Γεωργηλᾶς ἀκούεται, Λιμενίτης τ' ἐπίκλην* Γεωργηλ., Θαν. 17. Φρ. *ἀκούει τὸ ὄνομά μου* = ὀνομάζομαι : *Καὶ ὁ μὲν νόμιμος ἤκουε τὸ ὄνομά του Νικηφόρος* Πρόλ. ἄγν. κωμ. 35· *Πῶς ἀκούει τ' ὄνομά σου;* Χρησμ. I^{334}. **5)** Ἀντιλαμβάνομαι (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Π.Δ., Tisch., Γέν. XI 7) : *ὡς νὰ μὴν ἀκούσουν ἀνὴρ γλῶσσα τοῦ σύντροφού του* Πεντ. Γεν. XI 7· *Μὰ ἐγώ, ὡς ἀκούγω, εὑρέθηκα περίσσα κομπωμένη* Ροδολ. Δ' 19. Πβ. *ἀγροικῶ* I $1β^{2}$. **6)** Ὑπακούω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΑ στὴ λ. 4β) : *ὠργίσθη ὁ μπασίας ... ὡς οὐκ ἤκουσαν τὸν λόγον αὐτοῦ* Ἔκθ. χρον. 28^{1}· *Καὶ ἐπαράδωκέν της τ' ἀνοικταρία καὶ δὲν ἄκουσε νὰ πάρη* Μαχ. 446^{32}· *Μὲ τέτοιον τρόπον ἴδιον καὶ φυσικὰ ἀγάπα, ἃ θὰ μ' ἀκούσης* Πιστ. βοσκ. Ι 5, 219. Πβ. *ἀγροικῶ* III 1ζ. **7α)** Εἰσακούω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΑ στὴ λ. 4γ) : *ἄκουσε, Κύριε, εἰς τὴ φωνὴ τοῦ Ἰούδα καὶ πρὸς τὸν λαόν του νὰ τὸν φέρης τὰ χέρια του* Πεντ. Δευτ. XXXIII 7· *πῶς νὰ ἀκούση ὁ Θεὸς τώρα τὴν προσευχή μου* Αἰτωλ., Μῦθ. 131^{4}· *ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ χαρᾶς ἀκούγει ὁποὺ τὸν κράζουν* Φαλιέρ., Ρίμ. 297. Πβ. *ἀγροικῶ* III 1ϛ. Φρ. *ἀκουσμὸν ἀκούω* = εἰσακούω ἢ ὑπακούω (Πβ. Ἀνδρ., Ἀθ. 47, 1937, 191) : *ἂν κακουχισμὸ νὰ κακουχήσης αὐτόν, ὅτι κραυαγμὸ νὰ κραυάξη πρὸς ἐμέν, ἀκουσμὸ νὰ ἀκούσω τὴν κραυγή του* Πεντ. Ἔξ. XXII 22· *ὅτι ἂν ἀκουσμὸ νὰ ἀκούσης εἰς τὴν φωνή του καὶ νὰ κάμης τὸ ὅλο ὅς νὰ συντύχω* Πεντ. Ἔξ. XXIII 22· *ἂν ἀκουσμὸ νὰ ἀκούσης εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου...καὶ νὰ φυλάξης ὅλους τοὺς τύπους του* Πεντ. Ἔξ. XV 26· **β)** δέχομαι νὰ ..., συγ-

κατατίθεμαι νὰ… : *θωρώντα ὅτι ἀργοῦσαν καὶ δὲν ἀκούαν νὰ μισεύσουν ὥσπου νὰ πάρουν ἀμάχιν* Μαχ. 522[2]. **8)** Αἰσθάνομαι μὲ αἰσθητήριο τοῦ σώματός μου· (ἐδῶ) τῆς ὄσφρησης· ὀσφραίνομαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2αβ. Πβ. Ἀνδρ., Σημασ. ἐξ. 25) : *Καὶ ὅσοι διαβοῦν καὶ βλέπουν τα τὴν μυρωδιὰν ἀκοῦσι* Ἐρωτοπ. 159. Φρ. : *ἀκούω βαρέως* = δυσανασχετῶ ἀκούοντας (κάτι) (Πβ. ὅμως τὰ σημερ. *βαριὰ ἀκούω*, ΙΛ στὴ λ. *βαρεὰ* 6 β, *βαριακούω*) : *Ἀκούσας δὲ ταῦτα οὐκ ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν αὐτῶν, ἀλλὰ βαρέως ἤκουσεν* Ἔκθ. χρον. 53[1]. **Β′** Παθητ. **α)** Γίνομαι γνωστός, διαφημίζομαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 5α) : *κ' εἰς Δύσην κ' εἰς Ἀνατολὴν θὲ ν' ἀκουστῇ ἡ χαρά μου* Τζάνε, Κρ. πόλ. 300[2]· *ἵν' ἀκουστῇ ἡ φήμη μας τώρα στὸν κόσμον ὅλον* Ριμ. Βελ. 164· *Κ' ἡ φρόνεσίς μου σᾶς νικᾷ κι' ἀκούστηκ' ἡ ἀνδρειά μου* Τζάνε, Κρ. πόλ. 198[14]· **β)** (ἀπρόσ.) γίνεται γνωστὸ (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Δαμασκηνό, Sophocl.) : *ἠκούσθη ὡς οἱ Ἀμαρδάριοι ἔκλεψαν τὰ ἄσπρα ἐκ τῆς ἀλυκῆς* Ἔκθ. χρον. 24[14]. Πβ. *ἀγροικῶ* III 3β.

Ἡ μτχ. *ἀκουσμένος* (ὡς ἐπίθ.) = φημισμένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 5α) : *Στὴν Βενετιὰ τὴν ἔγραψα, τὴν ἀκουσμένη χώρα* Διακρούσ. 118[17]· *χίλιους καὶ πεντακόσιους στρατιῶτες ἀκουσμένους* Παλαμήδ., Βοηβ. 600. Συνών. *ἀκουστός, ξακουσμένος, ξακουστός*.

Τὸ β′ πρόσ. τῆς προστ. *ἄκου* καὶ *ἄκο* ὡς ἐπιφ. : *μὲ τὸν ἀφέντην Ἀθηνῶν μισὶρ Γιλιάμον ἄκο ντὲ λὰ Ρότζε τὸ ἐπίκλην του, οὕτως τὸν ὀνομάζαν* Χρον. Μορ. H 3176· *καὶ εἶπεν ὁ Ἰωσὲφ πρὸς τὸν λαό· ἰδοὺ ἀγόρασα ἐσᾶς σήμερα καὶ τὴν ἡγῆ σας τοῦ Φαρό· ἄκου ἐσᾶς σπόρο καὶ νὰ σπείρετε τὴν ἡγῆ* Πεντ. Γεν. XLVII 23. — Πβ. *ἀκροάζομαι, ἀκρουμάζομαι, ἀκρουμαίνω, ἀκρώννομαι, ἀφουκράζομαι, ἀφτιάζω*.

ἄκρα ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) I 82, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 311[3], 313[7], Ἱερακοσ. (Hercher) 491[24], 499[6], Ὀρνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 527[1], Διγ. (Mavr.) Gr. I 54, IV 53, 1051, VI 431, VII 5, Διγ. (Hess.) Esc. 405, Διγ. (Καλ.) Esc. 405, Διγ. (Sath. - Legr.) Tρ. 61, 681, 1438, 1475, 1535, 1608, 1618, 2280, 2694, 3096, Διγ. (Καλ.) A 1366, 2302, 3369, Ἑρμον. (Legr.) 3[12], Χρον. Μορ. (Καλ.) H 6513, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 6513, Πουλολ. (Ζώρ.) Z 288, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 620, Σατιρ. ποίημ. (Morgan) 293, Ἀχιλλ. (Haag) L 308, 474, Ἀχιλλ. (Hess.) L 288, 442, 454, Ἀχιλλ. (Hess.) N 385, 563, 564, 584, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 704, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 145 (βλ. σημασιολ. 1γ), Μαχ. (Dawk.) 640[15], Δούκ. (Grecu) 193[29], Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 85, Συναξ. γυν. (Krumb.) 14, Πεντ. (Hess.) Γεν. XXIII 69, XLVII 21, XLIX 13, Ἔξ. XXV 18, 19, XXIX 12, XXX 2, 10, XXXVI 12, XXXVII 25, Λευϊτ. IV 7, 18, XVI 18, XIX 27, XXI 5, XXX 22, Ἀρ. XXIV 17, Δευτ. XXXIII 17, Μηλ., Ὁδοιπ. (Παπαγ. Σπ.) 640, Ἀρσ., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) 394, Σταυριν. (Legr.) 444, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 323[20], 339[3], 342[23], 362[13], 363[8], 386[6], 394[26], 398[1], Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) A′ 1157, 2160, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 324[4], 325[21], 516[16]· *ἄκρη*, Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. - Κερ.) 59, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 3281, Χρον. Τόκκων (Schirò) 3012, Πεντ. (Hess.) Γέν. XIX 4, Ἔξ. XL 24, Ἀρ. XXXIII 6, 37, XXXIV 11, Δευτ. IV 32, XXX 4, XXXIII 49, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 143[18-19], Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 159, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ 438, Μαρκάδ. (Legr.) 295· *ἄκρια* Διγ.(Lambr.) O 364, 1246, 1434, 2135, 2138.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄκρα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. Ὁ τ. *ἄκρια* καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ). Κατὰ τὸ Χατζιδ., Ἀθ. 9, 1897, 201 καὶ ΜΝΕ Β′ 309, μὲ ἀναλογικὸ σχηματισμὸ κατ' ἄλλα σὲ *-ια*. Κατὰ τὸ Φιλ., Γλωσσογν. Γ′ 217, μὲ συμφ. τῶν οὐσ. *ἄκρη* καὶ *ἄκρα*.

1α) Ἀρχὴ ἔκτασης (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. ΙΛ στὴ λ. 1): *τὰ κάγκελα ἐξηλώθησαν ἀπ' ἄκρας ἕως ἄκραν* Προδρ. I 82· *ἀπ' τὴν μίαν ἄκρην τοῦ οὐρανοῦ ἕως τὴν ἄλλην ἄκρην* Χρον. Τόκκων 3012· *καὶ τὸν λαὸ ἀπέρασεν αὐτὸν εἰς τὰ κάστρα ἀπὸ ἄκρα σύνορο τῆς Αἴγυφτος καὶ ὡς τὴν ἄκρα του* Πεντ. Γέν. XLVII 21· **β)** ἀρχὴ γεγονότος (βλ. Ἡσύχ., λ. *ἄκρα*· ἡ

σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ στὴ λ. 1β): *οὕτως καὶ ἐγὼ εἶμαι θαρρετὸς ὡς νὰ μηδὲν ἀρέση τῶν γυναικῶν οὐδεποσῶς οὐδὲ ἄκρα οὐδὲ μέση. Διατὶ ἀπὸ 'δῶ θέλω νὰ εἰπῶ καὶ θέλω διὰ νὰ ἀρχέψω* Συναξ. γυν. 14. **2α)** Ἄκρο, τέλος ἔκτασης (βλ. Ἡσύχ., λ. *ἄκρα*· πβ. L-S στὴ λ. 6· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1γ): *καὶ ἐσεῖς πῶς ἐφυλάξατε κατάραν τῆς μητρός σας, ὅταν ἐκατεφθάσατε τὴν ἄκραν τῆς κλεισούρας;* Διγ. Esc. 405· *εἰς τὴν ἄκρα τοῦ χωραφιοῦ του* Πεντ. Γεν. XXIII 9· *διὰ νὰ φυλάγη ἔξω εἰς τὸ Σταυρωμένο, ὁποὺ εἶναι ἡ ἄκρη τῆς χώρας* Σουμμ., Ρεμπελ. 159· *καὶ ἕως τὴν ἄκραν τῆς γῆς ὑπήγαμεν* Διήγ. Ἀλ. V 85· *ἀμὴ στέκεσαι ὁλημερὶς στὴν ἄκραν στὸ 'κρωτήρι* Πουλολ. Z 288· **β)** ἄκρο ἀντικειμένου: *τὴν ἄλυσιν τὴν ἀργυράν, τῆς μέσης τὴν καδένα· ὅλην τὴν μέσην ζώνεται καὶ φθάνει ἕως κάτω καὶ ξετελεύ' ἡ ἄκρα της* (ἔκδ.: *ξετελεύει ἄκρατα* 'ς· διόρθ. Πολ. Λ., Μετὰ Ἄλ., σελ. 41) *στοῦ καλικιοῦ τὸν πάτο* Γεωργηλ., Θαν. 145· *μετὰ δακρύου ἔλαφου καὶ βίτουμε Ἰουδαϊκοῦ ὅσον ἡ ἄκρα τοῦ μαχαιρίου χωρεῖ* Ὀρνεοσ. 527[1]· *πρῶτον ἐμὲ τὸ κέρας μου χρῶνται καλαμαράδες* (παραλ. 1 στ.), *ἀλλὰ καὶ οἱ τορνάρηδες εἰς ἅπασαν τὴν χρείαν* (παραλ. 1 στ.) *κ' εἰς ἠλακάτας τορνευτὰς σφονδυλοτορνημένας, εἰς ἄκρας σκουτελίων τε, εἰς ἄκρας λατσουνίων* Διήγ. παιδ. 620· **γ)** τέλος χρονικῆς περιόδου (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1γ): *καὶ λέγει του ὅτι νὰ τοῦ στρέψη ἐκεῖνον τὸ ἀμάχι, οὐ καλλιώτερον εἰς τὴν ἄκραν τῶν ιε′ ἡμερῶν* Ἀσσίζ. 311[3]· *καὶ ἂν οὐδὲν τὸ πλερώση εἰς τὴν ἄκραν τῶν ιε′ ἡμερῶν* Ἀσσίζ. 313[17]. **3)** (Πληθ.) τὰ ἔσχατα σημεῖα μιᾶς χώρας, τὰ σύνορα (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Κεκ., Στρατ., Wass. - Jern., 18[14], 21[11], 29[4]): *καὶ ἐξουσίαν νέμω σοι τοῦ διοικεῖν τὰς ἄκρας* Διγ. Gr. IV 1051· *καὶ εἰς τὰς ἄκρας ᾤκησα μετὰ τῆς ποθητῆς μου* Διγ. (Sath. - Legr.) Tρ. 1608· *Ἀκρίτης ὠνομάσθηκεν, ἐφύλαγεν τὰς ἄκρας* Διγ. Ἄνδρ. 1366. **4)** Ἀκτή, παραλία θάλασσας (μετὰ ἀπὸ παράλειψη, πιθ. ἤδη παλαιά, τοῦ ἐπιθ. *ποντία*· πβ. Steph., Θησ., λ. *ἄκρα*, στ. 1271· ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ στὴ λ. 2) : *Κι' αὐτή, ὡσὰν τὸν γροίκησεν, στὴν ἄκρη κατεβαίνει κι' ἀγάλ' ἀγάλι ἔρχεται, στὸ καΐκι σεβαίνει* Μαρκάδ. 295· *Καὶ ὁ Σελίμης ἔστειλε κάτεργα πλεούμενα τὸ μέρος τοῦ γιαλοῦ, γυρεύοντας τὴν ἄκρη καὶ μέση νὰ τὸν εὑροῦνε* Χρον. σουλτ. 143[18]. **5)** Ὄχθη ποταμοῦ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ, στὴ λ. 3): *ὁρίζει τὰ φουσάτα του γοργὰ νὰ 'τοιμασθοῦσιν, στὴν ἄκρ' ἀπὸ τὸν Δούναβην ὅλοι τους νὰ βρεθοῦσιν* Σταυριν. 444· *στοχάζετ' ἕναν ποταμό· στοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκρια ἕναν λέοντα εἶδενε καὶ ἤτονε σφαμένος* Διγ. O 1434. **6)** Γωνία, παράμερο σημεῖο μέσα στὸ χῶρο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4) *Ἐκεῖ 'ς μίαν ἄκραν κόπανα στὴ Σούδα μέσα 'ράσσουν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 325[21]. **7)** Ἄκρο ὀργάνου τοῦ ἀνθρώπινου σώματος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4): *καὶ μὲ τὴν ἄκρα τ' ἀμματιοῦ μαντάτο τσῆ μηνοῦσι* Ἐρωτόκρ. A′ 1157· *Μὴ τριγυρίσετε ἄκρα τοῦ κεφαλιοῦ σας καὶ μὴ διαφτείρης τὴν ἄκρα τοῦ γένου σου* Πεντ. Λευϊτ. XIX 27. **8)** Πτέρυγα παράταξης: *καὶ πάλιν εἰς τὴν μέσην τους, εὑρίσκετον ὁ νέος, στὴν ὥραν πάλι εὑρίσκετον πετόμενος στὴν ἄκραν καὶ ἐπλήθυνεν ὁ ποταμὸς τῆς αἱματοχυσίας* Ἀχιλλ. (Haag) L 474. **9)** Κορυφαῖος, ἀρχηγὸς ὁμάδας (Γιὰ τὴ σημασ. βλ. Lampe, Lex., λ. *ἄκρος* 2· πβ. καὶ L-S, λ. *ἄκρος* III καὶ ΙΛ στὴ λ. 6 καὶ 7): *ἐστράτησεν ἄστρο ἀπὸ τὸ Ἰακὼβ καὶ ἐσηκώθην ραβδὶ ἀπὸ τὸν Ἰσραὲλ καὶ νὰ συντρίψη ἄκρες τοῦ Μωὰβ καὶ νὰ ξετειχώση ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ Σὲθ* Πεντ. Ἀρ. XXIV 17. Πβ. *αἰγίς*. Φρ. *εἰς ἄκραν* καὶ *εἰς ἄκρην*=ἐντελῶς, ἀπόλυτα, ὑπερβολικὰ (πβ. L-S, λ. *ἄκρον* II): *τὴν εἰς ἄκραν σωφρονοῦσαν* Ἑρμον. 3[12]· *Ὡσαύτως ἐσκοτώθησαν στὸν πόλεμον ἐκεῖνον σεργέντες καὶ καβαλαριοὶ* (ἔκδ. *καβαλλαρέοι*· διορθώσ.), *πλῆθος πολὺ εἰς ἄκρην* Χρον. Μορ. P 3281· *ἀπὸ ἄκρη*=ἀνεξαιρέτως, πέρα γιὰ πέρα (πβ. L-S, λ. *ἄκρα* 4): *καὶ οἱ ἀνθρῶποι τοῦ κάστρου, ἀνθρῶποι τῆς Σεδόμ, ἐτριγύρισαν ἰπὶ τὸ σπίτι ἀπὸ παιδὶ καὶ ὡς γέρος, ὅλος ὁ λαὸς ἀπὸ ἄκρη* Πεντ. Γεν. XIX 4· *βγαίνω εἰς τὴν ἄκραν*=τὰ καταφέρνω, πετυχαίνω: *διὰ τοῦτον προυμουτιάζω του εἰς τὸν Θεὸν νὰ ποίσω ὅλην μου τὴν ἀφεντίαν νὰ δῶ ἂν ἠμπορήσω νὰ βγῶ εἰς τὴν ἄκραν του καὶ νὰ κάψω τὸ βρομονήσσιν τῆς Κύπρου* Μαχ. 640[15].—Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. (BZ 47, 1954, 293 καὶ ΙΛ στὴ λ. 1γ).

ἀκραλαφρώνω, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 5^{47}.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρ(ο)-* καὶ τὸ *ἀλαφρώνω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Ἐλαφρώνω: *ἐκ τοῦ πυρετοῦ κ' ἐμὲν εἶχες ἀκραλαφρώσει* ὅ. π. — Πβ. *ἀκρο-*.

ἀκραναπαύω, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{75}.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *ἀναπαύω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Καθησυχάζω: *Τὲς δύο μὲ μίαν ἀπόφασιν εἶχεν ἀκραναπάψει* ὅ. π. —Πβ. *ἀκρο-*.

ἀκραργῶ, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 846.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρ(ο)-* καὶ τὸ *ἀργῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.), καθὼς καὶ Χατζιδ., Ἀθ. 16, 1904, 296 καὶ ΜΝΕ Β' 583. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Καθυστερῶ λίγο (βλ. ὅμως καὶ Χατζιδ., Ἀθ. 16, 1904, 296. Ἡ σημασ. καὶ σήμ.): *τὸν Τοῦρκον ἂν ἀφήκετε στὴν Πόλην* (ἔκδ. *πόλιν*) *ν' ἀκραργήσῃ, θέλει παχύνειν τὸ θηριὸν καὶ θέλει δυναμώσει* ὅ. π. — Πβ. *ἀκρο-*.

ἀκρασία ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 419 (χφV) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *κρασὶ* μὲ ἐπίδρ. τοῦ οὐσ. *ἀφαγία*.

Ἔλλειψη κρασιοῦ (πβ. καὶ τὰ σημερ. *ἀκράσιστος* καὶ *ἀκράσωτος*, ΙΛ στὴ λ.): *ὁ λάρυγξ ἐξηράνθη μου ἀπὸ τῆς ἀκρασίας* ὅ. π.

ἄκρατα, βλ. *ἄκρα* 2β.

ἀκράτητος, ἐπίθ. Τρωικὰ (Praecht.) 526^{14}, Καλλίμ. (Κριαρ.) 854, Ἑρμον. (Legr.) Τ 47, Καναν. (P.G. 156) 80D, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 384^{9}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 539^{6}· *ἀνεκράτητος* Διγ. (Καλ.) Α 3269.

Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀριστ. (L-S), καὶ σήμ. στὴν κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ἀσυγκράτητος, ἀκατάσχετος, ὁρμητικὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *εἴδασιν τὴν δύναμιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν ἀκράτητον καὶ θερμὴν ὁρμὴν καὶ συντομότητα καὶ πολεμικὴν κίνησιν* Τρωικὰ 526^{14}· *καὶ πρὸς πολέμων συμπλοκὰς ἀκράτητος ὑπῆρχεν* Καλλίμ. 854· *καὶ κονταρέας μᾶς ἔδωσεν ἵνα μᾶς θανατώσῃ, δύναμιν ἀνεκράτητον εἶχεν ἐπὶ τὴν ῥάβδον* Διγ. Α 3269· *Ἀμ' ὁ βιζίρης ἤθελε Κρήτη καὶ κάστρα νά 'χῃ, λιμιώνας νὰ τοῦ δώσουνε γῆ ἀκράτητη τὴ μάχη* Τζάνε, Κρ. πόλ. 539^{6}. — Πβ. *ἀκατάσχετος*.

ἀκρατισμὸς ὁ, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 60, 77.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκρατισμός*.

Τὸ νὰ παίρνῃ κάποιος τὸ φαγητό του (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. L-S στὴ λ.): *Τοῦ δείπνου δ' ὥρα ἤτονε κ' εἶπεν: ὦ παλληκάρια* (παραλ. 1 στ.) *κι' ἀκρατισμὸν στεκάμενοι ποιήσατε ταχέως* αὐτ. 77.

ἀκράτιστος, ἐπίθ. Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 553, Βίος γέρ. (Schick) V 570.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κρατίζω*.

Ἀσυγκράτητος, ἀχαλίνωτος, ἀδίστακτος ἠθικά: *Ἔν' κακοῦ τζουλούκου σπέρμα, ἀκρατίστου καὶ χυδαίου καὶ κακῆς κουβέλας γένος* Πτωχολ. Ν 553.

ἀκρατοπότης, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2034, 3617, 5033.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκρατοπότης*.

Ποὺ πίνει ἀσυγκράτητα, ὑπερβολικὰ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Steph., Θησ.· πβ. καὶ

τὸ *ἀκρατοποσία* 2, Δημητράκ.): *ἦν γὰρ τοὺς τρόπους φονικός, ὑγρόβιος, λυσσώδης, ἀκρατοπότης, πάροινος, ἀκρόχολος, οἰνόφλυξ* αὐτ. 3617.

ἀκρατοποτῶ, Μανασσ., Ἀρίστ. (Τσολ.) Ι ε 27.

Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀριστ. (L-S).

Πίνω κρασὶ ὑπερβολικά, εἶμαι πότης: *ἔοικε δὲ καὶ τὸ πολὺ τῆς τέρψεως μεθύσκειν τοὺς ταῖς ἀφύκτοις ἴυγξιν αὐτοῦ θηλυνομένους ὡς οἶνος παλαιόθερμος τοὺς ἀκρατοποτοῦντας* ὅ.π.

ἀκράτος, ἐπίθ. Κρασοπ. (Λάμπρ.) 24, 96, 111, Ch. pop. (Pern.) 554, Σαχλ. Β' (Wagn.) P 590, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 247, 792, Φορτουν. (Ξανθ.) Δ' 190, Ζήν. (Σάθ.) Β' 210, Ε' 82.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκρατος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. σὲ πολλὰ ἰδιώμ. (ΙΛ, λ. *ἄκρατος*). Γιὰ τὸν καταβιβασμὸ τοῦ τόνου βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 127.

α) Ἀμιγής, ἀνόθευτος, καθαρὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἄκρατος*): *καὶ νά 'τον δολογέματον καλὸν κρασὶν ἀκράτον* Κρασοπ. 24· *Χριστέ, τί τὸν ὀρέγομαι τὸν κοκκινοσκαρτσάτο, ὁποὖχει καὶ στὸν κόρφον του τὸν μόσχον τὸν ἀκράτο;* Ch. pop. 554· *Τῆς Χιός, τῆς Κρήτης, τῶ Χανιῶ ἡ ἀμβροσία ἐτούτη καὶ ἀπὸ τὴν τόση μου χαρὰ ἀκράτη πίνω σού τη* Ζήν. Ε' 82· **β)** (προχ. γιὰ ἀνθρώπινη ἀρετὴ) γνήσιος, πραγματικὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἄκρατος* 1β): *Λέγω πὼς παλληκάρι ἀκράτον εἶσαι, σὰ θωρῶ, μὰ κάμε στὸ φουκάρι μέσα νὰ βάλῃς τὸ σπαθὶ* Φορτουν. Δ' 190.

ἀκρέμων ὁ, Δούκ. (Grecu) 217^{16}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκρεμών*. Ὁ τ. *ἀκρέμων* ἤδη στὸ Σιμων. (Chantraine, Dictionn. étym., λ. *ἀκ-*, σ. 44). Γιὰ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου βλ. L-S, λ. *ἀκρεμών*.

(Μεταφ. προχ. γιὰ πρόσωπα) φύλακας (μὲ πιθ. ἐπίδρ. τοῦ οὐσ. *ἄκραι αἱ*=σύνορα) (Ἡ μεταφ. χρήση ἤδη στὸν 4. μ.Χ. αἰ., Lampe, Lex.· πβ. καὶ ἐπιθετ. χρήση: *τοὺς ἀκρέμονας Ἀποστόλους* στὸ Νεόφ. Ἔγκλ., Τσικν., Κυπρ. Σπ. 20, 1956 ⟨1957⟩, 150): *οἱ ἔκπαλαι γεγονότες τῆς δύσεως καὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἴστρου φύλακες τῶν ὄντινων ἐξ ἀρχῆς ἡ δύσις ἀκρέμονας τῆς ἡγεμονίας ἐγνώρισεν* Δούκ. 217^{16}. — Πβ. *ἀκρίτης*.

ἄκρη ἡ, βλ. *ἄκρα*.

ἄκρια ἡ, βλ. *ἄκρα*.

ἀκριὰ τά, Διγ. (Hess.) Esc. 1263.

Ἀπὸ τὸν πληθ. *τὰ ἀκραῖα* (=τὰ ἄκρα τοῦ σώματος, βλ. L-S, λ. *ἀκραῖος*)· πβ. *ἀκραῖον λέπας* (Steph., Θησ., λ. *ἀκραῖος*), καθὼς καὶ ΙΛ, λ. *ἀκρί*.

Ὕψωμα, βουνὸ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκρί*): *καὶ τὴν καλήν μου ἐλάλησα φωνὴν ἀπὸ μακρόθεν «ἄρτε, καλή μου, πέρασε τ' ἀκριὰ καὶ τὰ χιονάτα καὶ φέρε μου ὑπολούρικον διὰ νὰ κρατῶ εἰς τὸ χέριν* ὅ.π. — Πβ. *ἀνάβολον*.

ἀκριβά, ἐπίρρ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 48^{29}, $297^{11,14}$, Βέλθ. (Κριαρ.) 606, Μαχ. (Dawk.) 248^{3}, 530^{18}, 564^{24}, Θησ. (Βεν.) Δ' [59^{7}], Ζ' [29^{4}], ΙΒ' [17^{4}], Ἱμπ. (Legr.) 259, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 48, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 255, Συμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' 329, 1109, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 407^{7}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκριβός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Μὲ ἀκρίβεια, λεπτομερῶς: *ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς ἀκριβὰ ἀπού τίναν* (ἔκδ. *τινάν*· διορθώσ.) *γεννᾶται τὸ κώλυμαν, ἀξαναζήτα το τοῦ ῥηγός* Μαχ. 564^{24}. Πβ. *ἀκριβῶς* α· **β)**

μὲ ἐπιμέλεια, μὲ προσοχή : *ἐγροίκησεν πῶς δὲν εὑρέθην ἡ καβαλαρία καὶ ἐγύρευσέν την ἀκριβὰ καὶ ἔπεψεν δυναστικῶς καὶ ἔβγαλέν την ἀπὸ τὸ μοναστήριν καὶ ἔβαλέν την εἰς τὸ κριτήριον* Μαχ. 248[3]· *Γιατ' ἔχει ἕνα μοναχὸ ἀφέντη καὶ θωρεῖ το καὶ δὲν κοιτάζει ἐξοδιές, μόνο ἀκριβὰ κρατεῖ το* Τζάνε, Κρ. πόλ. 407[7]· **γ)** μὲ μεγάλη ἀμοιβή, σὲ μεγάλη τιμή, μὲ μεγάλο ἀντάλλαγμα : *ὁ καραβοκύρης μισταρώνει ἄλλους ναύτας ἀκριβότερα* 'Ασσίζ. 297[11]· *ἐκεῖνα τὰ κλεφτά σου φιλιά, ποὺ δώκασι πολλὴ δροσιὰ μέσ' στὴν καρδιά σου, τ' ἀγόρασα πολλὰ 'κριβὰ* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' 329· *τὰ ψευτά σου λογάκια... μὲ γαλιφιὲς τόσ' ἀκριβὰ ξέρεις καὶ τὰ ξοδιάζεις* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' 1109. Πβ. *ἀκριβὸς* 3· **δ)** μὲ ἐνδιαφέρον, μὲ στοργή : *'Ακόμη καὶ τὰ θηλυκὰ πλέ' ἀκριβὰ θωρεῖτε· λέγω τὲς θυγατέρες σας, μὴν τὲς παραθαρρῆτε* Βεντράμ., Γυν. 255· *καὶ ἀκριβὰ τὸ φύλαγε, ὅτ' εἶναι τιμημένο* (ἐνν. *τὸ ἐγκόλπιον*) *καὶ μὲ γαϊτάνιν στὸ λαιμὸν βάστα το κρεμασμένο* 'Ιμπ. 259. Πβ. *ἀκριβὸς* 4 καὶ *ἀκριβῶς α*· **ε)** μὲ λεπτολογία, δίκαια : «*"Εχω τοῦ νὰ σᾶς κρίνω πολλὰ 'κριβά, πολλὰ ψιλά, νὰ μὴ ἔχω καταδίκη* Βέλθ. 606· **ϛ)** θερμά, ὑπερβολικά : *'Ακριβὰ παρακαλῶ τὸν Θεὸν κ' ἐσᾶς νὰ μὲ βάλετε εἰς ἕναν πύργον καὶ νὰ μὲ ἀφήσετε* Μαχ. 530[18]· *τὸν ἠγάπησε πολλὰ 'κριβὰ ἡ ρηγίνα* Θησ. Δ' [59[7]].

ἀκριβαίνω, Rechenb. (Vog. - Hung.) 5[4].

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκριβός.*

Γίνομαι ἀκριβός, ἀνεβαίνει ἡ τιμή μου : *μετέπειτα ἀκρίβυνε τὸ ἀλεύρι* ὅ.π.

ἀκριβαναθρεμμένος, 'Ανακάλ. (Κριαρ.) 72, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 539, Ε' 58, Θυσ. (Μέγ.[2]) 433, 795· *ἀκριβοαναθρεμμένος* Σαχλ. (Vitti) Ν 24 (Ξανθ., Βυζ. 1, 1909, 344, διόρθ. *ἀκριβανα-*).

'Απὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀκριβὰ* καὶ τὴ μτχ. *ἀναθρεμμένος* τοῦ *ἀναθρέφω.*

'Αναθρεμμένος μὲ φροντίδα : *ὁπού 'ναι νιὰ καὶ δροσερὴ κι' ἀκριβαναθρεμμένη πῶς νὰ 'πομείνη τσῆ φλακῆς τὸ βρόμον ἡ καημένη;* 'Ερωτόκρ. Δ' 539· *Ξύπνησε, κανακάρικο κι' ἀκριβαναθρεμμένο, νὰ πᾶς εἰς τὴν ξεφάντωση ποὺ σ' ἔχουν καλεσμένο* Θυσ. 433.

ἀκρίβεια, ἡ Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 412, Διγ. (Καλ.) Α 864, Βέλθ. (Κριαρ.) 440, 611, 'Ωροσκ. (Λάμπρ.) 41[3,16], Βίος ὁσ. 'Αθαν. (Βέης) 253, 'Ανων., 'Ιστ. σημ. (Σάθ.) ρμα', Κώδ. Χρονογρ. ("Αμ.) 63, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 34, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 182 κα'· *ἀκριβεία,* Μαχ. (Dawk.) 524[6], Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 58· *ἀκριβειά,* Ch. pop. (Pern.) 497, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 191, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ' 205, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Γ' 374, Στάθ. (Σάθ.) Α' 71.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκρίβεια.*

1α) 'Ακριβολογία ('Η σημασ. ἀρχ.· βλ. καὶ Preisigke - Kiessling στὴ λ. 1· καὶ σήμ. στὴν Κάτω 'Ιταλ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *καὶ τὰ ἄνωθεν δηλωθέντα οὐ πάντα ἐλέχθησαν κατὰ λεπτὸν ἢ ἀκρίβειαν* Βίος ὁσ. 'Αθαν. 253· **β)** προσοχή, ἐπιμέλεια ('Η χρήση ὄχι μόνο ἀρχ., ἀλλὰ καὶ στὸν Πορφυρογ., "Εκθ., Vogt, Β' 137 καὶ στὸν Κεκ., Στρατ., Wass. - Jern., 5[1], 29[24], 30[26], 43[15], 75[7], 79[14], κλπ.) : *"Ας ἴδω εἰς ἀκρίβειαν λοιπὸν καὶ ἂς προσέξω τὰς πικρογλυκοχάριτας τοῦ 'Ερωτοκάστρου τούτου* Βέλθ. 440· **γ)** φροντίδα, ἔγνοια : *σὲ πάντες ἔχομεν ψυχὴν καὶ θυμηδίαν μόνην· καὶ τοῦτο ἀκρίβειαν ἔχομεν, ἵνα κακὸν μὴ πάθης* Διγ. Τρ. 412· **δ)** καθιερωμένος, δίκαιος κανόνας, δικαιοσύνη (Χρήση ἀνάλογη στὸν Πορφυρογ., "Εκθ. Α' 83· πβ. τὸ *ἀκρίβεια νόμων* στὸν 'Ισοκρ. 7, 40) : *"Εχω ὁρισμὸν καὶ θέλημα καὶ μετὰ ἀκριβείας νὰ κρίνω καὶ νὰ στοχαστῶ τὴν καθεμιὰν ὡς πρέπει* Βέλθ. 611. Πβ. *ἀκριβὰ* ε. **2**) Φιλαργυρία, τσιγκουνιὰ ('Η σημασ. μτγν.· βλ. καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. 3. καὶ Sophocl.· καὶ σημερ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *ἔπεψέν τους νὰ πὰ ν' ἀγοράσουν σιτάριν διὰ τὸ κάστρον καὶ διὰ τὴν ἀκριβείαν τους ἐκρατῆσαν τὰ καρτζὰ* (= τὰ χρήματα) *καὶ τὸ κάστρον ἔμεινεν εὔκαιρον* Μαχ. 524[6]· *'Ετύφλανεν ἡ ἀκριβειὰ τὸ φῶς τωνε περίσσα καὶ*

πάσα στράτα τσ' ἀρετῆς σὲ μιὰ μερὰν ἐφῆσα Πανώρ. Δ' 205· *Δυὸ πράματα μὲ βλάφτουσι : ἡ γιἀκριβειὰ ἡ μεγάλη τ' ἀφέντη μου ὀχ τὴ μιὰ μεριὰ...* Κατζ. Α' 101. Πβ. *ἀκριβὸς* 2α. **3**) 'Υπερβολικὴ ἐπιθυμία (κάποιου πράγματος) : *Τοῦ πλούτου ἀχορταγιά, τσῆ δόξας πεῖνα· τοῦ χρυσαφιοῦ ἀκριβειὰ καταραμένη* 'Ερωφ. Γ' 374. Πβ. *ἀκριβὸς* 2β. **4α**) 'Ακρίβεια, ὕψωση στὶς τιμὲς ('Η σημασ. καὶ σήμ. κοινὴ καὶ σὲ ἰδιώμ., ΙΛ στὴ λ. 4) : *τῆς δὲ πολυποθήτου ὠνῆς τοῦ σίτου... πληθυσμὸς ἔσται μετὰ ἀκριβείας* 'Ωροσκ. 41[3]. Πβ. *ἀκριβὸς* 3· **β**) ἐποχὴ ἀκρίβειας : *Εἰς ἀκριβειὰ μ' ἐφίλησες καὶ σὲ φθηνειὰ μ' ἀφῆσες κ' ἐγὼ τὸν Θιὸν παρακαλῶ πάλε ἀκριβειὰ νὰ γένη* Ch. pop. 497. **5α**) "Ελλειψη καρπῶν, σιτοδεία ('Η σημασ. ἀρχ. καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ., ΙΛ στὴ λ. 3) : *Τὸ ἔγραψα διὰ κινναβάρεως διὰ νὰ ἐγνωρίζεται πῶς ἔγινε μεγάλη ἀκρίβεια* Κώδ. Χρονογρ. 63· **β**) ἐποχὴ ἔλλειψης καρπῶν, σιτοδείας : *Περὶ τιμουλκοσιώντων ὁποὺ ἀποθηκιάζουν γέννημα καὶ πουλήσουν εἰς τὴν ἀκρίβειαν* Βακτ. ἀρχιερ. 182 κα'. — Γιὰ τὶς σημασ. βλ. καὶ Βλάχ., λ. *ἀκρίβεια* καὶ *ἀκριβειά.*

ἀκριβεύγομαι, βλ. *ἀκριβεύομαι.*

ἀκριβεύομαι, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4566, Θησ. (Βεν.) Ζ [76[5]], 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 1664· *ἀκριβεύγομαι* Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) Α 430· *'κριβεύομαι,* Σαχλ., 'Αφήγ. (Παπαδημ.) 876.

'Η λ. ἤδη σὲ σχολ. (L-S), καθὼς καὶ στὸ Σέξτο 'Εμπειρ. (Bauer, Wört. στὴ λ.)· πβ. καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. καὶ Sophocl.

Τσιγκουνεύομαι, γίνομαι φειδωλός: *Διὰ τίποτε λογάριν, ὁποὺ νὰ χρήζη μετ' αὐτὸ φουσάτα νὰ ρογέψη* (παραλ. 1 στ.), *μὴ ἀκριβευτῇ, ὀκνήση το... ἀλλ' ἂς βιαστῇ μὲ προθυμιὰν* (ἔκδ. -*μίαν*) *τὸν τόπον νὰ κερδίση* Χρον. Μορ. Η 4566· *Ποτέ μου οὐκ ἐκριβεύτηκα τὴν σάρκα μου διὰ φίλον* Σαχλ., 'Αφήγ. 876· *Δύνασαι, ξεύρω, δύνασαι τόσον καλὸν νὰ κάμης, μόνον νὰ μὴν ἀκριβευτῆς καὶ νὰ τὰ παραδράμης.*— Συνών. *ἀκριβίζω.*

ἀκριβής, ἐπίθ. Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 635.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκριβής.*

'Αγαπητός, προσφιλής : *Αὐθέντη μου ἀκριβέστατε, εὐγενικὲ στρατιῶτα* ὅ.π.

ἀκριβίζω, Πανώρ. (Κριαρ.) Δ' 190.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκριβός.* 'Η λ. καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (ΙΛ).

Γίνομαι «*ἀκριβός*», τσιγκούνης, φειδωλεύομαι : *Μὰ πέτε του χαρίσματα πῶς δίδετέ του πλήσα, γιατὶ κι' αὐτοὶ τὸ σήμερο σὰν ὅλους ἀκριβίσα* ὅ.π. — Συνών. *ἀκριβεύομαι.*

ἀκριβοαναθρεμμένος, βλ. *ἀκριβαναθρεμμένος.*

ἀκριβοκάμερα ἡ, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 1461.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκριβὸς* καὶ τὸ οὐσ. *κάμερα.*

Δωμάτιο ἀγαπημένο : *τούτη 'τον τοῦ Ρωτόκριτου ἡ ἀκριβοκάμερά ντου, πού 'μπαινε μόνι' ἀμοναχὸς κ' ἤγραφε τὰ κουρφά ντου* ὅ.π.

ἀκριβολογημένα, ἐπίρρ. Βέλθ. (Κριαρ.) 407.

'Απὸ τὴ μτχ. *ἀκριβολογημένος* τοῦ *ἀκριβολογῶ.*

Λεπτομερειακά, προσεκτικά: *Εἶδεν, ἐκατασκόπησεν ἀκριβολογημένα τὸ ζώδιον τὸ θαυμαστόν, ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον* ὅ.π. — Πβ. *ἀκριβά, ἀκριβολογῶ.*

ἀκριβολογοῦμαι· *'κριβολογοῦμαι* Λίβ. (Lamb.) Sc. 1801, Esc. 2962 (ἔκδ. *ἐκριβολόγησά τους· ἐκριβολογησάμην* διορθώσ.).

Τὸ ἀρχ. *ἀκριβολογοῦμαι.*

ἀκριβολογῶ, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 2033 (ἔκδ. πιθ. ἐσφαλμ.: *ἠκροβολόγησαν*), Λίβ. (Wagn.) Ν 2644, Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 466· *᾽κριβολογῶ,* Βέλθ. (Κριαρ.) 368, 618, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2962 (ἔκδ. *ἐκριβολόγησά τους· ἐκριβολογησάμην* διορθώσ. κατὰ Sc. 1801).

Τὸ μτγν. *ἀκριβολογῶ.*

1) Ἐξετάζω μὲ ἀκρίβεια, μὲ φροντίδα: *Τί ἄλλον ἀκριβέστερον ἐκείνου τοῦ τρικλίνου εἶδεν, ἐκριβολόγησε καὶ πῶς νὰ καταλέξω;* Βέλθ. 368· *Εἶδε τὰς τρεῖς ὁ Βέλθανδρος κ᾽ ἐκατεσκόπησέν τας καὶ ὡς τεχνίτης ἀκριβῶς ἐκριβολόγησέν τας* Βέλθ. 618· *τοὺς δαίμονας ἠρώτησα καὶ ἀκριβολόγησά τους* Λίβ. Ν 2644. **2**) Διατυπώνω (κάτι) μὲ ἀκρίβεια: *κἀγὼ τὰ ἀκριβολογῶ νὰ τὰ καταλαμβάνῃς* Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ 466. — Πβ. *ἀκριβολογημένα.*

ἀκριβός, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 363^{7}, Διγ. (Καλ.) Α 1533, 1536, Βέλθ. (Κριαρ.) 643, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 635, Ἑρμον. (Legr.) Ζ 220, Ω 341, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2463, Gesprächb. (Vasm.) 57^{27}, Περὶ Ξεν. (Καλ.) Α 479, Λεξ. (Miller) IV 667, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 536, Ἀχιλλ. (Haag) L 1034, Ἀχιλλ. (Hess.) L 1014, Ἱμπ. (Κριαρ.) 229, Χρον. Τόκκων (Schirò) 2153, Rechenb. (Vog. - Hung.) 86^{13}, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 838, 1018, Μαχ. (Dawk.) 2^{2}, 22^{11}, 46^{28}, 200^{20}, 286^{32}, 378^{29}, 436^{1,4}, 436^{21}, 504^{3}, 524^{8}, 532^{19}, 562^{26}, 638^{26}, Θησ. (Foll.) Ι 89, 132, 136, 138, Θησ. (Βεν.) Γ′ [57^{3}], Δ′ [69^{1}], Ε′ [1^{3}], [99^{8}], Ϛ′ [68^{2}], Θ′ [59^{4}], [76^{3}], Ι′ [3^{1}], [30^{2}], Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{25}, 1^{119}, Βουστρ. (Σάθ.) 419, 432, 461, 476, 477, 498, 505, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 416, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 132^{1}, Πικατ. (Κριαρ.) 237, Ριμ. Ἀπολλων. (Morgan) 324, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 118, 255, Βεντράμ., Φιλ. (Ζώρ.) 137, 172, 289, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 188, Τριβ., Ταγιαπ. (Irmsch.) 292, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 92^{26}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 7, Β′ 149, 208, Γ′ 7, 342, 396, 459, Δ′ 46, 185, Ε′ 56, 244, 300, 444, Πανώρ. (Κριαρ.) Β′ 507, Γ′ 365, Δ′ 370, 388, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Πρόλ. Χάρου 61, Α′ 309, 316, 341, Ἰντ. α′ 79, 106, 127, 132, β′ 180, γ′ 20, 33, 135, 418, δ′ 439, 1238, ε′ 445, 449, 467, Πιστ. βοσκ. (Joann.) Ι 2, 119· 3, 227· 4, 111· ΙΙ 1, 163· 2, 33· 2, 59· 3, 12· 5, 1· ΙΙΙ 1, 14· 5, 95· 7, 31· IV 1, 9· 2, 72· 2, 75· 5, 259· 5, 310· 7, 63· V 1, 45· 2, 1· 5, 364· 6, 96· 6, 299· 7, 387, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 675, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 44, 1338, 1410, 1563, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 406^{26}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 24, 73, 677, 1019, 1129, 1530, 2053, Β′ 126, 129, 2381, Γ′ 143, 949, Δ′ 1844, Ε′ 43, 83, 555, 1135, Θυσ. (Μέγ.^{2}) 274, Εὐγέν. (Vitti) 1229, 1274, 1422, 1451, Στάθ. (Σάθ.) Α′ 39, 287, 328, Ἰντ. α′ 19, β′ 78, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β′ 135, 140, Γ′ 19, 45, 72, Δ′ 95, 149, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 30, 47, 62, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ′ 36, 233, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ 818, Β′ 105, 128, 378, 634, 1046, Γ′ 9, 14, 363, 659, 894, 1156, Χορ. γ′ 44, Δ′ 133, 375, 1127, 1204, 1262, Δ′ 1407, 1418, 1499, 1522, Χορ. δ′ 5, Ε′ 78, 499, 1166, 1167, 1244, 1262, 1312, 1650, 1652, Λίμπον. (Legr.) Ἀφ. 50, 168, 450, Φορτουν. (Ξανθ.) Α′ 146, Β′ 68, 229, 478, Γ′ 414, Δ′ 104, 420, 513, 549, 577, Ε′ 85, 89, 115, 150, 172, 202, 291, 345, 347, 410, Ζήν. (Σάθ.) Α′ 191, Γ′ 145, Ε′ 268, Διγ. (Lambr.) Ο 712, 867, 1041, 1871, 1992, 1997, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 142^{16}, 144^{12}, 165^{10}, 398^{24}, 536^{15}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκριβής.* Γιὰ τὸ μεταπλασμὸ σὲ δευτερόκλιτο ἐπίθ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 10, Ἀθ. 24, 1912, 340 καὶ 43, 1931, 38. Γιὰ τὴν πιθ. ὕπαρξη τ. *ἀκριβὸς* (ἀντὶ *ἀκριβὴς*) πβ. τὸ *ἀκριβότερον* (ἀντὶ *ἀκριβέστερον*) (Sophocl., λ. *ἀκριβῶς* 1).

1) (Προκ. γιὰ ἐνέργεια) ἀκριβής, σωστός, φροντισμένος, λεπτολόγος, λεπτομερειακὸς (πβ. Lampe, Lex., λ. *ἀκριβὴς* 1): *...μετὰ ἐρεύνης ἀκριβῆς σκοπῶν καλῶς τὰ πάντα* Βέλθ. 643· *Καὶ εἶναι ἀκριβότερος ἐκεῖνος ὁ λογαριασμὸς τοῦ σκοποῦ παροὺ ἐκείνου ὁποὺ γίνεται*

μὲ τὴν τέχνην Rechenb. 86^{13}. **2α**) Φιλάργυρος, τσιγκούνης (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. Δημητράκ., λ. *ἀκριβὴς* 3 καὶ *ἀκρίβῶς,* καθὼς καὶ τὸ *ἀκριβῶς διαιτᾶσθαι* τοῦ Ἀνδοκ. 4, 32): *Θωρεῖτε οἱ ἀκριβοὶ πῶς ξοδιάζουν περίτου παρὰ τοὺς φτηνοὺς* Μαχ. 436^{26}· *Ὅτι μακάρι οἱ ἀκριβοὶ νὰ μὲν ἐγεννοῦνταν, ὅτι ἡ λύσσα τῆς φιλαργυρίας πολομᾶ τοὺς ἀνθρώπους δαιμόνους* Μαχ. 524^{8}· *Ἡ Πουλισένα εἶν᾽ ἀκριβὴ κ᾽ εἰς τὸ τορνέσι ἀράσσει* Κατζ. Γ′ 7· *Κ᾽ εἶμαι σὰν ἕναν ἀκριβὸ πὄχει τσὶ θησαυρούς του χωσμένους ᾽ς τόπο ἀδυνατὸ* Ἐρωφ. Γ′ 135 (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. Poèm. histor. 294^{534}) *Ὦ Ρωμαῖοι ἀκριβοί, ... σᾶς ἐζήτα ὁ βασιλέας σας δανεικὰ καὶ δὲν τὰ δώσετε νὰ βοηθήσῃ τὴν χώρα σας* Χρον. Σουλτ. 92^{26}· **β**) ἄπληστος: *πότ᾽ ἕνας ἀκριβὸς τὴν πεθυμιάν του χορταίνει μὲ τὰ πλούτη;* Ἐρωφ. Γ′ 418· *ὡσὰ γυναίκα δὲ μπορεῖ καὶ αὐτὴ νὰ ξεσειρίσῃ, ὁποὺ εὔκολα γυρίζουσι καὶ λογισμὸν ἀλλάσσου, περιττοπλιὰς οἱ ἀκριβές, ποὺ στὸ τορνέσι ᾽ράσσου* Φορτουν. Γ′ 414. Πβ. *ἀκρίβεια* 3. **3**) Ποὺ πουλιέται σὲ ὑψηλὴ τιμή, ποὺ στοιχίζει ἀκριβὰ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., πβ. *ἀκριβῶς*=σὲ ὑψηλὴ τιμή, Sophocl., λ. *ἀκριβῶς* 2· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2): *ἔπεψεν ... ͵α μοδία σιτάριν, διότι ἀκόμη ἦτον ἀκριβὸν* Βουστρ. 476· *λίτραν βοτάνιν ἀκριβὸν εἶχες ἀγορασμένον νὰ πᾶς ν᾽ ἀλείψῃς τὸν Ἰησοῦν πρὶν τόνε βρῇς θαμμένον* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{119}. **4α**) Ἀγαπητός, προσφιλὴς (Γιὰ τὴ μετάβαση ἀπὸ τὴ σημασ. «πολυδάπανος» στὴ σημασ. «ἀγαπητὸς» πβ. τὸ λατιν. *carus,* ποὺ ἤδη στὸν Πλαῦτο ἔχει διπλὴ σημασ.· ἡ σημασ. «ἀγαπητὸς» καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β2): *τὸν εἶχαν ἀκριβόν, πολλὰ τὸν ἀγαποῦσαν* Χρον. Μορ. Η 2463· *Ἐβουλεύτηκα... νὰ ἐξηγηθῶ περὶ τῆς ἀκριβῆς χώρας Κύπρου* Μαχ. 2^{2}· *Ἀκριβοὶ ἀδελφοὶ χριστιανοί, ὅπου εἶστε σκέπος τοὺς ἀδύνατους, τώρα εἶναι καιρὸς νὰ μὲ βουθήσετε* αὐτ. 532^{19}· *μόνο ὡς αὐθέντας ἀκριβοὺς πάντα νὰ τοὺς ποθοῦσιν* Θησ. (Foll.) Ι 136· *ἔπλυνες τὰ ποδάρια του κ᾽ ἐσφούγγισές τα πάλιν μὲ τὰ ἀκριβά σου τὰ μαλλιὰ* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{25}· *ὁ ρήγας εἶχεν σε πολλὰ ἀκριβὸν καὶ ἐμπιστὸν δουλευτὴν* Βουστρ. 498· *τ᾽ ὄμορφο καὶ τ᾽ ἀκριβό της χέρι* Κατζ. Β′ 208· *᾽ς τόπο μάννας ἀκριβῆς δίκια περίσσια σ᾽ ἔχω* Ἐρωφ. Β′ 180· *ταίρ᾽ ἀκριβό μου καὶ γλυκὺ* Ἐρωφ. Ε′ 445· *οἱ γιάντρες μὲ τσ᾽ ἀκριβές τως ποθητὲς ὁμάδι* Πιστ. βοσκ. ΙΙ 1, 163· *ἀκριβόν μου σπήλιον* Πιστ. βοσκ. ΙΙΙ 7, 31· *τὸν κύρη του τὸν ἀκριβὸ* Ἐρωτόκρ. Α′ 2053· *ἀκριβὸ ὡσὰν παιδὶ τὸν ἔχει* Ἐρωτόκρ. Ε′ 83· *καὶ θὲ νὰ κόψῃ τὸ σπαθὶ π᾽ ἀκονισμένον ἔχω ἕνα λαιμόν, ὁπ᾽ ἀκριβὸν πλιὰ παρὰ μένα ἔχω* Θυσ. 274· *Καὶ τὰ φιλιά μου γι᾽ ἀκριβὰ μετὰ χαρᾶς ἐδέχτη* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β′ 634· *Κ᾽ ἐσεῖς, ἀφέντες μου ἀκριβοί, χρόνους πολλοὺς νὰ ζῆτε* Φορτουν. Ε′ 347· *καὶ μὴν τόνε πικραίνετεν ἄνδρα τὸν ἀκριβό μου* Διγ. Ο 867· *Κ᾽ ἐσεῖς μαστόροι μου ἀκριβοί, στοὺς λάκκους κατεβῆτε* Τζάνε, Κρ. πόλ. 165^{10}. Συνών. *ποθητός·* **β**) ἀρεστός, εὐχάριστος: *Ἡ καλὴ ὁρμασία ἔνι πολλὰ ἀκριβὸν πρὸς τὸν Θεὸν* Ἀσσίζ. 363^{7}· *Ὦ πῶς μ᾽ ἀρέσει, ὤ πόσα πολλὰ ἀκριβὸ* (ἔκδ. *ἀκριβοῦ*) *᾽χα τοῦτο τὸ κυνήγι* Πιστ. βοσκ. ΙΙ 3, 12. **5α**) Πολύτιμος, βαρύτιμος, ποὺ ἔχει μεγάλη ἀξία (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2 β) *Ἄλλαξε δὲ καὶ τὸ παιδὶ τὴν ἀκριβὴ στολήν του* Διγ. Α 1533· *νὰ πάρῃς καὶ τὴν προῖκα σου, τζόγιες, μαργαριτάρια, χρυσίον ἀναρίθμητον καὶ ἀκριβὰ λιθάρια* Διγ. Ο 1992· *Ἤτονε* (ἐνν. ὁ ἀθὸς) *πλούσιος κι᾽ ἀκριβὸς στὰ φύλλα κ᾽ εἰς τὴ ρίζα, γιατὶ ζαφειρομπάλασα ὅλο τὸν ἐστολίζα* Ἐρωτόκρ. Β′ 129· *ὅτι ὁ λόγος τ᾽ ἀφεντὸς εἶν᾽ ἀκριβὸν λιθάρι* Ἱστ. Βλαχ. 1563· *τὰ πάντα ματαιότης καὶ πλοῦτος καὶ βασίλεια κ᾽ ἡ ἀκριβὴ νεότης* Ἱστ. Βλαχ. 1338· *μαντάτο ἀκριβότατο κάτεχε πὼς βαστῶ σου* Κατζ. Δ′ 46· *καὶ δεῖπνο ἀκριβότατο ἄμε νὰ παρεκκιάρῃς* Κατζ. Ε′ 244· *χίλια ἀκριβὰ τασσίματα μὄτασσε πάσα μέρα* Ἐρωφ. Γ′ 33· *Πράμ᾽ ἀκριβό, ποὺ τσ᾽ ἤπεψεν ὁ Ἔρωτας κανίσκι* Ἐρωτόκρ. Α′ 1530· **β**) (προκ. γιὰ πρόσωπα) σπουδαῖος, σημαντικός, ἀξιόλογος, ἀξιοπρόσεκτος: *οὐδεποσῶς ὁ θάνατος οὐκ ἐλεεῖ τοὺς πάντες* (παραλ. 1 στ.), *οὐδ᾽ ἀκριβὰ ἀρχοντόπουλα, οὐ βασιλέων τέκνα* Περὶ ξεν. 479· *λοιπὸν δὲν τό ᾽χεις ἀκριβό,... μὲ παλληκάρι σὰν ἐμὲ νά ᾽σαι συντροφιασμένη;* Κατζ. Γ′ 459· *ἀκριβὲ συμπέθερέ μου* Φορτουν. Ε′ 291· *καὶ γι᾽ ἀφεντάδες ἀκριβοὺς ὅλους σᾶσε κρατοῦμε* Φορτουν. Ε′ 410. **6**) Σπάνιος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ.

Β 1β): *ὤ παρθενιά, πῶς πλήσια εἶσ' ἀκριβὴ στὴν σήμερον* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ' 375. **7**) Φημισμένος, ξακουστός: *καὶ κάμωμα πολλὰ ἀκριβὸ σ' ἔτοιους καιροὺς ἐγίνη* Ἐρωτόκρ. Α' 24· *ἐκάλεσεν τοὺς ἀκριβοὺς ἰατροὺς καὶ ἐδοκίμασαν μὲ πολλὴν τέχνην τῆς ἰατρείας* Διγ. Ἄνδρ. 406^{26}· *ὁποὺ 'τονε πολλὰ 'κριβὸ ὅλον τὸ στράτευμά ντου κι' ἀκόμη μένει στὴν Τουρκιὰν καὶ τρέμουν τ' ὄνομά ντου* Τζάνε, Κρ. πόλ. 398^{24}. **8**) Καίριος, κρίσιμος: *Σφίγγονται κι' ἀγκαλιάζονται, μὲ τὴ ζερβὴ παλεύγου, μὲ τὴ δεξὰ γιὰ νὰ βαροῦ τόπ' ἀκριβὸ γυρεύγου* Ἐρωτόκρ. Δ' 1844· *Ὁ τόπος ἦτον ἀκριβός, κ' ἔχουν ἐλίγη ὀλπίδα, γιατ' ἦσων' ἡ λαβωματιὰ κ' ἐτρύπα τὴν παγίδα* Ἐρωτόκρ. Ε' 43. — Τὸ ἐπίθ. καὶ ὡς ἐπών. (ΝΕ 19, 1925, 47 καὶ ΙΛ στὴ λ. Β 2).

ἀκριβοτιμῶ, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 511.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀκριβὰ* καὶ τὸ *τιμῶ*.

Τιμῶ ἐξαιρετικά: *κι' ἂν παντρευτῇ, τὸν ἄντρα τση τὸν ἀκριβοτιμᾶτε* ὅ.π. — Συνών. *ἀκροτιμῶ*.

ἀκριβούτσικος, ἐπίθ. Συναδ., Χρον. (Πέννας) 33, 54.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκριβὸς* καὶ τὴν κατάλ. *-ούτσικος*. Γιὰ τὴν κατάλ. *-ούτσικος* βλ. Meyer N.S. IV 100 καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 125.

Κάπως φιλάργυρος: *Καλὸς παπάς, χηρευάμενος, ἀμὴ ἦτο καὶ καμπόσο ἀκριβούτσικος* Συναδ., Χρον. 33. — Πβ. *ἀκριβὸς* 2α.

ἀκριβώδης, ἐπίθ. Θησ. (Βεν.) Ι [48^{4}].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκριβής*.

Πολύτιμος: *βόθησε τῆς* (ἔκδ. *τὴν*· διορθώσ.) *ζωίτσας* (ἔκδ. *ζωήτζα*· διορθώσ.) *σου τῆς ἀκριβωδεστάτης* ὅ.π.

ἀκριβῶς, ἐπίρρ. Σπαν. (Hanna) Α 96, 634, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 519^{17}, Διγ. (Mavr.) Gr. III 324, V 54, Διγ. (Καλ.) Esc. 124, Διγ. (Καλ.) Α 2350, 3896, Βέλθ. (Κριαρ.) 367, 618, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 8810, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 565, Ἰμπ. (Κριαρ.) 234.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀκριβῶς*. Ἤδη στὸ 2. μ.Χ. αἰ. ἀπαντᾶ συγκριτ. *ἀκριβότερον* (= *ἀκριβέστερ' ν*) (Sophocl., λ. *ἀκριβῶς* 1). Ἡ λ. καὶ σήμ. κοινὴ (ΙΛ).

α) Μὲ ἀκρίβεια, μὲ προσοχή, μὲ ἐπιμέλεια, μὲ φροντίδα, μὲ ἐνδιαφέρον, λεπτομερειακά: *Πρόσεχε, βλέπε ἀκριβῶς* Σπαν. Α 634· *Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτίκα ἀκριβῶς τὸν ἐρευνίζει* Πτωχολ. Ν 565· *καὶ ψηλαφῶντες ἀκριβῶς οὐκ ἠμποροῦν τὴν εὕρειν* Διγ. (Καλ.) Esc. 124· *Εἶδε τὰς τρεῖς ὁ Βέλθανδρος κ' ἐκατασκόπησέν τας καὶ ὡς τεχνίτης ἀκριβῶς ἐκριβολόγησέν τας* Βέλθ. 618· *ἐρώτησέ τους ἀκριβῶς τοῦ νὰ τὸν συμβουλέψουν* Χρον. Μορ. Η 8810· *Καὶ πλησίον γενόμενοι ἐπέζευον εὐθέως καταμανθάνοντες αὐτούς, ἀκριβῶς* (=μὲ ἐνδιαφέρον· ὁ συσχετισμὸς τῆς σημασ. τοῦ ἐπιρρ. μὲ τὸ *ἀκριβὸς*=ἀγαπητός, Τσοπ., Ἑλλην. 17, 1960, 77, ὄχι ἀπόλυτα ὀρθὸς) *ἐρωτῶντες* Διγ. Gr. III 324· *σκέψαντες τὰς πράξεις αὐτοῦ ἀκριβῶς* Ἑλλην. νόμ. 519^{17}· *Βασίλειος ὁ θαυμαστὸς ἐπέτυχε στὰς ἄκρας, ταύτας φυλάσσων ἀκριβῶς ὡς μηδενὸς τολμῶντος ἄνευ προστάξεως αὐτοῦ διαπεράσαι 'κεῖθεν* Διγ. Α 2350· **β**) ἐντελῶς, καθ' ὁλοκληρίαν: *μετὰ τὸ πάσας ἀκριβῶς τὰς ἄκρας ὑποτάξαι* (ἔκδ. *ὑποτάξας*· διορθώσ.) (παραλ. 2 στ.) *ἐν τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ ἠράσθη κατοικῆσαι* Διγ. Α 3896. —Βλ. καὶ *ἀκριβά*.

ἀκρίδα ἡ Ι, Προδρ. (Hess. - Pern.) ΙΙ G 103, Ἀχ. Σπαν. (Legr.) 37^{291}, Ὡροσκ. (Λάμπρ.) 41^{22}, Πουλολ. (Krawcz.) 383, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 287, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 165, Μαχ. (Dawk.) 40^{2}, 60^{28}, 72^{7}, 682^{4}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 70, Πεντ. (Hess.) Ἔξ.

Χ 12, 13, 14, Λευιτ. ΧΙ 22, Δευτ. XXVIII 38, Ἀγων., Ἱστ. σημ. (Σάθ.) ρμα', Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1274, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) Βαρβ. 16, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 390^{12}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκρίς*.

1) Ἀκρίδα (συχνὰ ὅπως καὶ σήμ. σὲ περιληπτικὴ χρήση, ποὺ ἀπαντᾶ ἤδη στὸν 3. π.Χ. αἰ., (L-S καὶ L-S Suppl.): *Τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐφύσησεν πολλὴ ἀκρίδα* Μαχ. 682^{4}· *σπόρο πολὺ νὰ βγάλῃς εἰς τὸ χωράφι καὶ ὀλίγο νὰ μαζώξῃς, ὅτι νὰ τὸ καταλύσῃ ἡ ἀκρίδα* Πεντ. Δευτ. XXVIII 38. **2**) Ἐπιδρομὴ ἀκρίδων: *εἰς τοὺς 1351 ἄρχεψεν ἡ εὐλογημένη ἀκρίδα καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Κύπρον* Μαχ. 60^{28}· *ὅταν γινίσκεται θανατικὸν ἢ ἀκρίδα ἢ ἀβροχία,... νὰ ἐβγάλουν τὸν φανερωμένον σταυρὸν καὶ νὰ τὸν λιτανεύσουν τριγύρου τῆς ἐκκλησίας* Μαχ. 72^{7}· *ἔπεσεν 'ς τοῦτα τὰ νησὰν ἀφανισμὸς κι' ἀκρίδα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 390^{12}.

ἀκρίδα (καὶ **ἀκρὶς**) ἡ ΙΙ, Προδρ. (Hess. - Pern.) ΙΙ 103 G, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 287, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 70.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκρίς*.

Ἡ κορυφὴ τοῦ βλασταριοῦ (Γιὰ τὴ σημασ. βλ. Bauer, Wört. λ. *ἀκρὶς* καὶ Lampe, Lex., λ. *ἀκρὶς* 3· πβ. καὶ τὸ *ἀκρίζειν*, Φάβ., Ἀθ. 49, 1934, 4 κέ.· γιὰ τὴ σημασιολ. σχέση τοῦ οὐσ. *ἀκρίς*, *-ίδα* μὲ τὸ ὁμηρ. *μάσταξ* καὶ τὸ σημερ. *μάστακας* κλπ., βλ. Βαγιακ., Ἀθ. 55, 1951, 54 - 9): *ἀκρίδας οὐ σιτεύομαι, οὐδ' ἀγαπῶ βοτάνας, ἀλλὰ μονόκυθρον παχὺν καὶ παστομαγειρίαν* Προδρ. ΙΙ G 103· *καὶ ὅταν ἐξαποριεσθῇς, ἐσθίεις τὰς ἀκρίδας καὶ κλέπτεις τὰ σταφύλια καὶ τρώγεις τὰς σταπίδας* Διηγ. παιδ. 287· *ὅτι πολλάκις εἰς πόλεμον ἐφάγετε κι' ἀκρίδα* Κορων., Μπούας 70^{32}.

ἀκρίδι τό, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. Χ 4.

Ἀπὸ τὸ μτγν. *ἀκρίδιον* (L-S καὶ L-S Suppl.)

Ἀκρίδα: *ὅτι ἂν πεισματώνῃς ἐσὺ νὰ ἀπεστείλῃς τὸν λαό μου, ἰδοὺ ἐγὼ φέρνω αὔριο ἀκρίδια εἰς τὸ σύνορό σου* ὅ.π. —Πβ. *ἀκρίδα* (καὶ *ἀκρὶς*) ΙΙ.

ἀκριμάτιστος, ἐπίθ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 1544, Θυσ. (Μέγ.²) 342.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κριματίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει κρίματα, ἀναμάρτητος, ἀθῷος: *Ὤφου! μὲ ποιὰν ἀποκοτιὰ νὰ δυνηθῇς νὰ σφάξῃς τέτοιο κορμὶ ἀκριμάτιστο καὶ νὰ μηδὲν τρομάξῃς;* Θυσ. 342.

ἀκριμιός, ἐπίθ. Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 495^{13}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄκρος* καὶ τὴν κατάλ. *-ιμαῖος* (βλ. Χατζιδ., Ἀθ. 22, 1910, 240 κέ.).

Ποὺ βρίσκεται στὴν ἄκρη, ἀκραῖος: *Τὲς δύο μεριὲς τὲς ἀκριμιές, ποὺ δὲν μπορᾶ κολλοῦσι λουμπάρδες ἀπ' ἀλλοῦ ποθές, γιὰ νὰ τῶν βοηθοῦσι* ὅ.π. — Συνών. *ἀκρινός*. Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀκριναῖος* (ΙΛ).

ἀκρινός, ἐπίθ. Rechenb. (Vog. - Hung.) 60^{2}, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXVI 4, 10, XXXVI 11, 17.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄκρος* καὶ τὴν κατάλ. *-ινός*.

Ποὺ βρίσκεται στὴν ἄκρη, ἀκραῖος: *Καὶ πάλιν εἰπὲ καὶ ἂς μετρήσουν τοὺς δύο ἀκρινοὺς καὶ βάλε καὶ αὐτὸ τὸ ποσὸν κάτωθεν* Rechenb. 60^{2} —Συνών. *ἀκριμιός*.

ἀκριο —, βλ. *ἀκρο-* καὶ *ἀκρα-*.

ἄκριτα, ἐπίρρ. Συναδ., Χρον. (Πέννας) 37, 40, 46.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄκριτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Χωρὶς κρίση, ἀσυλλόγιστα, ἄδικα: *'Εχάλασαν οἱ Τοῦρκοι τὸν Ταξιάρχην, τὴν ἐκκλησίαν.... Ἄκριτα τὴν ἐχάλασαν καὶ πολλὰ κακὰ ἔκαμαν μέσα* αὐτ. 46· *τὸν ἐκρέμασαν ἄκριτα* αὐτ. 37. — Συνών. *ἀκρίτως*.

ἀκρίτης καὶ **'Ακρίτης** ὁ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 164, Διγ. (Mavr.) Gr. I 155, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 3052, Διγ. (Καλ.) Α 1366, Διήγ. πόλ. Θεοδ. (Merc. S.-G.) 19, Διγ. (Lambr.) Ο 2135.

'Από τὸ οὐσ. *ἄκρα*, ἢ καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ίτης*. Ἡ λ. συχνὰ καὶ ὡς κύρ. ὄν. (Διγ. Α 1366, Διγ. Ο 2135).

Αὐτὸς ποὺ φυλάει «τὰς ἄκρας», τὰ σύνορα τῆς (βυζαντινῆς) αὐτοκρατορίας (Ἡ σημασ. καὶ παλαιότερη· βλ. λ.χ. Πορφυρογ., Ἔκθ. (Βόνν.) 906 καὶ Κεκ., Στρατ., Wass. - Jern., 17^{20}, 24^{22}, 26^{10}, 80^{1} κ. ἀ.): *'Ακρίτης ὀνομάσθηκεν, ἐφύλαγεν τὰς ἄκρας* Διγ. Α 1366· *τὲς ἄκριες τριγυρίζει ὅπου κουρσάρη ηὕρισκεν στὸν Ἅδη τὸν βυθίζει. Καὶ τότες παίρνει ὄνομα· 'Ακρίτη τὸν καλοῦσι· γιατὶ τὲς ἄκριες ἐρευνᾶ ἔτσι τόνε φωνοῦσι* Διγ. Ο 2135· *Ἔχαιρε λοιπὸν ὁ Διγενὴς 'Ακρίτης* (παραλ. 2 στ.), *τῶν βασιλέων καύχημα, ἡ δόξα τῶν Ρωμαίων, ἀνδρείων τε ὁ ἔπαινος, ὁ τολμηρὸς ἀκρίτης* Διγ. Τρ. 3048 - 52. *Εἷς δέ τις τῶν Σαρακηνῶν ἀκρίτης διλεβίτης γαληνὰ πρὸς τὸν ἀμιρὰν τοιόνδε ἔφη λόγον* Διγ. Gr. I 155. — Πβ. *ἄκρα* 3 καὶ *ἀκρέμων*.

ἀκρίτως, ἐπίρρ. Γλυκᾶ, 'Αναγ. (Εὐστρ.) 298, Ἑρμον. (Legr.) Ξ 21, Βίος 'Αλ. (Reichm.) 2313.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀκρίτως* (Χωρία μτγν. καὶ βυζ. συγγρ. μὲ τὸ *ἀκρίτως* βλ. Χαριτων., 'Αθ. 54, 1950, 257 - 8).

Χωρὶς κρίση, ἀσυλλόγιστα (Γιὰ τὴ σημασ. βλ. καὶ Lampe, Lex. στὴ λ. 2): *Μήπως ἀκρίτως τὸν καλὸν ρίπτων τοῦ λόγου σπόρον, ψυχήν τινα ζημιωθῇ τῶν ἐν διδασκαλίαις* Γλυκᾶ, 'Αναγ. 298· *καὶ σεμβαίνουσιν ἀκρίτως εἰς τὰς μὴ πρεπούσας πράξεις* Ἑρμον. Ξ 21. —Συνών. *ἄκριτα*.

ἀκριωτήρι τό, βλ. *ἀκρωτήρι(ν)*.

ἀκρο-, βλ. *ἀκρα-*.

ἀκροάζομαι, ἐνιαχοῦ· *ἀκρουάζομαι*, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 28.

Τὸ ἀρχ. *ἀκροάζομαι*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ σὲ ἰδιώμ. σὲ διάφορους τ. (ΙΛ). Τὸ *ου* τοῦ τ. *ἀκρουάζομαι* ἴσως ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ *ἀκούω*. — Τὰ συνών. καὶ συγγενικὰ βλ. στὸ ἄρθρο *ἀκούω*.

ἀκροαστὴς ὁ, Συναξ. γυν. (Krumb.) 136.

'Από τὸ *ἀκροάζομαι* ἢ μὲ ἐπίδρ. τοῦ *-στὴς* τοῦ *διαβαστής*, ποὺ ἀπαντᾶ στὸ χωρίο· ἢ ἀπὸ τὸ *ἀκροατὴς* μὲ ἐπίδρ. τῶν *ἀκουστὴς* (Πόντος) καὶ *ἀφουκραστὴς* καὶ τῶν συγγενικῶν του.

'Ακροατής: *Θέλω νὰ εἰπῶ ὀλιγούτσικο καὶ νὰ μηδὲν βαρύνω* (ἔκδ. *βαρύνη*· διορθώσ.), *τὸν διαβαστὴν καὶ ἀκροαστὴν νὰ μὴν τὸν παροχλύνω* ὅ.π.

ἀκροατὴς ὁ, Διάτ. κυπρ. (Σάθ.) 503^{15}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκροατής*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Διαιτητής, κριτὴς (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν 'Επιφάνιο Κωνσταντίας Lampe, Lex. στὴ λ. 5· πβ. καὶ Χριστοφιλόπ., BZ 44, 1951, 86-8): *ἔμπροσθεν τοῦ ἐπισκόπου Τουσκουλάνου ὃν δεδώκαμεν εἰς τὰς ἀναμεταξείας αὐτῶν ἀκροατὴν* ὅ.π. —Πβ. *ἀκροαστής, ἀφουκραστής*.

ἀκροβλαστημῶ· *ἀκριοβλαστημῶ*, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7138.

'Από τὸ θ. *ἀκρο-* τοῦ ἐπιθ. *ἄκρος* καὶ τὸ *βλαστημῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. Hatzid., Einleit. 228 καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 478 - 9 καὶ Β' 583· πβ. τὸν ἴδιο, 'Αθ. 16, 1904, 296 καὶ 31, 1920, 17, καθὼς καὶ Πεζόπ., Ζητήμ. φιλολογ. 19· Ξανθουδίδη, 'Ερωτόκρ., σ. 414, 484 καὶ 'Αθ. 26, 1914, ΛΑ 128-9 καὶ Βαγιακ., 'Αθ. 58, 1954, 117. Τὸ *ἀκρο-* ὡς α' συνθ. (= λίγο) καὶ στὸν 'Ερωτόκρ., καθὼς καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (*ἀκρό-* καὶ *'κρο-*· βλ. Σακ., Κυπρ. Β' 622· πβ. ὅμως αὐτ. σ. 437, λ. *ἀκροφοοῦμαι*· βλ. καὶ *ἀκροβρέχομαι* (Δημητράκ.). Βλ. καὶ ΙΛ, λ. *ἀκρο-*, καθὼς καὶ τὸ σημερ. κρητικὸ ἐπίρρ. *ἄκρα* = λίγο, ΙΛ, λ. *ἄκρα*, ἐπίρρ.). Τὸ *ἀκριο-* τοῦ *ἀκριοβλαστημῶ*, ποὺ ἀπαντᾶ καὶ σὲ πολλοὺς σημερ. ἰδιωμ. τ. λέξεων (βλ. ΙΛ), προέρχεται ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ τ. *ἄκρια* τοῦ οὐσ. *ἄκρα - ἄκρη*.

Βλαστημῶ, βρίζω χαμηλόφωνα: *Κι' ὁ ρήγας ὡς τὸ ἤκουσε, ἀκριοβλαστήμησέ το* ὅ.π.

ἀκροβολίζω, Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 185^{9}, 210^{30}.

Τὸ ἀρχ. *ἀκροβολίζομαι*. Τὸ ἐνεργ. στὸν Ἡσύχ. καὶ στὴν Παλατ. 'Ανθολ. 7, 546.

Καταχέω: *Ὁ μὲν οὖν βαρὺς κόπος τὸν ὕπνον ὡς ἐκ μηχανῆς τινος ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠκροβόλιζεν* αὐτ. 210^{30}.

ἀκρόβραστον τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 148 g (κριτ. ὑπ.).

'Από τὸ θ. *ἀκρο-* καὶ τὸ ἐπίθ. *βραστός*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκριοβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Φαγητὸ λίγο βρασμένο (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἀκρόβραστρον* ⟨sic⟩): *Πρῶτον διαβαίνει τὸ ἐκζεστὸν ψησόπουλον μπουρδάτον καὶ δεύτερον ἀκρόβραστον μαζὶ μ' ἀρβελισμένον* ὅ.π. — Πβ. *ἀκρόπαστον*.

ἀκροβυστία ἡ, 'Ιατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) χπς'· *ἀκροβυστιὰ* Πεντ. (Hess.) Γέν. XVII 11, XXXIV 14, Ἔξ. IV 25, Λευιτ. XII 3, XIX 23, Δευτ. X 16.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκροβυστία*.

1) Ἡ ἄκρη τοῦ δέρματος τοῦ ἀνδρικοῦ αἰδοίου (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *καὶ νὰ πορτομήσετε τὴ σάρκα τῆς ἀκροβυστιᾶς σας* Πεντ. Γέν. XVII 11· *καὶ ἐπῆρεν ἡ Ζιπορα κοφτερὸ καὶ ἔκοψεν τὴν ἀκροβυστία τοῦ υἱοῦ της* Πεντ. Ἔξ. IV 25· *Ὅταν τρώγη τὸν ἄνθρωπον ὁ αὐλὸς του ἀπὸ δριμύτητος εἰς ἀκροβυστίαν* 'Ιατροσ. κῶδ. χπς'. **2**) (Μεταφ.) ἀκαθαρσία (πβ. Π.Δ., Tisch., Λευιτ. XIX 23): *καὶ ὅτι νὰ ἔρτητε πρὸς τὴν ἠγῆ καὶ νὰ φυτέψετε πᾶν δέντρο φαγήσιμιο καὶ νὰ ἀκροβυστιάσετε τὴν ἀκροβυστιά του* Πεντ. Λευιτ. XIX 23. **3**) (Μεταφ., προκ. γιὰ καρδιὰ) σκληρότητα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Π.Δ., Tisch., Δευτ. X 16): *καὶ νὰ πορτομήσετε τὴν ἀκροβυστιὰ τῆς καρδιᾶς σας καὶ τὸν κούπρινά σας μὴ σκληρύνετε πλιὰ* Πεντ. Δευτ. X 16.

ἀκροβυστιάζω, Πεντ. (Hess.) Λευιτ. XIX $23^{δίς}$.

'Από τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκροβυστία* καὶ τὴν κατάλ. *-ιάζω* (πβ. *ἀκροβυστίζω*, Δημητράκ.).

'Απαντᾶ στὴ φρ.: *νὰ ἀκροβυστιάσετε τὴν ἀκροβυστία*=«*περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν*» Π.Δ. (Tisch.) Λευιτ. XIX 23.

Ἡ μτχ. *ἀκροβυστιασμένος* (= «*ἀπερικάθαρτος*», Π.Δ., Tisch., Λευιτ. XIX 23) =ἀκάθαρτος (L-S, λ. *ἀπερικάθαρτος*. Ἡ σημασ. ἀπὸ τὸ *ἀκρόβυστος*=ποὺ ἔχει ἀκροβυστία· ἡ μεταφ. χρήση τοῦ ἐπιθ. *ἀκρόβυστος* ἤδη στὸν 5. αἰ. μ.Χ., Lampe, Lex.· βλ. καὶ Steph., Θησ., λ. *ἀκροβυστία*): *καὶ ὅτι νὰ ἔρτητε πρὸς τὴν ἠγῆ καὶ νὰ φυτέψετε πᾶν δέντρο φαγήσιμιο καὶ νὰ ἀκροβυστιάσετε τὴν ἀκροβυστιά του· τὸν καρπό του τρία χρόνια νὰ εἶναι ἐσᾶς ἀκροβυστιασμένα, νὰ μὴ φαγωθῇ* ὅ.π.

ἀκροβύστιος, ἐπίθ. Πεντ. (Hess.) Γέν. XVII 14, Ἔξ. XII 48.

Παρεκτεταμένος τ. τοῦ ἐπιθ. *ἀκρόβυστος* ἢ τοῦ *ἀκροβύστης* (βλ. Lampe, Lex., λ. *ἀκροβύστης*) μὲ ἐπίδρ. ἴσως τοῦ *ἀκροβυστία*· πβ. *ἀκροβυστιάζω*.

Ποὺ ἔχει «ἀκροβυστία» (=ἄκρη τοῦ δέρματος τοῦ ἀνδρικοῦ αἰδοίου), ποὺ δὲν ἔχει ὑποστῆ περιτομὴ (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. τὸ μτγν. *ἀκρόβυστος*, L-S): *καὶ ἀκροβύστιος ἀσερνικὸς ὃς νὰ μὴ πορτομήση τὴ σάρκα τῆς ἀκροβυστιᾶς του καὶ νὰ γλοθρευτῆ ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπὸ τὸ λαό της* αὐτ. Γέν. XVII 14.

ἀκρογελῶ· *'κρογελῶ*, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 116^{37}· *ἀκριογελῶ*, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' [134].

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *γελῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Γελῶ λίγο, χαμογελῶ : *ἔλεγέν μου τραγουδῶντα μὲ χαρὰν καὶ 'κρογελῶντα* Κυπρ. ἐρωτ. 116^{37}· *μιὰ κορασιὰ σηκώθηκε ἀπ' ἐκεῖνες τῶν Μεγάρων κι' ἀκριογελῶντας ἄρχισε νὰ λέγη μὲ τὸ θάρρος* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' [134]. — Συνών. *ἀκνογελῶ*, *ἀχαμνογελῶ*, *χαμογελῶ*.

ἀκρόγενος, ἐπίθ. Χειλᾶ, Χρον. (Hopf) 346.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ οὐσ. *γένος*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

'Ο τελευταῖος μιᾶς γενιᾶς ποὺ ἐκλείπει : *καὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας ἐκείνους τοὺς Μονεμβασιώτας καὶ κτητόρους ὀλίγοι ἀπέμειναν ἀκρόγενοι καὶ προσήλυτοι* ὅ.π.

ἀκρογιάλι τό, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 158^{9}, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 473.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄκρος* καὶ τὸ οὐσ. *γιαλὸς* (βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 190). 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Ακρογιαλιά, παραλία ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ στ' ἀκρογιάλι γεῖς ψαρὰς πεζόβολον ἐκράτει* 'Ερωτόκρ. Β' 473.

ἀκρογιαλιὰ ἡ, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 184^{8}, 197^{8}, 369^{23}, 375^{6}.

'Από τὸ μεσν. οὐσ. *ἀκρογιάλι*. 'Η λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Παραλία ('Η σημασ. καὶ σήμ. ΙΛ) : *Πᾶσι καραβοκάτεργα, στὸ Ρέθεμνος σταλάρου· ἄλλα εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰ κι' ἄλλα 'ξω μονοτάρου* αὐτ. 184^{8}· *Καὶ μὲ τσὶ βάρκες ἔρχουντα κ' ἐκεῖ λαὸν ἐβγάναν κ' ἐστέκαν στὴν ἀκρογιαλὰ ἐκεῖ κ' ἐκαρτεροῦσαν* αὐτ. 369^{23}.

ἀκρογομάτος, ἐπίθ. Διγ. (Πασχ.) "Ανδρ. 315^{18}.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ ἐπίθ. *γομάτος* Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.). Γιὰ τὸ *γομάτος* βλ. Rohlfs, Et. Wört., λ. *γομάτος*, μολονότι ὁ Χατζιδ., 'Αθ. 43, 1931, 200, ἀμφισβητεῖ τὴν ὕπαρξη τοῦ τ., ποὺ πρέπει νὰ σχηματ. ἀπὸ τὸ *γομῶ* - *γομώνω*, *γομώζω*.

(Προκ. γιὰ χείλη) λίγο σαρκώδης, λεπτός : *τὰ δὲ χείλη της ἦσαν κόκκινα καὶ ὑπόπαχα καὶ ὡσὰν βεβαμμένα. Καὶ ἦταν ἀκρογομάτα καὶ ἔσταζεν ἀπ' ἐκεῖνα ἡ χαριτόβρυτος βρύσις* ὅ.π. — Πβ. *κοντογεμάτος*.

ἀκρογυρίζω, Πουλολ. (Krawcz.) 615.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *γυρίζω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Γυρίζω λίγο τὸ κεφάλι μου στὸ πλάι : *ἄφες τὴν ὄρεξίν σου, μὴ τύχη καὶ νοήσουν σε κι' ὡσὰν ἀκρογυρίζουν (τὸ μάθημαν τοῦ φάρυγγος πάθος ἔνι μεγάλον) καὶ θέλουν σὲ ῥαβδίσουσιν καὶ θέλουν σ' τ' ἀπομάθει* ὅ.π. — Πβ. *κοντογυρίζω*.

ἀκροδακτυλίτσι τό· *ἀκριοδακτυλίτσι*, Ch. pop. (Pern.) 45.

'Από τὸ μσν. οὐσ. *ἀκροδάκτυλο(ν)* καὶ τὴν κατάλ. *-ίτσι*. Γιὰ τὸ *ἀκριο-* τοῦ τ. *ἀκριοδακτυλίτσι* πβ. τὸ ἰδιωμ. *ἀκριοδάχτυλο* (ΙΛ, λ. *ἀκροδάχτυλο*).

Τὸ ἄκρο τοῦ δακτύλου (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. ΙΛ, λ. *ἀκροδάχτυλο*) : *Τὰ δάκρυα μου νὰ τά 'ποισα μελάνι γιὰ νὰ γράψω καὶ τ' ἀκριοδακτυλίτσα μου νά 'ποισα τὸ κοντύλι* ὅ.π.

ἀκροδειλιάζω, 'Αχιλλ. (Hess.) Ν 191, 'Αχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 126.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *δειλιάζω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Δέχομαι (κάτι) μὲ φόβο, φοβοῦμαι κάτι λίγο : *τούτους ἀκροδειλίασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους* 'Αχιλλ. Ο 126. — Πβ. *ἀκροφοβοῦμαι*.

ἀκροεκσυσπάζω, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 51.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *ἐκσυσπάζω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.). 'Η λ. καὶ σήμ. στὴν Κρήτη στὸν τ. *ἀκροξυπάζω* (ΙΛ, λ. *ἀκροξυπάζω*).

Φοβίζω κάπως, ξαφνιάζω ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ὀκάτι ὡς ἠκροεκσύσπαζε καὶ συνετάρασσέ με* ὅ.π.

ἀκροζῶ, Φορτουν. (Ξανθ.) Ε' 376.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *ζῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Ψευτοζῶ, καταφέρνω νὰ ἐπιζήσω : *Νά, Μπερναμποῦτσο, ποῦ γλακᾶς; Στάσου νὰ μοῦ βουηθήσης.* Μπερναμποῦτσος : *'Ακλούθα μου, κακόμοιρε, κ' ἐσύ, ἂ θ' ἀκροζήσης* ὅ.π.

ἀκρόκαλος, ἐπίθ. 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 1098.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ ἐπίθ. *καλός*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Λίγο καλός, καλούτσικος· (προκ. γιὰ πληγὴ) ἀρκετὰ σοβαρός : *Τὴ δεύτερη λαβωματιὰ στὸ στῆθος τοῦ τὴν κάνει κ' ἦτον ἐτούτ' ἀκρόκαλη κ' αἷμα πολὺ τοῦ βγάνει* ὅ.π.

ἀκροκαρτερῶ, Βέλθ. (Κριαρ.) 1249, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 460.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *καρτερῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Περιμένω λίγο, καθυστερῶ λίγο : *ἀκροκαρτέρησε λοιπὸν νὰ πάγω στὸ καράβιν* Βέλθ. 1249· *Λέγουν μ': ἀκροκαρτέρησε νά 'ρθουν καὶ αὐτοὶ ὁποὺ λεῖπα* 'Απόκοπ. 460.

ἀκροκλίνω, 'Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 458.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *κλίνω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Κλίνω λίγο : *"Ανθρωπος εἶσαι γνωστικός, ποὺ γνώθεις καὶ 'πεικάζεις· ἀκρόκλινε τὴν κεφαλήν, γνέψε με μὲ τὰ μάτια, νὰ τὸ γροικήσω, ἀφέντη μου, ὅτι ἐχαιρέτησές με* ὅ.π.

ἀκροκοντῶ· *'κροκουντῶ*, Φλώρ. (Κριαρ.) 1567· *ἀκριοκοντῶ*, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 937 (ἔκδ. : *ἀκριοκόντισεν*).

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *ἀκοντίζω* (ἢ *ἀκοντῶ*, *'κοντῶ*) (πβ. τοὺς σημερ. θρακ. τ. *'κροκουντῶ* καὶ *κουρκουντῶ*, ΙΛ, λ. *ἀκροσκουντῶ*). Γιὰ τὸ *κουντῶ* < *ἀκοντίζω* βλ. 'Ανδρ., Λεξ., λ. *σκουντῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

α) Χτυπῶ μὲ τὴν ἄκρη τοῦ κονταριοῦ, χτυπῶ ἐλαφρὰ (κάτι) : *Τὴν θύραν ἀκριοκόντισε διὰ νὰ τὸν ἠκούσουν* Χρον. Μορ. Ρ 937· Συνών. *ἀκροχτυπῶ*· **β**) παρακινῶ, προτρέπω: *τοῦ πύργου γὰρ τὴν ἄνοδον ἐδείλιαν ἡ ψυχή του καὶ πάλιν ἐκροκούντα τον πολλὰ ὁ λογισμός του* Φλώρ. 1567.

ἀκρόκωλος, ἐπίθ. Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 38, Πουλολ. (Ζώρ.) 'Αθ. 38, Πουλολ. (Krawcz.) 35.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄκρος* καὶ τὸ οὐσ. *κῶλος*.

(Προκ. γιὰ τὴν ὠτίδα, τὴν ἀγριόκοττα, τὸν ἀγριόγαλλο) ἐκεῖνος ποὺ τὰ πισινά του προβάλλουν πρὸς τὰ πίσω (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. τὸ οὐσ. *ἀκροκωλιά* ἡ, ΙΛ στὴ λ. καὶ Μενάρδ., Ἀθ. 6, 1894, 146) : *Εἶσαι κοπελορίκτουσα καὶ πόρνης θυγατέρα, τσαπανομύτα, ἀκρόκωλη* (ἀκρόκωλε Ἀθ. ἀκρόκωλα Ζ ἀκρόχολε C *ʼκρόκωλε* Krawcz.· πβ. καὶ Πολ. Λ., Ἑλλην. 19, 1966, 175· διορθῶσ.) αὐτ. Ἀθ. 38.

ἀκρόμακρα, ἐπίρρ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 1429.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ ἐπίρρ. *μακρὰ* (Ξανθ., Ἀθ. 26, 1914, ΛΑ 128). Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Κάπως μακριά : *Πιάνουσι τόπ' ἀπόμακρα οἱ ὅμορφοί καβαλάροι· στὴ σέλα σάζουν τὸ κορμί, στὴ χέρα τὸ κοντάρι* ὅ.π.

ἀκρομεγαλώνω, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 1025, Β′ 280.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ *μεγαλώνω*. Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.). Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (ΙΛ).

Μεγαλώνω λίγο, μόλις περνῶ τὴν παδικὴ ἡλικία : *Τ' ὄνομα ποὺ τοῦ βγάλανε τὴν ὥρα ποὺ γεννήθη, ὡσὰν ἀκρομεγάλωσε, πάραυτας τ' ἀπαρνήθη* αὐτ. Β′ 280.

ἄκρον τό, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Ϛ′ 196, Διγ. (Καλ.) Α 496, Βέλθ. (Κριαρ.) 366, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 778, Ἑρμον. (Μαυρ., Ἐκλογὴ μνημείων Α′) 753, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7841, 8932, Ἐξήγ. πέτρ. (Βέης) 275, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 907, 1004, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 242, Δούκ. (Grecu) 251[27], 431[22], Κορων., Μπούας (Σάθ.) 9, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 411[18], Λίμπον. (Legr.) 14, 114· *ἄκρος*, Διγ. (Mavr.) Gr. I 31, Πουλολ. (Krawcz.) 85 (ἀπίθανη ἡ ὑπόθεση τοῦ Κυριακ., Λαογρ. 8, 1925, 574, ὅτι πρόκειται γιὰ ἄλλη λ.), Δούκ. (Grecu) 161[27], 187[18], 401[17], Θησ. (Foll.) Ι 14, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 74, 83, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 73, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 375.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄκρον*. Γιὰ τὸν τ. *ἄκρος* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 64.

1α) Τὰ ὅρια μιᾶς χώρας, τὰ σύνορα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. Ι3) : *Ἐκεῖνον ὁποὺ ἐφοβήθη πολλὰ ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις, ἐκεῖνον ὁποὺ ἐκατασκόπευαν τὰ ἄκρα τῆς Ρωμανίας* Διγ. Ἄνδρ. 411[18]· *καὶ τῶν ἄκρων ἐκείνων εἰς ἀρχηγὸς τοῦ τυράννου θέλων δεῖξαι ἀριστείαν τινὰ* Δούκ. 431[22]· **β**) περίχωρα : *Κι' ὁ ρὲ ντὲ Φράντσας ἤθελεν ὁ Κάρλος ν' ἀφεντεύσῃ οὕλην τὴν Πούλιαν μοναξὸς τότε νὰ διαφεντεύσῃ· Καὶ ἤθελε καὶ Λομπαρδιᾶς τὰ ἄκρα καὶ τὴν πόλιν* Κορων., Μπούας 9· **γ**) ἀπομακρυσμένο σημεῖο : *πατέρας μας ἐξωρίσθηκεν διά τινας μωρίας, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἄκρα γῆς λαὸν νὰ συναθροίσῃ* Διγ. Α 496.
2) Τὰ ἀκραῖα μέλη τοῦ σώματος (πόδια, χέρια) (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Δημητράκ. στὴ λ. 5) : *Καὶ τρώγουσιν τὰ ἄκρη μου οἱ ἄρχοντες κρασάτα* Πουλολ. 85· *τ' ἄκρη μου μοιάζει νὰ εἶναι κρυά, μ' ἄφτουν τὰ σωθικά μου* Φαλιέρ., Ἱστ. V 73. **3**) Ἀντικειμενικὸς σκοπός : *...'ς διδάσκαλον τὸν βάνει, μὲ τοῦ ὁποίου τὴν παίδευσιν εἰς κάθε ἄκρον φθάνει* Λίμπον. 114. **4**) (Ἐπιρρ. σημασ.) πάρα πολύ, ὑπερβολικά, πέρα γιὰ πέρα (Πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 1Β καὶ Κεκ., Στρατ., Wass. - Jern., 52[28]). Φρ. *εἰς ἄκρον· εἰς ἄκρος* : *Εἰς ἄκρον ἦτον πλούσιον ἐκεῖνον τὸ κιβούριν* Πόλ. Τρωάδ. 778· *Λοιπὸν πολλὰ ἐθυμώθηκεν κ' ἐχόλιασεν εἰς ἄκρος* Θησ. Ι 14· *ἀπ' ἄκρον ἕως ἄκρον* = ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη (Πβ. Δημητράκ. στὴ λ. 2) : *Εἶδεν πάντα ὁ Βέλθανδρος ἀπ' ἄκρον ἕως ἄκρον* Βέλθ. 366.

ἀκρόνεος ὁ, Σαχλ. Α′ (Wagn.) 279, Σαχλ. (Vitti) Ν 308· *ἀκρονέος*, Σαχλ. (Vitti) Ν 340.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ *νέος*. Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.). Γιὰ τὸ σχηματ. τῆς λ. πβ. τὸ σημερ. κρητ. *ἀκρογέροντας* (ΙΛ, λ. *ἀκρογέροντας*).

Κάπως νέος, λίγο ἐπιπόλαιος, ἐλαφρούτσικος νέος (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. τὰ *κοπελίστικα* = παιδικὲς ἐπιπολαιότητες, Ἐρωτόκρ. Γ′ 97) : *καὶ ὄντα εὑρῇ* (ἐνν. ἡ πολιτική, ἡ πόρνη) *ἀκρόνεον, κάμνει τον δαιμονιάρη* αὐτ. Ν 308. — Πβ. *κοπελιάρης, νεούλλικος* (τοῦτο σὲ κυπρ. δημ. τραγ.).

ἀκρόξανθος, ἐπίθ. Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 2[45].

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ ἐπίθ. *ξανθός*. Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Ξανθωπός, ὑπόξανθος : *Ἔπαρε τὸν λεγόμενον τοιχοδαίμονα (πουλίτσιν γὰρ ἔνι μικρούτσικον ἀκρόξανθον...)* ὅ.π.

ἀκροπαίζω, Διγ. (Hess.) Esc. 1145.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ *παίζω*. Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Κρούω ἐλαφρὰ μουσικὸ ὄργανο, ἐκτελῶ προανάκρουσμα : *καὶ ἐπῆρα τὸ λαβοῦτο μου καὶ θέλει νὰ ἀκροπαίζω καὶ εὐθέως δὲ καὶ ἡ λυγερὴ τραγούδημαν ἐλάλει* ὅ.π.

ἀκροπαίρνω, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ). 3[14].

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ *παίρνω*. Τὸ ἀκρο- σπανιότερα (πβ. πάντως *ἀκροβλαστημῶ*, ἐτυμ.) σημαίνει ἐπίταση τῆς ρηματικῆς σημασίας· βλ. Σακ., Κυπρ. Β′ 437, λ. *ἀκροφοροῦμαι* = φοβοῦμαι πολύ, καθὼς καὶ ΙΛ, λ. *ἀκροφοβοῦμαι* 2.

Παίρνω μεγάλη ἀναβολή, ἀναβάλλομαι, ἀργῶ νὰ γίνω: *Ὅταν βαλθῇ ἡ εὔταρμη κ' ἐγρήγορη σου χάρη τὸ ὁρίσῃς πρᾶγμα νὰ γενῇ, δὲν ἔναι ν' ἀκροπάρῃ* ὅ.π.

ἀκροπαρατρέχω, Σπαν. (Hanna) Β 246, Σπαν. (Legr.) Ρ 134, Σπαν. (Λάμπρ.) V 265.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ *παρατρέχω*. Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι ἀκροθιγῶς, ἀντιμετωπίζω μὲ ἐπιπολαιότητα : *Μὴ γίνεσαι δυσάρεστος εἰς τὸ καθένα πρᾶγμα, μᾶλλον δὲ συγγνωμόνει τα καὶ ἀκροπαράτρεχέ τα· ἄνθρωπος γὰρ εἶσαι κ' ἐσὺ καὶ καθ' ἑκάστην σφάλλεις* Σπαν. Ρ 134.

ἀκρόπαστος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) ΙΙΙ 179α, IV 166, 195, 198· *ἀκρόπαστον* τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 62α.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ ἐπίθ. *παστός*. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀθήναιο (Κοραῆ, Ἄτ. Α′ 122). Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Λίγο ἁλατισμένος : *ἴδε ὁ παπᾶς ὁποὺ ἔφαγεν τὸ ἀκρόπαστον ἀπάκιν* Προδρ. IV 198.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. (προκ. γιὰ κρέας λίγο ἁλατισμένο· γιὰ τὸ πρᾶγμα βλ. Κουκ., ΒΒΠ Ε′ 65) : *Καὶ τρίτον τὸ ἀκρόπαστον ὀφτὸν ἀπὸ μερίου* Προδρ. IV 62α. — Πβ. *ἀκρόβραστον*.

ἀκρόπολις ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 3551.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκρόπολις*.

(Μεταφ.) κέντρο, πηγή, ἀποκορύφωμα : *Χρυσὲ διῶκτα, τύραννε, παντόλμε, δολοπλόκε, πάντων κακῶν ἀκρόπολις, φρούριον ἀπωλείας* ὅ.π.

ἀκρόπρεμνον, τό, Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Γ′ 87, Ϛ′ 569.

Ἀπὸ τὸ ἀκρο- καὶ τὸ ἀρχ. οὐσ. *πρέμνον*. Γιὰ τὸ ἀκρο- βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Τὸ ἀκραῖο, τὸ πιὸ ψηλὸ κλαδί : *τὸ μὲν γὰρ ἀκρόπρεμνον ἐγγὺς αἰθέρος, τὰ φύλλα δ' ἐσκίαζε τὴν γῆν τὴν πέριξ* αὐτ. Γ′ 87.

ἀκρόπτερον τό, Ἱερακοσ. (Hercher) 491[2].

'Η λ. ἤδη στὴν Παλατ. 'Ανθολ. 6,229.

'Η ἄκρη τοῦ φτεροῦ : *'Εκ βουβῶνος κλασθεὶς ἱέραξ μένει ἀθεράπευτος· ὁμοίως καὶ ἐξ ἁρμοῦ καὶ ἐξ ἀκροπτέρου* ὅ.π.

ἀκροπύργωμα τό, Καλλίμ. (Κριαρ.) 181.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄκρος* καὶ τὸ οὐσ. *πύργωμα*.

Ἔπαλξη : *Τὸ δέ γε σφυρηλάτημα τῶν ἀκροπυργωμάτων ἀπὸ συμμείκτου καὶ χρυσοῦ καὶ λίθων καὶ μαργάρων* ὅ.π.

ἀκροσαχνισμένος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 239.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ ἐπίθ. *σαχνός*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Ἄπαχος, κάπως τρυφερὸς (ἐκδότες ἑρμηνεύουν : «ἐλαφρὰ ἀποξηραμένος») : *δός με...* (παραλ. 1 στ.) *λαπάραν τραγανόδεχτον, τὴν ἄντικρυς νευρώδη* (παραλ. 1 στ.), *τὴν οὖσαν σταφιδόχνοτον, τὴν ἀκροσαχνισμένην* ὅ.π.

ἀκροσταλάρω, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 73.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *σταλάρω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.). Γιὰ τὸ ρ. βλ. Ξανθουδίδη, Φορτουν., Γλωσσ., λ. *σταλάρω*, Παγκ., 'Ιδίωμ. Κρ. Γ', λ. *σταλλάρω*.

Στέκομαι, σταματῶ λίγο, κοντοστέκομαι : *Ἂν ἤθελα σταθῆ ἐδεκεῖ γὴ ἂν εἶχα ἀκροσταλάρει* ὅ.π. — Συνών. *ἀκροστένομαι*. Πβ. *κοντοστέκομαι*.

ἀκροστέκομαι, βλ. *ἀκροστένομαι*.

ἀκροστένομαι, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 3, 104, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 1421, Θυσ. (Μέγ.^{2}.) 916, Στάθ. (Σάθ.) Β' 83, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' 465, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 85· *ἀκροστάθηκε* Κορων., Μπούας (Σάθ.) 7.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *στένομαι*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.). 'Η λ. καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (ΙΛ, λ. *ἀκροστέκομαι*).

Στέκομαι, σταματῶ λίγο, κοντοστέκομαι ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀκροστέκομαι*) : *Καὶ ἀνὲν καὶ ἀκροσταθῇς ἐδῶ λιγάκι, θέλεις τὴν δεῖ δεμένη* Πιστ. βοσκ. IV 3, 104· *Κύρη, μὴ σφίγγῃς τὸ σκοινί, ἄς το ἀχαμνὸ δαμάκι· καὶ μὴ μὲ βιάζῃς κι' ἄση με ν' ἀκροσταθῶ λιγάκι* Θυσ. 916. — Συνών. *ἀκροσταλάρω*. Πβ. *κοντοστέκομαι*.

ἀκροστιχάδα, ἐπίρρ. 'Ερμον. (Legr.) 6^{88}.

'Η αἰτ. τοῦ οὐσ. *ἀκροστιχὰς* (= *ἀκροστιχὶς* + μτγν. *στιχάς*, L-S).

Σὲ μορφὴ ἀκροστιχίδας (Γιὰ τὴν ἐπιρρ. χρήση πβ. τὰ σημερ. *πηγαίνει γραμμή, τὰ βάζω ἀράδα*) : *Οὗτοι γὰρ οἱ ἕξι στίχοι, οἱ πλησίον ἄνωθέν σε, τίθενται ἀκροστιχάδα* ὅ.π.

ἀκροστιχίδα ἡ, Ch. pop. (Pern.) 398.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκροστιχίς*.

(Κατὰ συνεκδοχὴ) σειρὰ στίχων ποὺ τὰ ἀρχικά τους γράμματα σχηματίζουν λέξη : *μόνον μὲ λόγια, μὲ χαρὲς καὶ μὲ ἀκροστιχίδες, τὰ κάλλη της νὰ τὰ παινῇς, ποὺ λάμπουν σὰν ἀκτίδες* ὅ.π. — Πβ. *ἀκροστιχάδα*.

ἀκρόστιχον τό, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 546.

'Από τὸ ἐπίθ. *ἄκρος* καὶ τὸ οὐσ. *στίχος*. 'Η λ. καὶ σὲ κείμενο τοῦ 10. - 11. αἰ., Dölger, Beiträge z. Gesch. d. byz. Finanzverwaltung ... 118, 119 καὶ Λογαρικὴ 'Αλεξίου Κομνηνοῦ, Jus Graeco-rom. 334, καθὼς καὶ σὲ μτγν. κείμενα [Πληροφορίες ἀπὸ τὸ 'Αρχεῖο τοῦ

Λεξικοῦ βυζ. ὁρολογίας τοῦ Ι. Καραγιαννόπουλου]. 'Η λ. καταγράφεται ἀπὸ τὸν Portius, τὸ Du Cange (μὲ παραπομπὲς σὲ κείμενα καὶ λεξικογράφους) καὶ τὸ Somav.

Ἔγγειος φόρος τῆς βυζ. ἐποχῆς ('Η λ. ἀπὸ τὸ ὅτι στὸ περιθώριο τῶν βυζ. φορολογικῶν καταλόγων βρίσκονταν τὰ «ψηφία» τῶν ἐπιμέρους «ὑποταγῶν»· γιὰ τὸ πράγμα βλ. Dölger, ὅ.π., σελ. 47, 77, 107, 108, 125, 147, Svoronos, Recherches sur le cadastre byz., σελ. 32, 116, 118, 124, 131, 133, 141, 143 [Πληροφορίες ἀπὸ τὸ μνημονευμένο πιὸ πάνω 'Αρχεῖο], Thiriet, la Romanie vénitienne au M.A., 225· πβ. καὶ Ε.Λ. Βρανούση, Πεπραγμ. Β' Κρητολογ. Συνεδρ. 3, 1968, 7 καὶ 11 καὶ Pernot, Mélanges Diehl Α' 273) : *ἀκρόστιχον οὐκ ἔφαγα, χρέος οὐδὲν φοβοῦμαι* ὅ.π.

ἀκροτιμῶ· *ἀκριοτιμῶ*, Χρον. Μορ. (Schmitt) Η 6059.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *τιμῶ*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Τιμῶ ὑπερβολικὰ (Γιὰ τὴ σημασ. τοῦ *ἀκρο-* πβ. τὸ σημερ. κυπρ. *ἀκροφοοῦμαι*, Σακ., Κυπρ. Β' 437): *καὶ διὰ τ'* (ἔκδ. *διατ'*) *ὅτι ἐκάθισα ἰσόπυρα μετ' αὔτες κι' οὐδὲν τὲς ἀκριοετίμησα διὰ τὸ* (ἔκδ. *διατὸ*) *ἦσασιν ῥοῖνες, ἡ ἀδελφή μου ἡ ῥήγαινα... ἄρξετον* ⟨τοῦ⟩ *νὰ μὲ λαλῇ... : «Οὐ πρέπει σε, καλὴ ἀδελφή, νὰ κάθεσαι μετ' ἔμας ἰσόπυρα εἰς ἕνα βαθμὸν* ὅ.π. — Συνών. *ἀκριβοτιμῶ*.

ἀκροτινάζω, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 187.

'Από τὸ οὐσ. *ἄκρο(ν)* καὶ τὸ *τινάζω*.

Τινάζω (κάποιον ἢ κάτι) στὸ ἄκρο, πέρα, μακριά : *ἐδὰ κρατεῖ μ' ἡ ἐντροπὴ καὶ ἡ ὑποταγή μου, ἀμὴ ν' ἁλίσκω σε δαμὶν νά 'χαψα τὴν οὐράν σου καὶ νὰ σὲ ἀκροτίναξα μέσον τοῦ συνεδρίου* ὅ.π.

ἀκρότομος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 192, Φυσιολ. (Legr.) XXXI, Φυσιολ. (Punt.) Β 5^{11}, 6^{7-8}, 'Αρσ., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) 395.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀκρότομος*.

1) 'Απόκρημνος, κοφτερός : *καὶ ῥίπτει αὐτὸν ἐπὶ ἀκροτόμου πέτρας* Φυσιολ. XXXI. **2**) 'Υψηλὸς (βλ. Σούδα) : *ὧδε πρὸς τέρψιν ἔθαλλον οὐρανομήκη δένδρα, πλάτανος ὑδατότροφος, ἀκρότομος ἐλάτη* Μανασσ., Χρον. 192.

ἀκροτραυλίζω· *ἀκριοτραυλίζω*, Κρασοπ. (Λάμπρ.) 118 Β (κριτ. ὑπ.)· *ἀκροτρευλίζω*, Κρασοπ. (Λάμπρ.) 118.

'Από τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ ἀρχ. *τραυλίζω*. Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Τραυλίζω λίγο : *ὁ φόβος μὲ ἐξύπνησεν, ὅμως ἀκροτρευλίζω* Κρασοπ. 118.

ἀκροτρευλίζω, βλ. *ἀκροτραυλίζω*.

ἀκρουάζομαι, βλ. *ἀκροάζομαι*.

ἀκρουμάζομαι· *'κουρμάζομαι*, Εὐγέν. (Vitti) 320, 375.

'Από τὸ ἀμάρτ. *ἀκροαμάζομαι* (βλ. Χατζιδ., 'Αθ. 22, 1910, 227)· πβ. καὶ σημερ. τ. *ἀκρομάζομαι* (ΙΛ, λ. *ἀκρουμάζομαι*).

1) 'Ακούω μὲ προσοχὴ ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ.): *Καὶ ὅ,τι κι' ἂν μοῦ εἶπες, παρευθὺς ὅλα ἐκουρμάσθηκά τα κι' ἂς πὰ νὰ τὰ ὀρδινιάσωμεν* αὐτ. 375. **2**) 'Υπακούω (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. ΙΛ, λ. *ἀκρουμαίνω* 2) : *Ἂ θέλῃς νὰ μὲ 'κουρμαστῇς, σὲ στράτα νὰ σὲ πέψω* αὐτ. 320. — Τὰ συνών. καὶ συγγενικὰ βλ. στὸ ἄρθρο *ἀκούω*.

ἀκρουμαίνομαι· *'κορμαίνομαι*, Εὐγέν. (Vitti) 1511.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρουμάζομαι* μὲ μεταπλασμό.

Πείθομαι, δίνω πίστη στὰ λόγια κάποιου (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. ΙΛ, λ. *ἀκρουμαίνω* 2) : *Εἰς ἄλλο μὴ 'κορμαίνεται καμιὰ τῶν γυναικῶνε καὶ μὴν πιστεύη μαγικὰ* ὅ.π. — Πβ. *ἀκρουμάζομαι.* — Τὰ συνών. καὶ συγγενικὰ βλ. στὸ ἄρθρο *ἀκούω.*

ἀκροφοβοῦμαι, Διγ. (Καλ.) Esc. 1113, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 566· *ἀκριοφοβοῦμαι,* Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 78.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *φοβοῦμαι.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.)· πβ. ὅμως καὶ Σακ., Κυπρ. Β' 437, λ. *ἀκροφοοῦμαι* = φοβοῦμαι πολύ, καθὼς καὶ ΙΛ στὴ λ. 2.

Φοβοῦμαι λίγο : *καὶ ἡ ψυχή μου ἐτρόμαξεν καὶ ὡσὰν ἀκροφοβήθην* Διγ. Esc. 1113· *πολλὲς φορὲς τὰ ἤθη σου κάμνουν ν' ἀκροφοβοῦμαι* Φαλιέρ., Ἱστ. V 566. — Συνών. *ἀκροδειλιάζω, κροτίζομαι.*

ἀκροχαίρομαι, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 688.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *χαίρομαι.* Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Δοκιμάζω κάποια χαρά : *'Αιλίμονο νὰ μ' ἄνοιξες καὶ μετὰ σὲν δαμάκι νά 'πιασα, νὰ ἀκροχάρηκα μὲ τρόπον πλιὰ γλυκάκι* ὅ.π.

ἀκροχάλιξ, ἐπίθ., Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2034.

Τὸ μτγν. *ἀκροχάλιξ.*

Ποὺ βρίσκεται σὲ κατάσταση μέτριας μέθης : *ὡς δὲ πολλοὺς ὁ μυσαρὸς Νέρων ἐδίδου ξίφει ὡς ἀκροχάλιξ, ὡς ὑγρὸς χοῖρος ἀκρατοπότης* ὅ.π.

ἀκροχορδόνη ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 496^{19}.

Τὸ μτγν. *ἀκροχορδόνη.*

Κρεατοελιά : *'Ακροχορδόνην βοτάνην μετὰ πηγάνου χλωροῦ ἀναδέσμου ἔνου βαλὼν ἐν ἰγδίῳ· κόψας αὐτὰ ἐπίχριε* ὅ.π. — Συνών. *μυρμηκίασις.*

ἀκροχτυπῶ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 937.

Ἀπὸ τὸ *ἀκρο-* καὶ τὸ *χτυπῶ.* Γιὰ τὸ *ἀκρο-* βλ. *ἀκροβλαστημῶ* (ἐτυμ.).

Χτυπῶ ἐλαφρὰ (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. *ψευδοκτυπῶ,* Θεοφ. Συνεχ., Βόνν., Γλωσσ.) : *Κ' ἐκεῖνος ὡς παμφρόνιμος κ' εἰς ὅλα ἐπιδέξιος σπουδαίως ἀπῆλθε εἰς ἐκεινοὺς τοὺς δώδεκα φρονίμους, τὴν θύραν ἀκριοχτύπησεν διὰ νὰ τὸν ἀφκραστοῦσιν* (ἔκδ. *ἀφρα-*· διορθώσ.) ὅ.π. — Συνών. *ἀκροκοντῶ α.*

ἀκροῶμαι· *ἀκροούμενος* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 283^{5}.

Τὸ ἀρχ. *ἀκροῶμαι.*

Γίνομαι δεκτὸς σὲ ἀκρόαση : *Περὶ τοῦ... ἀβαμπαρλιέρη πότε χρὴ ἔσται ἀκροούμενος εἰς τὴν αὐλὴν καὶ πότε νὰ μηδὲν τοῦ ἀκούσουν* ὅ.π. — Πβ. *ἀκούω, ἀκρώννομαι β.*

ἀκρώννομαι, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 277^{8}, 282^{16}, 284^{19}, 358^{18}, 377^{77}, Μαχ. (Dawk.) 228^{25}, 254^{7}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill). 112^{8}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀκροῶμαι* (ἀπὸ τὸν ἀόρ. *ἠκροάσθης, ἐκρόστης*· πβ. *ἐχώστης - χώνομαι, ἐζώστης - ζώνομαι*) (Μενάρδ., Ἀθ. 8, 1896, 443· Dawk., Ἀφ. Χατζιδ., 46 καὶ Κύρρη, Ἀθ. 58, 1954, 365). Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἀκρόννεσθαι.*

α) Ἀκούω, ἐξετάζω μὲ προσοχή: *ἡ ἀφεντιά σου, ὅπου σοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεὸς τὸν νοῦν καθαρόν, θέλεις ἀκρωθῆν τὴν ὑπόθεσιν* Μαχ. 254^{7}· *Οἱ κριτάδες τῆς αὐλῆς ἔστοντάς τους εἰς τὴν*

αὐλὴν πρέπουν νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ ἀκρωθοῦν τὸ ἔγκλημα καὶ τὰς ἀποκρίσεις Ἀσσίζ. 277^{8}· **β**) δέχομαι σὲ ἀκρόαση : *Καὶ ὁ Γενουβίσος ἐπῆγεν καὶ ἀγκάλεσεν εἰς τὸν παλίον τους ὀνόματι Τζουὰν τὲ Μολὴς καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τοῦ ἀκρωθῇ* Μαχ. 228^{25}· *ἕτεροι ἄνθρωποι ἔνι οἵτινες οὐκ ἠμποροῦ ἐκλητεύσειν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν δημοσίαν, οὔτε ἡ αὐλὴ νὰ τοὺς ἀκρωθῇ* Ἀσσίζ. 282^{16}. Πβ. *ἀκροῶμαι*· **γ**) προσέχω, ἔχω στρέψει τὴν προσοχή μου : *'Επῆραν κριθάριν καὶ ἐταγίσαν τ' ἄλογα πασανοῦ πινάκιν κ' ἐκεῖνοι ἀναπαύγουντα καὶ ἀκρώννουνταν* Μαχ. 438^{32}· *...ποὺ στὰ φτερούδια σας κρέμεστε σιγισμένα τόσον συχνὰ στὸ κλάμαμ μου κι' ἀκρώννεστε σ' ἐμένα* Κυπρ. ἐρωτ. 112^{8}. — Τὰ συνών. καὶ συγγενικὰ βλ. στὸ ἄρθρο *ἀκούω.*

ἀκρωτηριάζω, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 48.

Τὸ ἀρχ. *ἀκρωτηριάζω.*

(Μὲ αἰτ. προσ.) στερῶ κάποιον ἀπὸ μέλη τοῦ σώματός του (Ἡ χρήση ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. 2) : *Ταχέως δὲ ὁ στρατηγὸς ὥρισε καὶ μ' ἐπιάσαν καὶ μὲ μαχαίρι κοπτερὸν μὲ ἀκρωτηριάσαν* ὅ.π.

ἀκρωτήρι(ν) τό, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2842, Πουλολ. (Ζώρ.) Ἀθ. 84, 248, Ζ 204, Πουλολ. (Krawcz.) 76, 193, Ἀπολλών. (Janss.) 492, 711, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 109^{2}, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 65, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 57, 59, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 541· *'κρωτήρι(ν),* Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 288, Πουλολ. (Krawcz.) 90· *ἀκριωτήρι,* Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3005.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκρωτήριον.* Ἔχει καὶ ὑποκορ. *ἀκρωτηράκιν,* Πορτολ. Β (Del.) 29^{15}. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Ἀπαντᾶ καὶ ἐπίρρ. *κατακρώτηρα* στὸν Πορτολ. Α $18^{6,11}$, κλπ. (ὅπου ὅμως ἐσφαλμ. ἐκδίδεται *κατ' ἀκρώτηρα*· βλ. Τσοπ., Ἑλλην. 13, 1954, 187).

Γλώσσα γῆς ποὺ εἰσδύει στὴ θάλασσα (Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων., Σπυριδ., ΕΕΒΣ, 23, 1953, 172) : *Εὑρίσκονται ἀμφότερα τὰ κάστρη εἰς ἀκρωτήριν τοῦ γιαλοῦ καὶ ἔχουσιν λιμιώνα* Χρον. Μορ. Η 2842· *'Εκεῖ ηὗρε σπήλαιον φοβερὸν εἰς ἀκριωτήρι ἀπάνω* Χρον. Μορ. Ρ 3005· *ὅπου καθίσης, ἄτυχε, εἰς ἄμμον ἢ ἀκρωτήρι, σηκώνεις τὸ κεφάλι σου καὶ πάλιν κρούς το κάτω* Πουλολ. Ζ 204.

ἄκταφα, βλ. *ἄχταφα.*

ἀκτημοσύνη ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 14, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 257, Δούκ. (Grecu) 149^{30}, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 34^{25}, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 486, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 47^{24}.

Ἡ λ. ἤδη στὸν Κράτη Θηβαῖο.

1α) Ἡ μὴ κατοχὴ κτηματικῆς περιουσίας, ἀνέχεια (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Κράτη Θηβαῖο): *'Εμὲ γὰρ σκόπει, μύρμηκα, δέσποτα στεφηφόρε, κατὰ τῶν λόγων τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην* Προδρ. III 14· **β**) ἡ μὴ κατοχὴ κτηματικῆς περιουσίας ὡς χαρακτηριστικὸ ἰδίως τοῦ μοναχικοῦ βίου (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Εὐσέβιο Καισαρείας, Lampe, Lex. στὴ λ. Β 5) : *Ἦν γὰρ ὁ αὐτὸς πατριάρχης ἄκρος τὴν ἀρετὴν καὶ πεπαιδευμένος τὴν μοναχικὴν πολιτείαν... ἦν γὰρ ἐν αὐτῷ...νηστεία καὶ ἀκτημοσύνη* Ἔκθ. Χρον. 47^{24}· *Καὶ ἦσαν τοιαῦται εἴς τε ἀκτημοσύνην καὶ ὑπακοὴν καὶ σωφροσύνην καὶ πᾶν εἴτι εἰς Θεὸν εὐαπόδεκτον* Σφρ., Χρον. μ. 34^{25}. **2**) Κατάργηση ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας, κοινοκτημοσύνη : *Καὶ τοὺς Τούρκους ἐδίδαξε ἀκτημοσύνην καὶ πλὴν τῶν γυναικῶν τὰ λοιπὰ πάντα κοινὰ ἐδογμάτισε* Δούκ. 149^{30}.

ἀκτίνα ἡ, Καλλίμ. (Κριαρ.) 1683, Διγ. (Καλ.) Esc. 184, Φλώρ. (Κριαρ.) 810, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 569, Λίβ. (Lamb.) Esc. 4070, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 112, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 142, Πανώρ.(Κριαρ.) Γ' 45, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β' 231, Δ' 711, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 3, 3, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 309, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 140, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ.

352^{17}, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [1054], Γ' [190], Ζήν. (Σάθ.) Α' 211, 227, 343, Γ' 65, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 208^{16}, 333^{7}· *ἀχτίνα,* Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 101^{36}, 108^{37}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 293, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 431, Γ' 561, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 172, 176, 420, 1806, Ε' 777, 1242· *ἀκτίδα,* Ch. pop. (Pern.) 399.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀκτίς*. Ὁ τ. *ἀκτίνα* ἤδη στὸν Ἰωάννη Χρυσόστομο (Lampe, Lex.). Γιὰ τὸν τ. *ἀκτίδα* βλ. ΙΛ, λ. *ἀχτῖνα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. σὲ διάφορους τ. (ΙΛ, λ. *ἀχτῖνα*).

1) Ἀκτίνα φωτὸς (Ἡ σημασ. ἤδη ἀρχ., L-S, καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀχτῖνα* 1) : *Σελήνη μου καλόφωτε, βλέπεις τί τυραννοῦμαι· καὶ γὰρ βραδύ, παρακαλῶ, πέμψον μικρὰν ἀκτῖναν* Καλλίμ. 1683· *Τὸ πράμαν ἀποὺ μιὰ φορὰ τοῦ 'λιοῦ οἱ ἀκτίνες δοῦσι* Ἐρωφ. Β' 231· *ἥλιο θαμπὸ καὶ σκοτεινὸ μὲ δίχως τὶς ἀκτίνες* Ἐρωτόκρ. Β' 172. **2**) Λάμψη (πβ. Steph., Θησ., λ. *ἀκτίν,* 1369 D): *γιατὶ δὲν ἦτο μπορετὸ κανεὶς νὰ τοῦ σιμώση καὶ βγῆ ἡ ἀχτίνα τῶ ρουχῶ, νὰ μὴν τονε θαμπώση* Ἐρωτόκρ. Β' 420. **3**) Ἀκτινοβολία, φλόγα (μεταφ. προκ. γιὰ τὸ ἐρωτικὸ αἴσθημα) (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Μελέαγρο, Steph., Θησ., λ. *ἀκτίν,* 1369 C) : *γιατὶ δὲν νιώθω, ἀφότις ξηψυχήσω, τὰ δάκρυα, τὸ λαμπρόν, τοῦ πόθου ἀχτίνες* Κυπρ. ἐρωτ. 101^{38}.

ἀκτινοβολία ἡ, Ἑρμον. (Legr.) Β 16.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀκτινοβολία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ.).

Ἐκπομπὴ ἀκτίνων, ἀκτινοβόλημα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. I, καὶ σήμ., Δημητράκ.): *ἀκτινοβολίας γέμον γύρωθεν τὸ πῦρ ἐκεῖνον* (παραλ. 2 στ.) *ἐκατέκαυσεν τὰ πάντα* ὅ.π.

ἀκτινοβόλος, ἐπίθ. Διγ. (Mavr.) Gr. VI 36, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1915.

Ἡ λ. ἤδη σὲ παπυρ. (L-S).

Ποὺ σκορπίζει γύρω του λάμψη, ποὺ ἀκτινοβολεῖ (Ἡ σημασ. ἤδη σὲ παπυρ., L-S) : *βόστρυχοι ἐνοχούμενοι ἕως τὴν γῆν ὑπῆρχον, κόσμον ἡδύ, χρυσοτερπῆ, ἀκτινοβόλον εἶχε* Διγ. Τρ. 1915. — Πβ. *ἀκτινολαμπροστόλιστος, ἀκτινοστολισμένος*.

ἀκτινοβολῶ, Ἔκφρ. ξυλοκ. (Λάμπρ.) 15^{23}, Ἑρμον. (Legr.) Κ 102.

Τὸ μτγν. *ἀκτινοβολῶ*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ. καὶ ΙΛ, λ. *ἀχτινοβολῶ*).

Ἐκπέμπω ἀκτίνες, λάμπω (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S στὴ λ. I, καὶ σήμ., Δημητράκ. στὴ λ. 3 καὶ ΙΛ, λ. *ἀχτινοβολῶ*) : *φωτίζων ὡς ἥλιος, ὡς ἥλιος σελαγῶν καὶ ἀκτινοβολῶν* Ἔκφρ. ξυλοκ. 15^{23}.

ἀκτινολαμπροστόλιστος, ἐπίθ. Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 208^{15}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀκτίνα* καὶ τὸ ἐπίθ. *λαμπροστόλιστος*.

Στολισμένος μὲ λαμπρὲς ἀκτίνες, ἀστραφτερός, ἀκτινοβόλος : *Ἀκτινολαμπροστόλιστε, ἔλα νὰ μοῦ βοηθήσης ἢ λάμψ' ἀπὸ τσ' ἀκτίνες σου βγάλε νὰ μὲ κεντήσης* ὅ.π. — Συνών. *ἀκτινοστολισμένος*. Πβ. *ἀκτινοβόλος*.

ἀκτινοστολισμένος, μτχ. Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 144^{18}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀκτίνα* καὶ τὴ μτχ. παρκ. τοῦ *στολίζομαι*.

Στολισμένος μὲ ἀκτίνες, ἀστραφτερός : *Καθὼς ὁ ἥλιος στὰ ψηλὰ λάμπει καὶ διαφωτίζει* (παραλ. 1 στ.) *καὶ δὲν ἀλλάσσει σκοτεινὸς ποτ' οὐδὲ μαυρισμένος, γιατ' εἶναι φυσικὰ λαμπρὸς κι' ἀκτινοστολισμένος* ὅ.π. — Συνών. *ἀκτινολαμπροστόλιστος*. Πβ. *ἀκτινοβόλος*.

ἄκτιστος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Esc. 1932 (πιθ. μὴ γνήσια γραφή· πβ. τὰ ἀντίστοιχα

τῶν ἄλλων διασκευῶν *ἄχρωμος* Sc. 850 καὶ *ἄτρομος* P 1689), Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 138^{18}, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 140^{14}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἄκτιστος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ. καὶ ΙΛ, λ. *ἄχτιστος*).

Ποὺ δὲ δημιουργήθηκε κάποτε, ποὺ ὑπάρχει ἀνέκαθεν, «ἀναλλοίωτος εἰσάπαν» (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Εὐσέβιο Καισαρείας, Lampe, Lex.) : *Πιστεύω...μήτε κτιστὰς εἶναι ταύτας,...ἀλλὰ καὶ ἐνεργείας θείας οὐσιώδεις...καὶ ἀκτίστους εἶναι* Σφρ., Χρον. μ. 138^{18}· *Φῶς ἄκτιστον* (= Θεός), *ὁποὺ 'κτισες ἥλιον καὶ φεγγάρι, γῆς κι' οὐρανοῦ τὰ τάγματα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 140^{14}.

ἀκτοὺρ ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 29^{20}.

Ἀπὸ τὸ προβηγκ. *actour* (Χατζ., Ξέν. στοιχ., στὴ λ.· πβ. καὶ Du Cange, λ. *ἄκτωρ*).

Ἐνάγων, κατήγορος : *καὶ καλὰ ἐντέχεται οἱ κριτάδες νὰ ἠξεύρουν ὅτι ἀκτοὺρ ἔνι ὁ ἀγκαλῶν καὶ ρὲν ὁ ἀγκαλόμενος* ὅ.π.

ἀκτύπημα τό, βλ. *κτύπημα*.

ἀκτύπητα, ἐπίρρ. Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 395, 472.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀκτύπητος* (βλ. Παπαδ. Α., ΛΔ 2, 1940, 19). Πβ. καὶ τὸ ἐπίρρ. *ἀκτυπὶ* = ἀθόρυβα, ποὺ ἀπαντᾶ σὲ συγγραφέα τοῦ 4. αἰ. (L-S) καὶ τὸ ἐπίθ. *ἄκτυπος* = ἀθόρυβος, ποὺ ἀπαντᾶ στὸν Εὐστ. (L-S).

Χωρὶς θόρυβο, κρυφά : *εἰς τὸν λιμένα ἔραξε ἐκεῖ στὸ Κοντοσκάλι ἀκτύπητα, ἀνόητα μέχρι τοῦ περιόρθρου* αὐτ. 395· *ἀκτύπητα, ἀνεγνώριστα ἐτύφλωσαν τὸν ἥρων, νὰ μὴν τὸ μάθουν οἱ πολλοὶ κ' ἐμποδιστῆ τὸ δράμα* αὐτ. 472.

ἀκτύπητος, ἐπίθ. Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 372^{9}, 392^{3}· *ἀνεκτύπητος* Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 334^{19}.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *κτυπῶ*. Γιὰ τὸν τ. *ἀνεκτύπητος* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 138 - 139. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀχτύπητος*).

Ποὺ δὲ χτυπήθηκε, ποὺ δὲ λαβώθηκε (Πβ. ΙΛ, λ. *ἀχτύπητος* 1) : *Εἰς ταύτην τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου ὁποὺ ἔγινεν τότες ὀλίγοι ἐφυλάχθησαν ἀκτύπητοι* αὐτ. 392^{3}· *καὶ ἐφυλάχθημεν ἀνεκτύπητοι μαζὶ μὲ τὴν αἰχμαλωσίαν* αὐτ. 334^{19}.

ἀκτυπῶ, βλ. *κτυπῶ*.

ἀκῶ, βλ. *ἀκούω*.

ἀλάβωτος, ἐπίθ. Κορων., Μπούας (Σάθ.) 136, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 1698, Ε' 892, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' [655].

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *λαβώνω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀπλήγωτος, ἀτραυμάτιστος, ἄτρωτος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἤβαλε τὸ σκουτάρι ντου ὀγιὰ νὰ τὴ βλεπήση, μὰ ἡ κοπανιὰ ἔτσ' ἀλάβωτο δὲ θὲ νὰ τὸν ἀφήση* Ἐρωτόκρ. Δ' 1698· *Μὰ βούηθησε τὸ ριζικό, τ' ἄστρη μ' ἐλυπηθῆκα κ' ἐσκότωσα κ' ἐζύγωξα κι' ἀλάβωτο μ' ἀφῆκα* Ἐρωτόκρ. Ε' 892· *Ἀλλὰ δὲν εἶν' ἀλάβωτον* (ἐνν. τὸ ἐλάφι), *ὅτ' εἶναι τὸ καημένον μέσα στὴν μέσην τῆς καρδιᾶς μὲ μιὰ πληγὴν σφαμένον* Σουμμ., Παστ. φιδ. Β' [655]. — Συνών. *ἀπλήγωτος*.

ἀλαζονεία ἡ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4320, Μαχ. (Dawk.) 550^{31}· *ἀλαζονειά,* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 7671, Φλώρ. (Κριαρ.) 1728, Ἰμπ. (Κριαρ.) 423, Θησ. (Foll.) Ι 101^{δίς}, 111, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 302, Ἰμπ. (Legr.) 235, Ἀχέλ. (Pern.) 331, 1681.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλαζονεία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλαζονεία*).

1) Θράσος, θάρρος, τόλμη : *Ἐγὼ εἶδα τὰ φουσάτα σου τὰ δυνατὰ ὁποὺ ἔχεις τὸ πῶς μὲ τόση ἀλαζονειὰ ἔπιασαν τὸν λιμένα τέτοια, μά τὴν ἀλήθεια, ποὺ φόβο ἤθελαν δώσει* Θησ. I 101. **2)** Ἐνέργεια ἀλαζονική : *νὰ μηδὲν ποίσουν τίποτες ἀλαζονείαν οἱ Γενουβίσοι εἰς τὴν Λευκωσίαν* Μαχ. 550[31]. — Πβ. *ἀλαζονικόν, ἀλαζονότητα, ἔπαρση*.

ἀλαζονικά, ἐπίρρ. Χρον. Μορ. (Schmitt) P 5104.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλαζονικός*.

Περήφανα, ὑπεροπτικά, κομπαστικὰ (Πβ. τὸ μτγν. *ἀλαζονικῶς*, L-S) : *τῶν Τούρκων ἀλαζονικὰ ἀπόκρισην ἐποῖκεν καὶ λέγει των μετὰ χαρᾶς καὶ μετὰ αὐστηρίας* ὅ.π.

ἀλαζονικὸν τό, Φλώρ. (Κριαρ.) 1138, Λίβ. (Μαυρ.) P 1709, Λίβ. (Lamb.) Sc. 947.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἀλαζονικὸς* ὡς οὐσ. Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀριστ. (L-S).

Ἀλαζονεία, ἔπαρση, ἀκαταδεξιὰ (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Ἀριστ., L-S) : *Κενοδοξίαν μὴ ποθῇς, μηδὲ ἀλαζονείαν, ὅτι πολλοὺς ἀπώλεσεν τὸ ἀλαζονικόν των* Φλώρ. 1138· *πονῶ σε, τὸν ἐπίκρανα μὲ τὸ ἀλαζονικόν μου* Λίβ. Sc. 947. — Συνών. *ἀλαζονεία*.

ἀλαζονικός, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) H 2995, 5104, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 742.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλαζονικός*.

Ἀγέρωχος, ἀνυπότακτος (Ἡ χρήση τοῦ *ἀλαζονικὸς* ἀντὶ τοῦ *ἀλαζὼν* ἤδη ἀρχ., Steph., Θησ., λ. *ἀλαζονικός*) : *Ἀνθρώπους ἀλαζονικοὺς κι' οὐ σέβονται ἀφέντην· ἐκατασκόπησεν πολλὰ τὸ πῶς νὰ τοὺς κυριέψη* Χρον. Μορ. H 2995· *ἄλογον ἀλαζονικόν, ἀλλὰ καὶ ἐπηρμένον* Διήγ. παιδ. 742.

ἀλαζονότητα ἡ, Θησ. (Foll.) I 17.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλαζονεία* μὲ ἐπίδρ. ἄλλων οὐσ. σὲ *-ότητα*.

Ἀλαζονεία, ἔπαρση : *καὶ θέλει νὰ ἐκδικήση τὴν τόση ἀλαζονότητα καὶ τὰ ἔργα ὁποὺ κάμνουν οἱ ἀμαζόνες, οἱ σκληρὲς γυναῖκες* ὅ.π. — Συνών. *ἀλαζονεία, ἀλαζονικόν, ἔπαρση*.

ἀλάκερος, ἐπίθ., βλ. *ὁλάκερος*.

ἀλάλαγμα τό, Καναν. (P.G. 156) 76A.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλάλαγμα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κραυγὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *καὶ μετὰ ὁρμῆς καὶ κραυγῆς καὶ κρότων καὶ ὀργάνων καὶ μυρίων ἄλλων ἀλαλαγμάτων* ὅ.π. — Πβ. *ἀλαλαγμός*.

ἀλαλαγμὸς ὁ· *'λαλαγμός*, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K 432.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλαλαγμός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ὀχλοβοὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλαλαγμός*) : *Ὅλες τὲς ἐκρατήσασιν* (ἐνν. τὶς ἐκκλησίες) *διὰ νὰ μετανοιάζουν* (ἐνν. οἱ Τοῦρκοι) *καὶ τὸν πικρόν τους 'λαλαγμὸν μέσα νὰ ἀλαλάζουν* ὅ.π. — Πβ. *ἀλάλαγμα*.

ἀλαλάζω, Διγ. (Mavr.) Gr. 828.

Τὸ ἀρχ. *ἀλαλάζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἠχῶ δυνατὰ (προκ. γιὰ ὄργανα) (Ἡ χρήση μτγν. : *κύμβαλον ἀλαλάζον* L-S στὴ λ. II, Bauer, Wört. στὴ λ. καὶ λ. *κύμβαλον*): *ἠλάλαζον οἱ σάλπιγγες, τὰ τύμπανα ἐφώνουν* ὅ.π.

ἀλαλάι τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 320.

Τὸ ὑποκορ. **ἀλαλάγιον* τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἀλαλαγή*. Ἡ λ. *ἀλαλαγὴ* μαρτυρεῖται καὶ σὲ μεσν. κείμ. (Steph., Θησ., λ. *ἀλαλαγή*) καὶ σὲ σημερ. ἰδιώμ. (ΙΛ στὴ λ.). Γιὰ τὸ σχηματισμὸ τῆς λ. *ἀλαλάι* πβ. *ἀγωγὴ* > *ἀγώ(γ)ι(ον), ἀλλαγὴ* > *ἀλλά(γ)ι(ον), βασταγὴ* > *βαστά(γ)ι(ον), καταφυγὴ* > *καταφύγιον, καταγωγὴ* > *καταγώγιον*, κλπ. Ὁ Eideneier (BZ 57, 1964, 335) σωστὰ νομίζει ὅτι ἡ χρησιμοποίηση τῆς λ. ὀφείλεται σὲ λογοπαικτικὴ τάση πρὸς τὰ *λαλάγγια* τοῦ συναφοῦς χωρίου, ὅμως καὶ πρόκειται γιὰ πραγματικὴ λ. καὶ γιὰ λ. ποὺ σημασιολογικὰ ἐπικαίρως χρησιμοποιεῖται.

Θόρυβος : *ἐκεῖνοι* (ἐνν. *τρῶνε*) *τὰ λαλάγγια συχνάκις μὲ τὸ μέλι, ἡμεῖς δὲ τὸ ἀλαλάι τους* (ἔκδ. *ἀλλαλάι* μὲ ἀπορία· βλ. σελ. 114· διορθώσ.) *συχνὰ μὲ τὸ φαρμάκιν* ὅ.π.

ἀλάλητα, ἐπίρρ. Πικατ. (Κριαρ.) 142.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλάλητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.)

Χωρὶς ὁμιλίες, σιωπηλά, ἀθόρυβα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ.) : *Καὶ ταπεινὰ πορεύονται* (ἐνν. οἱ *νεκροὶ*) *καὶ ἀλάλητα δοικοῦνται* ὅ.π.

ἀλάλητος, ἐπίθ. Σκλάβ. (Μπουμπ.) 66.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλάλητος* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Σιωπηλός· (προκ. γιὰ συνοικισμὸ) ἀθόρυβος, ἔρημος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ. στὴ λ. 4) : *Πόρτα δὲν ἤτονε ἀνοικτή, ἀμ' ὅλες κλειδωμένες, οἱ γειτονιὲς ἀλάλητες καὶ παραπονεμένες* ὅ.π. — Πβ. *ἄλαλος, ἀμίλητος, ἄφωνος*.

ἄλαλος, ἐπίθ. Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 21[112], Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 110, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 7222, Πουλολ. (Krawcz.) 669, Ch. pop. (Pern.) 379, Πρόλ. κωμ. (Βεργ.) 34, Ἰατροσόφ. (Legr.) XXII· *ἄλαος*, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 180, 483, 533.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄλαλος* (L-S). Ὁ τ. *ἄλαος* ἀπὸ ἀνομοιωτικὴ ἀποβολὴ τοῦ *λ*.

1α) (Προκ. γιὰ πουλιὰ καὶ ζῶα) χωρὶς λαλιά, χωρὶς κελάιδημα: *αὐτὰ τὰ ὄρνεα τὰ ἄλαλα κι' αὐτὰ ἐκλάψανέ τον* Χρον. Μορ. H 7222· *καὶ τὸ πουλάκι τὸ ἄλαλο καιρὸς νὰ κιλαδήση* Ch. pop. 379· *κι' ἀπὸ τὰ ζῶα τ' ἄλαλα λόγιον τὸν ὀνομάζουν* Πρόλ. κωμ. 34· **β)** (προκ. γιὰ τὰ ἄψυχα) χωρὶς φωνή, λαλιὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): «*Σκόρπισε, χῶμα ἄλαλον, ἄνοιξε, γῆς*» *ἐκράζαν* Ἀπόκοπ. 110. **2)** (Προκ. γιὰ νερὸ) ποὺ μαζεύεται μὲ ἀπόλυτη σιωπὴ (Πβ. καὶ ΙΛ, λ. *ἀμίλητος* A 2· βλ. καὶ Κουκ., BBΠ Ϛʹ 30 - 1 : *ἄναυδον ὕδωρ*) : *ἔπαρον νερὸν ἄλαλον ἀπὸ καθαρὴν πηγὴν καὶ εἰπὲ τὸν αὐτὸν ψαλμὸν τρεῖς ἡμέρας* Σταφ., Ἰατροσ. 21[112]· *ἔπαρον ἄλαλον νερὸν εἰς μαστραπὰν εἰς ἀπόχυσιν φεγγαρίου καὶ βάλε τὸ νερὸν εἰς τσουκάλιν* Ἰατροσόφ. XXII. Πβ. *ἀλάλητος*. **3)** Μόνος, ἔρημος, δυστυχισμένος (πβ. ΙΛ, *ἄλαλος* 3) : *ὁ βασιλεὺς ὡς ἤκουσε...πῶς διὰ φθόνου ἔγκλειστος ἐγίνηκε τοῦ πύργου* (ἐνν. ὁ *Βελισσάριος*) *ὡς ἄλαος νὰ κάθεται τρεῖς χρόνους τυφλωμένος*... Γεωργηλ., Βελ. 180· *ἐκεῖ εὑρίσκουν τον τυφλὸν εἰς τῆς Χρυσιᾶς τὴν πόρταν, ἄλαός του νὰ κάθεται, νὰ κλαὶ τὸ ριζικόν του* Γεωργηλ., Βελ. 483· *ἀφῆτε με τὸν ἄλαον καὶ τὸν ἀπελπισμένον* Γεωργηλ., Βελ. 533. — Πβ. *ἀλάλητος, ἀμίλητος, ἄφωνος*.

ἀλαμάννικος, ἐπίθ. Λέοντ. αἰν. (Legr.) I 22.

Τὸ ἐπίθ. *ἀλαμαννικὸς* ἀπὸ τὸ ἐθν. *Ἀλαμάννος* μὲ ἀναβιβ. τοῦ τόνου. Πβ. τὸ σημερ. ἐπίρρ. *ἀλαμάννικα* (ΙΛ).

Ποὺ σχετίζεται μὲ τοὺς Ἀλαμάννους : *Ἦλθεν δίκην ἀνδρειωμένη μετὰ Σέρβων κουμπανάτων* (παραλ. 1 στ.) *μὲ ἀλαμάννικον σκουτάριν ἔχον βίτσαν σφυρισμένην* ὅ.π.

ἀλαμάς, ἐπίρρ., βλ. *ἀλλαμάς*.

ἀλαμπάζω, βλ. *λαμπάζω*.

ἄλαος, ἐπίθ., βλ. *ἄλαλος*.

ἀλάργα, ἐπίρρ., Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 55, $56^{δίς}$, 57, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 474· *ἀλάργο*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ′ 1137, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 754· *ἀλάργου*, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 159, Διήγ. ἐκρ. Θήρ. (Λάμπρ.) 109^{9}, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 214, Διγ. (Lambr.) O 2787.

Ἀπὸ τὸ ἰταλ. *alla larga*. Ὁ τ. *ἀλάργο* ἀπὸ τὸ ἰταλ. *al largo*. Ἡ λ. καὶ Ζωγγρ. (Μενάρδ.) 251 στὸν τ. *ἀλάρκα*, καθὼς καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλάργα*). Ὁ τ. *ἀλάργο* καὶ στὸν Πορτολ. A (Del.) $5^{10,12}$, 33^{17}. Ὁ τ. *ἀλάργου* (ποὺ ἀπαντᾶ καὶ αὐτὸς στὸν Πορτολ. A 34^{4}) ἀναλογ. πρὸς τὰ *ἐπάνου, κάτου* (Λωρεντζ., Ἀθ. 16, 1904, 195 καὶ 205).

Μακριὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλάργα* 1) : *καὶ χίλιοι χρόν' ἀνὲ διαβοῦ, μ' ἄλλο δὲν κάνω γάμο· κι' ἂς εἶν' κι' ἀλάργ' ἀπὸ δεπὰ κι' ἂς εἶναι κ' εἰς τὰ ξένα* Ἐρωτόκρ. Γ′ 1137· *ἔριξε δύο ἀστροπελέκια καὶ τὸ ἕνα ἔφθασε εἰς μίαν πέτραν ἀλάργα ἀπὸ ἡμᾶς ὡς ἐμισὸ μίλι* Διήγ. πανωφ. 56· *μετὰ δὲ ταῦτα ἐβγῆκε μία φλέβα μέσα εἰς τὸ πέλαγος ἀλάργου ἀπὸ τὸ νησὶ ἕως δέκα μίλια* Διήγ. ἐκρ. Θήρ. 109^{9}. — Συνών. *μακρέα*.

ἀλαργάρω, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 116^{17}, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 802· *'λαργάρω*, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 58, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 805.

Ἀπὸ τὸ ἰταλ. *allargare* (βλ. Triand., Lehnw. 2 = Ἅπ. A′ 327). Ἡ λ. καὶ στὰ Κρ. συμβόλ. (Ξανθ.), Γλωσσ. 315, τὸν Πορτολ. A (Del.) 48^{15} (στὸ ἴδιο κείμενο A 4^{1}, 50^{11}, 66^{1} καὶ *ἀλαργαρίζω*) καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλαργάρω*). Ὁ τ. *'λαργάρω* καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλαργάρω*).

Ἀπομακρύνομαι, φεύγω μακριὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλαργάρω*) : *εἴδανε τὰ κάτεργα τῶν Βενετσάνω, ὅπου ἀλαργάρανε ἀπὸ τὶς Κεχρὲς τοῦ Ἑξαμιλίου* Χρον. σουλτ. 116^{17}· *καὶ ἔτσι ἐλαργάρησαν ἀπὸ τὸ κακὸν* Διήγ. πανωφ. 58. — Πβ. *ἀλαργῶ*.

ἀλάργο, βλ. *ἀλάργα*.

ἀλάργου, βλ. *ἀλάργα*.

ἀλαργῶ, Ἀποκ. Θεοτ. (Dawk.) II 138· *'λαργῶ*, Σαχλ. B′ (Wagn.) P 702.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀλάργα*. Πβ. τὸ σημερ. *ἀλλαργώνω* (ΙΛ).

Ἀπομακρύνομαι, πηγαίνω μακριά : *Τότες ὁ Θεὸς ἀλαργᾶ τσι ἀπ' αὐτοὺς καὶ καταφρονᾶ αὐτοὺς* Ἀποκ. Θεοτ. II 138· *ἐφώναζε : «'λαργᾶτε, θὲ νὰ δράμω» κ' ἐκείνη ἐγκρεμνοβόλησε ἐκεῖ πέρα τὸν ἄμμο* (ἔκδ. *ἄμμον*) Σαχλ. B′ 702. — Πβ. *ἀλαργάρω*.

ἅλας τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) II HG 39 Ἀσσίζ. (Σάθ.) $494^{16δίς}$, Ἱερακοσ. (Hercher) $393^{17,19,28}$, $464^{16,18}$, Διγ. (Καλ.) A 3203, Ἀχ. Σπαν. (Legr.) 35^{207}, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 4481, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 256, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) A 21, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 147^{8}, Πεντ. (Hess.) Γέν. XIV 3 (γεν. *ἅλατου*), XIX 26, Λευιτ. II $13^{τρίς}$, Ἀρ. XXXIV 3 (γεν. *ἅλατου*), Δευτ. III 17 (γεν. *ἅλατου*), XXIX 22, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 58.

Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀριστ. (L-S), σὲ παπυρ. (Preisigke - Kiessling) καὶ σήμ. κοιν. καὶ μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ). Γιὰ τὴ γεν. *ἅλατου* βλ. Μενάρδ., Ἀθ. 8, 1896, 439.

Ἁλάτι : *Ἄμποτες, ἀδελφέ, νὰ μὴ εἶχα φάγει ψωμὶ καὶ ἅλας μὲ τὴν ἁγιοσύνη σου* Συναδ., Χρον. 58. — Πβ. *ἁλάτι*.

ἀλασμάριν τό, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 11^{9}, 83^{19}· *'λισμάριν* (ἢ *ἀλισμάριν*) 82^{16}.

Ἄγνωστη λ. Πιθ. σχετίζεται μὲ φραγκικὴ ποὺ θὰ ἐσήμαινε «θαλασσινὸς» *(à les mares?, marin)* (ἀνακοίνωση Κ. Χατζηϊωάννου) ἢ «συνεταιριστικὴ συμφωνία» (γιὰ θαλασσινὸ ταξίδι) ἢ κάτι παρόμοιο: *Περὶ τῶν συντροφιῶν τὰς πολεμοῦν οἱ ἄνθρωποι μέσον τους διὰ νὰ δέσουν* (= νὰ συμπήξουν) *εἰς κανέναν ταξίδιν ἕν' ἀλισμάριν* (ἔκδ. *ἕνα λησμάριν*) αὐτ. 82^{16}· *Περὶ τῶν συντροφιῶν τὰς πολεμοῦν οἱ ἄνθρωποι μεσόν τους διὰ νὰ δέσουν εἰς κανέναν ταξίδιν ἀλασμάριν* αὐτ. 11^{9}· *καὶ ἐὰν λάχῃ ὅτι ὁ εἷς τῆς συντροφίας πάρῃ ἀπὲ τὸ λογάριν ἀπὲ τὸ ἀλασμάριν ὥσπερ δανεικὸν διὰ τὴν χρῆσιν του, ὅτι οὐδὲν ἔχει ἀπ' ἀλλοῦ, τὸ δίκαιον ὁρίζει ὅτι*...αὐτ. 83^{19} (γιὰ τὸ τελευταῖο παράθεμα ὡς πρὸς τὴ λ. *ἀλασμάριν* πβ. τὸ ἀντίστοιχο τῶν Ἀσσιζ.: *Καὶ ἂν γίνεται ὅτι ὁ εἷς τοὺς συντρόφους λαμβάνει ἀπὲ τὸν βίον [= ἀπὲ τὸ λογάριν] τῆς συντροφίας* [πιθ. = *ἀπὲ τὸ ἀλασμάριν*] αὐτ. 333^{15-6}).

ἁλάτι τό, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 68^{17}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁλάτιον* (βλ. Ἀνδρ., Λεξ.). Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Ἁλάτι : *εἰς τὸν τόπον ὁποὺ ἔναι τὸ βουνὸ ὁποὺ ἐβγάλλει τὸ ἁλάτι, κοντὰ εἰς τὴν Σιδερόβια* ὅ.π. — Πβ. *ἅλας*.

ἁλατίζω, Ἰμπ. (Κριαρ.) 696, Ἰμπ. (Legr.) 663, Πεντ. (Hess.) Λευιτ. II 13.

Τὸ μτγν. *ἁλατίζω* (L-S). Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ μὲ διάφορους τ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Ρίχνω ἁλάτι, πασπαλίζω μὲ ἁλάτι (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. A 1): *Ἡ Μαργαρώνα ἤνοιξεν νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸ ἅλας* (παραλ. 2 στ.), *ἁπλώνει τάχα σύντομα νὰ ἐπάρῃ νὰ ἁλατίσῃ* Ἰμπ. (Κριαρ.) 696.

ἀλατίνικος, ἐπίθ., βλ. *λατίνικος*.

ἀλάτρευτος, ἐπίθ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ [923].

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *λατρεύω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν τὸν ἔχουν περιποιηθῆ· (ἐδῶ) ἀκαλλιέργητος (Πβ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *...οἱ πλούσιοι κάμποι, πού 'σαν ἀγεώργευτοι κι' ἀλάτρευτοι, τώρα στὰ πρῶτα κάλλη κ' εἰς τὴν τιμὴν τὴν πρώτην τους ξαναγυρίζουν πάλι* (ἔκδ. *πάλιν*) ὅ.π. — Συνών. *ἀκάμωτος* β.

ἁλατσένιος, ἐπίθ. Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) X 49.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἁλάτσι* (τ. τοῦ οὐσ. *ἁλάτι*) καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ένιος*.

Καμωμένος ἀπὸ ἁλάτι, ἁλάτινος (Πβ. ΙΛ, λ. *ἁλατένιος*) : *εἰς μιὸν ἀπολιθώθηκεν κ' ἐγίνετον ἁλατσένη* ὅ.π.

ἀλαφάντινος, ἐπίθ., βλ. *ἐλεφάντινος*.

ἀλάφι τό, βλ. *ἐλάφι*.

ἀλαφίνα ἡ, βλ. *ἐλαφίνα*.

ἀλαφρά, ἐπίρρ. Πιστ. βοσκ. (Joann.) VI 6, 37, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) E′ [1486]· *ἐλαφρά*, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 3653, 5088, 6612, 7007· *'λαφρά*, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 3239, Θησ. (Βεν.) Γ′ [38^{3}], Θ′ [49^{2}].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλαφρός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ).

α) Εὔκολα, χωρὶς δυσκολία : *πολλὰ ἐλαφρὰ νὰ κέρδισε ὅλον τὸ πριγκιπάτο* Χρον. Μορ. H 6612· *ἐβλέποντας τὴν κόρη αὐτὴν καμπόσο τὸν καημόν τους ἐβάσταναν 'λαφρότερα καὶ πάλι μεταστρέφαν* Θησ. Γ′ [38^{3}]· **β)** ἁπαλά, μαλακά, χωρὶς θόρυβο (πβ. Δημητράκ. στὴ λ. 1) : *Εἰσὲ κρεβάτι ὁλόχρυσον... ἐθέσασι πολλὰ 'λαφρὰ τὸν κοπιασμένον Ἀρκίταν* Θησ. Θ′ [49^{2}]· *Ἕνα φιλὶ τῆς ἔδωσε γλυκὺ στὰ κοραλλένια χείλη, τὰ κατανόστιμα, τὰ γλυκοζαχαρένια, ἀμὴ δὲν ἀγροικήθηκε· τόσ' ἀλαφρὰ τὸ 'σύρε* Σουμμ., Παστ. φίδ. E′ [1486]. — Πβ. *ἀλαφρός*.

ἀλαφραίνω, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 47^{8}, 252^{12}, 295^{17}, Θησ. (Βεν.) Γ′ [$78^{3,8}$], Δ′ [37^{8}], Θησ. (Schmitt) 335 III 75, Πεντ. (Hess.) Γέν. VIII 11, XVI 4, XVI 5, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 221, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Α′ 38, Ἐρωτόκρ.(Ξανθ.) Α′ 119, 372, 773, Β′ 1580, Γ′ 1293, Ε′ 230, Εὐγέν. (Vitti) 671, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 154, Λίμπον. (Legr.) 515· *ἀλαφρύνω,* Ἰων. (Hess.) 213^{12-3}· *ἐλαφρύνω,* Σπαν. (Hanna) Α 419, 449, Β 400, 426, Σπαν. (Legr.) Ρ 201, 229, Σπαν.(Μαυρ.) Ρ 165, 188, Σπαν. (Λάμπρ.) V 446, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 76· *'λαφρύνω,* Σπαν. (Λάμπρ.) V 470· *ἐλαφραίνω,* Κομν., Διδασκ. (Λάμπρ.) 249, 278, 280, Ἰατροσ. (Legr.) $15^{412,416}$· *'λαφραίνω,* Λίβ. (Lamb.) Esc. 1927, Θησ. (Schmitt) 335 III 75, Πεντ. (Hess.) Γέν. VIII 8, Ἔξ. XVIII 22, Δευτ. XXV 3, XXVII 16, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 1499, Γ′ 1631, Ε′ 1207, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 485, Ε′ 108.

Ἀπὸ τὸ μτγν. *ἐλαφρύνω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλαφρένω*).

Α′ Μτβ. **1α)** Κάνω κάτι ἐλαφρό, ἀνεκτὸ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S, λ. *ἐλαφρύνω* 1, καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλαφρένω* 1) : *Ἐλάφρυνε τὰ βάρ' ἡμῶν ἡμᾶς ἐπαναπαύων· πολλὰ γὰρ βάρη ἐβάρυνε ἡμᾶς γε ὁ πατήρ σου* Σπαν. V 446· **β)** ἀνακουφίζω (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Εὐσέβιο τὸν Μύνδιο, L-S, λ. *ἐλαφρύνω* 2α, καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλαφρένω* 2): *τὸ πράμα πού 'χωνα ὡς ἐδὰ σήμερο μετ' αὐτεῖνο νὰ δηγηθῶ ἀποφάσισα τὸ νοῦ μου ν' ἀλαφρύνω* Ἐρωφ. Α′ 38· *τοῦ φίλου τὰ διατάματα μὲς στὴν καρδιὰν ἐμπαῖνα τοῦ Ρώκριτου καὶ τὴν πληγὴ δαμάκιν ἀλαφραίνα* Ἐρωτόκρ. Α′ 372· πβ. *ἀλαφρὸς* 5. **2)** Κάνω κάποιον νὰ φαίνεται «ἐλαφρός», ἀτιμάζω, καταφρονῶ : *καταραμένος ὁποὺ 'λαφραίνει τὸν πατέρα του καὶ τὴ μάννα του* Πεντ., Δευτ. XXVII 16. **Β′** Ἀμτβ. **1)** Γίνομαι ἐλαφρότερος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ., λ. *ἐλαφρύνω* 4): *κι' ὡσὰν τὸ κάν' ἡ ζυγαρά, π' ἀνεβοκατεβαίνει καὶ κατὰ τὸ γομάρι τζη βαραίνει καὶ ἀλαφραίνει* Ἐρωτόκρ. Β′ 1580. **2)** Ἀνακουφίζομαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ., λ. *ἐλαφρύνω* 4· πβ. ΙΛ, λ. *ἀλαφρένω* 3) : *Κ' εἰς τ' ὄνομά του ἀπόθανε, γιατὶ ζιμιὸ γλυκαίνου, κάτεχε, τὰ κριτήρια σου κ' οἱ πόνοι σου ἀλαφραίνου* Ἰντ. κρ. θεάτρ. Α′ 154. **3)** Γίνομαι εὐκίνητος, ἀποσύρομαι, ἐλαττώνομαι : *καὶ ἤξερεν ὁ Νοὰχ ὅτι ἀλάφρυναν τὰ νερὰ ἀπὸ πάνου τὴν ἠγῆ* Πεντ. Γέν. VIII 11· πβ. *ἀλαφρὸς* 2. **4α)** Γίνομαι «ἐλαφρός», παρεκτρέπομαι, ἀσχημονῶ : *σαράντα νὰ τὸν δείρη νὰ μὴν προσμίξη πρόσποτε νὰ προσμίξη νὰ τὸν δείρη ἰπὶ ἐτοῦτα δαρμὸ πολὺ καὶ νὰ 'λαφρύνη ὁ ἀδελφός σου εἰς τὰ μάτια σου* Πεντ. Δευτ. XXV 3· **β)** γίνομαι «ἐλαφρός», θεωροῦμαι ἐπιπόλαιος, ξεπέφτω ἠθικῶς : *καὶ εἶδεν ὅτι ἐγγαστρώθην καὶ ἀλάφρυνεν ἡ κερά της εἰς τὰ μάτια της* Πεντ. Γέν. XVI 4. Πβ. *ἀλαφρὸς* 3. — Πβ. *ἀλαφρυνίσκω, ἀλαφρώνω.*

ἀλαφρίζομαι, βλ. *ἐλαφρίζομαι.*

ἀλαφρικός, ἐπίθ.· *'λαφρικός,* Συναξ. γυν. (Krumb.) 769.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλαφρὸς* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ικός.* Πβ. τοὺς καππαδ. τ. *ἀφρίκο* καὶ *ἀφλίκο* (ΙΛ, λ. *ἀλαφρικός*).

Ἐλαφρός : *νὰ μὲ ποίση ὡσὰν πτερὸ 'λαφρικὴν καὶ γλυκασμένη τὴν καρδιά μου* ὅ.π.

ἀλαφρίτης ὁ· *ἐλαφρίτης,* Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 1056.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλαφρὸς* καὶ τὴν κατάλ. *-ίτης.*

(Προκ. γιὰ στρατιώτη) ὁ ἐλαφρὰ ὁπλισμένος : *Τὰ ἐγκρύμματά* (ἔκδ. *ἐκρύμματά*) *του ἔβαλεν εἰς ἐπιδέξιους τόπους καὶ ὅσον ἐξημέρωσεν κ' ἐπλάτυνεν ἡ μέρα, ὄρθωσεν διακόσιους ὁποὺ 'σαν ἐλαφρίτες* ὅ.π.

ἀλαφροκέφαλος, ἐπίθ.· *ἐλαφροκέφαλος,* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 605, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 605.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἐλαφρὸς* καὶ τὸ οὐσ. *κεφάλι.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἔχει ἐλαφρὸ νοῦ, ἀνόητος, ἀλαφρόμυαλος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ., λ. *ἐλαφροκέφαλος*) : *Αὐτοὶ οἱ Φράγκοι ὅπου θωρεῖς πολλὰ εἶν' θεληματάροι, ὁμοίως κ' ἐλαφροκέφαλοι· εἴτι τοὺς δόξη κάμνου* αὐτ. Ρ 605.

ἀλαφροκοπῶ, Ἀρμούρ. (Κυριακ.) 109.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀλαφρὸς* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-κοπῶ.* Γιὰ τὴν παραγ. κατάλ. βλ. Χατζιδ., Ἀθ. 22, 1910, 245 κέ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Κάνω κάτι ἐλαφρό, ἀνεκτό : *εἴτ' εἶναι βαρέα τὰ σίδερα, νὰ τ' ἀλαφροκοπήσουν* ὅ.π.

ἀλαφρός, ἐπίθ. Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1056, Μαχ. (Dawk.) 332^{30}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 92^{24}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β′ 380, Πιστ. βοσκ. (Joann.) II 8, 14, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 794, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ′ 826, 1288, Δ′ 678, 683, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ′ [473]· *'λαφρός,* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 6972, Gesprächb. (Vasm.) 76^{1635}, Θησ. (Βεν.) Γ′ [32^{3}], Ζ′ [93^{3}], Θησ. (Schmitt) 337 VII 12· *ἐλαφρός,* Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3607, 3704, 6260, 6973, 7003, 9055, Βησσ., Ἐπιστ. (Λάμπρ.) Α′ 23^{17}, Θησ. (Βεν.) Η [58^{2}], Ἰστ. πατρ. (Βόνν.) 91^{1}, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 60· *ἀλαφρύς,* Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 374.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἐλαφρός.* Γιὰ τὸ σχηματισμὸ τῶν τ. βλ. ΙΛ, λ. *ἀλαφρός.*

1) Ποὺ δὲν ἔχει σημαντικὸ βάρος· **α)** (ἐδῶ) : ἄυλος (Ἡ σημασ. ἀρχ.· πβ. L-S, λ. *ἐλαφρὸς* III 3): *Τὰ σώματα τῶν ἁγίων ἀναστήσονται ἄφθαρτα, φωτεινά, ἐλαφρὰ* Ἰστ. πατρ. 91^{1}· **β)** (προκ. γιὰ ὅπλο) ποὺ κρατιέται χωρὶς μεγάλη προσπάθεια : *ὅποιος λατζόνι ὀρέγεται 'λαφρὸ ἂς τὸ βασταίνη* Θησ. 337 VII 12. **2)** (Προκ. γιὰ πολεμιστές, στρατεύματα ἢ τὸ ἱππικὸ) εὐκίνητος (Ἡ σημασ. ἀρχ., L-S II) : *δοξιῶτες εἰς τὰ ἄλογα πολλὰ ἐλαφροὶ τῆς μάχης* Χρον. Μορ. Η 3607· *καὶ νὰ ἔχουν ἄλογα ἐλαφρὰ νὰ διώξουν καὶ νὰ φύγουν* Χρον. Μορ. Η 6973· *τὰ ἀλλάγια τὰ ἐλαφρά μας* Χρον. Μορ. Η 7003· *τὰ ἄρματα 'ποὺ πάνω τους, τὰ σίδερα ἐρίχνα διὰ νὰ εἶναι ἐλαφροὶ* Παλαμήδ., Βοηβ. 794. Ὁ πληθ. τοῦ οὐδ. : *τὰ ἀλαφρὰ* = οἱ ἐλαφρὰ ὁπλισμένοι : *διακόσιους γὰρ ἐδιόρθωσεν ὅπου ἦσαν τ' ἀλαφρά τους* Χρον. Μορ. Η 1056· πβ. *ἀλαφραίνω* Β 3. **3)** Ἐπιπόλαιος (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν Πολύβ., L-S στὴ λ. III· βλ. καὶ Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ Β′, 1955-6, 234. Βλ. καὶ Lampe, Lex., λ. *ἐλαφρὸς* 2 καὶ Εὐστ., Ἰλ., Stallb., 1084^{32}) : *Ὢ πόσον ἀλαφρή 'ναι. Ὢ πόσον λίγον ἔχεις τὸν ὀμυαλὸν* Πιστ. βοσκ. II 8, 14· *Θυμᾶσαι το, πόσες φορὲς σοῦ τά 'πα στὴν ἀρχή σου κ' ἐσένα ἀλλότες τοῦτα δά, γιατὶ πολλὰ 'λαφρή 'σου* Κατζ. Β′ 380· πβ. *ἀλαφραίνω* Β 4β. **4)** (Προκ. γιὰ σωματικὸ πόνο ἢ ψυχικὸ πάθος) ὄχι ἐπαχθής, ὄχι σοβαρός, ὄχι κουραστικός, ἀσήμαντος, ἀνεκτός, ὑποφερτός· *μ' ἐκεῖνον* (= βλέποντάς σε) *τὸ κακόν μου ξορίζω 'ποὺ ξαυτόν μου κ' ἔν ἀλαφρὸν τὸ πάθος μου, κυρά μου* Κυπρ. ἐρωτ. 92^{24}· *ὁ πόνος ὁ βαρύτερος τὸν ἀλαφρὸ σκολάζει* Ἐρωτόκρ. Γ′ 1288· *Καὶ δείχνουν ἀλαφρὸ πολλὰ κ' εὔκολο κάθε κόπο* Ἐρωτόκρ. Δ′ 683· *Καὶ τ' ἀλαφρὰ βαρύνασι, στραβά 'ναι τά 'σαν ἴσα* Ἐρωτόκρ. Δ′ 678· *σὲ λογισμὸ καλύτερο καὶ πλιὰ 'λαφρὺ μ' ἐφέρα* Ἐρωτόκρ. Α′ 374· πβ. *ἀλάφρωση* καὶ *ἀλαφραίνω* Α 1β. Τὸ οὐδ. τοῦ ἑνικοῦ : σὲ μικρὸ βαθμό : *ἐξανάρχισεν ἡ φλέγα καὶ ἐσήκωσε ὀλίγον καὶ ἐλαφρὸ* Διήγ. πανωφ. 60· **5α)** Ἀνεκτός, εὔκολος: *Ἀλλὰ διὰ τὸ ἐλαφρότερον ἐμὲν ὅπου τὸ γράφω, κ' ἐσὲν ὅπου τὸ ἀφκράζεσαι κι' ὅπου τὸ ἀναγινώσκεις* Χρον. Μορ. Η 6260· **β)** ὄχι πιεστικός, ὄχι ἀπαιτητικός : *Ἐμένα οὖν φαίνεταί μου ὅτι ὅσον εἶναι πλείονες καὶ ἐλαφρότεροι ὁποὺ μέλλουν νὰ ἀρκεσθοῦν μὲ ὀλίγον ὁ καθείς, εἶναι δὲ ἄλλως χρήσιμοι, τόσον θέλει εἶσθαι κάλλιον* Βησσ., Ἐπιστ. 23^{17}· **6)** (Προκ. γιὰ βλέμμα) ἁπαλός, καλοπροαίρετος : *Τὸ βλέμμα μου 'λαφρότερον θέλ' εἴσταιν πρὸς ἐκεῖνον, ὅταν τὸν θέλω βλέπει γὰρ νὰ φύγη 'κ τὸ θεάτρο* Θησ. Ζ′ [93^{3}]. Ἰδιάζουσα χρήση : *διαβαίνω εἰς τὸ ἐλαφρὸν* = ἀπαλλάσσομαι ἀπὸ εὐθύνη : *νὰ δώσουσιν τοὺς Γενουβίσους τοὺς φονιάδες τοὺς Βενετίκους καὶ εἴτι πράμαν τοὺς ἐπῆραν καὶ ἀπὸ τὲς ἑκατὸν χιλιάδες τὰ δουκάτα ἐμποροῦ νὰ διαβοῦν εἰς τὸ ἀλαφρὸν ὅτι τὸ πράγμα ἐγίνετον ἀθελῶς* Μαχ. 332^{30}. Πβ. *ἀλαφρὰ* β.

ἀλαφρούτσικα, ἐπίρρ.· *'λαφρούτσικα*, Θησ. (Βεν.) Ζ' [64^{4}].

'Από τὸ ἐπίθ. *ἀλαφρούτσικος*, ὑποκορ. τοῦ ἐπιθ. *ἀλαφρός*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τὴν κατάλ. *-ούτσικος* βλ. 'Ανδρ., Λεξ., λ. *-ούτσικος*.

(Προκ. γιὰ ὕφασμα) ἀνάλαφρα, αἰθέρια: *καὶ κρατεῖ στὸ χέρι μιὰ κουρτίνα· τὴν πόρτα ὅλη σκέπαζε, 'λαφρούτσικα κρεμέτον* ὅ.π.

ἀλαφρυνίσκω, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 75^{28}.

'Από τὸ *ἀλαφρύνω* ⟨*ἐλαφρύνω* καὶ τὴν κατάλ. *-ίσκω*. 'Η λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ). Γιὰ τὴν κατάλ. *-ίσκω* βλ. 'Ανδρ., Λεξ., λ. *-ίσκω*.

'Απαλλάσσομαι (ἀπὸ ψυχικὸ πάθος), ἀνακουφίζομαι ψυχικά: *τὰ βάρη σου, πουλλάκιμ μου, θωρώντα παντὲς ἀχ τὰ δικά μου ἀλαφρυνίσκω* ὅ.π. — Πβ. *ἀλαφραίνω, ἀλαφρώνω*.

ἀλαφρώνω, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 411α (χφφ. CSA) (κριτ. ὑπ.), Χρον. Μορ. (Schmitt) P 2198, Διήγ. Βελ. (Cant.) 403, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) XIII 2, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{50}, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 746, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) Α 696, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Α' 118, 389, Β' 408, Δ' 468, Ε' 473, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 321, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 82, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 105, 114, 855, 883, 1729, Γ' 373, 853, 1201, 1672, Δ' 673, Ε' 599, 687, Θυσ. (Μέγ.^{2}) 590, 'Ιντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α' 109, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [256], Γ' [43], Φορτουν. (Ξανθ). Β' 135, Γ' 370, Ζήν. (Σάθ.) Β' 437, Ε' 40, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 69, Διγ. (Lambr.) Ο 193, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 462^{16}· *'λαφρώνω*, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 1543, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 880, 1798, Β' 620, Γ' 12· *ἐλαφρώνω*, 'Ιατροσ. (Legr.) 15^{411}, Φλώρ. (Κριαρ.) 1457, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 1548, Διγ. (Lambr.) Ο 1212.

'Από τὸ μτγν. *ἐλαφρῶ*. Γιὰ τὸ *α* στὸν τ. *ἀλαφρώνω* βλ. Λωρεντζ., 'Αθ. 16, 1904, 215-6. 'Η λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Α' Μτβ. **1α)** Κάνω κάτι ἐλαφρό, ἀνεκτό, ὑποφερτὸ (Πβ. ΙΛ στὴ λ. 1) : *καὶ ἀπάκουσέ μου γιὰ τὸν Θεὸν ν' ἀλαφρωθοῦν τὰ βάρη* Φαλιέρ., 'Ιστ. Α 696· *πῶς ἤτονε τοῦ παλατιοῦ, τοῦ 'λάφρωνε τὴν κρίση* 'Ερωτόκρ. Α' 880. Πβ. *ἀλαφραίνω* Α1α· **β)** λιγοστεύω (Πβ. Δημητράκ., λ. *ἐλαφρώνω* 2) : *ἔναν δηνέριν εὕρισκεν ποθὲ νὰ τοῦ τὸ δώση, οὐδ' ἐκ τινὰν νὰ δανειστῆ τὸ χρός του ν' ἀλαφρώση* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{50}· *καὶ δὲν ἀλάφρων' ὁ καημός, μαλλιοστὰς πλιὸ πληθαίνει* 'Ερωτόκρ. Α' 883· **γ)** *ἀνακουφίζω* ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *ἐπάσκισ' ὅσο μπόρεσε τὴν παίδα ν' ἀλαφρώση κι' ἀντρειεύγετο κ' ἐλόγιαζε νὰ τοῦ βουηθήσ' ἡ γνώση* 'Ερωτόκρ. Α' 105· *'κεῖ πού 'θελε νὰ γιατρευτῆ, τὸν πόνο ν' ἀλαφρώση* 'Ερωτόκρ. Γ' 373· *σὰν ἐπεθύμας ὁ καιρὸς ἦρθε νὰ σ' ἀλαφρώση* Ζήν. Ε' 40· *κ' ἦρθες νὰ πάρης μερτικὸ κ' ἐσὺ νὰ μ' ἀλαφρώσης καὶ μετὰ μένα θάνατο τόσα πρικὺ νὰ γνώσης* 'Ιντ. κρ., θεάτρ. Α' 109· πβ. *ἀλαφραίνω* Α1β καὶ *ἀλαφρὸς* 5. **2)** 'Αναπαύω, ξεκουράζω : *Ὦ Κάστορε, τῶν στρατηγῶν ἀλάφρωσε τὰ μέλη* Ζήν. Β' 437. **3)** Κάνω κάτι ἀνεκτότερο, ἀπαλλάσσω ἀπὸ κάτι : *Καὶ ὡσὰν ἐθέλησεν ὁ Θεὸς τὸ γένος νὰ λυτρώση, τὸν 'Ισραὴλ ἐκ τὴν σκλαβιὰν αὐτούνους ν' ἀλαφρώση* Χούμνου, Π.Δ. XIII 2. **4)** 'Απαλλάσσομαι (ἀπὸ κάποιον ἢ ἀπὸ κάτι), γλυτώνω : *καὶ ἀπὸ τ' ἁμαρτήματα πού 'χαν ἐλαφρωθῆκαν* Διγ. Ο 1212· *νὰ πάσινε στοῦ βασιλιοῦ ὀγιὰ νὰ τοῦ τὸ ποῦνε εἴ πως κι' ἀπού τοὺς μπέηδες λίγο ν' ἀλαφρωθοῦνε* Τζάνε, Κρ. πόλ. 462^{16}. **Β'** 'Αμτβ. **1)** Γίνομαι ἐλαφρότερος : *μὴν ἀλαφρώση ὁ στόμαχος ἐκ τῆς πολυφαγίας* Προδρ. III 411α (χφ. CSA) (κριτ. ὑπ.)· πβ. *ἀλαφραίνω* Β1. **2)** 'Ανακουφίζομαι ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *καὶ τόσο πλιὰ τὰ κάλλη τζη τὸν ἐψυχομαραῖνα π' ὁ νοῦς δὲν ἐλαφρώνουντον, μηδ' οἱ πληγὲς ἐγιαῖνα* 'Ερωτόκρ. Α' 1798· *Δὲν ἦτον ποιὸς νὰ τοῦ μιλῆ καὶ νὰ τόνε διατάσση νὰ τοῦ 'λαφρώσ' ὁ λογισμὸς κι' ὁ πόνος νὰ περάση* 'Ερωτόκρ. Β' 620. Πβ. *ἀλαφραίνω* Β2, *ἀλαφρυνίσκω*.

ἀλάφρωση ἡ, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Γ' 110, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 325· 2, 389, Βοσκοπ.

('Αλεξ. Στ.) 432, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 678, 804, 1394, 1425, 1456, 1815, Γ' 1008, Δ' 645, Θυσ. (Μεγ.^{2}) 1085, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' [38], Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [259, 670], Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 301^{10}.

'Από τὸ *ἀλαφρώνω*. 'Η λ. ἤδη στὸν 'Αχμέτ, 'Ον. (Drexl) 213^{10} μὲ τὴ σημασ. «μείωση».

'Ανακούφιση, ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ψυχικὸ πάθος : *ἀλάφρωση στὸν πόθο ντου ηὕρισκε μοναχός του* 'Ερωτόκρ. Α' 804· *παρηγοριὰ κι' ἀλάφρωση ἐπῆρε νὰ τ' ἀκούση* 'Ερωτόκρ. Α' 1394· *οἱ ἀναστεναμοί σου ἀλάφρωση σοῦ δώκανε κ' ἐπέσαν οἱ καημοί σου* Τζάνε, Κρ. πόλ. 301^{10}· *καὶ ποιὰ παρηγοριὰ μπορεῖ νὰ σώση ἀλάφρωση ⟨'ς⟩ τσὶ πόνους μου νὰ δώση;* Βοσκοπ. 432· *καὶ σὰ δαμάκι ἀλάφρωση γροικῶ στὰ σωθικά μου* Θυσ. 1085· *ἀλάφρωση τοῦ λογισμοῦ καὶ τοῦ κορμιοῦ ὕπνο δίδει* Ροδολ. Δ' [38]· *εἶχε καλύτερη μερὰ κι' ἀλάφρωση παρμένη* 'Ερωτόκρ. Α' 1425.— Συνών. *ἀὴρ - ἀέρας* 4, *ἀνακούφιση, ἀνάπαψη, ανασασμός, δρόσος, κουφισμός, παρηγόρημα, παρηγοριά*. Πβ. *δροσιά, λύσις, λύτρωση*.

ἀλβανιτικός, ἐπίθ. 'Ηπειρ. (Βόνν.) 264^{10}.

'Από τὸ ἐθν. *'Αρβανίτης* μὲ ἀρχαϊστικὴ τάση ὡς πρὸς τὸ *-λβ-* καὶ τὴν ὀξύτονη κατάλ. Γιὰ τοὺς ποικίλους τ. τῶν λ. *'Αλβανία, 'Αλβανιτία, κλπ.*, σὲ Βυζ. συγγραφεῖς, βλ. Irmscher, Τριβ., σ. 41. Γιὰ τὸ *'Αρβανίτης* βλ. Φουρ., 'Αθ. 43, 1931, 3 κέ. Τὸ ἐπίθ. στὸν τ. *ἀρβανίτικος* καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *'Αρβανίτικος*.

Ποὺ ἀνήκει ἢ ταιριάζει στοὺς 'Αλβανούς, ποὺ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς 'Αλβανοὺς ἢ ἔχει ἀλβανικὴ προέλευση : *εἰς τὸ στενὸν τὸ ἀντικρὺ τοῦ ἀλβανιτικοῦ μέρους* ὅ.π.

ἀλβανιτοκτόνος ὁ, 'Ιστ. 'Ηπείρ. (Cirac Estop.) XX^{8}.

'Από τὸ ἐθν. *'Αλβανίτης* ⟨*'Αρβανίτης* κατὰ τὰ ἀρχ. σὲ *-κτόνος (κτείνω)*.

'Εκεῖνος ποὺ σκοτώνει, δεκατίζει τοὺς 'Αλβανούς : *τοὺς 'Αλβανίτας...κακῶς καὶ ἀνηλεῶς... ἐτυράννησε, ὡς καὶ ἀλβανιτοκτόνος ἐπεθύμει γενέσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι* ὅ.π.

ἀλβανούριν, ἐπίθ. 'Ιερακοσ. (Hercher) 408^{3}.

Πιθ. α' συνθετ. λ. σχετικὴ μὲ τὸ ἐπίθ. *ἄλβος* (καὶ *ἀλβάτος*) = λευκὸς (Sophocl.)· β' συνθετ. ἡ κατάλ. *-ούριν* (γιὰ τὴν ὁποία βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 306). Γιὰ τὸ ὅτι ἡ λ. σχετίζεται μὲ τὸ *λευκὸς* πβ. *Χρῖε τὸν οὐρανίσκον αὐτοῦ λευκῷ μέλιτι* ('Ιερακοσ., Hercher, 408^{16}). Μήπως ὁ σχηματισμὸς τῆς λ. ὀφείλεται σὲ ἐπίδρ. τοῦ ὑποκορ. τοῦ *μελάνουρος*, δηλ. τοῦ *μελανούριν*, λ. ποὺ πιθανῶς καὶ παλαιότερα ἐχρησιμοποιόταν σὲ παρομοιώσεις γιὰ νὰ δηλώση τὸ μαυρωπό, τὸ μελαχροινό;

Ξανθός, ἀνοιχτόχρωμος, διαυγής : *ἐὰν δὲ ἴδῃς αὐτὸν ἀγωνιῶντα καὶ στενοχωρούμενον, μέλιτι ἀλβανουρίῳ διάχριε τὴν ὑπερῴαν αὐτοῦ τοῦ ζώου πρὸς τὸ καταγλυκανθῆναι* ὅ.π.

ἀλέ, ἐπιφ. Διγ. (Καλ.) Esc 522.

'Από τὸ μεσν. γαλλ. ἐπιφ. *hale* (= *hare* ⟨γερμ. *hara* = *hier*) (Gr. d'Hauterive, Dictionn.). Γιὰ τὴ λ. βλ. ὅμως καὶ Dawkins, 'Αφ. Χατζιδ. 44 (ὅπου συζητεῖται τ. *ἄλε*).

'Επιφ. : *«'Αλὲ» ἐφώναξεν τὸν πρωτοστράτορά του, πέζευσε σύντομα γοργὸν νὰ ἐπάρῃς τὸ δερμάτιν* ὅ.π.

ἀλεγρέτσα ἡ, Μαχ. (Dawk.) 222^{24}.

'Από τὸ προβηγκ. *alegreza* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 65) (βλ. καὶ Dawk., Makh., Γλωσσ.).

Χαρὰ ποὺ ἐκδηλώνεται δημόσια : *'Ο ῥήγας ὡς φρένιμος τινὸς δὲν ἔδειξεν φανὸν καὶ πολλὰ ἐσφίγγετον νὰ δείξῃ ἀλεγρέτσαν* ὅ.π.

ἀλεγριάζομαι, Βουστρ. (Σάθ.) 428, Μαχ. (Dawk.) 2^{20}.

'Από τὸ προβηγκ. *alegrar* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 64). Γιὰ τὴν παραγ. τῆς λ. ἀπὸ τὸ γαλλ. βλ. καὶ Μενάρδ., 'Αθ. 12, 1900, 377 καὶ Dawk., Makh., Γλωσσ. Γιὰ τὴν κατάλ. *-ιάζω* βλ. Δένδ., 'Αθ. 36, 1925, 146 - 159.

Εὐχαριστοῦμαι, ἀπολαμβάνω (κάτι), χαίρομαι (μὲ κάτι ἢ κάποιον) : *διὰ νὰ τὴν διαβάζουσιν ἐκεῖνοι ὁποὺ εὑρίσκουνται, οἱ ποῖγοι θέλουν ἀλεγριάζεσθαι τὰς παλαιὰς ἱστορίες* Μαχ. 2^{20}· *ἐνέβην εἰς τὴν τσάμπραν καὶ ἀλεγριάστην μὲ τοὺς λᾶς του καὶ εἶπεν τους τὴν ἀγάπην ἀποὺ τοῦ ἔδειξεν ὁ ἀφέντης του* Βουστρ. 428. — Συνών. *χαίρομαι*.

ἀλεημοσύνη ἡ, βλ. *ἐλεημοσύνη*.

ἀλέθω, Προδρ. (Hess. - Pern.) II H 261, III 106, Φυσιολ. (Legr.) 158, Μαχ. (Dawk.) 216^{1}, 522^{31}, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXXII 20, Δευτ. IX 21, Ἑκατόλ. (Hess. - Pern.) M 72, Μηλ., Ὁδοιπ. (Παπαγ. Σπ.) 640, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) $59^{\text{τρίς}}$, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 361^{7}.

Τὸ ἀρχ. *ἀλήθω*. Ἡ λ. καὶ στὸ 'Ονειροκρ. τοῦ 'Αχμὲτ (Sophocl.). Τὸ *ε* ἀπὸ τὸν ἀόρ. *ἤλεσα* τοῦ ἀρχ. *ἀλέω*, ποὺ χρησιμοποιήθηκε καὶ ὡς ἀόρ. τοῦ *ἀλήθω* (Χατζιδ., 'Αθ. 43, 1931, 201). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) 'Αλέθω, ὅπως καὶ σήμ. : *ἐκεῖ ἔναι μύλος κάτωθι τῆς γεφύρας καὶ ἀλέθει μὲ τὴν θάλασσα* Μηλ., Ὁδοιπ. 640· *τὸ σιτάριν, τὸ εἶχεν τὸ κάστρον, ἄλεσέν το καὶ ἔδωκέν το τοὺς μαγκίπους* Μαχ. 522^{31}· *Τὰ στάρια εἰς τὰ μαγατζιὰ ἔβαλαν ἐν τῷ ἅμα κι' ἀλέθαν κ' ἐζυμώνασι καὶ παξιμάδια 'κάμα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 361^{7}. **2)** Κόβω σὲ πολὺ μικρὰ κομμάτια, κατακερματίζω : *καὶ ἐπῆρεν τὸ μοσκάρι ὃς ἔκαμαν καὶ ἔκαψεν εἰς τὴν ἱστιὰ καὶ ἄλεσεν ὡς ὅτι φτενὸ* Πεντ. Ἔξ. XXXII 20. **3)** (Μεταφ.) τρώγω μὲ βουλιμία, ροκανίζω : *καὶ πλύσιμον οὐ δέχεται κὰν ὅλως τὸ πινάκιν, καὶ ἄφες τρώγειν τὰ πολλά, ν' ἀλέθης πασπαλάτα* Προδρ. III 106.

ἄλειμμα(ν) τό, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 198^{14}, Διγ. (Mavr.) Gr. VI 779, 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 35^{209}, 'Ιατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) λε', Gesprächb. (Vasm.) 97^{9}, Πεντ. (Hess.) Ἔξ. XXV 6, XXIX 7, XXX 25, XXXI 11, Λευιτ. VII 35, VIII 30, XXI 10, 12, 'Αρ. IV 16.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλειμμα*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. καὶ Ψάλτ., 'Αθ. 26, 1914, ΛΑ 62.

1) 'Αλοιφὴ (γιὰ θεραπευτικοὺς σκοπούς) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *Ἄλειμμα τῆς αὐτῆς ὀδύνης, εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν* 'Ιατροσ. κῶδ. λε'· *δόκιμον ἐν τῇ πληγῇ ἄλειμμα ἐπιθεῖσα* Διγ. Gr. VI 779. Βλ. καὶ *τραυματάλειμμα*. Πβ. *ἀλοιφὴ* 1. **2)** Οὐσία ἀλειμμένη : *εἰς κανέναν κυβέρτιν ὁποὺ ἦτον τελείως εὔκαιρον καὶ ἔχουν ἀπέσω κανέναν ἄλειμμαν διὰ νὰ ἐμποῦν τὰ μελίσσια* 'Ασσίζ. 198^{14}. **3)** Λίπος, πάχος, ξίγγι (Γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῶν σημασ. βλ. Ψάλτη, 'Αθ. 26, 1914, ΛΑ 62· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3) : *ἑκατὸν καντάρια γραίας ψείρας ἄλειμμα* 'Ακ. Σπαν. 35^{209}. **4)** Χρίσμα, τελετουργικὴ ἐκδήλωση τῶν 'Ισραηλιτῶν : *Καὶ νὰ πάρῃς τὸ λάδι τοῦ ἄλειμμα καὶ νὰ χώσῃς ἰπὶ τὸ κεφάλι του καὶ νὰ ἀλείψῃς αὐτὸν* Πεντ. Ἔξ. XXIX 7· *Καὶ ἐπῆρεν ὁ Μοσὲ ἀπὸ τὸ λάδι τοῦ ἄλειμμα καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα ὃς ἰπὶ τὸ θεσιαστήρι* Πεντ. Λευιτ. VIII 30.

ἀλειπταρέα ἡ, Ἱερακοσ. (Hercher) 478^{13}.

'Απὸ τὸ οὐσ. *ἀλειπτὸν* (ποὺ ἤδη στὸν Πορφυρογ., Ἔκθ., Vogt, Α' 155^{23}· πβ. *ἀλειπτούτσικον*) καὶ τὴν κατάλ. *-αρέα*. Παράλληλος σχηματισμὸς *ἀλειμμαρέα* (ΙΛ) (ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλειμμα*).

Ἡ ἀπόληξη τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ, προκ. γιὰ ζῶα, τὴν οὐρὰ (μέρος παχύσαρκο) (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. *ἄλειμμα* = λίπος, πάχος, καὶ *ἀλειμματώνω* = παχαίνω, γίνομαι εὐτραφής, ΙΛ στὴ λ. 2) : *ἀλειπταρέα δέ ἐστι τὸ ἐπάνω τῶν ὀπισθίων τὸ ἐξιστάμενον, ὅπερ τινὲς καλοῦσι κριθὴν* ὅ.π.

ἀλειπτούτσικον τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) II G 46.

'Απὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλειπτὸς* καὶ τὴν κατάλ. *-ούτσικος* ('Ανδρ., Λεξ.). Γιὰ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου βλ. Hatzid., Einl. 427.

'Αλοιφὴ καλλωπιστικὴ (πβ. *ἀλείφω* 4) (Γιὰ τὴ σημασ. βλ. καὶ Hesseling - Pernot, Προδρ., Γλωσσ.) : *Οὐ θέλουν ἀλειπτούτσικα μοσχάτα καὶ κροκάτα; οὐ θέλει ἡ γυναίκα μου γυρὶν τὴν Πασχαλίαν; οὐ θέλει ἡ μάννα μου μανδίν, οὐ θέλει καὶ καλίγια;* ὅ.π.

ἀλείφω, Σταφ., 'Ιατροσ. (Legr.) $1^{5,10}$, 9^{252}, 10^{287}, 13^{360}, 21^{104}, Ἱερακοσ. (Hercher) 497^{29}, 'Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher), $536^{10,20}$, 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 32^{142}, 47^{588}, 'Ιατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) ρξε', Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) $1^{23,131}$, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXXI 13, Ἔξ. XXVIII 41, XXIX 2, XXX 32, XL 10, Λευιτ. IV 3, 5, 16, VI 13, 15, XVI 32, 'Αρ. III 3, VI 15, VII 10, 88, XXXV 25, Δευτ. XXVIII 40, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 275, 278, 292, Εὐγέν. (Vitti) 204, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 236· *'λείφω*, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) VIII 107.

Τὸ ἀρχ. *ἀλείφω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ).

1) Χρίω (στὴν ἰουδ. τελετουργία) (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν.), Lampe, Lex.): *καὶ νὰ ἀλείψῃς αὐτουνοὺς καὶ νὰ γεμώσῃς τὸ χέρι τους καὶ νὰ ἁγιάσῃς αὐτουνοὺς καὶ νὰ δουλεύουν ἐμὲν* Πεντ. Ἔξ. XXVIII 41· *ἐτοῦτα ὀνόματα παιδιὰ τοῦ 'Ααρὼν ἱεριάδες οἱ ἀλειμμένοι ὃς ἐγέμισεν τὸ χέρι τους νὰ ἱεριεύγουν* Πεντ. 'Αρ. III 3. Πβ. *ἄλειμμα(ν)* 4. **2)** 'Αλείφω μὲ θεραπευτικὸ σκοπὸ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Lampe, Lex.): *καὶ ἑνώσας αὐτὰ ποίησον ἔμπλαστρον καὶ ἄλειφε τὰς πληγὰς αὐτοῦ* 'Ορνεοσ. ἀγρ. 536^{20}· *τὸ ἐλάδιν ἂς τὸ ἀλείψῃ τὰ νεφρά της καὶ τοὺς μηρούς της* Σταφ., 'Ιατροσ. 21^{104}· *ἀξούγγιν αἴγειον ἄλειφε τὰ χείλη* Σταφ., 'Ιατροσ. 1^{10}· πβ. *ἄλειμμα* 1. **3)** 'Αλείφω (μὲ μύρα) (Ἡ σημασ. καὶ στὸν Ξενοφ., τὴν ΚΔ καὶ τοὺς Βυζαντ., Κουκ., ΕΕΒΣ 19, 1949, 81) : *Καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸ τίμιον ἄλειψες τὸ κεφάλιν* Σκλέντζα, Ποιήμ. 1^{23}. **4)** 'Αλείφω μέλη τοῦ σώματός μου γιὰ καλλωπισμό, βάζω ψιμύθιο, φτιασίδι (Ἡ σημασ., ἤδη ἀρχ., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Μέσ. 1) : *Τοῦτο τὸ γέρο πὰ νὰ βρῶ, καλὰ νὰ τὸν πλερώσω γιὰ νὰ μοῦ δώσῃ ν' ἀλειφτῶ νὰ ξανακαινουργιώσω* Πανώρ. Α' 278· *θὰ πάγω ν' ἀλειφτῶ καμπόσο ροδολάδι* Φορτουν. Γ' 236. **5)** Ρυπαίνω (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *κατουρῶ καὶ ἀλείφω τον* 'Ακ. Σπαν. 47^{588}· *σκρόφας* (= γουρούνας) *πορδὴν τὰ ἤλειψαν* 'Ακ. Σπαν. 32^{142}.

ἀλείψιμον τό, 'Ιατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) ρμ', τλη'.

'Απὸ τὸ *ἀλείφω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Αλοιφὴ θεραπευτική· ἐπάλειψη : *Ἕτερον ἀλείψιμον τοῦ στομάχου εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγκην* αὐτ. τλη'.

ἀλέκτορας ὁ, Φαλιέρ., Ἐνύπν. (Ζώρ.) 117.

'Απὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλέκτωρ*.

Πετεινὸς (Ἡ λ. στὸ θηλ. καὶ ὡς τοπων. στὸ Μαχ. 30^{35}· βλ. Σπυριδ., ΕΕΒΣ 23, 1953, 173) : *Τότες ἔκραξε ἀλέκτορας κ' ἐμένα ξύπνησέ με* ὅ.π.

ἀλεκτοροφωνία ἡ, Μανασσ., 'Αρίστ. (Τσολ.) Ι δ 63, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 30^{2}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλεκτοροφωνία*.

Φωνὴ πετεινοῦ (Γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τοῦ χρόνου μὲ ἀφορμὴ τὴν ἀλεκτοροφωνία βλ. Θαβώρη, Προσδιορ. χρόν., 116): *ἂν ἐκφοβῶσι λέοντας ἀλεκτοροφωνίαι* Μανασσ., 'Αρίστ. Ι δ 63· *'Ελθόντες δὲ περὶ τὸν συμφωνηθέντα τόπον περὶ ὥραν ἀλεκτοροφωνίας* Σφρ., Χρον. μ. 30^{2}.

ἄλεμον τό, 'Ορνεοσ. (Hercher) 561^{14}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλιμον* (βλ. L-S, λ. *ἄλιμος -ον* II).

Εἶδος φυτοῦ (ἀτρίπληξ ἡ ροδίνη καὶ ἀτρίπληξ ἡ ταρταρική), ἄλλως *ἀλιμιὰ* (ΙΛ, λ. *ἀλιμεά*) : *Τίλλιν καὶ ἀλέμου σπέρμα καὶ θρίπον ψυκτὸν καὶ δαφνέλαιον καὶ ἔλαιον σχίνου μετὰ ὕδατος ἑψήσας τὸν ἱέρακα θάλψον* δ.π.

ἀλέμονον, ἐπιφ., βλ. *ἀλίμονον.*

ἀλεξανδρινός, ἐπίθ. Περὶ γέρ. (Wagn.) 104.

Τὸ μτγν. *ἀλεξανδρινὸς* (Δημητράκ.).

Ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια : *καὶ τ' ἀλεξανδρινὸν σκουλὶν ἐκεῖνο τὸ σ' ἐδῶκα* δ.π.

ἀλέξιμος, ἐπίθ. Παϊσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1648.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀλέγω*. Ἡ λ. ὡς οὐσ. οὐδ. μτγν. (L-S, λ. *ἀλέξιον*).

Ποὺ ἀποτρέπει, ἀπομακρύνει : *ἀλέξιμοι γὰρ πέλουσιν εἰς πᾶσαν μαλακίαν* δ.π.

ἀλεπόπουλον τό, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 1^{10}.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἀλεπού* καὶ *ποῦλος* (= νεοσσὸς) < λατ. *pullus*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, καὶ Παπαδ. Α., Λεξ. Βλ. καὶ Du Cange, λ. *ἀλεπού*).

Τὸ νεογέννητο τῆς ἀλεποῦς, ἀλεπουδάκι : *Ὁ ἀετὸς ὡς ἅρπαγος, σὰν ηὗρεν μοναξίαν, τὰ ἀλεπόπουλά 'φαγε κ' ἔκαμεν ἀτυχίαν* δ.π.

ἀλεπού ἡ, Ἀχιλλ. (Haag) L 1186, Ἀχιλλ. (Hess.) L 1166, Ἀχιλλ. (Hess.) N 1486, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) O 665, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 1^1, 4^1, 95^3, 106^3, 112^5, 126^{13}, Διγ. (Lambr.) O 1310, 1797· *ἀλωπού,* Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. - Κερ.) 121, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 196, 270· *ἀλουπού,* Διήγ. παιδ. (Wagn.) 188, Συναξ. γαδ. (Wagn.) 48, Χρησμ. (Λάμπρ.) 114, Γαδ. διήγ. (Wagn.) 32, 93, 207, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 2, 147, 451, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 9, 72, Θρ. Κων/π. (Ζώρ.) B 37, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ' [1413], Ζήν. (Σάθ.) Β' 430, Γ' 92, Δ' 272· *ἀλουπή,* Gesprächb. (Vasm.) 50^{943}· *ἀλπού,* Διγ. (Καλ.) A 4731, Λεξ. Μακεδ. (Giann. - Vaill.) 49.

Ἀπὸ τὸ μεσν. *ἀλωπὼ* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 96 καὶ Pernot, Mélanges Schlumberger, 212, Ἀφ. Χατζιδ. 44, Kretschmer, Glotta 13, 1924, 245, καθὼς καὶ Kalits., Gramm. 62) Οἱ τ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τὴν ἀποβολὴ τοῦ *ου* στὸν τ. *ἀλπού* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 253 καὶ γιὰ τὴν κατάλ. *-ού,* βλ. τοῦ ἴδιου, ΜΝΕ Β' 79. Μαρτυρεῖται μεσν. ἐπών. *Ἀλωπὸς* (Ἄμ., Ἑλλην. 10, 1937 - 8, 118 = Γλωσσ. Μελ. 427 καὶ Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Β' 284) ἀπὸ τὸ ἤδη σὲ ἀπόσπ. Σοφ. 263 μαρτυρημένο *ἀλωπὸς* = πανοῦργος, ποὺ μνημονεύεται καὶ στὸν Ἡσύχ. (Ἄμ., Χιακ. Χρον. 2, 1914, 99 = Γλωσσ. Μελ. 123 καὶ Φάβ., Ἀθ. 49, 1939, 48).

Ἀλεπού, ὅπως καὶ σήμ. : *Ἐσέναν καὶ τὴν ἀλουποὺν τὴν μακροουραδάτην, τὴν πνίγουσαν τὰς ὄρνιθας καὶ τὰ μικρὰ πουλία* Διήγ. παιδ. 188· *Τώρα τὴν πονηρὴ ἀλουποὺ στὴν τρούπ' ἔχω κλεισμένην* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ' [1413]· *μί' ἀλεποὺ ἐχάσαμεν καὶ ἂν τὴν εἶδες πέ μας* Αἰτωλ., Μῦθ. 126^{13}· *ὦ ἀλουποὺ πολύξερη, στὰ δίκτια εἶσαι πιασμένη* Ζήν. Δ' 272.

ἀλεπούτσα ἡ, Χρησμ. (Λάμπρ.) 117· *ἀλωπούτσα,* Διήγ. παιδ. (Wagn.) 429· *ἀλουπούτσα,* Λέοντ., Αἰν. (Legr.) I 5.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλεπού* καὶ τὴν κατάλ. *-ούτσα.* Ἡ κατάλ. *-ούτσα* (ἀρσ. *-οῦτσος*) πιθ. ἀπὸ τὴν ἰταλ. κατάλ. *-uccio* (βλ. Ἀνδρ., Λεξ., λ. *-ούτσικος*). Ὁ τ. *ἀλεπούτσα* στὰ Κατάλ. Λάμπρ., 117 καὶ ὁ τ. *ἀλουπούτσα* αὐτ. 108.

Ἀλεπού : *Ἦλθεν κι' ἄλλη φιλόσοφος μείζων τῆς ἀλωπούτσας καὶ ἔχανεν τὸ στόμαν της...* Διήγ. παιδ. 429· *μὲ τὴν γρίαν τὴν ἀλουπούτσαν* Λέοντ. αἰν. I 5.

ἀλεσαλέτσι, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 374 (H *ἀλλὲς ἀλέτσι* gVCSA *ἀλλ' ἔτσι ἀλλ' ἔτσι*).

Κατὰ Δειν. (Εἰς μνήμ. Λάμπρ. 481-2· πβ. καὶ Ἀθ. 42, 1930, 262) κακὴ παράδοση τοῦ *aleam ieci* (= «ἔρριψα τὸν κύβον»)· (πβ. καὶ Φάβ., Ἀθ. 47, 1937, 61) :*...καὶ ἀποκοττήση ὡς ἄγουρος καὶ ἐπιλαλήση εἰς μέσην καὶ σείση τὸ κοντάριν του καὶ εἴπη τὸ aleam ieci* ὅ.π.

ἀλεστικό(ν) τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) II HG 37.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἀλεστικὸς* ὡς οὐσ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ μυλωνᾶ γιὰ τὸ ἄλεσμα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἀλεστικά, φουρνιάτικα, βαλανικά, σαπούνια* αὐτ. H 37.

ἀλεστός, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 279.

Ἀπὸ τὸ *ἀλέθω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀλεσμένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ.): *καὶ φαβατίτσιν ἀλεστὸν καὶ ὀρύζιν μὲ τὸ μέλιν* ὅ.π.

ἀλέτης ὁ, Φυσιολ. (Pitra) 373^{12}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλέτης*.

Αὐτὸς ποὺ ἀλέθει (πβ. τὸ μτγν. *μύλος ὑδραλετικός,* L-S, λ. *μύλος* I 1) : *Ἦν δὲ θηρίον φοβερὸν ὁ βασιλίσκος, λέγω* (παραλ. 1 στ.). *Ὑπάρχει ὁλοστρόγγυλος ὡσὰν μύλος ἀλέτης* δ.π.

ἀλέτρημα τὸ, Πεντ. (Hess.) Δευτ. XXV 4.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλέτρισμα* μὲ πιθ. ἐπίδρ. οὐσ. σὲ *-ημα*.

Καλλιέργεια τῆς γῆς μὲ τὸ ἀλέτρι, ὄργωμα : *Μὴ κουρκουμώσης βόιδι εἰς τὸ ἀλέτρημά του* ὅ.π.

ἀλέτρι τό, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 331, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ' 373, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 6, 55, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 1891, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' [926], Ε' [10].

Ἀπὸ τὸ ὑποκορ. **ἀρότριον* τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄροτρον* (ἢ τὸ οὐσ. τῆς Κοινῆς *ἄλυτρον* = ἄροτρον). Γιὰ τὴν τροπὴ τοῦ *ο* σὲ *ε* καὶ τοῦ *ρ* σὲ *λ* βλ. Καψ., ΛΔ 3, 1941, 97 καὶ ΙΛ, λ. *ἀλέτρι,* καθὼς καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 328.

Ἀλέτρι (ὅπως καὶ σήμ.) (Γιὰ τὸ πράγμα βλ. Φουρ., Ἀθ. 30, 1919, 347 καὶ Μέγα, ΕΛΑ 1941 - 2, 147) : *ὡσὰν ἀθὸς καὶ λούλουδο, πὄχει ὀμορφιὰ καὶ κάλλη* (παραλ. 1 στ.) *κ' ἔρθη τ' ἀλέτρ' ἀλύπητα, βαθιὰ τὸ ξεριζώση* Ἐρωτόκρ. Δ' 1891· *Σὰν πεισματώση ἡ ἀγελιά, δὲ σέρνει μπλιὸ τ' ἀλέτρι* Πανώρ. Γ' 373.

ἄλετρον τό, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. [136].

Τὸ ἀρχ. *ἄροτρον* > *ἄλυτρον* > *ἄλετρον* (Καψ., ΛΔ 3, 1941, 97· βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ., καθὼς καὶ W. Meyer, Simon Portius, Grammatica linguae graecae vulg., 1889, σ. 73.

Ἀλέτρι : *μὲ τέχνες τόσες τὸ ἄλετρον ὀρθώνουντο... καὶ μὲ τὰ συνεργήματα τὸ πὼς τὴ γῆ ὅλη σκίζει καὶ κάμνει αὐλάκι 'δῶ κ' ἐκεῖ* ὅ.π.

ἀλεύριν τό, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 2^{34}, 3^{64}, 3^{83}, Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 116α (χφ. C) (κριτ. ὑπ.), Ἰατροσ. (Legr.) 24^{177}, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 445, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 226, Χρησμ. (Λαμπρ.) 104, 1, Χρησμ. (Trapp) I^{174}, Rechenb. (Vog. - Hung) 5^3, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) Ἐπίλ. I 523, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 358, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 518, Πεντ.

(Hess.) Γέν. XVIII 6, 'Αρ. V 15, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 106^{37}, 132^{25}, Διήγ. ἐκρ. Θήρ. (Λάμπρ.) 110^{1}, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 343, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 341^{18}.

'Από τὸ ὑποκορ. *ἀλεύριον* (Λεξ. Miller, I 186) τοῦ ἀρχ. οὐσ. *ἄλευρον*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Αλεύρι, ὅπως καὶ σήμ. (Γιὰ τὸ πράγμα, τὸ ἀλεύρι καὶ τὰ εἴδη ψωμιῶν βλ. Κουκ., ΒΒΠ Ε' 13 κέ.) : *μὲ τροφές, λέγω, παξιμάδια, ἀλεύρι, κρασὶ* Χρον. σουλτ. 132^{25}· *Διὰ τοῦτο κάλλιον καθενὸς ἔναι νὰ μὴν ἠξεύρῃ ἂν ἔναι ἄσπρη ἡ γυναίκα του ἢ ἂ νίβγεται τ' ἀλεύρι* Δεφ., Λόγ. 518.

ἀλευροκαταχέστης ὁ, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 159.

'Από τὰ οὐσ. *ἀλεύρι(ν)* καὶ *καταχέστης* (βλ. καὶ Χατζιδ., 'Αθ. 10, 1898, 23).

Αὐτὸς ποὺ λερώνει τὸ ἀλεύρι : *σὺ δὲ* (ἐνν. *ὁ κάτης*), *αἰσχρέ, παμμίαρε, ἀλευροκαταχέστη* ὅ.π.

ἀλεφάντινος, ἐπίθ., βλ. *ἐλεφάντινος*.

ἀλήθεια ἡ, Σπαν. (Hanna) Α 579, 642, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 214, Προδρ. (Hess.-Pern.) I 119, II G 24, III 327, Διγ. (Sath.-Legr.) Τρ. 174, Διγ. (Καλ.) Α 629, 1088, Διάτ. κυπρ. (Σάθ.) 508^{22}, Βέλθ. (Κριαρ.) 272, 556, 1268, 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 39^{352}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2199, 4121, 4312, 8939, 8948, Συναξ. γαδ. (Wagn.) 144, Περὶ ξεν. (Καλιτσ.) Α 190, Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 350, Λίβ. (Lamb.) Sc. 974, 1887, 2272, 2813, Esc. 599, 3046, 4001, Ν 490, 2721, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1234, Χρησμ. (Trapp) X^{35}, Βησσ., 'Επιστ. (Λάμπρ.) 35^{10}, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) 188, Μαχ. (Dawk.) 378^{15}, 478^{3}, 596^{33}, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. [82], Γ' [13^{3}], Ch. pop. (Pern.) 786, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 3^{1}, Διήγ. 'Αγ. Σοφ. (Ban.) 152^{36}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 30^{5}, 75^{31}, ῎Εκθ. χρον. (Lambr.) 75^{31}, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 163, 183, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) Ν 510, Πεντ. (Hess.) Γέν. XVIII 13, XX 12, XXVIII 16, XLII 16, ῎Εξ. IX 16, 'Αρ. XXVII 7, XXXVI 5, Δευτ. XIII 15, 'Αχέλ. (Pern.) 2345, 2381, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 206, 281, Ε' 229, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 301, Β' 587, Γ' 173, 233, 293, 521, Δ' 114, Ε' 293, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 84· 4, 205, Σταυριν. (Legr.) 1218, Διγ. (Πασχ.) ῎Ανδρ. 373^{3}, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 1651, Στάθ. (Σάθ.) Β' 242, 'Ιντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α' 82, 96, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' [1563], Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 9, Δ' 450, Διακρούσ. (Ξηρ.) 79^{24}· *ἀληθεία,* Βουστρ. (Σάθ.) 524, Π.Ν. Διαθ. (Μέγ.) φ. 244α 16· *ἀληθειά,* Πεντ. (Hess.) ῎Εξ. XVIII 21· *ἀλήθειο(ν)* τό, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 1849, 5294, 8395, Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 292, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) (χφ) Β' 1651, Στάθ. (Μανούσ.) Γ' 349.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλήθεια*. Γιὰ τὸν τονισμὸ τοῦ τ. *ἀληθεία* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 104. Γιὰ τὸν τ. *ἀλήθειον* βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 65 κέ. καὶ Γεωργακ., Glotta 31, 1951, 204. Πβ. καὶ Schmitt, Χρον. Μορ. 2681, 4258, λ. *συμπάθειον* (τὴν) καὶ Καλονάρο, Χρον. Μορ. 2681, 4258, λ. *συμπάθειον* (τὴν). 'Η λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ μὲ διάφορους τ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ).

1) 'Η ἀλήθεια ἀπὸ δογματικὴ ἄποψη, ἡ ὀρθόδοξη θρησκευτικὴ ἄποψη : *μὴ σφάλῃς εἰς τὴν πίστιν σου κ' ἔβγῃς ἐκ τὴν ἀλήθειαν* Σπαν. Α 642· *τὴν πίστιν τὴν ἀληθινὴν οἱ χριστιανοὶ γὰρ ἔχουν καὶ εἴ τις θέλει ἔρχεσθαι εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας*...Διγ. Α 1088· *εὐχαριστῶ σοι, βασιλεῦ ἀόρατε, ὅτι ἐφανέρωσας εἰς ἐμένα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου* Διήγ. 'Αγ. Σοφ. 152^{36}· *τοὺς Τούρκους ἀγαπήσετε, παντοτινοὺς ἐχθρούς σας, ἀμὴ κ' ἐσεῖς σὰν αὐτουνοὺς εἶστε μαγαρισμένοι· ἀλήθειαν δὲν ἔχετε, οὐδ' εἶστε βαπτισμένοι* Σταυριν. 1218. **2)** 'Επίκληση τῆς ἀλήθειας σὲ δήλωση πραγματικοῦ ἢ οἱονεὶ ὅρκου (Γιὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν ἐπίκληση τῆς ἀλήθειας καὶ ἄλλων συναφῶν βλ. Κουκ., ΒΒΠ Γ' 346 κέ., καὶ μάλιστα 364) : *μά τὴν ἀλήθειαν ζῶ καλά, αὐθεντικὰ στὸν κόσμον* Συναξ. γαδ. 144· *διότι, μά τὴν ἀλήθειαν καὶ μά τὸ συνειδός μου καὶ μά τὴν κακοπάθειαν μου, τὴν ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον* Λίβ. Sc.

2272· *μά τὴν ἀλήθειαν, ἀπορῶ καὶ ὁ πόνος τῆς ψυχῆς μου πετᾶ με εἰς ῞Αδην σύψυχον* Λίβ. Sc. 2813· *μά τὴν ἀλήθεια, ἔν' την ἐδῶ ! τὸ πρόσωπό τζη κλίνει* 'Ιντ. κρ. θεάτρ. Α' 82. **3)** Φρ. : *εἰς ἀλήθεια(ν)* ἢ *σ' ἀλήθεια(ν)* : *κ' ἐκεῖνος λογιζόμενος σ' ἀλήθειαν τοῦ τὸ λέγει* Χρον. Μορ. Η 2199· *'Επεὶ ἐγὼ λέγω διὰ ἐμὲν καὶ κράτει το εἰς ἀλήθειαν* Χρον. Μορ. Η 8948· *μὴν ἔχῃς τρόμο, ὀγιάντα σ' ἀμνόγω εἰς ἀληθεία* Π.Ν. Διαθ. φ 244α 16· *μὲ ἀλήθεια(ν)* : *λαλεῖτε το νὰ πιστέψῃ ὁ ῥήγας πῶς τὸ λαλεῖτε μὲ ἀλήθειαν* Μαχ. 478^{3}· *ἐγὼ ἐξεύρω εἰς πληροφορίαν, μὲ ἀλήθειον σὲ τὸ λέγω* Χρον. Μορ. Η 1849· *ὅτι ἔν' καλλίων σου ἄνθρωπος καὶ χριστιανὸς μὲ ἀλήθειαν* Χρον. Μορ. Η 4121. **4)** ('Επιρρ.) πραγματικά, ἀληθινὰ ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2· βλ. καὶ 'Ανδρ., 'Ελλην. 15, 1957, 19 καὶ Κοραῆ, Λεξιλ. σημ. 7. Γιὰ τὴν ἀνάλογη χρήση τοῦ *ἦ* πβ. 'Αριστοφ., Νεφ. 483, 'Ανδρ., Σημασ. ἐξ. 89) : *τὰ γράμματα τιμὴν ἔχουν, ἀλήθεια, μεγάλην* Γλυκᾶ, Στ. 214· *οὐ γὰρ ἰσχύει τὸ λοιπὸν ἀλήθεια τοσοῦτον* Προδρ. III 327· *ἀλήθεια ἀπέθανεν ὁ υἱὸς Ροδοφίλου;* Βέλθ. 1268· *ἀλήθεια καὶ ὁ Λιμὸτ καὶ ὁ Περὸτ ἦσαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Γένουβαν* Μαχ. 596^{33}· *ἀλήθεια οἱ ἄλλοι ἄρχοντες ὅλοι ἐντάμα ὡς φαίνεται οὐδὲν ἀρκοῦνται* Βησσ., 'Επιστ. 35^{10}· *ἀλήθεια μοίραν ἀπ' αὐτὲς ἔδειξαν νὰ χηρέψουν* 'Απόκοπ. 183· *μ' ἀλήθεια σου δὲν ἤχασα κ' ἐγὼ τὸ διάφορό μου* Στάθ. Β' 242· *μ' ἀλήθεια ἀναρίθμητοι ἐπῆγαν εἰς τὸν ῞Αδη* Διακρούσ. 79^{24}· *ἀλήθειο(ν)* : *οἱ Τοῦρκοι ἐπληροφόρησαν τὸν πρίγκιπα ἀλήθειον τὸ πῶς ἐμάθασιν αὐτοὶ εἰς τὴν μαντείαν ποὺ ἐξεῦραν* Χρον. Μορ. Η 5294· *καὶ πρέπει ἀλήθειο τ' ὄνειρο νά 'ναι μὲ δικιοσύνη* Στάθ. Γ' 349· *κ' ηὗρισκε χίλιες ἀφορμές, μ' ἀλήθειο δὲν τοῦ ξάζου* 'Ερωτόκρ. (χφ.) Β' 1651. Συνών. *ἀληθινὰ* 1, *ἀπαληθινά, ἀπαρθινά*.

ἀλήθειο(ν), βλ. *ἀλήθεια*.

ἀληθειοσύνη ἡ, βλ. *ἀληθοσύνη*.

ἀληθεύγω, βλ. *ἀληθεύω*.

ἀληθεύω, Λίβ. (Lamb.) Esc. 1831, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 118, 542, Σοφ. πρεσβ. (Schick) Β 174, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 163, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β' [35, 762]· *ἀληθεύγω,* 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Δ' 111.

Τὸ ἀρχ. *ἀληθεύω*. 'Η λ., καθὼς καὶ ὁ τ. *ἀληθεύγω,* καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Λέω τὴν ἀλήθεια, εἶμαι εἰλικρινὴς ('Η σημασ. ἀρχ.) : ἐνιαχοῦ. **2**) (Προκ. γιὰ πρόσ.) βγαίνω ἀληθινός, δικαιώνομαι ('Η σημασ. στὸ Μελέτιο Πηγᾶ, Γ. Βαλέτα, 'Ανθολ. δημοτ. πεζογραφ. Α' 75, καθὼς καὶ σήμ., Δημητράκ. στὴ λ. 3) : *Τί λοιπὸν ἐγένετο; ἀλήθευεν ἡ γραία;* Λίβ. 1831· *καὶ ἐξέτασαν τὸ πράγμα καὶ ἀλήθευσεν ὁ γέρος* Σοφ. Πρεσβ. Β 174. **3**) (Προκ. γιὰ γεγονότα) πραγματοποιοῦμαι ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2β) : *ἀρέσει μού 'θελε, ἂν ἦτο ν' ἀληθέψῃ* Φαλιέρ., 'Ιστ. V 118· *κάτεχε πὼς τελειώνουσι ἂν τ' ὄνειρο ἀληθέψῃ* 'Ερωτόκρ. Δ' 163· *κ' ἐγὼ ἀνεπίστευτον ἔχω το ν' ἀληθέψῃ* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' [762]· *κι' ἀπόσταν τότες δὲ μπορεῖ ὁ νοῦς μου νὰ μερώσῃ, τὴν ὥρα ποὺ τὰ ὀνείρατα ὅλα τὰ πλιὰ 'ληθεύγου* 'Ερωτόκρ. Δ' 111. Πβ. *ἀληθινεύω*.

ἀληθής, ἐπίθ. 'Ασσίζ. (Σάθ.) 145^{9}· *ἀληθός,* Φλώρ. (Κριαρ.) 54, Λίβ. (Lamb.) Esc. 960, Διδ. Σολ. (Legr.) Ρ 37, 140.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀληθής*. 'Ο τ. *ἀληθὸς* κατὰ τὰ δευτερόκλ. σὲ -ὸς (βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 9). 'Ο τ. *ἀληθὸς* καὶ σὲ ἔγγρ. τοῦ 1509 (ΕΜΑ 3, 1950, 158).

1) Εἰλικρινής, τίμιος : *λόγους τοὺς ξεύρεις ἀληθοὺς εἰπὲ* ⟨*καθὼς*⟩ *τοὺς γνώθεις* Διδ. Σολ. Ρ 140. **2**) 'Αληθινός, πραγματικός, γνήσιος : *ὡς λύκοι ἐπεσέβησαν σπαράξαι καὶ ταράξαι τοὺς ἀληθοὺς χριστιανοὺς καὶ φίλους τοῦ Κυρίου* Φλώρ. 54. **3**) Ποὺ ἔχει ἰσχύ,

ἔγκυρος : *τοῦτον ἀληθές, ἐὰν ἐκεῖνος ὁ βαπτισμένος ἢ βαπτισμένη εἶχαν κάμειν ἀφοῦ ἐλευθερώθησαν χωρὶς πράγμαν τοῦ κυρίου τους* Ἀσσίζ. 145^{9}.

ἀληθινά, ἐπίρρ. Σπαν. (Hanna) A 664, Σπαν. (Hanna) O 87, 220, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 91^{7}, 309^{1}, 341^{3}, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 5271, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 6054, Ἀχιλλ. (Haag) L 13, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. (Legr.) 402, 639, 755, Μαχ. (Dawk.) 12^{10}, 44^{8}, 44^{11}, 654^{2}, Θησ. (Foll.) I 64, Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 107, Βουστρ. (Σάθ.) 48^{9}, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 197, Συναξ. γυν. (Krumb.) 974., Κορων., Μπούας (Σάθ.) 7, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α′ 121, Γ′ 498, Ε′ 30, 386, Πανώρ. (Κριαρ.) Α′ 85, 257, 358, Β′ 241, Γ′ 445, 447, 581, Δ′ 191, Ε′ 146, 300, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ′ 75, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 85, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 44 - 5, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 183, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ′ 173, Στάθ. (Σάθ.) Α′ 180, 233, Β′ 46, 56, 70, Γ′ 406, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Γ′ 66, Δ′ 58, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ′ [175], Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α′ [849, 1011, 1045], Β′ [1064], Γ′ [385], Δ′ [1297], Ε′ [615, 740, 1021], Λίμπον. (Legr.) 43, Φορτουν. (Ξανθ.) Β′ 207, 491, Γ′ 162, 447, 613, Δ′ 461, Ε′ 234, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 476^{24}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀληθινός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. (ΙΛ).

1) Πραγματικὰ (Πβ. ἀρχ. *ἀληθινῶς*· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *στὴν Δύσην ἔχει ἀληθινὰ ὅλην τὴν δύναμήν του* Ψευδο-Γεωργηλ., Ἄλ. Κων/π. 639· *Ἀληθινὰ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπεθυμοῦν τὲς δόξες* Σουμμ., Ρεμπελ. 183· *Ἐλόγιασά το ἀληθινὰ πὼς λυγερῆς ἀγάπη θὲ νά ᾿ν᾿ αἰτία τοῦ πόνου σου* Πανώρ. Α′ 85. Πβ. *ἀλήθεια* 4, *ἀληθινόν, ἀπαληθινά, ἀπαρθινά*. **2**) Εἰλικρινὰ (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., καὶ σημερ.): *ἀληθινὰ τὸ θάρρεσε, εἰς τοῦτο στέκου πάντα* Σπαν. O 220· *Ἂν τό ᾿πασιν οἱ φρόνιμοι, ἀληθινὰ τὸ λέσι* Ἐρωτόκρ. Γ′ 173· *Λοιπό, ἀπῆτις τὸ βροχὸ ἀπ᾿ αὔτη ἤθελα ἀδειάσει, ἄλλη σοῦ τάσσω ἀληθινὰ ποτὲ νὰ μὴ μὲ πιάση* Στάθ. Γ′ 406.

ἀληθινεύω, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 23, 24, 25.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀληθινός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴ Μακεδ. (= λέω τὴν ἀλήθεια) (ΙΛ).

Ἀποδεικνύομαι ἀληθινός, πραγματικός, ἐπαληθεύομαι : *Ὁ Νεκτέναβος εἰς τοὺς Φιλίππους ἔκαμεν λεκανομαντεῖες μεγάλες καὶ ὅλα* (ἔκδ. *ὅλον*) *ἀληθίνευαν εἰς τὴν τέχνη του* αὐτ. 24· *ἔναι ἕνας ἄνθρωπος μάντης καὶ ἰατρὸς καὶ ἀστρονόμος καὶ εἴτι ἄρα λέγει ἀληθινεύουν* αὐτ. 25. — Πβ. *ἀληθεύω* 2, *ἀληθινὸς* 2.

ἀληθινοαστράγαλος, ἐπίθ., βλ. *ἀληθοχρουσοστράγαλος*.

ἀληθινόν, ἐπίρρ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 31^{5}.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἀληθινός*.

Ἀλήθεια, πραγματικά : *διατὶ δὲν εἶχεν ζωντανὸν οὐδέναν ποτὲ μὲ τόσα πάθη, μηδ᾿ ἐγίνην· ἀληθινὸν καὶ δὲν ἔχει κανέναν* ὅ.π. — Συνών. *ἀλήθεια* 4, *ἀληθινά* 1, *ἀπαληθινά, ἀπαρθινά*.

ἀληθινοπτερνάτος, ἐπίθ. Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 421.

Ἀπὸ τὰ ἐπίθ. *ἀληθινὸς* (= ἐδῶ : κόκκινος) καὶ *πτερνάτος*.

Ποὺ ἔχει κόκκινες φτέρνες : *Ἀληθοχρουσοστράγαλε* (ἐκδότες δὲν ἀποκλείουν καί : *ἀληθινοαστράγαλε*) *καὶ ἀληθινοπτερνάτε* ὅ.π. — Πβ. καὶ *ἀληθινὸς* 3.

ἀληθινός, ἐπίθ. Σπαν. (Hanna) A 508, 595, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 275, Παράφρ. Μανασσ. (Tièche) 346, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 143^{4}, 182^{20}, 394^{15}, Ἱερακοσ. (Hercher) 481^{27}, 488^{12}, Ὀρνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 535^{15}, 546^{15}, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1893, Λίβ. (Μαυρ.) P

671, Λίβ. (Lamb.) Esc. 958, Rechenb. (Vog. - Hung.) 68^{25}, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. 122, Ζ′ [91^{5}], Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 28, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 5, 8· V 5, 322, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1458, 2704, Στάθ. (Σάθ.) Α′ 189, Γ′ 237, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 33, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ′ [103, 125], Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε′ [281], Λίμπον. (Legr.) Ἀφ. 43.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀληθινός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1α) Κανονικός : *τοῦτον οὐδὲν ἔνι δόμα, ἐπειδὴ οὐδὲν ἔνι ᾿νοματισμένον εἰς ἀληθινὴν διατίμησιν* Ἀσσίζ. 143^{4}· *ἐκεῖνος ὁ ἰατρὸς ἐφλογοτόμησέν τον πρὶν τὸ ἀληθινὸν τάρμε ὁποὺ ἔπρεπε νὰ φλογοτομήση* Ἀσσίζ. 182^{20}· **β)** σωστός: *Τώρα θέλεις νὰ τὸ ἰδῆς ἂν εἶναι ἀληθινὸν* Rechenb. 68^{25}. **2)** Ποὺ πραγματοποιεῖται, ποὺ ἐπαληθεύεται : *δὲ σοῦ ᾿πα καὶ ἀγαπᾶς, Ἐρωπρικούσα; Τώρα ᾿μαι ἀληθινή, μὰ μὴν τὸ χώνης* Πιστ. βοσκ. III 5, 8· *τοῦτό ᾿το κεῖνο ὁποὺ προμήνευγέ μου τ᾿ ὄνειρό μου, ὄνειρο ἀληθινὸν εἰς τὸ κακόν μου* Πιστ. βοσκ. V 5, 322· πβ. *ἀληθεύω* 2, *ἀληθινεύω*. **3)** Κόκκινος (Ἡ σημασ. ἀπὸ τὸ *ἀληθινὴ πορφύρα* = ὕφασμα βαμμένο μὲ πραγματικὰ κόκκινο χρῶμα· πβ. τὸ *πορφυρίδες ἀληθιναὶ* τοῦ Ξενοφ., Οἰκον. 10, 3, τὰ *ἀληθίζω* καὶ *μαφόρτιν ἀληθινοπόρφυρον* τῶν παπυρ., Πεζόπ., B-NJ 5, 1946, 64 - 5, τὸ Ἡσυχιανὸ «*κιννάβαρις· εἶδος χρώματος ἀληθινοῦ, ὃ λέγομεν κόκκινον*», καθὼς καὶ τὸ μεσν. λατ. *alithinus* = κόκκινος. Χωρία Βυζ. συγγραφέων πρὸ τοῦ 1100 μὲ τὸ *ἀληθινὸς* = κόκκκινος βλ. στὸ Sophocl., λ. *ἀληθινός*, στὸν Πορφυρογ., Πρὸς Ρωμαν. (Mor.) 6^{9} καὶ στοῦ Κουκ., ΒΒΠ B^{2} 40 καὶ Ϛ′ 281· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2 καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ϛ′ 281 σημ. 1): *Ἦν γὰρ τὸ ὕδωρ κάτοπτρον τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν δέντρων, τὸ μὲν γὰρ ἦν ἀληθινόν, τὸ δ᾿ ἕτερον λευκῶδες* Διγ. Τρ. 1893· *Ὡς κόπρον ὀρνίθειον ἀφοδεύει ἢ ὡς κρόκον ἢ ὡς ἀληθινὸν αἷμα* Ὀρνεοσ. ἀγρ. 546^{15}. Συνών. *κόκκινος*.

ἀληθός, ἐπίθ., βλ. *ἀληθής*.

ἀληθοσύνη ἡ, Κατζ. (Πολ. Λ.) Ε′ 136, 154, 422, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ′ 286, 604, Δ′ 94, Ε′ 192, 374, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ′ 336· Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2276, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 160, 162, 193, Στάθ. (Σάθ.) Β′ 76, Γ′ 263, 350, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 176, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β′ [783], Χορ. γ′ [79], Φορτουν. (Ξανθ.) Γ′ 258, Ζήν. (Σάθ.) Πρόλ. 139, Α′ 167, Δ′ 237, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 192^{24}· *ἀληθειοσύνη*, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 2, 119, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. α′ [46], Γ′ [744].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀληθὴς* καὶ τὴν κατάλ. *-οσύνη*. Ἄσχετο ἴσως τὸ οὐσ. πρὸς τὸν ἀρχ. ποιητ. τ. *ἀληθοσύνη*, L-S. Ὁ τ. *ἀληθειοσύνη* πιθ. ἀπὸ συμφυρμὸ τῶν οὐσ. *ἀλήθεια* καὶ *ἀληθοσύνη*.

1) Ἀλήθεια, πραγματικότητα : *νὰ διορθώνουν τὰ ψεύματα εἰς ἀληθοσύνας* (ἔκδ. *ἀληθοσύνης*) Σουμμ., Ρεμπελ. 160· *Ἡ γλώσσα τούτη μαρτυρᾶ πάντα ἀληθοσύνη* Ζήν. Δ′ 237· *Πρέντζιπε, ἀληθοσύνη μᾶς δείχνει πάντα ὁ οὐρανός, ποὺ ὅ,τι καὶ ἂν εἶπε ἐγίνη* Ζήν. Α′ 167. **2**) Ἀκρίβεια : *Καὶ τοῦτο ἂν ἤθελες νὰ δῆς καὶ ἐσὺ μ᾿ ἀληθοσύνη, στράφου πῶς ζγουραφίζουσι καὶ δὲ τὴν δικιοσύνη* Στάθ. Γ′ 263· *καὶ διὰ τοῦτο ἦτανε ἀναγκαῖον νὰ γραπτῆ ὁ λαὸς ὅλος διὰ νὰ ἠξεύρουν μὲ πᾶσαν ἀληθοσύνην πόσος λαὸς εὑρίσκεται* Σουμμ., Ρεμπελ. 162. **3**) Ἐπίκληση τῆς «ἀληθοσύνης» σὲ περίπτωση διαβεβαίωσης : *Ἂν οὖλα - οὖλα ἀφῆκες τα, τὸν πόθο σκιάς, Φροσύνη, δὲ θὲς ἀφήσει ὥστε ποὺ ζῆς, μά τὴν ἀληθοσύνη* Πανώρ. Γ′ 286· *καὶ τότες κλάψει θέλετε, μά τὴν ἀληθοσύνη* Πανώρ. Δ′ 94. Πβ. *ἀλήθεια* 2. **4**) Δικαιοσύνη : *καὶ κάμε τὴν ἀπόφασιν μὲ τὴν ἀληθοσύνην* Ἱστ. Βλαχ. 2276. Φρ. *σ᾿ ἀληθ(ει)οσύνη* = ἀληθινά, πραγματικά: *Τώρα σιμὰ σ᾿ ἐμᾶς ἡ μπόρεσή σου παιγνίδι σου θωρεῖς σ᾿ ἀληθειοσύνη* Πιστ. βοσκ. III 2, 119· *Δίκαιο μέγα βαστᾶ σ᾿ ἀληθοσύνη* Σουμμ., Παστ. φίδ. Χορ. γ′ [79]· *Ἔλα κ᾿ ἐσύ, Φροσύνη, στοὺς γάμους τούτους νὰ χαρῆς, γιατὶ σ᾿ ἀληθοσύνη πέντ᾿ ἔξι μῆνες θὰ κρατοῦ* Πανώρ. Ε′ 364.

ἀληθοχρουσοστράγαλος, ἐπίθ. Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 421.

'Απὸ τὰ ἐπίθ. *ἀληθὴς καὶ χρουσοστράγαλος.*

Ποὺ ἔχει κοκκινόχρυσους ἀστραγάλους : *'Αληθοχρουσοστράγαλε* (οἱ ἐκδότες δὲν ἀποκλείουν διόρθ. *ἀληθινοαστράγαλε) καὶ ἀληθινοπτερνάτε* δ.π.

ἀλησμον—, βλ. *λησμον—*.

ἀλητὺς ἡ, Φυσιολ. (Zur.) XX 3b^{4}.

Πιθ. τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλητύς.*

Περιπλάνηση, πορεία : *ὅτε οὖν φθάση ὁ χρόνος τοῦ θερισμοῦ ἐκκαθαρίζουσιν τὴν ἀλητὺν* (ἔκδ. *ἀλίτην*· διορθώσ.) *αὐτῶν καὶ τὴν ὁδὸν καὶ πορεύονται εἰς τὰς χώρας* (ἐνν. *οἱ μύρμηκες*) ὁ.π.

ἀλθαία ἡ, 'Ιερακοσ. (Hercher) 491^{15}.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλθαία.* 'Η λ. στὸ γλωσσάρ. τοῦ Νικομήδη (Σάθ., ΜΒ Ϛ' λβ'), καθὼς καὶ σήμ. (Δημητράκ.).

Δεντρομολόχα : *ἀλθαίας χυλόν, λινοσπέρματος χυλὸν* ὁ.π.

ἀλί, ἐπιφ. Διγ. (Hess.) Esc. 535, 565, Διγ. (Καλ.) Esc. 245, A 192, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 165, 951, 'Ερωτοπ. (Hess.-Pern.) 603, 'Αχιλλ. (Hess.) N 7, 'Αλφ. ξεν. (Ζώρ.) 31, Ch. pop. (Pern.) 456, 539, Σαχλ. (Vitti) N 271, Σαχλ. A' (Wagn.) PM 357, Σαχλ., 'Αφήγ. (Παπαδημ.) 464, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 164, 404, 'Επίλ. I 510, II 504, Μυστ. παθ. (Parlang. - Μανούσ.) 120^{22}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 322, Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 122, Φαλλίδ. (Ξανθ.) 86, Σταυριν. (Legr.) 1160, Εὐγέν. (Vitti) 868, Διγ. (Lambr.) O 2308· *ἀιλί,* Λόγ. παρηγ. (Lambr.) O 86, 562, 702, L 88, 180, 545, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 598, 611, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 1111, 1256, 7223, Πουλολ. (Krawcz.) 98, Δελλ. (Μανούσ.) 356, Πανώρ. (Κριαρ.) Β' 63· *ἀλίς,* Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 63^{5}· *ἀλιά,* 'Εβρ. ἐλεγ. (Παπαγ.) 172, 174.

Πιθ. ἀπὸ τὸ εὐαγγελικὸ ἐπιφ. *ἠλὶ ἠλί,* Ματθ. ΚΖ' 46, καὶ τὸ ἐπιφ. *ἆ,* ποὺ προτάσσεται (Πολ. Ν., BZ 7, 1898, 158 καὶ Παροιμ. Α' 503· βλ. καὶ ΙΛ, λ. *ἀλλοίμονο,* ἐτυμ.)· πβ. καὶ *ἀλίμονο* (ἐτυμ). 'Ο τ. *ἀιλὶ* καὶ σήμ. γνωστὸς στὴ Μακεδ. καὶ τὸν Πόντο. Τὸ α τοῦ τ. *ἀλιὰ* (ποὺ ἀπαντᾶ πολλ. καὶ μὲ διάφορους συγγενικοὺς τ. σὲ ὁρισμένα ἰδιώμ.) ἀπὸ συνεκφορὰ ὅταν ἀκολουθῆ ἡ πρόθ. *ἀπὸ* (βλ. ΙΛ, λ. *ἀλλοίμονον,* ἐτυμ. καὶ πιὸ κάτω στὸ ἄρθρο τοῦτο *δ*^{2}), ἐνῶ ὁ τ. *ἀλὶς* (ποὺ ἀπαντᾶ καὶ σήμ. πολλ.) ἀπὸ συνεκφορὰ ὅταν ἀκολουθῆ ἡ πρόθ. *σέ.* 'Ο τ. *ἀλί,* πιθ. ἤδη στὰ 'Αποφθ. πατέρ. (P.G. 65) 372B, εἶναι πολὺ συχνὸς καὶ στὰ σημερ. ἰδιώμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλοίμονον*).

'Αλίμονο, κρίμα· **α**) (Χωρὶς νὰ συνδέεται μὲ ἀντων. ἢ μὲ οὐσ. ποὺ νὰ δηλώνη πρᾶγμα) : *'Αιλί! ἐλάλουν θλιβερὰ* Πόλ. Τρωάδ. 611· *λουρίκιν οὐκ ἠμπόρεσε ἀιλὶ νὰ τὸν κρατήση* Πόλ. Τρωάδ. 598· *τὸν βάλη εἰς τὰ βρόχια της, ἀλὶ τὸ τί τοῦ γίνη!* Σαχλ. Α' PM 357· *'Αιλὶ καὶ τί κερδίζουσιν νὰ σφάλλουν πρὸς τὸν Θεόν;* Χρον. Μορ. H 1256· *ἀλὶ καὶ ἂν σὲ εὕρουσιν, ἀλὶ καὶ ἂν σὲ πιάσουν* Διήγ. παιδ. 165· *ἀιλὶ νὰ εὑρέθη ὁ τρόπος καὶ νὰ ἐσταυρώσασι καὶ ἐμὲν ἀντάμα μετὰ σένα!* Δελλ. Γ' 356· *'Αλὶ κρίμα τὸ ἔποισεν ὁ Ἔρωτας σ' ἐμένα* Ch. pop. 539· *'Αιλὶ ζημία ὅπου ἐγένετον ἐκείνην τὴν ἡμέραν* Χρον. Μορ. H 1111· **β**) (μὲ γεν. προσ. ἢ πράγματος): *'Οιμένα ὁ κακορίζικος ἀιλὶ τοῦ ριζικοῦ μου!* Πανώρ. Β' 63· *ἡ κερά μου τὸ γροικᾶ κι' ἀλὶ τοῦ ριζικοῦ σου* Κατζ. Α' 322· *ἀμὴ ὁποὺ τὸν ἐπρόδωκεν, ἀλί του πόθεν πάγει* Μυστ. παθ. 120^{22}· **γ**) (μὲ αἰτ. προσ. ἢ πράγματος): *ἀιλὶ τὸν γράψη ἄτυχον τῆς Δυστυχίας τὸ χέριν* Λόγ. παρηγ. O 86· *ἀλὶ τὸν βάλη ἡ φυλακὴ καὶ τὸν σφαλίση ἡ πόρτα!* Σαχλ., 'Αφήγ. 464· *'Αλὶ τοὺς καρτερεῖ τὸ δολερὸν μαντάτον* 'Απόκοπ. 404· *καὶ ἀλὶ* (ἐνν. *τὸν* ἢ *του*) *ὁποὺ πέση εἰς χεῖρας του καὶ ὁποὺ τὸν γνωρίση* Διγ. A 192· *ἀλὶ τὴν ψυχήν μου καὶ τὸ κακόν μου γῆρας* Διγ. (Hess.) Esc. 535· *ἀλὶ τὸ ριζικόν του* Κατζ. Δ' 32· **δ**^{1}) (μὲ τὴν πρόθ. *εἰς*): *καὶ ἔκλαιγεν καὶ*

ἔλεγεν : ἀλὶ σ' ἐμένα τώρι Διγ. O 2308· *καὶ στὸ χωριὸ γυρίζουν σε κι' ἀιλὶ εἰς τὴν θανήν σου* Πουλολ. 98· *'Αλίμονον εἰς τά 'παθα καὶ ἀλὶ στὰ θέλω πάθει* Ch. pop, 456· **δ**^{2}) (μὲ τὴν πρόθ. *ἀπό*): *ἀλιὰ ἀπὸ μένα ὅτι μὲ κάνεις νὰ θυμηθῶ* 'Εβρ. 'Ελεγ. 174. — Πβ. καὶ *ἀλίμονον.*

ἀλὶ τό, 'Αλφ. (Κακ.) 14^{60}· *ἀιλί,* Λόγ. παρηγ. (Lambr.) O 178.

Τὸ ἐπιφ. *ἀλὶ* ὡς οὐσ. Πβ. καὶ *ἀλίμονον* τό.

Συμφορά, θλίψη : *καὶ εἴ τιναν εὕρη στὸ καλόν, χαρὰ ἐκεῖνον ἔχει· καὶ εἴ τιναν εὕρη στὸ κακόν, ἀλὶ ἐκεῖνον ἔχει* 'Αλφ. 14^{60}· *νὰ μὴ φανῆ καὶ γνωριστῆ καὶ ἀιλὶ ἐσέναν ἔχει* Λόγ. παρηγ. O 178. — Πβ. *ἀλίμονον* τό.

ἀλιά, ἐπιφ., βλ. *ἀλί.*

ἀλιάδα ἡ, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 319.

'Απὸ τὸ ἰταλ. *agliata* ⟨λατ. *allium* = σκόρδο ('Ανδρ., Λεξ.). 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Σκορδαλιὰ ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ μιὰ ματζέταν ὅμορφη παλιὰ νὰ βρῆς νὰ σφάξης* (παραλ. 2 στ.) *νὰ κάμωμε μαγειρευτὴ κι' ὀφτὴ μὲ τὴν ἀλιάδα* ὁ.π.

ἀλιεύω, 'Ιατροσ. (Legr.) ϡθ', Ριμ. 'Απολλων. (Morgan) 330, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ). 17^{2}.

Τὸ πιθ. ἀρχ. *ἀλιεύω* (L-S). 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ψαρεύω ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ψαράδες ἐβουλήθησαν νὰ πάγουν νὰ ψαρέψουν, καθὼς εἶναι ἡ τέχνη τους, νὰ πάγουν ν' ἀλιέψουν* Αἰτωλ., Μῦθ. 17^{2}.

ἀλικούκνιον τό, 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 44^{507}.

Ἄγνωστη λ.: *παλαιὸν ἀλικούκνιον* ὁ.π.

ἀλίμονον, ἐπιφ. Διγ. (Καλ.) A 2005, Βέλθ. (Κριαρ.) 1104, 'Ακ. Σπαν. (Legr.) 29^{47}, 31^{96}, 33^{161}, 39^{333,336}, Πουλολ. (Krawcz.) 205, 'Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 489, Λίβ. (Lamb.) Sc. 384, Δελλ. (Μανούσ.) Α' 1503, Γ' 280, 409, 'Αχιλλ. (Hess.) N 1560, Ch. pop. (Pern.) 39, 412, 805, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 104^{9}, 125^{39}, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) A 30, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K 513, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) M 414, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 183, 1327, 'Ιστ. Βλαχ. (Legr.) 595, 2359 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 1], 2373 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 15], 2411 [= Γέν. Ρωμ. (Λάμπρ.) 51], 2419, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 357^{24}, 404^{12}, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 1079, Διγ. (Lambr.) O 1869, Διακρούσ. (Ξηρ.) 113^{7}· *ἀιλίμονον,* Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 125, Δελλ. (Μανούσ.) Γ' 319, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 38· *ἀλέμονον,* 'Απαρν. (Πολ. Λ.) 1.

'Η ἐτυμ. ἀβέβαιη. Πιθ. ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀλλ' οἴμοι* (βλ. Ξανθουδίδη, 'Ερωτόκρ. σ. 485 καὶ 'Ανδρ., Λεξ.· πβ. ὅμως καὶ Πολ. Ν., BZ 7, 1898, 158 καὶ Παροιμ. Α' 503, ποὺ παράγει ἀπὸ τὸ *ἠλὶ ἠλὶ* μὲ πρόταξη τοῦ ἐπιφ. *ἆ*. Βλ. ἐπίσης, Μαυροφρύδη, 'Εκλ. Α' σ. 443 καὶ Φιλ., Γλωσσογν. Α' 24. 'Ο τ. *ἀιλίμονο(ν)* καὶ σήμ. στὴν Κρήτη· ὁ τ. *ἀλέμονον,* παραλλαγμένος λίγο, στὴν Ἤπειρο. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλοίμονο*).

'Αλίμονο, ὅπως καὶ σήμ. **α**) (Χωρὶς νὰ συνδέεται μὲ ἀντων. ἢ μὲ οὐσ. ποὺ νὰ δηλώνη πρᾶγμα) : *ἂν ἴδης εἰς τὸ πέλαγος καράβιν κινδυνεῦον* (παραλ. 1 στ.), *ἐσὺ λέγεις ἀιλίμονον κ' ἐκεῖ θεωροῦν ἀγγέλους* Γλυκᾶ, Στ. 125· *'Αλέμονον ἡ τάλαινα πῶς ἄρξομαι τοῦ λόγου* 'Απαρν. 1· *καὶ φεῦ! καὶ πάλι ἀλίμονον! οὐαί! τί τοὺς συνέβη!* Βέλθ. 1104· *Δὲν μὲ λυπᾶσαι, ἀλίμονον, δὲν μὲ ψυχοπονᾶσαι...;* Ch. pop. 805· *'Αλίμονον, καλὴ κυρά, λυπήσου με κ' ἐμένα* 'Ερωτοπ. 489· *ἀλίμονον, ἀλίμονον, Θεὲ τῶν πάντων κράζει* Παλαμήδ., Βοηβ. 1327· **β**) (μὲ αἰτ. προσ. ἢ πράγματος): *'Αλίμον'* (ἐνν. ἐκεῖνον) *ὅποιος γελαστῇ νά 'χη 'ς γυναῖκα ὀλπίδα* 'Ερωτόκρ. Ε'

1079· *Ἀιλίμονον τὴν ἐλεεινήν, ἀιλίμονον τὴν ξένην* Δελλ. Γ′ 319· *ἀλίμονον τὸν ἄνθρωπον! τίς ἔνι οὐκ ἐγνωρίζω* Λίβ. Sc. 384· **γ)** (μὲ τὴν πρόθ. *εἰς*): *ἀλίμονον στὴ χώρα μας, ἀφῆς τὴν ἐξεσκίσαν οἱ Τοῦρκοι καὶ ἐσέβησαν μέσα κ᾿ ἐκαταντῆσαν* Θρ. Κύπρ. Μ 414· *Ἡ κόρη μου ἐχάθηκεν, ἀλίμονον εἰς ἐμένα* Διγ. Α 2005· *ἀιλίμονον εἰς τὴν συμφοράν!* Χίκα, Μονωδ. 38.

ἀλίμονον τό, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1560.

Τὸ ἐπιφ. *ἀλίμονον* ὡς οὐσ. Πβ. καὶ *ἀλὶ* τό, καθὼς καὶ ΙΛ, λ. *ἀλλοιμονάκι* καὶ *βάχ*, ὅπου μνημονεύονται ἔναρθρα ἐπιφ., προάγγελοι τῆς οὐσιαστικοποίησης τοῦ ἐπιφ.

Συμφορὰ (Γιὰ τὸ ὅτι ἐπιφ. γίνεται οὐσ. πβ. ἐπίσης τὸ μτγν. *οὐαὶ ἡ* = συμφορὰ ΚΔ Ἀποκ. 9, 12 καὶ τὸ οὐσ. ἡ *βάστα*, προστακτ., εἶδος ἐπιφ., ποὺ σημαίνει ὑπομονή, ΙΛ): *κανεὶς τοῦτον οὐκ ἔτρεψεν ἢ ἐνίκησεν πολλάκις, ἀλλ᾿ ὅσοι τὸν ἐγύρισαν τὸ ἀλίμονον ἐπῆραν* ὅ.π.

ἀλίμονος, ἐπίθ. Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 34^{177}.

Ἀπὸ τὸ ἐπιφ. *ἀλίμονο(ν)*. Ὡς ἐπίθ. ἀπαντᾶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλοίμονος*).

Ἀλιτήριος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *ὁ Θεὸς νὰ σὲ καταργήσῃ, ὦ σπανέ, ἀλίμονε, ἀθώρητε, ἀκτένιστε, ἀνείκαστε καὶ ἀκοίμητε* ὅ.π.

ἀλιρόνα ἡ, βλ. *λιρόνα*.

ἀλίς, ἐπιφ., βλ. *ἀλί*.

ἀλισιβερίσι τό· *ἀλισφιρίσι*, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 58.

Τὸ τουρκ. *alis veris* = λαβεῖν - δοῦναι (Χατζ., Ξέν. στοιχ., λ. *ἀλίσι, βερίσι*). Ἡ λ. καὶ στὸν Ἰωακεὶμ Κύπριο (βλ. Κριαρ., Κρ. Χρ. 15 - 16, τεῦχ. β′, 1961 - 2, 403), καθὼς καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ). Πβ. καὶ τὸ σημερ. *ἀλισιβερίζομαι*.

Δοσοληψία, ἐμπορικὴ συναλλαγὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *καὶ τὴν ἐνορίαν μου ἐπῆραν καὶ ἀφόρισαν ὅτι ὅποιος μὲ συντύχῃ...ἢ συνδράμῃ ἢ ἔργῳ ἢ λόγῳ ἢ ὅποιος κάμῃ ἀλισφιρίσῃ ἢ ὅποιος ἀγοράσῃ τὸ κρασί μου...* ὅ.π.

ἀλίσκω, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 186, Φυσιολ. (Legr.) 147.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἁλίσκομαι* (Χατζιδ., ΜΝΕ Α′ 128). Παλαιότερη μαρτυρία βλ. στὸ Hatzid., Einl. 198). Βλ. ἐπίσης καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Α′ 128 καὶ Χαριτων., Πραγμ. Ἀκ. Ἀθ. 15, 1951, 39.

Συλλαμβάνω, πιάνω : *ἐδὰ κρατεῖ μ᾿ ἡ ἐντροπὴ καὶ ἡ ὑποταγή μου, ἀμὴ ν᾿ ἁλίσκω σε* (χφ V *ν᾿ ἀλίσκωσα*, χφ P *ναχήσβοσα*· Ξανθ. ἀπίθ. πρότεινε, B-NJ 5, 1927, 355, *ν᾿ ἀλύκτησα* = ὑλάκτησα· διορθώσ.) *δαμίν, νά ᾿χαψα τὴν οὐράν σου* Διήγ. παιδ. 186.

ἀλισμάριν τό, βλ. *ἀλασμάριν*.

ἀλιστός, ἐπίθ. Κυνοσ. (Hercher) 595^{1}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἁλιστός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἁλατισμένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἀξούγγιν ἁλιστὸν τὸ ἴσον ἔψησον* ὅ.π.

ἀλισφιρίσι τό, βλ. *ἀλισιβερίσι*.

ἀλίτη ἡ, βλ. *ἀλητύς*.

ἀλκὴ ἡ, βλ. *ἀλυκή*.

ἀλλά, σύνδ. Προδρ. (Hess.-Pern.) Ι 17, Καλλίμ. (Κριαρ.) 2002, Διγ. (Hess.) Esc. 592, Βέλθ. (Κριαρ.) 190, 1053, 1077, 1091, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 8379, 8380 (ἔκδ. *ἀλλαδή*·

διορθώσ.), Πουλολ. (Krawcz.) 332, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 102, 304, 412, 833, Συναξ. γαδ. (Wagn.) 23, Λίβ. (Μαυρ.) P 2490, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1415, 2759, Esc. 2564, 3916, Γαδ. διήγ. (Ἀλεξ. Λ.) 65, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 31^{7}, 101^{39}, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 162, Πανώρ. (Κριαρ.) Γ′ 298.

Ὁ ἀρχ. σύνδ. *ἀλλά*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) (Ἐπιτατ.) ὅμως, καὶ μάλιστα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. λ.χ. *σπίτι, ἀλλὰ τί σπίτι.*) : *ὡς ἔμαθον ἐχάρησαν, ἀλλὰ χαρὰν μεγάλην* Καλλίμ. 2002· *ἀλλ᾿ ἔχω πόνον ἄπειρον καὶ θλῖψιν βαρυτάτην καὶ χαλεπὸν ἀρρώστημα καὶ πάθος, ἀλλὰ πάθος!* Προδρ. Ι 17· *καὶ εἶχαν γὰρ ἐξαίρετην χαράν, ἀλλὰ μεγάλην* Διγ. 592. **2)** (Μὲ τὸ *καὶ* σὲ καταφατικὲς προτάσεις καὶ τὸ *οὐδέ* σὲ ἀποφατικὲς) ἐπίσης καί, ἀκόμη καί, ἐπιπροσθέτως: *κι᾿ ὁρίζει νὰ ἐπάρῃ τὸν ὅλον του δὲ τὸν λαόν, ἤγουν Σκορτῶν τοῦ δρόγγου, τῆς Καλαμάτας, ἀλλὰ δὴ* (ἔκδ. *ἀλλαδή*· διορθώσ.) *καὶ τοῦ Περιγαρδίου* Χρον. Μορ. P 8379· *καὶ ἀστραπόβροντο πολύ, ἀλλὰ καὶ ἀνεμοζάλη* Βέλθ. 1091· *φίλον δὲν ἔχει δποὺ θαφῇ, ἀλλ᾿ οὐδ᾿ δπ᾿ ἀποθάνῃ* Ἀπόκοπ. 162. Πβ. *ἀκμὴν* 2, *ἄλλος* 3 (οὐδ.), *ἀμή*.

ἄλλα - ἄλλα, ἐπιφ., βλ. *ἀλλὰχ - ἀλλάχ*.

ἀλλαγὴ ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 43^{31}, 406^{9}, Θησ. (Βεν.) Ζ′ [77^{5}], Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) Ἐπίλ. Ι 494· *ἀλλαγωγή*, Ὡροσκ. (Λάμπρ.) 44^{32}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλλαγή*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ). Ὁ τ. *ἀλλαγωγὴ* καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλαγή*).

1) Ἀντάλλαγμα : *τὸ ἀλλότριον οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ δώσῃ, ἄνευ νὰ τὸ ἀγοράσῃ, οὗ ἂν δώσῃ διὰ ἐκεῖνον τὸ πράγμαν ἀλλαγὴν κατὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἄλλου* Ἀσσίζ. 406^{9}. **2α)** Φορεσιὰ (Πβ. καὶ Du Cange, λ. *ἀλλαγαί*· βλ. Κουκ., ΒΒΠ Β^{2} 21 καὶ Κοραῆ, Ἄτ. Α′ 51· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 5) : *Στὴν μέσην τους δὲν δύνουνται ζωνάριν νὰ βαστάξουν· ἐδῶ* (δηλ. στὸν Ἅδη) *δὲν εἶναι ἀλλαγές, τὴν σκόλην διὰ ν᾿ ἀλλάξουν* Ἀπόκοπ. Ἐπίλ. Ι 494· πβ. *ἀλλάγιον* 3, *ἄλλαγμα* 3, *ἀλλακτόν, ἀλλαξία* 4, *μονάλλαγος*· **β)** ἐπὶ μέρους τμῆμα τῆς στολῆς τοῦ ἱερέα (Πβ. καὶ Du Cange, λ. *ἀλλαγαί*· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 5β) : *στόλες τῶν ἱερέων, ἤγουν πετραχήλια, φαιλόνια, στιχάρια ἢ ἄλλην ἀλλαγὴν τοῦ ἱερέως* Ἀσσίζ. 43^{31}.

ἀλλαγιάζομαι, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 449.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλλάγιν*. Τὸ ἐνεργ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ὀργανώνομαι σὲ «ἀλλάγια» : *ὁρίζει ἀλλάγια θαυμαστὰ τριακόσια πενήντα* (παραλ. 2 στ.) *καὶ πόλεμον ἐκήρυξεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος· πάντες ἀλλαγιάσθησαν, ἔστησαν ἐξ ἑτοίμου* ὅ.π.

ἀλλάγιν τό, βλ. *ἀλλάγιον*.

ἀλλάγιον τό, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 369· *ἀλλάγιν*, Σπαν. (Hanna) Α 466, Σπαν. (Λάμπρ.) V 488, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 413, 416, 437, 480, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 644, 1137, 3700, 3707, 3710, 3711, 4657, 4659, 4671, 4762, 5027, 5056, 5059, 5061, 5063, 5339, 5341, 5346, 5351, 5356, 5379, 5386, 5403, 5409, 5679, 6203, 6613, 6651, 6811, 6971, 6974, 6992, 6998, 7003, 7006, 7016, 7018, 7021, 7024, 7028, 7042, 7048, 7067, 8985, 8989, 9020, 9035, 9116, 9131, 9132, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 3707, 3948, 5339, Πανάρ. (Λαμψ.) 65^{20,22}, Ἀχιλλ. (Haag) L 349, 375, 377, 385, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 366, 368, L 329, 355 (ἔκδ. *δέκα λόγια*· διορθώσ.), 409, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 262, 265, 273, Ἰμπ. (Κριαρ.) 462, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 183, 232, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) Κ 228, Μαχ. (Dawk.) 116^{6}, 130^{18}, Θησ. (Foll.) Ι 54, 69, 70, Θησ. (Βεν.) Η′ [88^{6}], [114^{1}], ΙΑ′, [52^{1,2,8}], Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 48,

70, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 204, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 120, Ἀχέλ. (Pern.) 1079, 1099, 1712, 2439, 2484, Σταυριν. (Legr.) 317, Διακρούσ. (Ξηρ.) 83^{10}, 106^{28} (ἔκδ. *τὰ λόγια*· Ξανθ., Χρ. Κρ. 1, 1912, 302 διόρθ.: *τ' ἀλλάγια*)· *ἀλλάι*, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 5403· *ἐλλάγι*, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) K 176.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀλλαγή*. Γιὰ τὴν ἐπίδοση τῶν ὑποκορ. σὲ *-ιον* > *-ιν* ἀπὸ θηλ. οὐσ. πβ. *ἀλαλάι* (ἐτυμ.). Γιὰ τὴν ἐτυμ. καὶ σημασ. βλ. Ψάλτη, Ἀθ. 27, 1915, 99 - 107 (πβ. Kretschmer, Glotta 11, 1921, 99), Ξανθ., B-NJ 2, 1921, 205, BZ 18, 1909, 590, Guilland, REB 18, 1960, 83 - 84, 92, Μητσάκη, Ἀχιλλ. 17. Ἡ λ. ἤδη στὰ Τακτικὰ ποὺ ἀποδίδονται στὸ Λέοντα Ϛ' (Guilland, ὅ.π. 84). Βλ. καὶ Du Cange, λ. *ἀλλάγιον* καὶ *ἀλλάγια*, Sophocl., λ. *ἀλλάγιον* καὶ Κοραῆ, Λεξιλ. σημ., λ. *ἀλλάγι*. Οἱ τ. *ἀλλάγι*, *ἀλλάι* καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλάι*).

1α) Στρατιωτικὴ μονάδα (Γιὰ παρόμ. σημασ. στὰ Τακτικὰ βλ. Guilland, REB 18, 1960, 84 καὶ 92) : *Δώδεκα ἀλλάγια ἐποίησεν νὰ εἶναι τοῦ πολέμου* (παραλ. 2 στ.)· *καὶ πάσα ἕνα ἀλλάγιον καὶ πάσα ἕνα σκῆπτρον τριακόσιους ἔχει θαυμαστοὺς ἄνδρας δοκιμασμένους* Ἀχιλλ. N 366, 369· *καθ' ὥρ' ἀποὺ τὸν πόλεμον τ' ἀλλάγια συναλλάσσαν* Ἀχέλ. 1099· *ὄρθωσεν τὰ φουσάτα του εἰς τρία ἀλλάγια* Διήγ. Ἀλ. V 70· *Ἐὰν σὲ θέσουν εἰς ἀρχὴν καὶ πέσης εἰς ἀλλάγιν, τὴν μὲν ψυχήν σου πρόσεχε πάντα τοῦ νὰ φυλάττης, τοὺς δὲ συστρατιώτας σου τίμα καὶ ἀσχολοῦ γε* Σπαν. V 488· **β)** τάγμα ἱππικοῦ (Γιὰ παρόμοια σημασ. στὰ Τακτικὰ βλ. Pertusi, BZ 49, 1956, 93) : *ὁρίζει ἀλλάγια θαυμαστὰ τριακόσια πενήντα καὶ τὸ καθὲν ἀπὸ ἑκατὸν εἶχεν καβαλαρίους* Ἀχιλλ. N 445. **2)** Σμῆνος πουλιῶν (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλάι* 4) : *Τὰ ὄρνια πῶς μαζώνουνται ἐλάγετε στὸ βρῶμα καὶ ὀπίσω τους τ' ἀλλάγι τους ὡς φαμελιὰ στὸ δῶμα;* Ἀπόκοπ. 204. **3)** Φορεσιὰ (Γιὰ τὴ σημασ. βλ. Ἄμ., Ἀθ. 28, 1916, ΛΑ 127· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλάι* 8): *Φέρνουν ἀλλάγια θαυμαστά, χάσδια χρυσοβουλλάτα καὶ καμουχάδες χρυσωτοὺς μὲ τὸ μαργαριτάριν* Ἰμπ. 462. Πβ. *ἀλλαγὴ* 2α, *ἄλλαγμα* 3, *ἀλλακτόν*, *ἀλλαξία* 4.

ἄλλαγμα τό, Πεντ. (Hess.) Γέν. XLV 22· *ἄλλαμα*, Μαχ. (Dawk.) 522^{18}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 3.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλλαγμα*. Ὁ τ. *ἄλλαμα* καὶ σὲ ναξ. ἔγγρ. (Κατσουρ.) $4^{20,22}$ μὲ τὴ σημασ. ἀντίτιμο. Ἡ λ. καὶ σήμ. καὶ στοὺς δύο τ. (ΙΛ, λ. *ἄλλαμα*).

1) (Προκ. γιὰ χρόνο) μεταβολή, ἐναλλαγή, διαδοχὴ (Πβ. ΙΛ, λ. *ἄλλαμα* 1): *μὲ τοῦ καιροῦ τ' ἀλλάματα, π' ἀναπαημὸ δὲν ἔχου* Ἐρωτόκρ. Α' 3. Πβ. *ἀλλαξία* 1. **2)** Ἀλλαγή, ἀντικατάσταση (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἄλλαμα* 3): *καὶ ἔδωκέν του τὸ σάλβο - κουντοῦτον...καὶ τὸ χαρτίν τοῦ ρηγὸς τοῦ ἀλλαμάτου* Μαχ. 522^{18}. **3)** Ἀλλαξιὰ (Πβ. ΙΛ, λ. *ἄλλαμα* 3γ): *ὁλωνῶν τοὺς ἔδωσε τοῦ ἀνὴρ ἀλλάγματα ροῦχα καὶ τοῦ Βενιαμὶν ἔδωσε τριακόσια ἄσπρα καὶ πέντε ἀλλάγματα ροῦχα* Πεντ. Γέν. XLV 22. Πβ. *ἀλλαγὴ* 2α, *ἀλλάγιν* 3, *ἀλλακτόν*, *ἀλλαξία* 4.

ἀλλαγμὸς ὁ, Ἑρμον. (Legr.) X 69, Πεντ. (Hess.) Λευιτ. XXVII 10.

Ἡ λ. σὲ παπυρ. (L-S Suppl.)· πβ. καὶ L-S καὶ L-S Κων/νίδη.

Ἀνταλλαγή: *ὅταν ἔδωκεν τὴν ζώνην τὴν χρυσόηλον ἐκείνην χάριν ἀλλαγμοῦ τῆς σπάθης* Ἑρμον. X 69. — Πβ. *ἀλλαξία* 2.

ἀλλάγω, βλ. *ἀλλάσσω*.

ἀλλαγωγὴ ἡ, βλ. *ἀλλαγή*.

ἀλλαδεφόρως, ἐπίρρ. Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) Α 638.

Ἄγνωστης ἐτυμολογίας.

(Πιθ.) κατὰ κάποιο τρόπο : *Οὐδὲ παλάτια δύνονται, οὐδ' ἐκκλησιὲς μποροῦσι ἀλλαδεφόρως τὸν καημὸν τὸν ἔχω ν' ἀμπαντοῦσι* ὅ. π.

ἀλλάζω, βλ. *ἀλλάσσω*.

ἀλλάι τό, βλ. *ἀλλάγιον*.

ἀλλακτὸν τό, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K 445, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) M 402.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἀλλακτὸς* ὡς οὐσ. Ἡ λ. ἤδη στὴν Ἐκλ. Λέοντ. (Ζέπ.) καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλαχτός*).

Φόρεμα, ἀλλαξιὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλαχτὸς* Β1): *ζημία εἰς ἐκεῖνα τ' ἀλλακτὰ τὰ ἐμορφοκαμωμένα μεταξωτά, 'πομάνικα, ποὺ 'ταν χαρκουπιασμένα* Θρ. Κύπρ. M 402. — Συνών. *ἀλλαγὴ* 2α, *ἀλλάγιν* 3, *ἄλλαγμα* 3, *ἀλλαξία* 4.

ἀλλαλάι, βλ. *ἀλαλάι*.

ἀλλαλλά, βλ. *ἀλλὰχ - ἀλλάχ*.

ἄλλαμα τό, βλ. *ἄλλαγμα*.

ἀλλαμάς, ἐπίρρ. Μαχ. (Dawk.) 256^{10}.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ θηλ. ἀριθμ. *μία* (μὲ νοούμενο τὸ οὐσ. *φορά*)· βλ. Dawk., Ἀφ. Χατζιδ. 45. Γιὰ τὸ σχηματ. τῆς λ. μὲ ἀφομοίωση τοῦ *ο* σὲ *α* πβ. τὸ ποντ. *ἀλλομίαν* (Παπαδ. Α., Λεξ., λ. *ἀλλομίαν*), τὰ καππαδ. *ἀλλαμιὰ* καὶ *ἀλλαγμιᾶς*, καθὼς καὶ ἄλλους συγγ. τ. (ΙΛ, λ. *ἀλλομίαν*). Τὸ τελικὸ -ς ἀναλογ. πρὸς τὰ ἐπιρρ. σὲ -ς.

Ἄλλη μιὰ φορά, πάλι (Πβ. γιὰ τὴ σημασ. τὸ *ἄλλη μιὰ* τοῦ Πιστ. βοσκ., Joann., I 2, 319): *εἰ δὲ καὶ θέλετε νὰ ποίσετε ὡς φρίνιμοι, ὡς ἀφέντες ὅπου εὑρίσκεσθε, ἀλλαμὰς νὰ σᾶς ἀγρωνίσουν οἱ παρχατώττεροι ἀνθρῶποι, ἀποδιαβάσετέ τον* ὅ.π.

ἀλλαξὰ ἡ, βλ. *ἀλλαξία*.

ἀλλαξία ἡ, Θησ. (Schmitt) 337 VII 68, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 108^{10}, 114^{18}, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 36^{87}· *ἀλλαξιά*, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' [412]· *ἀλλαξά*, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 1118, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ' [182], Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 133, Γ' 488, 533, Ἰντ. δ' 43.

Ἀπὸ τὸ *ἀλλάσσω* καὶ τὴν κατάλ. *-ία* (Ἀνδρ., Λεξ.). Ὁ τ. *ἀλλαξὰ* καὶ στὸ Βλάχ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλαξιά*).

1) Μεταβολή : *ἀλλ', ὦ χρόνε κακότατε, πόσες ἀλλαξίες κάμνεις μὲ τοὺς χρόνους σου* Χίκα, Μονωδ. 36^{87}. Πβ. *ἄλλαγμα* 1. **2)** Ἀνταλλαγὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλαξιὰ* 2) : *πολλὰ μεγάλην ἀλλαξὰ καὶ παινεμένη κάνεις· διαλέγεις πλούτη κι' ἀφεντιὲς καὶ δὲν ψηφᾶς τὰ λίγα κι' ἀφήνεις ἕνα δουλευτὴ καὶ παίρνεις ἕνα ρήγα* Ἐρωτόκρ. Γ' 1118. Πβ. *ἀλλαγμός*. **3)** Ἀντάλλαγμα : *Μ' ἀπῆς τὸ δακτυλίδι σου μὄχεις ἐσὺ δοσμένα, ἔπαρε τώρα κι' ἄλλαξε καὶ τὸ δικό μου ἐμένα* Φορτουν. Γ' 488· *Τώρα κ' ἐμεῖς τὴν Ἕλενα εἰς ἀλλαξὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἐπήραμε ὀγιὰ νὰ γδικιωθοῦμε* Φορτουν. Ἰντ. δ' 43. Πβ. *ἀλλαγὴ* 1. **4)** Φορεσιὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλαξιὰ* 4) : *σοῦ τάσσω καὶ μιὰν ἀλλαξὰ ροῦχα τῆς ὀρεξῆς σου* Φορτουν. Α' 133· *μιὰν ἀλλαξὰ τὴν ἤκαμε ροῦχα σὰν παλαντίνος* Φορτουν. Γ' 533. Πβ. *ἀλλαγὴ* 2α, *ἀλλάγιν* 3, *ἄλλαγμα* 3, *ἀλλακτόν*.

ἄλλαξις - ξη ἡ, Θησ. (Foll.) I 134, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 50, Ἀχέλ. (Pern.) 1357.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλλαξις*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἄλλαξι*).

1) Ἀλλαγή, μεταβολή· μεταμόρφωση (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ.· πβ. Steph.,

Θησ.) : *Τέτοια ἄλλαξη ν' ἐγίνετον* (ἔκδ. : *ἄλλαξιν ἐγίνετον*) *λέγω μέσα εἰς ἐκεῖνες, ὅτι μὲ βιᾶς τὸ ἐπίστευαν καμπόσες ἀπ' ἐκεῖνες* Θησ. I 134. **2)** 'Εναλλαγή, ποικιλία: *ὦ φίλε μου γλυκύτατε, δὲ γνώθεις πάσα ἡμέρα μὲ πόσες ἄλλαξες περνοῦ τὴν κοσμικὴ ἑσπέρα;* Φαλιέρ., Ρίμ. L 50.

ἀλλαξοβασιλίκι τό, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 562^{24}.

'Από τὸν ἀόριστο *ἄλλαξα* καὶ τὸ οὐσ. *βασιλίκι*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Αναστάτωση ποὺ προέρχεται ἀπὸ ἀλλαγὴ πολιτικῆς κατάστασης ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *στὸ πόρτο μου ἐμπήκασι ὅλα τὰ μπεϊλίκια. Ὤφου! στοῦ λόγου μου θωρῶ ἀλλαξοβασιλίκια* ὅ.π.

ἀλλαξοπροσωπισμένος, μτχ. 'Ιερόθ. 'Αββ. (Legr.) 337.

Μτχ. τοῦ **ἀλλαξοπροσωπίζω (ἀλλάσσω + πρόσωπο)* (Πβ. ΙΛ, λ. *ἀλλαξοπροσωπιάζω* καὶ *ἀλλαξοπρόσωπος*, καὶ 'Ανδρ., Λεξ., λ. *ἀλλαξο-*).

Ποὺ τὸ πρόσωπό του ἔχει ἀλλάξει ἀπὸ τὴν κούραση καὶ τὸ φόβο ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλαξοπροσωπιάζω*): *πάλιν μέγας ἔγινε σεισμὸς μὲ βοὴν καὶ αὐτός, ὥστε ὁπού...ἤλθαμεν ὡς νεκροὶ ἀλλαξοπροσωπισμένοι καὶ ἀγανακτισμένοι εἰς τὸν 'Ελεῖον καὶ ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν μας καὶ ἀνάγκην* ὅ.π. — Πβ. *ἀλλάσσω* A 1β, *ἀλλοιώνομαι, ἀλλοχροιαίνω, ἀμαυρώνω, ἀσχημίζω, μαυρίζω.*

ἀλλαπαβάνα ἡ, Κάτης (Ban.) 77.

'Από τὴν ἰταλ. ἔκφραση *alla pavana* (βλ. Garz., Diz., λ. *pavana*).

Χορὸς ποὺ συνηθιζόταν στὸ 16.—17. αἰ. : *οἱ μποντικοὶ ἐχορεύγασι, ἐπαῖζαν τὴν ἀλλαπαβάνα* ὅ.π.

ἀλλάργα, βλ. *ἀλάργα.*

ἀλλάσσω, Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 376, 'Ερμον. (Legr.) Λ 195, 'Απολλών. (Janss.) 391, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1712, 'Ιμπ. (Legr.) 337, Μαχ. (Dawk.) 8^{39}, 78^{39}, 254^{13}, 424^{12}, Θησ. (Βεν.) Η' [94^{8}], Σαχλ. (Vitti) N 264, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 47, Σαχλ., 'Αφήγ. (Παπαδημ.) 17, 'Απόκοπ. ('Αλεξ. Στ.) 116, 274, 494, Σκλάβ. (Μπουμπ.) 17, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 110, 224, Δεφ., Σωσ. (Legr.) 58, 'Αχέλ. (Pern.) 1028, 1276, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 107^{13}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 183, 339, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 33, Α' 437, Β' 365, Γ' 213, 281, 290, 613, Δ' 93, 145, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Πρόλ. Χάρου 19, Α' 319, 474, 642, 'Ιντ. α' 91, 146, Γ' 212, Δ' 285, Πιστ. βοσκ. (Joann.) V 2, 63, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 834, 1196, 1279, 1284, 1333, 1643, Β' 87, Γ' 361, 1323, 1370, 1675, Δ' 21, 403, 545, 841, 894, Ε' 225, 284, 722, Στάθ. (Σάθ.) Α' 281, Β' 40, 'Ιντ. β' 32, Γ' 31, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [168], Β' [1227], Φορτουν. (Ξανθ.) Πρόλ. 64, 'Ιντ. α' 134, Β' 315, 355, 420, Γ' 413, Ζήν. (Σάθ.) Β' 25, Δ' 44, Ε' 76, 295, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 144^{17}, 218^{24}, 298^{13}, 337^{24}, 355^{5}, 359^{26}, 363^{3}, 398^{3}, 437^{10}, 447^{4}, 451^{24}, 508^{18}, 532^{23}, 535^{10}, 539^{4}, 572^{26}· *ἀλλάττω*, 'Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 552^{26}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 45· *ἀλλάζω*, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 111^{19}, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 210, Μαρκάδ. (Legr.) 21, Διακρούσ. (Ξηρ.) 72^{22}· *ἀλλάσσω ἢ ἀλλάζω*, Λόγ. παρηγ. (Λάμπρ.) L 468, Προδρ., Σεβ. (Παπαδημ.) 23, Προδρ. (Hess. - Pern.) II GH 55, H 96g, Καλλίμ. (Κριαρ.) 1335, 'Ασσίζ. (Σάθ.) 13^{21}, $106^{13,26}$, 178^{16}, 259^{14}, 356^{27-8}, 357^{4}, 'Ορνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 554^{16}, Κυνοσ. (Hercher) 597^{19}, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 206, Διγ. (Hess.) Esc. 1194, Διγ. (Καλ.) Esc. 1194, 1779, Βέλθ. (Κριαρ.) 155, 1068, 1266, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 169, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 2094, 5416, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 2094, 5416, Πουλολ. (Ζώρ.) 'Αθ. 174, Πουλολ. (Krawcz.) 177, Πτωχολ. (Ζώρ.) N 747, Διήγ. Βελ. (Cant.) 431, 'Ερωτοπ. (Hess. - Pern.) 256, Λίβ. (Μαυρ.) P 1958, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1694, Λίβ. (Lamb.) Esc. 2850, Λίβ.

(Lamb.) N 248, 779, Λίβ. (Wagn.) N 248, 3685, 3693, 'Αχιλλ. (Hess.) N 1534, Rechenb. (Vog. - Hung.) 12^{1}, 37^{1}, Μαχ. (Dawk.) 182^{10}, 252^{21}, 296^{18}, 510^{32}, 648^{14}, Δούκ. (Grecu) 227^{33}, Θησ. (Βεν.) Η' [94^{8}], Ριμ. κόρ. (Pern.) 591, 667, Νεκρ. βασιλ. (Μανούσ.) 26, Διήγ. 'Αλ. (Mitsak.) V 86, Διήγ. 'Αγ. Σοφ. (Ban.) 156^{28}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 87^{8}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 194, 243, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 36, 38, Φαλιέρ., 'Ιστ. (Ζώρ.) V 306, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 47, Πεντ. (Hess.) Γέν. XXXI 7, XXXV 2, Λευιτ. XXVII 10, Βίος γέρ. (Schick) V 817, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 70^{12}, 75^{2}, 87^{12}, 93^{4}, 100^{18}, 107^{9}, 108^{28}, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) M 456, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 58^{8}, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 346^{26}, 347^{2}, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 30, 64, 65, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 173 ι', 212, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) 'Αφ. [109], Β' [1213], Δ' [102], Ε' [237], Λίμπον. (Legr.) 297, Διγ. (Lambr.) O 605, 1747· *'λλάσσω ἢ 'λλάζω,* 'Ερωτοπ. (Hess.-Pern.) 505, 'Αχιλλ. (Haag) L 1228, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 356^{9}· *ἐλλάσσω,* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 549^{4}· *ἀλλάγω,* Διγ. (Lambr.) O 1383· μτχ. *ἀλλαγμένος,* 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 816· *ἀλλαμένος,* 'Ιμπ. (Legr.) 508, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K 61^{157}, Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 145, 'Ερωφ. (Ξανθ.) Β' 236, 258, Δ' 153, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 1, 71, 'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 163, Θυσ. (Μέγ.²) 565, Στάθ. (Σάθ.) Β' 36, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [1039], Φορτουν. (Ξανθ.) 'Ιντ. α' 98, Γ' 440, Δ' 471.

Τὸ ἀρχ. *ἀλλάσσω*. Ὅλοι οἱ τ. (ἐκτὸς τοῦ *ἀλλάττω*) ἀπαντοῦν καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλάζω*). Γιὰ τὸν τ. *ἀλλάγω* βλ. ἐπίσης Χατζιδ., MNE Α' 282 καὶ γιὰ τὴν ἐπιθ. μτχ. *ἀλλα(γ)μένος* βλ. τὸν ἴδιο, ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 8. 'Από τὸ *ἀλλάσσω* (στὴ σημασ. 5α) παράγωγα: *ἀπαλλάσσω* (= βγάζω τὴν ἐπίσημη στολή), *ἀλλάξιμον* (= τὸ σύνολο τῶν ἐπίσημων ἐνδυμάτων ποὺ φορεῖ κανεὶς) καὶ *ἀλλαξιμάριον* (= ὁ τόπος ὅπου βάζει ὁ αὐτοκράτορας τὴν ἐπίσημη στολή του) στὸν Πορφυρογ. (Ἔκθ., Vogt, Α' 24).

Α' Μτβ. **1α**) 'Αλλάζω, μεταβάλλω, τροποποιῶ (κάτι) ('Η σημασ. καὶ ἀρχ. καὶ σημερ., ΙΛ, λ. *ἀλλάζω* A 1) : *γιατὶ ὁ καιρὸς τὰ πράματα χίλιες φορὲς ἀλλάσσει* 'Ερωτόκρ. Δ' 545· *δὲν τοὺς ἔσμιξε μὲ τοὺς ἄλλους νόμους, διατὶ ἄλλαξε καὶ τὸ περὶ γάμου κεφάλαιον* Βακτ. ἀρχιερ. 212· *Σώπασε τὸ τραγούδι σου καὶ ἄλλαξε τὴ φωνή σου* Ζήν. Β' 25· *ἐχαμηλώσαν τὴν φωνὴν καὶ τὸν σκοπὸν ἀλλάξαν* 'Απόκοπ. 274· *τόσον ἐκοπιάσαν καὶ ἀλλάξαν τὸ κακὸν θέλημαν τοῦ πάπα καὶ ἐπροσδέκτην τους* Μαχ. 296^{18}· *Ναί, μοιρογράφημα κακόν, ἄλλαξε τὸ κακόν σου* (= τὴν κακή σου διάθεση) Καλλίμ. 1335· *Βουλὴ ν' ἀλλάξωμε μόδος κιανεὶς δὲν ἔναι* Φορτουν. 'Ιντ. α' 134· *Οἱ λύκοι, κι' ἃ γεράσουσι, τὴ γνώμη δὲν ἀλλάσσου* Πανώρ. Γ' 281· *ἐὰν ἡ τύχη πάλιν ἀλλάξῃ τὸ κακόγνωμον, τὸ δείχνει πρὸς ἐσένα* Λίβ. (Wagn.) N 3685· *Ἄλλαξ' αὐτὸ τὸ λογισμὸ μηδὲν κακοποδώσῃς* 'Ερωτόκρ. Α' 1643· *ὁ Θεὸς τοὺς ἐλυπήθηκε κι' ἄλλαξε τὴν βουλήν του* Τζάνε, Κρ. πόλ. 298^{13}· *ὡς ψυχεροὶ καὶ θαυμαστοὶ καρδίαν δὲν ἀλλάσσουν* 'Αχέλ. 1028· *νὰ κάμῃ τ' ἄσπρο μελανό, τὴν πρόσοψη ν' ἀλλάξῃ* 'Ερωτόκρ. Δ' 894· *Σὲ λύκαινα μετὰ χαρᾶς ἄλλαξες τὴν μορφή σου* Σουμμ., Παστ. φίδ. Δ' [102]· *ν' ἀλλάξωμεν τὴν πίστην μας διὰ τῶν Φραγκῶν τὴν πίστην* Χρον. Μορ. P 2094· *τὴ στράτα κείνη τὴν καλὴ βλέπω ἤλλαξες τὴν πρώτη* 'Ερωτόκρ. Α' 834. Φρ. *ἀλλάττω* (ἢ *ἀλλάσσω*) *(πάλιν) τὸν λόγον (μου)* = μεταθέτω τὸ λόγο μου, ἀλλάζω κουβέντα: *ἄπαντας εὐχαρίστησε κ' εὐθὺς τὸν λόγο* (ἔκδ. *λόγον*) *ἀλλάττει* Κορων., Μπούας 45· ἐπαναφέρω τὸ λόγο μου (σὲ κάτι) : *Ἔβγηκ' ἀποὺ τὴ συντυχιὰν ὁποὺ 'χα ἀρχινισμένην* (ἔκδ. *ἀρχινισμένα*· διορθώσ.), *ν' ἀλλάξω πάλιν τὸν λόγον μου στὴν Κύπρον τὴν καμένην* Θρ. Κύπρ. M 456· **β**) μεταβάλλω στὸ χειρότερο : *μὰ τάχα αὐτὸς ὁ φαφλατὰς ἄπρεπα μίλησέ σου καὶ τόση πίκρα σοῦ 'δωκε καὶ τὴ θωριὰ ἄλλαξέ σου;* Στάθ. Β' 40. Πβ. *ἄγνωρος* 2β, *ἀλλοιώνομαι* 2, *ἀλλοτριωμένος, ἀλλοχροιαίνω, ἀσχημίζω.* **2)** 'Αντικαθιστῶ, μεταλλάσσω (κάτι ἢ κάποιον) ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλάζω* A3): *κι' ὅρες τὶς βάρδιες ἔλλασσα* (μᾶλλον περιττὴ ἡ διόρθωση Ξανθ., B-NJ 2, 1921, 74, *ἤλλασσα*· πβ. Τζάνε, Κρ. πόλ. 549^{4}) Στάθ. Γ' 31· *ν' ἀλλάξῃς μὲ τὸν θάνατον τὴν ζών μου ζημιά μας ἔναι* Κυπρ. ἐρωτ. 87^{8}· *τὴν χαλκὴν ἀρματωσίαν* μετὰ τῆς

χρυσῆς ἀλλάσσει Ἑρμον. Λ 195· κ' εἰσὲ χαρὰ τὴν ἔγνοια μας τὴν περασμένη ἀλλάσσει Ἐρωφ. Ἰντ. α' 146· ν' ἀλλάξουσίνε τὴ χαρὰ ὁποὺ ἔχουσι σὲ προῖκα Πανώρ. Δ' 145· κύρη, τὸ πηγαδόσχοινον ἐκόπη καὶ ἂς τὸ ἀλλάξουν Προδρ. ΙΙ Η 55· Κύων, ἵνα ἀλλάξῃ τὴν τρίχα Κυνοσ. 597[19]· ἀπ' ὅλα τ' ἄστρη τοῦ οὐρανοῦ τό 'ναν ποὺ λάμπει ἐσύ 'σαι, ποτέ μου δὲ νὰ σ' ἔλλαξα, μά τοῦ Χριστοῦ τὴν χάριν Ἐρωτοπ. 505· καὶ ἄλλαξεν τὸν καπετάνον τῆς Ἀταλείας καὶ ἔβαλεν τὸν... Μαχ. 182[10]· Φεύγουν τινές, γλυτώνουσι κινδύνους ποὺ λαχαίνουν· ὠσὰν ἀλλάζουν τ' ὄνομα εὔκολα πετυχαίνουν Αἰτωλ., Μῦθ. 108[28]· ἔβαναν κάθε χρόνον τοὺς δύο ὑπάτους ὁποὺ τοὺς ἄλλαζαν Βακτ. ἀρχιερ. 210· ἀπὸ τότε ἔπεψεν δούκαν καὶ κατὰ καιρὸν ἄλλασσέν τον Μαχ. 8[39]· Ὅλα τῆς γῆς ἀλλάσσουν τὰ κινούμενα ἀνάπαψην καὶ ριζικὸν τὴν σήμερον Κυπρ. ἐρωτ. 97[28]. **3**) (Μὲ αἰτ. πράγματος) βγάζω ἀπὸ πάνω μου (κάτι· φορεσιά, ἐξοπλισμό, κλπ.) : τῆς πίκρασής σου τ' ἄρματα ὅλα τὰ θὲς ἀλλάξει Φαλιέρ., Ἱστ. V 306· Καὶ ἄλλαξεν καὶ τὸ καββάδιόν του καὶ ἔβαλεν ἄλλον ἐλαφρὸν διὰ τὸ κατάψυχον Διγ. Ἀνδρ. 347[2].
4) Ἐγκαταλείπω (κάτι) : οἱ χριστιανοὶ οἱ θαυμαστοὶ ἀνδρείαν δὲν ἀλλάσσαν Τζάνε, Κρ. πόλ. 267[29]· καὶ ἄλλαξον τὸ δύσπιστον καὶ δεῦτε ἂς στραφῶμεν Βέλθ. 155. **5α**) (μὲ αἰτ. πράγματος) ντύνομαι (φόρεμα), βάζω (πιὸ ἐπίσημο ἔνδυμα) (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl. στὴ λ. 2 καὶ Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ, περ. β', 6, 1955/6, 234· καὶ σημερ., ΙΛ, λ. ἀλλάζω Α 3β): τὰ ροῦχα π' ὁ Ρωτόκριτος ἤλλασσε πάσα μέρα Ἐρωτόκρ. Δ' 21· καὶ πρὸς τὸ Μέγα Σάββατον οὐκ εἶχες τί ν' ἀλλάξῃς Πουλολ. 174· **β**) (χωρὶς ἀντικ.) (Γιὰ τὴ χρήση πβ. ἀλλάξιμα οὐ γίνονται,... ἀλλάσσει τὸ κουβούκλιον μόνον Πορφυρογ., Ἔκθ., Vogt, Α' 130) : ντύνομαι : Εἶχε λεκάνες ἔμορφες πορφύρα μὲ μπαλάσι, μὲ τσάμπρες χρυσοπλούμιστες νὰ μπαίνῃ ἐκεῖ ν' ἀλλάσσῃ Δεφ., Σωσ. 58· νὰ φέρω καὶ ποκάμισον, ὡσὰν γευτῆς, ν' ἀλλάξῃς Ἐρωτοπ. 256· ἐπῆγαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Εὐνομένος καὶ ἄλλαξεν παπὰς Μαχ. 514[1]· καὶ ροῦχα χρυσοτσάπωτα τὸν ἔφεραν ν' ἀλλάξῃ Ἀχιλλ. Ν 1534. **6**) (Μὲ αἰτ. προσ.) ντύνω (κάποιον) (πβ. Sophocl. στὴ λ. 2) : καὶ τοὺς ἄλλους κυρίους τῶν νηῶν ἀλλάξας στολαῖς βαρυτίμοις Δούκ. 227[33]· ἀλλάσσουν τὴν βασίλισσαν ὅλα τὰ νυμφικά της Ἀπολλών. 391· καὶ ὅταν τὸν ἐπλύνασι, φόρεμα τὸν ἀλλάγουν χρυσὸ Διγ. Ο 1383. **7α**) (Μὲ αἰτ. προσ. προκ. γιὰ ἄρρωστο) ἀλλάζω τὴν πληγὴ κάποιου (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ., λ. ἀλλάζω 1) : εἶχεν πληγὴν εἰς τὴν κεφαλήν,...καὶ ἐκεῖνος ὁ ἰατρὸς ἐπολόμαν... νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἀλλάξῃ Ἀσσίζ. 178[16]· ἄλλαττε δὲ αὐτὸν ἕως τρίτης ἡμέρας καὶ ἐσθιέτω κρέατα χοίρεια θερμὰ Ὀρνεοσ. ἀγρ. 552[26]· **β**) (χωρὶς ἀντικ.) κάνω ἀλλαγὴ κατὰ τὴ θεραπεία, κάνω ἀλλαγὴ στὴν πληγή : ὁμοῦ ταῦτα μείξας, ἔμπλαστρον ποιήσας καὶ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον θήσεις καὶ διὰ πέντε ἡμερῶν ἀλλάξεις Ὀρνεοσ. ἀγρ. 554[16]. **8**) (Προκ. γιὰ νόμισμα) ἀλλάζω, ἀνταλλάσσω (Ἡ σημασ. ἀρχ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. ἀλλάζω Α2): Ἄνθρωπός τις ἔδωκεν πρός τινα φλουριὰ β' νὰ τὸν (= τοῦ) ἀλλάξῃ νομίσματα τρεῖς γενεὰς Rechenb. 12[1]· ἄνθρωπός τις ἔδωκεν πρός τινα ἄσπρα ,γεςβ' νὰ τὸν ἀλλάξῃ φλουριὰ ἀνὰ ἄσπρα εγ'γ/η Rechenb. 37[1]. **9**) Ἐναλλάσσομαι (μὲ ἕναν ἄλλον) σὲ κάποια ἀπασχόληση : ὁ δὲ ἄρρεν (ἐνν. πελαργὸς) κομίζει βρῶσιν καὶ ἀλλάσσουσιν (ἀρσενικὸς καὶ θηλυκὸς) ἀλλήλοις καὶ τὴν φωλεὰν αὐτῶν οὐκ ἀθετοῦσιν Φυσιολ. IX[11]· καὶ οὕτως ἐσήκωσαν τὸ λείψανόν του μὲ τιμὴν μεγάλην οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ μεγιστάνοι ὅλοι ἀλλάζοντάς τους καὶ ἤφεράν το εἰς τὴν Παλαιστίνην Διήγ. Ἀλ. V 86. **10**) Συμμερίζομαι (αἰσθήματα μὲ κάποιον): Μοίραν καὶ πόνους σήμερον ἀλλάσσω μετὰ σένα· Πῶς ἡ ἀγάπη ἐσένανε ἐγίνηκε δική μου Σουμμ., Παστ. φίδ. Ε' [822]. **11**) (Μὲ ἀντικ. λ. ποὺ δηλώνει μονάδα χρόνου) περνῶ (χρονικὸ διάστημα): ἐπέρασαν κ' ἐμίσευσαν, ὑπάγει τὸ φουσάτον (παραλ. 3 στ.), σαράντα ἡμέρας ἤλλαξαν μετὰ σπουδῆς μεγάλης· ἐσκότωσαν, ἐπέμειναν ὅλα τὰ παλαφρέα Διήγ. Βελ. 431. Β' Ἀμτβ. **α**) (προκ. γιὰ πρόσ.) γίνομαι διαφορετικός, ἀλλάζω ὡς πρὸς τὴν ὑπόστασή μου, μεταβάλλομαι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. ἀλλάζω Β1): Μ' ἂν ἐφρονέψασι κι' αὐτοί, ν' ἀλλάξουσι δαμάκι Πανώρ. Α' 437· Καὶ ἂ δὲν ἀλλάξῃ μὲ καλὸ πὼς κινδυνεύει πέ του Ζήν. Δ' 44· Κ' εἰς τοῦτο στέκεις σταθερὸς βέβια καὶ δὲν ἀλλάσσεις; Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' [1227]· **β**) (προκ. γιὰ πρόσ.) γίνομαι «ἄλλος», μεταβάλλομαι ὡς

πρὸς τὴν ἐμφάνιση καὶ τὴν ἔκφραση, γίνομαι ἔξαλλος: Ἐμίλιε μὲ τὰ κλάηματα, ἤλλαξ', ἐξαναγίνη Ἐρωτόκρ. Γ' 361· Σ' τοῦτα τὰ λόγια συντηρῶ δυὸ - τρεῖς φορὲς κι' ἀλλάσσει Ἐρωφ. Α' 319· **γ**) (προκ. γιὰ ὄψη, ἐμφάνιση, γνώμη, σκέψη, ἀπόφαση, ἐπιθυμία, συναισθήματα, κλπ.) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. ἀλλάζω Β1) : μακραίνου γένεια καὶ μαλλιά, ἀλλάσσ' ἡ στόρησή ντου Ἐρωτόκρ. Δ' 841· ἀλλάσσουν οἱ κακοὶ λογισμοὶ καὶ κακὲς συνείδησες Μαχ. 254[13]· Καὶ πῶς ἀλλάσσ' ἡ φορεσὰ καὶ πῶς ἀλλάσσ' ἡ γνώμη Ἐρωτόκρ. Α' 1279· Μηδὲ φοβᾶστε, χριστιανοί, κι' ἀγάπη ἐγίνη ἀκόμη· κι' ἀλλάξανε τ' Ἀγαρηνοῦ ἡ κάκητα κ' ἡ γνώμη Τζάνε, Κρ. πόλ. 572[26]· δὲν ἤλλαξεν ποττὲ τὸ θέλημάν του ἀπὸ τὲς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ Μαχ. 648[14]· ἀπόφασες γιαμιὰ - γιαμιὰ χίλιες στὸ νοῦ μ' ἀλλάσσουν Ἐρωφ. Γ' 212· Θωρῶ τὸ σπλάχνος ἤλλαξε κ' εἰς ὄχθρητα γυρίζει Ἐρωτόκρ. Δ' 403· μήπως κι' ἀλλάξουν οἱ καημοὶ τῶν Κρητικῶν κ' οἱ πρίκες Τζάνε, Κρ. πόλ. 447[4]· **δ**) (προκ. γιὰ τὸν κόσμο, τὴ φύση, τὸν καιρό, τὴν τύχη) ἀλλάζω, παρουσιάζω ποικιλία· μεταβάλλομαι : βρύσες νὰ δῇς καὶ ποταμούς, χῶρες, χωριὰ καὶ δάση· νὰ σοῦ φανῇ παράξενο ὁ κόσμος πῶς ἀλλάσσει Ἐρωτόκρ. Α' 1284· ἀμὴ θωρῶ ὅτι ἐλλάξασι τὰ πράγματα τοῦ κόσμου Σαχλ. Β' 47· τὴ θάλασσα πολλὲς βολὲς ἄνεμος τὴν ταράσσει μὲ βρουχισμοὺς καὶ κύματα (ἔκδ. καὶ βρουχισμοὺς μὲ κύματα· διορθῶσ.) κ' εἰς ὥρα λίγη ἀλλάσσει Τζάνε, Κρ. πόλ. 355[5]· κι' ἂς πορπατῇ ἔτσ' ὁ καιρὸς κι' ὁ κύκλος θέλ' ἀλλάξει Ἐρωτόκρ. Γ' 1323· καὶ κατὰ πῶς τὰ πράματα ἀλλάσσουν καὶ περνοῦσι τὰ γράμματά μου νά 'ρχουνται νὰ σοῦ τὸ 'μολογοῦσι Ἐρωτόκρ. Γ' 1675.
Γ' Μέσ. **α[1]**) μεταβάλλομαι: Τὸ μὲν σῶμα κατηλλάγην, ἡ δὲ φύσις οὐκ ἠλλάγην Πτωχολ. Ν 747· ὁ βίος οὗτος ἄστατος· ἀλλάσσεται καθ' ὥραν Γλυκᾶ, Στ. 376· ἀπὸ τὴν ὥραν ὁποὺ εἶδα τὸ πρόσωπόν σου ὡσὰν φωτία εἰσέβη εἰς τὴν ψυχήν μου· ἐλλάχθη ὁ λογισμός μου Διγ. Ἄνδρ. 356[9]· **α[2]**) μεταβάλλομαι, ἀλλάζω (στὸ χειρότερο) : ἐκ τῆς κακοπαθείας του ἠλλάγην ἡ μορφή του Βέλθ. 1266. Φρ. ἀλλάσσεται ἡ χρόα μου = ἀλλάζει τὸ χρῶμα μου (Ἡ χρήση καὶ σήμ., ΙΛ, λ. ἀλλάζω Α1) : εἶδεν τον εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ χρόα της ἀλλάχθη Πόλ. Τρωάδ. 169· **β**) ἀλλάζω ὡς πρὸς τὰ αἰσθήματά μου: νὰ μεταπέσῃ, ν' ἀλλαγῇ καὶ νὰ σὲ συμπαθήσῃ Λίβ. Ν 248· **γ**) γίνομαι ἔξαλλος : ἄλλος ἐξ ἄλλου γέγονας, ἠλλάγης, μετεβλήθης Προδρ., Σεβ. 23· **δ**) ἀντικαθίσταμαι (πβ. ΙΛ, λ. ἀλλάζω Β3): νὰ ἀλλαχτῇ μὲ ἄλλον ἄνθρωπον, ὁποὺ νὰ πολεμήσῃ εἰς τὸν τόπον του Ἀσσίζ. 106[20]. Ἰδιάζουσα χρήση : ἀλλάζω (κάτι) (γιὰ τὸν ἑαυτό μου): καὶ ὁ βασιλεὺς ἂς ἀλλαγῇ τὸ σχῆμα ἀπὸ τότε, ἂς γένηται ὡς πραματευτὴς Λίβ. Ρ 1958· μὴν ξεύροντας τί θέλει γένει ἀλλάχτησαν (ἐνν. ὁ Χάρος καὶ ὁ Ἔρωτας) εἰς αὔτου τους ὅλα τὰ βέλη Κυπρ. ἐρωτ. 156[4].

Ἡ μτχ. ἀλλα(γ)μένος **α[1]**) (συχνὰ μὲ τὸ οὐσ. ὄψη) διαφορετικός : κ' ἔχει κλιτὸ τὸ πρόσωπο, τὴν ὄψη ντ' ἀλλαμένη Ἐρωφ. Β' 236· Τόσα πολλὰ τόνε θωρῶ στὴν ὄψην ἀλλαμένο Ἐρωφ. Β' 258· πέ μου τὴν πρίκα ἀποὺ κρατεῖ τὴν ὄψη σ' ἀλλαμένη Ἐρωφ. Δ' 153· Μά, φαίνεταί μου, βλέπω τσι στὴν ὄψη ἀλλαμένες Πανώρ. Ε' 135· καὶ μὲ βαρὺν ἀνάβλεμμα καὶ μ' ὄψην ἀλλαμένη Ἐρωτόκρ. Α' 163· βαρά 'σανε τὰ μάτια ντου κ' ἡ ὄψη ντ' ἀλλαγμένη Ἐρωτόκρ. Γ' 816· Τὸ πρόσωπό σου συντηρῶ, τὴν ὄψη σου ἀλλαμένη Θυσ. 565· ἀφήνοντας τὸ θρόνο σου στὴν πρόσοψη ἀλλαμένος Φορτουν. Ἰντ. α' 98· τὰ δάκρυα στὰ ματάκια σου, τὴν ὄψην ἀλλαμένη Φορτουν. Γ' 440· **α[2]**) ἀλλαγμένος (στὸ χειρότερο) (πβ. πῶς εἶσαι τώρ' ἀπὸ σὲ τὸν ἴδιο ἀλλαμένος; Πιστ. βοσκ. Ι 1, 71) : σὰν ἀλλαμένη καὶ κλιτὴ καὶ δαμινὴ ἡ λαλιά σου Στάθ. Β' 36. Πβ. ἀλλοτριωμένος· **β[1]**) (προκ. γιὰ ἱερέα) ντυμένος μὲ τὰ ἄμφιά του (Πβ. τὴ χρήση τοῦ ἠλλαγμένος προκ. γιὰ τὸ Βυζ. αὐτοκράτορα καὶ ἀξιωματούχους, Πορφυρογ., Ἔκθ., Vogt, Α' 66, 76, 78, κλπ., καθὼς καὶ τὴ σημερ. χρήση τῆς μτχ., ΙΛ, λ. ἀλλάζω Α3γ) : νὰ λειτουργοῦν τὲς ἐκκλησιὲς παπάδες ἀλλαμένοι Θρ. Κύπρ. Κ 61[157]· **β[2]**) (προκ. γιὰ «ἄρχοντες») καλοντυμένος : νά 'δες ἀρχόντισσες ἐκεῖ πῶς ἦσαν ἀλλαμένες Ἰμπ. 508.— Πβ. ἐξαλλάσσω, παραλλάσσω.

ἀλλάττω, βλ. ἀλλάσσω.

ἀλλὰχ - ἀλλάχ, ἐπιφ.· *ἀλλὰχ - ἄλλα,* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 98^{2}· *ἀλλαλλά,* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 185^{19}, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 66· *ὀλλαλλά,* Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 485^{4}· *ἄλλα - ἄλλα,* Σταυριν. (Legr.) 388.

Ἀπὸ τὴν ἐπανάληψη τῆς ἐπίκλησης «*Ἀλλάχ ! Ἀλλάχ !*» (Μανούσακας, Ἰντ. κρ. θεάτρ., Γλωσσ.).

Ἐπίκληση τοῦ Ἀλλάχ : *ἦλθαν οἱ Τοῦρκοι σὰ θεριὰ νὰ μπούσινε τὴν χώραν* (παραλ. 1 στ.), *τὸ ἀλλαλλὰ ἐκράζασι καὶ δυνατὰ χουγιάζαν* Τζάνε, Κρ.πόλ. 185^{19}· *κ᾽ οἱ Τοῦρκοι ἐμουγκούσανε καὶ ὀλλαλλὰ βοοῦσαν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 485^{4}· *Ἐκεῖ νὰ ἰδῇς τὸν τσακισμὸν ποὺ γίνεται στοὺς Τούρκους* (παραλ. 8 στ.), *πῶς ἔπεφταν στὸν Δούναβην κ᾽ ἐσκοῦζαν «Ἄλλα-ἄλλα !»* Σταυριν. 388.

ἀλλαχοῦ, ἐπίρρ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 146, Διγ. (Sath. - Legr.) Τρ. 1172.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἀλλαχοῦ.* Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κῶ στὸν τ. *ἀλλαοῦ* (ΙΛ, λ. *ἀλλαχοῦ*).

(Γιὰ νὰ δηλωθῇ κατεύθυνση πρὸς πρόσωπο) ἀλλοῦ (Γιὰ τὴ χρήση πβ. Δημητράκ. στὴ λ.) : *καὶ εἰ ποθεῖς κατὰ πολὺ γυναῖκα σε λαβεῖν με, καλὸν ἤδη καὶ εὐτυχὲς καὶ ἀρεστὸν τυγχάνει. Εἰ δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ποθεῖς, οὐ μὴ σὲ ἀναγκάσω* Διγ. Τρ. 1172· *τὰ πλήθη τῶν ἰχθύων τῶν ἡγουμένων ἔμπροσθεν προκείμενα συνήθως, τὰ μὲν εἰς τὸν ἐγκλειστιανὸν, εἰς τὸν πατέρα λέγω, τὰ δ᾽ ἄλλα πάλιν ἀλλαχοῦ, πρὸς τὸν υἱὸν ἐκείνου* Προδρ. III 146. — Πβ. *ἀλλοῦ* 2.

ἀλλέος, ἐπίθ. Λίβ. (Μαυρ.) P 812, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) AN 62, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. δ′ 146.

Ἀπὸ τὴν ἀσυναίρ. γεν. *ἀλλέων* τῆς ἀόρ. ἀντων. *ἄλλος* (Βλ. Ψάλτη, ΛΑ 6, 1923, 97). Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (ΙΛ).

Διαφορετικὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *Γιοφύριν ἔν᾽ καὶ ποταμὸς γοργοπεραματάρης καὶ σύνορον σιμότερον ἀλλέας λογῆς καὶ χάρης* Φαλιέρ., Ρίμ. AN 62· *γιατί ᾽ναι τ᾽ ἄλογο ψηλό, ἀλλιᾶς λοῆς δὲ μπαίνει* Φορτουν. Ἰντ. δ′ 146. — Πβ. *ἄλλος* 5.

ἀλλεοτρόπως, ἐπίρρ. Rechenb. (Vog. - Hung.) 97^{1}.

Τὸ ἐπίρρ. *ἀλλοτρόπως* (ποὺ ἀπαντᾶ σὲ Σχολ., L-S) μὲ ἐπίδρ. τοῦ μεσν. ἐπιρρ. *ἀλλέως* (βλ. καὶ Ψάλτη, ΛΑ 6, 1923, 93, ποὺ ἐτυμολογεῖ κάπως διαφορετικά). Ἡ λ. καὶ στὸν Κύριλλ. Κων/π. (Legr.) 370 καὶ στὸν Καισάριο Δαπόντε (Σάθ., MB Γ′ 25).

Μὲ ἄλλο τρόπο, διαφορετικά : *Μοιρασμὸς τσακισμάτων* (= κλασμάτων) *ἀλλεοτρόπως* ὅ.π. — Συνών. *ἀλλέως* 1.

ἀλλεπαλληλία ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5450.

Ἡ λ. ἤδη σὲ σχόλ. (Steph., Θησ.), καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ.).

Ἐπισώρευση (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ.) : *τῶν συμφορῶν ἀποφυγὼν τὰς ἀλλεπαλληλίας* ὅ.π.

ἀλλεπάλληλος, ἐπίθ. Γλυκᾶ, Ἀναγ. (Εὐστρ.) 251.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀλλεπάλληλος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. (Δημητράκ.).

Ὁ ἕνας ἐπάνω στὸν ἄλλο (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S, καὶ σήμ., Δημητράκ.) : *ὅταν αἱ δύο τετρακτὺς τῶν ἐν αὐτῇ δρομέων ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀλλήλοις συμπλακεῖεν καὶ σταῖεν ἀλλεπάλληλοι καὶ συλληφθεῖεν πάντες* ὅ.π.

ἀλλὲς - ἀλέτσι, βλ. *ἀλεσαλέτσι.*

ἀλλέως, ἐπίρρ. Σπαν. (Hanna) A 304, Σπαν. (Μαυρ.) P 82, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 553^{15}, Διγ. (Καλ.) A 59, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 2439, 3023, 3871, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 2439, Πουλολ. (Krawcz.) 251 (χφ. L) (κριτ. ὑπ.), Χρον. Τόκκων (Schirò) 1440, Ἀγν., Ποιήμ. (Ζώρ.) Α′ 83, Θησ. (Foll.) I 39, 75, 123, Συναξ. γυν. (Krumb.) 551, 741, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 39, 54, 133, 152, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 450, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) AN 242, Ἀχέλ. (Pern.) 912, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 75^{8}, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) K 811, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 77^{14}, 100^{18}, Ἀλφ. (Κακ.) 10^{36}, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 688, 749, Σταυριν. (Legr.) 506, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 956, 1308, 1418, Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 161, 178, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 31, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 84, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 174^{24}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 77^{2}, 92^{12}· *ἀλλιῶς,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 169^{30}, 207^{18}, 236^{10}, Πουλολ. (Krawcz.) 251, Θησ. (Βεν.) Δ′ [24^{4}] (ἔκδ. : *ἀλλίως* ἀπὸ συντηρητικότητα γραφῆς), Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 92^{68}, Φαλιέρ., Ρίμ. (Ζώρ.) L 238, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 70, Α′ 439, Β′ 21, 221, 637, Γ′ 614, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἀφ. 63, Β′ 407, Πιστ. βοσκ. (Joann.) III 3, 344^{δίς}, Βοσκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 77, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 751, 752, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 1754^{δίς}, Γ′ 686, Ε′ 234, 529, 1040, Στάθ. (Σάθ.) Γ′ 169, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Α′ 142, Δ′ 97, 117, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β′ [468, 1228], Δ′ [690 ^{δίς}, 1516], Ε′ [1309], Φορτουν. (Ξανθ.) Α′ 409, Ἰντ. α′ 105, Β′ 40, Ἰντ. β′ 41, Γ′ 167, Δ′ 345, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) 377, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 365^{10}.

Πιθ. ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλλέος* κατὰ τὰ ἐπιρρ. σὲ *-έως* (Χατζιδ., Ἀθ. 29, 1917, 217 καὶ Ψάλτη, ΛΑ 6, 1923, 91 - 8). Γιὰ τὸ ὅτι ὁ τ. *ἀλλιῶς* δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀλλοίως* βλ. Ψάλτη, ὅ.π., 91 - 4. Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλεῶς*).

1) Ἀλλιῶς, μὲ ἄλλο τρόπο, διαφορετικὰ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλεῶς* 1· πβ. τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἄλλως*) : *Διὰ τοῦτο λέγω πρὸς ἐσέν, τέντα μου ἠγαπημένη, μὴν πιάσῃ κι᾽ ἀπιστήσῃς το, ὅτι ἔνι ἀλλέως τὸ πρᾶγμα* Χρον. Μορ. H 3871· *μὲ θέλημά σου τὸ λοιπὸν τὸ πράγμα του ν᾽ ἀφήσῃς· σοῦ τὸ μηνύει καθαρὰ κι᾽ ἀλλέως νὰ μὴν ποίσῃς* Κορων., Μπούας 54· *κ᾽ ἔτσ᾽ οἱ προξενητάδες τως σ᾽ ἐτούτη μας τὴ χώρα στέκου γιὰ τὴν ἀπόκριση τὴν ἐδική μου τώρα· κι᾽ ἀλλιῶς νὰ κάμω δὲ μπορῶ παρὰ νὰ τήνε δώσω* Ἐρωφ. Β′ 407· *νὰ κρίνουσι τὸν πούπουλον γιὰ τὲς πολλὲς λωλάδες* (παραλ. 1 στ.), *νὰ τόνε βάλουν στὸ σουβλὶ καὶ νὰ μὴ γένῃ ἀλλέως* Ἱστ. Βλαχ. 1308· πβ. *ἀλλεοτρόπως.* **2)** Εἰδεμὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλεῶς* 2) : *νὰ τὸ θελήσ᾽ ἡ μοίρα μου κι᾽ ὁ κύρης νὰ τ᾽ ὁρίσῃ· ἀλλιῶς ποτὲ δὲν τὸ θωρεῖς, ὁ κόσμος κι᾽ ἂ βουλήσῃ* Ἐρωτόκρ. Γ′ 686· *ἢ ὄμοφὴ ᾽σαι ἢ ἄσκημη τὸν σκύλο σου γυρεύγω ἂν εἶδες κι᾽ ἀποκρίσου μου· ἀλλιῶς ἐδῶθε φεύγω* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β′ [468]. Φρ. *γυρίζω ἀλλέως* = παρεξηγῶ : *καὶ οἱ Τοῦρκοι τὸ ἐγύρισαν ἀλλέως τὸ πῶς εἶπεν τὸν Τοῦρκον ὁπού τὰ πουλεῖ χριστιανὸν* Συναδ., Χρον. 31. Ἰδιάζουσα χρήση : *ἀδὲς ἀλλιῶς, εἰδὲς ἀλλιῶς* = εἰδεμή: *ὄντε μιλῶ ἀφουκροῦ καλά· εἰδὲς ἀλλιῶς σοῦ κρούγω* Φορτουν. Β′ 40· *εἰδ(ὲ) ἀλλέως* = εἰδεμή : *Δός μου, κόρη, τὸ δροσάτο τὸ φιλὶ τὸ ζαχαράτο, τοῦ στομάτου σου τὸ δρόσος, νὰ μοῦ ἐβγῇ ὁ καημὸς ὁ τόσος· εἰδ᾽ ἀλλέως ἀπεθινήσκω* Ἀγν., Ποιήμ. Α′ 83.

ἀλλήθωρος, ἐπίθ. Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 475^{24}· θηλ. *ἀλληθώρα* ἀπὸ ἀρσ. *ἀλληθῶρος ἢ ἀλληθώρης,* Διήγ. παιδ. (Wagn.) 845.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ οὐσ. *θωριά.* Τὸ *η* ἀναλογ. πρὸς ἀρχ. σύνθ., ποὺ τὸ α′ συνθ. τους λήγει σὲ *-η* (λ.χ. *καλαμηφόρος, θαλαμηπόλος*) (Ψάλτη, ΛΑ 6, 1923, 88 - 91). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλλήθωρος* I).

α) Ποὺ δὲ βλέπει σὲ εὐθεία γραμμή, ποὺ πάσχει ἀπὸ στραβισμὸ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλλήθωρος* 1) : *καὶ ἀλληθώρα καὶ στραβὴ καὶ χαμηλοβλεπούσα* Διήγ. παιδ. 845·
β) (ὑποτιμητικά): *καὶ τοῦ Μπαρότση στὴν καρδιὰ ὁ δαίμονας ἐμπῆκε, γιατ᾽ ἔτονε μὲ τὸ μουσοὺ κι᾽ ὅ,τ᾽ εἶχανε συντύχει τὸ γροίκα ὁ ἀλλήθωρος* Τζάνε, Κρ. πόλ. 475^{24}.

ἀλληλογνωριστής, βλ. *ἀλληλογνώριστος.*

ἀλληλογνώριστος, ἐπίθ. Λίβ. (Lamb.) Sc. 1819, Λίβ. (Wagn.) N 2662· *ἀλληλογνωριστής,* Λίβ. (Lamb.) Esc. 2980.

Ἀπὸ τὴν ἀλληλοπ. ἀντων. καὶ τὸ *γνωρίζω.* Ὁ τ. *ἀλληλογνωριστής* ὄχι κανονικός.

(Σὲ πληθ.) ποὺ γνωρίζονται ἀναμεταξύ τους, γνωστοί : *ἀφότου ἀλληλογνώριστος γίνεσαι μὲ τὴν κόρην...* αὐτ. N 2662.

ἀλληλογῶ, Σπαν. (Μαυρ.) P 328· *ἀλληλοῶ,* Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Γ′ [715]· *ἀλληλουῶ,* Σουμμ., Ρεμπελ. (Σάθ.) 164.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ οὐσ. *λόγος* (Ψάλτη, ΛΑ 6, 1923, 90 - 91 καὶ Φάβη, Ἀθ. 46, 1935, 213). Ἡ λ. καὶ σήμ. σὲ ποικίλους τ. (ΙΛ). Ἀπαντᾶ μὲ εἰδικὴ χρήση τὸ οὐσ. *ἀλληλογία* (ἡ) σὲ κρ. συμβόλαιο (Ξανθ., Κρ. συμβόλ. 17). Μαρτυρεῖται σήμ. στὴ Νάξο καὶ οὐσ. *ἀννηλόημα* (= ἀλληλόγημα) (ΙΛ, λ. *ἀλληλόγημα*). Ὁ τ. *ἀλληλουῶ* ἀπαντᾶ λίγο παραλλαγμένος : *ἀλλαλουγῶ* στὴν Ἤπειρο (ΙΛ).

Α′ (Ἀμτβ.) ἀλλάζω γνώμη, παλινωδῶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *δὲν ἔκαμεν ὁ πρεβεδοῦρος ὡς ἐμιλήθη ἡ δουλειά, μόνον ἀλληλούησε καὶ ἔκαμεν τὴν ἀρεσιάν του* Σουμμ., Ρεμπελ. 164· *Ἀποφάσισες νὰ μὴν ἀλληλοήσης* Σουμμ., Παστ. φίδ. Γ′ [715]. **Β′** (Μτβ.) ἀποκρούω, ἀρνοῦμαι (κάτι) (ἡ λ. μὲ τὴ σημασ. «ἀρνοῦμαι κάτι, ἀθετῶ τὴ συμφωνία» στοῦ Κατσουρ., Ναξ. ἔγγρ., 4^{38}, 8^{21}, 11^{30}, κ.ἀ., ὅπου, 2^{14}, 3^{25}, 8^{21} κ.ἀ., ἀπαντᾶ ἐπίσης καὶ τὸ οὐσ. *ἀλληλογία*): *Υἱέ μου, ἴδε ἂν ἔφαγες ξένον τίποτες πράγμα* (παραλ. 1 στ.), *μὴν κρύψης τοῦτο, μὴ ἀρνηθῆς, μὴν τὸ ἀλληλογήσης, διατὶ οὐκ εἶχε μάρτυρες, σημάδιν ἐνεχύρου* Σπαν. P 328.

ἀλληλόδρομος, ἐπίθ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Β′ 316.

Ἀπὸ τὴν ἀλληλοπ. ἀντων. καὶ τὸ οὐσ. *δρόμος.* Γιὰ τὸ σχηματ. τῆς λ. πβ. τὸ μεσν. ἐπίσης *ἀλληλόπλοκος* (= ἀλληλένδετος).

Ποὺ κατευθύνεται κάπου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ξαναγυρίζει: *Οὕτω, Χαρίκλεις, οὐδαμῆ στέγειν ἔχων γραφὰς παρεξέπεμπον ἀλληλοδρόμους* ὅ.π.

ἀλληλομαχία ἡ, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 53^{21}.

Ἀπὸ τὸ *ἀλληλομαχῶ* (Lampe, Lex., λ. *ἀλληλομαχῶ*). Ἡ λ. ἤδη σὲ σχόλ. (L-S). Σύμφωνα μὲ αὐτὸ πιθ., καθὼς ἴσως καὶ τὸ συγγ. *ἀλληλοκτονία,* σχηματίστηκε καὶ τὸ οὐσ. *ἀλληλοσφαγία* (Θεοφ., Χρον., de Boor, 727). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλληλομαχιά*).

Φιλονεικία, σύγκρουση: *ἤρθασι εἰσὲ ἀλληλομαχία καὶ ἐμαλώνασι ἀνάμεσόν τους* ὅ.π.

ἀλληλομάχομαι, Πουλολ. (Krawcz.) 654.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἀλλήλων* καὶ τὸ *μάχομαι.* Πβ. Lampe, Lex., λ. *ἀλληλομαχέω* καὶ ΙΛ, λ. *ἀλληλομαχῶ.*

(Σὲ πληθ.) ὁ καθένας μας μάχεται τὸν ἄλλο: *Πάντων τούτων τῶν ὀρνέων ἀλληλομαχομένων* (ἔκδ. *ἀλλήλων μαχομένων·* Πολ. Λ., Πρὶν Ἅλ. 185, διόρθ. μὲ πιθανότητα *ἀλληλομαχομένων*) ὅ.π.

ἀλληλοπενθής, ἐπίθ. Εὐγεν., Δρόσ. (Hercher) Δ′ 69.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἀλλήλων* καὶ τὸ οὐσ. *πένθος.* Γιὰ τὸ σχηματισμὸ πβ. τὸ γραμματικὸ ὅρο : *ἀλληλοπαθής.*

(Στὸν πληθ.) ποὺ πενθοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο : *ἀλληλοπενθεῖς ἦσαν οἱ νεανίαι* ὅ.π.

ἀλληλούια, ἐπιφ. Προδρ. (Hess.-Pern.) III 272 d (χφ g) (κριτ. ὑπ.), Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 3114.

Μεταγραφὴ τοῦ ἑβρ. *halleluja* (= *αἰνεῖτε τὸν Κύριον*).

Ἡμᾶς δὲ λέγουν: σήμερον ψάλλετε «ἀλληλούια» Προδρ. III 272d (χφ g) (κριτ. ὑπ.).— Πβ. *ἀλληλουϊάριον.*

ἀλληλουϊάριον τό, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 44.

Ἀπὸ τὸ *ἀλληλούια* (βλ. λ.).

Λείψανα παλαιότερων ὕμνων (Γιὰ τὸ πράγμα βλ. Θρησκ. καὶ Ἠθ. Ἐγκυκλοπ., λ. *ἀλληλουϊάριον*) : *δίχα μεγάλες ψαλμουδιές, διχῶς ἀλληλουϊάρια* ὅ.π.

ἀλληλουχία ἡ, Εὐγεν., Δροσ. (Hercher) Β′ 277.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλληλουχία.*

Συντρόφιασμα : *ἅμ᾽ ὑπὸ χλαῖναν μίαν γενοίμεθα ζέοντι καρδίας πόθῳ ἐπαινετὴν πλέξαντες ἀλληλουχίαν* ὅ.π.

ἀλληλο(υ)ῶ, βλ. *ἀλληλογῶ.*

ἀλλήλων, ἀντων.· *ἀπ᾽ ἀλλήλων,* Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 333^{12}, 356^{27}, 395^{5}.

Ἡ ἀρχ. ἀντων. *ἀλλήλων.*

α) Ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο: *ἐκτυπήθημεν ἀπ᾽ ἀλλήλων* αὐτ. 395^{5}· *ἐφιλήθησαν ἀπ᾽ ἀλλήλων* αὐτ. 333^{12}· **β**) ὁ ἕνας τὸν ἄλλο: *ἀπὸ τὴν ὥραν ὁποὺ εἴδαμεν ἀπ᾽ ἀλλήλων μας μίαν ὥραν ἡ ἀγάπη μου δὲν ἔλειψεν ἀπὸ σένα* αὐτ. 356^{27}. — Πβ. *ἀλλήλως.*

ἀλλήλως, ἐπίρρ. Βέλθ. (Κριαρ.) 868, Χρον. Μορ. (Καλ.) H 197, 770, 815, 928, 933, 1182, 1521, 3183, 3797, 3842, 3990, 4278, 6031, 6295, 6898, 7252, 8286, 8516, 8906, Χρον. Μορ. (Schmitt) P 197, 3990, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 99, Φλώρ. (Κριαρ.) 269, 778, 779, 1679, Ἀπολλών. (Wagn.) 99, Λίβ. (Lamb.) Esc. 364, Δελλ. (Μανούσ.) Α′ 410, 442, 1051, 1265, 1329, 1566, 1637, 1841, 1846, 1859, 1921, 2049, 2102, 2616, 2623, 2625, 2758, Γ′ 21, 35, 75, 271, 422, 623, Ἀχιλλ. (Hess.) N 570, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1984, 2135, Χρησμ. (Λάμπρ.) 105, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 349, Θησ. (Foll.) I 5, 123, Ch. pop. (Pern.) 678, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) I 35, Ριμ. Βελ. (Wagn.) 350, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 785, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 223, 463, Πικατ. (Κριαρ.) 143, 147, Πένθ. θαν. (Ζώρ.) N 476, Μυστ. παθ. (Parlang. - Μανούσ.) 122^{30}, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 59, Ἀχέλ. (Pern.) 520, 531, 880, 1527, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 10^{8}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Legr.) 10^{8}, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ′ 106, Δ′ 424, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 26, Γ′ 88, 104, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ′ 200, 413, Ε′ 198, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β′ 2232, Γ′ 26, 641, Δ′ 1417, Ε′ 654, 1370, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β′ 89, Γ′ 12, 60, 61, Φορτουν. (Ξανθ.) Ἰντ. δ′ 89, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 417^{12}, 502^{2}· *ἀλλήλω,* Στάθ. (Σάθ.) Β′ 124· *ἀλλήλους,* Διγ. (Καλ.) A 994, Ἀχιλλ. (Hess.) N 116, 569, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) K 229, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 61· *ἀλλήλων,* Ἑρμον. (Legr.) E 445, Gesprächb. (Vasm.) 81^{7}.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἀλλήλων.* Ἡ λ. πιθ. καὶ στὴν Ἄννα Κομνηνὴ (ΙΕ′11, 9) (Χαριτων., Πραγμ. Ἀκ. Ἀθ. 15, 1951, 37) καὶ σήμ. (ΙΛ). Ὁ Καψ. (ΛΑ 3, 1943, 126 σημ. 5) νομίζει ὅτι στὸ *ἀλλήλως* (γράφει : *ἀλλῆλος*) ἔχομε φωνητικὴ ἐξέλιξη τοῦ *οι* τῆς δοτ. *ἀλλήλοις* σὲ *ü - o.* Πβ. καὶ τ. *ἀλλήλα* σὲ βυζ. παστικὸ τραγούδι (Κουκ., ΒΒΠ Δ′ 132). Ὁ τ. *ἀλλήλους* καὶ σήμ. σὲ ἰδιώμ. (ΙΛ). Ὁ τ. *ἀλλήλων* ὀφείλεται σὲ ἐσφαλμ. σύνταξη. Ὁ τ. *ἀλλήλω* δὲν ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ ξεχωριστὸ τ., ἀφοῦ ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ -ς ὀφείλεται σὲ λόγους

ἀνομοιωτικούς ἐξαιτίας τῶν συμφραζομένων. Βλ. καὶ *ἀλλήλων*. Ἀπαντᾶ καὶ σύνθ. *διαλλήλως* (σὲ ἀρχαΐστ. κείμενο) (Χαριτων., ὅ.π.).

α) Ἀμοιβαῖα, μὲ τρόπο ποὺ νὰ ὑπάρχῃ θετικὴ ἢ ἀρνητικὴ σχέση τοῦ ἑνὸς προσώπου μὲ τὸ ἄλλο ἢ τὰ ἄλλα, μὲ τρόπο ποὺ νὰ δημιουργῆται ἀνταλλαγὴ αἰσθημάτων, ὑποχρεώσεων, κλπ., ἀπὸ πρόσωπο σὲ πρόσωπο : *ἡδέως κατεφίλησαν, χωρίζονται ἀλλήλως* Βέλθ. 868· *διατὶ ἐπεθυμοῦσαν πολλὰ τοῦ νὰ ἑνωθοῦν ἀλλήλως* Χρον. Μορ. Η 1521· *ἀτοί τους γὰρ καὶ μοναχοὶ ἀλλήλως ἐπαινοῦνται* Χρον. Μορ. Η 770· *γλυκοφιλοῦν ἐνήδονα, ἀλλήλως ἀσχολοῦνται* Φλώρ. 1679· *ἀλλήλως νὰ φιλήσωμε πρὶν ν' ἀποχωριστοῦμεν* Ριμ. Βελ. 350· *καὶ ἀλλήλήλως τους ἐμάχονταν τίς τὴν τιμὴν νὰ πάρῃ* Ἀχέλ. 1527· *ἀγαπητοί, μονοιάσετε καὶ ἀλλήλως φιλευθῆτε* Ἀχέλ. 531· *ἀλλήλως εἰς τὸ πρόσωπον δέρνοντας τσουγκρανίζαν* Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 10[8]· *Ἐμεῖς εἴμαστ' ὀχ τὴν Ἀξὰ καὶ Τοῦρκοι μᾶς ἐπιάσα κι' ἀλλήλως τως σὰν κάνουσι, ὅλους μᾶς ἐμοιράσα* Κατζ. Δ' 424· *μηδὲ τὰ ψάρια στὸ γιαλὸ νὰ στέκου δὲ μποροῦσι παρὰ κ' ἐκεῖν' ἀλλήλως τως ἀγάπην ἀγροικοῦσι* Πανώρ. Γ' 104· *πάσα καιρὸ ἀλλήλως τως σ' ἄμετρη ἀγάπην ἦσα* Πανώρ. Πρόλ. 26· *τὰ ζά, ἅπου δὲ νογοῦσι, ὡς γεννηθοῦν, ἀλλήλως τως γυρεύγου νὰ σμιχτοῦσι* Πανώρ. Γ' 88· *καὶ θυμωμένοι ἀλλήλως τως ζιμιὸ τὸ μοιραστῆκα* Ἐρωφ. Ε' 198· *καὶ σὰν ἀνέμοι ἀλλήλως τως μάχουνται πάντ' ἀντάμι* Ἐρωφ. Γ' 200· *ποιὸς εἶμαι νὰ γνωρίσετε κι' ἀλλήλως νὰ τὸ πῆτε* Ἐρωτόκρ. Ε' 1370· *ἀλλήλω μας κ' ἐμεῖς ἀθιβολὴ μιλοῦμε* Στάθ. Β' 124· **β**) μόνοι τους : *κι' ἀλλήλως γὰρ χειροτονοῦν τὸν Πατριάρχην ποὺ ἔχουν* Χρον. Μορ. Η 815· **γ**) ὅλοι μαζὶ (εἴτε πρόκειται γιὰ δύο ἢ περισσότερους) : *εὐθέως τοῦ ἐπροσηκώθησαν κ' ἐκάθισαν ἀλλήλως* Χρον. Μορ. Η 8906· *ὡς ἀδελφοὶ νὰ ζήσωμεν ἀλλήλως* Χρον. Μορ. Η 8516· *Ἀλλήλως νὰ σκιρτήσουσιν ἐρωτοενηδόνως* Φλώρ. 779· *ἔθηκαν τὰ κοντάρια τους ἀλλήλους εἰς τὴν ρένταν* (ἔκδ. *ρέσταν*· διορθώσ.) Ἀργυρ., Βαρν. Κ 229· *Ἀλλήλως μέσα ἐμπαίνουσιν, κάμνουν τὴν κατοικιάν τους* Χούμνου, Π.Δ. Ι 35· *καὶ παίζοντες εἰς εὐθυμιὰν ἀλλήλως ἐγελοῦμαν* Πένθ. θαν. Ν 476· *κ' ἔπεψε καὶ τὸ δοῦλο του καπόνους ν' ἀγοράσῃ, νὰ κάτσουσιν ἀλλήλως τως ὁμάδι νὰ τσὶ φᾶσι* Κατζ. Γ' 106· *νὰ ξεφαντώνου ἀλλήλως τους καὶ ὕστερα νὰ πλύνου τὰ πρόσωπά τους* Ἰντ. κρ. θεάτρ. Β' 89· *ἐχάσαμεν ἀλήλως μας τέσσερα δαχτυλίδια* Ἐρωτόκρ. Ε' 654· *κι' αὐτεῖν' οἱ τρεῖς ἂν πεθυμοῦ καὶ θὲ νὰ τὸ νικήσου, ἀλλήλως τως ἂς τρέξουσι νὰ τὸ ξεκαθαρίσου* Ἐρωτόκρ. Β' 2232. —Πβ. *συναλλήλως*.

ἀλλημεριὰ ἡ, Φαλιέρ., Λόγ. (Ζώρ.) 282, 310 (ἔκδ. *ὀλημεριές*· χφ. *ἀλημεριές*· πβ. Κριαρ., ΕΜΑ 1, 1939, 145).

Πιθ. ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἄλλος* (=ἐξαιρετικός· βλ. *ἄλλος* 6) καὶ τὸ οὐσ. *ἡμέρα* (ἀπιθανότερο ὅτι β' συνθ. τὸ οὐσ. *μεριά*, Κριαρ., ὅ.π.). Γιὰ τὴν παρουσία τοῦ ἐπιθ. *ἄλλος* ὡς α' συνθ. καὶ τοῦ οὐσ. *ἡμέρα* ὡς β' πβ. Δεφ., Λόγ. (Kar.) 346 *ἄλλες μέρες*. Γιὰ τὸ σχηματ. πβ. τὰ *ἰσημερία, τριημερία, πενθημερία*, κλπ., καθὼς καὶ τὸ σημερ. ἐπίρρ. *ἀντημερέας* (= κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας) στὸν Πόντο (ΙΛ).

Ξεχωριστὴ ἡμέρα, γιορτή : *Κράτει ζαγάρια καὶ σκυλιὰ κατὰ τὴν κοντετζό σου, πήγαινε τὲς ἀλλημεριὲς* (χφ. *ἀλημεριές*· ἔκδ. ἐσφαλμ. διόρθ. *ὀλημεριές*), *κυνήγα ἀπατός σου* αὐτ. 310·... *τὲς ἔλαμπρες γιορτὲς* (ἔκδ. *γεορτὲς*) *καλύτερα καὶ πλήσα, ὅτι οἱ γιορτὲς καὶ ἀλλημεριὲς* (χφ. *ἀλημεριές*· ἐκδ. ἐσφαλμ. διόρθ. *ὀλημεριὲς*) *δὲν εἶναι ὅλες ἴσα* αὐτ. 282.

ἀλληνάλλως, ἐπίρρ. Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 570 (διόρθ. Τσολ. ἀπὸ *ἄλλην ἄλλως*· πβ. Εὐστρ., Γλυκᾶ Στ. 570).

Ἀπὸ τὰ ἐπιρρ. *ἄλλην* καὶ *ἄλλως* (Μανδηλ., Ἀθ. 62, 1958, 343· βλ. καὶ Lampe, Lex., Sophocl. καὶ Δημητράκ., καθὼς καὶ Mitsak., Glotta 43, 1965, 180 καὶ The Language of Romanos § 76).

Διαφοροτρόπως, μὲ κάθε τρόπο : *παραδοθῆναι κολασταῖς καὶ πάσχειν ἀλληνάλλως* ὅ.π.

ἀλλιῶς, βλ. *ἀλλέως*.

ἀλλιώτικος, ἐπίθ. Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [926]· *ἀλλιωτικός*, Σουμμ., Παστ. φίδ. Β' [1214].

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἀλλέως* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ώτικος* (ΙΛ, λ. *ἀλλεώτικος*). Τὸ *ἀλλοιωτικὸς* τοῦ Γαληνοῦ (βλ. Sophocl.) πιθ. δὲν πρέπει νὰ ταυτιστῇ μὲ τὸν ὄχι πολὺ βέβαιο ἄλλωστε νεώτ. τ. *ἀλλιωτικὸς* (βλ. πιὸ πάνω).

Διαφορετικός: *ἐπῆρε στράτα* (ἔκδ. *στράταν*) *ἀλλιώτικη ἀπὸ τὴν φυσικήν του* αὐτ. Α' [926].

ἀλλοβλάστητος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6438.

Ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ *βλαστάνω*.

Γεννημένος ἀπὸ ἄλλο, μὴ νόμιμο πατέρα : *ὑπόπτευε μὴ δεύτερον πρὸς λέχος ἀνακλίνῃ, μὴ πάλιν μήτηρ γένηται παίδων ἀλλοβλαστήτων* ὅ.π.

ἀλλογενής, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2890, Ἀχιλλ. (Haag) L 121, Ἀχιλλ. (Hess.) N 179, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 120, Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 113, Λίμπον. (Legr.) 122.

Ἡ λ. ἤδη σὲ ἐπιγρ. (L-S), καθὼς καὶ σήμ. (Δημητράκ.).

Ποὺ ἀνήκει σὲ ἄλλο γένος, σὲ ἄλλη φυλή, ξένος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S, καὶ σήμ., Δημητράκ.) : *ἐφέραν τὸν πατέραν του μηνύματα βαρέα, ὅτι «τινὲς ἀλλογενεῖς τὲς χῶρες σου κουρσεύουν»* Ἀχιλλ. L 121. — Συνών. *ἀλλόφυλος* 2. Πβ. *ἀλλόπιστος*.

ἀλλογλωττία ἡ, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 32[21].

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλλογλωσσία*.

Ἡ χρήση ξένης γλώσσας, ἡ διαφορὰ τῆς γλώσσας : *Ἐμίσουν γὰρ αὐτὸν οἱ πάντες τὸ μὲν ἐκ τῆς μέθης, τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀλλογλωττίας* ὅ.π.

ἀλλοεμένος, μτχ. ὡς ἐπίθ., Διγ. (Hess.) Esc. 1252, Διγ. (Καλ.) Esc. 1252.

Ἀπὸ τὸ *ἄλλος* = διάβολος στὸν Πόντο (βλ. ΙΛ, λ. *ἄλλος* 6) μὲ ἐπίδρ. τῆς μτχ. *διαβολεμένος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Καππαδ. (ΙΛ).

Διαβολεμένος, πολὺ ἔξυπνος, πολὺ πονηρός, τετραπέρατος (Ἡ σημερ. σημασ. ἀρκετὰ διαφορετική : ἄθλιος, ἠθικὰ διεφθαρμένος, ΙΛ, λ. *ἀλλοεμένος*): *καὶ ἦτον ὁ γέρων δυνατὸς καὶ τὸ ἄρμα του καινούργιον καὶ μοναχὸν τὸ κράτημαν ἀπόμεινε εἰς τὸ χέρι' τοῦ σκουταριοῦ* (παραλείψ. μου, ποὺ ἀπαντᾶ στὴν ἔκδ.) *τσακίσματα ἔπεσαν ἔμπροσθέν μου. Καὶ τότε τὸν ἐλάλησαν* (ἔκδ. Hess. *ἐλάλησα*· βλ. Καλονάρο, Διγ. Esc., σελ. 178 σημ., ὅπου ἀποκαθιστᾶ *ἐλάλησαν*) : *«Φιλοπαππού, ἀλλοεμένε!»* (χφ. καὶ ἔκδ. Hess. *ἀλλημένε*· Ξανθ., Χρ. Κρ. 1, 1947, 563, διόρθ. *ἀλήμενέ με* = «ἀνίμενέ με», περίμενέ με· Καλ. διόρθ. *ἄλλη μία* ἀκολουθώντας Βογιατζ., BZ 24, 1924, 77· διορθώσ.). *Καὶ ἐγὼ οὐ κατεδέχθην το, ἵνα μοῦ δευτερώσῃ, δαμὶν ἐπιστοπόδισα* (= ὀπισθοπόδισα) *καὶ δίδω του ραβδέαν* ὅ.π. — Συνών. *διαβολεμένος*.

ἀλλόθεν, ἐπίρρ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 199[3], Ἀχέλ. (Pern.) 1862.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἄλλοθεν*. Ὁ καταβιβασμὸς τοῦ τόνου ἀναλογικὸς (πβ. *ὑψόθεν*).

Ἀπὸ ἄλλο μέρος, ἀπὸ ἀλλοῦ : *ὥσπερ τὰ μελίσσια ζοῦν ἀπ' ἀλλόθεν καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀνθοὺς καὶ ἀποὺ ἄλλα καλὰ* Ἀσσίζ. 199[3]· *ἐκεῖνοι μετασκάπτασιν, τρύπες ἀλλόθεν κάναν* Ἀχέλ. 1862.

ἀλλοίμονον, βλ. *ἀλίμονον*.

ἀλλοιώνομαι, Διήγ. Βελ. (Cant.) 309, Φλώρ. (Κριαρ.) 75, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1490, Ἀχιλλ. (Λάμπρ.) Ο 741, Ἰμπ. (Κριαρ.) 103, Δούκ. (Grecu) 381^{22}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 138^{2}, 159^{5}, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 353^{4}.

Τὸ ἀρχ. *ἀλλοιοῦμαι.*

1) Ἀποκτῶ διαφορετικὴ ἔκφραση, διαφορετικὴ διάθεση (Πβ. καὶ τὴν ἀρχ. καὶ μτγν. σημασ., L-S, λ. *ἀλλοιόω* II : *τῇ ὄψει,* καὶ Δημητράκ., λ. *ἀλλοιῶ* 1 καὶ 2) : *κι' ὁ βασιλεύς, ὡς τό 'κουσεν, ἐχάθην, ἠλλοιώθην* Διήγ. Βελ. 309· *καὶ ἠλλοιώθη ἡ θέα του ἀπὸ θυμοῦ μεγάλου* Ἀχιλλ. Ν 1490. Πβ. *ἀμαυρώνω* Β. **2)** Ἀσχημίζω (Πβ. καὶ L-S, λ. *ἀλλοιόω* II 3): *τὸ κάλλος τοῦ προσώπου της τελείως ἠλλοιώθην* Φλώρ. 75. Πβ. *ἄγνωρος* 2β, *ἀλλάσσω* 1β, *ἀλλοτριωμένος, ἀλλοχροιαίνω, ἀμαυρώνω, ἀσχημίζω, μαυρίζω.*

ἀλλοίωσις ἡ, Βίος ὁσ. Ἀθαν. (Βέης) 258.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλλοίωσις.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (Δημητράκ.).

Μεταρσίωση, ἔξαρση (προκ. γιὰ προσευχή) (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. τὴ μτγν. χρήση «σύγχυση φρενῶν, παραφροσύνη», L-S στὴ λ. 2): *περὶ δὲ προσευχῆς καὶ πνευματικῆς ἀλλοιώσεως ὅσοι ἐν ταῖς παννυχίσι μετ' αὐτοῦ ἵσταντο οἴδασι τὰ περὶ αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλουσι πῶς ἠλλοιοῦτο ἱστάμενος καὶ ἐκλονεῖτο ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ὡς νομίζειν ἔκφρονα εἶναι* ὅ.π.

ἀλλόμορφος, ἐπίθ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 76^{14}.

Ἂν δὲν πρόκειται γιὰ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλλόμορφος* (*ἄλλος* + *μορφὴ*) = ὁ τερατόμορφος, ὁ παράδοξος, ὁ ἀλλόκοτος, τότε προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ ἐπίθ. *ὄμορφος.*

Ἀλλιώτικα ὄμορφος, πολὺ πιὸ ὄμορφος : *ἀμμ' ἀφότις ἀφῆκες τὸ μαντίσ σου κ' ἔπιασες τὸ μισάδι ἀλλόμορφή 'σαι* ὅ.π.

ἀλλόνας, ἀντων. Μαχ. (Dawk.) 320^{14}, 384^{12}.

Ἀπὸ τὴν ἀόρ. ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ ἀριθμ. *ἕνας.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Βλ. Dawk., Ἀφ. Χατζιδ., 45, καὶ πβ. *ἀλλαμάς.* Στὴν Κύπρο σήμ. καὶ *ἀλλοκανένας* (ΙΛ).

Ἄλλος ἕνας, ἀκόμα ἕνας (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἦσαν ὁ σίρ... καὶ ἀλλόνας* αὐτ. 320^{14}· *καὶ πλέρωμαν ἀλλόναν μήναν* αὐτ. 384^{12}.

ἀλλοπιστεύω, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 440^{17}.

Ἀπὸ τὸ *ἀλλοπιστῶ* κατὰ τὸ *πιστεύω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀλλάζω πίστη, θρησκεία (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ· βλ. καὶ Σακ., Κυπρ. Β', Γλωσσ.) : *ἐὰν ὁ πατὴρ οὗ ἡ μήτηρ ὑπᾶν νὰ ἀλλοπιστεύσουν εἰς τὴν γῆν τοὺς Σαρακηνοὺς ἢ γίνουνται Ἰουδαῖοι οὗ Σαμαρίτες* ὅ.π. — Πβ. *ἀλλοπιστῶ.*

ἀλλόπιστος, ἐπίθ. Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 321, Βεντράμ., Γυν. (Knös) 238.

Ἀπὸ τὴν ἀόρ. ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ οὐσ. *πίστη.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ ἔχει ἄλλη πίστη, θρησκεία, ποὺ δὲν εἶναι ὀρθόδοξος (Ἡ σημασ. ἤδη στὸν 7. αἰ., Sophocl., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *τὴν δύναμήν σας βάλετε ὥστε νὰ ἐκδικηθῆτε τὰ ἔθνη τὰ ἀλλόπιστα στὴν βρομερὴν των πίστην* Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. 321. — Συνών. *ἀλλόφυλος* 2. Πβ. *ἀλλογενής.*

ἀλλοπιστῶ, Συναξ. γυν. (Krumb.) 1006.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλλόπιστος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἀλλάζω τὴν πίστη, τὴ θρησκεία μου (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *νὰ μηδὲν πνιγῶ εἰς τὴν φούρκα καὶ ν' ἀλλοπιστήσω Τούρκα* ὅ.π. — Πβ. *ἀλλοπιστεύω.*

ἄλλος, ἀντων. Γλυκᾶ, Στ. (Τσολ.) 191, 225, 275, 284, Προδρ. (Hess. - Pern.) I 19, III 37, 84α (χφ. C) (κριτ. ὑπ.), 115, 205, 216a (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), 216q (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), 404d (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), 404i (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), 404j (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), 404k (χφφ. gV) (κριτ. ὑπ.), 412h (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), IV 32, 52, 107α (χφ. g) (κριτ. ὑπ.), 108, Καλλίμ. (Κριαρ.) 150, Ἑλλην. νόμ. (Σάθ.) 559, Διγ. (Mavr.) Gr. IV 599, Διγ. (Καλ.) Esc. 349, Ἐπιθαλ. Ἀνδρ. Β' (Strzyg.) 551, Βέλθ. (Κριαρ.) 279, 402, 458, 485, 575, 580, 588, 593, 595, 598, 625, 626, 628, 641, 676, 679, 805, 822, 827, 912, 1102, 1206, 1261, Ἑρμον. (Legr.) Υ 104, Λίβ. (Lamb.) Sc. 379, 2171, 2545, Λίβ. (Lamb.) Esc. 13, 1088, 4179, Ἀχιλλ. (Haag) L 1046, Ἀχιλλ. (Hess.) L 1026, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 1618, 1636, Χρον. Τόκκων (Schirò) 1957, Μαχ. (Dawk.) 322^{33}, Δούκ. (Grecu) 63^{7}, 105^{13}, 303^{6}, Ch. pop. (Pern.) 34, Ἀρμούρ. (Κυριακ.) 1, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) VII 78, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) γ 54, Βουστρ. (Σάθ.) 500, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 28, Διήγ. Ἁγ. Σοφ. (Ban.) 148^{1}, Σαχλ. Β' (Wagn.) PM 479, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 113, 135, 136, 141, 148, 171, 172, 177, 182, 195, 196, 267, 340, 342, 365, 387, 408, 476, Συναξ. γυν. (Krumb.) 965, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 40, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) Α 654, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 644, Ἀχέλ. (Pern.) 1350, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 128^{14}, Ἄρχ. Μεγ. (Μπουμπ.) Ρ 41, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 71, 118, 305, Γ' 110, 363, Δ' 84, 141, Ε' 261, 446, 493, Πανώρ. (Κριαρ.) Ε' 198, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. γ' 49, Πιστ. βοσκ. (Joann.) I 2, 319, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 2210, Θυσ. (Μέγ.²) 354, Στάθ. (Σάθ.) Γ' 23, 96, Στάθ. (Μανούσ.) Γ' 345, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 58, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α' [357], Λίμπον. (Legr.) Ἀφ. 31, Φορτουν. (Ξανθ.) Γ' 51.

Ἡ ἀρχ. ἀντων. *ἄλλος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Γιὰ τοὺς τ. τῆς λ. σὲ ὁρισμένες πτώσεις βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 155 - 6 καὶ Ξανθουδίδη, Ἐρωτόκρ., Γλωσσ. 486.

1) Κάποιος ἄλλος (Ἡ σημασ. ἤδη ἀρχ., L-S στὴ λ. II 1): *'φόντας τρῶς καὶ ξεφαντώνεις δίδε καὶ ἀλλονοῦ πτωχοῦ* Ἄρχ. Μεγ. Ρ 41· *Σπαθὶ ἀλλονοῦ τὸν ἄτυχο τοῦτον ἂς θανατώση* Ἐρωφ. Ἰντ. γ' 49· *κ' ἐφάνιστή ντου κ' ἡ Ἀρετὴ ἀλλοῦ γυναίκα γίνη* Ἐρωτόκρ. Β' 2210· *πῶς νὰ γροικήσω ἀλλοῦ φωνὴ κι' ὄχι τὴν ἐδική σου;* Θυσ. 354. Φρ. *ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος* = καὶ οἱ δύο : *Τό 'να καὶ τ' ἄλλο τό 'καμα γιὰ νὰ σὲ δοκιμάσω* Κατζ. Ε' 493· *ἄλλοι..., ἄλλοι* = μερικοί..., μερικοί... : *Ἄλλες μὲ τὸ διαβαστικόν, ἄλλες μὲ ὀλίγον βρῶμα* Ἀπόκοπ. 195· *ἕνα... τ' ἄλλο...* = ὁ ἕνας λόγος... ὁ ἄλλος λόγος... (πβ. ΙΛ στὴ λ. 1ε) : *Ἕνα γιὰ νὰ μὴν δώσω αἰτιά...* (παραλ. 1 στ.), *τ' ἄλλο γιατί...* Σουμμ., Παστ. φίδ. Α' [357]. **2)** Κάποιος δεύτερος, τρίτος, κλπ., ποὺ εἶναι ὅμοιος μὲ τὸν προηγούμενο ἢ τοὺς προηγούμενους (Ἡ χρήση ἀρχ., L-S στὴ λ. II 7· ὡς πρὸς τὴ βυζ. χρήση πβ. : *καὶ ἦν τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο κεκοσμημένον ὡς ἄλλος ναὸς ἅγιος* σὲ κείμενο τῆς πρωτοβυζ. ἐποχῆς, Tabachowitz, Museum Helveticum 3, 1946, 161 - 2, ὅπου ὅμως ὁ Tab. ἐσφαλμ. βλέπει πλεονασμὸ τοῦ *ἄλλος*· πβ. πάντως καὶ τὴ βυζ. ἐπίσης χρήση : *ἔστι γάρ τι χρῆμα οἷον οὐκ ἄλλο* Εὐστ., Opusc., Tafel, 355^{2}· βλ. καὶ Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ, περ. β', 6, 1955 - 6, 234): *ἐπειδὴ φίλος ὁ καλὸς εἶναι ἄλλος σὰν ἐμένα, ὡς λέγουσι* Λίμπον. Ἀφ. 31· *νὰ οἰκοδομήση ναὸν νὰ μὴν ἔγινεν ἄλλος δεύτερος ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τὴν σήμερον* Διήγ. ἁγ. Σοφ. 148^{1}· *κ' εἶχε καὶ τὸν Μερκούριον, τὸν ἄλλον Ἀχιλλέα* Κορων., Μπούας 40. Φρ. *ἡ ἄλλη μου* (ἐνν. *χέρα*) = τὸ ἄλλο χέρι μου : *καὶ ἡ ἄλλη του ἐβάσταζε χαρτὶν μετὰ γραμμάτων* Λίβ. Esc. 1088· *ἄλλος τόσος* (= ποὺ ἔχει τὸ ἴδιο μέγεθος, τὴν ἴδια σημασία): *τὴν θλῖψιν μου ἄλλην τόσην* Λίβ. Sc. 2171· *ἄλλο(ν) τόσο(ν),* ἐπίρρ. (= σὲ διπλάσιο βαθμό): *...γιατὶ ἄλλον τόσο τὴ χαρὰ διπλώνει ἡ συντροφιά σου* Στάθ. Γ' 96. **3)** Πρόσθετος, συμπληρωματικός : *καὶ πάλιν ἐξαφῆτε τον ἄλλας καὶ τρεῖς ἡμέρας* Προδρ. III 412h (χφ. g) (κριτ. ὑπ.)· *Ἵσταντο τρεῖς καὶ τέσσαρες καὶ πάλιν ἄλλες πέντε* Βέλθ. 598· *Ἀλλὰ ἐδιέβην κ' ἔμαθε νέον καὶ ἄλλον πράμα* Ἀχέλ. 1350· *Καὶ θέλω ἄλλο νὰ σὲ εἰπῶ πάλιν διὰ τὸν δούκα* Χρον. Τόκκων 1957. Φρ. *ἄλλη(ν) μία(ν)* (ἐνν. *φοράν*) : *Γιὰ τοῦτο ἐξανατρέξα καὶ ρωτῆξα στ' Ἀπόλλω ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ τί νὰ κάμου*

Πιστ. βοσκ. I 2, 319· *καὶ τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῖθρον ἄλλην μίαν τὸν σκελίζει* Ἑρμον. Υ 104. Τὸ οὐδ. = ἀκόμη, ἐπιπροσθέτως (Πβ. *ἄλλο ἅπαξ* = ἄλλη μιὰ φορά, Διδασκαλία Ἰακώβου νεοβαπτίστου, Glotta 5, 1914, 287. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1β) : *Καὶ διαβαίνοντα ἀλλ' ὀλίγες ἡμέρες ἐποῖκεν ἄλλον διαλαλημὸν* Μαχ. 322[33]· *νὰ μὲ δέρνη μὲ τὸ ξύλον καὶ ἄλλον πάντα μὲ τὴν γλώσσαν* Συναξ. γυν. 965· *Σ' ἐμένα ἂν ἦτο μπορετό, σήμερο δίχως ἄλλο* (= χωρὶς νὰ χρειάζεται νὰ προστεθῆ κάτι, ἀσφαλῶς, ἀναμφισβήτητα) *στὸ στρῶμα μὲ τὴν κόρη σου ἤθελα νὰ σὲ βάλω* Κατζ. Α' 305. Πβ. *ἀκμὴν* 2. **4**) Ὑπόλοιπος, ἐκεῖνος ποὺ ἀπομένει (Ἡ χρήση καὶ ἀρχ., L-S στὴ λ. II 6, ἀλλὰ καὶ νεοελλ., βλ. ΙΛ στὴ λ. 3β): *Καὶ πρήσκεται ἡ κοιλία μου, τὰ δ' ἄλλα μὴ τὰ λέγω* Προδρ. 216· *καὶ τ' ἄλλον τότε τοῦ λαοῦ οὐκ εἴδαμεν τί ἐγένη, ἀμ' ἐχωρίσαμεν ἐμεῖς καὶ αὐτοὶ ἀπὸ μᾶς ὡς ξένοι* Ἀπόκοπ. 365· *τ' ἄλλα, σὰν ἔμπω σπίτι τους, ὅλα τοὺς τὰ τελειώνω* Κατζ. Ε' 446· *κ' ἔρχοντ' οἱ δέκα: οἱ δύο ἀπὸ μπρὸς κ' οἱ γιἄλλοι δυὸ ἀπὸ πίσω* Στάθ. Γ' 23. Τὸ οὐδ. *ἄλλο(ν)* = τοῦ λοιποῦ, πιὰ (βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 1γ) : *ὅσα καὶ ἂν τὸ ποτίζουσιν ἄλλο ποτὲ οὐ βλαστήσει* Γλυκᾶ, Στ. Β' 225· *ἄλλο, αὐθέντη, οὐ βλέπεις με, ὁ θάνατος μὲ δράσσει* Ἀχιλλ. N 1618· *Ἄλλον* (ἔκδ. *ἀλλοῦν*· διόρθ. Κριαρ., Ἀθ. 50, 1940, 179) *τὰ χείλη μου οὐ κινοῦν πρὸς σένα νὰ συντύχουν* Ἀχιλλ. N 1636· *ἐκεῖνος, ὡς μὲ φαίνεται, ἄλλο οὐκ ἐσηκώθη* Ἀχιλλ. L 1046· *Εἶπον σοι : μάθε, κύρη μου, ἄλλον οὐ ψηλαφῶμεν* Βέλθ. 1261. **5**) Διαφορετικός : *ἀρπάζω το 'κ τὸ χέριν της καὶ ἄλλην ὁδὸν ἐπῆρα* Προδρ. IV 107α (χφ g) (κριτ. ὑπ.)· *ἄλλην διέβην ρύμην* Προδρ. IV 108· *Σήμερον ἄλλος οὐρανός, σήμερον ἄλλη ἡμέρα* Ἀρμούρ. 1· *Κ' ἐγὼ ὁ κακορίζικος πολόγιαζ' ἄλλο πράμα* Κατζ. Ε' 261· *νά 'τρωγα καὶ νὰ χόρταινα, γιατί, μά τὴν ἀλήθεια, γεμίσει ἤθελα τὴν κοιλιὰ ἄλλο παρὰ ροβίθια* Κατζ. Γ' 110· *καὶ τὴν ἀρχὴν ἐπιάσαμεν καὶ τὸν σκοπὸν ἐκεῖνον, ὁποὺ εἶχεν στράτας ἑκατὸν εἰς ἄλλην καὶ ἄλλην χώραν* Λίβ. Esc. 4179· *ἄλλας καὶ ἄλλας* Λίβ. Sc. 3014. Φρ. *ὁ ἄλλος κόσμος* (= ὁ Ἅδης· βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 1. Φρ.) : *στὸν ἄλλον κόσμον κρίνουνται* Σκλέντζα, Ποιήμ. γ 54· *τὴν ἄλλην* (ἐνν. *ὁδὸν* = πορεία, κατεύθυνση, μέθοδο): *Ὁ βασιλεὺς οὖν, ἰδὼν ὅτι εἰς τέλος προχωροῦσι τὰ τοῦ τυράννου βουλεύματα, τὴν ἄλλην ἐτράπετο* Δούκ. 303[6]· *Τότε ὁ Καντακουζηνός, ὁρῶν ὅτι... οὐκ ἦν τὸ παράπαν χειρώσασθαι, τὴν ἄλλην ἔφερε καὶ δὴ διὰ πολεμικῶν καὶ διὰ τῶν ἐντὸς εὑρισκομένων οἰκείων αὐτῷ εἴσεισιν ἐν τῇ πόλει* Δούκ. 63[7]· *δὲν* [ἐδῶ : ρῆμα] *ἄλλο παρὰ νά...* = μόνο [ἐδῶ ρῆμα] γιὰ νά... : *πιστεύγω, δὲν ἤρτεν ἄλλο παρὰ νὰ σὲ φουρκίση* Βουστρ. 500· *ἄλλα τῶν ἀλλῶνε* = ἀσυναρτησίες : *Καὶ ἔλεγε ἄλλα τῶν ἀλλῶνε, ὅ,τι ἔφτανε* Χρον. σουλτ. 128[14]· *ἄλλος ἐξ ἄλλου* = **α**) πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, ἔξαλλος (πβ. Caratz., Aevum 25, 1951, 110 - 1· γιὰ τὴ χρήση πβ. Ἀτταλ., Βόνν., 267[8]· βλ. καὶ Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ, περ. β', 6, 1955/6, 234): *ἄλλος ἐξ ἄλλου γίνομαι καὶ τήκομαι τὰς φρένας* Προδρ. III 37· **β**) ποὺ ἔχει πάθει σύγχυση, σαστισμένος (πβ. Caratz., ὅ.π.) : *ἄλλος ἐξ ἄλλου γέγονεν οὐκ ἔχων ὅ,τι δρᾶσαι* Διγ. Gr. IV 599· **γ**) «τρελλὸς» ἀπὸ χαρὰ (πβ. Caratz., ὅ.π.· πβ. Κεκ., Στρατ., Wass. - Jern., 56[20] : *ἄλλον ἀντ' ἄλλου ἐποίησεν*): *καὶ πᾶς ὅστις ἐτύγχανεν εἰς τὴν χαρὰν ἐκείνην ἄλλος ἐξ ἄλλου γέγονεν ἀπὸ τῆς θυμηδίας* Διγ. Gr. IV 837· **δ**) (προκ. γιὰ πόλη) ποὺ παρουσιάζεται σὲ «ἄλλη», δηλ. σὲ διαφορετικὴ κατάσταση, ποὺ εἶναι ἀνάστατος : *καθὼς ἔφημεν, περικυκλώσαντες τὴν ἅπασαν ἄλλην ἐξ ἄλλης πρὶν ἀκουσθῆναι καταλαμβάνοντες* Δούκ. 105[13]· *ἀλλῆς* (ἢ *ἄλλης*) *λο(γ)ῆς* = μὲ διαφορετικὸ τρόπο : *τὰ δόντια τῶν ἀνδρῶν ἀλλῆς λογῆς πληγώνει* Φαλιέρ., Ἱστ. Α 654· *καὶ πάσα ἄλλης λογῆς ζῶον* Διήγ. πανωφ. 58. **6**) Ἰδιότυπος, ἀσυνήθιστος, παράξενος, ἐξαιρετικὸς (Ἡ χρήση καὶ ἀρχ., L-S στὴ λ. III 1· γιὰ τὴ χρήση στὸ Βυζάντιο πβ. : *ἐποίησε δὲ (Ἰουστινιανὸς) καὶ σκεύη ὁλόχρυσα τῶν δώδεκα ἑορτῶν ἄλλα καὶ ἄλλα* Πάτρια Κων/π., Preger, 1, 99, 8· βλ. καὶ Κουκ. ΕΕΦΣΠΑ, περ. β', 6, 1955-6, 234· γιὰ τὴ νεοελλ. χρήση βλ. ΙΛ στὴ λ. 2β): *Ἡ Γιακουμίνα ἀπέσωσε μὲ τὸ ξανθὸν τριχάριν, τοῦ Γκουλτζουνῆ τοῦ μεθυστῆ ὁπού 'χει ἄλλην χάρην* Σαχλ. Β' 479· *λιβάδιν ἄλλης χάριτος, παράξενον ὁκάτι* Καλλίμ. 150· *τοῦτα κι' ἄλλα πολλά 'λεγα, μὰ 'δὰ τὰ μεταγνώθω, γιατ' ἄλλην εἰς τὰ σωθικὰ φωτιὰ καὶ λάβρα γνώθω* Πανώρ. Ε' 198. **7**) Προηγούμενος (Ἡ χρήση

καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4) : *φοβοῦμαι στὴν κεράτσα μου μὴ θὰ μὲ καταβάλη κι' ἀξιώση μου τὰ βάσανα τσ' ἄλλης ἡμέρας πάλι* Κατζ. Δ' 84. Φρ. *πρὸ τῆς ἄλλης* = πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες (πβ. τὸ νεοελλ. *τὶς προάλλες*, ΙΛ στὴ λ. 4): *δῶσ' με καὶ τὸ ἄλλο τὸ χαρτί, τὸ εὗρες πρὸ τῆς ἄλλης* Λίβ. Sc. 379 (*...ἄλλον τὸ χαρτὶν... τὸ ηὗρες* Λίβ. Esc. 1496)· *τὴν ἄλλη(ν)* (ἐνν. ἡμέρα)=πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες : *μιὰ κοπελιὰ μᾶς ἔφερε τὴν ἄλλη ὁ μετοχάρης* Κατζ. Α' 71· *Τ' Ἀρμένη ἐπαραγροίκησα τὴν ἄλλη ἀπὸ σένα πὼς νὰ τὴ δώση ἐλόγιαζε* Κατζ. Γ' 363. **8**) Ἑπόμενος (Ἡ χρήση καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 3) : *ἡμέρα ἐπαρέδραμεν, τὴν ἄλλην ἔφθασά τον* Λίβ. Esc. 13· *Τὸ νὰ κινήσης μετ' ἐμᾶς τούτην τὴν ἄλλην νύκταν* Λίβ. Sc. 2545.

Φρ. *τὴν ἄλλη(ν)* (ἐνν. ἡμέρα) = τὴν ἑπόμενη μέρα (Ἡ χρήση καὶ παλαιότ.: *καὶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ εἰς τὴν ἄλλην καὶ ἐπὶ τοῖς ἐφεξῆς* Εὐστ., Opusc., Tafel, 107[38]· πβ. Κουκ., Εὐστ. Γραμμ. 71· βλ. καὶ ΙΛ στὴ λ. 3) : *τὰ δὲ μετὰ τὴν σήμερον καὶ τὰ μετὰ τὴν ἄλλην* Ἐπιθαλ. Ἀνδρ. Β' 551· *ρεμέδιο 'ς τούτη τὴ δουλειὰ θέλομε βρεῖ τὴν ἄλλη* Κατζ. Α' 118.

ἄλλοτε, ἐπίρρ. ἐνιαχοῦ· *ἄλλοτες*, Κρασοπ. (Λάμπρ.) 47, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 642, Διγ. (Λάμπρ.) Ο 1984, Φορτουν. (Ξανθ.) Β' 201· *ἀλλότε*, Πουλολ. (Krawcz.) 449 (χφφ. VL) (κριτ. ὑπ.), Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 66· *ἀλλότες*, Θησ. (Βεν.) Ϛ' [52[5]], Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1[169], Σαχλ. (Vitti) N 59, 67, Σαχλ. Α' (Wagn.) M 65, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 377, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β' 380, Γ' 303, 370, Ε' 6, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 32, Α' 247, Γ' 51, 148, Δ' 1, 314, Ε' 178, 245, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β' 469, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 25, 254, 940, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσώπ. Εἰρ.) 600, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 371[24].

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἄλλοτε*. Γιὰ τὸ τελ. -ς καὶ τὸν καταβιβασμὸ τοῦ τόνου βλ. Χατζιδ., ΕΕΠ 7, 1911, 80. Ἡ λ. καὶ σήμ. ὡς λόγ. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

ἀλλοτινός, ἐπίθ. Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ' 163, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 17, 53, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. β' 41, Πιστ. βοσκ. (Joann.) IV 7, 176, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Γ' 898, Δ' 891.

Ἀπὸ τὸ ἐπίρρ. *ἄλλοτε* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-ινός*. Γιὰ τὴν κατάλ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 152 - 3. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Περασμένος, ποὺ ἀνήκει στὸ παρελθόν, παλιὸς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1α) : *Ἦτο μιὰ γρὰ στὴν Ἔγριπο, ἀλλοτινὴ βυζάστρα, μάισσα, ποὺ κατέβαζε τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα* Ἐρωτόκρ. Δ' 891· *Κ' ἤμουνε τὸν ἀλλοτινὸ καιρὸ συνηθισμένη σὲ τόπους βγενικότατους νά 'μαι κατοικημένη* Πανώρ. Πρόλ. 17.

ἀλλότοσον, ἐπίρρ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 38[5,8], 110[32].

Ἀπὸ τὴν ἀόρ. ἀντων. *ἄλλος* καὶ τὸ ἐπίρρ. *τόσον*.

α) Ἄλλο τόσο : *Τόσες φορὲς ἐζήτησα 'ποὺ τ' ἄστρη κι' ἀλλότοσον βιγλῶντα μου τὸν ἥλιο* αὐτ. 110[32]· **β**) περισσότερο : *κι' ἀλλότοσον, ὦ τύχη, μὴν κοπιάζης, γιατὶ τὸν πόθον δὲν θέλω ν' ἀφήσω* αὐτ. 38[5].

ἀλλότριος, ἐπίθ. Λόγ. παρηγ. (Lambr.) Ο 738, Βέλθ. (Κριαρ.) 507, 557, Φλώρ. (Κριαρ.) 1100, Ἰμπ. (Κριαρ.) 250, 680, 760, 771, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 182[23].

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλλότριος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ σχετίζεται μὲ ἄλλη κατηγορία ἀνθρώπων, μὲ ἄλλο λαό· ἀπομακρυσμένος, ἄσχετος (Ἡ χρήση τοῦ *ἀλλότριος* μαζὶ μὲ τὸ ἐπίθ. *ξένος* καὶ σήμ. στὴν Πελοπόνν. ὡς φρ. : *ξένος καὶ ἀλλότριος*, ΙΛ) : *πῶς τὴν πατρίδα ἔφυγα καὶ τὴν ἰδίαν χώρα καὶ ξένος ἐπροέκρινα καὶ ἀλλότριος νὰ γένω;* Βέλθ. 507· *γίνονται ὡς ἀλλότριοι καὶ ξένοι ἐκ τῶν πατρίδων* Λόγ. παρηγ. Ο 738· *καὶ εἰς ξενιτείαν ἐσέβηκα ἀλλότριαν, μεγάλην* Ἰμπ. 771. **2**) Ξενιτεμένος, ἀγνοημένος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1β) : *ἐβγάλετε τὰ ροῦχα σας, δότε εἰς τὸ μοναστήριν, ἵνα τὸν μνημονεύουσιν ὡς ξένον καὶ ἀλλότριον* Ἰμπ. 680. **3**) Ταλαίπωρος, δυστυχὴς (Ἡ

σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *Πλὴν λέγω καὶ παρακαλῶ, ἀλλότριε καὶ ξένε* Ἰμπ. 760. **4**) Ποὺ δὲν ἔχει δικαιολογημένη σχέση (μὲ κάτι), ἀνάξιος : *ἀλλότρια, ξένη τοῦ βεργιοῦ σὲ κρίνω, ὦ κυρά μου* Βέλθ. 557.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. στὸν πληθ. ὡς οὐσ. = τὰ ξένα, ἡ ξενιτειά : *νὰ μ' εὕρῃ καὶ ὁ θάνατος στὰ ἀλλότρια, τὰ ξένα* Φλώρ. 1100.

ἀλλοτριωμένος, μτχ. Πικατ. (Κριαρ.) 70, 152.

Μτχ. τοῦ ἀρχ. *ἀλλοτριοῦμαι.*

(Προκ. γιὰ τὴν ὄψη τοῦ προσώπου) διαφορετικός, ἀλλοιωμένος, παραμορφωμένος· ἀλλόκοτος (Πβ. τὴν ἀρχ. σημασ. L-S, λ. *ἀλλοτριόω* 4 καὶ Βίο Θεοφάνους, de Boor, 15^{30}) : *Κ' εἶχεν θωριὰν ἀγριόθωρην, μαύρην καὶ ἀλλοτριωμένην* αὐτ. 70· *Ἀμ' ἔναι πάντα σκοτεινοί, μαῦροι καὶ ἀλλοτριωμένοι* αὐτ. 152. — Πβ. *ἄγνωρος* 2β, *ἀλλαξοπροσωπισμένος, ἀλλάσσω* 1β, *ἀλλοιώνομαι, ἀλλοχροιαίνω, ἀμαυρώνω, ἀσχημίζω, μαυρίζω.*

ἀλλοτρόπως, ἐπίρρ. Ἑρμον. (Legr.) Λ 295, Σφρ., Χρον. μ. (Grecu) 6^{27}, 42^{9}, 78^{19}, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 9^{25}, 53^{21}, 72^{8}, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 31, 53, 54, 73, 99.

Ἡ λ. ἤδη στὸν Ἀριστ. (L-S Κων/νίδη).

1) Μὲ ἄλλο, διαφορετικὸ τρόπο (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Θεόδωρο Στουδίτη, Sophocl.) : *ἀλλ' οὖν οὐ δυνάμεθα ποιῆσαι ἀλλοτρόπως* Ἔκθ. χρον. 53^{21}· πβ. *ἀλλεοτρόπως, ἀλλέως* 1. **2**) Ἄλλωστε, προσέτι : *Ἐλθόντες ἐν τῇ Πόλει εἶπον ἐν μιᾷ φωνῇ ταῦτα τοὺς ἀθλίους μου γενέτας, οἳ καὶ ἀλλοτρόπως ἀπέθανον ἀκούσαντες τοῦτο, εἰ καὶ οὐκ ἀπέθανον ὡς τελέως ἀπὸ τούτου* Σφρ., Χρον. μ. 6^{27}· *καὶ ὁ ἀδελφός μου...οὐδὲν ἤθελεν ἐπιχειρήσειν τι καὶ ἐγὼ εἰρηνικῶς ἤθελα ἔχειν αὐτὸ καὶ ὁ αὐθέντης σου ἀλλοτρόπως* Σφρ., Χρον. μ. 42^{9}. Φρ. *Εἰ δ' ἀλλοτρόπως* = εἰδάλλως : *εἰ δ' ἀλλοτρόπως γίνωσκε μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ χάρη πόλεμον κάμνει κατὰ σοῦ τὸν τόπον του νὰ πάρῃ* Κορων., Μπούας 54· *εἰ δ' ἀλλοτρόπως ἔπειτα μετὰ πολλοῦ στρατοῦ σου πορεύσου καὶ κατάκαυσε τὸν τόπον τοῦ ἐχθροῦ σου* Κορων., Μπούας 53.

ἀλλοῦ, ἐπίρρ. Προδρ. (Hess. - Pern.) III 113 (χφ. C) (κριτ. ὑπ.), Διγ. (Hess.) Esc. 1749, Διγ. (Καλ.) Α 881, Φλώρ. (Κριαρ.) 840, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 967, Μαχ. (Dawk.) 80^{1}, 166^{30}, 526^{32}, Θησ. (Βεν.) Γ' [16^{6}], Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{51}, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 10^{2}, 105^{14}, 131^{14}, 138^{19}, Φαλιέρ., Ἱστ. (Ζώρ.) V 553, Σαχλ. Α' (Wagn.) PM 124, Δεφ., Λόγ. (Kar.) 198, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 27^{9}, 104^{9}, Ἀρσ., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 394, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α' 32, Δ' 220, 360, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ' 172, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 351^{28}, 355^{29}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 558, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 243^{22}, 264^{30}, 535^{13}· *ἀλλοῦν,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 64^{10}.

Ἀπὸ τὸ *ἄλλος* κατὰ τὰ *ποῦ, πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ* (Χατζιδ., Ἀθ. 42, 1930, 82 καὶ Φιλ., Γλωσσογν. 2, 47). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) (Προκ. καὶ γιὰ στάση καὶ γιὰ κίνηση) σὲ ἄλλο τόπο, σὲ ἄλλο μέρος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *καὶ ἀλλοῦ ηὗρα γραμμένον ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ρὲ Οὔγκες ἐστέφθην ὁ ρὲ Πιὲρ* Μαχ. 80^{1}· *ἀλλοῦ δὲν ἔγινε ποτὲ τοιοῦτον πράγμα* Ἀρσ., Κοπ. διατρ. σ. 394· *ὡσὰν ἐσκορπιστήκασι ὅλοι, ἀλλοῦ ἐπῆγαν* Αἰτωλ., Μῦθ. 27^{9}· *ἀπὸ τὸ νοῦ μου τὸν σοφὸ κι' ὄχι ἀπ' ἀλλοῦ κλεμμένα* Κατζ. Δ' 360. **2**) (Γιὰ νὰ δηλωθῇ κατεύθυνση πρὸς πρόσωπο) ἀλλοῦ (Ἡ χρήση καὶ σήμ., Δημητράκ.) : *καλή μου, ἂν ἐμετάγνωσες καὶ ἔχῃς ἀλλοῦ τὸν πόθο* Διγ. Α 881· *Κατέχω καὶ ἀγαπᾷς καὶ ἀλλοῦ. Καὶ εἷς ὁποὺ διγνωμίζει πῶς ἠμπορεῖ τὸν πόθον του καθάρια νὰ κρατίζῃ;* Φαλιέρ., Ἱστ. V 553. Πβ. *ἀλλαχοῦ.* Ἰδιάζουσα ἔκφραση : *ἄλλου - ἀλλοῦ* (γιὰ ἔμφαση) : *καὶ ἐσεῖς ἄλλου - ἀλλοῦ ηὑρίσκεσθε καὶ μετ' ἐμὲν οὐκ εἴσθεν* Διγ. Esc. 1749.

ἀλλοῦν, βλ. *ἀλλοῦ.*

ἀλλόφυλος, ἐπίθ. Διγ. (Hess.) Esc. 114, Διγ. (Καλ.) Α 468, Ἀξαγ., Κάρολ. Ε' (Ζώρ.) 640, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 10^{5}, Αἰτωλ., Μῦθ. (Legr.) 10^{5}, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 37^{29}, 135^{24}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 91^{15}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλλόφυλος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ ἀνήκει σὲ ἄλλο εἶδος ζώων (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S) : *Ἐθάρριε* (ἐνν. ἡ πέρδικα) *γι' ἀλλόφυλος ἐκεῖνα τὰ παθαίνει* Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 10^{5}. **2**) (Προκ. καὶ γιὰ διάκριση τῶν θρησκειῶν· ἡ χρήση μετὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους, πβ. Lampe, Lex. στὴ λ. 2 καὶ Δημητράκ. στὴ λ. 3· ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) ποὺ ἀνήκει σὲ ἄλλη φυλὴ καὶ θρησκεία: *διὰ νὰ δώσουν πόλεμον μ' αὐτοὺς τοὺς ἀλλοφύλους* Διακρούσ. 91^{15}· *ἔπρεπε νὰ πολεμᾷς ἀλλόφυλους καὶ ὄχι τοὺς Τούρκους τοῦ Προφήτη μας* Χρον. σουλτ. 37^{29}. Συνών. *ἀλλόπιστος.*

ἀλλοχροιαίνω, Θησ. (Foll.) Ι 4, 116, Θησ. (Βεν.) Γ' [48^{8}], Δ' [38^{2}, 58^{5}], Ε' [6^{7}], Θ' [12^{8}, 13^{2}].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλλόχροος* μὲ ἐπίδρ. τοῦ οὐσ. *χροιὰ* ἢ ἀπὸ τὸ *ἀλλοχροῶ* κατὰ τὰ ρ. σὲ *-αίνω* μὲ ἐπίδρ. τοῦ *χροιά.* Ἡ μτχ. *ἀλλοχροιασμένος* κατὰ τὰ ρ. σὲ *-άζω.*

Ἀλλάζω τὴν ὄψη τοῦ προσώπου (κάποιου), προσδίδω ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά : *νὰ δῆτε πῶς τοὺς βάφει δὲ καὶ πῶς τοὺς ἀλλοχροιαίνει ἐκείνους ποὺ συνακλουθοῦν* (ἔκδ. *συνακολουθοῦν*· διορθώσ.) *τοῦ ἔρωτος τὴν στράτα* Θησ. Ι 4.

Ἡ μτχ. *ἀλλοχροιασμένος* ὡς ἐπίθ. (Πβ. τὸ δημ. ἐπίθ. *ἄλλοχρος,* Δημητράκ.) = παραμορφωμένος· ἀλλοιωμένος στὴν ὄψη ἀπὸ πόνο ἢ ἔντονο συναίσθημα : *Ἀλήθεια ἐθαυμάζετον πῶς ἔν' ἀλλοχροιασμένος κι' ὡς ἦτον ἀσπροκόκκινος πῶς ἦτον μαυρισμένος* Θησ. Δ' [58^{5}]· *ὅλες ὁποὺ 'σαν ξάκουστες κ' εἰς δύναμη 'νδρειωμένες σκοπὸν πολὺ 'χαν μέσα τους ὅλες ἀλλοχροιασμένες* Θησ. Ι 116· *ἀπὲ τὸν πόνον τὸν πολὺν ἀλλοχροιασμένη βρέθη* Θησ. Θ' [12^{8}]· *Τότες τὸν ἐξαρμάτωσαν ἐκεῖ κατὰ τῆς ὥρας καὶ τὸ χλομὸν τὸ πρόσωπον, πού 'τον ἀλλοχροιασμένο, σιγὰ τὸ ἐκατάβρεξαν μὲ δροσερὸν γὰρ ὕδωρ καὶ παρευθὺς ἐννόησε κι' ἀνέβλεψεν ὀλίγον* Θησ. Θ' [13^{2}]. — Πβ. *ἄγνωρος* 2β, *ἀλλαξοπροσωπισμένος, ἀλλάσσω* 1β, *ἀλλοιώνομαι* 2, *ἀλλοτριωμένος, ἀμαυρώνω, ἀσχημίζω, μαυρίζω.*

ἁλμοποτίστρια ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6405.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἅλμη* καὶ *ποτίστρια.*

Αὐτὴ ποὺ ποτίζει ἁλμυρὸ νερὸ (Ἡ χρήση τῆς λ. ἐδῶ μεταφ.· πβ. L-S, λ. *ἁλμυρὸς* 3) : *καὶ τὴν ἁλμοποτίστριαν, τὴν φαύλην κολακείαν καὶ τοὺς αὐτῆς ναυτιασμοὺς ἀπὸ ψυχῆς ἐστύγει* ὅ.π.

ἁλμύρα ἡ, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 380.

Ἀπὸ τὸ θηλ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἁλμυρός,* Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 134. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (ΙΛ, λ. *ἁρμύρα*).

Ἡ ἰδιότητα τοῦ ἁλμυροῦ πράγματος (Ἡ χρήση τῆς λ. ἐδῶ μεταφ.· πβ. L-S, λ. *ἁλμυρὸς* 3): *κι' οὐδὲν τὴν ἐγεμάτισε* (= ἐδοκίμασε) *τοῦ Χάρου τὴν ἁλμύραν* ὅ.π.

ἁλμυρία ἡ, Μανασσ., Ἀριστ. (Τσολ.) Ι α 66.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁλμυρία* (Steph., Θησ.). Πβ. ΙΛ, λ. *ἁρμυριά.*

Ἁλμυρὸ νερό, θάλασσα (Πβ. ΙΛ, λ. *ἁρμυριὰ* 1) : *ὁ γοῦν Ἠλεῖος Ἀλφειὸς...* (παραλ. 2 στ.) *καὶ κοῦφος ἐποχούμενος ἐν τοῖς τῆς ἅλμης νώτοις σώζει τὸ ρεῖθρον ἀμιγὲς ἀπὸ τῆς ἁλμυρίας* ὅ.π.

ἁλμυρός, ἐπίθ.· *ἁρμυρός,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 238^{23}, 240^{29}, 489^{6}, Μαχ. (Dawk.) 406^{32}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 296.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἁλμυρός.* Ὁ τ. *ἁρμυρὸς* καὶ σήμ. κοιν. (ΙΛ, λ. *ἁρμυρός*).

Παστός : *Τὸ δικαίωμαν τοῦ ψαρίου τοῦ ἁρμυροῦ, [τὸ] ἐβγάνουν ἔξω τῆς χώρας* Ἀσσίζ. 240^{29}.

Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. = ἀλίπαστες τροφές, καὶ μάλιστα ψάρια (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἁρμυρὸς* Γ2) : *ἀγόρασεν ἁρμυρὰ διὰ τὸ κελλάριν* Μαχ. 406^{32}. — Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων., Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 8010.

ἀλογάκιν τό, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 782.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἄλογον.* Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἄλογον.* Ἡ λ. κοινὴ καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλογάκι*).

Μικρὸ ἄλογο (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Du Cange καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλογάκι* 1) : *τί ὠφελεῖ ἡ ἔπαρσις καὶ ἡ ἀλαζονεία καὶ τὰ πολλὰ καυχήματα τὰ ἔχεις, ἀλογάκιν;* ὅ.π. — Συνών. *πουλάρι.*

ἀλογάμαξα ἡ, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 318^{7}.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἄλογον* καὶ *ἅμαξα.*

Ἀμάξι ποὺ τὸ σέρνουν ἄλογα : *ὅρισεν καὶ ἤφεραν ἀλογάμαξαν καὶ ἔβαλαν καὶ φαγητὰ πολύτιμα καὶ ποτὰ* ὅ.π. — Πβ. *ἀλογάμαξο(ν).*

ἀλογάμαξο(ν) τό, Διγ. (Lambr.) Ο 132, 487.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἄλογον* καὶ *ἀμάξι.* Ἡ λ. καὶ στὴ Φυλλ. Ἀλ. (Πάλλης) 120.

Ἀμάξι ποὺ τὸ σέρνουν ἄλογα : *ἡ κόρη σ' ἀλογάμαξο εὑρίσκουντον βαλμένη* αὐτ. 487. — Πβ. *ἀλογάμαξα.*

ἀλογάρης ὁ, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 376.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλογο* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-άρης* (λατ. *-arius*) (Πβ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 421, Β' 581. Βλ. καὶ Ξανθουδίδη, Ἐρωτόκρ., Γλωσσ.) Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλογάρις*).

Ἱπποκόμος (Ἡ σημασ. καὶ στὸ Βλάχ., ὅπως καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλογάρις* 1) : *κι' ὀμπρὸς ἀπ' ὅλους ἤρχουνταν πεζοί, ὄχι καβαλάροι, νέοι ὀχτὼ ξαρμάτωτοι, τοῦ βασιλιοῦ ἀλογάροι* ὅ.π. — Πβ. *ἀλογάτος.*

ἀλογάριαστος, ἐπίθ. Διγ. (Lambr.) Ο 256.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *λογαριάζω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲ λογαριάζει τίποτα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β2): *πόλεμον λοιπὸν ἔκαμαν πολλὰ ἀνδρειωμένον, σκληρὸν καὶ ἀλογάριαστον, περίσσια τρομασμένον* ὅ.π. — Πβ. *ἀλογίας,* καθὼς καὶ ἄλλα συγγενικὰ (λ. *ἀλύπητος*).

ἀλογάτος ὁ, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 3660, Χρον. Μορ. (Schmitt) Ρ 3660.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλογον* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-άτος.* Βλ. Τριαντ., Νεοελλ. γραμμ. 35. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ἱππέας, καβαλάρης (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἐνταῦθα ἐχωρίσασιν χιλίους ἀλογάτους* αὐτ. Η 3660. — Πβ. *ἀλογάρης, ἀσπροαλογάτος.*

ἀλόγη ἡ, βλ. *ἀλόη.*

ἀλογίας ὁ, Ἀργυρ., Βάρν. (Mor.) Κ 54.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ἀλογέω* ἢ τὸ *ἀλογίζομαι.*

Ποὺ δὲν ὑπολογίζει τίποτα, ποὺ δὲ φοβᾶται, παράτολμος, ριψοκίνδυνος : *Μπερνάρδος κράλης ἄριστος, ὁ πολέμων ἀλογίας* ὅ.π. — Πβ. *ἀλογάριαστος.*

ἀλόγιαστα, ἐπίρρ. Διγ. (Καλ.) Α 244, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Ε' [972].

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλόγιαστος* (ΙΛ).

Ἀπερίσκεπτα : *ὅτι ἀπὸ μωρίας μου καὶ ἀπὸ ἀγνωσίας κατεφρονέθης ἀπ' ἐμοῦ, δέσποτα αὐτοκράτορ* (παραλ. 1 στ.) *καὶ διὰ τοῦτ' ἀλόγιαστα τοιαῦτά σοι προσεῖπον* Διγ. Α' 244. — Πβ. *ἀλόγιστα.*

ἀλόγιστα, ἐπίρρ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 2296.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλόγιστος.* Ἡ λ. καὶ σήμ. στὸν Πόντο (ΙΛ).

Ἀπερίσκεπτα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἀλλὰ θυμομαχήσαντες ἀλόγιστα πρὸς τοῦτο καὶ μάτην ὑλακτήσαντες ὡς κύνες λυσσητῆρες* ὅ.π. — Πβ. *ἀλόγιαστα.*

ἄλογο(ν) τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 134, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 6^{8}, 162^{2}, 171^{26}, 245^{24}, 251^{22}, Διγ. (Hess.) Esc. 1244, Διγ. (Καλ.) Α 2968, Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 44^{514}, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 2492, 8792, 8875, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1684, 2125, Esc. 2527, Ἀχιλλ. (Hess.) Ν 383, Ἰμπ. (Κριαρ.) 350, 422, Ἀνακάλ. (Κριαρ.) 81, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 138, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 150, Ἰστ. Βλαχ. (Legr.) 1008, 2795, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α' 107, 1326, Β' 7, 1614, 2332, Γ' 59, Δ' 882, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 406^{3}, 471^{11}, 490^{11} κ.π.ἀ.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἄλογον* < ἀρχ. ἐπίθ. *ἄλογος.* Ἡ λ. καὶ σὲ παπυρ. (Preisigke - Kiessling) καὶ σήμ. μὲ διάφορους τ. στὰ ἰδιώμ. (ΙΛ). Μὲ τὴ σημασ. «ἵππος» ἀπαντᾶ πιθ. γιὰ πρώτη φορὰ ἡ λ. στὸ Διόδωρο Σικελιώτη, Ἐκλογ. 23, 18 (βλ. καὶ Ἡσύχ., λ. *καπητόν*). Γιὰ τὴ σημασιολογικὴ ἐξέλιξη βλ. Κοραῆ, Ἄτ. Α' 43, Χατζιδ., Ἀθ. 3, 1891, 175 - 6, ΜΝΕ Α' 142 - 3, Hatzid., Einleit. 35, Ἀνδρ., Λεξ., Georgac., Glotta 36, 1957, 109 καὶ Θαβώρη, Οὐσιαστ. 57.

1α) Ἵππος (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *πεζεύει ἀπὸ τὸ ἄλογον, στὸ κάτεργον ἐσέβην* Χρον. Μορ. Η 2492· *ἄστραπτεν εἰς τὸ ἄλογον ὡς ἥλιος εἰς τὰ νέφη* Ἰμπ. 350· *καὶ μὲ καιρὸ εἰς τ' ἄλογα βάνου τὰ χαλινάρια* Πανώρ. Α' 138· *τώρα δὲν μᾶς ἀπόμειναν σπαθί, οὐδὲ κοντάρι, οὐδ' ἄλογον πολεμικόν, οὐδὲ καλὸν σκουτάρι* Ἰστ. Βλάχ. 1008. Συνών. *φαρί(ν)*· **β**) (πιθ. ἐδῶ) κάθε ζῶο ποὺ καβαλικεύεται (Ἡ σημασ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο. Στὰ τραγούδια ὅμως ἡ λ. σημαίνει καὶ τὸν ἵππο, Σακ., Κυπρ. Β' 440) : *Γυμνὲς καὶ ἀνυπόλυτες, δαρμένες, πεινασμένες, νὰ βλέπουν βούδια, πρόβατα, ἄλογα καὶ βουβάλια* Ἀνακάλ. 81. **2**) (Μετωνυμικῶς) χρησιμοποίηση τοῦ ἀλόγου, ἱππασία: *ἤτονε στ' ἄλογο καλὸς κ' ἐκράτει τ' ἄρματά του* Τζάνε, Κρ. πόλ. 406^{3}· *καὶ λαβώνου Τούρκους ἀπού 'χαν δύναμην, στ' ἄλογο μαθημένοι* Τζάνε, Κρ. πόλ. 471^{11}.

ἀλογοπατουματέα ἡ, Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 35^{225}.

Ἀπὸ τὰ οὐσ. *ἄλογο* καὶ **πατουματέα,* ποὺ ἀπὸ τὸ *πατούμα* (βλ. Du Cange καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 121) κατὰ τὰ ἄλλα οὐσ. σὲ *-τέα.*

Κοίλωμα ποὺ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ πάτημα ἀλόγου (Πβ. τὸ σημερ. *ἀλογοπατημασιά,* ΙΛ): *ἕτεροι δὲ ἐξ αὐτῶν ἐθαλασσεύονταν εἰς τὰς ἀλογοπατουματές των καὶ ὅσοι εἶχαν νερὸν ἐπνίγονταν* ὅ.π.

ἀλογοσέρνω, Ἰστ. Βλαχ. (Legr.) 980.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλογον* καὶ τὸ *σέρνω.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Σέρνω κάποιον δεμένο στὴν οὐρὰ ἀλόγου ὥστε νὰ σκοτωθῇ (Πβ. Κουκ., ΒΒΠ Ε', παράρτ. 86 - 87. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *Αὐτὸς δὲν τοὺς ἐπίστευε καλοὺς μαντατο-*

φόρους, ἀμὴ τοὺς ἀλογόσερνε μέσα ἀπὸ τοὺς φόρους· καὶ πλέον δὲν ἐτόλμησε κανεὶς νὰ τοῦ μιλήσῃ, ὅτι τὸν ἐθανάτωνε χωρὶς καμίαν κρίση ὅ.π. — Πβ. *κωλοσύρνω.*

ἀλογοτριπλοντέλληνος, ἐπίθ. Προδρ. (Hess. - Pern.) IV 4 (χφ. g) (κριτ. ὑπ.).

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλογο(ν)* καὶ τὸ ἐπίθ. *τριπλοντέλληνος.* Πβ. Hesseling - Pernot, Προδρ., σ. 141, λ. *διπλοεντέλληνος.*

Ποὺ ἔχει στὸ ἄλογό του τρεῖς «ἀντελῆνες» (στηθιστῆρες), ποὺ συγκρατοῦν τὴ σέλα: *χρυσοφτερνιστηράτος, ἀλογοτριπλοντέλληνος καὶ παχυμουλαράτος* ὅ.π. — Πβ. *ἀντεληνομπροστέληνα, διπλοεντέλληνος.*

ἀλογοὺ ἡ, βλ. *ἀγούν.*

ἀλόη ἡ, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 2^{32}, Ἱερακοσ. (Hercher) 462^{24}, Ὀρνεοσ. (Hercher) 521^{26}, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 770· *ἀλόγη,* Πεντ. (Hess.) Δευτ. XXIX 17.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλόη.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Φυτὸ ποώδες μὲ φύλλα σαρκώδη, ποὺ ὁ πικρὸς ὀπός του ἔχει θεραπευτικὲς ἰδιότητες (Γιὰ τὸ πράγμα βλ. Γενναδ., Λεξ.): *Ἀλόην τρίψον μὲ τὸ νερὸν τὸ χλίον καὶ πότισον* Σταφ., Ἰατροσ. 2^{32}.

ἀλοιφὴ ἡ, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) τλ', Διήγ. παιδ. (Wagn.) 853, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 12^{346}, 13^{362}, 14^{380}, Θησ. (Βεν.) Θ' [23^{6}], ΙΑ' [51^{3}], Συναξ. γυν. (Krumb.) 534, Πανώρ. (Κριαρ.) Α' 273, 289.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλοιφή.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἀλοιφὴ ποὺ χρησιμοποιεῖται ὡς καλλυντικὸ (Ἡ σημασ. ἤδη ἀρχ., L-S) : *ἄλλες βάνουν ἀλοιφὴν διὰ νὰ γένουν ὡσὰν ψηφίν, μαλακὲς καὶ ἐγδαρμένες* Συναξ. γυν. 534· *Μὲ χόρτα λέσι μιὰ ἀλοιφὴ πὼς κάνει καὶ μὲ γάλα* Πανώρ. Α' 273. Πβ. *ἀλείφω* 4.
2) Ἀλοιφὴ μὲ θεραπευτικὲς ἰδιότητες (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *Ἡ θαυμαστὴ ἀλοιφὴ τοῦ Γαβριλοπούλου ἰατροῦ, ἡ εἰς πολλὰ ὑγιαίνουσα* Ἰατροσ. κῶδ., τλ'· *καὶ ἂς τὰ τρίβῃς ἀμάδι ὅλα εἰς ἕναν μουρτάριν καὶ ἂς τὰ κάμῃς ἀλοιφὴν καὶ νὰ τρίβῃς καὶ ἀλείφῃς τὴν ψώραν* Σταφ., Ἰατροσ. 14^{380}. Πβ. *ἄλειμμα(ν)* 1, *ἀλείφω* 2.

ἀλοπάν, Φορτουν. (Ξανθ.) Α' 88.

Τὸ ἰταλ. *al pane* (Ξανθουδίδης, Φορτουν., Γλωσσ.).

Προκ. γιὰ *μπουλντοῦνες* (βεν. *boldon* = μεγάλο λουκάνικο), ἔδεσμα μὲ ψωμὶ ἢ παξιμάδι τριμμένο, «πανέ» : *καὶ μὲ περίσσα ζαφορὰ καμπόσες μακαροῦνες, ποὺ μοῦ 'πομεῖναν ὀψαργὰς* (Ἀλεξ. Στ., Κρ. Ἀνθολ. 142^{16} : ⟨*καὶ μ'*⟩) *ἀλοπὰν μπουλντοῦνες* ὅ.π.

ἀλουπὴ καὶ **ἀλουποὺ** ἡ, βλ. *ἀλεπού.*

ἀλουπούτσα ἡ, βλ. *ἀλεπούτσα.*

ἀλουργόχροος, ἐπίθ. Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 262.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλουργὸς* καὶ τὴν κατάλ. *-χροος* ⟨*χρώννυμι.*

Κόκκινος : *ἔστιλβεν ἀλουργόχροον ἐν τῷ ταῶνι χρῶμα* ὅ.π. — Συνών. *ἀληθινὸς* 3, *κόκκινος.*

ἀλουσία ἡ, Πρόδρ. (Hess. - Pern.) 419n (χφφ. CSA) (κριτ. ὑπ.)· *ἀλουτσία,* Προδρ. (Hess. - Pern.) 419y (χφ.g) (κριτ. ὑπ.)· *ἀλουδιά,* Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 535.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλουσία.* Ὁ τ. *ἀλουδιὰ* καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ, λ. *ἀλουσιά).* — Πβ. *ἀλουσιά.*

ἀλουσιὰ ἡ, *ἀλουσά,* Κατζ. (Πολ. Λ.) Δ' 220.

Τὸ βεν. *lissia.* Γιὰ τὸ ου βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 280. Ἡ λ. στὸ Βλάχ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλισσία*).

Νερὸ ζεστὸ μὲ στάχτη, ποὺ χρησιμοποιεῖται στὸν καθαρισμὸ ρούχων, κλπ. (Ἀπίθανη ἐδῶ ἡ σημασ. «ἔλλειψη λουσίματος»· πβ. *ἀλουσία*) : Δάσκαλος :.... *e dirle πὼς τὴν κάνομε lugere multas penas* (παραλ. 2 στ.)... *εἰντά 'ν' αὐτὲς οἱ πένες κ' οἱ ἀλουσὲς ὁποὺ μοῦ λές;* ὅ.π.

ἀλουτήρας ὁ, βλ. *λουτήρας.*

ἀλούτηρος, βλ. *λουτήρας.*

ἀλουτσία ἡ, βλ. *ἀλουσία.*

ἀλουφάτσης ὁ, Τάξ. πόρτ. (Baştav) 11, 32.

Ἀπὸ τὸ ἀραβ. ὀσμανικὸ *'ulūfeji* (Mor., Byz. B', λ. *ἀλοφατζίδες*).

Τοῦρκος μισθοφόρος ὁπλίτης : *Τρίτη τάξις ἔχει ἀλουφάτσηδες, ἤγουν προσοδιάροι ἑπτακόσιοι* αὐτ. 11.

ἀλοφὰς ὁ, Τάξ. πόρτ. (Baştav) 34· *λοφάς,* Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 125^{14}, 141^{10}, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1102· *λοφές,* Πτωχολ. (Ζώρ.) Ζ 128.

Ἀπὸ τὸ ἀραβοτουρκ. *'ulūfe* (Mor., Byz. B', λ.*ἀλοφάς*). Βλ. καὶ Ἀνδρ., Λεξ., λ. *λουφές.*

Μισθός : *Οἱ σπαόγλανοι ἔχουν τὴν ἡμέραν ἀλοφὰν ἀπὸ δέκα ἄσπρα ἕως πενήντα* Τάξ. πόρτ. 34· *κ' ἐτιμήθηκεν ὁ γέρων καὶ ἀβγατίσθην ὁ λοφές του* Πτωχολ. Ζ 128.

ἀλόχευτος, ἐπίθ. Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 163 ιγ'.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *λοχεύω.* Ἡ λ. ἤδη στὸ Νόννο (L-S).

Παρθένος (Ἡ σημασ. ἤδη στὸ Νόννο, L-S) : *Περὶ λοχείας τῆς ἀλοχεύτου ὑπεραγίας καὶ παναμώμου Θεοτόκου* ὅ.π.

Ἄλπιος, ἐπίθ. Κορων., Μπούας (Σάθ.) 129.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *Ἄλπιος* (Sophocl.).

Ποὺ ἀναφέρεται στὶς Ἄλπεις : *Ὁ βασιλεὺς δ' ἀφοῦ 'μαθεν ὅτι στὰ Ἄλπια ὄρη ὁ ρήγας τότε ἔσωσε...* ὅ.π.

ἄλπιτρος ὁ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 19^{16}, 176^{2}.

Ἀπὸ τὸ γαλλ. *arbitre* (Χατζ., Ξέν. στοιχ. 65).

Διαιτητής : *ἐκεῖνος ὁποὺ νὰ μηδὲν κρατηθῇ εἰς τὴν κρίσιν τοὺς αἱρητας, ὥσπερ λέγονται φράγκικα ἄλπιτροι* αὐτ. 176^{2}. — Συνών. *αἱρετός.*

ἀλπού ἡ, βλ. *ἀλεπού.*

ἀλσιδοφορῶ, βλ. *ἀλυσιδοφορῶ.*

ἀλτάνα ἡ, Κατζ. (Πολ. Λ.) Ε' 368.

Τὸ ἰταλ. *altana.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μικρὸς κῆπος στὴν αὐλὴ σπιτιοῦ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) (μεταφ.· πβ. L-S, λ. *κῆπος* III) : *Θέλω εἰς τὴν ἀλτάνα της νὰ σπείρω σπόρον ἕνα* ὅ.π.

ἀλτάρε τό, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 177^{18}, 539^{17}.

Τὸ λατ. *altare* (βλ. Du Cange καὶ Lampe, Lex., λ. *ἀλτάριον*).

Βωμός, Ἁγία Τράπεζα : *Ἔκλαιγα κ᾽ ἐφωνιάζανε : Χόρτασε τώρα, Χάρε, πῶς σκίζουν τὰ ᾽κονίσματα καὶ ρίκτουν τὰ ἀλτάρε* αὐτ. 177^{18}.

ἀλτελαρία ἡ, βλ. *ἀρτιλερία*.

ἀλύγιστος, ἐπίθ. Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 274.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *λυγίζω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲ λυγίζει, ἄκαμπτος : *κι᾽ ἀσάλευτο στὴν ταραχὴ κι᾽ ἀλύγιστον ἐγίνη* ὅ.π.

ἁλυκάρης ὁ, βλ. *ἁλυκάριος*.

ἁλυκάριος ὁ, Rechenb. (Vog.—Hung.) 31^{1} (πληθ. *ἁλυκαροὶ* ⟨ *ἁλυκάριοι*), Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) $35^{14,19,21}$· *ἁλυκάρης*, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 199, 218, Ἀθ. 243, 262.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἁλυκὴ* καὶ τὴν παραγ. κατάλ. *-άριος*. Ὁ τ. *ἁλυκάρης* ἀπὸ τὸ *ἁλυκάριος* κατὰ ἄλλα οὐσ. σὲ *-άρης* ⟨ *-άριος* (βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α΄ 421). Ὁ τ. *ἁλυκάρης* καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἁλυκάρις*).

α) Αὐτὸς ποὺ ἐργάζεται σὲ ἁλυκὴ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἁλυκάρις* 1) : *ᾧ καὶ εἰπόντες οἱ ἁλυκάριοι, ἵνα κλέψωσι τὰ ἄσπρα* (ἔκδ. *ἀσπρὰ*) *τῆς ἁλυκῆς* Ἱστ. πολιτ. 35^{14}· **β**) αὐτὸς ποὺ ἔχει ἁλυκές : *καὶ ἀγόρασες τὴν ἁλυκὴν κ᾽ ἐγίνης ἁλυκάρης* Πουλολ. Ζ 199.

ἁλυκὴ ἡ, Πουλολ. (Ζώρ.) Ζ 199, Πουλολ. (Ζώρ.) Ἀθ. 243, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 23^{25}, Ἀχέλ. (Pern.) 2251, Ἱστ. πολιτ. (Βόνν.) 35^{9}· *ἁλκή*, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 107^{18}.

Τὸ θηλ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἁλυκὸς* ὡς οὐσ. Ἡ λ., καθὼς καὶ ὁ τ. *ἁλκή*, καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μέρος τῆς παραλίας ὅπου περιορίζεται θαλασσινὸ νερὸ καί, καθὼς ἐξατμίζεται, ἀφήνει ἁλάτι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *νὰ παίρνη τὴν ἐσοδεία τῆς Αἶνος, τὰ ὅσα ἐμπάζουνε οἱ ἁλκὲς* Χρον. σουλτ. 107^{18}. — Πβ. *ἁλύκι*.

ἁλύκι τό, Rechenb. (Vog. — Hung.) 30^{1}.

Πιθ. ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἁλυκή*, ἂν δὲν πρέπη νὰ διορθωθῆ σὲ *ἁλυκή*.

Ἁλυκή : *Ἁλύκι τῆς Θεσσαλονίκης πουλεῖται* ὅ.π. — Πβ. *ἁλυκή*.

ἀλυπησία ἡ, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 191.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλύπητος* ἀναλογ. πρὸς οὐσ. σὲ *-σία*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλυπησιά*).

Ἀσπλαχνία, σκληρότητα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλυπησιά*) : *τρεῖς ἀδελφάδες ὕπανδρες κ᾽ ἡ καθεμιὰ παιδία νά ᾽χη πέντ᾽ ἔξι καὶ ἑπτὰ μὲ τὴν ἀλυπησία* (ἔκδ. *ἀλυπησίαν*· διορθώσ.) *νὰ τὲς θερίση τὸ σπαθὶν τοῦ Χάρου, νὰ τὲς πάρη* ὅ.π.

ἀλύπησος, ἐπίθ. Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.), βλ. *ἀλύπητος*.

ἀλύπητα, ἐπίρρ. Πανώρ. (Κριαρ.) Β΄ 362, 536, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Β΄ 159, Ε΄ 212, 502, 565, Πιστ. βοσκ. (Joann.) ΙΙ 2, 78, Παλαμήδ., Βοηθ. (Legr.) 260, Χίκα, Μονωδ. (Μανούσ.) 101, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 1722, Δ΄ 405, 955, 1024, 1055, 1098, 1691, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α΄ [550, 931], Β΄ [403], Γ΄ [974, 1326], Δ΄ [560, 1300, 1376, 1454], Μαρκάδ. (Legr.) 366, Διγ. (Lambr.) Ο 30, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 219^{13}, Διακρούσ. (Ξηρ.) 69^{50}· *ἀνελύπητα*, Τζάνε, Κρ. πόλ. Ξηρ. 179^{22}.

Ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *ἀλύπητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Χωρὶς οἶκτο, σκληρά, ἄσπλαχνα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *τὴν ἐδική μ᾽* (ἐνν. *καρδιὰ*) *ἀλύπητα κι᾽ ἄπονα νὰ πληγώσω* Ἐρωφ. Ε΄ 565· *κ᾽ ἐσὺ σπαθί, ποὺ πάντοτε ἤσουνε βοηθός μου, ἀλύπητα τὸ θάνατο, παρακαλῶ σε, δῶσ᾽ μου* Πανώρ. Β΄ 536· *ζερβὰ δεξιὰ τοὺς πολεμᾷ κι᾽ ἀλύπητα σκοτώνει* Ἐρωτόκρ. Δ΄ 1055. **2**) Χωρὶς φειδώ, ἄφθονα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *Μέρα καὶ νύκτα δέουνταν Θεὸν παρακαλοῦντες καὶ τοὺς πτωχοὺς ἀλύπητα ἀεὶ ἐλεμονοῦντες* (ἔκδ. *ἐλεμοῦντες*· διορθώσ.) Διγ. Ο 30. Πβ. *ἀφειδῶς, ἀφθόνως*.

ἀλύπητος, ἐπίθ. Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 86^{16}, 106^{20}, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 469, Κατζ. (Πολ. Λ.) Α΄ 4, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Δ΄ 527, Ἰντ. δ΄ 103, Ε΄ 222, 389, 436, 559, 601, Πιστ. βοσκ. (Joann.) Ι 2, 216· ΙΙ 2, 205· 3, 22· IV 5, 296· V 4, 171, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β΄ 1508, 2409, Δ΄ 434, 484, 519, Ε΄ 1336, Εὐγέν. (Vitti) 693, Πανώρ. (Κριαρ.) Πρόλ. 63, Α΄ 119, 192, 406, Β΄ 303, Γ΄ 10, Δ΄ 226, Ε΄ 88, 150, Ἰντ. κρ. θεάτρ. (Μανούσ.) Β΄ 10, Γ΄ 8, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α΄ [764], Β΄ [531, 661, 673], Γ΄ [39, 119, 380, 387, 466, 540, 874, 1130, 1245, 1335], Ε΄ [264], Λίμπον. (Legr.) 377, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 301^{6}, 502^{9} (ἔκδ. *ἀλύπησε*· διορθώσ.), 513^{5}, 526^{15}, 551^{17}· *ἀνελύπητος*, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Πρόλ. Χάρου 1, Ἰντ. γ΄ 23, ε΄ 651, Πιστ. βοσκ. (Joann.) ΙΙΙ 6, 82· V 5, 331, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Α΄ [1220], Β΄ [466], Γ΄ [416, 1408], Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 551^{8}, 571^{21}.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀλύπητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲ λυπᾶται, ἄσπλαχνος, σκληρός, ἄγριος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *τόσα σκλερὴν ἂν εἶχα σ᾽ ἀγκατιάσει, ἀλύπητη κυρά μου* Κυπρ. ἐρωτ. 86^{16}· *...μὰ κύρη πλιὸ γιάντα νὰ σ᾽ ὀνομάζω κι᾽ ὄχι θεριὸν ἀλύπητο κι᾽ ἄπονο νὰ σὲ κράζω;* Ἐρωφ. Ε΄ 436· *ἀλύπητο χτηνὸν* Κυπρ. ἐρωτ. 106^{20}· *Ὦ θάνατε ἀλύπητε* Τζάνε, Κρ. πόλ. 526^{15}· *βαρεῖτε, δῶστε ἀλύπητες πληγὲς εἰς τὸ κορμί μου* Λίμπον. 377. Πβ. *ἀδιάκριτος* 3, *ἀλογάριαστος, ἄπονος, ἄσπλαχνος, σκληροκάρδης, σκληρός*. **2**) Ποὺ δὲν τὸν λυπᾶται κανείς· ἄθλιος, ἐλεεινὸς (Πβ. τὰ σημερ. *ταγίζω ἀλύπητο ἀλεύρι, ξοδεύω ἀλύπητα λεφτά*, ΙΛ στὴ λ. 3) : *Στὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς ἐξάγκωνα δεμένοι, ὁπού ᾽ν᾽ ὅλοι ἀλύπητοι, μαῦροι, ἀραχνιασμένοι* Θρ. Κύπρ. Μ 469.

ἁλυσίδα ἡ, Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 44^{496}, Gesprächb. (Vasm.) 53^{14}, Πικατ. (Κριαρ.) 268, Πεντ. (Hess.) XXVIII 14, Παΐσ., Ἱστ. Σινᾶ (Παπαδ. - Κερ.) 1398, Ἐρωφ. (Ξανθ.) Γ΄ 412, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 2095, Ροδολ. (Μανούσ.) Δ΄ [31], Διγ. (Lambr.) Ο 108· *᾽λυσίδα*, Παρασπ., Βάρν. (Mor.) C 312, 315, 434, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Β΄ [1170].

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἁλυσίδιον* (Χατζιδ., ΜΝΕ Β΄ 138 - 9). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ἁλυσίδα : *Καὶ αὐτὴ ἐποκρίθηκεν καὶ λέγει : Κορασίδες ἠγαπημένες καὶ χρυσὲς τοῦ λαιμοῦ μ᾽ ἁλυσίδες* Διγ. Ο 108· *Καὶ ὡσὰν παρέκει τοῦ δενδροῦ εἶδα θεριὸν ἀσπίδα καὶ ἦτον εἰς πλάκα κέρκελον δεμένο μ᾽ ἁλυσίδα* Πικατ. 268· *Μπορεῖς λοιπόν, σκληρότατε, ᾽ς τοῦτες μου τὶς πλεξίδες, ποὺ τὴν καρδιάν σου ἕνα καιρὸν ἔδεναν ὡς ᾽λυσίδες* Σουμμ., Παστ. φίδ. Β΄ [1170]. Πβ. *ἅλυσις* Αα. **2**) (Μεταφ.) καταδίκη, ποινή : *γιατὶ οἱ πολλοί μου θησαυροὶ...τὴ λευτεριά μου ἐδέσασι κ᾽ ἐγίνησα ἔχθρητές μου· μᾶλλιος φλακή, ἁλυσίδα μου, προῖκα μου καὶ σκλαβιά μου* Ροδολ. Δ΄ [31]. Πβ. *ἅλυσις* Β.

ἁλυσιδάκι(ν) τό, Γεωργηλ., Θαν. (Wagn.) 136.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἁλυσίδιν* μὲ τὴν παραγ. κατάλ. *-άκι(ον)*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Μικρὴ ἁλυσίδα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *ἄλλες νὰ ἔχουσι χρυσὲς ἅλυσες νὰ φοροῦσιν, χοντρὲς κατὰ τὴν δύναμην καὶ μπόριαν νὰ κρεμοῦσιν καὶ ἄλλες ἀργυρόχρυσα ψιλὰ ἁλυσιδάκια νὰ τὰ κρεμοῦσιν οἱ πτωχὲς* ὅ.π.

ἁλυσιδιάζω, Στάθ. (Σάθ.) Β΄ 117, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 241^{18}, 262^{14}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἁλυσίδι(ν)*. Ἡ μτχ. *ἁλυσιδιασμένος* στὸ Βλάχ. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Δένω μὲ ἁλυσίδες (Πβ. μτχ. *ἁλυσιδιασμένος* στὸ Βλάχ.) : *Multas catenas alia ρίχνει*

καὶ ἀλυσιδιάζει hominum cordat Στάθ. Β' 117· *εἶπε ὀγιὰ νὰ πιάσουν τοὺς καλογέρους τοὺς πτωχοὺς γιὰ νὰ τσ' ἀλυσιδιάσουν* Τζάνε, Κρ. πόλ. 262^{14}. — Πβ. *ἀλυσιδῶ*.

ἀλυσίδι(ν) τό, Ἐρωτοπ. (Hess. - Pern.) 53, 86, Θησ. (Βεν.) Θ' [47^{1}], Πικατ. (Κριαρ.) 83, 87.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἄλυσις*. Ἡ λ. μὲ διάφορους τ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

α) Ἁλυσίδα (Ἡ χρήση καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ὄφης τρικεφαλόστομος δεμένος μ' ἀλυσίδι* Πικατ. 83· **β**) μικρὴ ἁλυσίδα : *διατὶ κρατεῖται* (ἐνν. ἡ ἀγάπη) *δυνατὴ ὡς πύργος σιδερένιος· θωροῦν την ὅτι ἐπλέχτηκεν ὡς χρυσὸν ἀλυσίδιν* Ἐρωτοπ. 53.

ἀλυσιδοφορῶ· *ἀλσιδοφορῶ,* Πτωχολ. (Ζώρ.) Ζ 21.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλυσίδα* καὶ τὸ *φορῶ*.

Δένω κάποιον μὲ ἁλυσίδες : *Ὦ παιδιά μου, δέσετέ με καὶ ἀλσιδοφορέσετέ με* ὅ.π. — Πβ. *ἀλυσοδένω*.

ἀλυσιδῶ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5918.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλυσίδα*. Πβ. τὸ σημερ. *ἀλυσιδώνω* (ΙΛ).

Συνδέω μὲ ἁλυσίδες : *πάλιν ἐξήνεγκαν εἰς φῶς, πάλιν ἐπισυνῆψαν χρυσῆν ἂν εἴποι τις σειρὰν ἀλυσιδοῦντες ταύτην* ὅ.π. — Πβ. *ἀλυσιδιάζω*.

ἀλυσιδωτός, ἐπίθ. Ἀσσίζ. (Σάθ.) 297^{30}.

Τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀλυσιδωτός*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ εἶναι κατασκευασμένος, πλεγμένος σὰν ἁλυσίδα (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S καὶ σήμ., ΙΛ) : *Ἐὰν γίνεται ὅτι εἷς ναύτης... παίρνει βίον διαφεντεμένον,...ὥσπερ ἐὰν πάρῃ ἄρματα καὶ παρμπούτιν καὶ κλάτζες ἀλυσιδωτὰς* ὅ.π.

ἄλυσις ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 46^{17}, 294^{24}, 296^{18}, 298^{1}, 488^{14}, Διάτ. κυπρ. (Σάθ.) 503^{31}, 511^{4}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλυσις*.

Α' α) Ἁλυσίδα (Ἡ σημασ. ἀρχ.)· **β**) ἁλυσίδα μὲ τὴν ὁποία ἔκλειναν τὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ (βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 381): *περὶ τῶν πραγματειῶν τὰ φέρνουν διὰ τῆς θαλάσσης ἀπὲ τὴν ῥιβιέραν, ἤγου παραθαλασσίαν, κελεύει τὸ δίκαιον: ἠμποροῦν καλὰ νὰ τὰ στρέψουν καὶ νὰ τὰ ἐβγάλουν διὰ τῆς ἀλύσεως* Ἀσσίζ. 488^{14}. Φρ. *αὐλὴ τῆς ἀλύσεως καὶ κριτάδες τῆς ἀλύσεως* = ναυτοδικεῖο (Βλ. Χατζ., Ξεν. στοιχ., 110) : *καὶ διὰ τοῦτο ἔνι μερία ἡ αὐλὴ τῆς ἀλύσεως, τῆς λεγομένης τζαϊάνας* Ἀσσίζ. 46^{17}· *ὁρίζει ὁ νόμος καὶ ἡ ἀσσίζα ὅτι οἱ κριτάδες τῆς τζαϊάνας, τουτέστιν τῆς ἀλύσεως* Ἀσσίζ. 296^{18}. **Β'** (Μεταφ.) δέσμευση, καταδίκη, ποινή : *ἀλύσεσιν ἀφορισμοῦ ἐκρατοῦντο φανερῶς* Διάτ. κυπρ. 503^{31}· *ἐκ τὰς ἀλύσεις τῆς ἐκκλησίας, ἅς ἐκρατεῖτο, συμπαθοῦμεν αὐτοῦ* Διάτ. κυπρ. 511^{4}. Πβ. *ἀλυσίδα* 2.

ἀλυσοδένω, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 199.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλυσις* καὶ τὸ *δένω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Δένω μὲ ἁλυσίδες (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *καὶ τῶν κυρούδων τὰ παιδιὰ ὑπᾶν ἀσβολωμένα, δεμέν' ἀπὸ τὸν σφόνδυλα, δλ' ἀλυσοδεμένα, δεμέν' ἀπὸ τὸν τράχηλον* ὅ.π. — Πβ. *ἀλυσιδοφορῶ*.

ἀλυσοπλεμένος, μτχ. Θησ. (Marshall, σελ. 137).

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλυσος* καὶ τὴ μτχ. *πλεμένος* τοῦ *πλέκω*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κρήτη (ΙΛ).

Πλεγμένος σὰν ἁλυσίδα (προκ. γιὰ μαλλιὰ) (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *μαλλιά του ὁλόξανθα, σγουρά, 'λυσοπλεμένα* ὅ.π.

ἄλυσος ἡ, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 478^{18}, Βίος Ἀλ. (Reichm.) 4368, 5632, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 124, Ἰμπ. (Κριαρ.) 444, Μαχ. (Dawk.) 202^{19}, $482^{18,26}$, 542^{23}, Θησ. (Βεν.) Γ' [32^{5}], Δ' [31^{8}], Ζ' [42^{7}], Θ' [5^{3}], Θησ. (Schmitt) 337 VII 99, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak.) V 71, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 98^{7}, 100^{2}, 117^{14}, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 12^{23}, 32^{25}, 43^{9}, Πικατ. (Κριαρ.) 330, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 21, Βίος γέρ. (Schick) V 132, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 114^{20}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 114^{21}, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 219, 355, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 389^{35}, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 50, 51, Τζάνε, Κρ. πολ. (Ξηρ.) 251^{28}, 429^{26}, 560^{20}.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλυσις*. Γιὰ τὴν τροπὴ σὲ δευτερόκλιτο βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 140.

α) Ἁλυσίδα (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ): *καὶ ηὗρεν τους πὼς τοὺς ἐφέραν μὲ τὰ σίδερα καὶ μὲ τὲς ἄλυσες εἰς τὸν λαιμόν τους* Βουστρ. 460· *Δὲν αὐταρκεῖ κ' ἔδησέμ με τὸ δεῖσ σου στὴν ἄλυσον τοῦ πόθου τὸ καμίνιν κ' εἶμαι μέσα στὸν ἅδην 'π' ἀφορμήσ σου;* Κυπρ. ἐρωτ. 100^{2}· *εἰς δὲ τὸ στῆθος του εἶχεν ὁλόχρυσον ἄλυσον* Διγ. Ἄνδρ. 389^{35}· **β**) ἁλυσίδα μὲ τὴν ὁποία ἔκλειναν τὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ : *ἐλθόντων γὰρ τῶν νηῶν ἐκωλύοντο διὰ τῆς ἀλύσου τοῦ εἰσελθεῖν ἐντὸς τοῦ λιμένος* Ἔκθ. χρον. 12^{23}. — Πβ. *ἄλυσις* Α.

ἀλυσοχειροδεμένος, μτχ. Βίος γέρ. (Schick) V 177· *ἀλυσοχεροδεμένος,* Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 170.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλυσος* καὶ τὴ μτχ. **χειροδεμένος*.

Ποὺ τὰ χέρια του εἶναι δεμένα μὲ ἁλυσίδες: *Ἁλυσώνει, χεροψιάζει* (παραλ. 1 στ.) *καὶ ἐντάμα τόνε παίρνουν ἀλυσοχεροδεμένον* Πτωχολ. Ν 170.

ἀλυσοχεροδεμένος, μτχ., βλ. *ἀλυσοχειροδεμένος*.

ἀλυσώνω, Πτωχολ. (Ζώρ.) Ν 166, Βίος γέρ. (Schick) V 173.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλυσις*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Δένω μὲ ἁλυσίδες (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *ἀλυσώνει, χεροψίζει* (παραλ. 2 στ.) *καὶ ἀντάμα τόνε παίρνουν ἀλυσοχειροδεμένον* Βίος γέρ. V 173. — Πβ. *ἀλυσιδιάζω*.

ἄλυτος, ἐπίθ., Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4435, Δούκ. (Grecu) 319^{19}, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 36^{26}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) $120^{4,8}$, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 133 λε'.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἄλυτος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

1) Ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν καταργήσῃ : *Ἐξεφώνησε βάρος ἀλύτου ἀφορισμοῦ κατὰ τῆς συκοφαντησάσης αὐτὸν* Ἔκθ. χρον. 36^{26}. **2**) Ἀδιάκοπος, αἰώνιος : *καὶ θάνατον ἐπενεγκὼν ἀντὶ ζωῆς ἀλύτου* Μανασσ., Χρον. 4435. **3**) (Προκ. γιὰ νεκρὸ) ποὺ δὲν ἀποσυντέθηκε (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4· βλ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ $Α^{2}$ 249): *Περὶ ἀφορισμένων, τοὺς ὁποίους ἀφορίζει ὁ ἀρχιερεὺς καὶ μετὰ τὸν θάνατον εὑρίσκουνται τὰ σώματα αὐτῶν λελυμένα ἢ ἄλυτα* Βακτ. ἀρχιερ. 133 λε'· *καὶ ἔθαψαν αὐτὴν καὶ ἡ γῆς δὲν τὴν ἔλυσε· μόνον ἔστεκεν ἄλυτη καὶ ἀκέραια, καθὼς τὴν ἔθαψαν* Ἱστ. πατρ. 120^{8}. —Πβ. *ἀκατάλυτος*. Συνών. *ἀκέραιος* 5.

ἀλυφάντης καὶ **ἀλυφαντής** ὁ, βλ. *ἀνυφαντής*.

ἄλφα ἡ, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Ε' 1538.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἄλφα* (τό). Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

Τὸ πρῶτο γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἐκείνους τοὺς κακόγλωσσους, ποὺ ψέγουν ὅ,τι δοῦσι κι' ἀπόκει δὲν κατέχουσι τὴν ἄλφα σκιᾶς νὰ ποῦσι* ὅ.π.

ἀλφάβητος ὁ, Ch. pop. (Pern.) 87, Ἀλφ. (Mor.) III 1· *ἀλφάβητος* ἡ, Προδρ. (Hess. - Pern.) III 65, Ἑρμον. (Legr.) 5^{51}.

Ἡ λ. ἤδη σὲ σχόλ. (L-S) καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλφάβητο*).

1) Τὰ εἰκοσιτέσσερα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλφάβητο* 1) : *σὺ δὲ οὐδὲ τὴν ἀλφάβητον ἐξεύρεις συλλαβίσαι;* Προδρ. III 65. **2α**) Ποίημα γραμμένο μὲ ἀλφαβητικὴ ἀκροστιχίδα : *Ἄρξομαι τὸν ἀλφάβητον, στιχοπλεκῶ σε, κόρη, τὸν πόθον καὶ τὸν ἔρωτα τὸν ἔχω διὰ τ' ἐσένα* Ch. pop. 87· **β**) ἀλφαβητικὴ σειρά: *Τὸ προοίμιον Ὁμήρου συνταχθὲν κατ' ἀλφαβήτου* Ἑρμον. 5^{51}.

ἄλωνα ἡ, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 596, Φυσιολ. (Legr.) 951, Φυσιολ. (Zur.) XVI 1^{46} (ἢ μήπως *ἀλώνη* ἡ;)

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἅλως*. Γιὰ τὸ σχηματ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 441. Δὲν εἶναι ἀπίθ. τὸ *ἄλωναν* τῆς Διηγ. παιδ. νὰ εἶναι ἀρσ. γέν. (*ἄλωνας* ὁ), Γεωργακ., Ἀθ. 47, 1937, 257 - 8. Ἡ λ. ἤδη στὸν Εὐσέβιο, Κουκ., ΕΕΦΣΠΑ, περ. β', 6, 1955/6, 235, καὶ σήμ. (ΙΛ). Πβ. καὶ Κουκ., ΒΒΠ Ε' 263.

Ἁλώνι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *εἰς ἄμαξαν, εἰς ἄλωναν καὶ εἰς τὴν ἀροτρίαν* Διήγ. παιδ. 596· *τόπος ἀλώνης ὁ ἅδης, ἡ ὀπή, τὸ ταμεῖον τοῦ ἅδου* Φυσιολ. XVI 1^{46}. — Πβ. *ἀλώνι(ν)* 1.

ἀλωνάδα ἡ, Διήγ. πανωφ. (Φιλαδ.) 55, Διήγ. ὡραιότ. (Ἀσωπ. Εἰρ.) 305.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἄλωνα* ἀναλογ. μὲ ἄλλα οὐσ. σὲ -*άδα*.

Πιθ. ὁ νεφελώδης κύκλος γύρω ἀπὸ τὸ φεγγάρι (Πβ. ΙΛ, λ. *ἄλωνα* 3 καὶ *ἀλώνι* 1θ): *Ἔτσι λοιπὸν ἐπήγαμεν εἰς τὴν μερὰν ἐκείνην καὶ εἴδαμεν καὶ ἦτον ἔτσι ἡ ἀλήθεια καὶ ἐφαίνουνταν μίαν ἀλωνάδα καὶ ἤσπριζεν ὡσὰν χιόνι ὁποὺ ἐπαραξενίστημεν* Διήγ. πανωφ. 55.

Ἁλωνάρης ὁ, Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 288^{13}, 307^{18}.

Ἀπὸ τὸ οὐσ. *ἀλώνι* καὶ τὴν κατάλ. -*άρης*. Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ, λ. *ἀλωνάρις*).

Ὁ μήνας Ἰούλιος, κατὰ τὸν ὁποῖο γίνεται τὸ ἀλώνισμα (Ἡ χρήση καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀλωνάρις*): *Τὸν Ἁλωνάρη ἤθελε τόσον κακὸ νὰ φέρῃ τὲς εἰκοσπέντε τοῦ μηνὸς μέσα στὸ καλοκαίρι* αὐτ. 288^{13}.

ἀλώνη ἡ, βλ. *ἄλωνα*.

ἀλωνίζω, Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. - Κερ.) 83, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 50, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλα'.

Τὸ μτγν. *ἀλωνίζω* (Sophocl.) Ἡ λ. καὶ σήμ., κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ἁλωνίζω (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl., καὶ σήμ., ΙΛ) : *Περὶ ἀργίας τῆς Κυριακῆς καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἐργάζουνται οἱ γεωργοί· σπείρουσι, θερίζουσι καὶ ἀλωνίζουσι* Βακτ. ἀρχιερ. 137 ρλα'.

ἀλώνι(ν) τό, Αἰν. ᾆσμ. (Παπαδ. - Κερ.) 82, 91, Κρασοπ. (Λάμπρ.) 10, Gesprächb. (Vasm.) 49^{5}, Μαχ. (Dawk.) 658^{27}, 672^{23}, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 130, Πεντ. (Hess.) Γεν. L 10, Λευιτ. XXVI 5, Ἀρ. XV 20, XVIII 27, Δευτ. XV 14, XVI 13, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 107^{11}, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 66, Βακτ. ἀρχιερ. (Μομφ.) 137 ρλη', 160 ρις'.

Ἀπὸ τὸ μτγν. οὐσ. *ἀλώνιον*. Γιὰ τὸ σχηματ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Α' 245 - 6 καὶ Ἀθ. 45, 1933, 195. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

1) Ἁλώνι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *Ὁ μυλωνὰς τὸν μύλον του, ὁ γεωργὸς τ' ἀλώνιν* Κρασοπ. 10· *ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὸ ἀλώνιν καὶ ἐπῆραν δεματία σιταρένια* Μαχ. 658^{27}· *καὶ ἔστεκαν οἱ θημωνιὲς εἰς τὸ ἀλώνι ὅλον τὸν χειμώνα ἕως τὸ καλοκαίρι* Συναδ., Χρον. 66. Πβ. *ἄλωνα*. **2**) Ὁ καιρὸς τοῦ ἀλωνίσματος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 4. Πβ. Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α' 253) : *καὶ νὰ φτάσῃ ἐσᾶς τὸ ἀλώνι τὸ τρύγος καὶ τὸ τρύγος νὰ φτάσῃ τὸ σπόρο καὶ νὰ φᾶτε τὸ ψωμί σας εἰς χόρτασῃ* Πεντ. Λευιτ. XXVI 5. **3**) Σοδειὰ σιταριοῦ (Πβ. ΙΛ στὴ λ. 2) : *χωρισμὸ νὰ χωρίσῃς αὐτουνοῦ ἀπὸ τὸ ποίμνιό σου καὶ ἀπὸ τὸ ἀλώνι σου* Πεντ. Δευτ. XV 14.

ἀλώνιστος, ἐπίθ., Συναδ., Χρον. (Πέννας) 66.

Ἀπὸ τὸ *ἀλωνίζω* κατὰ τὸ σχῆμα *ἀγγίζω* - *ἄγγιχτος*. Γιὰ τὸ ἀρκτ. *ἀ*-, ποὺ πῆρε σημασ. στερ. μὲ τὸν ἀναβιβ. τοῦ τόνου, βλ. ΙΛ, λ. *ἀ*- στερ. 2α καὶ Παπαγ., Ἀθ. 23, 1911, 95. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ποὺ δὲν ἔχει ἀλωνιστῆ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ) : *τόσο γέννημα ἐγίνην εἰς τὴν Μακεδονίαν ὅτι ἀπόμεινεν τὸ τέταρτον μερτικὸν ἀλώνιστον* ὅ.π.

ἀλώπεκα ἡ, Διήγ. παιδ. (Wagn.) 27, Συναξ. γαδ. (Wagn.) 114.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλώπηξ*.

Ἀλεπού: *ἀλλὰ καὶ ἡ ἀλώπεκα ἡ φουνδοουραδάτη* Διήγ. παιδ. 27· *ὅλον μὴ γνοὺς τὸν δόλιον τρόπον τῆς ἀλωπέκου* Συναξ. γαδ. 114. — Πβ. *ἀλεπούτσα*.

ἀλωπεκή ἡ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 4078, 5506, Ψευδο-Γεωργηλ., Ἅλ. Κων/π. (Legr.) 563.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλωπεκῆ*.

Πονηριά : *νὰ χάσῃ τὴν ἀλωπεκὴν καὶ τὴν 'ψηλοφροσύνην* ὅ.π.

ἀλωπεκῶς, ἐπίρρ., Γεωργηλ., Βελ. (Wagn.) 154.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἀλώπηξ*.

Ὕπουλα, πονηρά : *ἀλλ' εἷς τὸν ἄλλον ἔβλεπον οἱ ἄρχοντες ἐκεῖνοι· λοξῶς, φολξῶς, ἀλωπεκῶς καὶ ὥσπερ τὴν ἀρκούδα* ὅ.π.

ἀλωποὺ ἡ, βλ. *ἀλεπού*.

ἀλωπούτσα ἡ, βλ. *ἀλεπούτσα*.

ἅλωσις ἡ, Δούκ. (Grecu) 241^{14}.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἅλωσις*.

Σύλληψη, αἰχμαλωσία (Πβ. Steph., Θησ.) : *Ὁ δὲ Τζιναὴτ μαθὼν τὴν τοῦ υἱοῦ ἅλωσιν... τὰ πρὸς τὴν Σμύρνην ὄρη καὶ δυσβάτους τόπους διέβαινεν* ὅ.π.

ἄμ, σύνδ., βλ. *ἄν*.

ἅμα, ἐπίρρ., Μακρεμβ., Ὑσμ. (Hercher) 182^{27}, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 114^{11}, 131^{18}, 214^{28}, 215^{16}, 270^{18}, 421^{10}, Ἐπιθαλ. Ἀνδρ. Β' (Strzyg.) 547, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 284, Λίβ. (Lamb.) N 133, Sc. 2101, Σκλέντζα, Ποιήμ. (Κακ.) 1^{171}, Ἔκθ. χρον. (Lambr.) 16^{12}, 24^{10}, 40^{7}, 52^{17}, 55^{11}, 69^{29}, 72^{18}, 74^{8}, 80^{7}, Ἀπόκοπ. (Ἀλεξ. Στ.) 356, Πικατ. (Κριαρ.) 169, Φαλιέρ., Ἐνύπν. (Ζώρ.) 100, Αἰτωλ., Μῦθ. (Λάμπρ.) 38^{6}, 103^{11}, Κώδ. Χρονογρ. (Ἅμ.) 51^{13}, Χρον. (Kirp.) 309, Σοφ. πρεσβ. (Schick) B 217, Κατζ. (Πολ. Λ.) Β' 58, Παλαμήδ., Βοηβ. (Legr.) 762, Θυσ. (Μέγ.²) 669, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Χορ. β' [3], Τζάνε, Κρ. πόλ. (Ξηρ.) 235^{12}, 309^{1}· *ἅμαν*, Πόλ. Τρωάδ. (Μαυρ.) 386, Ἀχιλλ. (Haag) L 1050, Ἀχιλλ. (Hess.) L 1030,

Θησ. (Foll.) I 43, 80, Χούμνου, Π.Δ. (Marshall) VIII 27, Πικατ. (Κριαρ.) 172, 282, 347, 382, 389, 391 δίς.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. *ἅμα*. Ὁ τ. *ἅμαν* ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ συνδ. *ὅταν* (ΙΛ). Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Α′ Ἐπίρρ. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Α2) : *διὰ νὰ ἔχουν τὸ φῶς τοῦ ἥλιου ἅμα ὁ εἷς, ὥσπερ τὸν ἄλλον, ὅτι, ἂν ἔβαλαν τὸν ἕναν εἰς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον* Ἀσσίζ. 214^{28}. Φρ. **1**) *Ἅμα - ἅμα* = γρήγορα - γρήγορα : *καὶ ἅρπαξε τὸ βούνευρο κ᾽ ἔφαγεν ἅμα - ἅμα* Αἰτωλ., Μῦθ. 38^{6}. **2**) *Ὡς ἅμα* = μὲ ἔντονο ρυθμό, γρήγορα: *καὶ τὰ τοῦ γάμου ὁ βασιλεὺς ηὐτρέπιζεν ὡς ἅμα* Ἐπιθαλ. Ἀνδρ. Β′ 547. **3**) *Ἐν τῷ ἅμα* = **α**) ἀμέσως : *ἐχάρην το κατὰ πολλὰ καὶ λέγει ἐν τῷ ἅμα* Παλαμήδ., Βοηβ. 762· *στὸ μοναστήρι ἔστειλε νὰ δοῦσι πῶς τὸ κάμα κι᾽ ἂν τὸ καταχαλάσασιν οἱ Τοῦρκοι ἐν τῷ ἅμα* Τζάνε, Κρ. πόλ. 235^{12}· **β**) μαζί: *ὅτι ἂν εἶχεν ποίσει παιδία ἀπ᾽ αὐτὴν τὴν ὁρμασίαν ὅσον ἦσαν ἐν τῷ ἅμα* Ἀσσίζ. 114^{11}. **Β′** Ὡς πρόθ. **1**) Μὲ τὴν πρόθ. *μετὰ* + αἰτ.=μαζὶ μὲ (κάποιον) : *ὁ Κύριος τὴν εὐλόησε καὶ μετὰ σένα ἅμα τὸν Ἰσαὰκ ἐσπείρετε κ᾽ ἐκάμετε ἀντάμα* Θυσ. 669. **2**) Μὲ ὀνοματικὸ ἀπαρέμφ. (Πβ. Sophocl. στὴ λ. 3 καὶ ΙΛ στὴ λ. Α3) = συγχρόνως μὲ (γεγονὸς): *ἅμα γὰρ τοῦ ἐλθεῖν τὸν αὐθέντην ἐν τῇ πόλει ἐποίησαν βουλὴν οἱ γενίτσαροι* Ἔκθ. χρον. 52^{17}· *ἅμα δὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἀπέκτεινε τὸν καπετάνιον ὀνόματι Τζαφὲρ ἀγὰ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἅρπαγα* Ἔκθ. χρον. 69^{29}· *καὶ ἅμα τῷ σώσειν ἥρπαξεν πάραυτα τὸ τιμόνιν* Ἀπόκοπ. 356· *καὶ τάχα πόρταν ἤνοιγε κ᾽ εἶπε μου νὰ σιμώσω καὶ ἅμαν τ᾽ ἀνοίξει πάραυτα ἐμπήκαμεν ἀπέσω* Πικατ. 282. Φρ. *Ἅμα πρωὶ* = μόλις ξημέρωσε (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., Sophocl. στὴ λ. 2) : *ἅμα δὲ πρωί,...ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ* Ἔκθ. χρον. 55^{11}. **Γ′** Ὡς σύνδ. **1**) (Χρον.) ὅταν (Πβ. Sophocl. στὴ λ. 3. Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β1 β): *ἅμα τοὺς βόας συσκεφθῇς, δράμε γοργὸν εἰς αὔτους* Πόλ. Τρωάδ. 284· συνών. *ἂν* 5. **2**) (Αἰτιολ.) ἀφοῦ, ἐφόσον :... *ἀπὸ σήμερον κράτησον τὸν θυμόν σου, ἅμαν ἐτόσες χάριτες σ᾽ ἐχάρισεν ἡ τύχη* Ἀχιλλ. L 1050· *τίς ἡ αἰτία ἤτονε καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ γένη, ἅμαν βαστᾶ τὸν θάνατον κι᾽ ἅμαν στὸν Ἅδην μπαίνη;* Πικατ. 391. **3**) (Ὑποθ.) ἐὰν (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. Β2): *Λοιπὸν ρωτῶ σε· πές μου το, Χάρε, ἀνὲν καὶ ὁρίσης καὶ ἅμαν τὸ ξεύρης, ἄρχισε νὰ τὸ διαχωρίσης* Πικατ. 389.

ἀμά, σύνδ., βλ. *ἀμή*.

ἀμάδα ἡ, Λίβ. (Lamb.) Esc. 3327 (κριτ. ὑπ.), βλ. *ἀδάμας*.

ἀμάδι, ἐπίρρ., βλ. *ὁμάδι*.

ἀμάζι τό, βλ. *ὁμάτζιο*.

Ἀμαζόνα ἡ, Διγ. (Καλ.) Α 3878, Θησ. (Βεν.) Πρόλ. [157, 159, 165, 166, 264], Ὑπόθ. Α′ [3, 10], Β′ [1^{8}]· *Μαζόνα,* Εὐγέν. (Vitti) 502· *Ἀμαζόνισσα,* Ἑρμον. (Legr.) Φ 196.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *Ἀμαζών*. Ἡ λ. καὶ σήμ. στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ἀμαζόνισσα ἡ, βλ. *Ἀμαζόνα*.

ἀμάθηση ἡ, Λεηλ. Παροικ. (Κριαρ.) Ἀφ. 30.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ οὐσ. *μάθηση*.

Ἀμάθεια : *διὰ νὰ μποροῦν νὰ δούσινε καὶ ἄλλοι τὴν δούλεψήν μου, τὴν πράξην τὴν ὀλίγη μου καὶ τὴν ἀμάθησήν μου* ὅ.π.

ἀμάθητος, ἐπίθ., Λίβ. (Wagn.) Ν 1854, Ἀχιλλ. (Haag) L 626, 995, Ἀχιλλ. (Hess.) L 606, Σαχλ., Ἀφήγ. (Παπαδημ.) 309, Κατζ. (Πολ. Λ.) Γ′ 228, Διγ. (Πασχ.) Ἄνδρ. 359^{29}, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 1357, Β′ 2121, Γ′ 306, 1579, Δ′ 22.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀμάθητος*. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ἀδίδακτος, ἄπειρος, ἀδαὴς (Ἡ σημασ. ἤδη ἀρχ., L-S, καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2αβ) : *Οἱ ἄνθρωποί σου εἶναι ἀμάθητοι νὰ δίδουν καὶ νὰ παίρνουν καὶ ἐπαίδευσά τους ὀλίγον νὰ μάθουν καὶ νὰ μηδὲν ἀλησμονοῦν* Διγ. Ἄνδρ. 359^{29}· *ἦταν ἀκόμη κοπελιὰ κι᾽ ἀμάθητη στὰ πάθη* Ἐρωτόκρ. Γ′ 1579. — Συνών. *ἀκάτεχος* 1. Πβ. *ἄμαθος*.

ἄμαθος, ἐπίθ., Περὶ γέρ. (Wagn.) 8, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 77^{12}, 141^{19}, Ζήν. (Σάθ.) Β′ 127.

Ἀπὸ τὸ στερ. *ἀ-* καὶ τὸ *μαθαίνω*. Γιὰ τὸ σχηματ. βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 109 - 110. Ἡ λ. καὶ σήμ. κοιν. (ΙΛ).

Ἀδαής, ἄπειρος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1,2) : *Ἀμμὴ οἱ ἀνθρῶποι τοῦ τόπου ἐκεινοῦ εἶναι χωριάτες καὶ ἄμαθοι τοῦ πολέμου* Χρον. σουλτ. 141^{19}· *μόνον ἐγὼ ὁ πολυπαθής, ὁποὺ ἤκουσα καὶ ξεύρω, ἐσᾶς, ὁποὺ εἶσθεν ἄμαθοι, θέλω τα νὰ τὰ φέρω* Περὶ γέρ. 8. — Συνών. *ἀκάτεχος* 1. Πβ. *ἀμάθητος*.

ἀμάλαγος, ἐπίθ., βλ. *ἀμάλακτος*.

ἀμάλακτος, ἐπίθ., Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 5336· *ἀμάλαγος,* Λίβ. (Μαυρ.) Ρ 1022, Λίβ. (Lamb.) Sc. 1322, Esc. 2458, Λίβ. (Wagn.) Ν 2159, Κάτης (Ban.) 18 (ἔκδ. *ἀμάλλαγα*· Dölger, BZ 35, 1935, 446, διόρθ. : *ἀμάλαγα*), Ἐρωφ. (Ξανθ.) Ἰντ. β′ 77, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Α′ 10, 14, Γ′ 1132, Εὐγέν. (Vitti) 721.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀμάλακτος*. Κατὰ Κακρ., Ἀθ. 38, 1927, 199, τὸ *γ* τοῦ τ. *ἀμάλαγος* ἀπὸ τὴ μτχ. τοῦ παρκ. *μαλαγμένος* (πβ. καὶ Kretschmer, Glotta 17, 1929, 233). Βλ. καὶ Χατζιδ., ΜΝΕ Β′ 109 - 10.

1) Ἄθικτος, ἀνέπαφος (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀμάλαχτος* 2α) : *Βυζιὰ σφιχτά, ἀμάλαγα, σκουλήκια θὰ σᾶς φᾶσι* Εὐγέν. 721. **2**) Καθαρός, διαυγὴς (Πβ. ΙΛ, λ. *ἀμάλαχτος* 3) : *πλὴν τέτοιον ἦτον τὸ γιαλί, φίλε μου, τῆς φισκίνας ὡς ἔν᾽ κρύον τὸ ἀμάλαγον, τὸ ἄδολον ποτάμιν* Λίβ. Esc. 2458. **3**) Ἁγνός, ἀπονήρευτος (Πβ. ΙΛ, λ. *ἀμάλαχτος* 2δ καὶ 9) : *σὲ μιὰ φιλιὰν ἀμάλαγη, μὲ δίχως ἀσκημάδι* Ἐρωτόκρ. Α′ 10. **4**) (Μεταφ.) ἄκαμπτος, σκληρὸς (Ἡ σημασ. ἤδη σὲ σχόλ., L-S στὴ λ. II) : *ἀλλ᾽ ἦν ἐκεῖνος ἄτεγκτος, ἀμάλακτος ὡς πέτρα* Μανασσ., Χρον. 5336.

ἀμάλλαγος, ἐπίθ., Κάτης (Băn.) 18, βλ. *ἀμάλακτος*.

ἀμαλλοδέτης ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 1853.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀμαλλοδέτης*.

Ποὺ δένει τὰς «ἀμάλλας», δηλ. τὰ χερόβολα τῶν σταχιῶν (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S): *τοῦ δὲ παιδὸς... κἂν τοῖς ἀγροῖς διάγοντος... καὶ τερπομένου θερισταῖς καὶ τοῖς ἀμαλλοδέταις* (παραλ. 1 στ.) *ἀετὸς ἀφήρπασε τὸν ἄρτον* ὅ.π.

ἀμάλωτον τό, βλ. *αἰχμάλωτον*.

ἅμαν, βλ. *ἅμα*.

ἀμανάτι τό, Συναδ., Χρον. (Πέννας) 50, 61.

Ἀπὸ τὸ ἀραβοτουρκ. *emanet* (καὶ τ. *amanat*)· βλ. Fränkel, BZ 3, 1894, 155. Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἀμανάτη*, καὶ σήμ. κοιν. καὶ στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Ὑποθήκη, ἐνέχυρο (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *τὸ σπίτι ὁποὺ ἐπῆρες ἐσὺ εἶναι ἀμανάτι εἰς ἐμένα* αὐτ. 50. — Συνών. *ἀμάχι* α. Πβ. *ἀμάχεμαν.*

ἀμανιτάρι(ν) τό, Προδρ. (Hess. - Pern.) II G 39, H 39, III 151, Ὀρνεοσ. ἀγρ. (Hercher) 537^{8}· *μανιτάρι,* Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) 160, υϟη'.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀμανίτης.* Πβ. Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α' 187. Ἡ λ. καὶ στὸ Du Cange, λ. *ἀμανιτάριον,* καὶ σήμ. (Δημητράκ., λ. *μανιτάρι*).

Τὸ φυτὸ μανιτάρι (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., Δημητράκ., λ. *μανιτάρι*) : *ἔχουσα στάχος, σύσγουδα, καρυόφυλλα, τριψίδια, ἀμανιτάρια, ὄξος τε καὶ μέλιν ἐκ τὸ ἀκάπνιν* Προδρ. III 151· *ἐὰν φαρμακωθῇ ἄνθρωπος ἀπὸ μανιτάρι* Ἰατροσ. κῶδ., 160, υϟη'. — Πβ. *ἀμανίτης.*

Ἀμανιτάριος ὁ· *Μανιτάριος,* Πωρικ. (Ζώρ.) Ἀπ. 37, Πωρικ. (Wagn.) V 59.

Προσωποποίηση τοῦ φυτοῦ μανιτάρι : *παρίστανται καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ βάραγγοι...Λαγινίδιός τε καὶ ὁ Μανιτάριος ὥσπερ καὶ ἀληθεῖς μάρτυρες* Πωρικ. V 59.

ἀμανίτης ὁ, Σταφ., Ἰατροσ. (Legr.) 9^{248}, Ἰατροσ. κῶδ. (Ἄμ.) 169, ͵αλθ', Μάρκ., Βουλκ. (Λάμπρ.) 342^{28}, $343^{3,6,8}$.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἀμανίτης.* Ἡ λ. καὶ σήμ. στὰ ἰδιώμ. μὲ διάφορους τ. (ΙΛ).

Τὸ φυτὸ μανιτάρι (Ἡ σημασ. ἤδη μτγν., L-S, λ. *ἀμανῖται* καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1· πβ. Κουκ., Εὐστ. Λαογρ. Α' 187 καὶ ΒΒΠ Ε' 101): *Ὅταν γὰρ γίνεται βροχή,..εἶθ' οὕτως ἡλιακὴ καῦσις, τότε μᾶλλον γίνονται οἱ ἀμανῖται πλεῖστοι* Μάρκ., Βουλκ. 343^{6}.

ἀμάντα ἡ, Κυπρ. ἐρωτ. (Pitsill.) 93^{30}, $138^{18,20}$, 149^{11}, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 790, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 744.

Ἀπὸ τὸ γαλλ. *amende* (Μενάρδ., Ἀθ. 12, 1900, 374). Ἡ λ. καὶ σήμ. στὴν Κύπρο (ΙΛ).

1α) (Προκ. γιὰ πράγματα τοῦ πολέμου) καλυτέρεψη, βελτίωση· ἠρέμηση (Γιὰ τὴ σημασ. πβ. Μενάρδ., Ἀθ. 12, 1900, 375) : *Φουσάτον τότε λείφθηκεν καὶ κάθουνται καὶ γράφουν νά 'λθη τὸ γληγορύττερον 'πὸ τὴν μεριὰν τῆς Πάφου* (παραλ. 2 στ.). *Φέρνουν ἀπὸ τὴν Ρούμελην κι' ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδραν, φέρνουν κι' ἀπὸ τὸ Κάερος γιὰ νά 'βρουσιν ἀμάνταν* Θρ. Κύπρ. Κ 790· **β**) (προκ. γιὰ ψυχικὴ κατάσταση) ἀνακούφιση, θεραπεία : *Θαρρῶ νὰ μ' ἔναι* (= *μὲν ἔναι,* μὴν εἶναι) *ἀλλοῦ παροὺ σ' ἐσέναν ἀμάντα καὶ γιατρειὰ σ' αὐτὴν τὴν πένναν* Κυπρ. ἐρωτ. 138^{20}· *Μὰ κάποιος ἔν' ἑνὸς δὲν ἔχει ἀμάνταν κι' ἂ γράψη κι' ἂσ σωπάση, κλαίγει πάντα* Κυπρ. ἐρωτ. 138^{18}. **2**) ἔλεος, οἶκτος (Ἡ σημασ. καὶ σὲ χφ. τοῦ 17. αἰ., Λαογρ. 8, 1921/5, 147) : *Ἐσὺ ποὺ βλέπεις ὅλα τὰ κρυμμένα* (παραλ. 1 στ.) *...κάμε ἀμάνταν, δέχτου καὶ τὴν πληγήμ μου νὰ γιατρέψης* Κυπρ. ἐρωτ. 149^{11}· *Δομένον ἦτον πάντα ἀποὺ τὴν ὥραν 'κείνην, ἀποὺ τὸ σῶμαν εἰς τὴν γῆν ἐπλάστην, νά 'ναι μὲ δίχ' ἀμάντα καὶ δίχα 'λεμοσύνην* Κυπρ. ἐρωτ. 93^{30}.

ἀμαντιάζω, Ἀσσίζ. (Σάθ.) 50^{16}, 62^{25}, $76^{23,31}$, 83^{16}, 84^{22}, 99^{15}, $111^{25,26}$, 112^{2}, $184^{15,25}$, 254^{11-12}, 299^{2}, 312^{23}, 429^{25}, $443^{6,24}$· *'μαντιάζω,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 48^{23-24} (ἔκδ. *ματιάση*· διορθώσ.) 76^{10}· *ἀμεντιάζω,* Ἀσσίζ. (Σάθ.) 181^{9}, 413^{25}.

Ἀπὸ τὸ γαλλ. *amendar* (Χατζ., Ξέν. στοιχ.) καὶ τὴν κατάλ. *-ιάζω* (Γιὰ τὴν κατάλ. αὐτὴ σὲ ρ. ποὺ προέρχονται ἀπὸ ρωμανικὲς γλῶσσες βλ. Δένδ., Ἀθ. 36, 1924, 146 κέ.). Τὸ ε τοῦ τ. *ἀμεντιάζω* πιθ. ἀπὸ ἐπίδρ. τοῦ ἰταλ. τ. *ammendare.*

1) Ἐπανορθώνω : *ἂν ἔνι ὅτι ὁ ἀφαμπαλιέρης νὰ πῇ λόγον τὸν οὐδὲν ἐντέχεται νὰ πῇ ὁ ἀβαμπαλιέρης δι' ἐκεῖνον ὁποὺ συντυχάνει καὶ ἡ βουλή του, ἠμποροῦν καλὰ νὰ τὸν ἀμαντιάσουν πρὶν λαληθῇ ἡ κρίσις* (πβ. *ἠμπορεῖ νὰ τὸ 'σάσουν πρὶν τὸ κρίσιμον* αὐτ. 349^{18}) αὐτ. 99^{15}. Πβ. *ἀμαντίζω.* **2**) Ἀποζημιώνω : *καὶ ἂλ λάχη καὶ ψοφήση τὸ κτηνόν, τὸ δίκαιον ὁρίζει*

νὰ τὸ ἀμαντιάση ὁτοσαύτης ὅσον ἔχρηζεν ὅταν τοῦ ἀγωγίασεν αὐτ. 76^{23}· *ἐὰν ἔνι ὅτι ἐκεῖνος ὁποὺ ἔμελλεν νὰ καλλικώση τὸ κτηνόν μου ἐκάρφωσέν το,...τὸ δίκαιον κρινίσκει ὅτι ἔνι κρατημένος νὰ ἱκανώση, τὸ λέγεται κοινὴν φωνὴν ν' ἀμεντιάση* αὐτ. 181^{9}. Συνών. *καλλιοτερίζω.* Πβ. *ἱκανῶ.*

ἀμαντίζω, Χρον. Μορ. (Καλ.) Η 4959.

Ἀπὸ τὸ γαλλ. *amender* (βλ. Τριαντ., Lehnw. 16 καὶ 142 = Ἄπ. Α' 339 καὶ 445) καὶ τὴν κατάλ. *-ίζω.* Γιὰ τὴν κατάλ. αὐτὴ σὲ ρ. ρωμανικῆς προέλευσης βλ. Δένδ., Ἀθ. 36, 1924, 159.

Ἐπανορθώνω : *καὶ σκόπισον νὰ τιμηθῇς καὶ νὰ ἔχης διαφορήσει, τὸ πράγμα ὅπου ἐγίνετον νὰ τὸ ἔχης ἀμαντίσει* ὅ.π. — Πβ. *ἀμαντιάζω* 1.

ἁμάξι(ν) τό, Διγ. (Καλ.) Α 296, Ἀκ. Σπαν. (Legr.) 568, Ἑρμον. (Legr.) Λ 57, Θησ. (Βεν.) Β' [21^{2}], Βουστρ. (Σάθ.) 423, 447, 474, Διήγ. Ἀλ. (Mitsak) V 36, Διήγ. Ἁγ. Σοφ. (Ban.) 158^{26}, Συναξ. γυν. (Krumb.) 141, Κορων., Μπούας (Σάθ.) 90, Πεντ. (Hess.) Γέν. XLV 21, Ἀρ. VII 3, Θρ. Κύπρ. (Μ. Κιτίου) Κ 416, Θρ. Κύπρ. (Μενάρδ.) Μ 222, 373, Χρον. σουλτ. (Ζώρ.) 79^{27}, Ἱστ. πατρ. (Βόνν.) 150^{21}, Ἀρσ., Κόπ. διατρ. (Ζαμπ.) σ. 370, Χίκα, Ἐπίγρ. (Μανούσ.) 8, 17, 20, Ἱστ. Βλαχ. (Legr.) 1041, 1268, 2241, Ἐρωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 512, 516, 1283, 1535, 2071, 2074, 2177, 2324, Γ' 67, Δ' 1977, Ροδολ. (Μανούσ.) Γ' [119], Ζήν. (Σάθ.) Προλ. πρὶν ἀπὸ 1, Διγ. (Lambr.) Ο 2063.

Ἀπὸ τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἁμάξιον.* Ἡ λ. καὶ σήμ. (ΙΛ). Τὸ ὑποκορ. *ἁμαξόπουλον* στὸ Du Cange, λ. *ἁμαξάρης.*

1) Τροχοφόρο ποὺ σύρεται ἀπὸ ζῶα, μέσο μεταφορᾶς (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1): *ἀλλ' ἵππους προσεζεύξατο ἁμάξαις τετρακύκλοις καὶ εἰς τ' ἁμάξια ἔθετο ὀψώνια καὶ πότους* Διγ. Α 296 : *ὡς εἶδαν ὅτι ἀπεθάνη, τὸν ἔβαλαν εἰς ἁμάξι καὶ τὸν ἤφεραν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν* Ἱστ. πατρ. 150^{21}· *ὁ Τοῦρκος ὁ ἐχθρὸς εἶναι πονηρευμένος μὲ τὸ ἁμάξι τὸν λαγὸν πιάνει ὁ καταραμένος* Ἱστ. Βλαχ. 1268 (Γιὰ τὴν παροιμ. ἔκφρ. βλ. ΙΛ στὴ λ. 1, παροιμ.). **2**) Ἅρμα : *Γιατὶ ἀπὸ τὸ λαμπρὸ θρονὶ σήμερον καταβαίνεις, ἥλιε κοσμοκρατητή, καὶ ἀπὸ τ' ἁμάξ' ἐβγαίνεις;* Χίκα, Ἐπίγρ. 8· *Στὴν περικεφαλαία ντου ἦτο ζγουραφισμένο ἁμάξι κ' ἐκωλόσυρνε τὸν Ἔρωτα δεμένο* Ἐρωτόκρ. Β' 512.

ἁμαξοπηγὸς ὁ, Μανασσ., Ἀριστ. (Τσολ.) Ι η 24.

Τὸ μτγν. οὐσ. *ἁμαξοπηγός.*

Ἁμαξοποιός : *τῶν γὰρ κακῶν πιέζει σε τὸ βάρος καὶ συγκάμπτει, ὡς εἴ τις ἁμαξοπηγὸς κάμψη τροχὸν ἁμάξης* ὅ.π.

ἅμαξος ἡ, Θησ. (Βεν.) Β' [22^{2}, 24^{3}, 91^{5}].

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *ἅμαξα* μὲ ἀρχαϊστ. βιασμό.

Ἅμαξα (ὅπως καὶ σήμ.): *Ἀφὸν ἐσκάλησε Θησεὺς κ' ἐξέβη 'κ τὸ καράβι, ὁλόρθα εἰς τὴν ἅμαξον ἀνέβηκεν ἀπάνω* αὐτ. Β' [22^{2}].

ἁμαξοτροχὸς ὁ, Μανασσ., Χρον. (Βόνν.) 6427.

Ἀπὸ τὰ ἀρχ. οὐσ. *ἅμαξα* καὶ *τροχός.* Πβ. τὸ ἀρχ. *ἁμαξοτροχιά.*

Τροχὸς τῆς ἅμαξας : *Ὁ Δούκας δὲ παραλαβὼν τοῦ κράτους τὰς ἡνίας τὸ τέτρωρον τὸ χρύσεον ἴθυνεν ἀγχωμάλως* (παραλ. 4 στ.) *καὶ τοὺς τῶν ἁμαξοτροχῶν κινδύνους ὑπεκκλίνων* ὅ.π.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΤΑ «ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ»

Ἐπιθυμῶ νὰ ἐνημερώσω τὸν ἀναγνώστη ἐν πρώτοις σὲ ὅσες μεταβολὲς ἔγιναν στὴν ὁμάδα τῶν συνεργατῶν μου κατὰ τὸ τύπωμα τοῦ Α΄ αὐτοῦ τόμου (πβ. σελ. ιη΄ τῶν «Προλεγομένων»).

Στὴ σύνταξη τοῦ «Λεξικοῦ» ἐργάστηκε ἡ *Νίκη Παπατριανταφύλλου - Θεοδωρίδου* ἕως τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1968, ὁπότε ἀναχώρησε γιὰ περαιτέρω σπουδὲς στὴ Γερμανία. Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς Νοεμβρίου τοῦ ἴδιου χρόνου ἡ *Ἰωάννα Καραγιάννη* ἀναγκάστηκε γιὰ λόγους ὑπηρεσιακοὺς νὰ διακόψη — προσωρινῶς ἐλπίζω — τὴ συνεργασία της. Ἐξάλλου ἐργάστηκαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται καὶ σήμερα στὴν ὑπηρεσία τοῦ «Λεξικοῦ» καὶ τὴ σύνταξη ἄρθρων οἱ πτυχιοῦχοι φιλόλογοι:

Κομνηνὴ Πηδώνια (ἀπὸ Ἰανουάριο 1967),
Μαριάννα Μαργαρίτη (ἀπὸ Σεπτέμβριο 1968),
Γιολάντα Πασχαλίδου - Παπαδοπούλου (ἀπὸ Νοέμβριο 1968).

Στοὺς ἴδιους τομεῖς ἐργάζεται (ἀπὸ Δεκέμβριο 1968) καὶ ὁ τελειόφοιτος τῆς φιλολογίας

Κωνσταντῖνος Δημάδης.

Ἀπὸ τοὺς συνεργάτες μου αὐτοὺς ἡ *Κ. Πηδώνια* ἐργάστηκε στὸ «Λεξικὸ» ὡς ὑπότροφος τοῦ Βασιλικοῦ Ἱδρύματος Ἐρευνῶν ἕως τὰ μέσα Ἰουλίου 1969 καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα, μετὰ τὴ λήξη τῆς ὑποτροφίας της, νὰ συνεργάζεται μαζί μου, προσφέροντας μάλιστα ἀξιόλογες ὑπηρεσίες μετὰ τὴν ἀποχώρηση τῆς *Ἰωάννας Καραγιάννη.* Ἡ *Μ. Μαργαρίτη* συνεχίζει καὶ σήμερα τὴ συνεργασία της ὡς ὑπότροφος τοῦ ἴδιου Ἱδρύματος. Προσθέτω ὅτι καὶ ἡ τρίτη συνεργάτριά μου *Γ. Πασχαλίδου - Παπαδοπούλου*, μετὰ τὴ λήξη τῆς ὑποτροφίας τῆς *Κ. Πηδώνια*, καταλέγεται μεταξὺ τῶν ὑποτρόφων τοῦ Βασιλικοῦ Ἱδρύματος Ἐρευνῶν.

Ὀφείλω καὶ τοὺς συνεργάτες μου αὐτοὺς ἐγκάρδια νὰ εὐχαριστήσω γιὰ τὴν πολύτιμη συνεργασία τους. Ἐργάστηκαν πράγματι καὶ ἐργάζονται μὲ ζῆλο ἰδιαίτερο, ἐπαινετὸ πνεῦμα συνεργατικότητας καὶ ἀπόδοση ἀξιόλογη, καθὼς καὶ οἱ συνεργάτες μου ποὺ ἀναφέρθηκαν ἤδη στὰ «Προλεγόμενα» (σελ. ιη΄).

Σὲ ἀποδελτιώσεις, βιβλιογραφήσεις, κατατάξεις καὶ ἐναρ-

χειώσεις γλωσσικοῦ ὑλικοῦ, καθὼς καὶ σὲ ἄλλες προπαρασκευαστικὲς γιὰ τὴ σύνταξη ἐργασίες, ἀπασχολήθηκαν κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τυπώματος τοῦ πρώτου αὐτοῦ τόμου καὶ μέσα στὰ χρονικὰ ὅρια ποὺ τοὺς ἄφηναν οἱ πανεπιστημιακές τους σπουδὲς οἱ παρακάτω μαθητές μου, ποὺ εἶχαν προσληφθῆ προσωπικῶς ἀπὸ μένα ὡς βοηθοὶ τοῦ λεξικογραφικοῦ μου ἔργου: *Δέσποινα Γιαννοπούλου*, τελειόφοιτος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, *Ἰωάννης Στεφανῆς*, πτυχιοῦχος τώρα τῆς ἴδιας Σχολῆς, *Γιούλα Παπατριανταφύλλου*, πτυχιοῦχος καὶ αὐτὴ τώρα τοῦ Ἰνστιτούτου ξένων γλωσσῶν καὶ φιλολογιῶν καὶ *Δέσποινα Συράκου*, τελειόφοιτος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Καὶ στοὺς βοηθούς μου αὐτοὺς ὀφείλω νὰ ἐκφράσω τὶς εὐχαριστίες μου γιὰ τὸ ζῆλο καὶ τὴν ἀποδοτικότητα τῆς ἐργασίας τους.

Πληροφορῶ ἐπίσης τὸν ἀναγνώστη ὅτι στὸ τυπολογικὸ τμῆμα τῶν ἄρθρων καταβάλαμε προσπάθεια νὰ καταγράψωμε τὶς παραπομπὲς κατὰ τὴ χρονολόγηση τῶν κειμένων.

Προσθέτω ἐξάλλου ὅτι στὸν τόμο 17, 1968, σελ. 231-267, τοῦ «Jahrbuch der Oesterreichischen Byzantinischen Gesellschaft» ὁ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. *H. Hunger* εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ φιλοξενήση πρόδρομο δημοσίευμά μου ὅπου καταχωρίστηκαν ὁρισμένες σειρὲς ἄρθρων τοῦ «Λεξικοῦ».

Κλείνοντας τὸν πρῶτο αὐτὸ τόμο τοῦ «Λεξικοῦ» αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐκφράσω καὶ πάλι αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης στὸ Βασιλικὸ Ἵδρυμα Ἐρευνῶν, ποὺ ἐνισχύει πάντοτε τὴν προσπάθειά μου.

Δὲν πρέπει νὰ παραλείψω νὰ ἐκφράσω τὶς εὐχαριστίες μου καὶ στὸν ἐκλεκτὸ τυπογράφο τῆς Θεσσαλονίκης κ. Ν. Νικολαΐδη, ποὺ κατέβαλε κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν εὐπρόσωπη ἐμφάνιση τοῦ πρώτου τόμου ἑνὸς ἔργου, ποὺ τὸ τύπωμά του παρουσιάζει πολλαπλὲς τεχνικὲς δυσκολίες.

Σεπτέμβριος 1969 Ε. ΚΡ.

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΣΤΗ «ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»[1] ΚΑΙ ΤΙΣ «ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ»

σ. νε', στ. 3, ἀντὶ Γ. Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ γρ. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ·

σ. πη', μετὰ στ. 25, πρόσθ. : «935α. Ἰχνηλατώντας τὶς λέξεις, Βόλος 1957»·

σ. ρλζ', στὴν οἰκεία θέση, πρόσθ. : «Ἀνακάλ. (Κριαρ.) = 121»·

σ. ρλη', στήλη α', στ. 4 (ἀπὸ κάτω) ἀντὶ «67» γρ. «68»·

σ. ρλη', στήλη β', στ. 26, ἀντὶ «Λάμπρ. - Strzyg.» γρ. «Strzyg.»·

σ. ρλθ', στήλη α', στ. 5, νὰ διαγραφῆ τὸ «Α»·

σ. ρμε', στὴν οἰκεία θέση, πρόσθ. «Kahane, Italian Loan-words = 1246»·

σ. ρμζ', στὶς οἰκεῖες θέσεις, πρόσθ. : «Ἀφ. Ἄμ. = Ἀφιέρωμα εἰς Κ. Ι. Ἄμαντον»· «Ἀφ. Τριαντ. = Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη».

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΣΤΑ ΑΡΘΡΑ

σ. 8 (στὴν οἰκεία θέση) πρόσθ. :

ἀβράκωτος, ἐπίθ.· *ἀναβράκωτος*, Μαχ. (Dawk.) 268^6.

Ὁ τ. *ἀναβράκωτος* ἀπὸ τὸ στερ. *ἀν-* καὶ τὸ *ἀβράκωτος* (βλ. Χατζιδ., ΜΝΕ Β' 100-10, ΕΕΦΣΠΘ 1, 1927, 33· βλ. ὅμως καὶ Κουκ., Ἀθ. 43, 1931, 83). Γιὰ τὸ *ἀβράκωτος* βλ. ΙΛ καὶ Κουμαν., Συναγ., λ. *ἄβρακος*.

Χωρὶς βρακὶ (Ἡ σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ, λ. *ἀβράκωτος*) : *ηὗρεν τον τυλιμένον στὸ αἷμαν του, ἀναβράκωτον καὶ κομμοκέφαλον* ὅ.π.

σ. 20, λ. **ἀγαπητερός,** στ. 1, νὰ προστεθῆ : Δ' 1217·

σ. 34 (στὴν οἰκεία θέση) πρόσθ. :

ἀγεώργευτος, ἐπίθ., Σουμμ., Παστ. φίδ. (Βεν.) Δ' [923].

Ἀπὸ τὸ μτγν. ἐπίθ. *ἀγεώργητος* μὲ ἐπίδρ. ἐπιθ. σὲ *-ευτος*.

Ποὺ δὲ γεωργεῖται, δὲν καλλιεργεῖται, ἀκαλλιέργητος : *Εὐγενικότατον παιδὶ καὶ δοξασμένον πλήσια, ὀχ τ' ὁποῖο οἱ καρπεροὶ κ' οἱ πλούσιοι κάμποι ποὺ ἦσα* (ἔκδ. *'σαν*· διορθώσ.) *ἀγεώργευτοι κι' ἀλάτρευτοι...* ὅ.π. — Συνών. *ἀκάμωτος* β, *ἀλάτρευτος*.

σ. 40, λ. **ἀγκάθι,** στ. 7, ἀντὶ «115» γρ. «1195»·

σ. 48, λ. **ἀγνοηταίνω,** στ. 3, ἀντὶ *πρόσχες* γρ. *πρόσσχες*·

σ. 49, λ. **ἀγνώριμος** Ι, στ. 2, πρόσθ. : «Θησ. (Βεν.) Πρόλ. [268], Δ' [18^7]»·

σ. 51, λ. **ἄγνωστος,** στ. 8, πρόσθ. στὶς παραπομπὲς τοῦ *ἀνέγνωστος* : «Θησ. (Βεν.) Η' [18^8, 26^3]»·

---

1. Συμπληρωματικὰ στοιχεῖα στὴ βιβλιογραφία ποὺ καταχωρίστηκε στὰ Εἰσαγωγικὰ τοῦ Α' τόμου θὰ δημοσιευτοῦν στὴν ἀρχὴ τοῦ Β' τόμου τοῦ «Λεξικοῦ».

σ. 56, λ. **ἄγρια,** στ. 2, πρόσθ. : «'Ερωτόκρ. Β' 786»·

σ. 57, λ. **ἀγριαίνω,** στ. 11, ἀντὶ «6369» γρ. «6396»·

σ. 57, λ. **ἀγριεύω,** στ. 3, πρόσθ. : «'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 394»·

σ. 63, λ. **ἄγριος,** στ. 1, πρόσθ. : «'Ερωτόκρ. (Ξανθ.) Β' 335, 344, 430, 454, 466, 472, 488, κλπ.»·

σ. 64, **ἀγριόσκυλος,** στ. 4, ἀντὶ *τοῦ* γρ. *τόν*·

σ. 99, λ. **ἀδικῶ,** στ. 6, ἀντὶ *ὄφις* γρ. *ὄφης*·

σ. 104, λ. **ἀδυναμάρι,** στ. 4, πρόσθ. «Πβ. *ἀπομονάρι καὶ ἀμπολιάρης*»·

σ. 104, λ. **ἀδυναμίζω,** στ. 6, ἀντὶ «ἐξασθενίζω» γρ. «ἐξασθενῶ»·

σ. 106, στὴν οἰκεία θέση, πρόσθ. :

ἀερίζω, Σουμμ., Παστ. φίδ. (Bev.) Γ' [1068]·

'Απὸ τὸ οὐσ. *ἀέρας* καὶ ὄχι τὸ μτγν. *ἀερίζω*. 'Η λ. καὶ σήμ. (ΙΛ).

'Εχθέτω στὸν ἀέρα ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 1) : *Κι' ἀνάμεσα σ' ὅλες τὲς νιὲς στὸν ἄνεμο σκορπίζει πλιὰ χρυσωμένες κ' ἔμορφες πλεξίδες κι' ἀερίζει* ὅ.π.

ἀερικός, ἐπίθ., Παϊσ., 'Ιστ. Σινᾶ (Παπαδ.-Κερ.) 1723.

'Απὸ τὸ οὐσ. *ἀέρας* καὶ τὴν κατάλ. *-ικός*. 'Η λ. ἤδη στὸν 5. αἰ. μ.Χ. (Sophocl.) καὶ σήμ. (ΙΛ).

Ποὺ τὸν φυσᾶ ὁ ἀέρας, εὐάερος ('Η σημασ. καὶ σήμ., ΙΛ στὴ λ. 2) : *ἀερικὴ γὰρ πέφυκεν ἡ πέτρα καὶ σκιώδης, ὁπόταν μᾶλλον ὁ καιρὸς εἶναι λίαν καυσώδης* ὅ.π.

σ. 108, λ. **ἀζάπης,** στ. 9, πρόσθ. : «Βλ. καὶ Mor., Byzantinot. II, λ. *ἀζάπιδες*. 'Η λ. στὸν τ. *ἀζάπος* σὲ ἔγγρ. τοῦ 1398 (Noiret, Documents inédits..., 1892, 127 - 8)»· στὸ τέλος τοῦ σημασιολογικοῦ τμήματος πρόσθ. «Γιὰ τὸ πραγματολογικὸ περιεχόμενο τῆς λ. βλ. Β. Σφυρόερα, Τὰ ἑλλην. πληρώματα τοῦ τουρκ. στόλου, 1968, 21 σημ. 4»·

σ. 110, λ. **ἀηδονάκι,** στ. 1, πρόσθ. «'Εκατόλ. (Hess.-Pern.) Μ 61»·

σ. 112, στὴν οἰκεία θέση, πρόσθ. :

ἀθαράπευτος, βλ. *ἀθεράπευτος*.

σ. 113, λ. **ἀθέρας,** στ. 1, ἀντὶ «3b⁶» γρ. «3b⁸»·

σ. 117, λ. **ἄθλιος,** στ. 7, ἀντὶ «ἐλεϊνὸς» γρ. «ἐλεεινός»·

σ. 139, λ. **αἰχμαλωτίζω,** στ. 10, ἀντὶ «συλλαμβάνω, κατακτῶ» γρ. «συλλαμβάνω, κατακτῶ (διανοητικῶς)»·

σ. 158, λ. **ἀκμὴ** (ἡ), στ. 4, ἀντὶ *δι'* γρ. *δ'*·

σ. 163, λ. **ἀκολουθῶ,** στίχ. 7 (ἀπὸ κάτω) ἀντὶ *ταγυρίζω* γρ. *τὰ γυρίζω*·

σ. 164, λ. **ἀκολουθῶ,** στ. 14 (ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου), ἀντὶ *κόλυβα* γρ. *κόλλυβα*·

σ. 169, λ. **ἀκουμπίζω,** στ. 16 (ἀπὸ κάτω), ἀντὶ *ἔχει* γρ. *ἔχε*·

σ. 174, λ. **ἀκούω,** στ. 3, μετὰ τὸν ἀριθμὸ 25 πρόσθ. : «'Η σημασ. ἤδη στὸν Ἄρατο (E. Maass) στίχ. 241 καὶ 336· πβ. E. Maass, Commentariorum in Aratum reliquiae, σ. 381[26], 382[13], 408[24] καὶ 409[2] (Πληροφορία δεσπ. H. Werner)»·

σ. 175, λ. **ἄκρα,** στ. 16, ἀντὶ *οὐ* γρ. *οὔ*·

σ. 183, λ. **ἀκρινός,** στ. 3, ἀντὶ «ἐπίθ. *ἄκρος*» γρ. «οὐσ. *ἄκρον*»·

σ. 187, λ. **ἀκροκοντῶ,** στ. 6, ἀντὶ *ἀκριοκόντισε* γρ. *ἀκριοκόντησε*.

Η ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΣΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΕ ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΑΡΧΙΣΕ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 1968 ΚΑΙ ΕΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 1969.